CARTE-FILM

HENRI
FRANÇOIS
REY

PIANELE MECANICE

HENRI-FRANÇOIS REY

PIANELE MECANICE

Coperta de ADRIAN IONESCU

© ROBERT LAFFONT, 1962

HENRI-FRANÇOIS REY

PIANELE MECANICE

ROMAN

Traducerea: GHEORGHE C. CONSTANTIN

EDITURA GRAFOART & EDITURA RAI

Lui JÉRÔME GUILLEMIN-TARAYRE

MOTTO
„Zeus le ia minţile celor pe care vrea să-i piardă"

I

După trecerea frontierei, Vincent a încetinit. Pierderea identităţii naţionale începea: „Bine aţi venit în Spania", ţipau la el marile panouri de pe marginea şoselei. O şosea dreaptă şi netedă în bătaia soarelui, cu ochiuri de umbră. O fericire timidă, care nu îndrăznea încă să-i lumineze chipul. Vreau să-mi rezolv criza, crizele; vreau să mă desfac în bucăţi pentru a mă construi mai bine, vreau să mă desfiinţez pentru a fiinţa mai bine, vreau să mă joc de-a pasărea Phoenix... Frână brusc în faţa unui măgar care traversa cu un aer nevinovat şoseaua. Îl urma un individ, care cu un gest din umeri scuză măgarul. Vincent îşi reluă drumul. Poate că în acest moment, Lucia găsea scrisoarea sa pe capul studioului, cu toate explicaţiile de circumstanţă pe care le cuprindea. I-am scris o scrisoare drăguţă, nu va înţelege nimic din ea, important este ca ea să nu se simtă umilită. În ce o priveşte, nu voi regreta nimic altceva decât sînii. Independenţi, separaţi de corp, cu viaţa lor proprie. Panourile îi spuneau că a ajuns la Figueras. Réginald îi explicase pe unde s-o ia: „Cum intri în oraş, după clădirile înalte, faci la stânga ca să ajungi la faleză. Cobori până la capăt, după care, drept înainte până la Caldeya". Trecu de clădirile înalte şi viră la stânga, dând de faleză. Soldaţii se plimbau plictisiţi pe sub platani, copiii alergau jucându-se de-a soldaţii. Vincent opri maşina. Imediat fu asaltat de miile de ciripituri de păsări, un imens şi fluid concert. Era raportul de seară al tuturor păsărilor din oraş care piuiau şi cântau şi se găinăţau deasupra soldaţilor care se plimbau. Vincent traversă faleza. Alese bistroul cel mai confortabil, cel cu marile sale fotolii de paie cu spătarul înclinat. Comandă o

bere. Nu făcea nici-un efort să gândească, privea o oarbă patetică ce vindea bilete de loterie, sau lustragiul care jongla cu periile sale. Mai ales să nu-i plaseze în peisaj, să nu le dea o semnificaţie. Să se bucure pur şi simplu de puritatea picioarelor unei fete de cincisprezece ani care trece, bronzată şi lustruită de soare. Să asculte aceste voci bolovănoase şi deja atât de prietenoase. Un aparat de radio vocifera în interiorul cafenelei. Păsările piuiau, şi acesta era zgomotul care-i trebuia lui Vincent pentru a se putea sustrage timpului şi spaţiului. Îşi bău berea şi făcu un efort pentru a se scula. Îşi regăsi maşina. Copiii o înconjuraseră. Această maşină idioată, de gigolo, pe care i-o vânduse Réginald. Era un Triumph, „Cu o maşină ca asta îţi vor cădea în braţe toate fetele". Demară. De-a latul şoselei, o banderolă anunţând o coridă. Aproape că rămăsese fără benzină. Văzu un garaj puţin mai departe. Un bătrân aşezat pe marginea trotuarului citeşte o revistă ilustrată. Un tânăr, mulat într-o salopetă de culoare bleu ciel, se apropie de maşină.

— Sunteţi francez? întreabă tânărul.

— Da.

Începu să umple rezervorul.

— Au început să vină din ce în ce mai mulţi francezi, spune bătrânul.

Apoi se adânci din nou în revista sa.

— Unde mergeţi? îl întreabă tânărul.

— La Caldeya.

Tânărul surâse.

— Ei da, aveţi dreptate, acolo trebuie să mergeţi.

Bătrânul săltă capul. Nu mai rezista.

— Acolo sunt toţi! Un bordel, un adevărat bordel. Totul se amestecă: bărbaţii, femeile...

— Dumneata nu poţi înţelege, îi spuse tânărul. Nu mai e ca pe vremea dumitale.

— Pe vremea mea, lucrurile erau la locul lor, spuse bătrânul. Începu să-şi răsucească o ţigară.

— Asta n-am spus-o pentru dumneavoastră, făcu el spre Vincent.

Vincent surâde.

— Eu nu cunosc Caldeya.

Bătrânul ridică din umeri.

— Vin acolo din toată lumea. Din viciu... v-o spun eu, din viciu...

— Eu mă duc acolo în fiecare duminică, cu scuterul...

E formidabil, spuse tânărul. Am un prieten englez care are o maşină ca a dumneavoastră.

— Calla, strigă bătrânul, vino încoace!...

Tânărul ridică din umeri şi intră alene în dugheană. Vincent plăti.

— E nepotul meu, zise bătrânul.

Apoi făcu un gest obscen.

— Cu bărbaţii, spuse. Şi asta pentru că s-a dus la Caldeya. S-a întors murdărit... până şi cu mintea...

Vincent demară.

Deci, eu merg la Sodoma şi merg la Gomora. Ciudat loc pentru a te regăsi şi a te reconstitui. Şoseaua alerga, dreaptă, printre platanii schilodiţi.

Peste opt zile, voi avea patruzeci de ani. Îmi voi sărbători aniversarea singur, în sfârşit singur. Când aveam douăzeci de ani, am făcut acest jurământ. La patruzeci de ani am să-mi fac bilanţul. Voi socoti, voi cântări, voi aranja eşecurile şi succesele pe două coloane bine separate. Pe atunci eram la Montpellier, student la Montpellier. Mă plimbam pe sub soarele de toamnă şi făceam acest jurământ. Dacă eşecurile vor fi mai numeroase decât succesele, atunci... Bineînţeles, sinuciderea. Jurământul meu de la douăzeci de ani. Şi, peste opt zile, voi avea patruzeci de ani şi în mine nici măcar dorinţa de sinucidere. Nici măcar atât...

În bomba aceea, la Londra, acum un an, o fată cânta: „Ce-ai făcut cu viaţa ta?"; neliniştitor este că nu ştiam. Nici o idee precisă. O strălucire discretă, camuflajul. Şi până în momentul de faţă, nici o dorinţă reală de a şti. A trebuit ca într-o dimineaţă ca oricare alta să mă trezesc cu această senzaţie de nelinişte, să mă privesc în oglindă ca şi când ar fi pentru prima oară. A fost nevoie de această lungă zi de luptă cu neliniştea pentru ca, în sfârşit, să-mi pun această întrebare. Unde te găseşti? Şi asta mi-a căzut greu. Doctorul i-a găsit şi un nume, depresie nervoasă, un break-down, cum i se părea lui mai elegant s-o numească. Réginald cunoştea cel mai bun specialist din Paris. „Trebuie să plecaţi, domnule dragă, să rupeţi cu totul, să puneţi o distanţă între dumneavoastră şi ceilalţi" Şi bunul Réginald a aranjat totul. „Vei merge la Caldeya... Este cel mai frumos colţ de lume. Acum doi ani, mi-am cumpărat acolo o căsuţă, văruită toată în alb, chiar pe malul mării.

Eu sunt cunoscător în ale depresiilor, a adăugat Réginald. Nu-i de glumit cu ele“ Şoseaua începea să şerpuiască. Virajele erau din ce în ce mai dese, din ce în ce mai strânse. Urca acum printre măslini, turme liniştite de elefanţi argintii, având de-o parte şi de alta muntele, sever. Era peisajul care-i plăcea atât de mult! Exact şi riguros, fără fard. Un adevăr din lumină şi culoare. Depresiile nervoase le credeam rezervate femeilor de lume surmenate de cocktail-uri. Supărătoare această manieră de a se prăbuşi, de a nu ţine capul, atunci când ceilalţi o fac. Şi eu, dintr-o dată arătat cu degetul. Cu acest imens dezgust, undeva, într-un colţ al minţii. Această dorinţă de a se vomita pe sine.

Vincent tăie virajul şi imediat frână cu disperare, cu toate forţele: un corp era întins de-a latul şoselei. Roţile din faţă se opriră la câţiva centimetri de individ, care se ridică. Apoi dădu un bobârnac în cauciucul din stânga.

— Eşti nebun, sau ce-ai! strigă Vincent.

Tipul surâse. În picioare, trebuia să aibă vreo doi metri. Uscat şi noduros ca un arac, cu o claie de păr roşu încadrând o faţă de copil. Se apropie de Vincent.

— Maniera cea mai eficace de a face autostopul. Mergeţi la Caldeya, nu-i aşa?... Atunci mă luaţi.

— Urcă, spuse Vincent.

— Aşteptaţi, zise individul.

Se îndepărtă, se opri în faţa unui tufiş, luă un bloc de desen şi o cutie de culori. Reveni cu ele la maşină.

— Puneţi-le în spate, spuse Vincent.

Tipul se aşeză lângă el.

— Puteţi să-i daţi drumul.

Vorbea franceza cu un puternic accent englezesc. Tolănit în scaun, cu lungile-i picioare îndoite, genunchii aproape că depăşeau parbrizul.

— Mă numesc Tom Dikson, zise el apoi.

— Vincent Moreuil...

— Sunt englez, evident, şi pictor, la fel de evident... Sunt pe cale de a face portretul unei stânci, acolo, în munţi... E o problemă foarte dificilă.

— Sunteţi figurativ?

Tom se întoarse şi-l privi lung pe Vincent.

— Am spus: fac portretul unei stânci... Portretul... Vă

voi explica, pentru că o să ne revedem. La Caldeya ne vom revedea mereu. Ai o ţigară?

Vincent îi întinse un pachet.

— Mulţumesc. Să nu credeţi cumva că eu caut sufletul, cum se spune, acestei stânci. O stâncă nu are suflet, o stâncă există, şi eu caut tocmai misterul existenţei sale în lumină şi spaţiu... Asta caut... Se împlineşte anul de când lucrez acolo sus, dar fără rezultat. Am necazuri, cum s-ar zice, practice. Unghiul din care ar trebui s-o prind... L-am găsit, bineînţeles. Mă instalez pe o altă stâncă, în faţa sa, e un loc excelent...

— Păi atunci, problema este rezolvată.

— Păi nu, că stânca cealaltă e foarte înclinată. De-abia mă pot ţine şi pânza alunecă. Mă lupt ore întregi. Trebuie să găsesc ceva.

— Prinde pânza.

— Prea simplu. Trebuie luat în calcul şi vântul, ştii, ăsta este un ţinut vântos. Vreau să comand la Londra o pânză specială. O să vă arăt... Cu iest.

— Evident, este o soluţie...

— Singura...

— Tom tăcu.

— Casele acelea albe, de jos, sunt din Caldeya? întrebă Vincent.

— Da, bineînţeles. N-aţi mai fost pe-aici?

— Nu...

— Atunci, vă voi prezenta satul.

— Ştiu, ajungem la Sodoma şi Gomora.

Tom îl privi, surprins.

— Eşti nebun. Intrăm în plină rigoare.

Cuvintele astea le-a spus cu un ton grav şi pătrunzător.

— Singurul loc din lume care respiră rigoare. Asta-i foarte bine pentru creier. A fost o mare descoperire pentru mine... Dar poate că, de fapt, dumneavoastră puţin vă pasă de rigoare.

— Nu prea cred, zise Vincent.

— Atunci, veţi înţelege totul de cum veţi trăi câteva zile aici. Veţi vedea: parcă-i făcut din oase albite de timp, un întreg sat care muşcă din mare şi care visează în faţa ei. Şi pietrele, domnule, pietrele, care sunt substanţa primă a lumii...

Vincent îşi aprinse şi el o ţigară.

— Aveţi o cameră acolo în sat? întrebă Tom.

— Un prieten mi-a împrumutat casa sa. Ar trebui să-l cunoaşteţi: Réginald...

Tom surâse.

— L-am cunoscut. Casa sa este îngrijită de o persoană foarte curioasă. Gloria. Veţi vedea, o femeie riguroasă la rândul ei, o femeie de piatră. Într-o zi vă voi duce pe promontoriu, în spatele satului. Eu l-am numit cimitirul elefanţilor. Copaci morţi şi albiţi, oseminte vegetale şi pietre, bineînţeles, mereu pietre... Acolo, singur în bătaia vântului, recit din Hamlet... Un exerciţiu foarte bun. Mai ales că eu îl consider pe Shakespeare un idiot şi Hamlet o piesă infantilă. Dar acest infantilism al piesei este ca un purgativ: imediat după ce-l înghiţi, rigoarea ţi se pare mai riguroasă... Am ajuns.

Şoseaua se termina într-o piaţă mică ascunsă sub platani. La stânga, o promenadă străjuită de curmali, şi ca fundal, marea incendiată, prezentă, apăsătoare.

— E târgul lunii august, spuse Tom.

Şi arătă spre mulţime. Fetele pe jumătate dezbrăcate şi băieţii în blue-jeans. Tonomatele urlau în cafenele.

— Într-o lună va fi din nou pustiu şi linişte...

— Ştii cumva unde este casa lui Réginald?

— Da, numai că trebuie să cerem cheile de la Puig.

Trecură prin faţa unei terase unde se înghesuia o mulţime de oameni.

— Estrella, zise Tom arătând spre cârciumă, şi în interior, cea mai minunată femeie din Caldeya: Jenny. O s-o cunoşti... Foarte ciudată... Opreşte acolo...

Vincent opri în faţa unui bistrou, plin şi el de tineri. Îl urmă pe Tom, care-şi croia drum prin mulţime. Tom îi arătă lui Vincent un om uscat şi scund, cu părul extraordinar de alb. O frumoasă mutră de corsar.

— Ăsta-i Puig, regele din Caldeya.

— Iată-l pe prietenul lui Réginald, reluă Tom, adresându-se lui Puig. Vrea cheile de la casă.

Puig îl fixa pe Vincent, cântărindu-l, măsurându-l. La sfârşitul examenului surâse.

— Réginald mi-a scris, spuse. O să vă dau cheile.

— Vă las, zise Tom.

— Nu luaţi un păhărel?...

— Nu, niciodată înainte de apusul soarelui. Şi plecă.

— Ce vreţi să beţi? întrebă Puig. Paharul de bun sosit.

— Daţi-mi o bere.

Toate mesele din interior, ca şi cele de afară, erau ocupate de aceeaşi mulţime deghizată şi dezbrăcată, aceleaşi fete şi aceiaşi băieţi standard.

Puig îi întinse paharul pentru a ciocni.

Réginald îmi este un bun prieten, zise. Nu vine anul acesta?

— Nu prea cred. Vroia să meargă în Grecia.

Puig îl privi insistent pe Vincent.

— Cei de aici or să vă placă, aici toată lumea se place. Toată lumea-i nebună, poate că de aceea...

Îşi băură berile. Puig luă cheile dintr-un sertar al barului.

— Vă conduc îi spuse.

Ieşiră.

— Putem ajunge cu maşina până acolo? îl întrebă Vincent.

— Bineînţeles.

Puig se instală alături de el.

— Faceţi la stânga, e imediat după arcade. Réginald v-a spus că Gloria se ocupă de casă. Ea vă va face menajul şi va găti.

— Ştiu, spuse Vincent, Réginald ţine mult la Gloria. Într-o zi mi-a explicat că ea îi poartă noroc.

Puig surâse.

— Gloria este nebună.

Apoi îi arătă lui Vincent o căsuţă mică, albă, cu porţile şi obloanele de un bleu stins, cald.

„Eu i-am vândut-o."

Vincent îl urmă pe Puig care deschidea uşa de la intrare. Zidurile albe acuzau asprimea şi sobrietatea mobilelor solide. Vincent fu mirat: această rigoare, această sobrietate, nu-i semănau lui Réginald.

— El a mobilat casa?

— Nu, el nu se ocupă de nimic. Gloria a făcut totul.

Vincent îl însoţea pe Puig care îi arătă casa, cameră cu cameră. Un mic hol, o cameră de zi, trei dormitoare şi sala de baie.

„Şi pe acoperiş, terasa, îi spuse Puig. Veniţi...

Şi brusc, se pomeni sub cerul liber. Şi pentru Vincent, o revelaţie: satul. Un şoc în faţa unui lucru deosebit de

frumos. O armonie misterioasă. Toate faţadele albe şi albastrul mării pătrunzând cu mici golfuri, ca nişte degete, în interiorul satului. Satul muşca din mare, şi marea se lăsa muşcată, şi se bucura să mângâie acele case care o muşcau.

„E frumos", zise Puig.

Vincent nu-i răspunse. Nu avea nimic de spus în faţa acelei ireale puneri în scenă, în faţa acelui teatru perfect. O voce striga.

„E Gloria, zise Puig, eu vă las."

Jos, o femeie bătrână, înaltă, toată în negru, aştepta. Se întoarse când intră Vincent. Doi ochi negri şi un profil roman.

— E prietenul lui Réginald, îi spuse Puig.

Părea a nu fi prea în largul său. Imediat după asta, ieşi.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze această casă, îi spuse Gloria. Vorbea franceza.

— Sunteţi prietenul lui Réginald...

— Da...

— Pentru mine, asta ajunge. Unde vă sunt bagajele?

— În maşină.

— O să vi le aduc eu.

Vincent ieşi cu ea şi deschise portbagajul. Transportară valizele în casă. Autoritară, Gloria îl conduse pe Vincent în camera de sus, cea care dădea spre terasă.

— Aici vă veţi simţi cel mai bine. Acum o să mă ocup de bagajele dumneavoastră.

Deja începuse să deschidă valizele.

— „Într-o jumătate de oră, totul va fi aranjat."

Vincent ieşi din cameră. Coborî scara, se opri o clipă în camera mare de jos. Ezită, apoi deschise poarta ce da spre port. Imediat fu înghiţit de mulţimea care se scurgea fără scop de-a lungul ţărmului. Pe terasa lui Puig era aceeaşi bramburească. Puig l-a văzut şi i-a făcut un semn. Vincent îşi urmă drumul şi urcă puţin mai sus de promenadă. Pe terasa „La Estrella", chitariştii cântau arii sud-americane. Se apropie de local. Avansă printre mese. Un papagal se obosea fluierând „Raspa" Vincent se opri în faţa coliviei. Papagalul tăcuse, acum se legăna, privindu-l pe Vincent. Într-o zi o să-mi cumpăr un papagal, mi-am dorit dintotdeauna să am un papagal. Se

îndepărtă de colivie. Papagalul reîncepu să fluiere Raspa. Vincent intră în bar. O sală lungă, boltită, cu despărţituri în stânga şi în dreapta. Mi-e somn fără să-mi fie somn. Sunt în aşternut. Trebuie să mă trezesc. Comandă un gin şi îl bău dintr-o sorbitură. Pe pereţi erau agăţate tablouri abstracte, bălţi de culori, şi mai peste tot, frunzişuri moarte sau vii în vase de gresie. Un tonomat cânta în surdină. O fată blondă, înaltă, apăru în fundul sălii. Trecu în spatele barului şi spuse câteva cuvinte barmanului. Văzându-l pe Vincent, schiţă un surâs. Vincent bău un nou pahar. Fata ajunse lângă Vincent.

— Sunteţi prietenul lui Réginald? întrebă ea cu o voce foarte joasă. El fu prins de această voce, răguşită, spartă, pulverizantă, cu un întreg univers de tandreţe în spate.

— Sunt prietenul lui Réginald.

— Nu vă imaginam aşa.

Fata îşi aprinse o ţigară.

— Mă numesc Jenny.

— Ştiu, îi spuse Vincent. Şi cum vă închipuiaţi că arăt?

— Mai bătrân.

— Îmi pare rău.

— De ce? Sunteţi frumos. Ce beţi?

Vincent ezită.

„Un alt gin...

Jenny umplu două pahare.

— Ţin foarte mult la Réginald. El nu se ocupă decât de propria-i persoană, asta este o mare calitate. Ce fel de prieten îi sunteţi? îl întrebă ea.

— Pur şi simplu prieten... Şi asociat, pe deasupra.

— Nu sunteţi pederast?

Vincent surâse.

— Nu, îi răspunse.

Ea îi fixă cu atenţie privirea.

— Mă contrariaţi, îi spuse. Nu ştiu ce sunteţi. De obicei, ştiu.

— V-aş putea explica.

— Nu-i momentul...

Jenny se îndepărtă. Vincent îşi termină de băut paharul. Gloria trebuia să fi terminat cu aranjatul. Plecă spre casă. Gloria, aşezată pe un scaun scund, îl aştepta.

— Totul este gata. La ce oră vreţi să mâncaţi?
— Când doriţi.
— Să zicem ora nouă.

Vincent urcă în camera sa. Lenjeria şi îmbrăcămintea erau aranjate în marele dulap de lemn negru. Ieşi pe terasă. Un fotoliu din piele era aşezat în faţa unei măsuţe. Pentru o clipă închise ochii. Sunete urcau până la el. Tonomatele care urlau. Şi freamătul continuu al mulţimii. Aşezat în fotoliu, se lăsă cuprins de zgomote. Era obosit. Paisprezece ore de condus şi această ţară curioasă. Poate că nu era chiar locul visat pentru a se reface. Acesta era cuvântul. Chipuri care apăreau. Tom, englezul nebun, Puig, cu privirea sa scrutătoare, Gloria cu misterul ei şi, în sfârşit, Jenny. „Mă contrariaţi, nu ştiu cine sunteţi". O uşoară durere de cap. Cerul devenea mov pe măsură ce soarele cobora spre asfinţit. Dorinţa de a nu se gândi la nimic, de a rupe toate legăturile şi de a se lăsa în voia curentului, fericit câine de pripas. Fete râdeau în stradă. Aerul era de mătase. De-abia îndrăznea să se mişte, de frică să nu sfâşie, să nu rupă magia, dulceaţa acestui înveliş. E atât de obosit! Adevărata oboseală, aceea a sufletului, nu a corpului. Suflet, ce cuvânt idiot. Réginald e la Londra. Evident, Réginald este pederast, eu îi sunt cel mai bun prieten, dar nu sunt pederast. Şi toţi mă irită, cu întrebările, cu suspiciunile şi interogatoriile lor. Noaptea se insinuează, calmă. Câteva semne uşoare, pentru început. Apoi, dintr-o dată, cade şi scaldă totul cu obscuritatea sa. Aşa se adorm papagalii: cu un voal negru pe cap. Un voal negru cuprinzând deodată satul şi portul.

Mai târziu, deschise ochii. O formă se afla în faţa sa, privindu-l. O recunoscu pe Gloria cu greutate.

— Vă priveam, spuse Gloria. Réginald doarme ca dumneavoastră. Masa este servită.

Se ridică.

— Vă însoţesc.

În sufragerie, erau două feţe de masă pe masa îngustă, două sfeşnice, o veselă scumpă. Vincent se aşează. Gloria îl serveşte, apoi se aşează, la rândul ei, în celălalt capăt al mesei. Vincent mănâncă în silă, fără să-i fie foame.

— Eu mâncam întotdeauna cu Réginald, spuse ea în chip de scuză.

— E foarte bine aşa.

Gloria tăia peştele cu gesturi nervoase şi discrete. Apoi luă câteva înghiţituri.

— Réginald v-a vorbit de mine?

— Puţin, îi răspunse.

— Vreau... Suspină: „Nu cred că a avut timpul de a vă spune totul."

Vincent făcu un gest de scuză.

— Totuşi, trebuie să ştiţi...

Reîncepu să-şi mănânce peştele. Vincent se servi cu un vin roşu, aspru şi dulce în acelaşi timp.

— Réginald a fost primul căruia i-am împărtăşit cu adevărat secretul meu.

Să tacă, în primul rând să tacă, s-o lase să vorbească. Sunt obosit, şi cu toate acestea vreau ca ea să vorbească, pentru că presimt, nu ştiu ce, adevăratul secret, adevăratul mister, sau poate că ochii ei negri mă fascinează.

— Imediat vă voi arăta îi spuse ea.

Apoi se ridică şi plecă să aducă brânzeturile şi fructele. Oboseala îl copleşea pe Vincent. Gloria reveni cu un platou cu fructe. Vincent le refuză cu un gest al mâinii.

— Vreţi şi cafea?

— Nu, sunt foarte obosit.

Vincent se ridică. Un moment, ezită căutând uşa de la camera de zi. Dorinţa copilărească de a se aşeza în fotoliul din faţa căminului alb. Se aşează. Îşi aprinde o ţigară. O aude pe Gloria trebăluind prin bucătărie. Nu-i mai fusese niciodată atât de somn. Mai târziu, căscă. Acum, Gloria era în cameră. Căuta într-un cufăr. Se întoarse spre el, ţinând în mâini o carte groasă. Vine spre el.

— Priviţi, îi spuse.

Vincent ia cartea şi o deschide. Era de fapt un album fotografic, din ale cărui file îl privea un om. Acelaşi. La început tânăr, apoi mai puţin tânăr, apoi între două vârste, apoi bătrân... Nu avea nici o îndoială, era Pinero.

— Îl cunoaşteţi? îl întrebă ea.

— L-am întâlnit de mai multe ori.

— Ne-am iubit, spuse ea, coborând privirea.

Vincent a ridicat capul pentru a o putea privi mai bine. Evident, era nebună. Puig m-a prevenit. Şi asta-i o nebunie. Să colecţionezi fotografiile pictorului celui mai celebru din lume şi să pretinzi că a fost amantul tău. Dar un lucru confuz, inconştient, îl oprea să-şi ducă gândul

până la capăt: nobleţea femeii, vocea sa, gesturile, ceva din fiinţa ei, care era în armonie cu lumina şi cu spaţiul, dezminţeau nebunia.

— Ne iubim de şaizeci de ani, spune Gloria, şi eu îl aştept.

Luă albumul din mâinile lui Vincent şi căută o fotografie. Era o fotografie veche a lui Pineiro, foarte tânăr, cu o imensă pălărie de paie.

— E din ziua în care l-am cunoscut... Aici...

Închise albumul şi-l puse la locul lui, în cufăr. Apoi, fără zgomot, ieşi din cameră. Nu voi cunoaşte deci niciodată povestea Gloriei şi a lui Pinero; dar oricum, tot satul ar trebui s-o cunoască. Ce mă interesează, este rolul lui Réginald. Vincent se adânci în fotoliu. Auzi închizându-se o poartă. Probabil că Gloria plecase. Închise ochii. O oboseală nenorocită. Trebuie să mă duc să mă culc. Trebuie. Să se scoale, să urce scara, toate acestea au devenit brusc o problemă. Aşteaptă, mai aşteaptă. Ascultă. Cineva bate la uşă, lovituri seci în lemn. Vincent se ridică şi se duse să deschidă. Era Tom, imens în cadrul uşii.

— Noaptea de catifea a venit, zise el, să profităm... Am venit să te iau

Intră în cameră. Căuta ceva cu privirea.

— Unde-i sticla cu whisky?

Vincent surâse:

— Sus, pe terasă.

— Atunci, hai sus, zise Tom.

Urcară amândoi scările.

— Evident, te deranjez... După cum văd, îţi e cam somn. Cu atât mai rău. Jenny te cheamă. Trebuie să vii.

— Jenny mă cheamă?

— Cum ai auzit.

Tom s-a servit cu o porţie generoasă de scotch.

— Fiecare nou venit trebuie să treacă pe acolo... Dacă e cineva, bineînţeles. Mereu la ordinele lui Jenny! Toată lumea vă aşteaptă.

— Care, toată lumea?

— Lumea bună din Caldeya. Vreo trei sute de persoane.

— Sunt foarte obosit.

— Bea, şi o să-ţi treacă.

Îi întinse un pahar lui Vincent.

— Bea, bătrâne, asta-i până la urmă singura soluţie.
Vincent luă paharul.
— Şi cu stânca, îl întrebă pe Tom, merge?
— Începe să existe şi pe pânză.
Tom îşi lăsă paharul pe măsuţă.
— Acum trebuie să mergem.
— N-ar putea aştepta până mâine? îl întrebă Vincent.
— Cred că nu.
Tom se ridică.
— Bine, zise Vincent suspinând.

Şi eu trebuie să merg, nu prea ştiu unde, numai pentru că-mi este frică de somn, pentru că în fiecare zi trebuie să amân acest moment în care nimic în mine nu mai este controlabil. Şi încă o dată, prins în capcana nopţii, vreau să plec şi să plutesc până în zori. O dată mai mult, nevinovat şi dezarmat.

— Crezi că pot să merg acolo în ţinuta asta?
— Eşti mult prea elegant, îi răspunse Tom, arătând spre blugii săi jegoşi.
Ieşiră.
— Noaptea, aici, are o aromă specială, spuse Tom, mirosind aerul. O formă de anestezie generală.

Perechi rătăceau în lumina lampadarelor. Parcă ar fi căutat ceva, neliniştite.

— E deja plin, spuse Tom, arătând spre terasa colcăitoare. Chitariştii zdrăngăneau într-un colţ. „De tercipelo negro", un cântec neliniştitor, care îi plăcea atât de mult lui Vincent. Tom era în faţa sa. Cu un gest, îl arătă pe Vincent.
— Vincent, spuse Tom.

Sute de perechi de ochi îl priveau, critici, răi, voraci, dezmierdători. O expoziţie de ochi. Intrară în bar. Jenny era în spatele tejghelei.
— Iată-l, zise Tom.
— Trebuia să fii aici în seara asta, spuse Jenny. Gin sec, acum e rândul meu.
— Bun, de acord, zise Vincent.

Perechi strâns îmbrăţişate dansau într-o mică încăpere întunecată ce dădea în bar.
— Ei, şi acum ce facem? îl întrebă Vincent pe Tom.
— Nimic, vom bea, aşteptând să treacă noaptea.

Uneori, se întâmplă cîte ceva. Pentru seara asta, eu nu văd nimic extraordinar, dar poţi să ştii?

— În jurul tău, reluă Tom, umanitatea, toată umanitatea, internaţională, francezi, englezi, italieni, americani. Şi, bineînţeles, şi câţiva spanioli...

Arătă spre o uşă.

— Tipa aia, blondă, de acolo... Irlandeză, catolică, mamă a patru copii. În fiecare seară îi trebuie un tip nou.

Tom întoarse capul spre o altă masă. O duzină de băieţi şi fete beau.

— O gaşcă de francezi în vacanţă, medici, profesori, avocaţi, cu parale, cu bune maniere, cu principii burgheze, asta unsprezece luni pe an; o lună aici: defulare, libertinaj.

Unul dintre bărbaţi se ridică, împreună cu o fată foarte tânără.

— Ăla-i un avocat foarte cunoscut. Este îndrăgostit de fiica sa. Într-una din zile, o va săruta. Şi micuţa se va resemna. Acolo, în fund, toţi pederaştii necopţi... mari familii spaniole şi mici borfaşi. Aşa se destrăbălează toţi băieţii din sat. Aşa se defulează treizeci de zile şi treizeci de nopţi.

Vincent asculta, puţin pierdut în acel zgomot şi în acea mulţime.

— Jenny este cea mai bună psihanalistă pe care o cunosc, reluă Tom. Ea ştie cum să-i ia, ca să se uşureze, pe cei care au necazuri cu ei înşişi.

— Ce-i tot povesteşti? îl întrebă Jenny, apropiindu-se.

— Că tu eşti şi confesor şi analist tuturor acestor indivizi... În felul tău, eşti încarnarea caritaţii.

Ea surâse, cu un aer trist. Chipul îi era marcat de o amărăciune de nespus.

— Fac şi eu ce pot, zise ea. Ştii: Nora, franţuzoaica lui Marco, a încercat să se sinucidă.

— Şi a ratat?

— Da, numai că treaba este serioasă.

— Şi te-a chemat pe tine?

— Ca de obicei.

— Şi tu ai convins-o să trăiască?

— Nu, am convins-o să nu moară pentru un imbecil cum e Marco.

Încă o dată, Jenny îl privi pe Vincent drept în ochi.

— Ai un aer trist, îi spuse ea. Ai şi dumneata nevoie de o defulare?

— Poate, îi răspunse, dar pentru moment am mai degrabă nevoie de somn.

— Aici nu trebuie să pronunţi acest cuvânt, îi spuse Jenny.

Bărbaţi şi femei năvăliră în local, precedaţi de doi chitarişti.

— Tipul ăla înalt, din mijloc, este Régnier, romancierul. Ameţit o jumătate de zi, şi toată noaptea. Mereu precedat de chitariştii săi, în căutarea unei fete de îmbrăţişat, între două pahare.

Régnier avansa ca un somnambul, cu un început de surâs pe buze. Toată gaşca defilă prin faţa lui Vincent. În trecere, o fată îi agăţă privirea. Se întoarse pentru a-l privi insistent.

— Asta-i a ta, zise Tom, n-ai decât s-o îmbrăţişezi pentru a o avea...

— Cine-i?

— Fata unui cerşetor, o partidă bună...

Tom comandă două pahare cu scotch. Vincent se lăsă în voia valului. Masa pederaştilor, din fund, se agita. Un om micuţ şi rotofei se ridică şi începu să danseze singur pe ring. Ceilalţi îi însoţeau dansul cu bătăi din palme. Chitariştii zdrăngăneau, Régnier, tot somnambul, săruta o fată pe gură.

— Aşa-i în fiecare seară? întrebă Vincent. Găsesc asta, fără să vreau să te contrariez, nu prea original.

— Aşteaptă şi ai să vezi. Caldeya este un loc foarte deosebit, un loc închis, un lagăr de concentrare al plăcerii, şi, asta nu se poate nega, un loc care te face să înnebuneşti.

Tom se clătina. Se agăţă de bara tejghelei.

— Ce-ar fi să mergem să ne aşezăm pe terasă, zise.

— Numai pentru câteva minute. După aceea, vreau să mă duc la culcare.

Găsiră nişte locuri afară, pe terasă. Perechi şuşoteau.

— Aici este marea piaţă a nopţii... Aici se fac şi se desfac cuplurile.

— Vorbeşte-mi puţin despre Jenny, îl rugă Vincent.

— Chiar te interesează?

— Mai degrabă mă intrigă.

— Jenny, patruzeci şi... ceva de ani. Un corp de gimnastă, o voinţă de stâncă, o femeie de afaceri...

— Un soţ? Un amant?...

— Din când în când un tip ca şi când ar bea un pahar.

— E de mult pe aici?

— Şi-a cumpărat localul acum patru ani.

— Şi iarna?

— Locuieşte în sat, singură într-o casă de lângă biserică.

Jenny venea spre ei.

— Eu mă duc s-o văd pe Nora. A rămas singură în cameră. Vii cu mine? Asta i-ar face plăcere.

— Am oroare de oamenii care se sinucid şi dau greş... Dar o să merg.

Tom se ridică.

— Vii şi tu? îl întrebă pe Vincent.

— Nu, vreau să mă culc.

— Totuşi, e peste drum de casa ta.

Plecară toţi trei. Piaţa era goală.

— Îmi place noaptea, spuse Jenny, mai ales aici, şi nu reuşesc să mă bucur niciodată de ea.

Ea mergea cu paşi mari.

— Încă trei săptămâni, şi va fi liniştea din septembrie, zise Tom.

Ajunseseră în faţa casei lui Réginald.

— Noapte bună, spuse Jenny. Sper că mâine...

— Noapte bună.

Vincent îi văzu îndepărtându-se şi intrând într-o casă din apropiere. Deschise poarta, se întoarse pentru ultima oară pentru a privi noaptea albăstruie care îmbrăca satul. Auzi pe cineva alergând în faţa casei. Tom, cu faţa răvăşită, apăru din întuneric.

— Te cheamă Jenny, spuse el, repede!... Micuţa a luat-o de la capăt şi de data asta... Eu nu pot să văd aşa ceva... Realmente, nu pot... Haide!

— Bine, imediat!

— E alături, la etajul doi... Iartă-mă!

Tom intră în casă şi se prăbuşi în fotoliu, în faţa căminului.

— Mi-e frică de moarte, spuse el cu un suspin. Mi-e frică!...

Vincent alergă până la casa Norei. Urcă scara. Jenny era în faţa uşii.

— Vino, îi zise.

Şi îl conduse până la baie. În apa roşie se gârbovea o fată. Cu ochii închişi.

— Trebuie s-o scoatem de acolo, îi zise Jenny.

Luă un halat de baie dintr-un cuier. Vincent se aplecă asupra căzii. Se băgă în apa roşie pentru a apuca corpul. Îl ridică. Fata era goală.

— Du-o pe patul de alături.

A pus-o pe pat. Imediat, Jenny a început s-o fricţioneze şi a învelit-o cu halatul de baie.

— Şi-a tăiat venele. Şi a sângerat mult.

— Trebuie să chemăm un medic, îi spuse Vincent.

— În sat nu există nici unul. Trebuie s-o transportăm la spital, la Figueras. Rămâi aici, mă duc să-mi iau maşina. Revin imediat.

Vincent sta în picioare, imobil, în mijlocul cămăruţei. Nora respira cu greutate. Se apropie de pat, luă un braţ al fetei şi îl întoarse. Încheieturile erau însîngerate, dar plăgile nu mai sângerau. Se întoarse în baie şi scotoci în dulapul cu medicamente. Găsi ce căuta: alcool şi bandaje. Se aşeză la capătul patului şi începu să-i panseze încheieturile. Probabil o idioţenie, dar trebuie să fac ceva ca să nu adorm. Se străduia, curăţind conştiincios plăgile, potrivind pansamentele. Oamenii treceau pe stradă cântând. Îşi privi ceasul, era trecut de miezul nopţii cu o jumătate de oră. Se ridică, mergând fără ţintă prin cameră. Pe birou era o carte deschisă. Era bucoavna lui LOWRY, „La poalele vulcanului" Alături, ceva mărunţiş. O scrisoare. Vincent citi câteva rânduri: „Te înşeli întru totul, toate acestea nu au nimic cu dragostea. Asta nu-i decât o problemă de ruşine şi dezgust". Puse scrisoarea pe birou. Cineva urca scara. În cameră intră Jenny.

— Am pansat-o şi acum nu mai sângerează, îi spuse Vincent.

— Atunci, să mergem.

Vincent se întoarse spre pat şi o ridică pe Nora. Trecu în faţa lui Jenny şi coborî scara. Maşina era în faţa porţii.

— Pune-o în spate, îl rugă Jenny, am transformat scaunele în targă.

O întinse pe Nora pe scaune. Jenny se şi instalase la

volan. Vincent ezită un moment. Apoi se apropie de Jenny.

— Vin cu tine.

— Bine, surâse Jenny.

Se aşeză lângă ea, supraveghind-o pe Nora, care gemea. Jenny demară, apoi se întoarse spre Vincent:

— Aprinde-mi o ţigară, te rog.

Vincent îi întinse ţigara sa, care era aprinsă.

— Ai plăcerea devoţiunii, îi spuse ea.

— Eu? Nu, nu cred.

Tocmai era momentul să se întrebe de ce-o face pe tâmpitul la miezul nopţii ca să trambaleze o fată necunoscută, care nu are nimic mai bun de făcut decât să se sinucidă. Dar era prea obosit pentru a-şi mai da un răspuns. O să reflecteze la asta mâine.

— Care-i povestea Norei? o întrebă Vincent.

— Este îndrăgostită de un tip din Barcelona, un băiat de bani-gata, care, natural, se căsătoreşte cu lozul cel mare şi o lasă baltă.

— Nora locuieşte în sat?

— Nu, vine numai pe timpul vacanţei. Locuieşte la Paris. Este o fată drăguţă, puţin nebună. O idioată care mai crede în dragoste.

— Bănuiesc c-ar trebui să-ţi răspund: pentru că tu, în ceea ce te priveşte, nu crezi?

Jenny izbucni în râs.

— Este ceea ce spun, într-adevăr: nu, domnule, eu nu cred. Ba chiar mai mult, n-am crezut niciodată. Dar tu?

— Eu... E o formă de amăgire ca oricare alta.

— Îmi place singurătatea, îi spuse Jenny cu vocea sa profundă. Este viciul meu. Şi apoi, mă iubesc prea mult pentru a mai putea iubi pe alţii.

Acum rulau pe o porţiune dreaptă. Jenny acceleră. Nora se agita, gemând. Vincent se aplecă asupra ei.

— Nu prea are aerul că i-ar fi bine, spuse.

— Ajungem imediat!

Primele lumini ale oraşului. Jenny gonea pe străzile şi străduţele adormite. Frână în faţa unei clădiri mari cu palmieri în grădina din faţă. Coborî.

— Aşteaptă-mă aici, îi spuse ea.

O văzu sunând îndelung la o uşă închisă cu un grilaj. O lumină se aprinse în fund. O umbră se apropie de grilaj.

Jenny parlamenta cu o călugăriţă care, ciudat, îşi pusese strâmb cornetul. Le-a deschis grilajul. Jenny se întoarse la maşină şi intră. Alte două călugăriţe apărură, împreună cu un bărbat care-şi punea un halat maro deasupra pijamalei. Bărbatul deschise portiera şi Vincent îl ajută s-o coboare pe Nora, încă inconştientă. Bărbatul o căra, şi Vincent îl urma împreună cu Jenny, iar jos, pe peron, călugăriţele se agitau şi aprindeau luminile.

— S-au dus să-l trezească pe doctor, spuse una din călugăriţe.

Bărbatul o transportă pe Nora într-o mică sală de pansamente.

— Ce i s-a întâmplat?, întrebă călugăriţa.

— A vrut să se sinucidă, spuse Jenny.

Călugăriţa îşi făcu de câteva ori semnul crucii, murmurând ceva nedesluşit.

— Se mai întâmplă, încercă Jenny o explicaţie.

Călugăriţa continua să-şi facă semnul crucii. Nora gemea în halatul ei de baie. Jenny se nelinişti.

— Ce se moşmondeşte şi doctorul ăsta... Cine-i? o întrebă ea pe călugăriţă.

— Doctorul Solleis.

— Îl cunosc.

Se întoarse spre Vincent, care căsca.

— Nu vreau să moară, spuse ea brusc. O să-ţi explic.

Sosi doctorul. Un bărbat gras, flasc, cu un surâs strălucitor. Îi sărută mâna lui Jenny. Imediat se adunară în jurul patului. Medicul începu s-o examineze pe Nora. Avea gesturi iuţi, aproape sacadate. Pentru Vincent era un spectacol ireal. Un balet fără muzică. O veghe nocturnă cu ritualuri necunoscute.

— E nevoie de o transfuzie. După mine, situaţia nu e prea gravă.

Începu să împartă ordine. Surorile începură să se agite.

— N-o să dureze mult, îi linişti doctorul.

Doctorul îl privi pe Vincent. Jenny îi surprinse privirea.

— E un prieten care a binevoit să mă însoţească.

Doctorul făcu plecăciuni. O călugăriţă apăru cu un set de furtunuri complicate.

— Puteţi rămâne aici, spuse doctorul.

— Aş vrea să mă odihnesc puţin, îi spuse Jenny.

— Vă conduc în cabinetul meu.

Îl urmară de-a lungul unor coridoare foarte lungi. La fiecare zece metri era câte o nişă din piatră cioplită, încastrată în zid, adăpostind câte o statuie de sfânt, din lemn aurit. Intrară în birou.

— Rămâneţi aici. O să vă caut când totul se va termina.

Jenny se instală într-un fotoliu mare din piele. Vincent se aşeză în faţa ei.

— Te rog să mă scuzi, îi spuse ea, dar acum trebuie să dorm.

Vincent îi răspunse cu un gest vag. Numai că el era în plină irealitate. Departe de el şi departe de toate, cu această femeie în faţa lui, care, adâncită brusc în somn, îi oferea deodată adevăratul său chip. Îi era imposibil să nu-l analizeze până în cel mai mic detaliu. Odată îndepărtată masca de duritate şi de siguranţă, ca ştearsă cu guma, rămânea un chip odihnit, de mort odihnit. Cu trăsături de o nobilă puritate. Vincent rămase s-o privească îndelung. Nimic mai viu, şi totuşi câtă graţie, cât calm, câtă pace. Apoi îşi lăsă capul pe spătarul fotoliului şi adormi la rândul său. Se trezi tresărind: o voce joasă care torcea. Jenny era în picioare, în faţa biroului şi îi vorbea medicului. Lui Vincent îi era greu să ţină ochii deschişi. Încercă să se trezească de-a binelea.

— Nora e salvată. În trei zile v-o trimit.

— Îmi veţi telefona, orice-ar fi...

— Bineînţeles, îi răspunse doctorul.

Vincent se ridică.

— O să plecăm, îi spuse Jenny.

Doctorul făcea plecăciuni. Şi vorbea mult. Jenny îi răspundea monosilabic. Ieşiră din clădirea spitalului, în grădina străjuită de palmieri. Pe cer se vedeau semnele zorilor. Păsărelele cântau. Îşi regăsiră maşina.

— Aşează-te lângă mine, îl rugă Jenny.

Se aşeză la volan şi demară. Aceleaşi străzi pustii.

— Ar trebui să fie pe undeva un local deschis, spuse ea. Ţi-e somn?

— Mai are vreo importanţă...

— Nu-i prea rău pentru prima ta zi la Caldeya.

Jenny râse. Ajunseră pe faleza goală. Câţiva

măturători curăţau pavajul. Apăruseră zorile. Erau curate şi strălucitoare.

— Jos, cunosc un local.

Opri în dreptul unui mic bar. Era deschis.

— Am poftă de o cafea bună, îi zise ea.

Coborâră din maşină. Un garçon le aranjă două fotolii pe terasă. Îşi comandară cafelele. Jenny îşi aprinse o ţigară. Apoi îi aprinse una şi lui Vincent.

— Te-am privit dormind, îi spuse Vincent.

Jenny îşi încreţi fruntea.

— Am oroare de lucrul ăsta... Şi ce-ai văzut?

— Am văzut două măşti, aceasta de acum şi alta...

— Adică...

— Puritatea în somn şi puritatea deghizată în agresivitate, ca acum.

Chelnerul le aduse cafelele. Jenny luă o înghiţitură.

— Nu dormeam, zise ea, ştiam că mă priveşti.

Vincent surâse.

— Egalitate la cincisprezece, spuse el, luându-şi ceaşca.

Bărbaţi pe biciclete treceau de-a lungul terasei. Un câine se opri în faţa lor şi îi privi lung.

Vincent se simţea bine. Dincolo de somn. Şi această femeie care mă intrigă precum o problemă de şah sau de matematică.

— Aştept să-mi povesteşti despre fată... despre Nora.

— E adevărat, spuse Jenny, îţi sunt datoare o explicaţie. Vrei să-ţi mai comand o cafea?

— Încă două...

Jenny îl chemă pe chelner.

— Bun, acum te ascult, îi spuse Vincent.

Jenny îşi aprinse o nouă ţigară de la chiştocul celeilalte.

— Pe Nora, eu o cunosc foarte bine. Ştiu că în ziua în care va înceta de a mai fi romantică, pentru a fi lucidă, va fi o fată formidabilă. Vreau să spun, pe deplin fericită. Am făcut tot ce-am putut ca s-o rupă cu Marco, este un tip demn de tot dispreţul. În ceea ce-o priveşte, am jucat pe cartea dispreţului. Am încercat s-o fac conştientă de acest dispreţ... Nu m-am gândit că o să ajungă până aici. Până la urmă, nu regret nimic.

Tăcu.

— Probabil ţi se pare monstruos, reluă apoi Jenny cu o voce indiferentă.

— Deloc. Ce mă uimeşte, este faptul că te interesezi de ceilalţi...

— În primul rând de mine. Apoi de ceilalţi. Dar ceilalţi, este un lucru atât de fascinant...

Vincent nu reacţionă la spusele ei. Jenny îşi înălţă capul.

— Eşti de acord cu ce-am spus?

— N-o lua chiar aşa de repede, îi răspunse el. Îmi place Ianus, cu condiţia să-i cunosc ambele feţe.

— Adică?

— În ceea ce te priveşte... Dorinţa disperată de comunicare şi dragostea disperată de tine însuţi... E puţin cam mult, nu crezi?

— Perfect adevărat, răspunse Jenny.

— Bine, acum s-o luăm din loc, adăugă ea. Trebuie totuşi să şi dormim puţin.

Plătiră şi se îndreptară spre maşină.

— Vreau să conduc eu acum, îi spuse Vincent.

Se instală la volan, cu Jenny alături. Vincent demară în viteză. Ea adormise într-un colţ, sau se prefăcea.

Mă simt bine, am depăşit limitele oboselii. Capul nu mai există, o luciditate rece se instalează, cu contururi nete şi umbre nete. Soarele începuse să lumineze din plin acest peisaj cu stânci şi măslini, fără nimic misterios în afară de chiar această rigoare a luminii. E începutul tratamentului meu. În cele din urmă, nu regret această noapte. Ea mi-a înlesnit legătura cu această femeie care doarme alături. O legătură, după ce atât amar de vreme am fost însetat de o adevărată legătură. Căutarea unui suflet grav, un suflet care-şi poartă cu mândrie adevărul şi nu încearcă să se înşele cu el. Jenny face parte fără îndoială din această rasă de oameni. M-aş putea culca cu ea, dar sunt încă prea vulnerabil pentru a mă putea ocupa de altcineva. „Exploatează-ţi propriile posibilităţi de singurătate până la limită" Era una din frazele preferate ale lui Réginald. Jenny şi cu mine, va trebui să construim o singurătate în doi, fără îndoială în furie şi în scandal. Cu mii de delicii, bineînţeles. Dar cu ce preţ! Un preţ pe care nu-l pot plăti acum. Şi mulţumit cu ideea de a fi slab, convalescent, de a se putea înduioşa pe sine. Pe vârful muntelui care domina

Caldeya, Vincent opri maşina. Numai pentru a avea plăcerea de a privi soarele mângâind Caldeya. Jenny deschise ochii.

— Ce faci aici?

— Privesc.

Ea surâse, cu acel surâs care îi plăcea atât de mult lui Vincent, un amestec de descurajare şi tandreţe.

— Caldeya te-a cucerit deja.

— Nu ştiu încă, îi răspunse Vincent.

Porni. Soarele încetase de a se juca. Acum îşi pusese laba sa uriaşă pe case şi pe mare.

— Unde să opresc? întrebă Vincent, intrând în sat.

— În faţă la „La Estrella. Vara dorm adeseori acolo."

Coborâră.

— Mulţumesc, îi spuse ea, şi uită ce ţi-am povestit despre Nora.

— N-a fost cine ştie ce.

— Poate prea mult...

Ea intră în hotel. Vincent merse până acasă. Se întâlnea cu pescari, care îl priveau pe furiş. Un bărbat singur venea în întâmpinarea sa. Îl recunoscu pe Régnier, romancierul, care rătăcea, cu privirea absentă. Intră în casa lui Réginald şi urcă în dormitor. Căută o hârtie şi scrise: „Lasă-mă să dorm, nu mă trezi!" Puse hârtia în faţa uşii pentru a fi sigur că Gloria o s-o găsească. Se dezbrăcă cu gesturi lente şi se prăbuşi în pat.

Închise ochii. Imediat, chipul de apă lină, când dormea, al lui Jenny, apoi cel al Norei, leşinată. Şi apoi nimic, în afară de minunata alunecare în inconştient. Vaporul pleacă şi fie ca el să nu ajungă niciodată.

II

— Serge arătă spre Nadine.

— Iar tu, o să vii cu mine.

Fata se ridică de pe bancă şi se aşeză alături de băiat. Ceilalţi aşteptau. Serge le era şeful. Asta dura de la începutul lunii. În prima zi, el îi adunase pe toţi. Plecau în

expediţii sub conducerea lui. De atunci, nimeni nu s-a gândit să-i conteste puterea. El instituise acest obicei, mai mult: acest ritual. Se întâlneau în fiecare zi la ora trei — părinţii făcându-şi siesta — şi aşteptau sugestiile lui. Serge era întotdeauna primul. Aşezat pe cea mai veche bancă din piaţă, îi privea pe ceilalţi venind. Nu spunea nimic. Ceilalţi se aşezau lângă el. Când toată lumea era prezentă, el se ridica şi le vorbea. Era al treilea an de când Serge venea la Caldeya cu părinţii săi. Cunoştea satul şi munţii mai bine decât oricare dintre ei. Şi avea şi imaginaţie.

Gaşca era completă: şapte băieţi şi şase fete, între zece şi cincisprezece ani, toţi francezi. Toţi având aceeaşi poveste. Liceul la Paris, părinţii prea tineri. Acum divorţează, acum nu mai divorţează. Taţi medici, avocaţi, ingineri, din buna burghezie. Şi între ei, marea comunitate: aceea a copiilor, care trebuie să se descurce singuri. Serge cunoştea această lecţie de mult. Din totdeauna. Tatăl doctor, acaparat de muncă, nu-l vedea niciodată. Sfârşiturile de săptămână în casa de la ţară, cu alţi medici, recepţiile, iarna, în apartamentul din strada Guynemer. Şi maică-sa, care nu ştia ce să facă cu după-amiezile. O poveste veche pentru Serge. Impresia, de la înălţimea celor cincisprezece ani ai săi, că trăieşte pe o altă planetă. Fiecare pentru sine. În orice caz, se descurca pentru a învăţa bine la şcoală. Aici nu avea probleme. Pentru restul, ştia să negocieze. E uşor, de negociat. Cu taică-său, care era veşnic obosit, cu maică-sa, care nu era niciodată în apele sale. Serge îşi fabricase o întreagă morală, o regulă de conduită. Să nu trăiască niciodată precum părinţii săi. Cea mai mare dorinţă a sa, acum: să domine. Să domine toată această gaşcă de puşti nedecişi, ezitanţi... Ei n-au trăit ce trăise el. El trăise. În ziua în care maică-sa plecase, el împlinea nouă ani. Era un alt individ care venea s-o vadă mereu. Tatăl său, singur o lună întreagă, fără să spună un cuvânt. Apoi, maică-sa revenise.

Serge alegea alţi băieţi şi alte fete. Problema era să facă grupe de câte doi.

— Nu-i foarte greu, le spuse. Cu puţină străduinţă, putem cuceri satul.

Era o idee care-i venise citind într-o revistă jerpelită despre războaiele din Evul Mediu.

— Străduinţă, să pătrunzi în case fără să fii văzut, să

rămâi acolo cât mai mult, şi să aduci dovada că ai fost acolo.

Câţiva puşti protestară. Le era frică. Puştoaicele erau de partea lui Serge.

Odată grupele constituite, Serge dădu semnalul de plecare. Coborâră pe faleză. La stânga, era drumul spre munte. Trebuiau să-l urmeze circa o sută de metri, şi apoi să facă la dreapta. De acolo începea mărăcinişul, cu bătrânii măslini agonizând. Urcau fără să scoată o vorbă. Nadine ţinea pasul cu Serge. Sus, pe creastă, era coliba unui podgorean. Acolo era primul punct de regrupare. Din timp în timp, se uita după ceilalţi. Dar mai ales o privea pe Nadine. Mai ales picioarele lungi şi bronzate, şi shortul minuscul. Drepte şi bine desenate în soarele ucigător. O fată de patrusprezece ani, cu toată graţia lumii în gesturi şi în trup. Lui Serge îi plăcea mult. Nu era vorba de dragoste. Ea era cea pe care o alesese, era alegerea şefului. Şi fetei îi plăcea această alegere, îi plăcea să fie aleasă şi supusă.

— Trebuie să ne descurcăm, să rămânem singuri, îi spuse Serge.

Ea îl aprobă din ochi. Ceilalţi ajunseseră deja la colibă. Erau puţin cam gălăgioşi. Serge le făcu semn să tacă şi se apropie de ei, urmat de Nadine. Îi numără. Erau cu toţii la un loc.

— Şi acum trăgătorii, le spuse el. Pe grupe de câte doi. Eu rămân aici... La cel mai mic incident, trimiteţi un cercetaş...

Copiii începură să coboare spre sat. Pe burtă, în salturi, alunecând, alegând pentru mascare rarele tufişuri. Serge rămase în picioare în faţa cabanei, şi-i privea.

— Sunt nişte puşti, zise el cu gravitate.

Înconjură cabana. Nadine îl urma. În spatele cabanei, era o crăpătură, încălzită bine de soare. În fund, stânci plate şi arzătoare.

— O să rămânem aici, hotărî Serge.

Se aşeză pe o piatră. Ea se aşeză în faţa lui.

— Şi maică-ta? o întrebă Serge.

— E mai bine, dar tot mai plânge.

— De ce, un avort nu e o dramă!

— Nu, dar ea dorea un alt copil. Tata a forţat-o să facă avortul.

Serge avu un gest de nerăbdare. Un mod de a alunga întotdeauna aceleaşi muşte. Acelea inventate de părinţi, spre neliniştea copiilor.

— Tu îţi iubeşti mama?

— Da.

— Şi ştii pentru ce?

— Daa... Ea e... Nadine ezită un pic. Nu ştiu, ea dă tot ce poate, ce...

— Bun, e bine aşa, o întrerupse Serge.

Se ridică şi îşi desfăcu cureaua.

— Vreau să fac puţină plajă.

Îşi scoase blugii şi cămaşa de mătase. Rămase gol şi bronzat în lumina soarelui. Se întinse pe piatra caldă.

Era un semnal. Un lucru înţeles o dată pentru totdeauna. De cincisprezece zile, se întindeau împreună la soare. Nadine se ridică. Îşi aruncă shortul şi maieul. Rămase şi ea goală şi bronzată în plin soarele după-amiezii. Se duse să se întindă alături de Serge. Lângă el, corpul lung şi fragil şi sânii care începeau să înmugurească.

— Acum m-am bronzat peste tot, îi zise Nadine.

Şi mereu aceeaşi stupoare. Un corp de fată. Fără dorinţa de a-l atinge, nu încă. Dar de a-l privi, a-l privi cu nesaţ. Nadine era întinsă pe burtă.

— Întoarce-te, o rugă Serge.

Nadine se întoarse. El o privi. Sânii, pântecul, şi sexul, şi coapsele. Un peisaj încă abstract. Şi deodată, o fericire de nespus îl cuprinse, o dată cu dorinţa de a plânge.

— Îmi placi, îi spuse Serge.

Se întoarse. Îşi cuprinse capul între braţe, cu buzele atingând piatra caldă.

— Într-o zi, o să fugim împreună, îi spuse.

— Când vrei.

— O s-o ştergem şi o să trăim cum vom vrea.

— Într-un loc unde să fie mult soare, îi spuse ea.

Nadine zgâria piatra albă, trăgând linii albe.

— Nu-ţi fă probleme... E uşor de găsit, o asigură el.

Serge se gândea. La mijlocul de a fugi cu Nadine, şi ca nimeni să nu-i găsească. O furnică se aventură pe mâna lui.

— Taică-meu a agăţat un nou şoricel... spuse Nadine. O ştii, englezoaica.

— Aia care cântă?

— Da, a ambarcat-o aseară... L-am văzut...

— Toţi sunt la fel, o consolă Serge.

— În ce-l priveşte pe taică-meu, o face din frica de bătrâneţe. Asta trebuie să fie ciudat.

Serge se ridică într-un cot. Din nou, în centrul privirilor, corpul Nadinei.

— Fac cu toţii dragoste, îi spuse Serge. Ţie ţi-ar place să faci dragoste?

— Uneori... Nu ştiu... Mi-ar place să mă mângâi.

Capul Nadinei ieşi dintre braţe.

— Mi-ar face plăcere ca tu, tu să mă mângâi...

Serge îşi luă un aer serios.

— Te-a mai mângâiat cineva până acum?

— Nu, îi spuse ea.

Serge rămase imobil. Nadine îl privea de după degetele întredeschise.

— Într-o zi, vom rămâne singuri...

De undeva, de jos, o voce îi chema.

— Ne strigă, zise Serge... Trebuie s-o ştergem.

Nadine se întinse.

— Ce bine-i la soare...

Se îmbrăcară. Un puşti apăru în spatele cabanei.

— Patrick a cucerit o casă, dădu el raportul.

— Şi ceilalţi?

— Nu ştiu nimic de ei...

— Să mergem, spuse Serge.

Coborâră panta. Înaintea primelor case ale satului, se opriră pentru a se orienta. Nu era nimeni.

— Pe acolo, le arătă puştiul.

La colţul unei străzi, fluieră cu degetele în gură şi îşi înălţă capul. În faţă, pe o terasă, apăru un băiat. Făcu semnul victoriei din degete.

— Trebuie să-i găseşti pe ceilalţi, îi spuse Serge. Şterge-o.

Puştiul o luă la goană pe o străduţă.

— Şi noi ce-o să facem? îl întrebă Nadine.

— Aşteptăm... Ăsta-i şeful: un tip care aşteaptă.

Alte fluierături se auziră, şi din stânga, şi din dreapta lor.

— Sunt şi alţii care au reuşit, îi spuse Serge.

Coborâră pe străduţă. Serge căuta să se orienteze. Din nou un fluierat. El o apucă spre stânga. Fluieratul venea dinspre partea cea mai de jos a satului. Se opriră. Unul din gaşcă le făcea semne cu mâinile. Era înăuntrul unei case, în camera de jos.

— De fapt, nu-i aşa de greu, zise Serge. La ora asta dorm cu toţii. Noi doi vom ocupa o casă grea.

— Care-i aia? îl întrebă Nadine.

— Aşteaptă s-o găsesc.

Apărură ceilalţi. Aproape toţi reuşiseră să intre în casa pe care şi-o aleseseră, fără să fie văzuţi.

— Am putea captura casa gărzii civile, îi zise Serge.

— Eşti nebun!

— Da, ar fi cam greu...

Coborâră scările mărginite de două ziduri imaculate. La capătul lor, un copil aşezat. Serge se apropie de el. Era Daniel, băiatul lui Régnier, romancierul. Hohotea de unul singur.

— Ce ţi s-a întâmplat?

— A fost un câine... Am vrut să intru, şi el m-a muşcat....

Daniel avea unsprezece ani.

— N-ai cucerit casa?

— Nu, din cauza câinelui...

— Eşti un papă-lapte, îi zise Serge.

Daniel se ridică pentru a-i urma.

— Nu veni după noi. Trebuie să-ţi cucereşti casa.

Îl lăsară pe Daniel plantat în mijlocul străduţei.

— Casa aia mare, de peste drum, îţi place? o întrebă Serge.

— Are paznic, îi răspunse Nadine.

— Tocmai de aceea...

Ajunseră în faţa portalului de lemn sculptat.

— Portarul locuieşte acolo... Vino...

O luă pe Nadine de mână. Se strecurară câţiva metri, lipiţi de zid.

— Dacă am putea sări pe acoperişul garajului, am avea-o în buzunarul de la ceas, spuse Serge. Eu mă fac scară.

Îşi împreună mâinile. Nadine urcă şi se apucă de marginea acoperişului garajului, care depăşea marginea zidului.

— Fă o tracţiune, o sfătui Serge.

Nadine ajunse pe acoperiş.

— Acum trage-mă şi pe mine, îi spuse Serge.

Serge se ridică. Acum erau pe acoperiş. De cealaltă parte a zidului, era grădina vilei.

— Trebuie să sărim, îi spuse Serge.

Se aruncă primul pe pietrişul aleii. Nadine îl urmă. Mai jos, în grădină, un bătrân uda florile.

— E paznicul, şopti Serge.

Urcară de-a lungul zidului. Casa era deasupra.

— E casa femeii aceleia înalte, cu o maşină albă. Dar nu sunt prea sigură...

Continuau să avanseze. Acum erau pe terasă. Bătrânul nu putea să-i vadă. Serge încercă să deschidă o uşă. Era încuiată.

— Trebuie să încercăm prin spate.

Coborâră în fugă scările. În spate era intrarea comună. Uşa de la oficiu era deschisă. Intrară. Bucătăria era imensă, strălucind de curăţenie, cu mobile albe pline de aparate nichelate. O adevărată sală de operaţii. Nadine deschise frigiderul. Era plin-ochi.

Poate că e cineva...

— Nu, tipa a plecat de sâmbăta trecută...

În sufragerie, mobile grele, închise la culoare, dormeau husate în semiobscuritatea camerei. Nadine se întoarse spre Serge:

— Te invit să-mi cunoşti casa, îi spuse ea.

Luase un accent snob, cel al prietenilor mamei sale.

Serge acceptă jocul.

— Aici, comoda. Practică, pentru douăzeci de prieteni, mereu aceiaşi... Bineînţeles că-i detest, dar îi frecventez... Toate aceste mobile sunt moştenire de familie... Hidoase, dar ce vreţi! Familia!

Serge, din când în când, da din cap, aprobator.

— Mai departe, living-ul... Imens, bineînţeles, şi practic de neîncălzit iarna; numai că iarna, eu sunt la Cannes.

Camera avea proporţii neobişnuite, având tavanul foarte înalt. Şi peste tot divane, sofale, fotolii adânci. Pereţii erau acoperiţi de gravuri vechi, care repetau mereu, sau aproape mereu, aceeaşi scenă: dansatori catalani

învârtind ronda sardanei. Serge deschise un bufet. În interior, erau sticle şi pahare.

— E whisky, zise el, Black and White... Marca preferată a tatii.

Luă sticla şi două pahare.

— Bem o înghiţitură?

Turnă în cele două pahare.

— Îţi place asta? întrebă Nadine.

— Acasă, când sunt oaspeţi, eu golesc mereu paharele.

Luară câte o înghiţitură. Nadine făcu o strâmbătură.

— E rău la gust...

— Da, dar face bine...

El îşi goli paharul. Nadine se înfundase într-un uriaş fotoliu din piele.

— Ce bine ne simţim împreună, aici!

Serge privi în jurul său.

— Nu, casa noastră ne-o vom face împreună... Şi nu va arăta ca asta...

— Uite, e şi un televizor, îi arătă Nadine.

Se duse spre televizor şi îl aprinse. O lumină difuză inundă camera. Era o lumină puţin tremurătoare.

— La ora asta nu-i emisiune.

— Puţin îmi pasă, trebuie să inventăm ceva.

Serge vine şi se aşează pe braţul fotoliului, lângă Nadine.

— Care-i povestea? o întrebă Serge.

— Povestea noastră. Ştii, un băiat şi o fată. Au vârsta noastră... şi se iubesc... Mă rog, ei vor să rămână împreună, sau aşa ceva. Dar sunt prea tineri, ca de obicei. Nimeni nu-i ia în serios. Şi atunci, tu ştii ce fac?

Serge făcu din cap în semn că nu. Nadine înghiţi în sec, şi apoi reîncepu să povestească.

— Simplu, fug undeva, departe... Aici, spre exemplu... Şi spun la toată lumea: „Ştiţi, nu suntem chiar atât de tineri pe cât părem. Avem douăzeci şi cinci de ani, doar că părem mult mai tineri, atât tot..." Şi oamenii îi cred. De altminteri, pe aici, băştinaşii cred tot ce li se povesteşte... De atunci vor trăi aici. În cele din urmă, vor avea un copil.

— Un copil? De ce?

— Aşteaptă şi-o să vezi... Copilul creşte, începe să vorbească, merge, mă rog, până într-o bună zi când îşi dă

seama că părinţii lui sunt copii... Închipuie-ţi!... Un pişpirică, şi-şi dă seama că părinţii lui sunt şi ei nişte puşti... E nostim, nu?

— Şi el, ce face?

— Asta n-o mai ştiu eu... Poate zice: „Vreau să-mi trăiesc viaţa. Voi nu aveţi dreptul să-mi comandaţi..." Chestii de genul ăsta.

Serge se ridică.

— E cam tâmpită, povestea asta a ta.

Se duse şi închise televizorul.

Nadine luă paharul pe jumătate plin cu whisky şi gustă din el.

— Hotărât lucru, nu-i bun deloc, spuse ea, punându-l la loc pe masă.

— Să mergem şi sus, spuse Serge.

Urcară o scară mare de marmură. Pe palier, se opriră în faţa unui uriaş urs alb, împăiat, care părea că le face cu ochiul.

— Are un aer aşa de amărât, spuse Nadine.

Ea se apropie, mângâindu-i o clipă blana.

— Un urs alb este aşa de mare, ca ăsta?

— Trebuie să crezi, îi răspunse Serge.

Deschise o uşă. Dădea într-un birou trist, cu cărţi prăfuite. Deasupra căminului, arme agăţate pe un fond de catifea roşie. Spade, cuţite şi o puşcă veche, cu patul încrustat cu argint. Serge desprinse puşca din panoplie. Îi manevră închizătorul.

— E grea, drăcovenia asta, îi spuse.

Nadine privea un şir de fotografii, aliniate pe o cômodă, în rame demodate. Femei cu pălării uriaşe, fete cu rochii lungi de dantelă albă. Era şi o fotografie cu un grup de călăreţi. Şi toţi bărbaţii purtau barbă, şi mustăţi fioroase.

— Mi-ar fi plăcut să trăiesc acele vremuri, spuse Nadine.

Serge se apropie.

— De ce?

— Nu ţi-aş putea spune... Aveau atâta timp... Noi, nu mai avem timp de nimic. Părinţii mei sunt tot timpul grăbiţi.

— Ai mei, la fel, zise Serge.

Nadine deschise altă uşă. Îl chemă pe Serge.

— Vino să vezi.

Un dormitor cum nu mai văzuseră. Cu mobile înalte din lemn negru încrustat cu sidef. Şi în mijlocul camerei, două paturi enorme din metal aurit, acoperite cu un baldachin din piele.

— Imaginează-ţi, spuse Serge. Să dormi acolo sub...

— Asta trebuie să fie formidabil... E ca un vapor.

Nadine se apropie de primul pat.

— Ai văzut, sunt şi perdele, care se trag... Se pot închide...

Nadine se întinse pe pat cât era de lungă şi trase perdelele. Îl strigă pe Serge.

— Am dispărut, zise. E foarte bine aici, înăuntru.

— Am văzut paturi ca acesta în cărţile de istorie, îi răspunse Serge.

— Vino să vezi, îl chemă Nadine.

Vocea sa ajungea până la el atenuată. Serge se apropie şi ridică perdelele. Nadine îi surâse.

— Este un adevărat vapor... Cu el, poţi să ajungi unde vrei.

Serge se urcă în pat. Se întinse alături de fată. Nadine închise din nou perdelele. Erau în penumbră. Şi nu se auzeau decât zgomote filtrate de perdele. O linişte de catifea.

— Numai reginele se mai culcau în asemenea paturi, zise ea.

Serge simţea căldura trupului Nadinei foarte aproape de al lui. Coapsele lor goale se frecară. Se îndepărtă. Şi imediat, coapsa Nadinei din nou lângă a sa. Nu se mişcă.

— Eşti foarte cald, îi spuse ea cu o voce ciudat de joasă.

— Şi tu, îi răspunse Serge.

Inima îi bătea foarte repede. Simţea mâna fetei, care se mişca. Nadine îşi puse mâna pe mâna lui. Apoi, cu o mişcare bruscă, corpul Nadinei se lipi de al său. Răsuflarea sa pe obraz. Ea îl sărută foarte uşor deasupra urechii.

— Sărută-mă şi tu, îi şopti Nadine.

El se aplecă şi îi atinse uşor buzele.

— Vreau să mă mângâi.

Nadine se depărtă. O simţi cum se ridică. Apoi se întinse lângă el.

— Priveşte-mă, îi şopti Nadine.

Serge întoarse capul. O văzu în genunchi, goală.

— Scoate-ţi astea, îi spuse ea, trăgându-i cămaşa.

Se dezbrăcă. Îi era frică. Se lipiră unul de celălalt. Serge simţea că se sufocă. Avea impresia că se afundă într-o plăcere fără sfârşit. Rămaseră un moment nemişcaţi. Nadine, cu piciorul, atingea uşor piciorul lui Serge. Fără să ştie bine ce face, Serge întinse mâna spre pântecul fetei. Apoi, urcă spre sânii micuţi. Amândoi aveau ochii închişi. El o mângâia. Serge ameţea, îşi simţea capul învârtindu-se. Ca într-un carusel care se învârtea, plin de lumini multicolore. Se opri.

— Încă, îl rugă Nadine cu o voce stinsă.

Mâna lui Serge îi atinse din nou, uşor, sânii. Apoi alunecă de-a lungul corpului, ca pentru a-i reţine forma pentru vecie. Apoi se opri între coapse. Fata tresări. Un frison lung, care-l făcu să se retragă. Serge se strânse şi mai tare în ea. Nu mai ştia ce face. Nu mai exista decât prin această mână care mângâie. El era ca mort. Toată viaţa sa trecuse în corpul Nadinei, care şoptea, tresărea, lupta. Nadine gâfâia. Şi dintr-o dată, corpul care se întinde, care pare că se va sparge şi va exploda, şi care cade inert. Mâna se opreşte din mângâiat. Nadine era transpirată. Caruselul se învârtea mereu. Serge era neliniştit. Ar fi vrut ca Nadine să spună ceva, dar ea continua să gâfâie. Avea ochii închişi, iar şuviţe de păr negru i se lipiseră de tâmple. Părea că suferă foarte tare. Nadine deschise în sfârşit ochii şi se întoarse spre Serge. Surâse. Serge era liniştit.

— Tu mi-ai făcut această imensă plăcere, îi spuse ea, cu voce joasă.

Se strânsese mai tare lângă el. Avea lacrimi în ochi. Mâna ei începu să mângâie pieptul lui Serge, apoi coborî de-a lungul pântecului. Serge alunecă la fundul unei ape adânci. Se depărtă.

— Nu, nu vreau, îi spuse.

Fata, uimită, se ridică.

— De ce?

— Eu sunt cel care trebuie să-ţi fac plăcere. E ca un dar preţios.

Tăcu. Nadine îşi feri ochii. Îl sărută pe mână.

— Întotdeauna numai eu îţi voi face acest dar, spuse Serge.

— Hai să fugim împreună. Nadine închise ochii. La parter se auzi trântindu-se o uşă. Cei doi se ridicară.

— E cineva...

— Trebuie s-o ştergem.

— Pe unde?

— Să încercăm fereastra.

Se îmbrăcară în fugă. Serge deschise fereastra. Aceasta dădea spre o terasă, care surplomba acoperişurile satului. Singura cale de fugă, să coboare pe acoperişuri. El era în faţa Nadinei. Mergeau pe ţiglele calde.

— O să găsim un mijloc să putem coborî în stradă.

Acoperişurile se succedau.

— Trebuie să mai coborâm, spuse Serge.

Pisicile fugeau din calea lor. Serge se opri ca să se orienteze. Îi arătă o casă cu degetul.

— Pe acolo.

O luară spre dreapta. Acoperişul cobora mai tare. Serge o ajută pe Nadine. Jos, văzură o terasă. Săriră. Se vedea piaţa.

— Şi acum? îl întrebă Nadine.

— O să încercăm să coborâm. În orice caz, am capturat două case.

Nadine surâse. Traversară terasa fără zgomot. În fund, o uşă mare, vitrată, dădea spre o cameră goală. Intrară. Nu se auzea nici un zgomot din casă. O scară îngustă cobora abrupt spre parter. Serge începu să coboare, cu paşi furişaţi. Îi făcu semn Nadinei să-l urmeze. Ajunseră într-o cameră mare, obscură. Trebuiau s-o străbată, pentru a ajunge la uşa care dădea spre stradă. Începură s-o traverseze. Un zgomot îi opri brusc. Pe un divan se afla un bărbat care-i privea. Bărbatul se ridică. Era înalt. Nadine şi Serge nu-l mai văzuseră în sat. Nadinei îi era frică. Dorinţa de a o lua la fugă spre uşă. Numai că bărbatul venea spre ei. Apropiindu-se, le surâse.

— Căutaţi ceva? îi întrebă.

Serge încercă un surâs.

— Ne-am rătăcit.

Omul vorbea franceza, asta putea să le fie de folos.

— Nu vă este sete? îi întrebă bărbatul.

Împreună făcură acelaşi semn aprobator din cap, pentru a încuviinţa.

— Bere?

Turnă în trei pahare.

— Luaţi loc...

Cei doi puşti se supuseră, într-o singură mişcare.

— Aveţi obiceiul să vă plimbaţi des pe acoperişuri?, îi întrebă bărbatul.

Serge fu tentat să nege, dar se abţinu.

— V-am auzit când călcaţi pe ţigle. Făceam şi eu astfel de isprăvi, când eram puşti...

Bău o înghiţitură zdravănă. .

— Ce vârstă aveţi? îi întrebă

— Cincisprezece ani, răspunse Serge.

— Amândoi?

— Eu am paisprezece, adăugă Nadine.

— Putem face cunoştinţă?

— Serge, iar pe ea o cheamă Nadine.

— Pe mine, Vincent, le spuse bărbatul.

— Nu v-am mai văzut primprejur, spuse Serge, care începuse să mai prindă curaj.

— N-am venit decât ieri, aşa că...

— De la Paris?

— Da. Şi voi locuiţi tot la Paris?

— Da. Suntem aici cu părinţii.

— Şi plimbatul pe acoperişuri este un joc? îi întrebă Vincent.

— Nu... vedeţi, e din cauza unui joc... Ne jucăm de-a asediul satului.

— Văd, zise Vincent. Şi o dată satul cucerit, ce aveţi de gând?

— Păi, nimic... Jocul se termină, sau... Dar nu e aşa de uşor...

— Îmi imaginez, surâse Vincent.

Îşi turnă un nou pahar cu bere.

— Aveţi o casă frumoasă aici, spuse Nadine.

— E casa unui prieten, care mi-a împrumutat-o, spuse Vincent.

Îi privi pe cei doi adolescenţi. Amândoi la fel de frumoşi. Şi cu un aer care îi făcea să semene.

— Sunteţi frate şi soră?

Serge tresări. Nadine roşi.

— O! Nu, făcu Serge. Suntem prieteni.

Spuse asta cu o voce foarte joasă. Vincent surprinde această jenă şi, între ei, acel aer de complicitate.

— Acum ar trebui să plecăm, zise Serge.

Se ridicară toţi trei.

— Data viitoare, când vreţi să mă vedeţi, folosiţi uşa...

Izbucniră în râs. Acum erau prieteni. Vincent îi privi îndepărtându-se. Se ţineau de mână. Restul găştii era adunat pe faleză, în faţa băncii vechi. Îi aşteptau.

— De unde aţi apărut? îi întrebă Patrick, cel mai mare dintre puşti.

— Noi am cucerit două case, spuse Serge cu o voce plată, care nu admitea replică. Nadine îl aprobă din cap. O fată ricană.

— Tu eşti mereu mai cu moţ decât alţii, îi zise.

Serge îi replică.

— Ca să fii mai cu moţ decât voi toţi nu e cine ştie ce mare scofală.

Ceilalţi tăcură. Plecară împreună. Prin mijlocul viermuielii de maşini. Era ora la care fiecare părăsea patul după siestă şi se plimbau pentru a fi văzuţi, pentru a fi întâlniţi.

— Uite şi bătrâna curvă! le atrase atenţia Patrick.

Şi le arătă femeia grasă, îmbrăcată într-un short şi cu o cămaşă în culori ţipătoare.

— E dezgustătoare, făcu Serge.

— Şi acum ce facem? îl întrebă Daniel.

El nu avea niciodată astâmpăr.

— Mergem să cumpărăm cartofi prăjiţi, îi răspunse Nadine.

Toată lumea o urmă până la vânzătorul de cartofi prăjiţi de la capătul falezei. Şi cartofii prăjiţi făceau parte din ritual. În fiecare zi înghiţeau cartofi prăjiţi cu nemiluita. Şi seara, acasă, nimănui nu-i mai era foame. Se scobiră prin buzunare. Reuşiră cu mare greutate să strângă suma de care aveau nevoie. Îşi înghiţiră cartofii prăjiţi, cu un aer visător, în mirosul pătrunzător de ulei încins.

— Ai o batistă? îl întrebă Nadine pe Serge.

Avea degetele mânjite de ulei. Serge îi întinse batista sa, cu un surâs timid. Ea îşi şterse degetele şi buzele.

— Crezi că tipul a ghicit ce-i între noi? zise Nadine.

— Tipul din casă... Vincent?... Cred că da. Dar nu-i nimic, cred că ştie să-şi ţină gura.

Ceilalţi îşi ronţăiau cartofii, murmurând din când în când cuvinte de neînţeles. Acum Daniel cumpăra îngheţată. Era principala sa hrană.

— Cartofi prăjiţi cu îngheţată, se strâmbă Serge... Nu ţi se face rău?...

Daniel surâse, lingându-şi îngheţata.

— Tata zice că e un lucru sănătos...

Cel puţin încă două ore de pierdut până la masa de seară. Era momentul zilei care îi neliniştea cel mai mult. Lor le plăcea cel mai mult în miezul zilei, în plin soare cu expediţiile pe plajă şi în golfuleţe, sau pe coastele cu măslini. Şi nu această amestecătură şi prăfuială. Nu le mai rămânea decât o singură distracţie, să se aşeze pe marginea trotuarului din faţa localului „La Estrella" şi să privească la cei mari. Era un adevărat spectacol.

— Mergem să-i vedem făcând tâmpenii? întrebă Serge.

Aprobară cu toţii. Ca de obicei, se aşezară pe bordura trotuarului. Nadine lângă Serge. Terasa era deja o viermuială, cu toate mesele ocupate, cu grupuri care staţionau, băieţi şi fete care se agitau fără rost. Chitariştii zdrăngăneau şi, în aparate, tonomatul se auzea în rafale.

— Taică-meu e deja instalat, zice Daniel. Cine-i aia de lângă el?

Patrick se ridică şi se uită.

— Pe asta n-o cunosc, îi spuse el.

— Frumos! exclamă Daniel. Şi dacă e prospătură, o să capăt un dar.

Serge se uită şi el.

— Eu o cunosc. E o americancă, aia care bea apă de Cologne.

Se întoarseră spre el.

— Ce tot inventezi? făcu Patrick.

— E adevărat... Puig mi-a povestit asta. Individa are o sticlă în geantă, apă de Cologne de cea mai bună calitate. Din când în când, îi trage câte un gât.

— Trebuie să miroasă frumos pe dinăuntru, concluzionă Daniel.

Régnier era aplecat spre prietena sa. O oacheşă cu un aer rătăcit. El gesticula cu mâinile, făcând semne bine conturate în spaţiu.

— Când mai lucrează tatăl tău?

— Îl mai apucă uneori, răspunde Daniel. Atunci, de obicei, mă duce la o pensiune.

— Iată-l pe tata, zice Nadine.

O maşină mare, americană, se opri în faţă la „La Estrella“ Un om cu părul înspicat coborî. Slab, un pic gârbovit.

— Vine să-şi caute şoricelul.

Nadine căuta cu privirea prin mulţime.

— Am văzut-o, este în spate, aproape de pian.

Tatăl Nadinei intră în interiorul localului.

— Le trebuie locuri întunecoase, zice Nadine.

— Ce-ar mai putea face? întrebă Serge.

— I-ar putea face necazuri mamei.

Serge îşi întoarse faţa.

— Vezi tu, eu nu ştiu prea bine ce-ar putea face, ca să-i facă necazuri mamei.

— Şi tatăl tău? Nu-l văd niciodată, întrebă Patrick, uitându-se spre Serge.

— Nu-i place localul, nu-i place decât pescuitul şi nu prinde nimic, niciodată.

Luminile se aprindeau.

— Începe fiesta.

Chitariştii cântau. Mereu aceeaşi bucată. De terciopelo... Fetele râdeau foarte tare. Şi, în fundul terasei, papagalul zbiera: „Guapo! Guapo!“ Repeta asta fără oprire.

— Aş vrea să-l învăţ o şmecherie, ca papagalul să i-o spună tatălui meu, zise Nadine.

— Ce?

— Viejo... Viejo... Bătrân... Bătrân...

— Nu fi proastă! o întrerupse Serge.

Jenny apăru pe terasă. O simplă inspecţie.

— Când voi fi mare, aş vrea să fiu ca ea, spuse Nadine.

— De ce?

— Ştie ce vrea.

În interior începuseră răcnetele. Papagalul tăcu, ofensat. Un oarecare chinuia pianul, încercând să execute un potpuriu de melodii la modă. Perechi dansau. Întreaga terasă degaja un aer idiot.

— Ei numesc asta distracţie, zise Serge cu dezgust.
Nadine se întoarse, şi îl prinse de mână.
— Noi nu vom fi ca ei. Ştiu că aşa va fi.
— O să fugim împreună, spuse Serge ca pentru el.
O femeie înaltă, încă frumoasă, intră în local.
— Iat-o şi pe mama, zice Serge.
— Ce mai face?
— E tot timpul cu prietenii ei spanioli... Îi ştii pe cei care au vila pe plaja unde mergem la scăldat?
— Şi ce face cu ei?
— Blufează!
Autoturisme se încrucişau pe faleză, fără rost. La Puig, în spate, aceeaşi harababură. Serge se simţea adeseori pierdut în mijlocul tuturor acestor lumini şi zgomote. O prinse, la rândul său, de mână pe Nadine. Ea îl privi, şi ochii ei deveniră lumina de care avea nevoie. Cineva veni şi se aşeză lângă Serge. Se întoarse şi-l văzu pe Vincent.
— Aveţi cel mai bun loc, zise Vincent.
Nu ştia de ce, dintr-o dată, cei doi puşti îl fascinau. De când plecaseră din casă, nu încetase să se gândească la ei.
— Până la urmă, ce faceţi aici?
Serge făcu un gest vag.
— Ne instruim.
— Şi chiar e instructiv?
Cei doi puşti nu-i răspunseră.
— Eu găsesc că nu, continuă Vincent.
Îşi aprinse o ţigară. Nadine văzu cum îi tremura mâna, când încercă să apropie chibritul de ţigare. Vru să-i atragă atenţia, dar se abţinu.
— În fiecare seară e la fel? întrebă Vincent.
— În fiecare seară... Totuşi, sunt de înţeles... E vacanţă...
— Înţeleg.
— Şi dumneavoastră nu le semănaţi?
— Probabil că da... Numai că eu îmi dau seama.
Serge avea un aer gânditor. Tonul lui Serge îl uimea. Diferea de cel pe care-l foloseau de obicei cu el vârstnicii.
— Aveţi şi dumneavoastră copii? îl întrebă Serge.
— Nu, răspunde Vincent.
Îşi aruncă cu un gest nervos, ţigara.
— Atunci, nu sunteţi căsătorit?
— Nu.

Serge nu mai insistă. Luă o pietricică şi o aruncă, furios, spre terasa localului „La Estrella“ Nadine se întoarse spre Serge.

— Şi dacă am intra împreună?

— La ce bun?

— Aşa... pentru ca taică-meu să mă vadă.

Serge ridică din umeri.

— Şi ce crezi că o să-i faci cu asta?

Era un gest ca oricare altul, pentru a scăpa de furia împotriva tatălui său. Nadine se întoarse spre Vincent.

— Vreţi să-mi plătiţi un pahar, înăuntru?

Vincent surâse.

— Bineînţeles.

Serge păli.

— O să trebuiască să-i spui de ce.

— Am să-i explic.

Nadine se ridică. Vincent de asemenea. Ea mergea în faţă. Se opri în faţa barului.

— Ştiu că dumneavoastră vă pot spune, începu ea. E acolo taică-meu, cu o tipă... Asta-i face necazuri mamei... Dacă o să mă vadă, o să râdem de el.

Nadine îşi luă un aer grav şi hotărât.

— Ce doreşti să bei? o întrebă Vincent.

— Un suc de portocale.

Vincent comandă un suc de portocale şi o bere.

Nadine îşi căuta tatăl printre perechile aşezate la mese, sau care dansau. Toţi îl priveau pe Vincent, alături de această fată, foarte tânără şi foarte frumoasă. O originalitate ca oricare alta. Nu sunt pederast, dar îmi plac copilţele de patrusprezece ani.

— Iată-l, exclamă Nadine.

Arătă spre un bărbat cu părul alb, care dansa cu o fată foarte tânără. Vincent îi făcu semn să-l urmeze pe ringul de dans.

— Nu prea ştiu să dansez, îi şopti Nadine.

— Nu-i nimic, învеţi!

O prinse în braţe. Foarte repede, ea se adaptă ritmului lui lent şi suplu. De mai multe ori, trecură pe lângă tatăl său. În cele din urmă, acesta întoarse capul şi-şi văzu fata dansând cu Vincent. Făcu o grimasă şi plecă de pe ring. Nadine avu un surâs victorios.

— Şi totuşi, tu ce ai să-i reproşezi tatălui tău? o întrebă Vincent.

Nadine ezită.

— Nimic... Numai că-i ridicol.

Tatăl său se aşezase la masa din fund. Din când în când, îşi arunca pe furiş privirea spre Nadine şi Vincent.

— Sunteţi drăguţ, zise Nadine. Un prieten adevărat. Acum, aş vrea să plec la ceilalţi.

— Spune-i lui Serge să nu fie gelos...

— Îi consideraţi tineri şi minunaţi, spuse Jenny, care se apropie. Aveţi dreptate. Singurul lucru valabil: să fie educaţi.

— Este o fată minunată, spuse Vincent.

— N-ai avut niciodată probleme cu poliţia?

— Niciodată. Sunt un tip noroşos.

Vincent nu mai trecuse prin bar din prima seară.

— Şi sinucigaşa?

— Minunat. O să vină mâine.

Jenny se îndepărtă. Vincent îşi plăti berea şi plecă. Pe terasă, se încrucişă cu Tom, care se făcu că nu-l vede. Vincent o luă pe faleză. Puştii plecaseră. Urcă pe faleză. Trecu podul peste râul mai mult secat. La stânga era o mare cafenea populară. Pe terasă, bătrâni, în faţa paharelor cu apă, fixau noaptea cu ochi de mort. Mai departe dădu de un pridvor. Străduţe ireale în albeaţa lor cu tentă albăstruie. Peste tot, femei în faţa porţilor şi copii care ţipau şi alergau. Miros de ulei încins. Dintr-o dată uşurat, ireal, şi eu, ca decorul. O clipă de fericire, una adevărată. Se opri în faţa unei case. Timp pentru a gusta această clipă, de a-i conserva cu precizie şi pentru totdeauna amintirea. Copii se alergau în mijlocul străzii. Continuă să urce. În dreapta venea esplanada din faţa bisericii. De acolo se putea vedea întregul sat, luminat. Zgomotele ajungeau înăbuşite, deveneau muzică. Adevărata muzică pe care o ascultăm, muzica liniştită a mării şi a zgomotelor familiare. Bătrâne ieşeau din biserică. Pe zidul bisericii, inscripţii. Numele morţilor din nu se ştie care cruciadă. Satul este la picioarele sale. Farurile maşinilor care se joacă cu zidurile albe. Şi râsetele puştilor omniprezenţi. Curtea de joacă de când eram copil. Pisici treceau furişat pe un acoperiş apropiat. O altă clipă de fericire. Aerul cu moliciunea mătăsii. Şi mirosurile puţin fade, dar omeneşti. Mirosuri de flori şi de ulei, amestecate. Coborî spre piaţa care se vedea de pe terasă.

Scări, bolţi, şi iarăşi scări. Se rătăci puţin. Un brutar, cu pieptul gol, căra lăzi cu căpşuni din faţa porţii. Mai departe, o stână. O nouă boltă şi, jos, piaţa şi marea care străluceşte. Copii dau roată cu bicicletele. Vincent se aşează pe trepte, în faţa unei case mari. Copiii strigă foarte tare. Un câine aleargă după o bicicletă. Vede o umbră. E Daniel, care suge dintr-o îngheţată. Daniel l-a recunoscut pe Vincent.

— Nu l-aţi văzut pe Serge? îl întrebă el.

Vincent dădu din cap în semn că nu. N-avea chef de vorbă. Puştiul veni şi se aşează lângă el. Îi întinse îngheţata.

— Nu vrei puţină îngheţată?

Vincent ia îngheţata şi suge din ea.

— E bună, îi spuse.

— Ce faci aici? îl întreabă Vincent.

— Aici locuiesc. Îl aştept pe tata... E încuiat... Nu-i nimic, e bine.

Supse din nou din îngheţată. Vincent scruta noaptea. Ea era vie şi prezentă. Şi era omenească, avea ochi, o voce, un miros. Nimic nu i se putea întâmpla în acea clipă.

— Şi unde-i tatăl tău?

— Mai adineauri, era la „La Estrella".

Daniel termină de mâncat îngheţata.

— Ai văzut, zise el, am cumpărat pocnitori.

Scoase o duzină din buzunarul blugilor.

— Vrei să le dau drumul?

— Mai ales asta, nu!, zise Vincent.

Daniel puse pocniturile la loc, în buzunar.

— Ai dreptate... Petardele sunt bune de sărbători...

Daniel are un aer visător. Vincent avu impresia că i-ar fi somn.

— Trebuie să te culci, îi zise Vincent.

Daniel se scutură. Avea un aer ofensat.

— Gândeşte-te! Aici, eu mă culc la miezul nopţii.

Cineva venea spre ei. În lumină, Vincent îl recunoscu. Era Régnier, tatăl lui Daniel. Régnier se opri. Daniel nu se mişcă; Régnier îl strigă. Vincent înălţă capul. Régnier surâse.

— Dar eu vă cunosc!

Vincent se ridică.

— V-am întâlnit deja la Paris.. Vincent Moreuil, dacă am reţinut bine?

— Aşa este.

— Îi ţineţi de urât fiului meu?
— Vorbim, spuse Daniel cu un aer bosumflat.
— Intraţi să bem un pahar? propuse Régnier.
— În seara asta, nu. Trebuie să mă duc la masă.
Régnier făcu un gest; el avea mereu aerul acela de somnambul.
— O să ne mai vedem. Mi-ar face plăcere să mai trăncănim împreună... Îmi place foarte mult tonul revistei dumitale.
— Mulţumesc, zise Vincent.
Vincent îi părăsi. O luă de-a lungul mării, pe lângă metereze. Se opri pentru a contempla mai mult fosforescenţa apei. La întoarcere, după stânci, din nou satul, faleza şi mulţimea. Pe un zid scund, bătrâni care discută. Vincent merge. Fericirea s-a născut. Chiar în momentul în care cei doi puşti au intrat în casă. La Jenny continuau urletele. Mutaseră pianul pe terasă, şi un tip zdrăngănea, stând în picioare. Oamenii se îmbulzeau, zgomotoşi. Trecu prin faţa localului lui Puig. O luă de-a lungul arcadelor. Ajunse în faţa casei lui.
În casă, o auzi pe Gloria care trebăluia prin bucătărie. Aprinse lampadarele. Pe masă, în faţa căminului, găsi o scrisoare de la Réginald. Se afundă în marele fotoliu din piele şi începu s-o citească. În primul rând, sfaturi cu privire la casă. Apoi scrisoarea deveni repede personală. Réginald avea marea plăcere de a da sfaturi şi de a predica. „Crede-mă, Vincent, criza pe care o traversezi nu este gravă, în sine. Ea ar putea fi dacă tu n-ai şti să profiţi. Şi eu te cunosc suficient de bine pentru a şti că vei putea profita la maximum. Vrei să-ţi schimbi pielea. Bravo, alege-o pe următoarea cu mai mult bun gust şi mai multă siguranţă decât cea de care te-ai servit până acum. Tu nu poţi realiza nimic decât progresând. Dar nu uita că singura, unica problemă ce trebuie rezolvată, este problema singurătăţii. Nu există alta. Eu însumi, crezi că am putut-o rezolva? Nu-ţi pot spune nimic. Am făcut, am dres, fără îndoială am şi trişat, dar în felul ăsta sunt fericit, şi ăsta-i principalul. Şi eu vreau să te văd fericit"
După acestea, urmau precizări privind afacerile revistei. Câteva aluzii despre aventurile lui Réginald cu băieţi din Saint-Germain. În seara asta, bunul meu Réginald, nu mă bate la cap cu singurătatea. În seara asta

sunt fericit. Momente de fericire, închipuie-ţi. Şi fără motive. Iată progresul, iată revelaţia. Gloria intră în cameră. Am mereu impresia că este Casandra, care intră în scenă. Ea îl salută cu un semn scurt din cap.

„Masa e servită", îi spuse.

Vincent se ridică. Gloria se duce spre o mobilă, luă un obiect în mână şi i-l întinse lui Vincent.

— Un puşti v-a adus asta, adineauri.

Vincent luă obiectul. O medalie de argint, având gravat deasupra „Nadine" A pus-o în buzunar. Gloria adăugă, impasibilă:

— Şi v-a transmis s-o înţelegeţi că e în semn de mulţumire.

III

Scrisoarea de la Réginald era pe masa de lângă pat. Vincent reciti. I se părea că face aluzii la lucruri deja trecute. Sărmanul Réginald, care le lua pe toate în serios! O clipă de compasiune. Să ne aducem aminte de tot ce a făcut pentru mine: mi-a pus ordine în afaceri, a tratat în locul meu în acele momente în care nu eram capabil s-o fac, chiar dacă era vorba despre banii mei. Şi, datorită lui, câştiguri confortabile, fără cea mai mică nelinişte, în privinţa viitorului. Revista, care se vinde mai bine ca niciodată. Îşi aminti de momentul în care l-a cunoscut. Era la Duerre, negustorul de tablouri. A fost sedus din prima clipă de acel bărbat grăsuţ, dar agitat, veşnic în căutarea a ceva ce nu va găsi niciodată. Ochii săi întrebători: „Cine eşti?" Au cinat în acel restaurant în care el, Vincent, va reveni de atunci cu Jeanne. „Am bani, ne-am putea asocia; dumneata, cu ideile, eu, cu capitalul şi organizarea" „De ce eu?" La întrebarea asta, Réginald a surâs. Clipa şi instinctul. „În momentul în care te-am văzut, s-a aprins un beculeţ" Instinctul i-a funcţionat bine, pe măsura organizării. Primul număr al revistei, dedicat primitivilor flamanzi necunoscuţi a fost un succes. Locul important al lui Réginald în viaţa lui. El m-a obligat să-mi

schimb întâi apartamentul, apoi prietenele. Mi-a condus viaţa timp de trei ani. Motivul? Farmecul său? Bunătatea, atenţia constantă. E îndrăgostit de mine. În privinţa acelui subiect, ne-am explicat de la început. Alt motiv. Asemănarea extremă a neliniştilor noastre şi posibilitatea de a ne ajuta, unul pe celălalt, pentru a le rezolva. Doi bărbaţi care se întâlnesc şi care au aceleaşi motive de nelinişte, de panică, care-şi pot vorbi despre ele şi pot găsi împreună remedii, cel puţin pentru moment. Amândoi, asemănători. La început, creatori şi doritori de creaţie. El pictor, eu sculptor. Exigenţa de sine şi dezgustul în faţa pânzei sau a sculpturii eboşate. Apoi, să fii cel mai mare şi să ştii, pentru vecie, cu adevărata ştiinţă a instinctului, că niciodată, dar niciodată, nu vei fi cel mai mare. Şi criza. Să forţezi oricare poartă de ieşire, să te mulţumeşti cu orice soluţie. Réginald şi-a deschis o galerie de tablouri. Iar eu! critic de artă. Pentru a putea rămâne în contact cu mediul, pentru a te crede în continuare competitiv şi a trăi în acest univers pe care ţi l-ai construit încă din copilărie. Şi întâlnirea dintre doi rataţi: pederastul romantic şi cinicul care îşi joacă mica lui comedie. Reuşita a doi rataţi: un titlu bun pentru un roman de Balzac.

Gloria aranjase, ca în fiecare dimineaţă, serviciul de cafea, pâinea prăjită, untul şi dulceţurile pe măsuţa scundă, din faţa fotoliului de piele. Vincent se instală în faţa mesei. Potrivit cuvânt „instală": se lăsă să alunece în fotoliu, se lăsă mângâiat de razele soarelui, se lăsă înconjurat de lumina miraculoasă a zilelor fericite. Cu gesturi mici, cu înghiţituri mici, îşi bea cafeaua, muşcă din tartine. Dorinţa de a închide ochii şi de a pluti mai departe în lumina soarelui. Îşi scoase pijamaua, lăsând soarele să-i mângâie pieptul. Cu ochii închişi, pe spate. Să-şi ia viaţa de-a-ndoaselea. Ochii închişi. Îşi aprinse o ţigară. Şi manejul începu să se învârtă. Feţe necunoscute, ce se rotesc şi fac semne. Adevărata visare, lipicioasă şi apăsătoare. Somnul provocat: o tehnică veche a lui Réginald. Să dirijezi visele: mă gândesc la Réginald, îl visez pe Réginald, şi Réginald devine adesori cal, înger, papagal. Întredeschise ochii. Dimineaţa triumfătoare asedia satul, strălucitor din nou, puternic şi crud în lumina sa. Începeau să se audă zgomotele de zi cu zi, atât de tonice. Şi aseară, trei clipe de fericire, fără nici un motiv.

Din nou cu ochii închişi: Jeanne, în colţul străzii La Boétie, care îi face semn cu mâna, şi care îi spune, mai târziu: „Încercam să te privesc ca şi când aş fi făcut-o pentru ultima oară" Să păstrezi în minte o astfel de frază, să o analizezi. Prea puţin contează ce spune acea frază. La capătul acelor cuvinte, bogăţia lor. Pentru că suntem pe neaşteptate, şi în prezent, şi în viitor, totdeodată. Pentru că viaţa şi dragostea ne sunt deschise în faţă. O oglindă cu mii de feţe, în faţa noastră, a celor doi îndrăgostiţi. Jeanne cobora pe strada La Boétie. Şi eu mergeam pe Champs-Élysées, şi toate fetele din lume aveau chipul Jeannei. În Bois de Boulogne, era un bătrân care pescuia mereu în acelaşi loc, pe malul marelui lac. Când ne aşezam pe gărduleţul de fier, trebuia ca bătrânul să ne surâdă, altminteri era semn rău pentru Jeanne. Era în perioada în care Jeanne plângea mereu. Acea mare confuzie în care se afunda. Şi eu nu o puteam ajuta. Nu vroiam s-o ajut. Pentru că nu vroiam ca asta să fie fatalitatea acestei poveşti de dragoste. Ca ea să eşueze pe potecile înfundate ale compromisului: Să colecţionezi sentimente, ca pe fotografii. Lucie, întâlnită într-o seară. Tocmai o părăsisem pe Jeanne. Cinam singur, la Lipp. Am sedus-o povestindu-i că eram îndrăgostit de altcineva şi că totuşi, eram nebun după ea. Jucând comedia comediei. Şi Lucie, idioată şi frumoasă, fremătând şi juisând chiar înainte de a o atinge, între varza călită şi tarta cu mere. Ceilalţi, toţi ceilalţi în jurul meu, într-un cerc larg. Ca sardana care se dansează aici.

Cu Jeanne, timp de şase luni, marea dragoste. De la început, am vrut să fie marea dragoste, şi eram încredinţat că este. Şi ea s-a lăsat convinsă, până la urmă. M-a făcut să-mi schimb pielea. Jeanne era noua mea piele. Serile la Arnaud. Mi-a plăcut întotdeauna Arnaud, pentru că-i nebun, dar se crede înţelept. Ceea ce te atrage la el sunt contrastele. Cu el, de peste zece ani, mereu acelaşi lucru. Să faci prostii, să nu conteze ce spui. Să pulverizezi realitatea, să fii pătimaş de neserios. Acolo era Jeanne. O mai văzusem o dată, înainte. Nici măcar n-o privisem. Eram obosit. Şi să spui nimicuri întreaga seară. Să te gândeşti că nu trebuie să gândeşti, şi asta în viteză. În aşa fel încât nimic, niciodată, să nu lase urme. Jeanne tăcea. La un moment dat, i-am privit ochii. Erau parcă acoperiţi

de un voal lăptos. Era o lipsă a ochilor. Şi, dintr-o dată, dorinţa ca ochii ei să mă privească mai de aproape. Beam. Jeanne nu zicea nimic. Trebuia să uit ochii aceia. Vorbeam, spunând lucruri fără importanţă. Mi-am petrecut viaţa spunând lucuri fără importanţă. Nefericirea face ca asta să aibă efect în nouă cazuri din zece. În mijocul nopţii, am hotărât împreună să mergem să bem un pahar, oriunde, în Saint-Germain. Hotărârea asta se ia oricând, în momentul în care oboseşti vorbind, ori trebuie să faci provizii pentru altă porţie de vorbărie. S-au trezit cu toţii într-un local. Şi Jeanne continua să tacă. Au dansat, un dans, apoi şi pe cel de-al doilea. Mă gândeam la altele. Sau nu gândeam deloc. Şi Jeanne continua să tacă. Dar existau ochii ei. Era ceva abstract. Surâse pe jumătate. Ceilalţi plecau, le era somn. Jeanne a vrut să mai bea un pahar. Am rămas singuri. Am dansat din nou. Jeanne ţinea capul aplecat. Gâtul era foarte alb şi pur. Am sărutat-o pe gât. N-a reacţionat. Apoi încă o dată. Apoi ne-am îmbrăţişat. Ea continua să tacă. Ochii erau din ce în ce mai palizi. I-am spus că vreau să petrecem noaptea împreună. Ea a aprobat din cap. A venit la mine. Fără să scoată un cuvânt, a început să se dezbrace. Am făcut dragoste. Nimic deosebit, o fată ca oricare alta. Şi nimic mai mult. Rămâneau însă ochii. Pentru moment, era idolul meu. Am privit-o, m-a privit şi ea. Începeam să ne descoperim unul pe celălalt. În acel moment am decis să mă îndrăgostesc de ea. Când i-am spus, a înălţat capul. Am făcut dragoste din nou. Ea mi-a spus că era prima oară când avea un amant, de când se căsătorise. N-am crezut-o. Era serioasă. Dintr-o dată, am crezut-o. Deşi îmi era perfect indiferent. Deodată, s-a făcut lumină: Jeanne ca poartă de ieşire. Să mă consacru ei, sau mai degrabă să mă consacru unei mari iubiri, ca o nouă experienţă. Eram îndrăgostit. Vreau să spun că nu mă mai gândeam la mine. Jeanne a plecat după aceea în Grecia. De acolo mi-a scris o scrisoare ca o muzică mângâietoare. Şi această muzică pica la ţanc. Apoi ea a revenit. Ne sfâşiam, fără a fi fericiţi că o facem. Dragostea o visam. Nu o trăiam. Luciditatea în dragoste. Frumoasă frază, frumos program. Eu sunt lucid în dragoste, zicea Arnaud. Era crezul său. Îl admiram şi îl invidiam. Jeanne îmi explica: sunt un schizofrenic, şi ea la fel. Iată motivul dragostei noastre.

Jeanne plângea. I-am cerut să-şi părăsească soţul şi să vină să trăim împreună. Trebuia să lase tot: soţ, copii. Am insistat, vroiam ca ea să spună „da". Şi chiar în momentul în care încercam s-o conving, mă întrebam care este mobilul cuvintelor mele. Care este mobilul acestei încrâncenări de a o avea numai pentru mine. O tentativă disperată de a nu mai fi singur, cu mine însumi. Sau ca, la limită, şi ea să fie singură. Şi să plecăm, în sfârşit, de pe aceeaşi linie. Două singurătăţi, admise şi împărtăşite. Jeanne se zbate împotriva ei şi a legiunilor de fantome. Şi eu, la rândul meu, mă detaşez din ce în ce mai mult de realitatea scenei. Vorbe, argumente, totul se petrece în alt plan. Totul devine abstract, timpul nu mai există. Nu mai poate fi vorba să ne trăim dragostea în timp. Este imposibil. Eu îmi apăr dragostea muritoare. Trebuie să existe o sfidare a timpului. Jeanne îmi explică imposibilitatea. Eu deformez realitatea: şi a mea, şi a ei. Eu înşel, mă joc. Delirez, cum am făcut-o de atâtea ori în viaţă. Fără alt motiv decât acela de a fugi de viaţa mea. Şi ei îi este frică, de ea, fără îndoială, dar şi de mine. I-am spus că aş vrea să trăim în America. I-am spus că aş vrea să avem copii împreună. Îmi plăcea să o văd plângând şi căutam cuvintele care s-o facă să plângă. Mă apropiam de ea. Ea era în picioare, în faţa ferestrei. O îmbrăţişam, o mângâiam. Începeam s-o dezbrac. Goală, o lipeam de mine. Plângea. Făceam dragoste. Avea lacrimi în ochi. Ea juisa, plângând. Avea un trup bronzat, în afara pântecului şi a sânilor. Avea un aer de copil. A doua zi, îmi telefonă. Nu ne vom mai vedea, niciodată. Nu-şi va părăsi soţul şi copiii. Avea o voce pierdută, ca de pe altă planetă. Vocea îi semăna ochilor. I-am spus că ne vom vedea mereu. Ea a închis. M-am dus să mănânc la Lipp. Şi a fost Lucie. „Ce crezi tu despre singurătate, Lucie?". Ea nu crede nimic. Ea n-a fost niciodată singură. E o idioată.

Un guşter se căţăra pe tulpina unei muşcate. Se spune că dacă îl prinzi de coadă, rămâi cu ea în mână. Vincent se ridică din fotoliu. Întinse mâna spre guşter; dar îl scăpă. Jos în port, începuse forfota, şi puştii ţipau în apă. Îl văzu pe Tom trecând cu o pânză în mână. Vincent se retrase. Vreau să fac un duş. Vreau să mă mişc. Trebuie să mă mişc. Traversă terasa. Se gândi un moment la cei doi copii, Serge şi Nadine. I-ar fi plăcut să-i revadă.

În cameră, Gloria se apucase să facă patul. Se întoarse în momentul intrării lui în cameră.

— Nu v-am prea văzut în aceste ultime zile, îi spuse ea.

Înfoia perna.

— Trebuie să vă vorbesc. Puteţi să-mi acordaţi câteva momente? îl întrebă.

— Bineînţeles.

— Vă rog, urmaţi-mă.

Gloria coborî scara. Vincent era în spatele ei. Se duse spre cufăr.

— În sat se spune că sînt nebună, spuse ea, revenind cu un bloc plin de desene. Nu trebuie să credeţi ce se spune.

Avea o voce aproape rugătoare. Deschise blocul. Era o întreagă colecţie de litografii de Pinero. Pe cele mai multe, Vincent le ştia.

— Sunt frumoase, spuse Vincent, pentru a spune ceva.

— Acestea sunt toate mesaje pentru mine. Nu l-am mai văzut de şaizeci de ani. Dar se gândeşte la mine, şi, de fiecare dată îmi trimite câte un mesaj. E modul lui de a-mi scrie.

Ea puse degetul pe o litografie, o femeie cu două feţe şi o mulţime de ochi scoşi din orbite.

— Sunt ochii mei, spuse Gloria, toţi ochii aceştia sunt ai mei.

Urmă un moment de linişte.

— Numai eu puteam privi aşa, spuse femeia. Aici, se spune că sunt vrăjitoare, pentru că văd ce se întâmplă în spatele meu... ăsta-i adevărul.

Mângâie desenul cu mâna.

— Asta sunt eu, iar liniile astea, golfuleţul unde ne-am cunoscut. Eu văd şi cu ochii închişi. Văd înlăuntrul oamenilor... Într-o zi i-am povestit lui Pinero, el m-a crezut şi mi-a trimis acest mesaj. Asta vrea să însemne că văd, că îl văd, că de şaizeci de ani sunt numai ochi. Toate astea sînt mesaje, toate... Ca ăsta...

Ea scoate o altă planşă. O corida, tratată în linii simple, la limita abstractului.

— Mă aflam cu el, la o sărbătoare la Gerona. Un matador a fost rănit. E desenat aici.

Ea arăta nişte linii, care ar fi putut reprezenta, la nevoie, un om întins la pământ.

— Iată-ne şi pe noi.

Două cercuri de culoare, într-un colţ ce domina desenul. Şi cercurile, într-un punct se întâlneau.

— Aici suntem noi, adăugă Gloria.

Închide mapa de desene.

— A trecut atâta timp de când nu am mai primit nimic de la el, îi spuse ea. Sunt îngrijorată.

Vincent îşi căuta cuvintele, emoţionat de această poveste de dragoste, de această fidelitate de nezdruncinat, de acest vis nebun care o ţinea în viaţă pe Gloria.

— Réginald ştie? întrebă el în cele din urmă.

— Bineînţeles. El este cel care mi-a adus ultimele trei mesaje. Mi le-a şi explicat.

Vincent fu surprins. Nu şi-l imagină pe Réginald, antrenând-o pe această femeie în această nebunie. Gloria stătea imobilă în centrul camerei, cu ochii în gol.

— Fără Réginald, aş fi fost moartă.

Începu să vorbească mai tare, cu o voce schimbată, ascuţită.

— Toţi erau împotriva mea, m-au alungat din casă. Spuneau că sunt vrăjitoare. Atunci l-am văzut pe Réginald în port. Era singur. Am simţit, dintr-o dată, că el mă va putea înţelege. I-am explicat totul. El m-a instalat în această casă. El le-a zis celorlaţi, în sat, să mă lase în pace. M-au lăsat în pace. Dacă mi-ar cere să mor pentru el, aş face-o.

Avea lacrimi în ochi.

Réginald are un suflet bun, zise Vincent.

— Ştiu că-l cunoaşte pe Pinero; datorită lui, Pinero se va întoarce.

Gloria îşi şterse ochii.

— Nu sunt o vrăjitoare zise ea, sau dacă sunt, este pentru a-i face pe oameni mai buni şi mai fericiţi.

Ieşi din cameră, aproape în fugă. Era întruchiparea dragostei: o permanentă căutare, o chemare în ajutor, braţe, palme întinse. Şi, în liniştea sa nebună, ea urmărea un dialog ce devenise monolog; numai că îşi inventase un limbaj şi o simbolistică. Ea comunica, deci nu putea muri. Comunica pentru a nu se sufoca. Comunica pentru a-şi auzi vocea, pentru a se vedea mişcând, pentru a supora neliniştea. Vincent mergea de-a lungul şi de-a latul camerei, întrutotul prins de povestea Gloriei şi de

dragostea sa singuratică, şi mai emoţionat decât ar fi putut crede. Réginald a avut dreptate, întărind-o în visul său, ajutând-o chiar la construirea lui. Asta era bunătatea. Privi fructele: portocale, banane, piersici, în fructiera de lemn de măslin. Străluceau, răspândind o lumină vie în penumbra camerei. Vincent se opri, pentru a le putea privi mai bine. Dacă Pinero ar fi pictat aceste fructe, ce înţeles i-ar fi găsit Gloria? Nu găsi nici un răspuns. Ea avea un limbaj secret, numai al ei. Acest limbaj ţinea de partea cea mai profundă a sufletului ei. Această dragoste era de o autenticitate totală. Trebuie să cunosc mai bine povestea ei. Trebuie să găsesc pe cineva din sat care să-mi spună povestea ei. Trecu în baie, să-şi facă duşul. Se îmbrăcă repede, mânat de dorinţa de a afla mai multe. Ieşi. Ezită pentru o clipă; se gândea la Puig. Nu era aproape nimeni în local. Puig era în spatele tejghelei. Îşi făcea socotelile.

— Ei, v-aţi obişnuit? îl întrebă Puig.

— Foarte bine.

Vincent îşi bău cafeaua, cu înghiţituri mici.

— Aş vrea să te întreb ceva, îi zise el, în legătură cu Gloria.

— Ea v-a povestit istoria ei.

Puig surâse.

— Şi dumneata cunoşti toate amănuntele acestei poveşti?

— Nu, asta a fost prea demult. Pinero a venit aici acum şaizeci de ani... Nu ştiu ce se spune pe aici.

— Şi totuşi, e cineva în sat care să cunoască toat. povestea?

Puig se gândeşte.

— Sigur că da; bineînţeles... Pablo Font. E un ziaris din Barcelona, un prieten al lui Pinero. Acum el locuieşte aici. Puteţi merge să-l vedeţi.

Puig îi arătă cum să ajungă pe strada pe care se găsea casa lui Font. Vincent plecă foarte repede, surprins el însuşi de această pasiune fulgerătoare. Trebuia să ştie. Vincent pătrunse în păienjenişul de străduţe albe. Se rătăci de mai multe ori; în sfârşit, găsi casa. Un bărbat, gârbov şi chel veni să-i deschidă.

— Pablo Font?

Bătrânul încuviinţă din cap. Vincent îi explică. Bătrînul auzi numele Gloriei şi chipul i se lumină într-un surâs

adevărat. Îl invită pe Vincent să intre. Urcară o scară şi se instalară într-un birou înţesat de cărţi şi de bucăţi de hârtie de cele mai diferite forme şi mărimi.

— Am scris câteva cuvinte despre asta, zice Font. O să vă dau revista.

— Vorbiţi-mi despre Pinero şi despre Gloria.

Font îşi prinse capul între mâini şi începu cu o voce înceată.

— Era în 1901. Pinero venise aici cu mine. În fiecare zi, mâncam într-o cârciumă, astăzi dispărută. Şi în fiecare zi, la aceeaşi oră, vedeam trecând o tânără, de o rară frumuseţe, cu o ţinută nobilă, purtând pe cap un coş cu peşte. Noi o remarcasem deja în sat; ni se spusese că era Gloria şi că era vrăjitoare. Pinero, bineînţeles îşi petrecea timpul desenând fete foarte frumoase, cu ţinută foarte nobilă, care duceau coşuri cu peşte pe cap. Pinero s-a descurcat, făcându-i cunoştinţă. S-au iubit. Pinero spunea că are un temperament vulcanic, că venea sigur de pe altă planetă. Şi mai spunea că, datorită ei, picta mai bine ca niciodată. Îmi amintesc că, într-o după-amiază, a terminat o pânză foarte mare. Corăbii, portul de aici. Gloria era aşezată într-un colţ. Descurca o plasă. Din când în când, privea pânza şi culorile pe care Pinero le întindea pe pânză. Apoi privea paleta. El începea să aplice puţin albastru în josul pânzei. Gloria făcea simplu din cap, nu. Pinero reflecta şi, ca un somnambul, prepara şi aplica o nuanţă de roşu. Gloria îl aproba, cu o mişcare a capului. Şi era chiar nuanţa de roşu care trebuia. Pinero spunea: „Ea este cel mai mare pictor din lume". Încerca s-o înveţe să picteze, dar ea n-a vrut, l-a refuzat întotdeauna. Petreceau zile întregi în golfuleţele din jur. Ea se oprea. Privea un arbore, o stâncă. I le arăta lui Pinero: „Asta trebuie s-o pictezi tu!". Şi avea dreptate. Toate pânzele din perioada aceea i-au fost inspirate de Gloria. Mai mult chiar, cum să spun... ca şi telecomandate de ea. Ea îi conducea literalmente mâna lui Pinero. Picta ca într-o stare de transă.

— El o iubea?

— Era îndrăgostit nebuneşte de ea.

Bătrânul îşi luă din nou capul între mâini.

— Ea nu ştia nici să scrie, nici să citească. Şi era toată ştiinţa din lume.

Surâse.

— Şi eu eram îndrăgostit de ea.

Vincent se mişcă pe scaun. Bătrânul visa. În grădina pe care Vincent o vedea pe fereastră, greierii cântau.

— De ce s-au despărţit?

Bătrânul oftă. Îl privi pe Vincent, puţin rătăcit.

— Pentru ce te desparţi întotdeauna. El a avut o mare expoziţie la Paris. Şi i-a promis că o să revină. Fără îndoială, el n-a mai putut.

— Şi mesajele acelea, pe care ea pretinde că le primeşte?

— Chiar le primeşte, zise Font. După plecarea lui Pinero, a rămas singură, în căsuţa pe care o avea. Nu spunea nimic, nu vedea pe nimeni. Oamenii din sat au început s-o persecute. Pinero îi lăsase un tablou. Un portret al ei, în tonuri de gri şi negru. O pânză superbă. Şi oamenii spuneau că e portretul diavolului. Au mers să-l vadă pe paroh. Parohul a încercat s-o convingă pe Gloria să se debaraseze de acel tablou. Ea l-a zgâriat. A fost un întreg scandal. După câteva luni, a fost o epidemie în sat. Copiii mici mureau pe capete. Trebuie să fi fost difterie. Au acuzat-o pe Gloria că a aruncat un blestem asupra satului. Şi atunci într-o noapte, s-au strâns cu toţii. Şi i-au dat foc la casă. Gloria abia a putut scăpa, în ultima clipă. Şi portretul făcut de Pinero a ars. În sfârşit, lucrurile s-au liniştit. Ea şi-a putut găsi o altă casă, în afara satului. A îmbătrânit. L-am revăzut pe Pinero la Paris. Vorbea mereu de ea. Încă o mai iubea. Sau, cel puţin aşa spunea. „Mă gândesc tot timpul la ea când pictez". Îi trimite bani. M-am întors aici. Pinero mi-a dat litografii, să le duc Gloriei. Atunci a început totul. Ea le-a privit îndelung. Trei zile. Apoi a venit să mă caute. În faţa litografiilor, mi-a explicat ce însemnau pentru ea. Mesajele sale. Ele erau exacte în măsura în care Pinero afirma că se gândea la ea pictând şi mai ales măsura în care era evident că toată opera sa posterioară a fost fixată o dată pentru totdeauna în timpul şederii sale aici. Acum, e foarte multă vreme de când nu l-am mai văzut pe Pinero. Îi ştiu viaţa din ziare. Căsătoriile şi divorţurile.

— Şi pe Gloria aţi mai revăzut-o?

— Niciodată; nu am mai avut curajul. Poate pentru că sunt încă îndrăgostit?

Surâse, cu un surâs trist.

Vincent se ridică.

— Reveniţi, zise Font, am să caut revista unde am publicat unele lucruri; am să v-o dăruiesc.

Vincent îi mulţumi bătrânului. Coborî scara. Font îl strigă de sus.

— Mi-am amintit ce-am scris: „Cea mai mare dragoste din lume"

— Chiar aşa trebuia să se fi numit.

Vincent se întoarse spre port şi spre faleză. Era ora unu, şi toate localurile erau pline. Ezită. Nu are chef să dea ochii cu nimeni. Dorea să mai rămână câteva clipe singur, cu povestea aceasta a Gloriei. O capcană, fără îndoială. Şi care, pe drumuri întortocheate mă va duce la Jeanne. La eşecul meu cu Jeanne. La ce n-am putut face. Şi la ce n-am ştiut să facem. Pentru că nu am ştiut ce vrem. Pentru că n-am vrut să ştim. Pentru că ne era frică să ştim că dragostea noastră purta în ea germenele propriei sale morţi. Nici nu se născuse bine, că noi şi începusem să organizăm, să participăm la agonia sa, şi la veghea sa mortuară. Natura însăşi a dragostei. Vincent, fericit să reflecteze, fericit şi liniştit. Se aşează pe terasa unei cârciumioare, frecventate numai de localnici. Vocile în spaniolă, pe care n-o înţelegea, îl izolau şi mai mult. Îi era bine în căldura după-amiezii, singur cu el, cu Gloria şi cu fantoma Jeannei. Natura însăşi a dragostei. Jeanne spunea la întâmplare: „Te iubesc pentru că, dacă tu mori, o să mor şi eu." Şi eu spuneam la întâmplare: „Te iubesc pentru că tu eşti liniştea mea" Şi nu era adevărat. Simplu, o foarte puternică nevoie de a ieşi fiecare din pielea sa, şi de a veni, unul spre celălalt, mai mult sieşi, decât celuilalt. Şi de a nu ajunge niciodată acolo, pentru că probabil era imposibil să ajungi vreodată acolo. Acea oglindă în care priveam. Fericit s-o pot face. Şi cu oglinda sa, pentru a se putea privi. Nimic mai mult decât două oglinzi, indiferente şi separate. Două oglinzi de singurătate. Şi chiar erotismul, pe care multă vreme l-am crezut ca fiind singura cale de cunoaştere şi recunoaştere, mai mult ca oricare alta, şi care te lasă întotdeauna singur, izolat de înăţimea propriei plăceri. O privesc pe Jeanne, şi ea e departe de mine. Are ochii închişi. Se priveşte în interior. Ea a inventat înlăuntrul privirii o întreagă lume în care eu

nu exist, sau nu pot rămâne. Surâde, cu surâsul său trist. Nu vrea să mintă. Ea îmi spune că, probabil, nu poate fi dovadă mai mare de dragoste decât această libertate acordată unul celuilalt de a pleca foarte departe, şi foarte singur, în plăcere. Adormea, strângându-se în mine. Şi eu mă neliniştesam. Am cunoscut o fată, cu mult timp în urmă. O chema Monique. „Eşti nemaipomenit, eşti singurul om care ştie să-mi organizeze singurătatea" Gloria şi-a organizat singurătatea, inventându-şi o dragoste, imposibilă. Ea a născut-o, în timp şi spaţiu. Ce-ar fi spus Jeanne, dacă ar fi cunoscut istoria Gloriei? Ştiu ce-ar fi spus. Că este o dragoste contemplativă şi că ea este făcută pentru o dragoste contemplativă. Şi ar sta ore întregi s-o privească pe Gloria trăind. Fără a spune nimic, fixând-o cu ochii ei palizi. Şi ar fi fericită. O umbră îi acoperi faţa. Îşi înălţă capul. Era Tom.

— Pot să stau? îl întrebă. Te-am văzut de departe. Vroiam să-ţi cer scuze...

— Pentru ce?

— Pentru seara trecută, cu criza mea. Din cauza sinuciderii lui Nora... Eram deprimat.

— N-are nici o importanţă, răspunse Vincent, trezit din reveria sa profundă.

— Nora s-a întors ieri acasă, spuse Tom. Jenny a fost şi a luat-o.

— Se simte bine?

— E puţin palidă..., în rest, ca înainte.

Tom zgâria pământul cu vârful pantofului. Avea un are neliniştit. Îşi rodea unghiile.

— Şi stânca?

— O dramă. Am ars tabloul astă-noapte. Nu mergea deloc.

— De ce?

— Pentru mine nu era o simplă stâncă... Cum să-ţi explic? Ea vorbea cu cerul, îşi avea viaţa ei... Ce vedeam eu era o stâncă moartă. Vreau s-o iau de la capăt, dar vreau să schimb stânca. Am început să caut alta.

Tăcu din nou.

— Bei ceva? îl întrebă Vincent.

Tom se ridică.

— Nu, te las. Simt nevoia să fiu singur. Pe curând.

Gloria trebuia să-l fi aşteptat cu masa. Părăsi cu părere de rău micuţa cârciumioară. La rândul său avea nevoie să fie singur. La Caldeya, asta era greu. Trebuia să treacă mai întâi de „La Estrella" Jenny era pe terasă. Fu nevoit să se oprească.

— Cum se face că nu ne-am mai revăzut? îl întrebă ea. Dormi toată ziua?

— Aproape. Am mare nevoie să recuperez.

— Nora s-a întors.

— Ştiu, m-am întâlnit cu Tom şi mi-a spus.

— Poate că o să te rog să-mi faci un serviciu, în ceea ce-l priveşte pe Tom.

— Despre ce este vorba?

— O să-ţi spun mai târziu, zise ea surâzând.

O femeie tânără veni şi se aşeză lângă Jenny. Vincent o recunoscu pe Nora. Era palidă. Părul pieptănat şi strâns la spate. O virgină cu profil roman, severă şi tristă. Jenny i-l prezentă pe Vincent.

— El te-a salvat.

Izbucni în râs.

Nora schiţă un surâs amărât.

— Mă duc să mănânc, le zise Vincent.

— Gloria te aşteaptă?

— Da, mă aşteaptă.

Se depărtă. Trebuia să treacă prin faţa lui Puig, în picioare, în pragul uşii.

— Şi l-ai văzut pe Font?

— Da, mulţumesc, l-am văzut.

— E puţin cam ramolit, nu?

— Am aflat ceea ce vroiam să aflu.

Vincent dădu colţul casei. După arcade, era la el. Nu mai risca să întâlnească pe nimeni. Gloria îl aştepta aşezată, dreaptă, pe un cufăr în camera cea mare. Se ridică în momentul în care intră Vincent.

— Masa este gata, îi spuse ea.

Se măsurară din priviri. Se aşeză la masa din sufragerie.

— L-aţi văzut pe Font, îi spuse ea.

Vincent se întoarse spre ea.

— Da. Cum de o ştiţi?

— Ştiu... N-ar fi trebuit.

— De ce?

— Nu-şi mai aduce aminte de nimic. E prea bătrân.
— Îşi aminteşte de multe lucruri, spuse Vincent.
Ea îl privi din nou. Circumspectă, întrebătoare.
— Era îndrăgostit de mine.
— Mi-a spus.
— Atunci, el n-a fost cinstit.
— Acum, este.
Gloria se aşeză în faţa lui.
— Pinero spunea despre mine că sunt întruchiparea justiţiei.
Gloria începu să mănânce. Mai mult ciugulea. Mestecând minuscule bucăţi de carne. Îşi înălţă capul.
— Câteodată sunt istovită de atâta aşteptare. Şaizeci de ani! Aştept de şaizeci de ani, dar niciodată nu m-am îndoit că va reveni.
— Va reveni, încuviinţă Vincent.
Fără să ştie de ce, el era sigur că Pinero va reveni.
— Şi dacă n-o să mă mai recunoască?
— Imposibil.
— Eu o să-l recunosc: am toate fotografiile lui, toate fotografiile care au apărut în ziare, dar el?
— O să vă recunoască, întări Vincent, cu aceeaşi certitudine.
— Sunt o femeie bătrână, o foarte bătrână femeie.
Îşi turnă un pahar cu apă.
— Am văzut fotografii de-ale lui cu o femeie foarte tânără. Se spune că i-ar fi model.
În fiecare săptămână, sau aproape, apăreau fotografii ale pictorului cu aceeaşi femeie care trăia cu el de o bună duzină de ani.
— Ea n-o să fie atât de puternică, încât să-l împiedice să revină, adăugă Gloria.
Se ridică şi începu să strângă masa. O făcea fără zgomot, cu o surprinzătoare supleţe a mişcărilor. Nu mai scoase nici un cuvânt până la sfârşitul mesei. Visa, era undeva foarte departe. Vincent se ridică.
— Să vă aduc cafeaua pe terasă?
— Nu, în camera de alături.
Se instală în fotoliul său preferat, în faţa căminului. Camera era în penumbră, cu obloanele închise. Totul în jur, satul, se închidea în siestă şi, unul câte unul, zgomotele se estompau, apoi mureau. Gloria îi aduse

cafeaua, apoi se retrase, închizând uşa în urma sa.

Vincent închise ochii. Am găsit o formă de linişte. S-o degustăm până la capăt. Numai că, imediat fu scos din toropeală de un zgomot imperceptibil, dar continuu, un murmur. Un zgomot pe care nu-l putea localiza. Ascultă. Venea din spatele uşii ce da în sufragerie. Se ridică şi se duse spre uşă. Murmurul devenea mai distinct. Deschise uşa încetişor. Sufrageria era goală. Se opri şi ascultă din nou. Murmurul venea dinspre bucătărie. Întredeschise cealaltă uşă, fără a face cel mai mic zgomot. Gloria era îngenuncheată în mijlocul bucătăriei. Se ruga, murmurând foarte repede cuvinte pe care Vincent nu le înţelegea. Ea îi întoarse spatele. Sub masă, era o fotografie a lui Pinero, decupată dintr-un magazin ilustrat. Gloria fixa fotografia. Se ruga în faţa efigiei lui Pinero. Stânjenit, Vincent închise uşa, şi reveni în camera sa. Nefericit să fi surprins acest secret patetic şi vrednic de milă. Ascultă. Murmurul încetase. Auzi uşa din spate, care dădea spre cealaltă stradă, închizându-se. Gloria plecase.

Reginald avusese ideea numărului de lux al revistei lor, consacrat tauromahiei*. Americanii îi comandaseră în avans un număr extrem de mare de exemplare. Vincent îşi luase obligaţia să negocieze cu Pinero. Sunase la poarta vilei din Cannes. Un şofer în livrea venise să-i deschidă. Îl condusese într-o cameră uriaşă de la parterul vilei. A avut de aşteptat o oră bună. Singur, în mijlocul unui întreg univers Pinero. Statui de-abia eboşate** pe colţul meşelor, biciclete ruginite agăţate pe pereţi, alături de tablouri de Renoir sau de Goya. Desene împrăştiate, elemente fără semnificaţie obiectivă. Dar toate purtând pecetea lui Pinero, aşteptând, înţelepte, să fie prinse pe o pânză. Singur, Vincent se amuza desenând bucăţi de lemn şi de fier, reconstituind în maniera sa un tablou de Pinero. Curând fu prins în întregime de acest joc. O mână se lăsă pe umărul său. Pinero era în spatele său. Un om căruia nu-i vezi decât ochii, cei mai expresivi din lume. Scurt, îndesat şi negricios. Purta o cămaşă imprimată cu locomotive în toate culorile, şi un pantalon de catifea bleu. Avea aerul că s-ar fi deghizat pentru o sărbătoare misterioasă, şi a cărei semnificaţie era singurul ce o

* tauromahie — arta de a lupta cu taurii.

** a eboşa — a da o primă formă operei de artă

cunoştea. Pinero se aplecă asupra desenului lui Vincent.

— Ai dreptate, zise, numai că...

Îi luă creionul din mână şi schimbă rapid o coapsă pe care o desenase Vincent.

— Aşa.

Coapsa devenise o femeie. Privea simultan în toate direcţiile. Începură să vorbească. Pinero era, în principiu, de acord să-i dea două litografii. Trebuia să discute cu negustorul său de la Paris. Vorbind, el nu înceta să se mişte prin cameră. Mâinile erau într-o neîncetată mişcare. Se oprea în faţa unei statui din gips, umede, modelând în stânga şi în dreapta. Îi întoarse spatele lui Vincent şi răsfoi îndelung într-un morman cu mape de desene aranjate lângă un perete. Scoase câteva foi mari, de culoare neagră.

— Asta-i corida, îi spuse el.

Schiţe cu un creion alb. Semne de o precizie şi o rigoare extreme.

— Este o ştiinţă riguroasă, care cere un desen riguros.

Îşi aprindea ţigară de la ţigară.

— Cunoaşteţi Spania? îl întrebă.

— Nu...

— Ar trebui s-o cunoaşteţi.

Tăcu pentru o clipă.

— Spania, duminica... Cele mai frumoase duminici din lume: dimineaţa slujba, după amiaza corida, seara bordelul.

Izbucni în râs.

— Biserica, pentru a-ţi calma frica, corida pentru a reînvăţa frica, bordelul, pentru a o încerca.

Îşi turnă un pahar mare cu apă, şi-l bău cu o plăcere nedisimulată.

— Este şi whisky, pe undeva, pe acolo, dacă doriţi!

Îşi reîncepu plimbarea prin cameră.

— Aţi venit la momentul potrivit. Astăzi am chef de vorbă. Este ziua îndoielii.

Îl privi pe Vincent, încreţindu-şi ochii; îl scruta.

— Asta face parte din igiena mintală. Zile de certitudine şi zile de îndoială, alternativ... Face bine sufletului.

Râse. Îşi frecă stomacul cu mâna.

— Am îndoieli. Pictura, poate că-i o porcărie.

Figura îi redeveni gravă. Îşi încreţi ochii.

— I-am spus asta într-o zi lui Matisse. S-a încruntat, apoi a ridicat din umeri. „Nu glumi cu asta", mi-a zis. Rățoiul ăsta bătrân. În ce mă privește, eu glumesc cu asta.

Veni și se așeză în fața lui Vincent.

— Glumesc, și ăsta-i motivul pentru care sunt cel mai celebru pictor din lume. Ia seama că n-am spus „Cel mai mare" E ziua în care mă îndoiesc.

Se ridică și se duse la fereastră. Bătu cu degetele câteva măsuri pe un ochi de geam.

— V-aș putea spune: ochii nu-s un instrument nobil, și pictura începe cu ei. Instrumentul nobil este creierul... Literatura este o artă nobilă. Inventezi plecând de la nimic.

Își privi mâinile.

— Mâinile... ochii...

Ridică din umeri.

— Să-ți petreci viața punând pe o pânză culori care n-au existat vreodată. O adevărată loterie!

Se opri în fața lui Vincent.

— Nu se povestește cu penelul. Se proiectează. Se fuge. Literatura, e alt lucru. Am dorit dintotdeauna să scriu.

— Și ați scris, răspunse Vincent.

— Piesa mea? O lucrare de salon... A scrie, eu înțeleg prin asta să dai naștere, cu trudă, unei cărți mari.

Noaptea începuse să invadeze atelierul. Pinero își continua monologul fără să înceteze să dea târcoale obiectelor din atelier. În atelier pătrunse o femeie. Înaltă, cu ochii foarte negri, ca cei ai lui Pinero. Își vorbiră îndelung, cu voce scăzută. Vincent nu auzea ce-și spuneau.

Femeia ieși. Vincent se ridică.

— Trebuie să plec, spuse el.

Pinero îl însoți până la grilajul ce înconjura grădina.

— Sunt pe cale să fac o experiență foarte curioasă, îi spuse Pinero. Sculptură cu burlane de sobă. Am asamblat toate piesele, a ieșit ceva interesant.

Vincent se întoarse în centrul orașului Cannes. Se făcuse noapte. Se instală în port, pe terasa unui mic restaurant. Îndoielile lui Pinero erau contagioase. Am și eu, la rândul meu, ziua mea de îndoială. Numai că n-am mai văzut de multă vreme o zi de certitudine. Dintr-o dată, deprimat de cuvintele pictorului. Pictura o fi, poate,

un rahat. Nu serveşte decât la a te proiecta în afara ta. Este exact ceea ce a gândit în puţinii ani în care a sculptat. Şi cu toate acestea, sigur de talentul său şi este în continuare sigur. Dar din ce în ce mai dese aceste crize de descurajare. La ce bun? Pentru ca să se chinuiască să transforme piatra în realitate vie. Ca în final realitatea să triumfe, ca întotdeauna, scăpându-i. Nici o închisoare de piatră sau de pânză nu l-a putut reţine. Natura însăşi a artei. Şi decizia bruscă de a lăsa totul baltă. Să nu se mai atingă de lut, de piatră, de bronz. De a nu mai ceda vreodată; o decizie ca o pedeapsă. Masochistul care se pedepseşte, cu bucuria pedepsei. De a nu mai ceda vreodată şi de a crăpa de dorinţă, ca în seara aceea de la Cannes.

Vincent deschise obloanele. Portul îşi reluase chipul obişnuit de după-amiază. Îi văzu trecând pe Serge şi pe Nadine, urmaţi de Daniel, care căra un peştişor. Vru să-i strige. Dar ei dispăruseră pe o străduţă. Nu ştia ce să facă. Cum să-şi omoare timpul. Dispunea, bineînţeles, de o vastă experienţă. Dar cum să şi-l omoare în după-amiaza asta. Ezită între două terase, cea a lui Puig şi cea a lui Jenny. Aceeaşi bere, şi imediat, recăderea în acele interminabile târcoale pe care şi le dădea. Ieşi din casă, o luă de-a lungul cheiului şi ieşi pe faleză. Ezită în faţa localului lui Puig. Îşi continuă plimbarea. Nu se gândise la vânzătorii de ziare. Îşi cumpără două ziare ce apăreau la Paris, vechi de trei zile. Făcu câţiva paşi spre port. Se întoarse. O luă spre „La Estrella". Se întâlni cu un bătrânel, ţinut de braţ de o bătrânică. Îl recunoscu pe Font.

— O să caut mâine revista, zise Font.

Vincent îi mulţumi şi intră în localul lui Jenny. Era aceeaşi înghesuială zgomotoasă. Cea de toate zilele. Jenny veni spre el.

— În sfârşit, iată-te, îl întâmpină ea.

— Ţi-am lipsit?

— Tocmai vorbeam despre tine.

— Cine?

— Eu, Nora şi alţii. Frumosul tenebros din Caldeya, iată un rol nou.

— Involuntar.

— În după-amiaza asta eşti invitatul nostru. Pe vasul lui Elvis Bryant.

— Cine-i acest Elvis Bryant?

— Un american idiot şi încântător.

— N-am auzit de el.

— Eu fac invitaţiile.

Îl luă de mână pe Vincent.

— Vino. Vreau să-ţi spun ceva.

O urmă, traversând localul, până în fund, unde se deschidea o cămăruţă, mai intimă, goală la ora aceea.

— Aşează-te aici.

Vincent o ascultă.

— La prânz ţi-am spus că s-ar putea să-ţi cer să-mi faci un serviciu.

— Aşa e.

— Atunci, ţi-l cer. Mi-ar place să devii amantul Norei.

— Aş putea şti motivele?

— Să zicem că ţin mult la ea, că ea are nevoie de o schimbare, şi că această schimbare s-ar putea să fie reuşită cu tine.

— Cam slăbuţă motivaţia.

— Bineînţeles, mai sunt şi altele, dar o să le descoperi şi singur.

— Nora este de acord?

— Nu i-am spus nimic. Dacă vrei s-o faci, trebuie să vină din partea ta.

— Nu prea cred, spuse Vincent.

Jenny se ridică.

— Păcat.

Reveniră în sala mare. Toată lumea era în păr, bând, nefăcând nimic, privind şi fiind priviţi. Tom îi făcu semn cu mâna. Şi tatăl lui Daniel şi micuţa sa englezoaică şi mama lui Serge cu damele sale elegante. Tatăl incestuos şi fiica sa resemnată, curvuliţele şi pederaştii nepăsători. Se vociferează şi se râde. Vincent îşi comandă o bere. Încercă să-şi citească ziarele, dar nu reuşi. Se întrebă dacă n-ar fi bine să bea după bere un whisky. Se vocifera din ce în ce mai tare. Chitariştii cântau Terciopelo. Noaptea, afară, se apropia cu paşi de lup. O fată îi surâse. Nora trecu pe lângă el, fără să-l vadă. Şi caruselul de noapte începu să se învârtă.

IV

Invitaţii lui Elvis Bryant începuseră să se îmbarce, grupuri-grupuri. Vincent o aştepta pe Jenny pe chei. Sosi ultima, împreună cu Nora. Se urcară în vedeta care făcea drumul între chei şi vaporul ancorat în larg.

— Şi totuşi ai venit, remarcă Jenny.

— Trebuie să treacă timpul cumva.

Vasul era ancorat în mijlocul golfului. Un bătrân vas de piraţi, cu trei catarge, făcu pentru altfel de expediţii. „Cel mai frumos vapor din Spania", îi arătă Jenny.

Vincent schiţă un surâs. Jenny îl întrebă din priviri. Jenny ştia să vorbească din priviri şi Vincent ştia s-o înţeleagă.

— La dolce vita, aşa arată, nu-i aşa? zise Vincent.

Jenny ridică din umeri.

— Fiecare trăieşte cum poate, îi răspunse ea, sărind pe pasarelă. Vincent o ajută pe Nora. Acum erau pe punte.

— Cred că trebuie să mergem în faţă.

Pe punteă din faţă se adunase toată lumea. Figuri necunoscute lui Vincent, sau figuri văzute fugar în Caldeya. Cât despre Jenny, ea cunoştea pe toată lumea. Îl conduse pe Vincent spre un tip înalt, cu părul alb, care bea sprijinit de balustradă. Elvis Bryant. Avea ochii mari şi rotunzi şi falca uşor căzută. Un peşte mort de secole şi care n-o aflase încă. Făcu un gest care putea însemna „Simte-te ca acasă" şi reîncepu să bea.

Vincent o urmă pe Jenny. Nora mergea alături de ei, ca o umbră. Voci cu accent american ciripeau. Marinarii se foiau peste tot. Vincent se opri. Privi Caldeya, pe care o vedea pentru întâia oară dinspre mare. Arăta încă mai frumoasă. O armonie tragică plutea asupra peisajului.

Un marinar trecu, cu o tavă cu băuturi. Vincent îşi luă un pahar cu whisky. Se aşeză, cu Jenny şi Nora, într-un loc mai izolat.

— Şi acum explică-mi, îi ceru Vincent lui Jenny: cine-i acest Bryant?

— Maşini agricole canadiene, miliarde, îndrăgostit de Spania nu se ştie de ce, o casă la câţiva kilometri de aici şi

yahtul acesta... În afară de asta, nimic, un deşert. Dar capabil de tandreţe. Ceea ce nu-i puţin lucru.

— Îl cunoşti de mult?

— Acum trei ani, m-am culcat cu el.

Jenny se ridică pentru a saluta un bătrânel. Vincent rămase lângă Nora.

— Te amuză toate acestea? îl întrebă ea, fără să-l privească.

— Dar pe tine?

Jenny se întoarse. O singură privire asupra Norei şi a sa, şi Vincent îşi aduse aminte de serviciul pe care i-l ceruse mai devreme. Deodată, motoarele începură să sforăie. Vaporul se puse în mişcare. Pe chei, puştii le făceau semne. Vaporul începu să prindă viteză.

— Vreau să-ţi arăt ceva, spuse Jenny.

Vincent o urmă. Coborâră în interiorul vaporului.

— Într-o zi i s-a spus lui Bryant că ar trebui să cumpere tablouri. Urmarea a fost asta...

Deschise o uşă. Mai mult de jumătate din lungimea vaporului fusese amenajată ca o galerie, lungă de peste douăzeci de metri. Pe pereţi, între hublouri, tablouri. Vincent se apropie pentru a privi un Renoir, apoi mai multe Renoir, un mic Van Gogh, un Pissarro, mai multe Picasso înghesuite pe un rând, câteva Matisse, patru Pinero.

— Nu le priveşte deloc. Spune că este un cadou pe care-l face prietenilor săi... Iată-l şi pe cel care-mi place mie.

Ea se oprise în faţa unei pânze de Modigliani. Una din cele mai frumoase pe care Vincent le văzuse vreodată. Negru şi auriu, cu tuşe de albastru.

— E un băiat, spuse Jenny... Mi-ar fi plăcut să-l cunosc.

Făcu câţiva paşi.

— Tot mai refuzi să-mi faci serviciul de care ţi-am vorbit?

Vincent, fără să-şi ia privirea de pe tablou, şopti:

— Nu te refuz, dar nu am chef.

— Nu-ţi place Nora?

— Ba da... Dar, cum să-ţi spun?... Îmi lipseşte inspiraţia.

— Păcat, făcu Jenny.

— Asta face parte din programul tău de caritate?

— Bineînţeles... Vreau s-o salvez pe micuţă.

— Şi m-ai ales pe post de salvator?

— De obicei, ştiu ce fac. Vă veţi salva unul pe celălalt. E o soluţie bună, nu crezi?

Jenny deschise o altă uşă. O luară de-a lungul unui culoar.

— Acolo este un bar, spuse ea.

Înăuntru era o mulţime de oameni, care în picioare, care prăvăliţi în fotoliile grele din piele. Vincent îl recunoscu pe Régnier, pe Tom, pe tatăl Nadinei. Simţi că i se agaţă ceva de picioare. Se aplecă. Daniel era întins pe podea şi îl privea.

— Ai venit totuşi şi tu? Sunt foarte bucuros, îi zise Daniel.

Se ridică.

— Am să-ţi spun ceva.

Vincent se aplecă spre el.

— Te ascult.

— E vorba de Nadine... Ar vrea să-i dai medalia pe care ţi-a făcut-o cadou. Ea nu îndrăzneşte să ţi-o ceară... Din cauza lui Serge, e gelos.

— Poate să vină s-o ia, când va vrea.

— Eşti drăguţ, îi zise Daniel.

Vincent se apropie de bar. Tom îi întoarse spatele. Vincent îl bătu pe umăr.

— În sfârşit, iată-te! zise Tom întorcându-se.

— De ce: în sfârşit?

— Caut în zadar pe vreunul care să nu fie miliardar. Să nu-mi spui că eşti şi tu unul dintre ei!

— Nici o şansă.

— Sunt salvat... Bei ceva?

— Nu, mulţumesc.

Frânturi de voci veneau din fundul barului. Régnier vorbea, înconjurat de o curte de fete şi băieţi. Cuvintele ajungeau în rafale. Decadenţă, Bach... nu conta, cuvinte.

— Adevăratul drog al ăstuia, zise Tom, este cuvântul.

Daniel ducea o tavă cu pahare de whisky. O puse pe masa tatălui său. Jenny era aşezată pe braţul unui fotoliu, lângă o fată brună, cu ochelari. Din când în când, cineva râdea.

— Mă apucă dracii, zise Tom, printre dinţi.

— Pe mine, încă nu, îi răspunse Vincent. Privesc, îmi place să privesc...

Daniel se întoarse la bar cu tava goală. Îi surâse în trecere lui Vincent.

— Şi puştiul ăsta care bântuie peste tot, zise Tom. Trebuie să-şi păstreze nevinovăţia... Nevinovăţia e un lucru sfânt.

Vorbea cu o voce neutră.

— Îmi place foarte mult puştiul, îi zise Vincent.

Tom îşi comandă alt pahar. Se întoarse pe scaunul său.

— Şi Nora? îl întrebă pe Vincent.

— Ce-i cu Nora?

— N-ai băgat de seamă? Totul: chipul, ochii, gura, put a mort... O s-o ia de la capăt... Mi-e frică de ea.

Se întoarse cu scaunul, şi îşi prinse capul între mâini. Vincent o văzu pe Jenny, care îi făcea semne, chemându-l la ea. Îl părăsi pe Tom. Régnier vorbea în continuare despre decadenţă.

„Eşti neliniştit", spuse Jenny, cu o voce scăzută.

Se aşeză alături de ea.

— N-aş putea spune că-i aşa... Explorez.

Un clopot sună pe punte. Aproape imediat, motoarele vasului se opriră. Se făcu o linişte neobişnuită în bar. Régnier se oprise din vorbit, ca să bea. Un marinar îi anunţă că vasul se oprise şi că puteau să înoate. Toată lumea părăsi barul, pentru a urca pe punte. Peste tot te loveai de tinere pe jumătate goale şi de tipi în shorturi imprimate cu flori. Marinarii coborau o scară.

— Faci o baie? o întrebă Jenny pe Nora.

— N-am chef.

— Eu am.

Jenny îşi scoase rochia de pânză albă. Rămase în bikini. Un corp puternic şi musculos, o forţă care nu cerea decât s-o trezeşti. Un corp aproape viril. O dată în plus, Jenny îi surprinse privirea.

— Vii cu mine? îl întrebă ea.

— Dacă vrei.

Vincent se dezbrăcă. Coborâră scara de frânghie. Se aruncară în apă.

— Înotăm până la barca de acolo?

Mai departe se vedea o barcă cu motor, de pe iaht, care se învârtea pentru a-i supraveghea pe înotători.

Jenny mări ritmul. Practica un crawl suplu şi puternic. Lui Vincent îi fu greu la început să se adapteze ritmului impus. Apoi se regăsi. Pe nesimţite, o ajunse, apoi o depăşi. Jenny îi aruncă o privire; chipul i se crispă, apoi forţă. Vincent îşi regăsise tempoul. În largul său în mediul lichid, regăsind, spre marea sa încântare, o satisfacţie fizică pe care n-o mai cunoscuse de multă vreme. Aluneca pe apă, împins în fiecare clipă de o nouă forţă, cu o nouă supleţe. Încetini puţin. Privi în spate. Jenny era la câţiva metri. Cu capul aproape complet sub apă, ea forţa. Vincent îşi reluă ritmul. Fără să ştie prea bine de ce, trebuia să ajungă înaintea ei la barca ce se afla acum la câţiva metri în faţa lor. Se întinse pe apă, cu faţa în sus. Din nou o lungă alunecare, şi această senzaţie de bine. Atinse barca. Jenny îl ajunse foarte repede. Gâfâia, după efort. Rămaseră un timp tăcuţi, încercând să-şi recapete suflul.

— Înoţi bine, zise ea. Şi eu îmbătrânesc.

Vincent surâse.

— Nu mă ştiam un aşa de bun înotător.

În apă, fetele ţipau.

— Să continuăm, îi zise Jenny.

Începură să înoate, depărtându-se de ceilalţi înotători. Acum înotau mai încet. Se jucau în apă, treceau unul pe sub altul. Jenny încerca să înoate fără să se folosească de braţe. Se depărtaseră bine de barcă. Jenny se opri. O văzu scoţându-şi slipul şi sutienul, şi înfăşurându-le în jurul gâtului.

„Îmi place să înot goală", îi spuse ea.

Continuară să înoate. Jenny veni spre el. Îi putea vedea corpul gol învăluit de apa smălţuită. Şi forţa corpului său, şi frumuseţea puternică. Sânii rotunzi şi musculoşi, coapsele lungi, de alergător. Ea plecă înainte. În fiecare clipă, Vincent îi vedea trupul apărând şi dispărând în lumina apei. Şi brusc, o dorinţă foarte precisă de a-l prinde, de a-l strânge cu putere în braţe, de a se măsura cu el. O dorinţă brutală şi aproape iraţională. Să atingă acel corp, să-l învingă, şi dincolo de asta, să adune în el forţe noi. Forţă ritmul, ajungând-o.

— Eşti frumoasă, îi spuse.

— Ştiu. Şi altceva?

Se opriră amândoi, menţinându-se la suprafaţă. Două broaşte pe cale să-şi spună poveşti broscăreşti. Se priviră intens, se măsurară.

— Am chef să fac dragoste cu tine, spuse Vincent.

Chipul lui Jenny rămase impasibil. Un cap tăiat la nivelul apei. Un chip cu toată inteligenţa senzualităţii în ochi, în cutele feţei şi în colţul buzelor.

— Şi eu, bineînţeles, zise Jenny. Numai că, vezi...

Ea făcu pluta, oferindu-şi corpul, triumfător, privirilor lui Vincent.

— Numai că ce?

— Cu tine, am impresia că nu va fi la fel ca şi cu ceilalţi. Simt dorinţa de a-ţi oferi mai mult... Nu ştiu de ce...

Se depărtă cu câteva braţe.

— Şi, cum ştii, sunt prea egoistă pentru a da. Aş avea impresia că sunt zgârcită... Ar fi groaznic.

Se scufundă, apoi apăru la suprafaţă.

— Ai, probabil, dreptate. Dar mi-ar place să te gândeşti la ce ţi-am spus.

Ea îl privi, atentă.

— O să mă gândesc.

Începu să înoate foarte repede spre iaht. Vincent o urmă. O văzu oprindu-se pentru a-şi pune costumul de baie, apoi îşi reluă cursa. Atinseră aproape simultan scara de frânghie. Marinarii îi conduceau pe oaspeţi spre cabine. Vincent şi Jenny coborâră pentru a face câte un duş şi a se schimba. Pe culoar, ea se opri încă o dată şi-l privi pe Vincent cu un aer gânditor.

— Da, o să mă gândesc, îi spuse în cele din urmă.

Intrară, fiecare în cabina sa, să se schimbe.

Toţi înotătorii se întorseseră. Marinarii instalau perne şi saltele pe puntea din spate. Se pregătea servirea dejunului. Jenny şi Vincent urcară şi o găsiră pe Nora în compania lui Tom. Tom privea fix un grup de înotători, doi băieţi şi o fată.

— Se spune că ar fi rechini pe aici, rechini care halesc înotătorii, închipuie-ţi...

Nora asculta.

— Dintr-o dată, un strigăt, apa care se înroşeşte, reluă Tom. O coapsă care o şterge în gura rechinului şi superba miliardară devine infirmă... Nostim, nu?

— Termină cu delirul, îi zise Jenny.

Tom se întoarse.

— Nu delirez. Mi-ar place să văd aşa ceva, asta-i tot.

— Cred că e cazul să vezi un psihanalist ca lumea.

— Ştiu, făcu Tom. Aşteptând să-l găsesc, mă descurc cu mine însumi.

— Rău.

— Îi urăsc pe toţi ăştia.

Făcu un gest larg cu mâna, înglobând toată mulţimea de fete în bikini şi de băieţi în short.

— Ce tot mai bombăni acum?

— Îmi caut noi motive de ură.

Jenny ridică din umeri.

— Eşti un imbecil, îi spuse.

Daniel se juca acum cu un tranzistor, pe care-l găsise într-o cabină.

— Într-o zi, am auzit vocea tatei, îi spuse lui Vincent. O poveste veche, pe care a înregistrat-o. Era ciudat.

— Şi ce spunea tatăl tău?

— Nu ştiu, prostii despre literatură. Ştii, lucruri pe care le spune mereu. Şi apoi, are o voce frumoasă...

Daniel lăsă radioul lângă el.

— Când şi ce-o să mâncăm? Mi-e foame.

— Sunt aproape gata cu masa, spuse Vincent. Vino.

Îl luă de mână pe puşti. Se duseră pe puntea din spate. Régnier îi văzu venind împreună. Surâse. Surâsul său era o rană deschisă.

— Daniel nu vorbeşte decât de dumneata, îi spuse. Te iubeşte. E un semn bun, nu se înşeală niciodată.

Îi întinse un pahar.

— Beţi... Puştiul ăsta este oracolul meu, micul meu radar. Datorită lui, mă orientez, aterizez, nu mă înşel niciodată.

Daniel înfuleca măsline. Nu asculta ce se vorbea în jurul lui.

— Maică-sa era o idioată, eu sunt un tip foarte deştept... Din asta trebuie obligatoriu să se nască un geniu.

Régnier vorbea fără să-şi privească interlocutorul, cu ochii pierduţi în depărtare. Vincent îi privea mâinile, care-i tremurau cu intermitenţe. Ceilalţi veneau şi se instalau pe perne sau pe saltele. Marinarii începură să aducă farfuriile.

Daniel veni şi se aşeză lângă Vincent.

— Vreau să mănânc cu tine.

Mâncau amândoi în linişte. Régnier, alături, abia se atingea de mâncare, cu o fată brunetă pe jumătate lungită pe genunchi.

— Care-i starea dumneavoastră sufletească, domnule Moreuil? întrebă Régnier, întorcându-se.

Vincent surâse:

— E la punctul mort.

— Excelent. O întreagă ştiinţă, să-ţi aduci sufletul la punctul mort... O formulare frumoasă.

Avea chef de vorbă, ca întotdeauna. Şi de băut, evident. Se servi cu un pahar mare cu whisky şi desemnă mulţimea cu un gest sec.

— Aici, nu se sinchiseşte nimeni de suflet.

La picioarele sale, fata ciugulea din farfurii, pronunţând cuvinte ininteligibile. Régnier se întoarse din nou spre Vincent.

— În cele din urmă, decadenţa este un stimulent... Nu crezi?

Îşi reluase tema sa favorită.

— Cu condiţia de a nu participa la ea, răspunse Vincent.

Senzaţia bruscă de a spune ceva. Régnier rânji.

— Eroare, spuse el. Eroare gravă. În primul rând trebuie să participi la ea, să poţi să-i măsori forţa, puterea de stimulare, dacă se poate spune aşa.

— Aş vrea puţin vin, îi zise Daniel lui Vincent.

Vincent se întinse după sticlă şi-i turnă într-un pahar, umplându-l pe jumătate.

— Aşa puţin?, întrebă Daniel.

— Eşti prea mic.

Puştiul îşi bău paharul, fără să spună nimic. Régnier îşi morfolea ţigara, fixând încontinuu acelaşi punct misterios din larg.

— Decadenţa, începu ca pentru el, e când o societate devine incapabilă să-şi imagineze destinul. Incapabilă de a se plasa în viitor. Acesta este cazul nostru, acesta este cazul întregului Occident. Ruşii, chinezii, se plasează în viitor. Planeta e a lor, pentru ei. Noi suntem terminaţi. Nouă nu ne mai rămâne decât trecutul, care nu ne mai poate învăţa nimic, şi prezentul, de care ne e frică.

Vincent îl asculta cu greutate. O privea pe Jenny, care avea o discuţie animată cu Nora. Tom, alături, muşca dintr-o bucată de carne pe care o ţinea în mână.

Grupul obişnuit de ascultători se apropie de Régnier, pentru a-l asculta. Mereu se întâmpla aşa. Vocea sa avea acea putere misterioasă de a atrage şi de a fixa oamenii în jurul său. Prea puţin conta ce spunea. Vocea sa era ca o muzică gravă. Fetelor le plăcea muzica asta, şi băieţii se prefăceau că sunt interesaţi de asemenea lucruri, pentru a fi pe placul fetelor. Şi Régnier o ştia.

— Noi construim pe nisip, reluă Régnier. Şi asta ne dă frisoane.

— Ce-s astea, frisoane? întrebă o fată aşezată la picioarele lui Régnier.

— Nelinişte metafizică, nimic altceva.

Un băiat, aşezat mai departe, izbucni în râs.

— E amuzant, taică-meu, zise Daniel. Ar trebui să facă asta pe scenă.

Vincent îl prinse de după umeri. Puştiul se întoarse spre el.

— Ştii, cu toate astea, îl iubesc foarte mult, îi spuse.

În fund, lângă Bryant, un aparat de radio vărsa valuri de jazz. O pereche dansa, marinarii îşi continuau baletul lor silenţios, aducând fără pauză alte şi alte farfurii şi sticle. Vincent simţea venind aţipeala binecuvântată. Régnier vorbea fără încetare.

— Decadenţi sau nu, asta rămâne o problemă a noastră, aşa cum şi chinezii o au pe a lor.

Tăcu, timpul necesar pentru a înghiţi o nouă porţie de whisky. Fata îi puse o boabă de strugure în gură, pe care o înghiţi. Ceilalţi aşteptau urmarea.

— Moartea... Toţi muritori, atât chinezii, cât şi noi, decadenţii. La fel de muritori. Atâta timp cât nu va fi rezolvată această problemă, nimic nu va fi rezolvat. Nimic.

Ridică un deget. Socrate în faţa discipolilor săi.

— Totul se învârte în jurul acestei probleme, reluă el. Aventura unei vieţi şi semnul pe care trebuie să i-l dăm, cu toate că ştim că, la capăt...

Vincent îl asculta fără să vrea. Muzicalitatea vocii se insinua şi se impunea.

— Moartea, e neliniştea şi nimic mai mult. Idei simple, trebuie să ne întoarcem mereu la ideile simple. Şi

neliniştea este stânjenitoare, deci trebuie să-i găsim un remediu. Îl putem găsi, sau nu-l putem găsi.

O fată din afara cercului râdea foarte tare. Un râs pe un ton ascuţit, şi plăcut în acelaşi timp.

— Trebuie să dăm o atenţie deosebită schizofreniei, reîncepu Régnier, ea este adevărul văzut cu o lentilă care măreşte. Ce este un schizofrenic? Un tip care-şi construieşte, pentru el singur, un univers propriu, cu propria sa logică. Un individ cu o idee fixă. De ce? Pentru a se salva de nelinişte. Pentru a se păzi de ea. Schizofrenia ne învaţă multe. Şi în primul rând, că nu există decât o singură soluţie pentru a trăi fără prea multe pagube: să-ţi inventezi o idee fixă. În acest fel, să dai un sens vieţii.

Vincent avu, brusc, dorinţa de a interveni. Îl întrerupse pe Régnier, care se întoarse, surprins de această notă discordantă.

— Dumneavoastră v-aţi găsit ideea fixă?

Régnier surâse, cu surâsul său neutru. Ca şi cum i-ar fi făcut cu ochiul.

— Bineînţeles că nu, spuse cu o voce foarte joasă. Ăsta e şi motivul pentru care scriu.

Se întoarse spre Vincent, dar îi evită privirea.

— Şi a scrie, adăugă el, e ca şi când i-ai învăţa pe alţii să-şi găsească o idee fixă.

Régnier îşi turnă un alt pahar. Marinarii aduceau prăjituri şi fructe. Alţii se ofereau să aducă băuturi şi cafele. Vincent îl simţi pe Daniel sprijinindu-se de el. Puştiul îşi puse capul în poala lui şi se întinse.

— Mi-e somn, îi spuse.

Soarele bătea cu toată puterea în pânza care proteja puntea din spate. Marea era nemişcată, încremenită în lumina orbitoare.

Vocile coborâseră cu un ton. Régnier nu mai vorbea decât monosilabic. Bryant trecea cu o fată agăţată de braţul său. Régnier se ridică, făcu câţiva paşi şi se întinse. Vincent îl aşeză pe Daniel, adormit, cu capul pe o pernă. Se ridică şi se sprijini de balustradă. Vaporul se puse din nou în mişcare. Jenny îl chemă pe Vincent. Traversă puntea pentru a ajunge la ea. Era întinsă alături de Nora, pe o saltea.

— Vino să dormi lângă noi.

Vincent se lungi lângă ele.

— Toată lumea se îmbrăţişează pe vasul ăsta, îi zise ea.

Vincent era lipit de Jenny. Ea îl privea printre degete.

— În afară de noi, zise Vincent printre dinţi.

— N-am avut încă timp să mă gândesc.

Vincent se întoarse. Să doarmă. Este cel mai bun mijloc să uite de Jenny şi de dorinţa de a o avea. Să se arunce în apa liniştită a somnului. Închise ochii. Zgomotele ajungeau până la el, înăbuşite. Torsul motoarelor, clipocitul valurilor.

Apartamentul în care locuia Réginald, când l-am cunoscut? Nu erau decât scări. Aveai impresia că Réginald locuia la o întretăiere de scări, care nu duceau nicăieri. Jenny e în picioare, în faţa căminului. Réginald e aşezat în fotoliul său favorit. Acela despre care el spunea că Marie-Antoinette îl folosise timp de nouă ani. Jenny vorbeşte. Dar nu înţeleg ce vrea să spună. Ceea ce ştiu, e că ea vorbeşte despre mine. Mă arată cu degetul. Réginald urmăreşte cu privirea mişcarea ei. Şi eu sunt în cameră, fără a exista. Vorbesc, la rândul meu, cu cineva. Nu-i văd chipul. S-ar putea să fie Jeanne, dar nu sunt sigur. În tot cazul, este vocea de ceaţă a Jeannei. Jenny vorbeşte în continuare. Réginald se ridică brusc, cu un aer foarte furios. Se plimbă de-a lungul şi de-a latul camerei, făcând gesturi absurde; când ajunge în faţa lui Jenny, se întoarce brusc. Şi Jenny râde, dându-şi capul pe spate, cum o face întotdeauna. Un cal care nechează şi freamătă. Lasă impresia că vrea să dea năvală. Dar rămâne imobilă, în faţa căminului. Réginald merge fără oprire, din ce în ce mai repede. Momentul devine din ce în ce mai ridicol. Îşi pierde calmul. Îşi desface cravata, cu un gest nervos. Este roşu la faţă, strigă, dar nu se aude nimic. Eu nu aud decât vocea de izvor a Jeannei, care spune nimicuri. Cuvinte fără urmare. Mâna lui Jenny se apropie de o statuetă de ceramică. Réginald pretindea că este o relicvă sumeriană. Nu era adevărat, fără îndoială. Mâna se apropie, am urmărit-o, am pândit-o, am văzut cum se strânge pe statuie şi am ştiut ce se va întâmpla. Mâna strânge statueta. O ridică pentru câteva clipe în aer. Jenny priveşte statueta, care reprezintă un ţăran aşezat. Râde din nou, aruncându-şi capul pe spate. Réginald se opreşte. Strigă, strigă din nou. Dar este prea târziu. Jenny aruncase

statueta pe pământ. Se prefăcuse în pulbere, la picioarele ei. Réginald se repede, se lasă în patru labe şi încearcă să adune cioburile. Şi Jenny nu înceta să râdă. Réginald în patru labe şi Jenny, în picioare, îl domină şi îi trage un şut în fund.

Vincent deschise ochii. Nora, aşezată, îl privea. Cu veşnicul ei chip abstract. Pe care numai ochii erau vii. Fuma cu gesturi nervoase. Jenny era plecată. Nu mai era nimeni pe punte. Vincent se ridică.

— Cât e ceasul? o întrebă el.

Nora ridică din umeri. Nu ştia.

— Unde sunt ceilalţi?

Aceeaşi ridicare din umeri.

— Încotro mergem? o întrebă Vincent.

— La Bryant, la proprietatea sa din Palamos. E la fel în fiecare an, acelaşi ritual.

Vincent se foia, nu mai avea ţigări. Nora îi întinse pachetul. Se servi. Nora rămase imobilă, cu ochii în gol.

— Jenny mi-a vorbit de tine, zise ea cu o voce indiferentă.

Vincent se întoarse.

— Şi?

— Aş vrea să-ţi pun o întrebare, reluă ea.

— Pune-o.

— E adevărat că Jenny ţi-a cerut să fii, să zicem, amantul meu?

— Da, mi-a cerut-o.

— Ştiam eu.

Dezagreabila senzaţie de a fi în centrul unui complot, de a fi obiectul unui complot, prins între două femei.

— Şi ce-ai răspuns? îl întrebă Nora.

— Că pentru moment, îmi lipseşte inspiraţia.

— Ceea ce, tradus, ar putea să însemne că o doreşti pe Jenny.

— Da, o doresc pe Jenny.

— Şi o vei avea, spuse Nora. Ceea ce vrea să însemne că ea te va avea pe tine.

Vincent strivi mucul ţigării.

„N-o iubesc deloc pe Jenny, îi mai spuse Nora. Nu caută decât să distrugă. Ea m-a distrus."

S-o las să vorbească. Oboseala de a spune, fără convingere, cuvinte de compasiune. Fără comentarii. O

doresc pe Jenny, îi doresc corpul, mai precis. Şi mai lăsaţi-mă în pace.

— Aş vrea să te întreb... Când ai venit, seara, în camera mea, era o scrisoare... Jenny a citit-o?

— Nu, răspunse Vincent.

Nora avu un aer de satisfacţie.

— Numai că eu am citit-o.

Nora ridică din umeri.

— Cu tine, nu-i acelaşi lucru... Vorbeam de dispreţ. E ceea ce m-a învăţat Jenny. Obiectiv, ea avea dreptate. Şi eu m-aş fi putut descurca cu acest dispreţ... Numai că ea nu m-a lăsat.

— În numele cui?

— Nu ştiu prea bine... Sau, mai degrabă, ştiu, în numele dorinţei sale de putere.

— Nimic altceva?

Nora surâse.

— Vrei să spui că ar fi îndrăgostită de mine? Nu. Ea caută obiecte de modelat.

Nora se ridică şi se întinse.

— Noi n-o să facem niciodată dragoste împreună, Vincent.

— Şi-ţi pare rău?

— Eşti drăguţ. Suntem din aceeaşi tagmă. Noi suntem dintre cei care pierd veşnic. Şi ştii de ce nu vom face niciodată dragoste împreună? Pentru că ar fi imposibil, pentru amândoi, ştiind că asta este voinţa lui Jenny.

Nora izbucni în râs.

— N-am de gând să-i fac vreodată acest cadou.

Vincent ridică din umeri. Îl văzu pe Daniel ieşind de sub punte. Puştiul veni spre el, cu ochii umflaţi de plâns.

— Ce ţi s-a întâmplat? îl întrebă Vincent.

— Trebuie să vii cu mine. Te cheamă tata.

— Unde e?

Daniel îl luă de mână şi îl trase după el.

— Trebuie să vii neapărat.

— Ce i s-a întâmplat?

— Nu ştiu, îi răspunse Daniel. Prostii, ca întotdeauna... E prea singur.

Coborâră scara, sub punte, şi o luară de-a lungul culoarului. Daniel deschise uşa sălii de expoziţie.

— Acum este aici, îi spuse Daniel.

Vincent intră. În fundul salonului, drept într-un fotoliu, rigid, Régnier aştepta. Era foarte palid. O mască din piatră sculptată şi erodată de timp. Nu se mişca.

— Ce ţi s-a întâmplat? îl întrebă Vincent.

Régnier, fără să-şi deschidă ochii, se redresă.

— Daniel a vrut să te cheme. În ceea ce mă priveşte, sunt foarte fericit.

Copilul se aşeză alături de tatăl său.

— Nu mă simt prea bine, spuse Régnier. Inima... Mi se întâmplă... Beau prea mult.

Deschise ochii, şi se aplecă în faţă.

Daniel se apropie de Vincent, se lipi de el, fără să-i spună nici un cuvânt.

— Nu demult, reluă Régnier, s-a petrecut un mic incident... cu fata, cu bruneta. Am vrut să fac dragoste, să zicem, într-un anumit fel... Şi curvuliţa asta s-a apucat să urle. Am fost nevoit s-o bat. Dintr-o dată, inima nu m-a mai ascultat, deloc... E ridicol.

Închise ochii.

— Un cerc vicios, mereu acelaşi.

Cuvintele îi veneau cu greutate.

— Mi-e sete, mai zise. Trebuie să mai fie whisky pe undeva.

Daniel îl privea pe Vincent cu un aer rugător. Fă ceva, împiedică-l. Vincent strânse cu putere braţul puştiului.

— Whisky-ul este bun pentru inimă, spuse Régnier. Du-te, Daniel, du-te...

Puştiul plecă, cu un aer de câine bătut. Reveni foarte repede cu o sticlă şi două pahare. Îşi servi tatăl şi pe Vincent.

— Du-te şi caut-o pe Jenny, spuse deodată Vincent, şi spune-i să se ocupe de tine. Spune-i că o rog eu.

Daniel ieşi. Vincent fu dintr-o dată prizonierul unei furii reci. Dorinţa de a înjura, de a scutura această paiaţă îmbuibată în alcool. Din cauza puştiului. Şi numai din cauza lui.

— Nu trebuie să te joci cu Daniel, îi spuse Vincent.

Nu-şi mai recunoştea vocea. Vocea care făcea morală. Şi care nu avea nici un drept, ca toate vocile care fac morală. Régnier se redresă, cu un gest penibil.

— Nu mă joc deloc. Dacă o să mi-l ia, o să crăp!

Furia era la locul ei.

— Şi atunci! în ceea ce-l priveşte, el n-o să crape?

Régnier se retrase în el. Un arici.

— Să ştii că îl ador pe puşti. Ăsta e singurul sentiment de care mai pot da dovadă, încă. Singurul.

Îşi ridică degetul într-o atitudine de evanghelist.

— Fiecare îşi alege bufonul pe care-l găseşte, îi spuse Vincent.

— Asta o ştiu. Ceea ce nu ştiam, este că dumneata dai lecţii de morală.

— Nici eu nu ştiam.

Urmă un moment de linişte. O linişte binefăcătoare pentru a-şi da seama că furia sa era lipsită de sens. Puţin îmi pasă de alţii. Şi trebuie să mă feresc de ceilalţi. Sunt la fel de egoist ca şi Régnier. Singura diferenţă e că eu nu am pe nimeni care să-şi năruie viaţa din pricina mea. Vincent se calmă.

— Cu inima, ţi-e mai bine? îl întrebă.

— Merge. Whisky-ul este suveran. Am pus la punct o întreagă filozofie fondată pe teama infarctului de miocard. Îl aştept, îl cunosc. E o carte întreagă de scris.

Şi cei doi bărbaţi, gânditori, amândoi împreună, fără motive aparente. Şi cu toate acestea, suportându-se şi creind o intimitate.

— Se spune că oamenii beau pentru a fugi de ei înşişi, spuse Régnier. Inexact. Eu mă admir, şi cu toate acestea, beau. Numai că eu ştiu pentru ce beau. Beau pentru ca să scap de moarte. Şi bând, fac în fiecare zi un pas spre moarte. Nostim, nu-i aşa? Şi melodramatic, pe deasupra?

Régnier se ridică şi se opri în faţa lui Vincent.

— Mi-ai citit cărţile? întrebă el.

— Da. Şi mi-au plăcut.

— Îmi imaginez că trebuie să-ţi fi plăcut. Mie, nu. Alerg după ceva ce nu reuşesc să ajung. Să zicem consistenţa.

Se plimba prin cameră, oprindu-se uneori în faţa câte unui tablou, privindu-l cu atenţie, plecând, revenind.

— Dacă aş fi sigur că sunt nemuritor, aş fi un mare scriitor. Într-o zi, oamenii vor fi scăpaţi de frica morţii. Aşteptând momentul, trebuie să creezi. Eu încerc să creez, dar e foarte greu.

Ochii goi, în depărtare, mult dincolo de pereţii acestui vapor, dincolo de aceste pânze. Régnier se lupta cu

moartea, inventând remedii la atacurile ei. Şi Vincent privea fascinat, fără voia lui, cu obscurul presentiment că acest om l-ar putea învăţa câteva lucruri. Fascinat şi nemişcat în faţa bărbatului patetic, care delira.

Régnier îşi schimbă direcţia către Vincent.

— Îmi cer iertare pentru acest circ. Trebuie să compensez întotdeauna umilinţele. Adineauri, am fost umilit... Nu eşti obligat să rămâi.

— Rămân.

Régnier îşi reluă plimbarea.

— Trebuie să vorbesc, spuse el, e o necesitate.

Făcu un gest cu mâna, încercând să scoată ceva din însăşi fiinţa sa.

— Moartea, este o întreagă mecanică mentală. Nu ştiu prea bine unde începe asta. Te priveşti într-o oglindă, îţi mişti buzele, ochii. Analizezi mişcarea buzelor şi a ochilor, şi totul începe. Momentul în care începi să deschizi gura până în momentul în care ea e complet deschisă... O simplă problemă de durată. Şi totuşi, eşti în plină dramă. Ai îmbătrânit deja cu câteva secunde. S-a întâmplat ceva. Primul lucru, durata. Pentru că durata este, în fond, moartea. Deci, să falsifici, să joci, să minţi, să foloseşti vicleşuguri în lupta cu timpul, pentru a-l anihila, pentru a trăi ca şi cum el n-ar exista. Numai că, timpul este realitatea, singura. Deci, cu toată această înşelătorie, până la urmă, nu faci altceva decât să întorci spatele realităţii.

Cuvintele ieşeau din ce în ce mai repede. Din timp în timp, Régnier, la câte o întorsătură de frază, îşi recăpăta suflul. Şi apoi o lua de la capăt.

— Timpul, în primul rând timpul, calea care duce la moarte, şi nimic de făcut până acum pentru a-i scăpa. Şi imediat după aceea, născută chiar din timp, din înţelegerea lui, neliniştea. Să fugi? Dar cum?

Régnier tăcu un timp. Se opri în faţa tabloului de Modigliani, întorcându-i spatele. Îşi împreună mâinile, în semn de rugăciune.

— Cum? Foarte simplu. Să găseşti un mijloc de a uita, de a nega timpul, pentru a se imagina pe sine. Mă urmăreşti?... E ceea ce eu numesc „fotografie" Sau, mai simplu, ideea fixă. Se dă o sarcină, se fixează un ţel, dar, dincolo de ele, se fixează pe sine însuşi, se vrea pe sine nemuritor. Tot felul de ţeluri. În primul rînd, Dumnezeu...

cel mai simplu. Sau yoga, filatelia, erotismul.

Încetă brusc să vorbească. Răsuflă adânc. Trebuia să-şi recapete suflul.

— Dar fotografia e cel mai bun procedeu. Noi suntem cu toţii fotografiaţi, de noi înşine, o dată pentru totdeauna. Vreau să spun că eşti încarcerat pe hârtie, instantaneu în mişcare. Mişcarea imobilă. Şi asta pentru că nimeni nu poate fi lucid mai mult de cinci minute. E ca pescuitul subacvatic fără mască, imposibil să stai sub apă mai mult de două minute. Cam aşa suntem noi. Şi nu e prea strălucitor. Îmi închipui că trebuie să depăşim acest stadiu. Eu caut, dar n-am putut găsi încă nimic.

— Rămâne tentaţia luciditǎţii, răspunse Vincent.

— Aţi încercat?

— Adeseori, fără a ajunge la un rezultat, bineînţeles.

— E tocmai ce spuneam eu.

— S-ar putea inventa o tehnică, o asceză. Misticii au găsit aceste lucruri, spuse Vincent.

— Da, e ca şi cu morfina, sau alcoolul, e uşor... Cămaşa penitenţei şi loviturile discipolilor, care se leagă. Era divin. Luciditatea e mai aridă... Acolo este adevărul, dar interzis.

Îşi recăpătă suflul.

— Astfel spus, să dai un sens vieţii, astfel încât în ceasul morţii să n-ai absolut nimic de regretat. Mai mult chiar, moartea să fie o lungă vacanţă. Şi să fii sigur că în clipa aceea nu te înşeli. E dificil.

Se aşeză şi îşi turnă un pahar.

— Pentru mine, acum, s-a cam terminat. Sau, dacă nu, ar trebui o minune.

— Sau graţia divină.

Régnier avu o tresărire.

— Credeţi în asta?

— Asta există.

— Ştiu... Am simţit-o de câteva ori, dar niciodată îmblânzită, ca să rămână alături de mine. Un acord total cu mine însumi. Asta ar fi graţia divină. Dar drumul pentru a ajunge acolo nu-l ştiu.

Régnier visa, cu ochii mari deschişi şi aerul unui somnambul, ca întotdeauna.

— Visez la cel care va scăpa oamenii de frica de moarte şi le va aduce graţia divină. Când eram tânăr,

credeam că ăsta va fi destinul meu.

Îşi puse capul între mâini, gârbovindu-se în fotoliul rigid, din lemn. Se făcea mai mic. Chircit; momentul în care se va transforma în pulbere... Şi îl privesc cu acea curiozitate rece, curiozitatea celui care aşteaptă să vadă un om fărâmiţându-se, devenind bun de măturat. Brusc, o idee: Régnier nu era decât un pumn de ţărână, care se ţinea, până în prezent, de-a dreptul miraculos în picioare. Régnier nu mai spunea nimic. Părea epuizat. De câteva ori, alungă cu mâna de pe faţă nişte muşte imaginare. Cu ochii deschişi din nou, cu pleoapele grele, carapace apărând ochii prea răniţi. Brusc, un spectru în faţa ochilor, cu acelaşi mister în cutele feţei. Vincent se afundă din nou în fotoliul său. Obosit, în acea stare de iritare în care nimic nu mai are importanţă, din care pofta, dorinţa, lipseau. De ce dracu' am venit pe acest vapor? Era vorba de Jenny, bineînţeles. După toate, un corp împotriva altuia. Adevărata înţelepciune ar fi să renunţe, pentru că oricum aceasta nu avea nici un fel de importanţă. Trebuia să se mişte, să facă ceva, nu conta ce. Se ridică. Să privească tablourile, era o ocupaţie bună. Renoir e un pictor mare, foarte cunoscut pentru carnaţiile sale senzuale. Şi totuşi, acest lucru nu e adevărat: aceste carnaţii sunt descompuse, şi cea mai mare parte a acestor femei parcă tocmai au fost dezgropate. Pissarro, reputat pentru culorile sale lăptoase, apoase, pentru ceţurile sale şi pentru porturile abia schiţate... Se opri în faţa unui tablou de Pinero. O mulţime de linii întretăiate. O mâzgălitură. Pictura care-mi place. „Nu mă urmări pas cu pas, fă un efort ca să pătrunzi." Dorinţa de a îndepărta acele linii, cum dai la o parte lianele, pentru a pătrunde. Le dai la o parte şi intri într-un univers trucat, făcut din false perspective şi din capcane. Dar fără nimic gratuit. O aventură iniţiatică. Urci scări, care nu duc nicăieri, traversezi poduri suspendate care stau să se prăbuşească. Dar ajungi, şi ştii că vei atinge un anumit adevăr. De ce, privind această pânză, mă gândesc la Jenny? Şi la Gloria, bineînţeles. Ea este singura care a înţeles această încercare francmasonică, care este un tablou de Pinero. Să-i asociezi pe Gloria, Jenny şi Pinero? O întreagă lume, legată prin idei pe care nu ajung încă să le discern. Dacă aş fi pictor, aş picta-o pe Jenny ca Pinero. În spatele unui ghem de

linii strâmbe, pentru a o apăra, şi în acelaşi timp pentru a o descoperi mai bine.

Régnier, în fotoliul său, zăcea ca mort. Vincent se gândi că poate chiar era mort. Se apropie de el. Régnier respira; fără îndoială, adormise. Respira cu greutate, scoţând oftaturi răguşite. Era ca şi când ar fi fost în comă. Avu poftă să zgâlţâie acest cadavru gânditor, să-i strige în faţă tot dispreţul. Ultimul strigăt, care să fie cel al adevărului. Să-l fac să vorbească şi, la capătul cuvintelor, să ştiu, să învăţ, să fiu mai bogat.

Era în faţa tabloului de Modigliani. Efebul surâzător, superb. Jenny ar fi vrut să-l cunoască. Tabloul avea ceva ce ţinea de magie. Impresia că efebul este strigătul unui adevăr evident. Se întoarse. Aruncă o privire spre Régnier, să vadă dacă nu s-a transformat în pulbere. Se mişca. Fremăta. Era viu.

Intră Tom, urmat de Bryant. Discutau. Se opriseră drept în faţa unui tablou de Renoir. Femei întinse, carne la soare. Tom întinse degetul, acuzator.

— Pariez pe o mie de dolari că este un fals.

Avea o voce răguşită.

— Ţin pariul. Când mă voi întoarce la Londra, o să-i fac o expertiză, îi răspunse Bryant.

— Şi nici măcar nu te emoţionează vestea, spuse Tom, cu un aer dezamăgit.

Bryant surâse.

— O să-mi cumpăr altul, unul adevărat, dacă acesta este un fals.

Tom se strâmbă. Bryant ieşi din cameră. Tom îl văzu pe Vincent.

— Porcii, spuse el.

Arătă spre uşă.

— Miliardari de tot rahatul!

— E, sau nu e fals? îl întrebă Vincent.

— N-am nici cea mai mică idee. Am făcut asta ca să-l bag în rahat... Am ratat momentul... Am un mesaj pentru tine... din partea lui Jenny. Te cheamă la bar. E acolo cu Daniel.

Traversară galeria.

— Sunt pilit, îi spuse Tom. Şi tot nu foloseşte la nimic.

Într-un colţ al barului gol, Jenny şi Daniel jucau şah.

Jenny se întoarse, când intră Vincent.

— Puştiul ăsta e o minunăţie, zise ea. M-a bătut de două ori, şi eu care credeam că joc bine.

— Joci bine, zise Daniel, dar te repezi.

Se întoarse spre Vincent.

— Şi tata?

— Doarme. E mai bine.

— Aş vrea să-l văd, spuse Daniel.

Vincent se aşează în faţa lui Jenny.

— Tu mi l-ai trimis. Nu m-am ocupat decât de el.

— Eşti drăguţă.

— Era un mesaj, şi o încercare, nu-i aşa?

Vincent luă un aer mirat.

— Un mesaj? Pentru ce?

— Nu ştiu prea bine... Asta ar fi putut să însemne: ţin mult la puşti, trebuie să ţii şi tu.

— Şi încercarea?

— Să vezi dacă înţeleg mesajul. Aşa e?

— Da.

Jenny îşi aprinse o ţigară.

— Îmi plac limbajele secrete, spuse ea.

Îşi întinse picioarele sub masă.

— Am reflectat.

Vincent rămase nemişcat.

— Cu atât mai rău, voi face dragoste cu tine.

Vincent rămase impasibil.

— Nu mai ai chef? îl întrebă Jenny.

— Chiar mai mult.

— O.K., zise ea, ridicându-se.

Vincent o privi cu atenţie.

— De ce mă priveşti aşa? Ştii cu cine semeni? Cu un matador la începutul coridei. El priveşte taurul aşa. Ţi-e frică?

Jenny se apropie de Vincent.

— N-aş vrea să mă decepţionezi, şi n-aş vrea să te decepţionez.

— Asta depinde de noi... Sunt un bun taur, îi zise ea.

Un marinar îşi băgă capul pe uşă.

— Ajungem imediat.

— Unde ajungem? întrebă Vincent.

— La reşedinţa lui Bryant. Sărbătoarea nu s-a terminat încă.

Vincent se ridică. Pe punte, noaptea îşi trimitea solii, imperceptibile culori tandre. Bryant explica invitaţilor săi configuraţia ţărmului. Iahtul se oprise. Vincent o văzu pe Nora discutând cu un tip înalt, bine bronzat.

— Am vorbit cu Nora, îi spuse el. Te urăşte.

— E o idioată. Complet lipsită de stil.

Invitaţii se îmbarcau, grupuri-grupuri. Jenny şi Vincent plecară ultimii, cu Régnier somnolând, şi cu Daniel. Vincent descoperi o imensă proprietate plantată cu pini şi molizi. În agonia înserării, lumini străluceau şi toată pădurea de pini devenise ireală. Era ca pe o imensă scenă. Sărbătoarea, cea adevărată, sărbătoarea mitică. Acostară.

Alţi însoţitori îi aşteptau şi îi conduseră spre casă. Urcară interminabile scări, printre arbori. Aranjamente florale erau agăţate de trunchiul molizilor, măşti prea fardate într-o noapte ireală.

Urcară de-a lungul unor bazine cu apă, în trepte. Lebede pluteau încetişor. Ajunseră pe o platformă înconjurată de chiparoşi. De acolo putură să vadă casa, albă şi scundă, care domina întregul peisaj.

Toată lumea o luă de la capăt cu băutul. Bryant îşi schimbase ţinuta. Era îmbrăcat în costumul clasic al cavalerilor andaluzi. Se mişca grotesc, în mijlocul invitaţilor. Trăia în Spania sa de carte poştală.

— Mă duc în camera mea, spuse Jenny. Îl conduse pe Vincent în interiorul casei. Un culoar pavat cu dale de gresie conducea spre o rotondă. Deschise o uşă.

— Mă culc întotdeauna în această cameră, când vin aici.

Îşi puse bagajul pe pat. Se întoarse. Cu chipul grav, împietrit. Vincent era în faţa ei şi lipit de ea. Cu mâinile atârnând de-a lungul corpului. Ea îşi înălţă capul. Avea o privire tăioasă ca o lamă, care voia să pătrundă până în cea din urmă fibră acest bărbat, care o domina. Se aplecă spre ea. Mâinile lui îi cuprinseră umerii. Ea rămase rigidă, în defensivă. Îşi apropie buzele de ale ei. I le atinse uşor, apoi urcă spre ochii pe care îi închise, sărutându-i. Pe nesimţite, Jenny începu să-şi piardă rigiditatea; buzele ei începură să le caute pe ale lui. Se sărutau, la început ca o încercare, a atingere uşoară, apoi dând frâu liber pasiunii. Vincent se simţea eliberat. O imensă sete care dispărea, care înceta să-l hărţuiască. Se sărutară îndelung, în

picioare, legănându-se, învârtindu-se. Fără un cuvânt. Jenny se desprinse de el.

— Ştii să săruţi, îi spuse ea. O să facem dragoste mai târziu. Avem toată noaptea pentru asta. Acum vino.

În marele salon, invitaţii erau adunaţi în jurul lui Bryant: Jenny şi Vincent se apropiară de ei.

— Sunt deosebit de fericit, în acest an, de a vă avea pe toţi aici. Pentru că în acest an sărbătoresc cea de-a cincizecea aniversare. Am pentru dumneavoastră o surpriză. Vă rog să mă urmaţi.

Bryant se îndreptă spre uşile vitrate, care dădeau pe terasă şi ieşi. Ocoli casa şi urcă pe alte poteci care duceau spre un loc ce domina proprietatea.

— Acum, ce-a mai inventat? se auzi o voce.

Bryant urca în continuare scările mărginite de pini sau curmali, luminaţi de becuri multicolore. Se opri pentru a privi lenta procesiune ce urca spre el. Avu un adevărat surâs de triumf. Ridică braţul în direcţia muntelui. În acel moment, proiectoarele se aprinseră, scoţând în evidenţă o clădire albă, rotundă, încoronată cu drapele.

— Este cea mai mare arenă de tauri, particulară, din Spania, strigă Bryant cu o voce în falset. Auzi murmurul mulţimii.

— Şi dumneavoastră veţi asista la prima coridă în întregime particulară din această ţară...

Bryant se îndreptă spre arenă. Un portic în stil neomaur o preceda. În faţă, un grup în costume andaluze. Un bărbat se desprinse din grup şi îi întinse o cheie uriaşă lui Bryant. Acesta, cu solemnitate, introduse cheia în broasca unei porţi grele din lemn şi o deschise. Dădea spre un patio plin de flori, cu o fântână arteziană în centru. În spate, zidurile arenei. Bryant schimbă direcţia spre stânga. Mai urcă încă nişte scări.

— Iată şi grajdurile, strigă Bryant cu aceeaşi voce în falset.

Se aflau pe o platformă care domina mai multe curţi rectangulare. Una dintre ele se lumină. Şase tauri negri apărură în lumina reflectoarelor. O duzină de boi le ţineau companie. Un bărbat lansă o chemare, cu o voce răguşită. Taurii se întoarseră toţi deodată. Toată lumea privea, aplecată deasupra acestei vizuine populate de insecte monstruoase. Unul dintre tauri se dezlipi din turmă. Era

acum chiar sub picioarele mulţimii, minotaur nebun sub lumina orbitoare a proiectoarelor. Nu se auzea o vorbă. Vincent îşi puse mâna pe umărul lui Jenny. Ea se trase mai aproape de el. Unul dintre tauri se enervă. Zgârie pământul cu piciorul, apoi se repezi asupra uneia dintre porţi. În liniştea nopţii se auzeau loviturile surde ale coarnelor în lemnul porţii. Andaluzul, cu vocea sa răguşită, încercă să-l liniştească. Scoase un strigăt. Doi boi, care erau culcaţi într-un colţ al grajdului se ridicară şi se apropiară de taurul furios. Unul dintre ei îl atinse cu corpul. Taurul se întoarse. Pentru o clipă, avură impresia că-şi va schimba ţinta. Numai că taurul se calmă şi se lăsă condus într-un con de umbră de cei doi boi. În spate se auzeau deschizându-se porţi grele.

— Să înceapă corida, strigă Bryant.

Întorcându-se, invitaţii văzură, dincolo de porţi, o arenă cu nisip gălbui, scăldată în lumina reflectoarelor. Bryant îşi reluă locul în corpul procesiunii. Valeţii îi conduseră la locurile lor: o arenă ornamentată cu cape de paradă, cu perne care acopereau gradenele. Bryant se instală pe locul de onoare, cu o fată în dreapta lui, cu Régnier la stânga. Aşteptă până când toată lumea îşi luă locul în tribună. Apoi se ridică, măsură cu privirea mulţimea invitaţilor săi, şi cu un gest, ceru să se facă linişte.

— Doamnelor şi domnilor, în onoarea dumneavoastră se va desfăşura în această noapte o corida. Trei tauri vor fi ucişi de trei matadori. I-am numit pe Chamaco, Paco Camino şi Diego Puerta.

Cineva din mulţime aplaudă. Bryant surâse, apoi reluă:

— Nu vă cer decât un singur lucru, dar esenţial. În nici un moment să nu vă manifestaţi entuziasmul, sau dezaprobarea. Totul trebuie să se petreacă în cea mai deplină linişte. Contez pe dumneavoastră.

Se auzi un murmur scurt, apoi se lăsă liniştea. Se auzeau, venind din spatele arenei, zgomote confuze de animale, de potcoave de cai, câteva scurte izbucniri de voci andaluze. Bryant desfăcu un steag şi îl ridică. În faţă, pe un stâlp, se aprinse o lumină verde. Valeţii deschiseră o poartă, care dădea în arenă. Două proiectoare îşi fixară lumina în cadrul porţii. Se auzi un ordin.

Spectacolul începea. Vincent mai asistase, cu Réginald, la câteva coride, la Nâmes sau la Arles. Dar nimic din ce vedea acum nu se putea compara cu acele sărbători pline de zgomot şi lumină. Fantome colorate se mişcau pe nisipul arenei. Greu se puteau auzi paşii scrâşniţi şi foarte înăbuşiţi şi, în spatele lor, loviturile surde ale potcoavelor cailor picadorilor.

Cu cea mai mare solemnitate, cei trei matadori se înclinară în faţa lui Bryant, care, în picioare, le întoarse salutul. Însoţitorii picadorilor dispărură în spatele parapetului. Se aprinse o nouă lumină, în faţă. Strigăte, înjurături, o vânzoleală surdă. Poarta grajdului se deschise.

O sălbăticiune roşcovană cu pete albe, superbă, îşi făcu apariţia. Se opri brusc, fascinat de galbenul nisipului şi de umbrele ireale care se proiectau pe pământ. Un păun ţipa în depărtare. Taurul îşi luă rolul în serios. Se auzeau, detaşate unele de altele, toate sunetele cursei, toate zgomotele care-i punctau derularea. Taurul care sufla, matadorul care îl insulta sau îl potolea, ordinele pe care le dădea ajutoarelor sale. Şi „ah"-ul pe care-l scotea de câte ori termina o pasă. Ai fi putut aproape defini momentul exact în care, condus de obişnuinţă, la capătul unei pase dificile şi reuşite, se va întoarce pe jumătate pentru a primi aclamaţiile şi aplauzele. Se întoarse, şi nu avu în faţa sa decât o pată de întuneric şi linişte. Rămase imobil pentru o clipă, apoi sfidător şi dezinvolt, reveni spre centrul arenei. În zgomot mare de fiare şi înjurături, taurul lovi de mai multe ori calul unui picador, care încerca să-i înfigă ţepuşele. În mulţime, fetele îşi muşcau batistele, ca să nu ţipe. Bryant, imobil, îşi trase mâna pe după umerii fetei care era în dreapta sa. Régnier părea că doarme. La a treia ţepuşă, picadorul fu aruncat, de pe cal. Se prăbuşi cu un zgomot confuz. Începu să vocifereze. Se auzi distinct unul dintre matadori, care strigase în momentul căderii, râzând: „Olé!" Ajutară calul, şi pe picador, să se ridice. Corida îşi reluă ritmul sufocant. Picadorii ieşiră din arenă. Se puneau deja primele banderile. Matadorul ceru permisiunea să-şi înceapă faena*. Se apropia de taur,

* faena — partea finală a luptei cu taurul, în care matadorul rămâne singur cu animalul în arenă; e şi cea mai spectaculoasă, dar şi cea mai periculoasă (N.T.)

îmbrăcat cu totul în alb, cu stofa roşie în mână. Mergea cu paşi calculaţi spre taur. Sălbăticiunea rămase imobilă, descifrând misterul acestei umbre fragile care se îndrepta spre el. Bărbatul îşi desfăcu muleta. Era ca o pată de sânge în aerul încremenit. Fiara ezită, apoi se repezi cu toată forţa. Legate, aeriene, pasele se succedau într-un ritm lent. Bărbatul în alb, zdrobit de această linişte neobişnuită, părea că se dedă unor incantaţii solitare şi periculoase. Reprezentarea vie, concretă, a întregii singurătăţi. Aceea care nu are un loc de refugiu, care nu-l poate avea. Singurătatea însăşi. Dar o singurătate orgolioasă şi suverană, niciodată jalnică. Din contră, triumfătoare şi sigură pe ea. Bărbatul începu o serie de mişcări, cu o graţie naturală. Se îndepărtă de fiară. Din depărtare, îl strigă. Taurul îşi înălţă capul. Din nou, matadorul se apropie de el cu paşi mici, săltaţi. O linişte absolută. Provocări subtile. Şi sălbăticiunea, cucerită şi docilă, dialoga cu bărbatul, în acelaşi limbaj pasionat. Bruta se opri. Matadorul o ţinti. Execuţia. Netă. Ajutoarele ieşiră şi începu valsul morţii. Fiara se prăbuşi, aproape la picioarele matadorului. Bărbatul se întoarse spre Bryant, care se ridicase şi îl saluta cu mâna. Iar catârii scoteau din arenă taurul mort.

Nu ştiau dacă se puteau destinde, dacă puteau vorbi. Asta dădea naştere la o întreagă serie de zgomote ciudate, confuze, stângace. Bryant rămase impasibil, cu mâna pe umărul fetei. Régnier se îndreptă şi îşi aprinse o ţigară, cu o mână tremurândă. Bărbaţii nivelau nisipul arenei cu un fel de greble mari, din lemn brut. Lumina, în faţă, se aprinse din nou. O altă sălbăticiune, neagră, ieşi în trombă din grajd. Vincent simţi mâna lui Jenny, care se aşeză pe a sa. Se întoarse. Ea îi făcu semn s-o urmeze. Se ridicară, ieşind din arenă.

— Ajunge pentru astăzi, spuse ea când ajunseră afară.

— Totuşi era atât de frumos, nu?

— Toate coridele ar trebui să fie ca asta.

Merseră de-a lungul zidului înalt al arenei. Trecură prin faţa porţii grajdului. Jenny o împinse şi intră. Bărbaţii discutau cu voce scăzută, în întuneric. Nu se vedea decât jarul ţigărilor.

— Mai sunt şi alţi tauri în ţarc? îi întrebă ea.

— Trei, doamnă.

Jenny urcă scara ce dădea în galeria de deasupra ţarcului cu tauri. Cineva aprinse o lumină slabă. Sălbăticiunile erau chiar sub ei, culcate.

— Priveşte, spuse Jenny.

Se aplecă.

— Acum înţeleg de ce şi-au făcut un zeu din această fiară.... E brutal şi terifiant ca un zeu.

Vincent îi puse mâna pe braţ.

— Eu cred că vine de pe altă planetă.

Unul din tauri se ridică, auzind vocile lor. Neliniştit, îşi rotea privirea, căutând să vadă de unde vine primejdia. Se îndepărtă de zid. Din cealaltă parte a ţarcului, se ridică o voce, dulce şi tandră, o voce spaniolă, însorită.

— Ven aqui, lobito... Ven... Ven, lobito mio...

Vincent şi Jenny încercară să vadă de unde vine vocea. Distinseră cu greutate, în faţa lor, silueta unui bărbat aplecat deasupra ţarcului.

— Ven, lobito...*

Bărbatul îşi continua incantaţia.

— Soy tu amigo... lobito... Ven...*

Taurul se oprise. Privea în direcţia bărbatului. Se puse în mişcare spre el. Ajunse în faţa lui. Îşi înălţă capul.

— Sunt prietenul tău, lobito, voi fi mereu prietenul tău...

În vocea bărbatului se auzeau suspine.

— N-ai alt prieten în afară de mine, lobito...

Taurul îşi dăduse bine capul pe spate. Omul se aplecă, mângâindu-l între coarne. Făcu un efort şi atinse şi botul, pe care îl mângâie. Şi mereu aceleaşi cuvinte melodioase şi fără şir, care legănau.

— O să te ucidă, acest idiot de american, spuse bărbatul. Dar ştiu că tu o să te ţii tare... Trebuie să-i arăţi cum ştii tu să mori.

Taurul se lăsă mângâiat. Şi când bărbatul se opri, fiara îşi ridică din nou capul, pentru ca el să continue.

— Lobito, lobito... spunea bărbatul. Habar n-au de tauri, bărbaţi ca americanul ăsta. Dar tu, tu îl vei face să înţeleagă despre ce este vorba.

Îşi continua mângâierea, fără încetare. În spate, se auzi un zgomot de porţi, urmat imediat de un zgomot de

* în spaniolă, în text.

copite. Taurul se îndepărtă de zid. Aduceau cel de-al doilea taur mort în coridă. Luminile se aprindeau. Jenny şi Vincent coborâră în patio. Deja, taurul era agăţat cu lanţuri, de cârlige. O echipă de măcelari şi începuse să-l jupoaie.

— Mergem? îl întrebă Jenny.

Coborâră scările care mărgineau planele de apă, cu vila iluminată pe fondul mării. Traversară casa, încă goală; în fiecare cameră, un valet costumat somnola pe câte un scaun.

Jenny mergea în faţa lui Vincent. Îşi reluase chipul de marmură. Vincent o urma, având impresia că visează. Un vis care îi spune că nu va ajunge nicăieri, că vor mai fi culoare şi vestibule, şi scări, şi că va trece mereu prin faţa uşilor închise.

Jenny deschise uşa camerei rotunde. Vinul se terminase. Senzaţia ciudată a unei rupturi, a unei tresăriri, la trezire. Acum trebuia să facă gesturi şi să vorbească. Numai că simpla ei prezenţă era pentru Vincent o tandră anestezie, un calmant subtil care îl proiecta în altă lume. El trebuia să revină în lumea realităţii. În lumea cărnii şi a plăcerii. Rămase imobil în faţa patului. Jenny trase perdelele, apoi se întoarse.

— Vino şi mă sărută.

Îl aştepta în dreptul ferestrei. Îl privea venind, fără să clipească, cu un aer întrebător. Ca taurul de adineauri privind venirea matadorului. Îl îmbrăţişă. Apoi îl conduse spre pat, fără să-şi dezlipească buzele de ale lui. Vincent se întinse. Jenny se desprinse de el. Începu să-l dezbrace pe Vincent cu gesturi sigure şi precise. Se lăsă în voia ei. Nu avea decât o singură dorinţă, să se lase în voia ei, să plece, într-un fel sau altul, cu Jenny, într-o realitate confortabilă. Ea îl privea, gol, cu ochii miraţi, visători. Se dezbrăcă, la rândul ei, cu mişcări leneşe. Şi corpul ei îşi făcu apariţia, aducîndu-i lui Vincent aceeaşi senzaţie de forţă şi de siguranţă. Se lipi de el. Şi Vincent îşi dădu seama, fără mirare, că nu mai avea poftă de ea. Nu avea decât dorinţa temătoare de a rămâne acolo, lipit de ea, la umbra căldurii sale. Jenny nu se mişca. Cu degetul, desena arabescuri pe fruntea lui.

— Nu mai ai chef de mine, îi zise, cu o voce foarte scăzută.

— Aşteaptă... Sunt fericit.

Jenny surâse.

— Şi eu... şi asta mă nelinişteşte.

Se strânse mai tare în el. Îi mângâie părul.

— Tu şi cu mine ar trebui să reuşim ceva, zise ea.

— Ce?

— Nu ştiu încă.

Se ridică. Îşi trecu mâna pe frunte, apoi peste sâni. Apoi reveni şi se cuibări alături de Vincent.

— Este pentru prima oară după mai bine de zece ani, când simt dorinţa să dorm lângă un bărbat, fără să fac dragoste cu el, îi spuse Jenny.

V

Vincent urmărea pătrunderea razelor de soare în cameră. Le urmărea cu acea privire, care venea dinlăuntrul minţii. Acea privire care te face să vezi, chiar cu ochii închişi. Şi, puţin câte puţin, camera ieşea din penumbră, pentru a fi cuprinsă de o lumină mângâietoare. Vincent se destinse. Lipită de el, Jenny dormea. Ai fi zis că nu mişcase toată noaptea, cu corpul mereu vârât în cel al lui Vincent. El se desprinse de corpul de alături. Acea neliniştе de dimineaţă. Bărbatul îşi regăsea ceasul şi obiectele familiare. Şi mulţumită acestor busole, îşi regăsea timpul cotidian. Totul îl mira în această cameră, în afară de Jenny. Impresia de a fi dormit cu ea de sute de ani şi aceeaşi impresie de pace şi căldură, simţind lângă el iradiaţia corpului ei, ascultîndu-i respiraţia uşoară şi regulată. Ieri seară, sau noaptea asta, nu mai ştiu bine, imposibilitatea de a face dragoste. De ce această imposibilitate? Şi această nouă idee că, atunci când se va trezi, ea mi-o va explica. Amintirea vocii ei sparte, care îi spunea atât de tandru: „Prima oară după mai bine de zece ani, când am dorinţa să dorm lângă un bărbat“ Îşi căută o ţigară. Erau pe o măsuţă, lângă pat. Şi-o aprinse, cu grija să nu o trezească pe Jenny. Se destinse. Să existi, pur şi simplu să existi prin gesturi simple. O oarecare foame, o oarecare sete. Îmi ofer regatul pentru un suc de portocale.

Să facă o baie. Să închidă ochii şi să se afunde. Somnul este un fel de înot subacvatic, fără mască sau tub de oxigen, dar cu aceeaşi linişte şi, la sfârşit, cu aceleaşi imagini. Să se scufunde, să nu se scufunde? Fericit, sau nefericit? Întrebările se succed cu toată viteza. Şi, politicoase, întrebările nu stăruiesc, nici măcar timpul necesar pentru a primi răspuns. O împinse uşor pe Jenny spre margine. Avea chef să se ridice. O făcu, cu multă atenţie. Ridicat, fu surprins să se regăsească, gol, în această cameră anonimă. Deschise o uşă, cea care dădea spre camera de baie. Bău un pahar cu apă. Îşi aruncă ţigara. Să facă o baie foarte caldă. Osteneala de a deschide robinetele, de a aştepta ca totul să fie gata, ca temperatura să fie cea bună şi dătătoare de plăcere. Apoi ieşi din baie. Nu avea altceva de privit în cameră, în afara corpului lui Jenny. În somn, cearceaful care o acoperea se făcuse ghem, dezvelind-o. Era aşezată pe pat, aşezată ca un obiect de lux, etalată, cu musculatura scoasă în evidenţă. Etalată dar nu oferită, un obiect turnat în bronz, cu patina de rigoare. Doarme, sau se preface? Să mă comport ca şi cum ar dormi. Se aşeză pe marginea patului. S-o privească, pentru singura plăcere de a privi un adevărat corp de femeie. Fu uimit de adjectivul pe care îl găsise. De ce un „adevărat" corp de femeie? Pentru că sunt şi false. Corpuri de fetiţe, cu rămăşiţe de rahitism, sau corpuri care au trecut, fără de veste, din copilărie la degradare. Rar, un corp de femeie adevărat, cu proporţii adevărate, cu adevăratele sale forţe, care-l desăvârşesc şi-l impun. Un corp făcut pentru acţiune şi pentru plăcere totdeodată, un corp dezgolit, dincolo de muşchi şi tendoane, un întreg univers de mângâieri şi de magie erotică. Să păstrezi un astfel de echilibru, singura dificultate pentru o femeie. Să procedăm la o examinare atentă. Aşa cum se pot citi liniile din palmă, să citim în liniile corpului. Se întoarse pentru a putea privi mai bine corpul lui Jenny.

Picioarele ei erau la câţiva centimetri de Vincent. Osoase şi dure. Două degete deformate, dar o gleznă foarte fină, care contrasta cu vigoarea piciorului şi lăţimea tălpii. O cicatrice la călcâiul drept. O privi mai de aproape. Foarte fină, uşor albăstruie. O amintire din copilărie. Ciudat, să ţi-o imaginezi pe Jenny copil. Era născută pentru a fi adultă. Copilăria trebuie să fi fost un

accident, de care s-a debarasat cât se poate de repede. Urcă de-a lungul gambei. Pulpe musculoase, genunchi puternici, parcă puţin prea mulţi muşchi, dar salvate de lungimea coapselor, care se legau foarte sus de trunchi. Gambe de boxeur, făcute pentru eschive, pentru a se sprijini mai bine înainte de a găsi echilibrul cel bun, pentru a lovi şi a învinge. Şi întreg corpul bronzat, cu o nuanţă aurie, uniformă. Piele arsă uniform, în adevăratul cuptor al soarelui. Coapsele ca nişte obuze, la fel de netede, la fel de ameninţătoare în strălucirea lor. Obiecte din oţel, şlefuite şi reşlefuite de nisip, până când metalul devine neted şi strălucitor. Jenny suspină. „Muşchii sunt totuşi maşina cea mai inteligentă, spuse Réginald. Câteodată, mă întreb dacă nu sunt pederast pentru că îmi place mecanica“ Era într-o seară. Tocmai agăţase un boxeur începător. O stupidă statuie însufleţită. Réginald îi arăta fotografii lui Vincent. „Biele, relee, arbori cu came... Asta-i tot, şi asta vorbeşte“ Vincent râdea, şi Réginald la fel.

Examenul continua. Mai sus, sexul, indiferent. Singurul lucru care nu este mitologic la femeie. Modigliani rămânea ore întregi în contemplarea sexului modelelor sale. Deasupra, pântecul plat şi dur. Stomacul scobit. O privire pe laturi. Nimic nu-i mai perfect decât silueta sau spatele unei fete. Silueta unei fiinţe foarte tinere. Netedă, şi pierzîndu-se într-o curbă elegantă. Şi cu talia foarte marcată. Sânul stâng al lui Jenny era cel mai aproape de Vincent. Să priveşti un sân cu cea mai mare atenţie. Femeile se pot clasifica în raport cu sânii lor. Sânii lui Jenny erau triumfători. Rotunzi, cu sfârcurile ridicate obraznic, bine struniţi de muşchi. Liniile mâinii, liniile sânilor. Bine separaţi, ca şi când fiecare dintre ei ar vrea să-şi aibă propria sa viaţă. Vincent rămase să contemple îndelung sânul stâng. O adevărată mistică. În trei, sau şase luni, în ritmul ăsta, îl voi preface într-un zeu, sau într-o revelaţie. Asta trebuie să fie tehnica misticismului. Mi-au plăcut întotdeauna sânii femeilor. Şi detest femeile cărora nu le place să fie mângâiate pe sâni. Şi un psihanalist care îmi spunea, în timp ce-l plimbam cu motocicleta: „Este foarte importantă această istorie, cu sânii. Trebuie să ţi-o analizezi bine. E o problemă de servitute, de sclavaj...“ A urmat un viraj cu pietriş. Psihanalistul a căzut. Din ziua

aia, m-a urât. Din cauza sânilor, din cauza sclaviei. Deasupra, gâtul, puţin cam gros. Şi deasupra, admirabilul chip de marmură şi de foc. Focul şi marmura, armele lui Jenny. Îşi apropie mâna de unul din picioarele ei. Să-l mângâie, să simtă pentru o clipă prezenţa cărnii ei. Să-i mângâie piciorul, talpa aspră şi uscată. Îi plăcea să meargă desculţă. Îmi plac oamenii cărora le place să umble cu picioarele goale.

Doarme. Soarele se instalase într-un colţ al camerei. Simt dorinţa să fac dragoste. Simt dorinţa să fac dragoste cu ea. Se lungi. Foarte uşor, începu să-i mângâie sânii. Tresări. Un simplu plescăit al buzelor. Şi, brusc, pofta de a forţa, de a zdrobi, de a poseda ca un sălbatic. Şi el deasupra ei, în ea, şi ea, care strigă. Deschide ochii, îl recunoaşte, închide ochii, strângând din buze. O sărută. Sunt ani de zile de când nu i s-a mai întâmplat să aibă această dorinţă subită de a poseda violent, aproape ca un viol. Sărută. Pune în sărut toată forţa sa, toată dorinţa sa. Şi sub el, acest corp care tresare, care, încetul cu încetul, se supune ritmului său, şi care răspunde, şi care foarte repede, provoacă, şi care, foarte repede, excită. Acest admirabil dar al plăcerii, pe care ştiu că ea îl posedă. Îl are. Sunt salvat. De la ce? Nu ştiu, dar sunt salvat. Şi cele două corpuri, unite, căutând momentul exact în care plăcerea va renaşte, căutând împlinirea dorinţei lor până la limita dorinţei. Lângă el, acest chip care se descompune în spaţiul unei secunde, aceste buze care se strâng, aceşti ochi ce se îneacă în lacrimi, această sufocare, şi imediat acest control al plăcerii, această distilare a plăcerii. Pe nesimţite, corpul lui Jenny se destinde, devine iarbă, devine spumă, dulceaţă şi tandreţe, devine pace. Şi cel al lui Vincent urmează acelaşi ritm spre purificare. Sunt plini de sudoare. Sunt strânşi, unul în braţele celuilalt. Soarele a mai înaintat câţiva centimetri. Jenny, cu ochii închişi, vorbeşte. Vincent nu înţelege ce spune. Ea îi mângâie părul. El e ca o stâncă fericită. Şi, cu un elan pe care el îl crede ca fiind mai mult al corpului, Jenny îl îmbrăţişează. Cu o fervoare neaşteptată. Şi, poate, chiar cu lacrimi în ochi.

Mai târziu, unul lângă celălalt. Regăsindu-se în spaţiu şi în timp. Ea se întoarse.

— Nu ne iubim, zise ea, dar nici nu ne despărţim.

Surâse. Îi ceru lui Vincent o ţigară. Vincent se aplecă asupra ei.

— Mi se întâmplă foarte rar să fac dragoste în felul acesta, zise. Prefer s-o fac cu blândeţe...

Râse.

— Şi eu prefer blândeţea... Dar între noi, trebuia să înceapă în felul acesta.

Jenny se ridică şi se sprijini într-un cot. Vincent fumează. Se gândeşte mereu la ea. La ea, cea care te aduce dintr-o dată la dragostea absolută, dragostea-vulcan, chiar dacă nimeni n-a fost ars, nici măcar atins de flacără.

Jenny se ridică şi se întinde, felină, în razele de soare ce începuseră să inunde camera. Căuta un ceas.

— E ora zece... Trebuie să ne sculăm, zise ea.

— Cum o să ne întoarcem?

— Bryant o să-mi împrumute o maşină. E timpul să ne îmbrăcăm.

Intră în sala de baie.

— Vreau să mă duc să vorbesc cu Bryant, zise ea.

Ieşi foarte repede.

— Să fii gata într-un sfert de oră.

Vincent îşi umplu cada cu apă, numai din plăcerea de a se lăsa să alunece în apa caldă. Baia era la fix. Se instală în cadă. Închise ochii. Sunt luni de zile de când nu s-a mai simţit atât de bine. Bucăţică de zahăr, vreau să mă topesc. Cea mai profundă dorinţă, să mă dizolv. Adineauri, eram dizolvat în Jenny. Să nu mă gândesc, pentru numele lui Dumnezeu, să nu mă gândesc la nimic! Am încă trei săptămâni în faţă pentru a nu mă gândi la nimic. Trei săptămâni cu Jenny. Începu să cânte. Am început să mă prostesc, sunt salvat.

Jenny se întoarse. Bryant îi împrumuta o maşină cu şofer, să-i ducă la Caldeya. Régnier, Tom, Nora şi Daniel veneau şi ei. În faţa terasei, impunătoare, o maşină îi aştepta. Se înghesuiră în Crysler. Jenny era în faţă, cu Vincent alături de şofer. În spate, Tom, cu genunchii la gură, Nora, tăcută şi severă, şi Régnier, cu un aer mai somnoros ca niciodată. Daniel era pe undeva, pe podea. Merseră mult timp fără să-şi vorbească. Soarele strălucea, crud, deasupra şoselei. În fundal, deasupra munţilor, se adunau nori grei, vestitori de furtună. Jenny fuma. Îşi regăsise chipul de marmură, acela care-i plăcea lui

Vincent. Şoferul dădu drumul la aparatul de radio. O voce în spaniolă lăuda avantajele caserolelor din plastic. Régnier, din spate, scoase un muget.

— Asta nu!

Jenny caută alt post. Peste tot, melodii siropoase.

— Mai ales astea, nu! strigă Régnier.

Îşi revenise din toropeală. Se întoarse spre Nora.

— Muzică de Schöenberg! vreau muzică de Schöenberg! La ora asta, spală sufletul.

Izbucni în râs. Nora îşi muşca buzele. Jenny se întoarse spre el.

— Ai dormit bine?, îl întrebă.

Régnier horcăi din nou.

— Nici o clipă. Cretinii ăia de greieri de sub fereastra mea!

Îşi aprinse o ţigară.

— Pot să iau şi eu una?, îl întrebă Nora, cu o voce ascuţită.

Régnier îi întinse pachetul, fără un cuvânt. Tom se servi, după Nora.

— Este pentru ultima oară când mai vin la idiotul ăsta, zise brusc Tom. Agitaţia mă oboseşte.

— De ce? îl întrebă Jenny. A fost foarte bună ideea lui cu corida...

— Tu vorbeşti!... Ai şters-o imediat.

Tom aruncă o privire furişată spre Vincent, imobil lângă Jenny.

— Cel puţin, puteai să rămâi până la sfârşit.

Jenny râse.

— Asta-i o scenă de gelozie?

Régnier asculta, cu un aer bine dispus. Acum îl avea pe Daniel, adormit, pe genunchi. Jenny îl văzu în rètrovizor.

— Cu puştiul în braţe, semeni cu fecioara cu pruncul, îi zise Jenny.

— Cam aşa ceva, răspunse Régnier.

Tom mormăia în colţul său.

— Te-ai lăsat prostit de parodia aia de coridă. Corida e...

— Un rahat, în orice caz, i-o tăie scurt Régnier.

— Nu înţelegi nimic, niciodată.

— Ăsta-i singurul lucru, tinere, îi ripostă Régnier, care nu se poate spune niciodată despre mine. Eu înţeleg totul, absolut totul.

Era aplecat pe jumătate spre Tom, cu mâinile înainte, strivind-o pe jumătate pe Nora.

— Nu vreţi să schimbăm locurile? întrebă ea. Aţi putea discuta în linişte.

— N-am poftă de discuţii, zise Régnier.

— Chiar aveţi de gând să vă ciondăniţi?

— Sunt sătul pînă-n gât, zise Tom.

— Se împlinesc cinci ani de când te cunosc, şi de cinci ani eşti sătul pînă-n gât, zise Jenny.

— E-n regulă, o să tac, zise Tom, mai mult bombănind.

— Cât de greu poate să fie puştiul ăsta, zise Régnier, după câtva timp. Haleşte prea mulţi cartofi prăjiţi şi prea multă îngheţată.

Rulau pe o şosea în cornişă, care domina marea. Soarele se ascunsese în nori.

— Cât mai avem?, întrebă Nora.

— Vreo patruzeci de kilometri, răspunse Jenny.

— Şi dacă ne-am opri să bem un păhărel? propuse Régnier.

— Nici nu poate fi vorba, spuse Jenny. Trebuie neapărat să ajungem în Caldeya. Fără mine, nu fac decât tâmpenii în local.

— Înţeleg, zise Régnier, cu o voce rugătoare.

— Cretinul ăsta de şofer n-ar putea merge mai repede? mormăi Tom.

— Dificil pe drumul acesta, senor, răspunse şoferul, în franceză.

Toată lumea izbucni în râs. Daniel se trezi.

— Unde mergem? îi întrebă.

— Ne întoarcem, îi răspunse tatăl său. N-ai putea să te ridici puţin?

— Treci în faţă, e mai bine aşa, îi zise Jenny.

Puştiul încălecă bancheta şi veni să se lipească de Jenny, lângă Vincent.

— Dormi?

Vincent se întoarse şi îi surâse.

— Aproape...

Îl mângâie pe cap.

— E mişto maşina, nu? zise Daniel.

— Da.

Tom picotea; capul îi căzu pe umărul Norei, care încercă să se ferească. Régnier visa. Se juca cu degetele sale uscate, pe care le număra şi răsnumăra fără încetare. Drumul devenea mai drept. Şoferul accelera. Aerul şuiera pe lângă portiere. Daniel privea, încântat.

„Aleargă, zise el. Ce viteză are?"

Vincent privi vitezometrul.

— O sută patruzeci.

Din spate se auzi un strigăt.

— V-aţi prostit, nu? E o nebunie să alergi cu asemenea viteză pe o şosea spaniolă.

— Nu ştii ce vrei, zise Jenny. Lasă-ne în durerea noastră!

— O să ne spargem capetele, zise Tom cu o voce sinistră.

— Ar fi nostim, zise Régnier. Cu toţii la spital, sau la morgă. A doua zi după sărbătoare, foarte alegoric: „Romancierul Pascal Régnier, moare în Spania, într-un accident rutier" Iată şi necrologul: „Autor puternic şi crud, care a introdus barocul în literatura franceză..."

Tom îl privea, dispreţuitor.

— Alcoolic şi erotoman... Nu, asta este biografia mea particulară, pentru prieteni.

— V-aţi terminat numărul?, îl întrebă Tom.

Régnier îl făcu să tacă.

— Tinere, începi să mă enervezi.

Urmă un nou moment de linişte. Ţigări care se aprindeau. Şi Vincent, nemişcat şi liniştit. Jenny se apropie de urechea lui.

— Dormi?

— Mă simt bine, zise el.

Régnier, în spate, fluiera un vechi marş scoţian.

— E o chestie drăguţă, cântecelul ăsta. Marşul băutorilor de whisky de pe malurile râului Clyde, zise. Jenny, te rog, fă-mi o plăcere, să ne oprim puţin... Mi-e sete.

Daniel îi şopti:

— N-o fă.

— Imposibil, îi răspunse Jenny. Îţi ofer un pahar, când ajungem.

— Atunci, n-o să vă mai cânt marşul.

Régnier se agăţă de bancheta din faţă. Îl bătu pe Vincent pe umăr.

— Ai remarcat un lucru, ieri seară, în timpul coridei?

— Am remarcat o mulţime de lucruri.

— Da, dar raţiunea profundă, pentru Bryant, a acestui spectacol nocturn?

— Nu, n-am văzut.

— Eu am văzut. Tot timpul sărbătorii, el mângâia sânii puştoaicei de lângă el. Am văzut bine, eram lângă el. Am văzut chiar că intrase în erecţie. Da, domnilor şi doamnelor, Bryant avea erecţie.

— Şi ce-i cu asta?

— Corida îl făcea să aibă erecţie. Asta-i tot. De altminteri, toată lumea era în călduri, ieri seară.

Jenny îl privi pe Vincent, care, la rândul lui, o fixa amuzat. Şi amândoi izbucniră în râs. Un râs scurt, nebun, greu de stăpânit. Ea îi luă mâna. Râseră, fericiţi de această mică complicitate.

— Asta vă amuză? întrebă Régnier.

— După cum vezi...

— N-aţi putea discuta despre altceva? zise Nora.

Părăsiseră coasta şi rulau pe un drumeag mărginit de platani.

— O să plouă, zise şoferul. Nu-i rău, deloc...

— Nu vorbiţi de lichide, vă rog, zise Régnier. Hotărât lucru, crăp de sete.

— Asta îţi dă dreptul la două scotch-uri când ajungem la „La Estrella"

Traversau un sătuc. Căruţe încărcate cu fân îi obligau să încetinească. Daniel şuşotea la urechea lui Jenny.

— Vreau să fac pipi... Trebuie să ne oprim.

— Ăsta da, e un motiv, zise Jenny.

Îi făcu un semn şoferului, care opri la marginea drumului. Daniel coborî. Régnier se foia.

— Vreau să-mi dezmorţesc picioarele, zise.

Deschise portiera şi făcu câţiva paşi în direcţia satului, care era la o sută de metri.

— Cumnată-mea e de aici, zise şoferul.

Jenny îl supraveghea pe Régnier. Uşor, el se îndepărta, metru cu metru.

— Plecăm! strigă Jenny la Régnier.

Daniel revenise lângă maşină. Régnier îşi mărea pasul.

Repede, din ce în ce mai repede. Acum o luase la fugă.

— Animalul! strigă furioasă Jenny.

— Numai cât să bea ceva şi o să se întoarcă, zise Daniel în chip de scuză pentru tatăl său.

Cei din spate tăceau.

— Trebuie să fi văzut vreo cârciumă, în trecere.

— Am văzut una, lângă pompa de benzină, zise Daniel.

Picături mari de ploaie îşi făcură apariţia. Rare la început, apoi mai numeroase, apoi torenţiale.

— E bună pentru câmp, zise şoferul.

— Trebuie să ne întoarcem, să-l căutăm, zise Jenny.

Şoferul întoarse. Intrară în sat sub trombele de apă. Opriră în faţa unei cârciumi. Jenny coborî cu Daniel. Cărciuma era goală.

— N-aţi văzut un domn înalt, cu părul alb? întrebă Jenny. Cu un pulover bleu.

— No, senora.

— Mai este o altă cafenea în sat? îl întrebă Daniel pe patron.

— În sat? Puţin mai sus.

Reveniră în maşină.

— A dispărut, le zise Jenny.

Vincent surâse.

— Nu poate fi prea departe.

— Să mergem să vedem şi celălalt local.

Îşi reluară drumul. Se hurducară pe o stradă transformată în râu şi opriră în faţa unei magherniţe.

— Asta trebuie să fie.

— Cobor eu, zise Daniel.

Sări peste bălţoace şi intră în cârciumă. Régnier era aşezat la o masă, discutând cu un tip gras, cu nasul roşu. Pe masă era o sticlă de Fundador. Daniel se apropie. Régnier îl văzu, dar îi făcu semn să tacă. Asculta extrem de atent ceea ce-i spunea tipul cel gras, care se exprima într-o franceză aproximativă.

— Şi înainte, era ce zice dumneata. Ici, în Pallas, era locul cel mai bun pentru sardane.

Régnier asculta, cu ochii pe jumătate închişi.

— Pentru mine, e un mister pe care de-abia încep să-l înţeleg. Şi sunt deja zece ani de când vin în ţara asta, îi zise Régnier.

— Si, senor, zise bărbatul cel gras.

Régnier luă o înghiţitură mare de cognac. Îl privi pe Daniel.

— Şi ceilalţi?

— Sunt afară. Trebuie să mergem.

— Spune-le să intre. Plouă prea tare.

Daniel se ridică şi traversă cafeneaua. În maşină se pare că se discuta dur. Daniel deschise portiera din faţă.

— Nu vrea să vină, zise el. Nu ştiu ce le povesteşte. Vrea să veniţi voi înăuntru.

În spate, Tom făcea gălăgie.

— Nu sunt aici pentru a suporta toanele unui beţiv.

Ploaia era din ce în ce mai puternică.

— Oricum, zise şoferul, trebuie să aşteptăm să treacă potopul ăsta.

Şi, pentru a sublinia cele spuse, coborî din maşină. Jenny se întoarse spre Vincent.

— Ce facem? Mergem?

— E cel mai bun lucru.

Traversară strada în fugă.

— Fundador pentru toată lumea! comandă Régnier, văzîndu-i intrând.

Patronul aduse două sticle.

— Alcool cu combustie rapidă, zise Régnier, arătând spre sticle.

— Bem un pahar şi plecăm, zise Jenny.

— Da, drăguţă, aprobă Régnier.

Se întoarse spre Vincent.

— E un loc deosebit, colţişorul ăsta. Am venit aici, acum zece ani, cu o femeie pe care am iubit-o foarte mult.

Izbucni în râs, apoi se opri brusc.

— Ceea ce-i mai ciudat, este că e adevărat. Înainte, aici era o academie de dans, unde se învăţa sardana. Şi pe mine, sardana mă obsedează. De multă vreme, vreau să scriu un roman a cărui structură să fie simbolistica sardanei. În primul rând cercul, cercul e foarte important. Mâinile care se unesc. Şi apoi, toată partea gravă, dansul cel mai serios din lume.

Vincent, din când în când, dădea din cap. Régnier surâse.

— Ce-mi place la dumneata, e că ştii să te prefaci că asculţi.

Îşi turnă un alt pahar. Tom, într-un colţ, citea un număr vechi din La Vanguardia. Din când în când, vâna muştele care i se aşezau pe mâini. Régnier îl chemă pe patron.

— Aveţi discuri cu sardane?

— Si senor.

— Pune repede unul... O să vedeţi, zise Régnier.

Patronul puse discul la un pick-up răguşit. Rezultatul era mai degrabă un fel de sforăit continuu; printre hârâituri, se puteau distinge arabescurile unei vechi sardane.

— Este „La principal de la Bisbal", zise patronul, cu mândrie.

Régnier asculta, bătând măsura cu degetele, pe tăblia mesei. Vincent nu se putea abţine să-l privească pe Régnier. Alcoolul pe care-l băuse îi dădea o ciudată prestanţă, un fel de aură. Stătea acolo, imobil în spatele sticlei sale, dar masca sa patetică, mâinile aeriene, care băteau ritmul, umpleau camera. Să creezi o magie, bătrâna şi tandra idee a tinereţii. O privi pe Jenny. Pentru moment, magia era acolo. Făcută din piatră şi muşchi.

Régnier se ridică. Îl împinse pe Tom şi se aşeză în mijlocul cafenelei.

— Într-o vreme, ştiam să dansez sardana. Prima oară când am venit aici... Trebuie să înţelegi, zise. Pentru mine dansul e o fraternitate discretă. Se iau de mână, dar nu se cunosc. Se recunoaşte simplu, cu multă politeţe, existenţa celuilalt. Vino să dansezi cu mine!, îi strigă el patronului.

Tipul avu un moment de ezitare.

— Ştii să dansezi?

— Si, senor.

— Atunci vino!

Bărbatul se apropie. Se aşeză în faţa lui Régnier, şi ridică braţele ca şi el. Amândoi începură să marcheze ritmul. Şoferul marca şi el ritmul, cu piciorul.

— Jenny, strigă Régnier, vino!

— Nu ştiu să dansez.

Şoferul se ridică. Se apropie, luă mâna patronului, apoi pe cea a lui Régnier, şi intră în cerc. Se dădeau în spectacol toţi trei, rizibili, teribili, absurzi.

Ritmul dansului se accentua.

— Acum sărim, zise şoferul.

Patronul şi şoferul îl antrenară pe Régnier. Se descurca foarte bine. Avea simţul ritmului. Jenny râdea. Tom făcea gălăgie. Îi vorbea Norei, gesticulând.

— Acum ce mai vrea? o întrebă Vincent, arătând spre ei.

— Nu cine ştie ce. O să-ţi explic, spuse Jenny.

Dansul celor trei bărbaţi continua. Régnier începea să-şi piardă suflul, dar ţinea ritmul. Când sărea, patronul cel gras semăna cu un elf. Discul se opri.

— Formidabil! exclamă Régnier. Am înţeles totul.

Îl lovi de mai multe ori cu mâna peste umeri pe patron, cât şi pe şofer.

— O altă sticlă!, strigă el.

Tom se ridică brusc:

— Nu! Ajunge cu toată prostia asta!

Régnier îl fixă cu privirea.

— E ceva ce te nemulţumeşte? îl întrebă el.

Tom se duse spre el.

— Dumneata...

Avea buzele strânse într-un rictus.

— Vreau să ajungem acasă. Trebuie să mă întorc.

Vocea sa era aproape rugătoare.

— Să mergem, zise Jenny.

Se întoarse spre Régnier.

— Ce se întâmplă cu el? o întrebă Régnier arătîndu-l pe Tom, care se lipise de fereastră.

— Se întâmplă că ai devenit sinistru.

O voce aproape necunoscută, care ieşea de nu se ştie unde. Impresia că nu ai mai auzit-o până atunci. Toată lumea se întoarse. Nora era cea care vorbise. Se ridicase şi ea, ca în piesele de teatru în care toată lumea se ridică pentru a-şi exprima sentimentele.

— Ce te-a apucat? o întrebă Jenny.

— Mă dezgustaţi, le zise Nora.

La rândul ei, se duse către fereastră. Probabil că făcea parte din scenariu.

— Eu am băut, şi se pare că ceilalţi s-au îmbătat, zise Régnier încetişor.

Surâse în maniera sa, de cadavru descărnat. Jenny se ridică şi se duse lângă Nora.

— Ce te-a apucat?

— Ştii tu prea bine ce, răspunse Nora.

Privirea sa îl fixa pe Vincent.

— Pentru că m-am culcat cu el?

— Pentru că te-ai culcat cu el, zise Nora.

— Şi ce-i cu asta?

— Eşti o târâtură.

Jenny ridică din umeri şi se întoarse la masă.

Régnier se trată cu un pahar mai plin ca niciodată.

— O mică sărbătoare în familie, zise el.

Privi în jurul său.

— Unde este Daniel?

Puştiul nu mai era în salon. Jenny ridică din nou din umeri.

— O fi plecat să facă un tur primprejur.

Vincent se aplecă spre ea.

— Ce se întâmplă?

— Nimic.

— Aş vrea să ştiu, totuşi, zise el printre dinţi.

— Ai dreptate, zise Régnier, care auzea totul. O să-ţi explic eu.

— Te rog, îi zise Jenny.

— Adevărul nu-i răneşte decât pe neputincioşi, zise Régnier. Pe tine nu te poate răni.

Régnier se ridică. Mereu aceeaşi regie. Apucă marginile mesei cu mâinile, aplecându-se uşor în faţă, ca un orator la o tribună.

— Bryant a făcut o corida cu tauri adevăraţi. E un primitiv. Eu chiar în acest loc, vă voi arăta o adevărată corida... integrală, cum se spune.

— Hai să mergem, zise Jenny.

— Prea târziu, zise Régnier. Şi apoi, trebuie să-i facem educaţia domnului.

Şi arătă spre Vincent.

— E loial, nu? Şi eu sunt singurul care o pot face... cu graţie.

Tom şi Nora erau în continuare lângă fereastră, privind ploaia, care, puţin câte puţin, începea să se liniştească.

— Neliniştitor e că avem doi tauri: ea şi el.

Arătă spre Nora şi spre Tom.

— De altminteri, asta nu are nici o importanţă. Sunt la fel de vulnerabili amândoi.

— Primo tempo, reluă Régnier. Matadorul studiază fiara. Inutil, în cazul de faţă. Îi cunosc pe amândoi. Deci, să trecem la înţepături. Prima înţepătură pentru Dl. Tom Dickson...

Tom se duse spre Régnier

— E un taur neînfricat. Sentiment dintr-o bucată, fidelitate completă. Asta îl face să fie un animal de bună calitate.

Tom se apropia mereu.

— Pedeapsa... Asta e înţepătura, pedeapsa. Pedeapsa pentru ce? Pentru ce să-l pedepsim pe Dl. Tom Dickson?

Gestul fu prea rapid, pentru ca cineva să mai poată interveni. Pumnul lui Tom îl lovi pe Régnier chiar în tâmplă. Se prăbuşi sub masă. Tom ocoli masa, vrând să-l lovească în continuare. Vincent se ridică şi se aşeză în faţa lui Tom.

— Ajunge cu prostiile, îi zise.

— Tu... zise Tom.

Ridică din nou pumnul. Amintiri de la box, strada Coulaincourt, cu Wincker. Uppercutul plecă, drept, net, fără reproş. În mijlocul bărbiei. Tom primi botezul adevăratului boxer, şi se duse să se întindă pe podeaua de scânduri negeluite.

— Doi mai puţin, zise Vincent.

Se aplecă asupra lui Régnier. Mişca. Îl ridică şi îl aşeză, de bine de rău, într-un scaun. Patronul aduse apă. Primul lucru pe care-l văzu Régnier, când făcu priză cu realitatea, fu Tom, în patru labe, încercând să discearnă verticala de orizontală.

— Eu i-am făcut asta? întrebă Régnier.

— Aproape, zise Jenny.

Se întoarse spre Vincent.

— Şi boxeur, pe deasupra?

Vincent surâse. Îi puse o batistă udă la tâmplă lui Régnier.

— Nu trebuie să-l loveşti la cap pe Régnier, zise Régnier. Asta-i scula cu care-mi câştig mălaiul.

Lovitura îl trezise din beţie.

— Monument de tâmpenie, zise printre dinţi, arătându-l pe Tom.

Acesta se ridicase. Îşi pipăia bărbia.

Régnier se apucase cu mâinile de cap.

— Tâmpiţii...

Era singurul lucru pe care-l mai putea spune. Jenny se ridică.

— Să mergem.

Vincent plăti, îl luă în braţe pe Régnier şi îl duse la maşină.

— Să-i dăm drumul, zise Jenny.

Şoferul porni motorul. Vincent se întoarse.

— Nu pleca încă, lipseşte Daniel.

Régnier somnola.

— Staţi aici, o să încerc să-l găsesc, zise Vincent.

Coborî din maşină. Avea impresia că nu vor ajunge la Caldeya, că de fiecare dată când încercau să plece, se ivea ceva care îi împiedica. Călătoria lui Ulise. Şi ghicitorul Régnier care-şi pipăia cucuiul. Vincent o apucă drept spre satul care lucea deja în soare. Rigolele pline cu apă gălbuie înecaseră străduţele. Întrebă o femeie dacă nu-l văzuse pe puşti. Ea îi arată într-o direcţie. Vincent ajunse în piaţa ce avea drept centru biserica. Era pustiu. Îl strigă de trei ori. Porumbeii îşi luară zborul. O bătrână ieşi într-un balcon. Un bătrân îşi făcu apariţia dintr-o străduţă. Vincent îl întrebă şi pe el. Bătrânul ridică din umeri. Rămase în piaţă, nemişcat. Strigă din nou. Îi veni ideea să intre în biserică. Aşa, brusc, fără să ştie de ce. Împinse uşa din piele şi avansă spre strană. O biserică spaniolă, clasică, atât de iezuită, pe cât de rococo. În spate, cineva îl striga. Vocea lui Daniel. Se întoarse. Nu-l văzu.

— Unde eşti? zise Vincent.

— Aici.

Dar aici era peste tot şi nicăieri.

— Am găsit o ascunzătoare, zise Daniel.

Vincent se luă după voce. Trecu prin faţa unui confesional. Daniel apăru.

— Ce Dumnezeu, făceai acolo, jos?

— La început, am vrut să dorm, apoi n-am mai putut. Atunci, am început să mă gândesc.

— Trebuie să mergem. Se pleacă.

Daniel ieşi din ascunzătoare, îmbrăcat în veşminte preoţeşti, prea mari pentru el.

— Unde le-ai găsit?

— În spate...

— Dezbracă-te de ele, şi să mergem, îi zise Vincent.

Daniel lepădă veşmintele preoţeşti.

— Sunt grele, drăciile astea, zise el.

Se duse şi puse la loc veşmintele în confesional.

— N-am nici un chef să mergem înapoi la Caldeya, zise Daniel.

— Ce altceva ai vrea să faci?

— Habar n-am.

Daniel se oprise în faţa lui Vincent, şi îl fixa cu privirea, cu capul dat mult pe spate.

— Şi totuşi, ce vrei? îl întrebă Vincent.

— Ţi-ar place să rămân cu tine?

— Cu mine?

— Da.

— Şi tatăl tău?

— Răspunde-mi, mai întâi.

— Să stai cu mine, mereu?

— Da. Tu ai vrea?

— Da, răspunse Vincent.

— Chiar ai vrea?

Chipul lui Daniel se lumină.

— Şi apoi Jenny... Şi cu ea aş sta. Îmi place tare mult de ea.

— De ce îmi spui astea?

— E greu. Tu ştii, tata, el are sticla lui, apoi sunt fetele... Eu n-am nimic... Nu-l am decât pe tata... Bine, mergem?

Ieşiră împreună din biserică. Bătrâne, învesmântate în negru, începuseră să se adune în biserică. Un clopot bătea rar.

— E plăcută liniştea, zise Daniel.

Ajunseră la maşină. Vincent îl ajută pe puşti să urce.

— Unde era? întrebă Jenny.

— Nimeni n-o va şti, niciodată. Hai. Să-i dăm drumul!

Şoferul demară. Régnier dormea. Tom şi Nora, două statui ofensate.

Poate că în cele din urmă o să ajungem. Nu e chiar călătoria lui Ulise. Mi-am luat sirena favorită cu mine. Sirenă de marmură, sirenă de spumă, mutricică de piatră, duioasă. Daniel se lipi de Vincent. Soarele îşi reluase locul său obişnuit. Drumul fumega în lumină. Maşina lua viteză. De data asta, toată lumea alesese tăcerea. Urcară muntele. La picioarele sale, Caldeya se oferea privirilor în toată splendoarea albeţii sale. Tom se trezi.

— În sfârşit, suspină el.

Maşina se opri în faţă la „La Estrella", dar nimeni nu se mişcă. Toţi erau zdrobiţi de o neaşteptată oboseală. Jenny se decise prima să coboare. Unul câte unul, ieşiră din maşină. Nu mai aveau nimic să-şi spună. Se priveau cu un aer tâmp, ca şi când nu înţelegeu de ce se aflau acolo. Barmanul de la „La Estrella" apăru în faţa lui Jenny. Deja îi vorbea de afacerile localului. Régnier intră şi se lipi de tejghea. Gesturile obişnuinţei. Puştii reveniră să-l caute pe Daniel, care o şterse pe neobservate. Tom privea în jurul său, neliniştit. Nora plecă, fără un cuvânt. Vincent o urmă pe Jenny în interior.

— Mă duc acasă, îi zise el.

Ea se întoarse.

— Vin şi eu imediat. Aşteaptă-mă.

Vincent ieşi. Trecu strada, la Puig, care era în pragul uşii.

— Aţi fost căutat la telefon, îi zise Puig. Réginald...

— Ce dorea?

— Să ştie ce faceţi. La Paris, toate-s în regulă.

— Mulţumesc, îi zise Vincent.

Puig avea chef de vorbă, dar Vincent o şterse uşurel. Deschise poarta casei, apoi uşa de la intrare. Se aştepta s-o găsească pe Gloria aşezată în fotoliul scund, lângă cuţărul cel mare. Nu era nimeni. Urcă în cameră. Ce să fac? Să dorm, să mănânc, să fac o baie? Ieşi pe terasă. Auzi o voce, care îl striga.

— Cobor, zise Vincent.

Reveni în camera cea mare. Gloria stătea dreaptă, înveşmântată în negru, în mijlocul camerei.

— V-am aşteptat aseară, îi zise ea.

— Am fost reţinuţi.

— Dejunul este gata.

Vincent ezită. Foamea, baia, somnul? Nu ştia ce să aleagă... Se decise.

— Nu-mi este foame, zise el. Nu încă... Puteţi pleca.

Urcă şi se închise în cameră. Întâi să închidă obloanele care dădeau spre terasă. Penumbra, cea adevărată, aceea a casei, vara. Amintiri din copilărie. Vacanţele la Ramatuelle, în casa mamei sale. Siesta obligatorie. Şi bona care mă ducea, aproape cu forţa, în camera mea, după care trăgea transperantele. Penumbra, care îmi calma

plânsul. Ea pleca, şi eu eram fericit. Fericit că sunt singur. Afară, greierii cântau. Simţeam în jurul casei viaţa, care îşi urma cursul. Rămâneam ore întregi întins ascultând zgomotele de afară până când, în sfârşit, adormeam.

Vincent se întinse pe pat. Cearceafurile miroseau frumos, a lavandă. Erau răcoroase. Se destinse. Somnul, încă o dată ca un colac de salvare. Dar un somn la suprafaţa somnului, percepând toate zgomotele ce veneau de afară, şi folosite să-i alimenteze, să-i îmbogăţească somnolenţa. Jos, în port, garda civică, cu sunete stridente de trompetă, mereu aceleaşi note false, în sol minor, anunţând filmul serii. Nina de Valladolid, cinemascop, color, această drăguţă din Valladolid... Puţin mai târziu, trecu un bărbat, certând un măgar. Apoi, linişte absolută. Nu se mai auzea nici măcar zgomotul mării izbindu-se de ţărm. Din nou zgomot de paşi, strigăte de copii, un clopot. Şi stridenţa unei pietre de ascuţit, pe care un ascuţitor de cuţite o învârtea undeva, pe sub ferestrele casei. Paşi grăbiţi, pe străduţa din stânga. Un claxon. Mai sus, deasupra capului său, fără îndoială venind de pe o terasă, o voce de femeie cânta o melodie la modă. Puştii, din nou. Toată această ţesătură de zgomote amplificau somnolenţa lui Vincent. Timpul dispărea, dispăreau ideile, rămânea fără senzaţia scurgerii timpului. O găselniţă, pentru a-şi omorî timpul. Din nou paşi, un ciocan lovea undeva, într-o uşă. Un moment de inconştienţă. Piatra somnului, bine legată de Vincent, îl antrenă spre adâncuri. Zgomotele unei voci, jos, îl trezi brusc. Era Gloria, pe care o credea plecată, şi o altă voce, necunoscută, care vorbea în franceză. Era vocea unei femei. Nu era Jenny. Îşi ciuli urechile, dar nu reuşi să audă ce-şi spuneau. Cealaltă voce avea aerul că insistă. Vincent se ridică. Îşi privi ceasul. Somnolase mai bine de două ore. Sunt transpirat. Mi-e sete. Se târî spre sala de baie, se stropi cu apă. De jos, Gloria îl striga.

— Cobor, îi strigă el.

Se spălă bine, fără să se usuce. Jos, o găsi pe Nadine. Gloria o urmărea cu un aer foarte sever,

— Cu dumneavoastră vrea să vorbească.

— Ştiu despre ce este vorba, o linişti Vincent.

Nadine aştepta, jenată.

— Daniel şi-a făcut comisionul. Mi-a transmis mesajul.

Vrei medalia înapoi, nu?

Nadine dădu afirmativ din cap.

— Când faci un cadou, e de prost gust să-l iei înapoi. Numai că e vorba de Serge, se scuză ea.

— Ştiu, zise Vincent.

Luă medalia, pe care o lăsase într-un vas din lemn, aşezat pe un bufet.

— Poftim... Şi nu îţi fă probleme... Serge ce face?

— Bine.

— Şi tu?

— Aşa şi aşa. Cu mama, lucrurile nu merg prea bine. Plânge tot timpul, din cauza tatei. Nu-s prea distractive vacanţele... E la fel ca în toţi anii.

Nadine se îndreptă spre uşă.

— Trebuie să plec, zise ea. Serge mă aşteaptă.

— Pe curând, zise Vincent.

Nadine trânti uşa. Vincent îşi caută o bere în frigiderul de la bar. Nu mai avea. Intră în bucătărie. Gloria ronţăia ceva pe un colţ de masă.

— Mai avem bere?

Gloria se ridică şi luă o sticlă din frigider.

— Uitasem, spuse ea. Am ceva pentru dumneavoastră.

Se duse în sufragerie, de unde reveni cu o revistă.

— V-a adus-o Font, ieri seară.

Vincent luă revista.

— Se vorbeşte despre mine, nu-i aşa? întrebă Gloria.

— Da.

Ridică din umeri.

— Dumneata ai vorbit cu Font? o întrebă Vincent.

— Nu, Font a băgat revista pe sub uşă. Vecinii mi-au spus.

Gloria rămase în picioare, lângă el, privind revista.

— Nu voi şti niciodată ce e scris acolo. Eu nu ştiu să citesc.

Vincent împături revista.

— V-aş putea citi articolul, dacă doriţi.

— Nu vă pot cere lucrul acesta.

— Eu v-am propus. Când doriţi, îmi spuneţi.

— Şi, să-mi citiţi totul?

— Bineînţeles.

— Mulţumesc, îi zise Gloria.

Vincent se întoarse în camera de zi. Puse revista pe masă, şi îşi bău berea direct din sticlă. Articolul lui Font apăruse într-o revistă franceză de psihologie. Imediat Vincent înţelese că Font descria istoria Gloriei ca pe un caz clinic. Era greu să-i citeşti un articol care o prezenta ca pe o dementă. Întreg începutul articolului nu făcea decât să repete ceea ce Font îi spusese în timpul vizitei pe care Vincent i-o făcuse. După asta, devenea vag psihiatric şi fără interes. În afara unui pasaj: „Este probabil, scria Font, ca Pinero să-i fi făcut un copil Gloriei. De fapt, sunt mai multe presupuneri decât lucruri certe. De la plecarea lui Pinero, ea părăseşte Caldeya şi revine după patru luni. Nimeni nu ştie unde s-ar fi putut duce. În sat se vorbea că ea ar fi născut şi că şi-ar fi ucis copilul cu propriile mâini. „Vincent reciti de mai multe ori acest pasaj. Asta nu corespundea absolut de loc cu ideea pe care şi-o făcuse despre această saga pe care Gloria şi-o imaginase, avându-l pe Pinero ca principal erou. Vincent continuă: „Se spunea în sat că Gloria şi Pinero erau două creaturi diabolice, care făcuseră un pact. În acest pact exista o clauză care stipula că un copil născut din legătura lor trebuia să fie imediat ucis, pentru ca legătura lor să rămână pură şi fără martori." Restul nu erau decât consideraţii sumare (şi superficiale) asupra isteriei. În tot cazul, nu se punea problema să-i citească Gloriei acest articol. Ar fi putut inventa, înlocui pasajele dubioase prin altele, inventate de el. Se decise să se ducă să vorbească din nou cu Font: bătrânul nu-i spusese totul. El trebuia să ştie mai multe. Vincent luă revista, mirat din nou de interesul pentru această poveste. Din cazua lui Pinero? Cu siguranţă că nu. Nu, întreaga atenţie era axată asupra Gloriei. Şi numai asupra ei. Un personaj din Garcia Lorca. Această idee, idioată fără îndoială, pe care ţi-o faci asupra unei anumite Spanii. Aceea riguroasă, dură. Case albe, şi în interior femei în negru. Reminiscenţe literare. Dar cred că există altceva, dincolo de aceasta. Prezenţa unei iubiri nebune, a unei iubiri absolute. Misterul sufletelor. Profesorul meu de psihologie, la Montpellier, vorbea mereu de misterul sufletelor. Avea nouă copii şi era democrat-creştin. Acest mister comun pe care îl caut, şi pe care îl presimt, fără să-l găsesc niciodată. Ceea ce mă atrage spre Gloria, e acelaşi lucru care mă atrage spre

Daniel, sau spre Nadine, sau spre Serge.

Cineva bătu la uşă, două lovituri scurte, seci. Vincent se duse şi deschise. Era Jenny.

— Am dormit foarte bine, îi zise ea. Acum mă simt perfect odihnită.

Era imginea însăşi a prospeţimii. Ca spălată de o ploaie miraculoasă.

— Ce făceai?

— Reflectam la misterul sufletelor.

Ea îşi încreţi ochii.

— Eu n-am reflectat niciodată la subiectul ăsta, zise râzând.

Se aşeză în faţa lui Vincent.

— Ştii, am venit în casa asta acum doi ani. Réginald dădea o petrecere în cinstea aniversării nu ştiu cui. În faţa casei era strâns tot satul, care dansă după obiceiurile de aici. A fost foarte frumos.

— Vrei să bei ceva? o întrebă Vincent.

— Nu, nu acum.

Jenny îşi aprinse o ţigară.

— Îmi aduc aminte foarte bine, zise ea. În acea seară, Réginald îmi vorbise de tine.

— Şi ce-ţi spusese?

— Aşteaptă... Încerc să-mi amintesc intonaţia vocii lui... Da... „Lucrez cu un prieten foarte drag... E un neliniştit, e nefericit, şi aş vrea tare mult ca el să fie fericit".

— Văd, zise Vincent.

— Apoi a adăugat: „Mi-ar face plăcere să-l cunoaşteţi"

— Şi atunci?

— Atunci, nimic. Mă gândeam, pur şi simpu, la acea seară, venind aici.

Jenny luă revista lui Font de pe masă.

— Ce citeşti acolo?

— E povestea Gloriei.

— Îngrijitoarea casei? E nebună!

— Să nu spui asta. Nu ştiu de ce, dar mă fascinează.

— Ţi-a povestit istoria ei cu Pinero?

— Bineînţeles.

— Poate că ai dreptate... Este o poveste foarte frumoasă.

Urmă un moment de liniște.

— Ia-i revăzut pe Nora și pe Tom? o întrebă Vincent.

— Nu.

— Ce aveau în mașină de-au fost bosumflați tot drumul?

— Nu era cine știe ce. O să-ți explic.

Din nou liniște. Jenny se întinse mai bine în fotoliu.

— E multă vreme de când nu mi-am mai permis mici vacanțe în timpul zilei, zise ea. Îmi place foarte mult această casă.

— Se zice că Gloria ar fi mobilat-o.

Jenny se ridică. Reveni în fața lui Vincent. Se ridică și el. Din nou mai înalt decât ea, dominând-o, și, imediat, dorind-o. O îmbrățișă.

— Vino, îi zise ea.

Urcară scara ținându-se de mână, pentru ca în nici un moment să nu piardă legătura ce se stabilise între ei.

— Asta-i camera mea, zise Vincent.

— Mi-e dor de tine, zise Jenny.

Începu să-și descheie cămașa. Vincent se apropie de ea. Începu să o mângâie. Sub palme, sânii, tandri și duri deopotrivă. Acum ea era goală.

Imediat și el. Și cele două corpuri luau din nou cunoștință unul de celălalt, se măsurau și se recunoșteau.

Eu o mângâi. Nu vreau decât să o mângâi. Plăcerea mea este să inventez plăcere pentru ea. Jenny, întinsă, cu ochii închiși. Aș vrea ca mâinile mele să dea dovadă de geniu. Vreau să-i cunosc corpul numai cu mâinile. O mângâi. Inventez o arhitectură a dezmierdărilor. Să găsesc ceea ce-i face cea mai mare plăcere. Să găsesc cauza plăcerii. Și continui s-o dezmierd. Mâinile progresează, mâinile se joacă cu moleculele sensibile și inteligente ale acelui corp. Ea stă liniștită, cu ochi închiși, moartă, neașteptând decât un semn să se trezească la viață și, dintr-o dată, respirația mai rapidă, un tremur ușor-al buzelor. Mâinile mele dansând, balerine. Coregrafia mâinilor mele pe corpul ei. Dansez, pictez, comunic. Cu ea, și numai cu ea, pot să comunic cu mâinile, mâini care o dezmiardă. Un fluid se creează, fluid care curge prin carnea care palpită. Timpul se retrăsese undeva, departe, ca o maree. Și spațiul nu are sens decât prin corpul pe care îl dezmierd. Aș vrea ca asta să dureze veșnic... Ca

mângâierile să fie mereu proaspete. Să închizi ochii şi să nu trăieşti decât prin mâinile care ating, care dezmiardă. Nu pe ea o doresc. Ci dorinţa ei. Am nevoie de plăcerea ei. Ea e moartă. Sau se preface că e moartă.

Asta durează, poate, de ceasuri bune. Vincent nu mai ştie. Jenny nu mai ştie. Asta durează. Mâinile lui pe corpul lui Jenny, şi plăcerea ei. Şi mâinile lui Jenny căutând corpul lui Vincent, şi plăcerea lui. Dialogul mâinilor. Sexurile împreunate şi epuizarea plăcerii prin toate mijloacele corpurilor înfometate de plăcere. Înfometate de cunoaştere. Asta durează de ore întregi. Acum puteau deschide ochii, dar nu văzuseră mare lucru. Oboseala corpurilor. Enervare, liniştire, alternativ. Şi gesturile împleticite, şi mâinile, care numai sunt cum au fost, corpurile care se prăbuşesc. Şi din nou aceleaşi tresăriri, datorate aceloraşi mângâieri. Nici un motiv ca toate acestea să aibă un sfârşit. Poate doar în moarte, sau într-un fel de somn mortal. O sărută pentru a mia oară. Ea surâse, şi puse în surâs toată dulceaţa copilăriei.

— Sunt moartă. Vincent...

Îl trase din nou lângă ea. Vincent nu făcu nici o mişcare. Tăcu. Lipit cu totul de ea. Avea impresia că nimic nu i se mai poate întâmpla. În cameră se făcuse întuneric.

— Cât e ora? îl întrebă Jenny.

— Nu ştiu.

— Trebuie să ajung la „La Estrella"

— Nu. Aşteaptă...

— Ştii, nu mai am chef...

Jenny îl respinse pe Vincent. Se ridică, apoi aşteptă, sprijinită de un perete. Vincent se ridică şi el. Jenny era ca un boxer după meci. Oboseala triumfului.

— Cât de bine m-am simţit făcând dragoste! îi zise ea. Se întâmplă, din nefericire, atât de rar.

Îşi aprinse o ţigară, apoi îşi privi îndelung corpul.

— Am avut noroc, la patruzeci şi doi de ani nu sunt chiar de aruncat.

Vincent surâse.

— Trebuie totuşi să mă îmbrac. Ai apă caldă?

— Da.

— Atunci aş vrea să fac o baie.

— Lasă-mă să ţi-o potrivesc eu.

Vincent trecu în baie, deschise robinetele, apoi se întoarse în cameră. Ea era în picioare în faţa patului.

— Sunt obosită, zise Jenny. Aici a fost o adevărată bătălie... E bine.

Intră în baie.

— Vino cu mine, îl strigă ea.

Vincent o urmă. Jenny tocmai intra în cadă.

— Ce caldă e, exact aşa cum îmi place.

Vincent se aşeză pe un taburet.

— Acum trebuie să-mi spui ce era cu Tom şi cu Nora.

— Te interesează aşa de mult?

— Mă intrigă.

— E uşor de ghicit, nu? Te aştepţi la cine ştie ce mari dezvăluiri?

— Nu... Aş vrea numai să înţeleg.

— Pentru Tom e foarte simplă explicaţia, zise Jenny. Se împlinesc cinci ani de când îl cunosc. La început, când a ajuns aici, l-am ajutat. Îmi inspira milă...

— L-ai ajutat, cum?

— I-am împrumutat bani, i-am cumpărat pânze, l-am recomandat clienţilor mei... Mă rog, ce se face în cazuri ca ăsta. Normal s-a îndrăgostit de mine, dar în felul său...

— Adică?

— E cam într-o ureche, complexat, şi protestant pe deasupra. Se învârtea în jurul meu fără să scoată un cuvânt, până în ziua în care am înţeles că are pentru mine o adevărată pasiune, vreau să zic ceva arzător şi sincer.

— Şi te-ai culcat cu el?

— Niciodată, şi aici e drama. I-am făcut vagi promisiuni...

Tăcu un moment.

— Era o pasiune sinceră, şi încă e o pasiune sinceră. Asta seamănă cu cea a copiilor, sau a animalelor. E, câteodată, înspăimântător. Anul trecut a petrecut o noapte întreagă suspinând în faţa uşii de la camera mea. Într-un timp făcea economii la mâncare, pentru a putea să-mi dăruiască trandafiri.

— Şi acum?

— El tot mai speră. Şi eu ştiu că nu se poate să nu spere. Atunci e de înţeles de ce, de fiecare dată când manifest, să zicem, oarecare atenţie spre un bărbat anume, devine de-a dreptul bolnav. Ceva din el care moare. Asta-i

tot cu Tom. Adică nu-i nimic. E un copil întârziat. Cred că trebuie tratat astfel.

— Şi Nora? întrebă Vincent.

— Cu ea e mai dificil.

Ea îşi trecu de două, sau de trei ori mâinile peste faţă.

— O să crezi că nu ştiu decât un singur refren... Şi Nora e îndrăgostită de mine...

— Te-ai mai culcat cu femei? o întrebă Vincent.

Jenny nu-l privea.

— De două, trei ori...

— Cu Nora?

— Cu Nora.

— Ea a încercat să-mi explice contrariul, zise Vincent.

— Ea a făcut tot posibilul să mă culc cu ea, din primele zile. Îi eram totodată şi mamă, şi conştiinţă, şi amant, eram totul pentru ea.

— Şi povestea cu tipul ei?

— Marco? Era un pretext pentru a mă face geloasă.

— Ca şi sinuciderea?

— Evident.

— De ce te culci cu femei?

— Sunt un simplu animal. Când am poftă să juisez, trebuie să juisez. Bărbat sau femeie, n-are nici o importanţă.

— E o explicaţie mult prea simplă.

— Da. E o experienţă care trebuie trăită, zise ea dintr-o dată serioasă, gravă chiar. Înţelege, cu un bărbat, chiar cu tine, e totuşi celălalt, ceva în afara ta, ceva străin... Cu o femeie, şi asemănător un tip cu un alt tip, e cu tine însuţi că faci dragoste... E o oglindă, te priveşti pe tine însuţi. Îţi păstrezi egoismul, autonomia, nu dai nimănui nimic.

Reflecta.

— Dar cu Nora erau şi pasiunile, şi crizele de nervi. Ea voia să mă forţeze să mă ocup de ea. Asta nu mai făcea parte din joc.

— Ea a făcut totul să se culce cu tine. Ai fi putut să n-o faci.

— E drăguţă, nu? Puteam s-o domin, s-o modelez. Ştii că-mi place s-o fac. Singura modalitate de a-mi manifesta dispreţul era de a avea acest secret în comun cu ea. În sfârşit, ceva pe aici...

Se ridică din cadă.

— Ai un halat de baie?

Vincent luă unul din cuier şi i-l întinse.

— Acum ştii totul.

— Amândoi îţi fac aceleaşi mutre, de fiecare dată când te întâlneşti cu un bărbat?

— Niciodată ca acum!

Jenny îl sărută pe gură. Apoi trecu în cameră şi începu să se îmbrace.

— Ce ciudat, cu tine am chef să vorbesc despre mine.

— Régnier spune că ştiu să ascult.

— Nu-i numai asta. Tu înţelegi fără prea multe explicaţii, şi n-ai idei preconcepute.

Acum era îmbrăcată, dreaptă, rochia sa albă era ca o armură.

— Vii mai târziu să bei un pahar?

— O să trec.

— Mă simt bine cu tine, îi zise ea.

Începu să coboare scările. Vincent o urma. În camera de zi de la parter, ea se opri.

— Sărută-mă! îi ceru ea.

O sărută. Se desprinse de el, apoi îi luă mâna.

— E singurul lucru pe care l-am privit, când ne-am văzut pentru prima oară. Îţi iubesc mâinile.

VI

— Cum zici că se numeşte acest golfuleţ? întrebă Serge.

— Ceapa, răspunse Daniel.

— Ce ceapă?

— În spaniolă, Cebolla... Asta înseamnă ceapă.

Daniel şi Serge îşi pregăteau uneltele. Hotărâseră, împreună cu Nadine, o partidă de pescuit, după arici de mare. Aveau învoire de la părinţi pentru toată ziua. Un coş cu mâncare şi, dis-de-dimineaţă, plecaseră la hoinăreală.

Urmaseră ţărmul şi merseră trei kilometri, până la acest golfuleţ strâmt, strâns între pereţii de gresie.

— Eşti gata? o întrebă Serge pe Nadine.

Fata, lângă el, devora o tartină, cu o poftă nedisimulată.

— Mi-e încă foame, răspunse ea, între două înghiţituri.

— Fetele, mereu aceeaşi poveste, zise Daniel, cu năduf. Hai să mergem numai noi doi.

Serge ezită, apoi se ridică.

— Noi plecăm, zise, o să ne găseşti tu.

Nadine dădu afirmativ din cap.

O luară spre apă cu vicleşuguri copilăreşti.

— E mai departe decât am crezut azi dimineaţă, zise Daniel.

Ocoliră stâncile negre.

— S-o luăm pe promontoriul ăsta.

Urcară mai sus.

— Anul trecut am adunat un sac întreg.

Serge îl urma atent, ca întotdeauna.

— Trebuie să fie pe aici pe undeva.

Se aplecară asupra unui ochi de apă clară şi luminoasă.

— Priveşte, e plin aici.

Serge îşi pregătea plasa, Daniel sacul.

— Să-i dau drumul.

În liniştea profundă a după-amiezii, căldura îşi dădea mare importanţă ocupând tot cerul şi pământul. Serge îşi afundă de mai multe ori plasa. De fiecare dată, însă, o scoase goală.

— Eşti chior, zise Daniel. Întâi ţinteşti, apoi arunci plasa, e foarte simplu.

Daniel se instalase pe o piatră plată. Serge cu fruntea încruntată, scruta fundul mării. Scufundă plasa, apoi o scoase cu un arici de mare.

— E la fix, zise Daniel, cântărindu-l din priviri.

Îl prinse şi îl băgă în sac.

— E o colonie întreagă aici, zise Serge.

Scufundă din nou plasa.

— Ce dumnezeu face fata asta, de nu mai vine? întrebă Serge.

— Haleşte. Fetelor le e întotdeauna foame.

Acum Serge se înfierbântase; trebuia să facă toate lucrurile cu seriozitate, şi până la capăt. De fiecare dată, un arici de mare se găsea prizonier între ochiurile plasei.

— Sunt aici să ne punem şi-n cap! strigă Daniel, în

culmea fericirii. Dacă vrei, te înlocuiesc; du-te şi caut-o pe Nadine.

— De acord, zise Serge.

Se întoarse spre stânca pe care trona Daniel şi îi dădu plasa. Daniel coborî în apă.

— Mă întorc, îi zise Serge.

— Nu te grăbi.

Daniel începu să-şi caude prada. Înaintă mai mult decât Serge, printre stânci, în mare. Găsi o altă gaură, în care aricii de mare se ţineau strânşi unul în altul. Începu pescuitul. De fiecare dată când prindea ceva, era obligat să se întoarcă la stânca plată, pentru a depune ariciul captiv. Daniel era fericit, nu se gândea decât la aricii săi, care se adunau pe stâncă. Toţi negri sau violeţi, strălucind în soare şi mişcându-şi ţepii. Erau frumoşi de văzut: flori pe o stâncă goală şi rea. După ce pescui mai multe duzini, Daniel se întoarse la stânca sa, să-şi admire prada. Erau câţiva arici care, încetişor, încercaŭ să ajungă din nou în mare. Era nostim, erau ca şi noi, se agitau ca şi noi.

Dorea ceva acest arici, nu ştiu eu ce, să-şi găsească poate femeia şi copiii, ori poate casa. Ezită puţin. Prinse ariciul şi îl aruncă în mare.

Se vedea o parte din radă, între două stânci mari. Pe mare nu se vedea nici o barcă, nici un vapor. Şi soarele, ca un torent de fontă lichidă, deasupra capului. Serge nu mai venea. Daniel avea chef să mănânce aricii, dar nu de unul singur. Mic, fragil, în mijlocul unei grădini de arici de mare. Fericit, totodată. Sunt plăcute vacanţele. Iubea soarele, dar nu soarele acesta necruţător. Şi marea aceasta indiferentă. Bineînţeles, după aceea va trebui să plece. Din nou la Paris, sau, poate, la Londra. Nu ştia nimic, cu tatăl său, era imposibil să ştii ceva, vreodată. Régnier avea chef să scrie un nou roman. Şi totul va fi luat de la capăt: o pensiune foarte elegantă, din apropierea Parisului unde va sta şase luni fără să-şi vadă tatăl. De fiecare dată era la fel.

Când Régnier scria o carte, nu avea nevoie de nimeni. Îşi lăsa copilul într-o pensiune. Şi fiul său, care nu mergea la şcoală decât şase luni la doi ani, nu ştia nimic. Mereu ultimul din clasă, mereu pedepsit. Ultima oară, la Versailles, a fost groaznic. Îşi făcuse un un calcul: treizeci de ore de pedepse, în şase luni. Trebuia să se decidă,

această decizie pe care o luase şi pe care tot amâna să i-o prezinte tatălui său. Nevoia de a-i spune tatălui lui că trebuie să trăiască altfel. Cu Régnier se putea discuta. Înţelegea totul. Dar nefericirea era că, cu tatăl său, nu era niciodată momentul. Bea prea mult şi nu-l asculta; ori avea necazuri cu inima şi trebuia să ia medicamente; sau, mai rău, era cu o femeie. Trebuia ca Daniel să găsească ocazia. Şi cât mai repede. Cel mai bine, ar fi să mă lase aici. O să găsim pe cineva care să mă pună la muncă, să-mi fac lecţiile. Aş merge în continuare la pescuit de arici de mare. Dar va fii greu. Este întotdeauna dificil să te faci înţeles de cei în vârstă.

Se ridică. Serge şi Nadine tot nu se întorseseră. De ciudă, o să mănânce singur toţi aricii de mare. Dar nu prea avea chef de ei. O barcă trecea în depărtare. Daniel îi făcu semne cu mâinile, cei din barcă îi răspunseră. Se urcă pe stâncă. Urcuşul era foarte abrupt. De câteva ori, bucăţi de stâncă se desprinseră. De acolo, de sus, o să-i văd pe Serge şi pe Nadine. Ajunse pe un promontoriu, care domina toate micile golfuleţe de sub el. Nu văzu pe nimeni. Îşi continua urcuşul. Acum era mai uşor. Mai departe, era puţină iarbă şi cimbrişor. Culese un bucheţel şi îl mirosi. Îi plăcea mirosul. Şi tatălui său îi plăcea la fel de mult. În vârf era o veche colibă, cu pereţii din bolovani. Se apropie de ea. Începu să se joace de-a indienii. La pândă, mergând în vârful picioarelor, gata să se arunce pe burtă la cel mai mic zgomot. Ajunse în faţa zidului colibei. Se ridică pe vârfuri, pentru a privi înăuntru prin gaura din zid. Nu era nimeni. Ocoli coliba, şi împinse uşa. Era o colibă de păstori. Cu un prici pentru dormit, o vatră, nişte paie şi câteva vreascuri. Nu de prea multă vreme, în vatră se făcuse focul. Se întoarse pe urmele sale, şi închise uşa. Acum era în penumbră. Se aşeză pe prici. Şi îi veni un chef de teatru. I se întâmpla adesea, când era singur. Un detaliu, un mic incident, declanşau un întreg teatru. Daniel vorbea acum cu voce tare.

„Asta-i casa mea. M-am retras aici, departe de lume. Aici nu ajunge niciodată, nimeni, dar dumneavoastră puteţi intra, domnule, puteţi intra, eu nu refuz niciodată să-l primesc pe cel ce trece".

Se ridică şi făcu un gest de primire spre un vizitator imaginar.

„E cam strâmt, dar mie îmi ajunge. Ştiţi, eu nu am nevoi prea mari. Marea, cerul, şi muntele în spate"

Din când în când făcea câte o pauză, de efect.

„Bineînţeles, muncesc. Nu fac decât asta. Scriu, da, scriu un roman... Ceva ce nu are încă nume. Am putea să-l numim roman, dar, de fapt, nu este un roman. E ceva despre toate astea: marea, cerul, şi eu însumi"

Fraze ale tatălui său, care îi reveneau în memorie.

„Liniştea e atât de reconfortantă. E singura modalitate de a te auzi pe tine însuţi. Pentru că înainte era prea mult zgomot peste tot. Peste tot unde eram. Ştiţi am dus o viaţă foarte agitată.. Am făcut războiul, multe războaie. Da, am fost aviator. Şi marinar, de asemenea. Am încercat de toate. Pentru asta sunt aici, în această casă. Ce mă nelinişteşte, în toate aceste lucruri, e că noaptea mi-e frică. Nu m-am obişnuit cu nopţile aici. Nu încă. Vântul, pietrele care cad. Şi apoi zgomotele de paşi pe munte, în plină noapte, care nu ştiu de unde vin şi ai cui sunt. Dar, strâng din dinţi, trebuie să fiu curajos. Am un mare prieten, Régnier, romancierul. Locuieşte în împrejurimi. Şi el îmi spune mereu: trebuie să fii curajos. Cred că are dreptate... Nu-l cunoaşteţi pe Régnier? Păcat. E un domn foarte interesant. Nu, eu nu scriu ca şi el. Nu, eu povestesc istoria, eu povestesc istoriile mele, cele pe care le-am trăit".

Daniel era în picioare, în mijlocul colibei, gesticulând. Vocea sa devenea din ce în ce mai fermă.

„Aici am regăsit fericirea. Fără impozite, fără note de plată, pentru telefoane sau electricitate. Nimic, în afară de mine şi de munca mea. Puteţi încerca, domnilor. La început, e greu, dar te acomodezi foarte repede. Dimineaţa, ascult caprele care urcă muntele. Ele îmi dau laptele. E cald. Şi toată ziua păsările, şi pe mare, vapoare; de departe, le recunosc pe toate"

Ăsta era un discurs al lui Régnier, care se decisese, într-o noapte de beţie, de a se retrage din lume.

„Şi femeile? Nu-i nevoie de femei, domnule. La ce servesc ele?"

Un Régnier în miniatură. Parodiat din gesturi, din atitudinea capului, cu mâinile care ţeseau în aer desene interminabile, chiar şi vocea sa, tradusă în inflexiunile copilăreşti.

„Am amânat prea mult. Amânat, ăsta-i cuvântul. Trebuia să iau această decizie. A fost greu, dar am scos-o la capăt"

Interlocutorul nu trebuia să răspundă, căci Daniel se opri. Se duse spre uşă, şi o deschise. Jocul se terminase, brusc, aşa cum începuse. Trebuia să coboare. Îi era foame; lăsase aricii de mare jos, pe stânca plată. Coborî în fugă, sărind din piatră în piatră. Serge şi Nadine s-au ascuns, lăsându-mă ca pe un caraghios. Ajuns pe plajă, îi văzu. Erau acolo, bine-mersi, gata să desfacă aricii de mare. Daniel alergă spre ei.

— Vaci împuţite, unde aţi fost?

Nadine surâse.

— Mi-a fost somn, zise ea. Am dormit amândoi la soare.

— Şi acum haliţi aricii mei!

— Ţi-am lăsat şi ţie, îi răspunse Serge.

Continuară să mănânce. Întâi, să desfaci ariciul, să-l râcâi bine, să-l miroşi, şi cu o lovitură de deget, să-l arunci în gură. E rece şi miroase a iod. Serge îşi scoase cuţitul.

— Şi tu, unde ai fost? îl întrebă Serge.

— E o colibă acolo sus, nu e rea... Ce facem, după ce mâncăm? întrebă Daniel, cu gura plină.

— Nu ştiu, îi răspunse Serge.

Apucă sticla cu vin rozé, pe care o luaseră cu ei, şi bău un gât. I-o întinse Nadinei, care bău, apoi lui Daniel.

— Mie îmi place coca-cola, zise Daniel. Mi-am adus o sticlă.

Căută prin coş, găsi sticla, pe care o destupă şi o bău pe nerăsuflate.

— Mă scârbeşti, îi zise Nadine.

— Face bine la sănătate, făcu Daniel.

Serge îşi aprinse o ţigară, pe care i-o trecu fetei.

— Sunt americane? se interesă Daniel.

— Nu, sunt spaniole, cu tutun negru.

Rămaseră tăcuţi, privind marea. Apăruseră câteva bărci. Se mai răcorise. Serge avea un aer gânditor. Se întoarse spre Daniel.

— Eşti cam mic, zise el, dar numai are importanţă...

Serge avea aerul său serios, de zile mari.

— Vreau să-ţi cer un serviciu. Numai că trebuie să juri că vei păstra secretul, pentru totdeauna...

Daniel reflecta.

— Jur, zise el. Şi apoi, nu sunt chiar aşa de mic pe cât par.

— Aşa e, încuviinţă Nadine.

Serge îşi aruncă ţigara, îl împiedica să vorbească.

— Nadine şi cu mine, am luat o decizie foarte importantă.

Daniel îi privi pe amândoi.

— Vă veţi căsători?

— Nu încă, dar într-o zi bineînţeles, când vom avea vârsta. Până atunci, o să plecăm.

Daniel căscă ochii.

— Să plecaţi... De unde?... De aici?

— Să ne părăsim familiile, dacă vrei.

— Şi voi aveţi necazuri cu ai voştri, acasă?

— Mai degrabă, da, zise Serge. La mine e mai puţin grav. Dar Nadine e nefericită.

— Şi unde vreţi să vă duceţi?

— Nu ştim, zise Serge, o să găsim noi ceva, în cele din urmă, ne vom descurca... Numai că tu trebuie să ne faci un serviciu. Ne trebuie nişte biştari, puţini, acolo, pentru a putea pleca... Şi numai tu poţi să ne ajuţi; tu obţii ce vrei de la tatăl tău...

Daniel surâse.

— Asta-i tot ce vreţi de la mine?.. E simplu, taică-meu nu ştie niciodată câţi bani are; îi lasă peste tot, prin casă. Câţi vă trebuie?

— Ştiu şi eu?... Zece mii?

— O să vă dau douăzeci de mii.

— Eşti drăguţ! zise Nadine.

— Vezi însă, nu uita să păstrezi secretul, îi aminti Serge.

— Tu vorbeşti... E prea mişto, povestea voastră.

Chipul lui Serge se destinse puţin.

— Şi când vreţi să plecaţi? întrebă Daniel.

— Nu ştim încă, trebuie să mai vedem. Mama Nadinei e încă bolnavă... O să-ţi spunem când, şi în acel moment, tu o să ne aduci banii.

— O.K.! Vreţi să vă întoarceţi în Franţa?

— Ar fi poate mai bine, zise Serge. Aici sunt prea mulţi curcani.

— Poate am o combinaţie pentru voi.

Nadine se ridică şi se apropie de Daniel.

— Ce fel de combinaţie?

— E un amic al tatei. E ceramist pe Coasta de Azur. E uşor nebun, dar e drăguţ.

Daniel tăcu un moment.

— Ştii, şi eu, într-o zi, am fugit dintr-o pensiune unde mă aflam, lângă Paris. La el m-am dus, şi m-a primit foarte bine.

— N-o să fie rău, zise Serge.

— O să încerc să dau de adresa lui, zise Daniel. O să vă pună la muncă, dar nu trebuie să vă faceţi probleme.

Nadine se întinsese din nou la soare. Serge se întoarse spre Daniel.

— Ai putea veni şi tu cu noi.

— Eu de ce?

— N-ai şi tu probleme cu tatăl tău?

— Nu, zise Daniel. Ţin mult la el; n-aş putea să-l părăsesc vreodată.

— Ai noroc, îi zise Nadine.

Daniel reflecta. Îşi ţinea ochii foarte mult deschişi.

— Ţin foarte mult la el, fiindcă ştiu că ţine şi el foarte mult la mine. Nu pot să-i fac aşa ceva.

Serge arunca, din când în când, cochilii de scoici în apă.

— Şi voi doi chiar vă iubiţi? întrebă Daniel, arătând spre ei.

Serge îl privi cu un aer grav.

— Da, răspunse. Nu putem sta unul fără celălalt.

— În cazul ăsta, e bine. Puteţi conta pe mine.

Se ridică şi se îndepărtă de ei, ca să-şi ascundă emoţia. Trăia un moment emoţionant. Adora astfel de momente.

— Facem o baie? întrebă Nadine.

— Nu aici, zise Serge, n-ai văzut că e plin de arici de mare?

Nadine se ridică.

— Ne întoarcem, zise Serge.

— O să dăm de restul găştii. M-am cam săturat.

— Am putea merge la Mao, zise Daniel.

— Bătrânul tău ţicnit, întrebă Nadine, care locuieşte lângă biserică?

— Nu spune asta, e un tip extraordinar. Întâi, că a fost în Cuba, şi apoi construieşte nişte bărci minunate. Şi, credeţi-mă, sunt sigur, e un vrăjitor.

Serge izbucni în râs.

— Aşa ceva nu există; auzi, vrăjitori!, zise el.

Daniel protestă.

— Aici, nu sunt decât din ăştia... O să vezi: o să-ţi spună o groază de poveşti. Hai să mergem.

Cei trei puşti se ridicară şi începură să escaladeze stâncile pentru a ajunge la potecă.

— Iar mi-e foame. Ce bine că trecem pe la vânzătorul de îngheţată.

Ajunseră la primele case din Caldeya. Doi turişti leneşi şi rătăciţi vagabondau primprejur. Era încă ora siestei. Mergeau de-a lungul străzilor liniştite, populate numai de pisici sperioase, care dormeau la soare.

— Orice ai face, zise Serge, în satul ăsta tot te plictiseşti.

Daniel se întoarse.

— Trebuie să ştii ce să faci cu timpul tău.

Mergea în faţă, sigur de importanţa sa, şi de faptul că ştia împrejurimile.

— Bătrânul tău îşi face siesta?

— Cine, el? Niciodată!

— Cum l-ai cunoscut?

— Am pălăvrăgit în port, într-o zi. L-am găsit amuzant.

Intrară în partea de sat în care turiştii nu veneau niciodată. Adevăratul sat spaniol, care rezistase secolelor, care nu se schimbase de la întemeierea sa. Străduţe murdare şi prăfoase, trepte uzate şi scârţâitoare, şi, peste tot faţade mâncate de timp. Câini, pisici, şi, câteodată, un măgar care traversa drumul, zbenguindu-se în soare. Un aer dezolant, o atmosferă de abandon, aici mai puternică decât în altă parte, a soarelui-călău şi a căldurii sale. Bărbaţi în maieuri care treceau prin faţa ferestrelor şi copii pe jumătate goi care se jucau în ţărână.

— N-am fost niciodată aici, zise Nadine.

— Îmi place mult colţul ăsta de sat, miroase a staul, zise Daniel.

Mergeau tot mereu, repede, urcând şi coborând străduţe, făcând la stânga, sau la dreapta.

— Cum de cunoşti atât de bine satul?

— Îmi place să hoinăresc, zise puştiul, şi apoi, eu înţeleg tot ce spun.

— Chiar şi în catalană? îl întrebă Serge.

— Bineînţeles...

— Câte limbi vorbeşti?

— Patru sau cinci. Sunt obligat, cu taică-meu; ne plimbăm mai peste tot, şi el refuză să înveţe o limbă străină. Mereu sunt obligat să servesc de interpret.

Ajunseră în faţa unei case joase, aproape o ruină.

— Aici stă, zise Daniel.

Bătu de două ori. O voce răguşită strigă ceva. Intrară.

— Tu erai, zise vocea, în catalană.

Puştii nu vedeau nimic, totul era într-o obscuritate totală. Mirosea puternic a mizerie şi a baleg㠹 a paie şi a ulei încins.

— E dezgustător, murmură Serge.

Daniel ridică din umeri. Se duse spre fundul camerei.

— Mao, am venit să te vedem. Nu ştiam cum să ne pierdem timpul.

Văzură apărând din penumbră un bătrânel scund, jegos. O caschetă de marinar deasupra unui chip descărnat, cu ochelari cu rame metalice pe vârful nasului.

Stătea în picioare, privind ca o bufniţă la copiii aşezaţi în cerc, în faţa lui.

— Nu primeşte adesea vizite, bătrânul vrăjitor, zise el.

— Mie-mi place la tine, zise Daniel. Te rugăm să ne spui poveşti de-ale tale. Ştii, ca altă dată.

Bătrânul miji ochii; putea fi luat ca un surâs. Se scărpină în cap, ridicând puţin cascheta.

— Tu nu-ţi scoţi niciodată cascheta? îl întrebă Daniel.

Bătrânul se întoarse.

— Niciodată, răspunse el. E o amintire.

Cabotin bătrân, cu o artă consumată, făcu câţiva paşi în cameră. Avea un aer concentrat. Puştii aşteptau o poveste, n-avea nici un fel de importanţă subiectul. În ziua asta aveau nevoie de poveşti, pentru a uita de griji.

— Căpitanul, cel mare, mi-a dăruit-o... Acum patruzeci de ani...

Mao făcu o pauză.

— Şi cine era acest mare căpitan? întrebă Daniel.

Mao se întoarse spre ei, mijindu-şi tot mai mult ochii.

— Un om de un curaj nebun, zise el cu o voce mai puternică. Mao se aşeză pe o ladă. Serge şi Nadine se apropiară. De aproape, bătrânul mirosea urât.

— Un om bătrân, care trăia într-o casă mare, pe metereze. A vrut să fie marinar. Numai că, vedeţi, marea, ea se mişcă, şi el nu putea suporta ca marea să se mişte. De fiecare dată îşi dădea sufletul, ba chiar mai mult. Şi atunci, pentru el, marea era un capitol încheiat.

— Nu-i prea amuzantă povestea ta, zise Daniel.

— Aşteaptă puţin, chico, aşteaptă... Marele căpitan a pus să i se construiască un vapor aici, de oamenii din sat. Mi-aduc aminte... Şi, de asemeni, un croitor i-a făcut o uniformă arătoasă de marinar, cu totul; caschetă, veston cu decoraţii, toate false, bineînţeles. Şi toată ziua, pe terasă, îşi privea vaporul, jos în port, apoi privea orizontul cu ocheanul său.

— Asta-i tot?

— Puţină răbdare, hombre! Şi atunci, veni iarna. Şi vântul, ştii, tramontana. Căpitanul suferea de reumatisme; avea o altă casă în munţi, foarte departe de aici, la vreo cincizeci de kilometri. Şi acolo era bine pentru reumatisme. Şi atunci, din luna lui noiembrie, îşi pregăti marea sa călătorie pe mare. Pe o mare numai a lui. Comandă în sat şase perechi de boi şi o căruţă mare. Mereu îmbrăcat în marea ţinută de amiral al mărilor. Şi apoi i-au adus căruţa cea mare. Cu roţi imense. Bun. A inspectat toate acestea. Era mulţumit. Şi vântul sufla din ce în ce mai tare. Asta îi făcea rău, avea dureri, căpitanul. Apoi începu să-i grăbească pe toţi. Bărbaţii traseră vaporul pe plajă, şi apoi îl puseră în căruţă. A fost greu, cu trunchiuri de copaci şi cu ulei. Le-a luat ceva vreme bărbaţilor din sat. De mai multe ori, l-am ajutat pe căpitan.

— Şi el, el ce făcea în timpul ăsta?

— Supraveghea, striga... Spunea că un voiaj pe mare se pregăteşte cu mare grijă... În sfârşit, vasul fu urcat în căruţă. Şi după aia, au înjugat boii la căruţă, cele şase perechi. În acel moment, s-a strâns tot satul. Toată lumea. Era ca la bâlci. Era chiar şi muzică, venise şi alcadele*, până şi garda civilă. Marele căpitan ieşi din casa de pe metereze. În marea sa uniformă, aceea de sărbătoare, numai fireturi aurite. S-a pus scara; urcă pe căruţă, apoi pe vasul care era în căruţă. Orchestra cânta o veche

---

* alcade — primar, reprezentant al autorităţii în Spania. (N.T.).

sardană. Şi toată lumea avea lacrimi în ochi. Căpitanul se duse spre cârmă, în partea din spate a vaporului. Se profila pe cer, foarte sus, deasupra vaporului, şi deasupra căruţei. Făcu un gest larg. Dădură bice boilor, şi căruţa se urni din loc, şi cu ea şi vaporul. Şi el era acolo sus, în uniforma lui de paradă, şi privea în larg. Era fericit, bătrâna canalie. Şi să ştii, călătoria a durat trei zile. Au traversat satele cu atelajul său, dar îl cunoşteau, ştiau că e marea sa călătorie pe mare. Şi peste tot, în sate, îl întâmpinau cu muzică, cu sardane, şi vinul curgea în valuri. Apoi, a ajuns la el.

Daniel surâse.

— Era cam nebun, căpitanul tău!

Mao îşi miji ochii.

— Avea multă imaginaţie, e cu totul altceva.

Serge şi Nadine rămăseseră nemişcaţi şi tăcuţi.

— Arată-mi şmecheria cu frânghia, zise Daniel.

Bătrânul se ridică. Se duse şi scotoci într-un colţ al camerei. Reveni cu o frânghie lungă de trei sau patru metri.

— Priviţi-mă cu atenţie, le zise el.

Începu să facă noduri, murmurând cuvinte de neînţeles.

— E un truc magic, zise el, în cele din urmă.

Trase de cele două capete ale frânghiei: dintr-o dată, toate nodurile se desfăcură. Bătrânul le făcu cu ochiul.

— Acum, nimeni nu mai ştie să facă aşa ceva, zise el.

Daniel se ridică.

— Nu e sigur, zise el, dă-mi frânghia.

Luă frânghia din mâinile bătrânului. Începu să facă noduri.

— Dacă fac la fel, ce-mi dai?

Mao surâse.

— Sunt mai sărac decât Sfânta Fecioară, zise el.

Daniel, în picioare în mijlocul camerei, începu să tragă de frânghie. Un nod, apoi al doilea, şi al treilea, şi celelalte, începură să se desfacă, din ce în ce mai repede.

— Am prins şmecheria, zise Daniel, nu e prea complicată.

Mao surâse. Îl mângâie cu blândeţe pe cap.

— Vrăjitor mic, zise el râzând, vrăjitor mic, şi eu eram ca tine, când eram de vârsta ta.

— M-am plictisit, zise Serge, privind spre Daniel, să mergem.

— Deja? E ciudat, nu?

Nadine se strâmbă.

— Miroase urât, zise ea.

Daniel ridică din umeri. Se adresă bătrânului:

— E adevărat că eşti vrăjitor?

Chipul bătrânului se făcu mai serios, dar se simţea că joacă teatru:

— Am fost. Acum sunt prea bătrân. Dar tradiţia o continuă fiii mei.

— Şi ce fac fiii tăi?

— De toate...

Mao făcu o strâmbătură.

— Tu eşti prea mic, nu trebuie să ştii.

Coborî vocea cu un ton.

— Înainte, în sat, ştiam să ghicim. Eu şi o femeie din sat, Gloria. Ghiceam tot şi nimeni nu murea, dacă nu vroia să moară. Gloria şi cu mine eram meşteri la astea.

Surâse.

— Totul s-a sfârşit foarte repede, din cauza târfei ăsteia de Gloria.

Bătrânul scuipă.

— Pentru că a venit un pictor, şi totul s-a terminat. Ea n-a mai vrut nici măcar să mă vadă. Oamenii au început să o dispreţuiască, la fel şi eu. După aceea, au început să arunce cu pietre în noi. Nu mai dominam satul, se terminase.

Scuipă din nou.

— Târfa de Gloria!

Nadine se aplecă spre Serge.

— E vorba de femeia care îngrijeşte casa lui Vincent, zise ea, cea care...

— Femeia a înnebunit, reluă Mao. Ăsta nu e un lucru bun pentru un vrăjitor, pentru că un vrăjitor nu e un nebun, nu, dimpotrivă... El vede mai departe, asta e totul.

Mao se pregătea să-şi răsucească o ţigară. Degetele îi tremurau. Şi-o aprinse. Fărâme de jar îi căzură pe cămaşa murdară. Se ridică. Avea un aer tragic şi furios, totdeodată.

— Vreau să vă spun un lucru, le zise el.

Făcu câţiva paşi prin cameră. Avea un deget ridicat

— Ştiu un lucru, un singur lucru...

Vocea sa deveni mai înaltă, mai ascuţită. Se opri în mijlocul camerei.

— O să moară ea, Gloria! O să moară de nebunia, şi de amorurile ei, şi asta cât de curând! Cât de curând, asta v-o spun eu, Mao!

Tăcu brusc şi dispăru în întuneric.

— Amor de rahat!, mormăi el.

Serge şi Nadine se ridicaseră. Daniel nu mai asculta. Privea nişte modele de vapoare în miniatură, puse pe un bufet vechi.

— Vii? îl întrebă Nadine.

Daniel îşi înălţă capul. Îi ajunse din urmă. Bătrânul apăru din nou din întunericul camerei.

— Pleci? îl întrebă.

— O să vin să te mai văd, îi răspunse Daniel.

Mao îi privi pe Serge şi pe Nadine. Îi arătă cu degetul, cu un gest nu prea dramatic.

— Şi ăştia doi sunt îndrăgostiţi, asta se vede. Asta se vede ca lepra, şi la capăt...

Tăcu. Nadine şi Serge îl priveau ţintă. Îşi duse mâna la gură:

— Gata, ai vorbit destul! Tu, vino să mă mai vezi, îi zise lui Daniel, vrăjitor mic. Ştiu să fac şi alte lucruri cu frânghia. Şi o să le ştii şi tu.

Daniel ieşi primul. Nadine nu înceta să se uite la bătrân, cu o privire înfricoşată. Serge o trăgea de mână.

— Vii?

— Ce-a vrut să zică?

— Spune prostii. Este singura lui plăcere, singura care i-a mai rămas, zise Daniel.

— Vino!, insistă Serge.

Coborâră spre mare. Satul intrase în agitaţie. Siesta se terminase.

— Trebuia să-l trezesc pe taică-meu, zise Daniel, mi-a cerut-o când am plecat.

Se despărţi de Serge şi de Nadine în colţul unei străzi.

— Şi noi ce facem acum? întrebă Serge.

— Rămânem împreună, zise Nadine

Se apropie de Serge.

— Bătrânul m-a făcut să-mi fie frică, zise ea, încetişor.

— E un bătrân sonat, zise Serge

Nadine mergea cu privirea în pământ; nu mai vedea nimic în jurul ei, nici soarele care făcea giumbuşlucuri deasupra mării, nici copacii care începeau să trăiască sub adierea unei uşoare brize. Nu mai voia să vadă nimic. Devenise brusc rece, străină. Având impresia că la fiecare pas s-ar putea deschide o prăpastie. Şi asta numai din cauza bătrânului acela nefericit şi a cuvintelor sale idioate. Şi din cauza acestei iubiri pe care o purta cu sine şi care se vedea ca o rană. Şi incapabilă de a-şi explica toate lucrurile. Totul se desfăşura ca la cinematograf, repede, sacadat, fără legătură şi fără cauză. Şi în spate casa, tatăl şi mama, şi dezgustul ei pentru mereu mai încâlcită viaţă de familie. Şi această sete de Serge, şi această dorinţă de a fi cu el. Ajunseră în port; bătrânii priveau marea, cu ochii lor goi. Nadine se opri. Îl strânse de mână pe Serge.

— Mi-e frică, zise ea.

Vocea, ca un suspin. Lui Serge îi veni să plângă. Se şterse cu un gest bărbătesc. O bătu uşor pe mână, pentru a o linişti.

Pe faleză începuse parada de seară. Toată lumea era prezentă: fetele din sat, împopoţonate, fetele venite în vacanţă, şi care arătau ce pot, puştimea dezinvoltă, bătrânii în căutarea unui strop de viaţă.

— Tu ai nişte bani? îl întrebă Nadine.

Serge se căută în buzunare. Scoase o monedă de douăzeci şi cinci de pesetas.

— Ajunge să bem o bere, zise ea, mi-e sete.

— Unde mergem?

— La „La Estrella"

Îl trase după ea. Traversară terasa care începea să se anime. Intrară în barul încă gol. Nadine se duse în colţul cel mai întunecos. Comandară două beri. Ea se întinse în fotoliu, cu capul dat pe spate, cu ochii închişi. Era atât de frumoasă, încât lui Serge îi venea să plângă.

— După toate astea, ce s-ar întâmpla dacă am muri la sfârşitul întregii poveşti? întrebă ea.

— De ce spui toate astea?

— Pentru că trebuie spus totul.

Ea deschise ochii, şi un surâs îi lumină faţa. Era ca şi cum o aură miraculoasă venea s-o înconjoare. Dar, în acelaşi timp, amândoi erau zdrobiţi de o fatalitate pe care nu puteau s-o prevadă, pe care n-o puteau domina nici o

clipă. Simpla fatalitate a corpurilor lor, unite pentru o clipă. Simpla, poate, revelaţie bruscă şi arzătoare a singurătăţii lor, şi a poverii pe care erau obligaţi s-o poarte toată viaţa lor. Dar această povară putea fi uşurată, machiată, deghizată, dacă corpurile lor împreunate erau în armonie. Ei găsiseră această armonie, sau cel puţin o presimţiseră. Şi nimeni, şi nimic nu le mai putea smulge această presimţire a adevăratului paradis omenesc. Înspăimântaţi de această descoperire şi ştiind dinainte că-i vor fi pentru totdeauna sclavi. Şi revoltaţi de această sclavie, şi incapabili să şi-o mărturisească, să şi-o spună cu adevărat. Copilăria fugea fără să bruscheze nimic, şi astfel se înşela. Utilizând blândeţea, nu făcea mai puţin dureroasă despărţirea. Fiecare fibră, fiecare bucăţică din universul copilăriei se agăţa în durere. Şi ei erau acolo, neputincioşi să stăpânească această durere, nevoind s-o domine. Dar agasaţi, consternaţi de această suferinţă. Şi scufundaţi amândoi în agonia copilăriei lor. Totul se scufunda în acelaşi timp. Visele superficiale, poveştile pe care le asculţi şi adevărata singurătate a copilăriei, care nu e o suferinţă, ci o bucurie. Niciodată singuri, nici Nadine şi nici Serge, împreună pentru multă vreme, şi suferind unul după celălalt pentru multă vreme. Niciodată singuri, atât de dumnezeieşti solitari. Jocul se terminase; unicul, jocul minunat în care copilul singuratic inventează după dorinţă personajele viselor sale, şi, cu ele, dialoguri fără de sfârşit. Nimic nu este mai gratuit. Nici partidele de pescuit arici de mare; şi chiar şi Daniel îi priveşte cu ochii celui care vede răsărind singurătatea împărtăşită. Ar trebui ca în fiecare clipă să fie atenţi unul la celălalt. Ar trebui să se reconstruiască pornind unul de la celălalt. Şi neliniştiţi, pentru că, totuşi, erau necunoscuţi unul celuilalt. Singurătatea împărtăşită, ca o povară pe umerii lor de copii. Şi Nadinei îi era frică.

Serge stătea nemişcat.

— Tu nu-ţi bei berea? îl întrebă Nadine.

— Ba da.

— Tocmai mă gândeam la ceva...

— La ce?

— La tatăl meu... Brusc, am înţeles mai bine tâmpeniile lui.

— Ce vrei să zici?

Ea făcu un gest larg.

— Puştoaicele lui, în fine, tot circul...

Se aplecă brusc spre Serge.

— Ştii, zise ea, acum, noi suntem ca ei, adulţii...

Nu spuse nimic. O ştia şi el. Ca adulţii. S-a sfârşit cu judecatul, cu tranşatul de la înălţimea tribunalului perfect al copilăriei. În mulţimea celor puşi în gardă, ca şi ceilalţi. Şi fără a şti prea bine cum să se orienteze în ea. Serge avu o tresărire.

— Nu e adevărat, zise el.

— Ba da, zise Nadine, asta trebuie să se sfârşească întotdeauna aşa.

— Nu-i adevărat, repetă Serge, şi apoi, tu şi cu mine, nu e acelaşi lucru.

Nu ştia de ce, dar trebuia să se agaţe de această idee: eu şi cu tine, aşa ceva nu ni se poate întâmpla. Dacă nu...

Serge se ridică.

— S-o ştergem, or să apară părinţii noştri.

De departe, o văzură pe Jenny care îi salută, făcându-le cu mâna. Vincent era aşezat la o masă şi sporovăia cu Tom. Toţi adulţii. Nu lipsea decât Régnier. Perechi, perechi, începeau să sosească. Mulţimea de seară. Pe faleză, gaşca era deja instalată de-a lungul trotuarului pentru a privi teatrul de la „La Estrella" Îi primiră gălăgioşi pe Serge şi pe Nadine.

— Unde aţi fost? îi întrebă Patrick.

— După arici de mare, zise Serge.

— Aţi fi putut să ne anunţaţi şi pe noi.

Serge îl măsură cu privirea fără a spune nimic. Fetele, în spate, şuşoteau, privind-o pe Nadine.

— Ţine minte că ne putem lipsi de tine, zise Patrick.

Serge ridică din umeri. Şi asta, probabil, trebuia să facă parte din joc. Să devii adult, şi ceilalţi puşti să-şi dea dintr-o dată seama. Nadine era singură, sprijinită de un copac. Serge o prinse de mână şi o trase după el. Privirile celor din gaşcă îi urmăreau.

Mergeau de-a lungul falezei. Nu-şi spuneau nimic. Mergeau ţinându-se de mână. Şi mulţimea îi ocolea, politicoasă. La capăt, trebuiau să aleagă, la dreapta, spre munte, la stânga, spre alte cheiuri ale portului. Se deciseră pentru munte. O apucară pe o potecă ce urca de-a dreptul.

Foarte repede, singurătatea nopţii îi cuprinse. Serge se opri.

— Ne-au înjurat cu toţii, zise el.

Cu mâna arătă spre cei de jos. Tot ce forfotea în spatele zidurilor caselor, toată parada de pe faleză, tot carnavalul superficial al vacanţei.

„Mie, toţi îmi provoacă frică", zise Nadine.

Se strânse în Serge.

— Mergem până la colibă?

— Dacă vrei.

Urcară pe cărarea caprelor. La dreapta şi la stânga, măslini masivi şi tufişuri. Din când în când, câte un ţipăt de animal.

— Mi-e bine, şopti Nadine.

Serge îi strânse mâna. O ajută să urce. Sus, era o colibă. Aceea în care veneau când Serge organiza jocurile găştii de puşti.

— Ne aşezăm pe o bancă? îl întrebă Nadine.

Se vedea rada şi tot satul care se lumina şi urmele roşii ale neonului pe cer. Zgomotele ajungeau până la ei estompate. Claxoane de maşini, frânturi de muzică. Faruri străluceau. Departe, pe mare, un vapor impunător, strălucind de lumini, plutea ca într-un vis.

— E vaporul care merge în Algeria, îi spuse Serge.

Lumea era la picioarele lor, atât de ostilă, străină şi necunoscută. Pe care trebuiau s-o descifreze, s-o înţeleagă, pentru a putea trăi în ea. Şi sentimentul că nu vor reuşi niciodată. Străini pentru totdeauna, pentru totdeauna orbiţi de luminile ei, de semnele ei. Aceste zgomote pentru a se putea convinge că frica nu există, şi toate aceste lumini pentru a o farda şi a o face atrăgătoare.

— Dă-mi mâna, îi ceru Nadine.

Îi luă mâna, i-o strânse. Cu degetul îi mângâie palma.

— Suntem împreună, îi zise Nadine.

Şi lacrimile apărute repede în colţul ochilor, pentru că era prea bine, pentru că fata era prea frumoasă, şi băiatul prea drăguţ. Pentru că totul era atât de perfect. Şi pentru că totul semăna atât de mult cu o cursă. Şi frica de acest farmec pe care ar trebui să-l exorcizeze prin cuvinte.

— O bombă atomică deasupra, şi n-ar mai fi nimic.

— De ce spui asta? întrebă Nadine.

— Nu ştiu nici eu.,.. Taică-meu nu se gândeşte decât la

astă; el zice că obligatoriu vom ajunge la asta, mai devreme sau mai târziu.

Nadine privi încă o dată perfecţiunea peisajului. Ca şi când ar fi fost pentru ultima oară; ca şi când, într-o clipă, o izbucnire orbitoare ar spulbera frumuseţea nopţii.

— Poate că n-o să se întâmple niciodată, zise ea.

Serge zgâria pământul cu vârful sandalei, aşa, ca să facă zgomot. Nadine îi puse mâna pe genunchi, să-l facă să se oprească. El se opri.

— Ştii, spuse ea, dacă ţi-e frică să pleci cu mine, trebuie să-mi spui.

— De ce spui asta?

— O simplă idee...

Ea rămase, enigmatică, cu chipul hotărât; nu-l mai privea pe Serge.

— În fond, tu n-ai avea cine ştie ce motive să-ţi părăseşti părinţii.

Serge nu-i răspunse. Coborî privirea. Privea pământul uscat.

— Am eu motivele mele. Acasă, se ceartă tot timpul. Nu se mai poate. Pentru tine nu-i acelaşi lucru. În cele din urmă, sunt şi ei ca ceilalţi, nici mai buni, dar nici mai răi ca alţii...

— Nu se înţeleg deloc, zise Serge.

Vorbea, fără să-şi ridice capul.

— Ăsta nu-i un motiv, zise Nadine.

Serge se întoarse spre Nadine. Nu-i vedea decât profilul, în semiobscuritate.

— E motivul tău, zise el.

Cuvintele se înghesuiau. Se bâlbâi puţin.

— Dacă pleci tu, plec şi eu. Şi, poţi să mă crezi, puţin îmi pasă de ai mei.

Se uşurase. Bineînţeles, el nu avea nimic deosebit de reproşat părinţilor săi, pur şi simplu îl agasau; el îi dispreţuia puţin, dar nu prea mult. Dar era vorba de Nadine şi de existenţa ei. Şi necesitatea de a fi cu Nadine.

Nadine îi căută privirea.

— Îmi plac atât de mult mângâierile tale, îi zise ea.

Tăcură.

— Vrei s-o fac acum? întrebă Serge.

Ea surâse.

— Nu, nu acum. Aş vrea să-ţi spun ceva... I-am

povestit totul mamei, povestea de alaltăieri, în casa doamnei în alb.

— Eşti nebună!

— Nu, trebuia să-i povestesc totul.

— Şi ţi-a făcut scandal?

— Nu, a surâs.

— Asta-i tot?

— Da, asta mi s-a părut foarte ciudat, numai că apoi a mai adăugat ceva.

— Ce?

— În fond, semeni cu tatăl tău.

— E urât, zise Serge.

— Am înţeles o poantă: nici măcar ea, maică-mea, nu mă iubeşte. Ea nu-l iubeşte decât pe tata.

— O fi probabil prea greu să iubeşti mai multe persoane deodată?

— Poate, zise Nadine.

Ea se întoarse.

— Şi atunci, după cum vezi, nu te mai am decât pe tine.

Serge se aplecă şi o sărută pe gât.

— Nici eu nu am pe altcineva, în afară de tine.

Se îmbrăţişară strâns. Cu aceeaşi frică şi aceeaşi tandreţe, şi acelaşi suspin spart în piept.

Un animal strigă foarte aproape de ei. Nadine tresări. Serge se ridică. Încercă să ghicească în semiobscuritate.

— Nu ştiu ce-i, o vulpe, poate...

Animalul chiţăia şi se tânguia foarte aproape.

— Mă duc să văd.

Se îndreptară spre tufişul de unde părea că vin strigătele. Serge se aplecă.

— E pe aici, dar nu văd nimic.

Încercă să îndepărteze crengile. Strigătul se auzi din nou, strident, chiar la picioarele sale. Nadine se retrase, speriată. Serge era aplecat deasupra tufişului.

— Ah! La dracu', exclamă el, vino să vezi...

Nadine se apropie, temătoare.

— E o pasăre.

Se aplecară împreună. În fund, sub frunziş, o pasăre mare. Tremura.

— Trebuie să fie rănită, zise Serge.

Dădu la o parte alte crengi, le strivi cu picioarele.

Locul fu bine degajat.

— E o cucuvea, zize el.

— Asta aduce nenorociri...

Serge ridică din umeri. Întinse mâna. Pasărea încearcă să-l ciupească de mână.

— E rănită la o aripă şi la o gheară. O să crape...

— Trebuie s-o îngrijim, zise ea.

Serge glumi.

— Nu, că aduce ghinioane.

— Am spus-o şi eu aşa, nu ştiu de ce.

Pasărea îi fixa cu ochi mari, funambuleşti.

— Ar fi mişto, dacă am duce-o în sat, zise Nadine.

— Numai s-o pot prinde, zise Serge.

Stătură să se gândească.

— Oricum, nu se mai poate mişca.

— Aşteaptă, am găsit, zise Serge. O să-i pun ceva pe cap.

— Ce?

— Dă-mi eşarfa ta.

Nadine îşi scoase eşarfa. Serge o luă şi o desfăcu.

— O să vezi.

Serge se apropie de cucuvea, rămase un moment nemişcat, apoi, cu un gest rapid, aruncă eşarfa şi o ţinu pe capul păsării, care se zbătu puţin, apoi se linişti.

— Acum, trebuie s-o prindem de gheare, zise Serge.

Se aplecă, întinse mâna, strânse, reuşi să prindă amândouă ghearele. Cucuveaua ţipa.

— Asta-i, zise, am prins-o.

Se ridică. Nadine îl ajută să înnoade bine eşarfa în jurul gâtului păsării.

— Scoate-mi cureaua, zise Serge. O să i-o legi în jurul ghearelor, asta o să mă ajute.

Nadine făcu, de bine de rău, un nod. Pasărea era acum imobilă.

— Vezi să nu moară zise Nadine.

Coborâră spre sat. Câteodată, cucuveaua avea câte o tresărire. Serge o strângea mai tare. Pasărea nu mai striga.

— Şi ce-o să facem cu ea? întrebă Serge.

— Nu ştiu, zise Nadine, dar e nostim.

Ajunseră în dreptul primelor case.

— Am o idee, făcu Nadine, o s-o ducem, la „La Estrella"

— La Jenny, de ce?

— Să-i băgăm în sperieţi pe toţi idioţii de acolo. O să vezi. Numai că trebuia s-o ascundem. Aşteaptă...

Îşi scoase puloverul, şi înfăşură pasărea. În întuneric, era un pachet ca oricare altul.

— Jenny o să facă scandal, zise Serge.

— O să-i treacă.

Ea trecu în faţă. Serge ţinea cu greu pasărea, care se zbătea din ce în ce mai tare. Nadine râdea. Traversară faleza. „La Estrella" era plină ochi.

— O să mergem până în fund şi o să-i dăm drumul acolo, zise Nadine.

Îi arătă lui Serge extremitatea barului. Serge lăsă pachetul. Desfăcu puloverul şi eşarfa, şi deznodă cureaua din jurul ghearelor. Nu-i văzu nimeni. Pe bar, pasărea dădea dintr-o aripă, se înfoia. Barmanul, care o văzu primul, avu o tresărire. Începu s-o uşuiască; pasărea, ca şi când ar fi fost dresată, începu să scoată strigătele cele mai sinistre posibil. Dintr-o dată, ele acoperiră conversaţiile, tonomatul, zgomotul neîncetat al frigiderului. Cucuveaua ţipă a doua oară.

Se auzi o femeie ţipând, apoi o a doua, apoi o a treia, şi mai ascuţit. Agitaţie, scaune răsturnate, apoi imediat hohote de râs. Nadine îl căuta cu privirea pe tatăl său, dar nu-l găsea. Pasărea îşi umfla pieptul pentru a ţipa a treia oară. Ţipă, şi cu ea, toate femeile. Erau oameni în jurul barului, bărbaţi care protestau, şi alţii care râdeau. Şi după tejghea, barmanul andaluz, care nu mai înceta să-şi facă semnul crucii. Apăru şi Jenny.

— Tu ai adus asta? îl întrebă ea pe Serge.

— E pentru dumneavoastră, un cadou din partea noastră, îi zise Nadine.

Jenny încasă lovitura; surâse.

— O s-o punem în colivie, cu papagalul.

O spaniolă ciufulită urla, în pragul unei crize de nervi. Încercau s-o calmeze.

— Acum, gata, ajunge, zise Jenny, daţi-o afară.

Serge încercă să o apuce de gheare.

— Nici vorbă! strigă o voce.

Régnier ferea mulţimea masată în faţa barului, cu un pahar în mână, cu ochii injectaţi de sânge. Se proţăpi în faţa cucuvelei. Făcu un gest larg cu braţul.

— Nici vorbă, Jenny, această pasăre este un semn.

Ca întotdeauna, vocea sa produse un efect teatral. Toată lumea tăcu.

— Nu fă pe tâmpitul, Régnier, îi şopti Jenny.

Se apropie de pasărea care clipea din ochi.

— Asta este pasărea antică a înţelepciunii. Iată ce este. Este pasărea antică a luciditǎţii. Pasărea esenţială. Această pasăre aici, ştii tu ce semnificaţie are?

Se adresa lui Jenny.

— Ştii ce înseamnă asta? Această pasăre aici, asta vrea să însemne că, noi toţi, ar trebui să încetăm să fim tâmpiţi.

Izbucni în râs: bău o înghiţitură zdravănă de whisky.

— S-a sfârşit cu tâmpeniile, cu jumătăţile de măsură, cu concesiile, cu apropourile. Din acest moment începe era înţelepciunii şi luciditǎţii. Asta vrea să spună... Pentru că ştiu că această cucuvea a venit singură din adâncul nopţii, pentru a ne reda înţelepciunea. O aşteptam, de altminteri.

Se clătina; se agăţă de tejghea, fixând cucuveaua, şi clipind din ochi ca şi ea.

— Frumoasă pasăre a înţelepciunii, zise el, acum sunt fericit.

Ridică degetul. Un adevărat împărţitor al legii.

— Am scris undeva: „Ziua în care cucuveaua va veni să-mi facă cu ochiul, voi şti că a venit să-mi aducă înţelepciunea.“ Ziua aceea a sosit, mulţumesc, domnule...

Se înclină în faţa păsării. Alături, se făceau glume.

— Mulţumesc, domnule o luă de la capăt Régnier.

Îşi apropie mâna de ciocul păsării. Neatent, pentru o clipă, îl atinse. Brusc, cucuveaua îl ciupi de deget. Imediat, începu să curgă sângele, iar Régnier scoase un urlet. În spatele lui, izbucni un imens hohot de râs.

— Ticăloasa!, urlă Régnier.

Îşi privea degetul însângerat. Se albise la faţă. Avu un moment ca de leşin.

— Ticăloasa...

Nadine văzu că are ochii plini de lacrimi. Se agăţă de bar.

— Şi curge şi sânge, zise el.

Se întinse pe podea. Nadine se aplecă asupra lui. Régnier plângea. Nadine se ridică, palidă. O chemă din priviri în ajutor pe Jenny. Barmanul şi Jenny îl ridicară pe Régnier.

— O să-ţi fac un pansament, zise Jenny; muşcăturile acestor bestii nu sunt veninoase.

Régnier se lăsa condus ca o marionetă. Liniştit, cu urmele lacrimilor pe obraji. Lui Serge i se făcuse frică, avea chef s-o şteargă; acum simţea adevărata frică. Luă mâna Nadinei.

— Vino, zise el.

— Aşteaptă, zise fata.

Ea o urmă pe Jenny în hol. Régnier fusese aşezat într-un fotoliu. Fuseseră aduse pansamente şi alcool. Jenny le folosea. Régnier stătea liniştit. Nadine privea. Chipul, numai chipul. Cu descompunerea sa nobilă şi atât de descărnată. Şi o frază idioată care i se tot plimba prin cap, fără să ştie de ce: „Un bărbat a fost muşcat de o cucuvea, căreia el îi spunea „domnule", după care a început să plângă" Apăru şi Daniel. Se aşeză în faţa tatălui său. Avu o scurtă izbucnire de frică în priviri, când văzu lacrimile de pe obrazul tatălui său.

— Tată, zise el.

Régnier se îndreptă, îşi văzu fiul.

— M-a muşcat cucuveaua, zise el. Şi nu suport deloc durerea... Nu-i nimic...

Régnier începuse să-şi recapete culoarea. Jenny terminase să-i facă pansamentul.

— Nu suport durerea, repetă Régnier, pentru că durerea e obscenă.

Jenny terminase.

— Jenny, tu eşti sora mea. Ştii ce-aş vrea să fac? Aş vrea să mănânc cucuveaua, s-o mănânc chiar în seara asta. Tocmai am înţeles... Tu ai să mi-o prepari. Juri că aşa o să faci?

— Jur, zise Jenny.

— Mi-e sete, zise Régnier.

— Am să-ţi aduc un scotch, zise Jenny.

Şi plecă la bar.

Régnier rămăsese în fotoliu. Un rege descoronat, un monarh obosit. Şi cei trei puşti în faţa lui.

— Tu chiar vrei să haleşti cucuveaua aia? îl întrebă Daniel.

— Bineînţeles, zise Régnier.

Daniel ridică din umeri. Se îndreptă spre uşă.

— Unde te duci? îl întrebă Régnier.

— Să mă plimb, răspunse Daniel, pe un ton sec. Nu-mi plac tipii care se răzbună.

Şi dispăru pe uşă. Serge o luă de mână pe Nadine. Vroia să plece. Nu se simţea în largul lui. Régnier se ridică.

— Să mergem, zise el cu o voce morocănoasă. Să mergem... Unde? Altundeva.

Se clătina puţin. Puştii îl urmară. Sala mare îşi reluase înfăţişarea obişnuită. Vincent era la bar cu Tom. Nadine trecu prin faţa lor. Vincent îi surâse; Nadine îi răspunse la surâs. Serge era posomorât.

— Bei un pahar cu noi? întrebă Vincent.

Ea făcu semn din cap că nu.

— Tu ai adus cucuveaua?

— Da, cu Serge, am găsit-o pe munte.

— A fost o idee, zise Vincent.

Jenny se apropie.

— E adevărat ce se spune, că Pinero vine mâine aici?

— E adevărat, zise Vincent. A reţinut camere la hotelul Vistamar. Puig mi-a dat vestea.

— E ciudat, pentru tine, şi pentru Gloria. Ei i-ai spus? întrebă Jenny.

— Nu. Nu ştiu, realmente, ce să fac.

Jenny veni foarte aproape de Vincent şi-i şopti:

— La ora trei, noaptea asta, o să dormi?

— Pariez că nu!

VII

— El o să vină obligatoriu aici, zise Gloria.

Era în picioare, în faţa lui Vincent. Statuie în haine cernite, rigidă. Nici o emoţie aparentă. Numai, poate, ochii mai strălucitori. Vincent tocmai îi anunţase sosirea lui Pinero.

— Nu eu trebuie să fac primii paşi, adăugă ea.

Toată noaptea, Vincent şi Jenny vorbiseră de Pinero şi de Gloria. Şi Vincent îi explicase tot ce ţine de magie şi ce ţine de fascinaţie în această iubire la limita nebuniei.

— Până acum, ţinea de domeniul visului, remarcase Jenny, acum, visul devine realitate.

Jenny plecase în zori, la ora la care soarele curăţa amintirea nopţii de pe sat şi de pe port. Şi Vincent o privise îndepărtându-se, înveşmântată în cuirasa ei, netedă şi albă.

— Sunt sigură că Réginald i-a spus să vină, zise Gloria.

Apoi dispăru în bucătărie. Vincent vroia să-şi ia micul dejun. Îl durea puţin capul din cauza serii de ieri şi a nopţii petrecute cu Jenny. Nu dormiseră o oră. Dorinţa de a se culca la loc, şi apoi, văzând soarele, ruşinea de a o face. Se decise şi ieşi în sat. Mereu în aceeaşi direcţie, faleza pe care o cobora, aproape goală la ora aceea. Puig stropea terasa cu un furtun de nylon, galben.

— A sosit marele bărbat, îi zise el. L-a văzut fiu-meu pe terasa de la Vistamar.

— Ştiu, zise Vincent.

— Şi Gloria ce zice?

— Aşteaptă.

Puig se bătu cu degetul pe frunte, arătând că e nebună.

— Poate că nu, îi zise Vincent.

Vincent îl părăsi pe Puig. Urcă în continuare pe faleză. „La Estrella" era închis. De-a lungul cheiului, femeile, în faţa vechii porţi, vindeau ultimii peşti. Şi toate bonele din casele familiilor avute erau acolo, cu bluzele lor albe, cu şorţurile lor albe. Brusc, avu chef să se ducă să-l vadă pe Font. Să regizeze cu el întâlnirea între Gloria şi Pinero. Dar Jenny ar face lucrurile mult mai bine. Se întoarse în faţa primăriei şi o apucă pe lângă metereze. După asta urma „Portul Francez", cum îl numeau oamenii din sat. La dreapta era casa în care locuia Daniel cu Régnier. La ora asta probabil că dormeau amândoi. Lacrimile lui Régnier, ieri seara. Tot acest ţinut e un imens teatru; în fiecare seară se joacă o comedie, sau o dramă, rar o tragedie; dar în fiecare zi ceva ce nu are nimic de-a face cu realitatea. Nici chiar Pinero şi Gloria: o poveste cu zâne, cu miros de sulf, nimic mai mult. Turiştii care se treziseră se îndreptau spre mare. Priveau totul cu atenţie; s-ar fi putut spune că mâncau din ochi peisajul. Îşi făceau provizii pentru iarnă. Şi ţăcănitul continuu al aparatelor de fotografiat. Ar trebui interzis turismul: murdăreşte

totul, înghite totul. Câinii se jucau pe pietriş, lângă o roată de moară, uitată acolo de multă vreme. Şi bătrânii care fixau deja marea, cu ochii morţi ai bătrâneţii ruinătoare. Pentru puţin timp Vincent se aşează pe o bancă, la umbra unui platan. Să înveţe să se bucure de frumuseţea clipei. Încă mai auzea cuvintele lui Jenny, din noaptea trecută. Între două mângâieri, ea i-a zis, devenită brusc gravă:

— Nu ne iubim, nu-i aşa?

Şi tonul vocii sale, cuprinsă de frică. Mai ales să nu se îndrăgostească.

— De ce nu ne-am iubi?

— În primul rând, pentru că asta n-ar duce la nimic bun...

Ea îi răspunsese, cu maxilarele strânse, serioasă, tensionată, aproape agresivă. Apoi se destinsese.

— Mi-ar place să pot reinventa iubirea.

Jenny izbucnise în râs.

— Tu îţi dai seama că spui prostii când eşti fericit?

Şi valsul celor două corpuri se pornise din nou.

În jurul lui Vincent începuse animaţia. Daniel ieşi din casă, cu o sticlă goală de lapte în mână. Îl văzu pe Vincent şi veni spre el.

— Ai dormit aici? îl întrebă el.

— Nu, zise Vincent. De ce?

— Pentru că, la început, tatei îi plăcea tare mult să doarmă aici.

— Unde te duci?

— Bona a uitat să cumpere lapte. E pentru cafeaua mea cu lapte.

— Vin şi eu cu tine, zise Vincent.

Îl urmă pe Daniel.

— Cum îi merge tatălui tău?

— Muşcătura cucuvelei l-a trezit din beţie. Nu s-a mai culcat aşa devreme de mult timp. La ora unu! Închipuie-ţi! Şi încă mai doarme... Ştii, era atât de furios încât vroia s-o mănânce la cină... Dar i-am făcut scandal, şi a renunţat.

Puştiul mergea repede pe străduţele pietruite. Au ajuns din nou pe faleză.

— De unde cumperi lapte?

— De la Puig, răspunse Daniel.

Intrară în local. Daniel îşi cumpără laptele.

— Te-ai şi întors? îl întrebă Puig, râzând.

— M-am trezit prea devreme, şi nu ştiu ce să fac.

— Se mai întâmplă, zise Puig, pe un ton glumeţ.

Nemţi în short se îndreptau spre terasă, scoţând strigăte răguşite. Nişte tipi descărcau un camion cu bere.

— Ne apropiem de cincisprezece august, zise Puig, e vârful sezonului.

Daniel se pregătea de plecare.

— Eu o şterg, zise el, mi-e foame.

Îi făcu un semn lui Vincent şi o luă repede de-a lungul falezei. Ţin tare mult la puştiul ăsta, gândea Vincent. E chiar mai mult decât atât: îmi face plăcere. Hotărât lucru, asta are aerul de a fi marea reconciliere a lumii întregi cu sine însuşi. Facultatea de a se înduioşa. Un semn bun, semn de sănătate. Renasc. Dar de ce, şi pentru ce? Îşi comandă o cafea. De pe terasa lui Puig vedea toată faleza şi terasele celorlalte localuri. Un post de observare ideal. Tot satul la îndemână şi oferindu-se privirii unui martor. Căci eu sunt martor, încă martor. Singurul risc îl reprezintă Jenny, ea mă obligă să acţionez. Şi-mi este frică. Deci, încă nu m-am vindecat. Să mai aşteptăm. O siluetă îi acoperi vederea pentru o clipă.

— Te deranjez, zise Tom.

— Bineînţeles că nu. Ia loc. Cum îţi merge?

— Mai bine, răspunse el. M-am gândit, am înţeles mai bine multe lucruri.

— Pictura?

— Abandonată pentru câteva zile. E dificil să pictezi şi să-ţi faci ordine în sentimente.

— Chiar foarte dificil. Cunosc sentimentul ăsta.

Tom îşi comandă o cafea. O bău cu înghiţituri mici.

— Orice s-ar zice, Jenny e o femeie bine, zise Tom.

— Chiar foarte bine.

— Mai mult decât atât, reluă Tom, ea este adeseori providenţială. Ăsta-i, fără îndoială, motivul pentru care mă îndrăgostisem de ea... Ştii că Pinero e în sat, reluă el, după un moment de tăcere.

— Ştiu...

— Sper că o să coboare şi printre noi.

— Poate...

— Îl cunoşti?

— L-am întâlnit o dată.

— Nu m-ar mira ca Jenny să-l atragă în anturajul său.

Tom se ridică.

— Mă duc să-mi iau rufele de la curăţat, zise el. Ne mai vedem.

Plecă, înalt, deşirat, cu claia sa roşie strălucind în soare. Pe terasa de la „La Estrella", Jenny dădea ordinele zilei. Lângă ea era o altă fată. Vincent o recunoscu pe Nora. Jenny intră în interiorul localului. Pentru moment avu dorinţa de a se duce acolo. Apoi, momentul de înţelepciune: să rămână pur şi simplu spectator. Nimic mai mult. Adevărata fericire în nemişcare. Faleza era plină de lume. Defilarea zilnică a maşinilor, a grupurilor care mergeau la plajă. Tipul cu trompeta, care anunţa veştile în sat, veni şi se aşeză în faţa lui Vincent, punând instrumentul la gură. Scoase un sunet lung, ascuţit, apoi anunţă cu o voce plată ceva, din care Vincent nu înţelese un cuvânt. Puig veni lângă el, şi începu să-i traducă.

— Zice că în seara asta, primăria dă o sardană în onoarea marelui pictor Pinero.

Tipul îşi luă trompeta şi se duse mai departe să-şi repete anunţul. O maşină se opri în faţa localului lui Puig. Băieţi în blugi coborâră din ea. Aveau aparate de fotografiat, unul din ei căra un aparat de filmat. Vorbeau franţuzeşte, cu voce tare. Intrară în local. Ziarişti în urmărirea lui Pinero. Puig, foarte în largul său, le arăta hotelul unde era găzduit, hotel care domina satul. Tipii o şterseră cu toată viteza.

— Asta ne mai lipsea, zise Puig. Să vezi ce circ o să iasă! Şi chiar e un pictor aşa de mare, precum se spune?

— Probabil cel mai mare pictor al timpului nostru, zise Vincent.

— Şi la fel de bogat pe cât se spune?

— Foarte...

Puig, devenit brusc serios, era pe cale să se întrebe cum, pictând, poţi deveni miliardar.

— Mai bogat decât Salvador Dali?

— Mult mai bogat, cel puţin aşa cred, zise Vincent.

Imposibil să nu se gândească la Gloria; imaginea ei îi revenea permanent în faţa ochilor. Era fără îndoială în casă, slabă, ţeapănă, riguroasă, aşteptând într-un fotoliu. Şi Pinero, care probabil nici nu-şi mai aducea aminte de existenţa ei.

Terasa începea să se umple; o invadaseră o mulţime de fese, de coapse, de siluete de toate culorile şi de toate naţionalităţile. Puig împărţea comenzi, căpitan pe un vapor în pragul naufragiului. Tom trecu grăbit prin faţa localului, cu un pachet sub braţ. Vincent se ridică, îşi plăti consumaţia. Avea poftă s-o vadă pe Jenny. Numai pentru a fi sigur că există, pentru a-i auzi vocea. O luă spre „La Estrella" Jenny era pe terasă, în faţa uşii de la bar.

— Tocmai vroiam să trimit pe cineva după tine, îl întâmpină ea.

— De ce?

— Pentru că am reuşit. Pinero o să ia masa aici, peste puţin timp.

— Şi atunci?

— Atunci Gloria va fi mulţumită; o să am eu grijă de toate.

— Tu îl cunoşti pe Pinero?

— Eu nu, dar îl cunoaşte Réginald, şi încă foarte bine. I-am trimis invitaţia prin Régnier, pe care a trebuit să-l trezesc din somn. A confirmat telefonic, totul e aranjat. Eşti şi tu invitat să iei masa cu noi.

Vincent surâse. Nora, în fund, citea un roman, cu picioarele întinse pe un scaun. Vincent arătă spre ea.

— Tot mai face scandal?

— Mai rău ca niciodată!

Ea îl mângâie pe păr.

— Trebuie să mă duc să văd ce fac la bucătărie; aşteaptă-mă, te rog.

Vincent rămase pe terasă. Papagalul ieşise din colivie, ca în fiecare dimineaţă. Urca şi cobora pe grilajul cuştii. Vincent îl strigă. Papagalul întoarse capul. Îl fluieră. Papagalul îi întoarse spatele. Un puşti privea papagalul alături de Vincent.

— Nu vorbeşte decât spaniola? întrebă el.

— Numai!

— Păcat, zise puştiul, plecând dezamăgit.

Barmanul îi surâse lui Vincent.

— E o zi mare, astăzi.

— De ce?

— Din cauza lui Pinero. E din acelaşi ţinut cu mine, din Malaga.

Se apucă de lustruit paharele. Vincent se duse lângă Nora. Ea îşi ridică ochii din carte.

— Bună ziua, îi zise ea.

— Bună.

— Şi iubirile?

Nora surâdea.

— Sunt într-o stare perfectă, zise Vincent. De crezi, sau de nu crezi.

— Sunt întru totul dispusă s-o cred... În fond, am făcut o eroare de calcul, zise ea, cu privirea pierdută.

— În ce privinţă?

— Ar fi trebuit să mă culc cu dumneata, asta ar fi rezolvat lucrurile.

— Pentru cine?

— Pentru mine, evident... Oricum, puţin îmi pasă: mâine plec. Ea se juca maşinal cu paharele aliniate pe bar.

— Şi dumneata, când pleci?

— Nu ştiu sigur. Fără îndoială că la sfârşitul lunii.

— Cu Jenny?

Vincent ridică din umeri.

— Nu vorbi prostii.

Nora îşi reluă privirea absentă. Un mod de a-şi defini propria personalitate. Să nu fii prezent.

— De fapt, aici am învăţat multe lucruri, zise ea. Şi în primul rând, că sânt o imbecilă.

— Atunci, eşti salvată.

Vincent surâse. Îşi bătea joc de ea. Nora simţea.

— De ce eşti agresiv? Nu eu te-am vrut.

— Asta întrece măsura!

— Nu, ar fi trebuit ca eu să te vreau. Şi apoi, nu... Ţi-am mai spus-o, eşti din aceeaşi rasă...

— De imbecili?

— De martori-victime, sau de victime-martori, cum vrei s-o iei.

Se îndepărtă de bar şi îşi reluă locul în fotoliu.

Pe terasă începuse o mare agitaţie. Voci care strigau în toate limbile. Un băiat intră alergând.

— Iată-l, zise el.

La capătul falezei îşi făcură apariţia două maşini care înaintau într-un nor de praf. În prima erau ziariştii şi fotografii, care în picioare, care culcaţi, mitraliind fără încetare uriaşul Buick negru care îi urma. Mulţimea, pe

faleză, se oprea. O atracţie în plus. Şi fotografii amatori îşi avură partea lor de senzaţional. Un tip din mulţime se aplecă spre soţia sa.

— Ăsta trebuie să fie Franco!, zise el.

Şi îşi puse aparatul de fotografiat în funcţiune. De-a lungul trotuarului, puşti alergau pe lângă maşina care mergea la pas. Cortegiul făcu ocolul falezei, trecu prin faţa lui Puig, apoi se opri în faţă la „La Estrella". Ziariştii săriră din maşina lor. O haită dezlănţuită la fiecare portieră a maşinii. Şoferul coborâ şi deschise portiera. O cutie cu surprize. În fiecare clipă te aşteptai să apară ucigă-l toaca. Pinero ieşi primul. Mic, uscat, cu ochi imenşi. O cămaşă verde cu roşu, care ţipa în lumină, un pantalon din pânză mov. Fotografii strigau. Trebuia să se oprească şi să pozeze, o dată mai mult, pentru eternitate. Pinero se opri locului. Lângă el se ivi o fetiţă; îi făcu semn să se apropie. Micuţa se apropie. Pinero îi puse mâna pe cap. Turiştii aplaudau. Un fotograf se clătină şi căzu. În spate, în maşină, se vedeau umbre ale căror contururi se defineau cu greu. Pinero înaintă. Umbrele coborâră. Un tip înalt, roşcovan, cu o mutră cam neghioabă, apoi o fată foarte brună. Vincent recunoscu compania obişnuită a lui Pinero. Mai coborâră şi alţii. Părea că maşina e plină de sertare; la sfârşit, coborî Régnier, demn şi grav. Mergând ţeapăn. Se duse la Pinero, apoi intrară amândoi în local. Pe trotuar, mulţimea privea în continuare; jurnaliştii parlamentau cu personalul pentru a fi lăsaţi să intre. Jenny veni să vorbească cu ei. În faţa barului, Pinero îi vorbea lui Régnier, care, pentru prima oară, asculta. Vincent era alături; Régnier îl văzu şi îi făcu semn. Vincent se duse la ei.

— Acesta este Moreuil, zise Régnier.

Pinero îşi ridică ochii. O lovitură de proiector în plină figură.

— Moreuil... Acum doi ani, la Cannes, n-aţi fost dumneavoastră?

Vincent surâse.

— Într-una din zilele dumneavoastră de îndoială...

— Mi-aduc aminte.

Îi strânse mâna.

Afară, fotografii făceau gălăgie, pentru că Jenny le interzisese intrarea. Mulţimea comenta.

Régnier comandă de băut pentru toată lumea. Îi întinse lui Pinero un pahar cu scotch. Pinero îl refuză.

— Nu beau niciodată alcool, zise el.

Pinero privea în jurul său. Vincent îi urmărea privirea, cea mai vie şi cea mai nobilă pe care o văzuse vreodată. La fiecare detaliu pe care îl reţinea, o sclipire a ochilor, şi un soi de râs.

— Îmi place locul ăsta, zise Pinero, îmi place că Spania devine ceea ce a fost întotdeauna în operete.

Ceru o sticlă cu apă minerală.

— Cui aparţine acest local? îl întrebă pe Vincent.

Vincent i-o arătă pe Jenny, care se apropia.

— E frumoasă, zise Pinero printre dinţi. E o iapă...

Se întoarse spre fata brunetă.

— O iapă blondă, zise el.

Un adevărat tir de priviri.

Vincent îşi amintea de interviul luat lui Pinero, acum doi ani.

— Astăzi, e o zi de îndoială? îl întrebă el.

Pinero se întoarse.

— De cîteva luni, e un anotimp al îndoielii.

Devenise brusc grav, aproape patetic.

— La Cannes mi-aţi spus că aţi fi vrut să scrieţi!

— Caut, caut, zise Pinero, dar nu prea găsesc. Nu sunt decât un pictor, asta mă agasează.

— Eu nu sunt decât un scriitor, zise Régnier, melodramatic.

Pinero surâse.

— La sfârşitul vieţii lor, zise el, Rodin şi Renoir erau prieteni. Rodin venea adeseori pe proprietatea lui Renoir, la Cannes. Şi acolo, Rodin picta şi Renoir sculpta.

Pinero se opri pentru o clipă. Bău un pahar mare cu apă minerală.

— Numai că, zise el, sculpturile lui Renoir erau proaste, iar tablourile lui Rodin, también...

Cuvântul spaniol venise de la sine.

Un bărbat micuţ se strecura prin mulţime; avea un carnet în mână.

— Sunt ziarist! striga el. Lăsaţi-mă să trec!

Ajunse până la Pinero; îl trase de mânecă.

— O declaraţie pentru ziarul meu...

Régnier făcu un gest, ca şi când ar fi alungat o muscă.

Pinero văzu carnetul, şi, în spatele lui, omuleţul.

— Ce să vă povestesc?

— Spania, zise individul. Este prima oară când vă întoarceţi în ţara dumneavoastră, după şaizeci de ani.

— Şi ce-i cu asta?

Omuleţul rămase cu gura căscată.

— Păi. Nu ştiu...

— Ei, vezi, zise Pinero, eu cu atât mai puţin... Eu nu ştiu... Poate că dumneata ştii...

— Totuşi, sunteţi spaniol! zise ziaristul.

— Sunt.

— Acum şaizeci de ani, eraţi aici.

— Nu recunosc nimic!

— Înţeleg, zise tipul, este cutremurător.

Pinero îşi ridică braţele.

— Ba nu, idiotule, e minunat!... Asta dovedeşte că am trăit, şi că şi alţii au trăit!... Asta dovedeşte că nu sunt încă un om mort!

— Mulţumesc, zise ziaristul.

— N-ai pentru ce, îi răspunse Pinero.

— Oricum, am măcar un titlu: Nu sunt încă un om mort.

O şterse.

— A la mierda! exclamă Pinero.

Jenny anunţă că masa e gata. Marea sufragerie a restaurantului fusese debarasată de obişnuitele sale mese. Acum avea o masă mare, ţărănească. Flori şi porţelanuri vechi. Într-un fel, o capodoperă de lumină. Pinero intră primul. Privi masa.

— Cine a aranjat asta?

Régnier o arătă pe Jenny.

— Deja nu mă mai miră surprizele acestei... femei.

Pinero se aşeză lângă Régnier; de cealaltă parte, Jenny îl aşeză pe Vincent. În faţă, toată curtea pictorului. Vincent ajunsese să înţeleagă că ceilalţi erau vagi relaţii ale lui Pinero: critici, reprezentanţi ai negustorilor de tablouri... În afară de tipul înalt, roşcat. Iuri, care era fiul cel mare al lui Pinero.

Vincent, lângă pictor, nu înceta să privească. Imposibil să-şi mute privirea. Încă o dată, întregul prins în istoria Gloriei. Să-i spun, să nu-i spun? Pinero începu să mănânce. Şi acum era un bătrân care mânca, tânăr până

în momentul în care se aşezase la masă; chiar fermecător de tânăr. Dintr-o dată, în faţa mâncării; un fel de febrilitate de maniac, alegere minuţioasă a alimentelor; apoi mestecatul îndelungat. Incapabil să mai vorbească. Şi cei optzeci de ani ai săi reveneau în galop. Régnier, alături de el, cu un aer olimpian. Continua să bea whisky, lăsând neatinse farfuriile cu mâncare. Nu scotea un cuvânt. Ceilalţi şuşoteau. Lângă Pinero era linişte. În sfârşit, pictorul îşi termină de mâncat peştele. Inspectă farfuria. Nu mai rămăsese nimic. Îi era încă foame: semn bun. La vârsta lui, când te trezeşti în fiecare dimineaţă, e chiar un miracol. Şi a face dragoste în fiecare săptămână, e un alt miracol. Poate că astăzi o să facă dragoste cu bruneta din faţa lui. La ce se reduce totul! Să haleşti, să iubeşti: cei doi poli ai bătrânului. Pinero se întoarse spre Régnier.

— Câţi ani aveţi? îl întrebă el.

Régnier tresări. Era cu gândurile aiurea.

— Vârsta mea?... Patruzeci şi opt de ani.

— Bineînţeles, făcu Pinero.

Refuză noul fel de mâncare pe care i-l oferea şeful de sală.

— Nu s-a scris nimic despre bătrâneţe, zise Pinero. E păcat... Bătrânii care scriu despre ei, ei bine, pute a urină. Ar trebui un tânăr care să intre în pielea unui bătrân.

— Eu ştiu ce-i aia bătrâneţe, zise Régnier, brusc întărâtat.

Pinero îl privi interogator.

— E ca o reeditare, sau o retrospectivă. Vreau să spun: datorită ei, realitatea este mai dură, mai adevărată... În acel moment, ştii totul...

Pinero surâse.

— Cam aşa e... E adevărat, am impresia că ştiu totul, dar totul în afara timpului. Ceea ce ştiu nu mai serveşte la nimic. E victorie gratuită.

— Aşa sunt toate victoriile, zise Régnier.

— Poate fi şi mai rău: cazul meu. Să îmbătrâneşti înainte de timp. Să fi spus tot ce aveai de spus.

Pinero întoarse capul. Nu mai răspunse. Privea fata brună. Nevoia de a se asigura, din când în când, că ea e acolo. Siguranţa.

— Acum câţiva ani, zise Pinero cu glas scăzut, eram fericit că sunt bătrân. Vreau să apun: spre şaptezeci şi

cinci de ani. Un fel de eternitate. Niciodată n-am lucrat atât de mult, am căutat, am imaginat. Asta n-a durat decât foarte puţin: un an poate doi. Acum...

— Acum? întrebă Régnier.

Avea aerul său diabolic, de zile mari.

— Acum, găsesc timpul prea lung.

— Adică?

Régnier, marele inchizitor, se aplecă spre Pinero. În sfârşit, putea să cunoască secretele bătrânului, sau măcar unul dintre ele.

— Timpul este lung, da, aşteptând moartea în fiecare zi. Astăzi, ea n-a venit. Poate mâine. În cele din urmă, ajungi să ţi-o doreşti. Asta mi se întâmplă, mai ales în zilele în care n-am muncit aşa cum aş fi vrut.

— Moartea ca o vacanţă eternă, zise Régnier.

Pinero se întoarse spre el.

— Ceva pe aici, răspunse el. Problema e: să te resemnezi în faţa morţii, sau să ieşi demn, precum matadorii la sfârşitul unei pase?

Un omuleţ intră timid în sufragerie. Vincent îl recunoscu pe Font. Rămase nemişcat în cadrul uşii. Vincent îi făcu semn. Font se apropie, stângaci, ridicol în costumul său şifonat din pânză gri. Vincent se aplecă spre Pinero.

— Iată un foarte vechi prieten al dumneavoastră...

Pinero îl văzu pe Font. Ochii căutau un nume chipului din faţa lor. Font înainta ca un crab. Ajunse lângă scaunul lui Pinero.

— Antonio, zise Font.

Pinero se ridică. Îl privi încă o dată pe bătrân. Ochii i se luminară de bucurie.

— Font.

Se îmbrăţişară ca spaniolii, îndelung. Pinero ceru un scaun pentru Font. Font avea lacrimi în ochi.

— N-am putut să nu vin, zise Font.

Emoţia îl făcea să se bâlbâie.

— Font, zise Pinero.

Brusc, izbucni într-un râs foarte tineresc.

— Font! La Mariona!

Era ca o parolă. Font fu zguduit la rândul său de un râs pe care nu-l mai putea stăpâni.

— La Mariona, zise Font, Barcelona, 1903.

— Fără dată, zise Pinero, începe să semene a manual de istorie.

— Ai veşti despre ea?

— E soţia mea.

Cei doi bătrâni se amuzau în continuare. Îşi făceau tot felul de semne ciudate. Semănau cu un limbaj, care era suficient să-i facă să râdă.

Afară, ziariştii reîncepuseră scandalul. Jenny veni să-l întrebe pe Pinero dacă poate să-i lase înăuntru.

— Mai târziu, zise el.

Jenny plecă. Pinero se întoarse spre Vincent.

— Să faci dragoste cu ea, zise el, e ca şi cum ai îmbrăţişa Victoria din Samotrace.

Vincent surâse. Pinero îl privea atent.

— E multă vreme de când n-am mai avut vreo dorinţă, zise el.

Régnier vorbea. Se adresa însoţitoarei brune a lui Pinero.

— Nu va mai fi următorul roman. Acum sunt în perioada memoriilor. Vreau să povestesc tuturor viaţa mea. Cu remarca obligatorie că viaţa mea nu are nimic extraordinar.... Dar pentru mine va fi un mod de a redescoperi memoria.

Bruneta îl asculta, fără a-l pierde însă din privire pe Pinero, care-şi bea cafeaua cu înghiţituri mici. Font, lângă el, nu mai scotea o vorbă. Îl privea fără încetare pe pictor. Căuta ciné ştie ce imagine a lui de acum şaizeci de ani. Nu o mai găsea şi era nefericit. Pentru el, asta era bătrâneţea. Incapabil să mai reconstituie măcar timpul.

— Aş vrea ca tânăra doamnă să vină să bea cu noi, îi zise Pinero lui Vincent.

Vincent îi făcu semn lui Jenny; ea veni şi se aşeză puţin în spatele pictorului.

— Dumneavoastră sunteţi prima blondă care are un sens, zise el. În viaţa mea, toate blondele pe care le-am cunoscut mi-au adus nefericire. Şi o ştiam de la început. Dumneata o să-mi aduci noroc.

Făcu o pauză.

— Ţineţi cont că, la vârsta mea, nu mai am nevoie de acest fel de semne.

Jenny îl privea pe Pinero cu ochi miraţi, scrutându-i ridurile. Petele brune de pe faţă şi de pe mâini. Acel fard misterios care face din om o figură respectabilă.

— Înainte, v-aş fi spus: „Am să vă fac portretul, vreau să vă pictez" Acum vă spun: „Vă privesc, şi asta mă face să mă simt bine"

Într-o clipă bătrânul dispăruse, şi farmecul celuilalt, bărbat de lume, începea să se instaleze. Acum începea s-o farmece pe Jenny.

— La bătrâneţe, ce e sâcâitor, e că ea nu este totală. În fond, îi invidiez pe ramoliţi; au trecut cu totul de cealaltă parte. Noi, bătrânii, suntem întotdeauna cu un picior în groapă.

Pinero se foia pe scaun.

— Vreau să plec, îi spuse lui Régnier, vino cu mine. Am de făcut un pelerinaj.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, zise Régnier, din ce în ce mai ţeapăn.

Pinero se ridică, şi cu el, toţi invitaţii. Îl luă pe Régnier pe după umăr.

— Vreau să merg la cimitir, zise el, vreau să văd ceva. O să vă explic.

Mergea sprijinit de Régnier, puţin legănat, ca întotdeauna. Afară, încă puţină lume şi ziarıştii lenevind printre sticle de bere şi de coca-cola. Se ridicară, ca împinşi de arcuri. Poza cea bună, Pinero cu Régnier. Pinero făcu o grimasă.

— Ajunge, pentru moment, zise el.

Şoferul deschise protiera Buick-ului. Pinero urcă cu Régnier. Font, singur, stătea mai departe. Pinero îl văzu şi îi făcu semn. Bătrânul veni cât putu de repede. Urcă în maşina care demară în viteză. Ziarıştii îi urmară.

Cei trei rămaseră liniştiţi pe bancheta din spate a maşinii. Régnier fuma, cu privirea în hol. Pinero părea că somnolează. Mergeau pe un drum de pământ, plin de gropi şi de praf, care urca. Ajunseră în vârful unui deal. Cimitirul era în faţa lor.

— E bine aşa, zise Pinero, deschizând ochii. Nu s-a schimbat nimic.

Maşina se opri în faţa intrării în cimitir. Îi urmă toată suita; ziarişti înghesuindu-se. Pinero era în continuare tăcut. Se opri în faţa unei stele frumoase. Şoferul îi puse pe cap o pălărie mare, mexicană. Se găseau în faţa unui mormânt în stil spaniol; un întreg zid tencuit, cu despărţituri, şi, în fiecare despărţitură, un mort. Pinero

mergea de-a lungul despărţiturilor. Ziariştii fotografiau. Pinero ajunse la capăt.

Avea un aer dezorientat.

— De fapt, ce cauţi? se hazardă să-l întrebe Font.

— Chiar n-ai ghicit? îi răspunse Pinero.

Font îşi lăsă privirea în jos.

— Bineînţeles că ai ghicit.

— Gloria, zise Font.

— Ai ghicit.

Îl lovi prieteneşte peste umăr.

— Poate că e înmormântată în altă parte. Să mergem.

Ziariştii priveau, cu un aer năuc; nu înţelegeau scena.

— Nu e moartă, zise Font, foarte încet.

Pinero se opri în faţa lui Font.

— Eşti sigur?

— Trăieşte aici, în sat.

Chipul pictorului se crispă.

— Aici?

— Te aşteaptă de şaizeci de ani.

Pinero făcu câţiva paşi spre fotografi. Se aşeză pe o bancă de piatră. Îşi prinse capul între mâini, indiferent la ce se întâmpla în jurul său. Régnier se apropie de el.

— Dumneavoastră aţi cunoscut-o? îl întrebă Pinero.

— Am auzit vorbindu-se.

— E teribil să plonjezi brusc în vremurile tinereţii. Rişti să te îneci, zise Pinero.

Font se apropiase şi el. Pinero îşi înălţă capul.

— Vreau s-o văd, zise el.

— E simplu, răspunse Font.

Se ridică, brusc foarte bătrân, gârbov, mergând foarte încet, ca şi când pământul i-ar fi alunecat mereu de sub picioare.

Ziariştii nu mai făceau fotografii. Aşteptau. În spate, Régnier încerca să-şi ascundă căscatul. Ieşiră din cimitir. Înainte de a urca în maşină, Pinero privi încă o dată peisajul.

— Aici nu s-a schimbat aproape nimic, zise el. Numai măslinii sunt mai contorsionaţi. Cândva, am pictat toate astea.

Urcă în Buick, urmat de Régnier şi de Font.

— Unde mergem acum? întrebă şoferul.

— S-o luăm pe Doamna, zise Pinero, de la „La Estrella"

Se lăsă pe perna banchetei, cu ochii închişi.

Maşina opri în faţa localului „La Estrella" Pinero nu mai coborî. Singur Régnier intră în local. Făcu un semn brunetei; însoţitoarea pictorului. Toată suita, care aştepta, se ridică şi ieşi, ca într-o procesiune. Régnier se întoarse la maşină.

— Când doriţi s-o vedeţi pe Gloria?

Pinero tresări, trezit dintr-un somn adânc. Rămase câteva clipe fără să răspundă. Un gest cu mâna tremurândă.

— Astă seară, pe la ora opt.

Maşina demară. Régnier se întoarse în local. În fund, Vincent discuta cu Jenny. Régnier se aşează lângă ei.

— Pinero credea că Gloria este moartă, iată de ce a vrut să mergem la cimitir. Vrea s-o vadă în seara asta, pe la opt.

— O să mă duc să-i spun, zise Vincent.

Régnier fu scuturat de un frison.

— Dumnezeule, nu-i prea amuzantă, bătrâneţea.

Îşi comandă, un whisky.

— Uneori, visez că voi fi un bătrân frumos, un bătrân superb şi teribil. Dat dracului şi tiranic. Trebuia să mă fi înşelat. Trebuie să mori de tânăr.

Bău paharul cu whisky dintr-o sorbitură.

— Tu nu l-ai văzut pe Daniel? o întrebă pe Jenny.

— Astăzi, nu l-am văzut deloc.

Régnier se ridică.

— Mă duc să-l caut.

Ieşi împreună cu Vincent.

— Te duci s-o previi pe logodnică, zise Régnier.

— Da...

— Asta miroase puţin cam greu, nu-i aşa?

— Nu ştiu. E ciudat, dar povestea asta mă fascinează.

Régnier ridică din umeri şi se îndepărtă pe faleză. Vincent o luă spre casă. Impresia liniştitoare şi calmantă că-i aduce fericirea Gloriei. Mesagerul purtător de veşti bune. Şi brusc, intimidat de ideea mesajului ce trebuie transmis. Şi întrebarea, din ce în ce mai sâcâitoare: „de ce am ajuns obsedat de iubirile absurde ale bătrânilor?" Se opri în faţa casei. Era momentul să ia o hotărâre. Deschise

uşa. Camera de zi era în semiobscuritatea sa obişnuită. Gloria era acolo. Dar, pentru prima oară, aşezată în fotoliul din piele, în faţa căminului. Vincent se apropie. Gloria era imobilă. Dormea. Era îmbrăcată cu o rochie ciudată, de mătase neagră. Cu dantele foarte vechi şi uşor îngălbenite. Purta bijuterii din argint. Dormea, cu capul pe umăr. Vincent o privi mai atent. Cu o senzaţie din ce în ce mai ciudată. Se aplecă spre ea. Ezită, apoi se decise. Îi atinse încheietura mâinii. Gloria era moartă.

Pe masă erau litografiile de Pinero, şi, pe podea, fotografiile pictorului. Ea îl aşteptase, fără îndoială, încă de dimineaţă. Încă de când plecase Vincent. Privise încă o dată mesajele şi fotografiile. Şi murise în fotoliu, aşteptând. Murise de această lungă aşteptare. Murise din cauza tuturor zgomotelor pe care le auzise de cealaltă parte a uşii. Fiecare zgomot de paşi putând fi zgomotul paşilor lui Pinero, şi fiecare voce, vocea lui, şi fiecare chemare... Aceste emoţii repetate, această simfonie de zgomote rănind-o din ce în ce mai mult. Rănind-o până la moarte. Până când acea bătrână inimă, sensibilă şi nebună, a fost ucisă. Acum trebuie să acţioneze. Numai că Vincent era incapabil să acţioneze; nu era capabil să-şi dezlipească privirea de pe chipul acestei femei moarte. Moartă de iubire; şi împodobită ca o statuie de procesiune. Cu chipul în sfârşit calm, destins. Vincent ieşi din cameră. Afară, ezită. Singura care-l putea ajuta era Jenny. Aproape fugind, parcurse drumul până la „La Estrella". Barmanul îi spuse că Jenny îşi făcea siesta. Urcă gâfâind scara îngustă şi deschise uşa cămăruţei întunecoase, care servea de dormitor improvizat. Jenny dormea. O clipă avu impresia că şi era moartă. Alerg în tot satul; vreau să trezesc pe toată lumea care doarme, dar sunt morţi cu toţii. O scutură.

— Gloria a murit! Trebuie să vii cu mine!

Jenny se ridică din pat.

— E acasă la mine. Un stop cardiac, după câte se pare.

— Vin imediat, zise Jenny.

Se duse şi îşi puse o rochie.

— Acum ce trebuie făcut? întrebă Vincent.

Brusc, îl cuprinse panica, trebuia să se ocupe de un mort. O groază de lucruri de făcut, demersuri la oficialităţi, ritualuri. Coborî cu Jenny.

Şi baletul funebru începu. Jenny îl căută pe Puig, să-l roage să-i ajute. Au ajuns acasă. Jenny şi Puig fac gesturile care trebuie făcute când e vorba de un mort. Şi vocea care trebuie. Un ton mai jos. Şi Vincent e acum inutil, o muscă ce se învârte, bâzâie, care nu e bună la nimic. Îi ajută să ducă corpul într-una din camerele de la etaj. Cel mai bine era s-o lase acolo. Puig şi Vincent au întins-o pe pat. Şi aceleaşi gesturi simple şi precise reîncepură. Puig le cunoştea foarte bine: o veche obişnuinţă a morţii, obişnuinţă care nu-i era străină nici lui Jenny. Puig făcea mici retuşuri: aranja o bijuterie, refăcea un pliu. Un sculptor al morţii. Judecă dintr-o privire ansamblul. Moarta era la locul său, bine prezentată.

— Trebuie să vină cineva s-o privegheze, zise Puig. O să mă ocup eu de asta.

Puig coborî. Vincent şi Jenny rămaseră singuri în cameră, în faţa moartei. Vincent voia să fumeze. Ideea idioată că asta nu se face în faţa unui mort. Renunţă la fumat.

— Să mergem să aşteptăm jos, zise Jenny.

Vincent nu ştia ce trebuia să mai aştepte.

— Şi Pinero, care trebuie să vină la opt!, exclamă Jenny.

Vincent nu-i răspunse. Putea, în sfîrşit, să-şi aprindă o ţigară.

— O să mă duc să-i spun.

Se aşeză în fotoliul în care o găsise moartă pe Gloria. Se deschise uşa; Puig se întorsese. În spatele lui apărură două bătrâne, care şopteau rugăciuni. Bătrânele îi văzură pe Vincent şi pe Jenny. Izbucniră în plâns. Puig le conduse în camera moartei, apoi coborî.

— Acum trebuie anunţat preotul, zise el. Eu nu mă pot duce. Sunt la cuţite cu el.

— De preot pot să mă ocup eu, zise Jenny.

Ieşiră toţi trei. În faţa porţii se adunaseră deja femei din sat. Se aflase vestea morţii Gloriei. Tăcură când îl văzură pe Vincent. Una din ele îşi făcu semnul crucii. Jenny îi mulţumi lui Puig, care se duse spre barul lui.

— Acum să mergem la preot, zise Jenny.

Traversară satul, care era aproape pustiu la ora aceea. Soarele strălucea cu putere.

— Am putea s-o înmormântăm mâine, zise ea.

Urcară de-a lungul străduţelor înguste. Jenny se opri în faţa unei porţi, şi bătu. Aşteptară mult timp până să li se răspundă. O bătrână veni să le deschidă. Intrară. Fură conduşi într-o cameră mare goală, care mirosea a insecticid.

— Părintele îşi face siesta, zise bătrâna.

— Treziţi-l, îi zise Jenny.

Bătrâna dispăru. Aşteptară îndelung. Vincent căsca. Nu-şi vorbeau. Se auziră paşi prin casă. Se deschise o uşă şi apăru preotul. Era tânăr, gras, cu chipul congestionat. Era un tip servil. Jenny îi dădea adeseori bani pentru parohie. Începu să-i vorbească foarte repede în spaniolă. Preotul îşi încrunta sprâncenele. Îşi scărpina nasul. Avea un aer perplex. Jenny tăcu. Vincent nu înţelesese un cuvânt din toată discuţia. Jenny începu să vorbească din nou.

— Astea sunt poveşti tâmpite... Ea trebuie să fie înmormântată ca toată lumea!

Vincent înţelese că preotul voia s-o înmormânteze pe Gloria pe furiş: toate poveştile idioate despre vrăjitorie îşi făceau efectul. Jenny se apăra, atacând.

— Părinte, ţineţi cont că o să fie de faţă şi Pinero.

Preotul era din ce în ce mai neliniştit. Surâdea cu un aer tîmp şi sfârşi prin a accepta tot ce îi cerea Jenny.

— O s-o înmormântăm mâine la ora cinci, fără să mai trecem prin biserică. Va fi numai o ceremonie la cimitir, îi zise ea lui Vincent.

Preotul îi însoţi până la poartă, făcând plecăciuni.

— Şi vreau ca tot satul să fie acolo, îi atrase atenţia Jenny.

Se întoarseră în centrul satului.

— În seara asta, cred că-i mai bine să te culci la „La Estrella", zise Jenny.

Pe terasă erau Régnier cu Daniel. Citeau.

— Gloria a murit, zise Jenny.

Régnier îşi lăsă de o parte ziarul. Deschise ochii mari.

— Tragedia e perfectă, zise el. De ce a murit?

— A făcut un stop cardiac, zise Jenny. Trebuie să te duci să-l anunţi pe Pinero; dă-i un telefon înainte.

Régnier se ridică şi se duse în fundul barului, să telefoneze. Reveni.

— Mă duc să-l anunţ, zise el.

— Gloria îl aştepta, îmbrăcată parcă de nuntă, zise Vincent.

— Cine, bătrâna care a murit? îl întrebă Daniel.

Vincent avea un aer trist. Daniel se apropie de el şi făcu un mic semn de compasiune.

— S-ar putea crede că dumneata ai ucis-o, îi zise brusc Régnier lui Vincent. Pentru ca povestea să fie frumoasă până la capăt....

Râse. Primii clienţi începeau să sosească. Găştile reveneau de pe plajă, îmbătate de soare. Tonomatul îşi reluase urletele.

— Cel mai bine e să bem în continuare, zise Régnier. Îl chemă pe barman, comandând de băut. Daniel profită şi o şterse să-şi întâlnească amicii.

Mai târziu, un tip înalt apăru pe terasă şi se îndreptă spre Régnier. Era Iuri, fiul lui Pinero.

— Tata e afară, zise el.

Maşina lui Pinero se oprise în faţa terasei. Pictorul era înăuntru, ascuns. Régnier se apropie de portieră. Pinero se aplecă spre el.

— Vreau s-o văd, zise el. Condu-mă până acolo.

Vorbea aproape şoptit. Vincent şi Régnier urcară în maşină. În faţa casei erau adunate în continuare femei din sat. Coborâră. Mulţimea tăcu. Intrară. Vincent le arăta drumul.

Bocitoarele erau nemişcate la căpătâiul Gloriei. Régnier şi Vincent se opriseră fiecare de o parte şi de alta a uşii, ca două străji absurde. Pinero merse până la capătul patului. Ochii săi mari, de cărbune, se aprinseră. O privea pe Gloria ca şi când ar fi vrut s-o cuprindă în întregime, să şi-o fixeze în memorie, pentru a nu o uita niciodată. Se aplecă mai mult, pentru a privi mai bine un detaliu al figurii. Vincent avu impresia că buzele lui Pinero se mişcau uşor, că murmura ceva ce el nu putea auzi.

Pinero se redresă. Se duse spre Régnier. Coborâră scările în tăcere.

— Te apleci asupra chipului unui mort ca asupra unui puţ. Şi, în fund, e atât de întuneric, încât nici măcar propriul chip nu ţi-l mai vezi. Se opriră în mijlocul camerei de zi, de la parter.

— Un bătrân care moare din pricina altui bătrân.

Rămase nemişcat. La picioarele sale litografiile rămăseseră împrăştiate.

— În momentul în care eu îi căutam mormântul în cimitir, ea murea, aşteptându-mă aici.

Privi litografiile de la picioarele sale. Se aplecă şi culese una. Apoi ridică din umeri, şi o lăsă să cadă la loc.

— Şi când o înmormântează? întrebă el.

— Mâine, la ora cinci.

— Vreau ca totul să se desfăşoare cum trebuie... O să plătesc tot, tot... Făcu un gest larg cu mâna. Apoi o luă spre uşă.

— Toată povestea asta e absurdă, zise el.

Se întoarse.

— Tot acest...

Se gârbovi puţin, ridică din umeri, apoi ieşi.

Régnier, într-un colţ, privea albumul cu fotografii.

— Şi iată, zise el, aşteptam marea scenă, cuvintele istorice... Nimic... Bătrânul privea, cum se cuvine, un mort. Nu ştiu dacă ai remarcat, se apleca, se gârbovea tot mai mult... Îşi imagina probabil propria moarte... O frumoasă scenă de egoism. Şi e atât de reconfortantă.

Régnier lăsă albumul.

— Mai lipsea puţin, şi o desena, adăugă el.

Vincent asculta. Dar cu mintea aiurea, incapabil să se concentreze.

— Poate că dumneata ai putea să-mi explici un lucru? Cum se face că această moarte, în general toată această poveste, mă emoţionează atât de mult, aproape mă bulversează?

Régnier îl privea surâzând.

— A priori, nu văd decât o singură explicaţie. Ai fost fascinat de realitatea iubirii. Este pentru prima oară când, în sfîrşit, înţelegi ce este iubire... Mă înşel?

— Poate că nu, zise Vincent.

— Evident, e o primă şi superficială explicaţie, care se cere aprofundată. Gloria trăia adevărata dragoste. Ea singură. Şi acea iubire era înspăimântătoare. Voinţa înfricoşată de a nu mai fi ea însăşi. Fuga din faţa propriei persoane. Dragostea nu-i nimic altceva. Să fii celălalt, numai atât... pe un anumit plan, e dezgustător, se simte putreziciunea. De secole, Occidentul pute cu poveştile lui de dragoste; şi Tristan şi Isolda: „Nici cu tine, nici fără

tine.“ Şi dumneata, întotdeauna gata să cazi în cursă.

Régnier se ridicase. Mergea de-a lungul şi de-a latul camerei, se însufleţise.

— La fel de dezgustător e şi intelectualul incurabil care ţine discursuri apropo de orice subiect... Nu ţi se pare?

Îl prinse de braţ pe Vincent.

— Nu-i decât o soluţie: să dormi, sau să te îmbeţi. Nu-mi găsesc somnul; atunci vezi ce-mi rămâne de făcut! Vă invit la cină în astă seară.

— Cred că niciodată n-am iubit pe cineva, zise Vincent.

— Şi crăpi din cauza asta: Atunci ar trebui să te bucuri! E ceea ce-ţi spuneam.

Régnier îl cuprinse pe Vincent cu mâna pe după umeri. Ieşiseră din casă şi acum erau înghiţiţi de mulţimea care-şi făcea plimbarea de seară.

— Crăpi din cauza asta. Te crezi infirm, ridicol. Nimeni nu poate suporta pe nimeni. A fost necesar machiajul dragostei pentru ca societatea noastră să poată exista. Nu uita asta. Şi ia dragostea ceea ce este: o comoditate, un truc, un alibi, cel mai adesea...

O temă cunoscută, favorită, care le făcea mai scurt drumul până la „La Estrella“.

— Iată-ne ancoraţi în bătrânul nostru port, zise el. Ce vrei să bei?

Şi portul îi semăna. Aceleaşi capete, aceleaşi corpuri, care făceau aceleaşi gesturi. Şi Jenny trona, supraveghea surâzătoare. Şi tatăl lui Nadine cu noua sa fecioară. Şi Tom, la bar, cu un aer mai sumbru ca niciodată. Aceeaşi trupă, dând în fiecare seară aceeaşi reprezentaţie, cu variaţii infime. Vincent se gândea adeseori că era de ajuns. Că ar fi trebuit să plece.

— Neliniştea..., zise el. Cum să mi-o explic?...

Îşi căuta cuvintele, însă avea chef de vorbă. Mai ales cu Régnier. Total detaşat, total indiferent, dar în acelaşi timp foarte curios să înţeleagă, şi, dacă se poate, Régnier să-i aducă cea mai mică rază de lumină.

— De luni de zile, reluă Vincent, am impresia că nu mai trăiesc în realitate, în sfârşit, în realitatea celorlalţi. Ei există, îi văd, le vorbesc, dar le vorbesc din spatele unui zid...

— Văd, zise Régnier.

— Nu mai sunt eu, în raporturile cu ceilalţi.

— Şi în raport cu tine, când eşti singur?

— Cu atât mai puţin, sau, cel puţin, asta nu durează decât cîteva secunde. Sunt în propria mea realitate, apoi ea dispare.

— Şi te plângi, zise Régnier.

— Asta mă nelinişteşte.

— Chestie de obişnuinţă... Bineînţeles, ar fi mai bine dacă ai putea trăi singur, cu tine însuţi. O adevărată realitate. Dar nu se poate şti niciodată, s-ar putea să ţi se întâmple...

Surâse, încreţindu-şi toată faţa.

— Mi s-a întâmplat şi mie, o lungă perioadă de timp... Nu mai puteam nici să scriu. Eram în spatele zidului, cum zici tu, în spatele zidului altora... Frumos titlu pentru o carte. Dar era un zid de sticlă: vedeam totul. Adeseori, mi se întâmpla să nu mai pot lega lucrurile între ele. Gesturi, care pentru tine, nu mai aveau nici o semnificaţie. Până la un punct, e chiar agreabil. Eram imobil în timp şi în spaţiu. Şi apoi, totul a revenit la normal. Totul, adică posibilitatea de a comunica, de a înţelege, de a-i accepta pe ceilalţi.

— Şi chiar îi acceptaţi?

— Foarte bine; îmi sunt indiferenţi. Şi crede-mă, mi-a fost greu să înţeleg, apoi să practic indiferenţa, nu era felul meu de a fi; în cele din urmă, am reuşit. Pentru că trebuia să nu mă mai lupt cu mine însumi. Poate că asta o să te mire, dar am ajuns să fac pace cu mine însumi. Dar, să ne înţelegem: liniştea mea constă în a şti care este rostul meu, ce anume îmi provoacă cele mai adânci satisfacţii. Vreau să spun: scrisul. În ceea ce priveşte restul, trec şi eu prin acele mici drame, care nici măcar nu mai au cine ştie ce importanţă.

— Şi scriind, v-aţi împăcat?

Régnier coborî privirea, reflectând câteva momente.

— Cuvântul e bine ales... Îmi place mult acest cuvânt, îl folosesc adesea: împăcare. Pacea, ca un uriaş acoperământ cald, întins deasupra ta. Scriind, îmi asigur acest acoperământ. A scrie, pentru mine, înseamnă că-mi asigur pacea. Pentru mine, şi pentru alţii. Asta nu înseamnă o abdicare, nu... Astea sunt cuvinte de

măscărici... Pur şi simplu, scriind, duci o existenţă paralelă cu o alta, aceea a paradei cotidiene a vieţii. Dar o existenţă care, în cele din urmă, este logică şi adevărată. Tot ceea ce scriu, este o oglindă ce mi-o întind, pentru a mă privi mai bine... Sunt un narcisist... Şi tu la fel, bineînţeles...

— Numai că eu nu scriu, nu creez.

— Poate că îţi lipseşte un scop. Se întâmplă, existenţe care n-au nici un sens.

— Ce aş putea face în acest caz?

— Să te sinucizi, poate că ar fi o soluţie; sau să te abrutizezi, e mai bine. E mai bine, pentru că sinuciderea este întotdeauna un fel de greşeală de ortografie, un gust pentru melodramatic, atât de caracteristic demimondenelor. Dar să te abrutizezi, e greu. Trebuie să fii dotat pentru asta.

— Ce vrei să spui cu asta? Să bei? Să te droghezi?

— Sigur că nu, abrutizarea pură, netă, abrutizarea propriu-zisă e o întreagă tehnică, precum yoga. Să te dezinteresezi puţin câte puţin de tot, şi, în primul rând, de tine. Să te dezîncarnezi. Per total, o formă de misticism. Este singura demnitate pentru cei care nu posedă graţia.

Vincent aproape şopti.

— De ce ai pronunţat acest cuvânt? E a doua oară...

Îşi dădu seama că tonul pe care îl folosise era aproape ostil. Régnier îl privi, surprins.

— Ce cuvânt?

— Graţia.

— Pentru că este un cuvânt cheie, zise Régnier. O ştiu de multă vreme. De foarte multă vreme.

— Şi ce este ea?

— Acordul suveran cu tine însuţi. Deci cu ceilalţi, şi, în consecinţă, cu toată lumea.

Régnier deveni serios, preocupat.

— Oricum, nu trebuie discutat despre acest subiect cu superficialitate. Este dificil şi misterios.

— E un dram, nu-i aşa?

— Nu fi jansenist. Ar fi prea simplu. Să zicem că ar fi un dar care poate fi cucerit... foarte scump, dar posibil de realizat.

— Deci eu n-am graţie, zise Vincent.

Zise asta foarte încet, ca o constatare. Puţin tristă şi dezabuzată.

— Încearcă să te obişnuieşti, zise Régnier. De ce nu? Asta seamănă cu modul de abrutizare dirijată, de care ţi-am vorbit adineauri. Dar de unul singur.

— Asta ce vrea să însemne?

— Singur. Fără femei, fără false miracole ale iubirii, fără machiajul pasiunii. Fără Gloria, vie sau moartă, fără Jenny, şi fără milă. Înţelegi ce vreau să spun?

— Înţeleg, răspunse Vincent.

— Altfel spus, fără colac de salvare.

Îşi comandă un alt pahar cu whisky chelnerului care trecu pe lângă el.

— În seara asta, vreau să fiu mai beat ca de obicei, zise el pe un ton neutru.

— De ce?

— Pentru că mă faci să mă gândesc. La faptul, de exemplu, că de o lună, de când sunt aici, n-am scris un rând. Asta mă mănâncă... Atunci, beau. Este copilăreşte de simplu.

— Pot să te întreb ceva? zise Vincent.

— Întreabă-mă... Ador să fiu întrebat.

— E o întrebare idioată, dar importantă pentru mine.... N-ai iubit, niciodată, pe nimeni? Vreau să spun, o dragoste mare?

Régnier scoase o ţigară dintr-un buzunar, o aprinse, puse chibritul în scrumieră, stingându-l cu gesturi lente. În acest timp, îşi compunea o mască gânditoare, marcată în colţul buzelor de un rid ironic.

— În viaţa mea, am admirat, am stimat, i-am suportat pe alţii. Niciodată iubit, nu, mă rog, niciodată în felul la care te gândeşti.

— Vrei să trăieşti singur?

— Nu sunt singur, îl am pe Daniel.

— Vreau să spun, fără femei.

— Niciodată mai mult de opt zile... Şi adeseori, chiar şi a face dragoste sfârşeşte prin a mă nelinişti. De remarcat însă că acestea nu au nimic de-a face cu principiile. Nu cer mai mult, decât să găsesc o fiinţă pe care s-o admir, s-o stimez, care să mă suporte, şi să sărute bine, dar trebuie să fii de acord cu mine că ar fi un lucru excepţional. Asemenea fiinţe există, ştiu asta... Asta aş numi eu dragoste... dar fără pasiune. Sunt împotriva pasiunii. Nu e decât un mod de a fugi. Un simplu

travesti... „Singura fiinţă care vă lipseşte, şi totul e pustiu... Rahat! O singură p... vă lipseşte, şi cădeţi în neant. Şi nimic mai mult. Ipocrizia occidentală pentru a nu vorbi de celălalt lucru, de cele legate de sex, mai precis. De mult mă gândeam că soluţia ar fi de a fundamenta un altfel de erotism. Numai că şi asta este la fel de nefolositor ca şi restul. Un alt mod de a te închide... Îmi place libertatea. Să stimezi, iată care e adevărata problemă. Să simţi o fiinţă egală ţie... Restul, nu-i decât un vag dat din coadă. Şi nimic mai mult.

Tăcu un moment, cu ochii închişi.

— Şi în plus, în fond, continuă el, eu nu iubesc cu adevărat decât solitarii, fiinţe care suportă până la capăt toate contradicţiile, şi care câştigă. Asemenea fiinţe există... Dar nu sunt foarte sigur.

— Eu, cu atât mai puţin.

Vincent simţi o mână, care îl bătea pe umăr. Se întoarse: era Daniel.

— Când au s-o înmormânteze pe bătrână? întrebă el.

— Mâine, îi răspunse Vincent.

— Vin şi eu, zise Daniel.

— Ce-ai făcut azi, toată ziua? îl întrebă Régnier.

— Nu cine ştie ce... Am prins un şarpe mare, în pădurea din spatele satului. Ceilalţi l-au ucis cu pietre...

Régnier închise din nou ochii. Chipul său începea să încremenească sub efectul alcoolului.

— Iar eşti ameţit, zise Daniel.

Régnier deschise ochii.

— Aş vrea să fiu, zise el.

Puştiul ridică din umeri.

— E o tâmpenie!

Se întoarse spre Vincent.

— Şi tu bei?

— Uneori.

— Ce aveţi cu toţii?

Daniel se îndepărtă.

— Copilul ăsta e înţelepciunea întruchipată, zise Régnier.

Jenny veni şi le spuse că masa lor era pregătită. Régnier se ridică şi, agăţându-se de umărul lui Vincent, se puseră în mişcare. Traversară întreg localul. Fete râdeau. O învălmăşeală de chipuri, înecate într-un zgomot confuz.

Masa pe care le-o pregătise Jenny era ascunsă în spatele unui paravan de bambus. Daniel apăru şi el.

— Iată-ne la adăpost, zise Régnier.

Se aşeză, cu aceleaşi gesturi măsurate.

— Nu-mi este foame, zise el, dar îmi impun să mă aşez la masă de două ori pe zi; o disciplinare, un ritual, absurd, ca toate ritualurile.

Au fost serviţi. Daniel înghiţea cu poftă, în tăcere. Régnier abia se atingea de mâncare. Vincent mesteca, fără să scoată un cuvânt.

— Nu mai ai nici o întrebare de pus? întrebă Régnier după un timp.

— Pentru moment, nu.

Masa dură mult timp. Nici unul dintre ei nu scoase un cuvânt. Régnier aprindea ţigară de la ţigară şi golea metodic o sticlă cu vin greu, negru. Daniel căsca.

— Eu mă duc să mă culc, zise Vincent.

— Deja? întrebă Régnier.

— Am avut o zi plină.

Vincent se ridică. O găsi pe Jenny la bar.

— Ţi-am făcut patul în cameră vecină cu a mea, zise ea. Vino.

Urcară împreună. Intrară în cameră. Vincent se aşeză pe pat.

— Sunt frânt, zise el.

Jenny se apropie şi îl îmbrăţişă.

— Eşti precum un copil; îmi placi tare mult aşa.

Vincent se trezi foarte târziu. Jenny venise să-l trezească. Făcură dragoste într-o linişte uluitoare. Apoi Vincent se târâ până la ora trei. Citi ziarele, somnolă, reciti ziare vechi. La ora cinci, clopotul bisericii începu să ritmeze viaţa satului. Preotul şi doi copii din cor sosiră în faţa casei lui Réginald. În faţa casei, dricul, înconjurat de flori multicolore. Vincent, Jenny şi Régnier erau deja în faţa casei, împreună cu Daniel. Grupuri de femei în negru staţionau în faţa porţii. Puţin mai departe, bărbaţii, îmbrăcaţi în negru şi ei, fumau, aşezaţi pe o bancă de piatră.

— Ce mai aşteaptă? întrebă Jenny.

— Pinero, zise Régnier

Preotul mormăia o rugăciune. Din când în când, stropea mulţimea cu sfeştocul. Cioclii, oameni din sat, discutau cu voce tare.

— Iată-l, zise Régnier.

Marele Buick al lui Pinero se opri. Pictorul coborî; în spatele său mergea Iuri, fiul său. Pinero se îmbrăcase într-o stranie combinaţie din catifea neagră care îl făcea şi mai mic, şi mai slab decât era. Pe cap avea o pălărie cu boruri foarte mari. Preotul se întoarse. Transpirase la soare, chipul îi strălucea.

— Să mergem, zise Régnier, care se hotărâse să joace rolul de maestru de ceremonii improvizat.

Preotul se aşeză în faţa dricului, urmat de copiii din cor, Pinero în spatele lor, împreună cu Régnier, Vincent şi Jenny. Coşciugul fu aşezat pe dric. Preotul şoptea rugăciuni. Mult în spate, se vedea chica lui Tom. Vizitiul dricului se urcă pe capră. Catârul o luă imediat din loc. Mulţimea îşi luă, de bine, de rău, locul în spatele dricului. Preotul începu să intoneze psalmii. Copiii din cor îl acompaniau. Din când în când, vocea lor o lua razna. Régnier era serios. Daniel era puţin emoţionat. Tropăia pe lângă tatăl său.

Cortegiul cobora faleza. Turiştii se strângeau pe trotuare. Îl arătau cu degetul pe Pinero, în costumul său de catifea. Pinero mergea cu privirea în pământ. Cu ochii aproape închişi. Vincent ar fi vrut tare mult să ştie la ce se gândeşte. Se făceau fotografii; maşinile se opreau. Cortegiul devenea din ce în ce mai mare. Pe terasa de la „La Estrella", Nora privea. Régnier mergea şi el cu ochii pe jumătate închişi. La capătul falezei, cortegiul făcu la dreapta. Începea lungul drum al cimitirului, abrupt, în bătaia soarelui. Vincent îl văzu pe Font, care venea alergând.

Cortegiul îşi încetini ritmul înaintării. Catârul se poticnea. Preotul ţipă puţin mai tare. Semăna a imprecaţie; Daniel îl trase de mânecă pe tatăl său.

— Priveşte, în spate, bătrânul Mao. El e, vrăjitorul...

Catârul încetinea din ce în ce mai mult. Preotul ţipa la el, aproape sufocându-se. Bătrânele se rugau. Catârul se oprise. Vizitiul îl lovea cu un băţ. Catârul nu se mişca. Vizitiul coborî; începuse să înjure.

Puta! Puta!

Bărbaţii se strânseră în jurul vizitiului. Încercară să împingă catârul. Bestia vru să-i muşte. Bărbaţii ţipară la el. Apoi se consultară. Tot cortegiul se oprise în plin

soare. Vincent transpira. Pinero își ținea în continuare privirea în pământ. Un tip trase un picior în burta catârului, care începu să necheze. Preotul se agita. Striga ceva. Veni și el în fața catârului. Aveai impresia că șoptește ceva în latină, dar catârul nu voia să se miște. Sudoarea șiroia pe obrajii lui Pinero. Vincent se gândea că o să cadă secerat de o insolație. Fiul său se apropie. Îl conduse pe bătrân la umbra unui zid. Pinero se sprijini cu spatele de zid. Nu mai știa prea bine unde se află. Se auzi un urlet din fața cortegiului. Catârul se hotărâse s-o ia din loc. Toată lumea își ocupă locul în spatele dricului. Preotul își reluă litania sa monotonă.

— Ultima oară, catârul a luat-o la fugă, zise Jenny. A ajuns în galop la cimitir, cu preotul alergând disperat în urma dricului.

Régnier surâse.

— O să fie bine până la urmă, îi zise el lui Vincent.

— Ăsta-i catârul brutarului, zise o voce.

Ajunseră în vârful dealului. Catârul începu să meargă din ce în ce mai repede. Simțea că se apropie capătul călătoriei. Toată lumea întinse pasul. Preotul nu mai putea cânta; simțea că se sufocă. Următoarea sa parohie o va cere să fie una care să aibă cimitirul pe câmp. Jos se deschideau porțile cimitirului. De o parte și de alta a drumului erau parcate mașini. Un întreg grup aștepta. Vincent recunoscu ziariștii. Aceiași de ieri, dar odihniți. Și care începură să-i mitralieze cu aparatele lor de fotografiat. Fiul lui Pinero se apropie de tatăl său, apucându-l de braț. Avea aerul că-l protejează. Ziariștii făceau gălăgie. Încercau să ajungă la Pinero. Preotul țipa. Crucea, care era ținută de un copil din cor, începu să se legene. Puștiul care o ținea fu răsturnat cu cruce cu tot. Preotul urlă la ei. Daniel ridică crucea și o ținu de-a curmezișul. Fotografii dăduseră la o parte preotul și pe celălalt băiat din cor. Acum erau în fața lui Pinero. Făcură un zid în fața lui, așezați, în genunchi, culcați... Pinero se opri. Începu să strige la ei în spaniolă.

— Fuera!... No, hoy...

Avea o voce strangulată. În spate, femeile strigau. Vincent era împins. Cioclii ridicară coșciugul de pe dric. Un ziarist era așezat la picioarele lui Vincent. Vincent îi trase un picior între coaste. Fotograful începu să înjure. Se

ridică. Vincent îl culcă la pământ cu o lovitură de pumn. Pinero fu scos din mâinile ziariştilor. Vincent îl văzu pe Régnier, care pălmuia un tip, cu mişcări foarte rapide. Dar mulţimea îl presa. Intrară cu toţii în cimitir. Copilul din cor plângea. Daniel ţinea crucea. Ziariştii fură respinşi. Dar mulţimea presa în continuare. Departe, în faţa lui Vincent, Pinero era protejat de fiul său. Se pregăteau să pună coşciugul în despărţitura din zid. Preotul vocifera din ce în ce mai tare. Bătrânele se rugau în cor. Ridicară coşciugul. Dispăru în despărţitura din zid. Preotul tăcuse. Acum făcea gesturi largi cu mâinile. Soarele parcă nu fusese niciodată atât de puternic. Vincent o căuta cu privirea pe Jenny, de care se pierduse. Îl văzu pe Font alergând spre fundul cimitirului.

— Ce se întâmplă? întrebă Régnier.

Încercară, împreună cu Vincent, să-şi croiască o trecere prin mulţime. Ajunseră în faţă. Pinero era întins pe pământ. Leşinase. Fiul său era aplecat asupra sa. Şi preotul, de cealaltă parte, cu capul între umeri, ascuns în veşmântul său de ceremonie.

Vincent, ajutat de Iuri, îl ridică pe Pinero. Régnier, în faţă, îndepărtă mulţimea. Bătrânele scoteau gemete, care se auzeau de peste 'tot.

— Şoferul a tras maşina în faţa intrării, zise Iuri.

Fotografii apărură din nou.

— Bandă de ticăloşi!, ţipă Iuri la ei.

Tipii nu-l auzeau. Fotografiau. Ajunseră la maşină. Şoferul îi ajută să-l aşeze pe Pinero pe bancheta din spate.

— E vreun medic în sat? întrebă fiul.

— Nu, zise Vincent.

— Ce nebunie! zise fiul. Şi totul din cauza bătrânei ăsteia!

Urcă în maşină. Şoferul demară, într-un nor uriaş de praf. Mulţimea începuse să se împrăştie. Acum cobora spre sat. Un tip veni spre Vincent.

— Tu m-ai atins adineauri?

Era fotograful pe care-l lovise mai devreme. Vincent îl repezi.

— Nu eşti încă mulţumit, vrei s-o luăm de la capăt?, îl întrebă Vincent, furios.

Simţea nevoia nebună de a lovi şi a lovi mereu. Tipul înţelese şi se eclipsă. Nu exist decât împărţind lovituri de

pumn, gândi Vincent. Mai deunăzi Tom, astăzi imbecilul ăsta. Era singur în mijlocul mulţimii, care-l înconjura. Îi văzu pe Jenny şi pe Régnier. Coborau şi ei. Dricul depăşise pe toată lumea; catârul o luase la fugă spre sat. Conductorul făcea scandal. Oamenii glumeau. Unii dintre turişti veniseră până la cimitir.

— Pe cine au îngropat?, întrebă o franţuzoaică, cu accent de Belleville.

Vincent ridică din umeri. Mergea cu paşi mari, depăşind pe toată lumea. Mergea, lovindu-se de oameni. Tom era în faţa lui. O să-l depăşească. Tom se întoarse.

— E frumos, zise Tom.

— Mi-e frică, pentru Pinero.

— De ce-a mai venit?

Vincent ridică din umeri.

VIII

— Îl citeşti uneori pe Balzac? întrebă Régnier.

Era aşezat cu Vincent pe chei, în port.

„Trebuie să-l reciteşti. Fie şi numai pentru a învăţa cum nu trebuie să scrii. Balzac, adică naraţiunea pură." „Atenţie, vreau să spun o poveste." Astăzi nu se mai povesteşte. Autorul se descurcă, încercând să introducă cititorul în roman.

Vincent asculta. Cu Régnier, era singurul lucru pe care-l putea face.

Deci, Balzac ar fi scris: „Într-o dimineaţă călduroasă de august (1961), trei bărbaţi s-au regăsit pe o plajă a sătucului numit Caldeya. Un pictor foarte cunoscut — numit Pinero — un critic de artă, care a avut perioada sa de glorie, şi un bătrân pescar, despre care tot satul spunea că este vrăjitor. După un scurt conciliabul, se îmbarcară pe un vechi vas de pescuit şi plecară în larg..."

— Despre ce vorbeşti? întrebă Vincent.

— Adevărul momentului. În dimineaţa asta, m-am trezit foarte devreme. Un cocoş idiot din vecini nu s-a lăsat până nu m-a trezit cu răcnetele lui. N-am mai putut adormi. Am coborât în portul francez. Şi i-am văzut.

Régnier făcu o pauză de efect.

— I-am văzut pe Pinero, Font şi Mao, îmbarcându-se pentru o misterioasă croazieră.

— Toţi trei?

— Toţi trei... Concluzia o tragi dumneata.

— Nu văd nici o explicaţie.

— Eu, cu atât mai puţin, cel puţin acum... Dar există un mister în croaziera asta. Fiţi însă liniştit, o să aflăm cât de curând adevărul.

— Deci, Pinero se simte mai bine?

— O simplă insolaţie... N-are nimic de-a face, v-o jur, cu sentimentele, sau cu emoţia. Bătrânul ăsta e de fier. O să ne mai facă surprize. Presimt asta.

— Asta are de-a face în vreun fel cu Gloria? îl întrebă Vincent.

— Fără îndoială... Mă rog, presupun, dar o s-o aflăm. L-am pus pe Daniel pe urmele lor.

Cei doi rămaseră tăcuţi. Régnier privea apa, urmărind jocul de lumini făcut de petele de ulei. Vincent se gândea că se întâmplaseră suficiente lucruri, şi că ar fi fost cazul să plece. Încă o dată paralizat în faţa unei decizii. Dorinţa de a pleca, şi apoi paralizat în momentul acţiunii, fără îndoială din cauza lui Jenny. Noaptea trecută, ea venise în camera de la „La Estrella". Între ei s-a instalat o tăcere ciudată. Impresia, confirmată în fiecare clipă, că ea căuta ceva. Sau, mai degrabă, că ea dorea să-i mărturisească ceva, şi că în ultimul moment amâna, sau, mai degrabă, încerca să amâne cât mai mult momentul. Făcuseră dragoste, dar nu mai fusese ca altădată. Devenise ceva abstract. Rece. Un exerciţiu bine făcut, nimic mai mult. Şi dorinţa, din partea lui Vincent, ca ea să plece, să rămână singur şi să doarmă.

— Tot satul vorbeşte încă de înmormântare, zise Régnier. Nimeni n-a înţeles nimic.

— Totuşi, cunoşteau cu toţii povestea Gloriei.

— Da, numai că toţi credeau că spune prostii. Prezenţa lui Pinero a tulburat mult pe toată lumea. Acum, o respectă.

Vincent îi văzu pe Serge şi pe Nadine, care treceau pe chei. De departe, Nadine îi făcu semn cu mâna.

— Cât e ceasul? îl întrebă Régnier.

— Unsprezece şi jumătate, răspunse Vincent.

Régnier se ridică.

— Am de scris nişte scrisori, trebuie să plec. Ne vedem mai târziu.

Pescarii reveneau din larg. Îşi trăgeau bărcile pe galeţi. Turiştii priveau peştii coloraţi. Vincent se apropie de o barcă. Copiii descărcau peştii, pe care femeile îi aşezau în coşuri din papură. Se vorbea în catalană. Şi pentru Vincent, senzaţia binefăcătoare de a nu înţelege nimic, de a se simţi bine cu el însuşi, străin de tot din jur.

Stătea nemişcat, zicându-şi că ar trebui să facă ceva. Făcu la întâmplare un pas la stânga. Continuă. Aici am ajuns, la acest joc al întîmplării cu propriile picioare. O luă de-a lungul cheiului. La capăt, era plaja. Nu fusese niciodată acolo. Avea impresia, mai puternică decât oricând, de a fi în afara realităţii. Nici chiar corpul lui Jenny nu-l mai reţinea în căldura vieţii. Ajunse pe plaja înţesată de lume. Mică, strâmtă, înghesuită între două stânci uriaşe, era ca un ţarc, unde sute de corpuri îşi reclamau locul lor sub soare. Şi pe chipuri, rar veselie, sau măcar linişte. Fiecare într-un spaţiu strâmt, certându-se deja pentru apărarea proprietăţii. Puşti care plângeau. Probleme cu saltele pneumatice şi prosoape de baie. Familii care aduseseră munţi de sacoşe. Femeile aveau priviri speriate. O senzaţie de dezgust. Cîteodată, totuşi, trupul perfect al unei fete. Dar mereu aceleaşi strigăte, aceleaşi voci omeneşti. Şi acestea sfredelitoare şi dezagreabile, ale copiilor, ca şi ale maturilor. Toţi ridicoli şi dezgoliţi în adevărata lumină, care sublinia mizeria corpurilor lor.

Am trei soluţii. Să-i suprim, vreau să zic: să nu-i văd. Şi să trăiesc liniştit şi superb în visul meu. Cu condiţia să am un vis. N-am nici un vis. A doua soluţie. Să-i urască. Să-i privească mai bine, pentru a putea să-i urască mai bine. Şi, la capăt, nici o soluţie. Ura, în sine, nu este suficientă, se epuizează, se evaporă. Şi rămân cu problema mea. A treia soluţie. Să-i accept, şi odată cu asta, să mă interesez de ei, şi, în cele din urmă, chiar să-i iubesc. Şi aşa revin la cele discutate cu Régnier. Dar el ştie ce-i indiferenţa. Eu nu. Nu-mi mai rămâne decât acceptarea.

În picioare, domina toate acele corpuri. O senzaţie de greaţă. Să se mişte din nou. Se îndepărtă. Cu paşi din ce în ce mai iuţi. Cu o furie surdă în el. Trecu de plajă.

Grupurile de turişti erau mai puţin numeroase. Ajunse din nou la un mic golfuleţ, urcă pe o stâncă, apoi pe alta. Nu era nimeni. În dreapta, o plajă mai largă. Cu nisip, din loc în loc. În golf era oprit un mic vas de pescari, de pe care priveau trei bărbaţi. Îl recunoscu imediat pe Pinero, apoi pe Font şi apoi, cel de-al treilea, care gesticula şi striga, trebuia să fie bătrânul pescar, Mao. Vincent încercă să se apropie cât mai mult, fără însă a fi văzut. Brusc pasionat de ideea de a descoperi un secret. Se opri în spatele unei ridicături. De acolo, nu putea să-i vadă. Dar auzea tot ce se vorbea. Numai că cei trei bărbaţi vorbeau în spaniolă, şi încă foarte repede. Pinero părea că se ceartă cu Mao. Font încerca să-i calmeze. Pinero se agita pe punte, mergea de colo-colo, numărându-şi, parcă, paşii. Mao dădea din cap în semn de dezaprobare. Font îşi număra şi el paşii, mergând în sens invers cu Pinero.

Cei doi bărbaţi reveniră spre vas, care era pe jumătate tras pe plajă. Vincent îl auzi pe Pinero strigând din nou. Îşi aprinseră câte o ţigară. Un moment, rămaseră tăcuţi, apăsaţi de o greutate nevăzută. Mao reveni şi el la vas. Făcu un gest cu braţul, arătând spre larg. Pinero şi Font urcară pe vas. Mao reuşi, după câteva încercări ratate, să pornească motorul. În sfârşit, plecară, nu fără greutate. Vasul se întoarse şi luă direcţia spre larg.

— Eşti ramolit, zise Pinero.

— Hombre, zise Mao, am cea mai bună memorie din tot satul.

— Ăsta era golfuleţul, repeta Pinero.

— Nu.

Mao scuipă în apă.

— Era cel din spatele lui, zise el.

Pinero se întoarse spre Front.

— Şi tu te-ai ramolit. Şi dacă stau să mă gândesc bine, toţi ne-am ramolit.

Pinero îşi aprinse o ţigară.

— Pe vremea mea, zise Mao, îţi răsuceai ţigările, şi o făceai chiar cu o singură mână.

Pinero surâse.

— Îmi aduc aminte, dar e mult de atunci, şi nu ştiu s-o mai fac.

Vasul se zguduia; motorul sughiţa, supraîncălzit.

— S-a ramolit până şi motorul, zise Pinero.

— Păi da, vasul ăsta e la fel de bătrân ca şi noi, zise Mao.

Înconjurară o limbă de pământ, care înainta mult în mare.

— E imediat după asta, zise Mao.

Se scărpină în cap, prin cascheta de care nu se despărţea nici în somn.

— Tonto, mormăi Pinero, burro.

— Poate că el are dreptate, încercă să-l liniştească Font.

Priveau noul golfuleţ pe care-l descoperiseră.

— Coliba micuţă din stânga exista pe atunci, nu-ţi mai aduci aminte? îl întrebă Mao.

Font începea să-şi protejeze ochii de soare, pentru a putea vedea mai bine.

— Aici e, zise Mao, şi gărzile civile au venit pe potecă. Acum e acolo târfa aia de transformator electric.

Vasul atinse uşor fundul mării. Mao opri motorul. Coborî în apă şi trase vasul mai aproape de mal.

— Coboară, şi o să vezi că ai să recunoşti totul.

Ajutat de Font, Pinero coborî. Făcu câţiva paşi pe plajă.

— Eu îmi amintesc de tot, zise Mao. Vrei să-ţi aduc aminte? Era pe la mijlocul lunii iunie; tu plecasei cu ea pentru a desena copacul ăla; copacul e încă acolo; e pinul de colo. Ea adusese un coş mare, cu măsline, cu roşii, cu fileuri de peşte şi cu un butoiaş cu vin, de la Pascualito. E adevărat sau nu?

— Continuă, zise Pinero.

— Soarele ardea tare, nu era ca acum.

Mao scuipă cu dezgust pe nisip.

— Soarele adevărat. Dimineaţa, tu desenasei, şi îmi spusesei: — Mao, vino să ne iei la ora cinci, să mergem să pescuim arici de mare. — E adevărat, sau nu?

— Continuă, burro, zise Pinero.

— Aţi mâncat măslinele şi fileurile de peşte, aţi băut vin şi v-aţi făcut siesta chiar aici, lá umbra colibei. Şi apoi...

Mao îşi coborî vocea cu un ton.

— Şi apoi, făcându-se mai cald, aţi intrat în colibă... Acum ţi-ai amintit totul, o văd pe chipul tău.

Pinero surâse.

— Ai dreptate, chulo, noi am intrat în colibă...

Se îndreptă spre colibă, unde ajunse foarte repede pentru vârsta lui. Împinse uşa, care se clătina.

— Şi, hombre, ai dreptate... Acum îmi aduc aminte: ea se întinsese pe o grămadă de paie, fără să scoată un cuvânt. Şi se lăsase dezbrăcată pe paie, şi eu aveam impresia că fac dragoste cu munţii din spate, cu marea toată.

Mao îşi muşca coada pipei stinse.

— Acum, poate vrei să continui, zise Mao.

Pinero făcu un gest din mână.

— Un puşti v-a văzut, s-a apropiat de colibă, a privit prin gaura aia, şi v-a văzut... Şi eu, pobrecito, când am ajuns, erau patru indivizi din garda civilă, pe care puştiul îi chemase, şi tu, care vociferai, în mijlocul lor, şi Gloria, care plângea. Aşa a fost, nu?

— Unul din garda civilă era din Malaga, zise Pinero, de aceea ne-au şi lăsat în pace, până la urmă... Şi tu, râdeai ca un idiot, aşezat pe pământ. După asta, am făcut dragoste pe toate plajele, în timp ce tu ne căutai.

— Iar eu te priveam plecând, şi te invidiam, zise Font.

Pinero ieşi din colibă.

— Şi totuşi peisajul nu s-a schimbat prea mult, zise el, privind golfuleţul.

— Nu, hombre, zise Mao, scuipând; noi suntem cei care ne-am schimbat.

Izbucni în râs. Îi arăta cu degetul pe Pinero şi pe Font, apoi arăta spre el, atingându-şi stomacul cu degetul. Râdea din ce în ce mai tare.

„E suficient să ne privim, zise el. Trei pietre bătrâne"

Pinero râse, la rândul lui.

— Luăm o gustare? propuse Mao.

— Dacă vrei.

Mao se duse până la vas, de unde reveni cu un coş şi cu o damigeană. Le puse jos, în faţa colibei.

— Am ţinut minte: măslinele, fileurile de peşte, o pâine mare, albă, şi vin. Vinul e din regiunea ta, din Andaluzia.

Cei trei bătrâni se aşezară la umbră. Mao făcu porţiile. Începură să mănânce.

— Ar fi trebuit să-ţi port pică, zise Mao.

— Mie? întrebă mirat Pinero. De ce?

— Ştii prea bine de ce, farseur bătrân.

Mao îşi încreţi buzele.

— Gloria era o vrăjitoare, o prea frumoasă vrăjitoare. Ea şi cu mine făceam tot ce vroiam în sat, înainte să apari tu aici. Şi apoi, de când ai atins-o, aici, în coliba asta, totul s-a sfârşit... Am rămas un vrăjitor solitar.

— Era o adevărată vrăjitoare, zise Pinero.

— Una superbă... Uite, înainte de venirea ta, ea mergea ca toate femeile din sat, să vândă peşte la Rosas, dincolo de munţi. Sunt doisprezece kilometri până acolo. Bun.

Mao arătă spre un punct al coastei, sus pe munte.

— Vezi păduricea aia, de acolo, de sus... Da, acolo; de acolo se vede Rosas. Ei bine, Gloria ajungea acolo, înţelegi tu, dintr-un foc!...

Mao făcu un gest, ca şi când şi-ar fi luat zborul.

— Ea zbura, puiul de lele. Toate femeile o spuneau. Mai există unele care-şi mai amintesc de asta. Dintr-un foc!... Când celelalte ajungeau la Rosas, o găseau pe Gloria acolo, care-şi vânduse deja peştii. Asta nu-i vrăjitorie?

— Şi, răspunse Pinero.

— Şi cu maică-sa era la fel. Eu am cunoscut-o pe maică-sa. Locuia nu prea departe de casa mea, în spatele bisericii. Într-o zi, ea ne-a spus: — Când o să mor, casa se va prăbuşi peste mine, şi peste ceilalţi. — Se făceau tot felul de glume prin sat. Muri, dar nu se întâmplă nimic. Se strânseseră acolo o mulţime de oameni din sat, foarte mulţi oameni! Urcau în casă. Îşi luau rămas bun de la moartă. Bun. Casa se prăbuşeşte. În dărâmături, mor trei oameni, şi un copil din cor. Asta era mama Gloriei!

Mao trase un gât de vin direct din damigeană. I-o întinse lui Pinero, care bău, apoi lui Font.

— Şi ce alte minuni mai făcea Gloria? întrebă Pinero.

— Tămăduia, zise Mao, ca şi mine; poate chiar mai bine decât mine. Cu mâinile. Drept să-ţi spun, câteodată mi se făcea frică de ea. Rămase un moment tăcut. Aruncă o privire spre mare.

— Şi apoi ai apărut tu, cu pletele tale.

Atinse craniul pleşuv al lui Pinero.

— Aveai plete, mi-aduc bine aminte, şi Gloria, gata, n-a m-ai făcut nimic! Odată cu fecioria, s-a dus şi marea sa ştiinţă în ale vrăjitoriei.

Pinero luă şi el un gât din vinul din damigeană.

— Şi pentru mine, Gloria a fost tot o vrăjitoare. Ştia din instinct ce trebuia să pictez.

— Asta îmi aduc aminte, zise Font. Ea îţi conducea mâna.

— Poate că ea a condus-o tot timpul, zise Pinero. Am pictat şi desenat adeseori nuduri, în viaţa mea. Am avut o grămadă de modele. Şi cu toate astea, n-am pictat niciodată altceva decât corpul gol al Gloriei. Am încercat să schimb, să pictez altceva: nu era nimic de făcut, tot ce făceam făceam prost. Numai corpul ei apărea de sub vârful creionului sau al pensulei. Un corp de vrăjitoare, tu ai dreptate, Mao.

Se gândea.

— Avea ceva dintr-o capră, şi din ierburi, de asemenea. Ţi-am mai spus-o: era şi muntele, era şi marea, totul amestecat, lemn dur, de măslin. Vezi tu, corpul ăsta a fost coloana vertebrală a întregii mele opere. A tot ce am făcut.

— E adevărat că tu eşti un mare pictor, zise Mao. Am văzut câteva lucruri făcute de tine.

Mai băură din vinul din damigeană.

— Ar trebui să mă opresc, zise Pinero, nu mai sunt obişnuit cu băutura.

Mao ridică din umeri.

— E vin din ţinutul tău, zise el, de Malaga.

Mai trase o înghiţitură. Îşi şterse gura cu mâneca.

— Am fost la Malaga, zise el, când am făcut armata... Acolo e un rahat.

Scuipă.

Font, de mai multă vreme, voia să spună ceva, dar nu avea curajul. Urmă un moment de linişte. Font profită.

— Totuşi, ce i-ai spus, cu adevărat, în momentul în care ai plecat de aici, la Paris?

Pinero se întoarse spre el.

— I-am spus că o să revin repede s-o caut.

— E adevărat că i-ai spus asta?

— E adevărat, cum adevărat e că n-am mai revenit... Nu mai ştiam... Tot timpul am vrut s-o fac, şi apoi, la Paris, a început, ştii tu...

— Ştiu.

Pinero avea un aer puţin speriat, un copil prins cu o greşeală.

— Ea te-a aşteptat...

— Ştiu, şi n-am încetat o clipă să mă gândesc la ea.

— Ce frumoasă-i dragostea!, zise Mao, amuzându-se.

Pinero îşi ridică privirea.

— Asta nu-i iubire, e mai mult decât atât. E ca un miracol; o femeie miraculoasă. Ea m-a învăţat să văd; ea e cea care m-a învăţat ce-i timpul, spaţiul...

Pinero se însufleţise.

— Ea m-a învăţat echilibrul lucrurilor... Pentru că totul e în echilibru. Dacă mişti ceva, totul se prăbuşeşte. Ăsta-i răul, asta-i sluţenia: un echilibru deranjat. Ea ştia asta... Eu, când am ajuns aici, nu ştiam nimic.

— E bine ce-ai zis acum, spuse Mao.

— Am spus adevărul, zise Pinero.

Se ridică. Soarele ajunsese în dreptul pietrelor pe care se aşezaseră.

— Mi-e somn, zise Pinero.

— E vinul din ţinutul tău, zise Mao.

Glumea, ca de obicei.

— Poţi să-ţi faci siesta, ca întotdeauna, în colibă, de data asta garda civilă n-o să te mai deranjeze.

Pinero surâse amar.

— Nu, n-o să mai vină, zise el, intrând în colibă.

Se întinse pe paie. Font rămăsese aşezat pe jos.

— Şi ţie ţi-e somn, nu-i aşa? îl întrebă Mao.

— Cred că da, zise Font.

Mao făcu un gest comic.

— În pat, moşulicilor!

Se dădu într-o parte, lăsându-l să intre în colibă.

— Eu mă duc după arici de mare, zise el.

Privi marea; o veche obişnuinţă; s-o privească mereu, aşa cum dresorul priveşte fiara. Era o târfă. Acum era calmă. Dar nu dormea decât cu un ochi închis. Se duse pe vas şi lăsă barca la apă. Luă vâslele şi se îndepărtă fără zgomot. Nu se auzea decât clipocitul vâslelor în apă. Trăgea din pipa goală. Era fericit. Traversă golfuleţul; în fund era un colţ unde se adunau aricii de mare. Nu mai venise aici de multă vreme. Şi în perioada asta, aricii de mare se vând bine. Ajunse la locul pe care-l cunoştea, înghesuit între două stânci. Apa era clară. Mao se aplecă:

pe fund se vedeau o mulţime de arici de mare. Îşi luă plasa de pe fundul bărcii. Timpul aranja bine lucrurile. Acum şaizeci de ani, în colibă, două corpuri tinere inventau plăcerea numai pentru ele singure. Acum, doi moşulici uşor piliţi sforăiau, adormiţi de vinul andaluz. Timpul are simţul umorului. Mao găsea asta amuzant. Îşi priponi barca de o stâncă; pentru a fi mai sigur, lăsă şi o mică ancoră. Începu să-şi umple pipa. Asta îi luă ceva timp. Apoi şi-o aprinse, suflând deasupra coşului pipei. Începu să tuşească. Era timpul să se întrebe dacă părea la fel de bătrân ca şi Pinero sau Font. Dar nu-i păsa, el era în putere, şi putea să plece la pescuit dimineaţa la ora cinci. Pufăi de vreo două ori din pipă. Era aşa plăcut! O piatră căzu de pe una din stânci. Plescăi în apă, lângă barcă. Mao ridică privirea; nu văzu nimic. O a doua piatră o urmă. Mao începu să bodogănească. Nu văzuse pe niméni. O a treia piatră căzu în barcă.

— Cono, zise Mao.

— Sunt vrăjitori în munţi, intonă o voce copilărească.

Mao cerceta cu privirea printre stânci, dar nu vedea nimic. Deodată, apărură nişte picioare, apoi un corp. Un puşti cobora de-a lungul stâncii abrupte. Îl recunoscu pe Daniel.

— Guapo, zise Mao, ce faci pe aici?

— Mă plimb.

Puştiul sări în barcă.

— Te-am văzut, zise Daniel, cu ceilalţi doi.

— Era o privelişte încântătoare, zise Mao.

— Era amuzant. La vârsta voastră, să faceţi picnicuri.

Mao surâse.

— La vârsta noastră, ne jucăm de-a picnicul, nu de acelaşi lucru. Acum, dă-mi o mână de ajutor, dacă tot ai venit...

Daniel îi întinse unealta de pescuit.

— De ce a venit Pinero cu tine, până aici?

Mao ridică privirea.

— Te interesează asta?

— Bineînţeles!

Mao făcu o pauză: trase câteva fumuri din pipă.

— E greu de explicat; din cauza bătrânei care a murit, ştii...

— Ştiu, mi-a explicat tata...

— Atunci, ştii toată povestea.

— Nu, nu ştiu de ce aţi plecat împreună cu vasul prin golfuleţele astea...

— E o poveste lungă, nino; mă întreb dacă merită efortul să fie spusă. Bătrânul vânează amintiri. Ai să înţelegi, când moartea o să-ţi dea târcoale; fără îndoială că o asemenea vânătoare ţi-ar mai reda puţin dorinţa de a trăi.

— El a venit pe aici cu bătrâna?

— Asta e. Numai că atunci era tânără, şi frumoasă.

Daniel se încruntă. Era dificil să înţeleagă această curioasă alchimie care transformă fetele cele mai frumoase în bătrâni copaci noduroşi şi bărbaţii puternici în epave tremurătoare.

— Bineînţeles, poţi să nu înţelegi, cum poţi să înţelegi totul, imediat. Nimic de zis, spuse Mao, bătrâneţea e într-un fel ca o boală.

Îşi afundă scula de pescuit. O scoase cu un gest scurt.

— Doi dintr-o lovitură, nu-i rău de loc.

Daniel era în partea din faţă a bărcii, privind la coliba în care cei doi bătrâni îşi făceau somnul. Se întoarse spre Mao.

— La ce crezi tu că visează acum? îl întrebă Daniel.

— Cine, cei doi moşulici?

Mao surâse.

— La vârsta noastră, nu prea mai visezi, pentru că trebuie să economiseşti totul: visele, respiraţia, gesturile, totul. Chiar şi cuvintele, uneori.

— Tu nu eşti aşa bătrân, zise Daniel.

— Sunt de vârsta lui Pinero: şaptezeci şi nouă de ani... vârsta unui elefant bătrân.

Aricii de mare începuseră să se adune pe fundul bărcii. Brusc, o pală de vânt făcu barca să danseze. Mao privi cerul, apoi marea.

— Va trebui să ne întoarcem. Într-o oră o să fie o furtună puternică dinspre mare.

Marea se trezise, se zbătea în ghearele unei dureri secrete, pe care i-o dădea vântul. Mao dezlegă barca, şi ridică mica ancoră. Începu să tragă la vâsle.

— Aşteaptă, vin să te ajut, zise Daniel.

Luă a doua pereche de vâsle, care era sub barcă. Le montă la locul lor, clătinându-se puţin.

— Sunt grele, zise el.

— Nu te-ai descurcat prea rău...

Daniel se aşează pe bancă. Începu să vâslească. Barca începu să se îndepărteze de stânci. Mao luă şi el vâslele. Daniel începu să vâslească în acelaşi ritm cu bătrânul.

— Trage, marinar!, strigă Mao.

Izbucni în râs. Daniel râdea şi el, fericit să facă ceva care lui i se părea folositor. Ajunseră repede la mal.

— Dorm încă, zise Mao, dacă n-or fi murit între timp.

Scuipă în apă. Barca atinse fundul.

— Ridică vâslele, îi zise lui Daniel.

Puştiul execută manevra.

— Vino să-i trezim.

Mao sări pe mal: un gest precis, vioi, gestul unui om tânăr. Daniel îl urmă. Merseră pe plajă. În faţa cabanei, Mao îi făcu semn să tacă, ducând degetul în dreptul buzelor. Daniel rămase nemişcat. Bătrânul se apropie cu paşi înceţi de uşă. O întredeschise cât se poate de uşor. Se întoarse spre Daniel, îi făcu cu ochiul; apoi, scoase un strigăt puternic. Un orăcăit scurt. Orăcăitul broaştei râioase. Daniel auzi o voce care bombănea, apoi o alta. Mao intră în colibă. Daniel se apropie. Pinero şi Font erau aşezaţi pe podea. Cu un aer speriat. Două micuţe târfe centenare, care-şi pierduseră bijuteriile.

— Garda civilă, strigă Mao. Documentacion, senor.

Mao glumea.

— Burro!, făcu Pinero.

Se ridică foarte încet. Era plin de paie.

— Miroşi a ţap, îi spuse Mao.

Font se scutura cu gesturi mici, discrete.

— Ai visat frumos? în întrebă Mao.

— Nimic. Vinul ăsta de Malaga te prosteşte de-a binelea.

— Trebuie să ne întoarcem, zise Mao, o să avem parte de-o furtună.

Pinero îl văzu pe Daniel.

— Cine-i puştiul?

— Un micuţ vrăjitor, spuse Mao.

Daniel îi privea cu atenţie pe cei trei bătrânei. I se părea că joacă în faţa lui o farsă ale cărei înţelesuri nu le pricepe prea bine. Pinero se întoarse.

— Scutură-mi paiele de pe spate, îi zise el lui Mao.

Mao începu să-l cureţe.

— Ţi-e frică să nu-ţi facă gălăgie micuţa ta prietenă?

Font se apropie.

— În ceea ce-o priveşte pe Mariona, ar fi capabilă să-mi facă scandal pentru asta, zise el.

Încercă să surâdă.

— E geloasă? îl întrebă Pinero.

— Nu-i decât geloasă.

— Şi la fel de târfă?

Font rămase gânditor.

„Nu, răspunse în cele din urmă. Bună gospodină, şi bună bucătăreasă; dar târfă, nu..."

— Era frumoasă!

— Este încă, zise Font, cu un aer serios.

Se îndreptară spre barcă. Marea era agitată; de ţărm se loveau berbecii de spumă ai valurilor.

— Nu mai e cald, zise Pinero.

Ajunşi la vas, urcară pe punte, apoi ridicară şi barca. Mao îi întinse lui Pinero o vestă veche de marinar.

— Pune-ţi asta, îi zise.

Pinero se îmbrăcă cu vesta.

Se aşezară pe puntea vasului. Daniel era lângă Mao. Spre surprinderea tuturor, motorul porni la prima încercare. Vasul se îndepărta acum de ţărm. Font şi Pinero erau aşezaţi în spate. Nu scoteau un cuvânt. Priveau apa cu un aer morocănos. Sufla un vânt rece. Pinero îşi strânse vesta în jurul corpului. Mao ţinea cârma, cu pipa stinsă strânsă între dinţi. Din când în când arunca o privire către cei doi bătrâni aşezaţi în fund, strânşi unul în altul, să se apere de vânt.

— Ne întoarcem în port? îl întrebă Daniel.

— Trebuie să culcăm copiii, zise Mao.

Arătă spre cei doi bătrânei. Din când în când, vasul era scăldat de creasta unui val mai mare.

— O răceală, la vârsta noastră, poate fi mortală, zise Mao.

Îşi luase mutra sa cea mai gravă, aceea cu care glumea cel mai bine.

— Căllate, zise Pinero.

Daniel era aşezat în mijlocul vasului, lângă cabina cârmaciului. Nu-şi putea dezlipi privirea de la cei doi bărbaţi aşezaţi în spate.

Mao viră spre larg.

— Ce te-a apucat? strigă Pinero la el.

— Cu vântul ăsta, nu putem naviga pe lângă ţărm.

Vasul dansa din ce în ce mai tare.

— De aici o să ni se tragă moartea, zise Font.

Mao ridică din umeri.

— Eu fac asta în fiecare zi, şi n-am mai crăpat.

Îl fixă cu privirea pe Pinero.

— Îţi mai aduci aminte: când ne întorceam cu ea din golfuleţul cu arici de mare? Cea mai mare furtună pe care am văzut-o! Şi nu-ţi mai era frig, atunci! Cântai ca un apucat, în bătaia vântului.

— Mi-aduc aminte, zise Pinero, cântam din Wagner. Închipuie-ţi!

Îl îmbrăţişă pe Font.

— Ne plăcea Wagner...

Dar Font nu reacţionă; ghemuit, semăna cu o bătrână pasăre rănită.

— Ne-am fi putut duce la fund foarte bine, în ziua aceea, continuă Mao, dar nici Gloriei nu-i era frică.

— Am şi desenat scena asta: barca, şi chipurile care păreau că plutesc pe mare... Acum îmi aduc aminte.

Se încrucişară cu un vas mare.

— Englezi, zise Mao. Ei ştiu naviga.

Cu o mişcare îndemânatică, răsuci cârma; se îndreptau spre ţărm, în mijlocul golfului care adăpostea portul. Pe măsură ce înaintau, marea se făcea mai liniştită.

— Ţi-e frig? îl întrebă Pinero pe Font.

— Puţin.

— Mie îmi este mai bine, zise Pinero cu o evidentă satisfacţie.

Încercă să-şi aprindă o ţigară. Vântul îi stingea chibriturile. Mao îi întinse bricheta sa marinărească. Pinero arătă spre Font.

— A îmbătrânit, Font, zise el, râzând.

Mao ridică din umeri.

— Nu-i obişnuit.

Scuipă în apă.

— Seamănă cu un personaj pe care l-am imaginat, continuă Pinero, dintr-o piesă pe care am încercat s-o scriu.

— Tu şi scrii? întrebă Mao.

— Încerc.

— Şi care-i povestea piesei? îl întrebă Daniel.

— Te-ar interesa aşa ceva?

— Poveştile mă interesează întotdeauna.

Pinero trase din ţigară. Îşi întinse picioarele.

— Era vorba de trei bătrâni ca noi, într-un scuar. Erau aşezaţi pe o bancă, sub un copac, sau aşa ceva...

Daniel înclină capul.

— Trei bătrâni care se întâlnesc acolo în fiecare zi. Neavând nimic altceva de făcut... Şi atunci stau şi pălăvrăgesc. Spun aproape orice. E frumos, e urât, trebuie să se facă frumos, o să se facă urât...

Pinero, pe măsură ce povestea, începea să se însufleţească, vocea îi devenea mai sigură.

— Numai că, din când în când, era câte unul care avea chef de povestit. De povestit o întâmplare. Ceva ce i se întâmplase. Dar n-o putea face niciodată.

— De ce? întrebă Daniel.

— Pentru că-şi pierduse memoria.

— Şi ceilalţi la fel?

— Şi ceilalţi la fel, zise Pinero.

— Într-un fel, nici nu-i rău, zise Mao.

Daniel îşi freca nasul.

— Asta nu-i o poveste, zise el.

— Eu cred că este, zise Pinero. Într-o zi, ei vor vrea neapărat să-şi regăsească trecutul. Se vor ajuta unul pe celălalt. Vezi? Nu-i deloc uşor. Nu-i aşa că ai făcut asta? Dar tu n-ai făcut asta? Ai copii? Tu n-ai copii? În sfârşit, o mulţime de lucruri din astea, simple. Şi unul zice: „Cred că am avut copii", altul zice: „Nu, eu nu-mi aduc aminte să fi avut copii..."

Pinero se însufleţise bine. Gesticula. Câteodată îl scutura pe Font, care rămânea în continuare ghemuit, tăcut.

— Dar memoria nu le revenea. Şi noaptea cădea peste scuar. În jurul celor trei bătrâni nu se mai auzea nici un zgomot. Nimic. Şi deasupra lor, copacul. Şi frunzele copacului, care cădeau, la intervale egale. Una câte una, apoi două câte două, apoi trei câte trei, fără zgomot, căci o frunză, atunci când cade, nu face nici un zgomot.

— Aşa-i! exclamă Daniel.

— Cei trei bătrâni nu-şi dădeau seama, şi frunzele continuau să cadă.

Pinero făcu intenţionat o pauză. Aruncă mucul în mare.

— Şi deodată, ştii ce s-a întâmplat? Cei trei bătrâni dispărură, acoperiţi de frunze. Se mai auzi un timp vocea lor, atenuată, apoi nimic... Frunzele continuau să cadă. Aşa se sfârşeşte povestea mea.

Daniel rămase gânditor.

— Nu-i prea rău, zise Mao, numai că povestea asta nu se poate petrece sub un măslin, atâta tot!

— Asta-i moartea, zise Pinero. Frunze care cad în tăcere; nu ne dăm seama, şi brusc, sunt atât de multe, că nu ne mai putem mişca.

Mao lăsă puţin cârma, făcând câteva mişcări din braţe.

— Ajungem imediat, zise el. Vă las în portul francez, e cel mai apropiat.

Vasul alunecă, apoi se opri pe nisip. Cei trei bărbaţi coborâră. Daniel îi urmă.

— Mâine o luăm de la capăt? îi întrebă Mao.

— Nu ştiu încă, dar o să-ţi spun.

— Eu mă duc acasă, zise Font.

Se îndepărtă discret.

— Poate că-l caută moartea, zise Pinero.

Mao făcu un gest indiferent. Îşi aranjă vâslele pe vas.

— Hotelul e departe de aici? îl întrebă Pinero.

— Ai de mers vreo două sute de metri, îi răspunse Mao.

— Bine, atunci am plecat, zise Pinero. Vesta o să ţi-o dau mâine.

Plecă; mergea cu paşi mici.

Daniel se întoarse spre Mao:

— Nu mi-a plăcut povestea lui, zise el.

— Prostiile bătrâneţii, îi răspunse Mao.

Urcară împreună pe chei.

— Vreau să încerc să dau de taică-meu, zise Daniel. La revedere, Mao!

— Adio, fiule! Şi nu te lua după balivernele lor.

Daniel îi făcu cu mâna lui Mao, apoi o luă spre faleză. Cel mai simplu era s-o apuce direct spre la „La Estrella". Taică-său mergea acolo mai des ca niciodată. În faţa lui îi

văzu pe Serge şi pe Nadine, care mergeau ţinându-se de mână. Daniel îi ajunse din urmă.

— De unde ai apărut? îl întrebă Serge. Nu te mai vede omul cu zilele.

— Ştii, s-au întâmplat o groază de lucruri, peste tot...

— Cu taică-tău?

— Nu numai, răspunse Daniel. Gloria, bătrâna care a murit, şi pictorul... Toate astea...

Daniel vorbea cu un ton misterios.

— Dar cu noi, ce-i?

— La fel, zise Daniel. Sunteţi tot aşa de hotărâţi să fugiţi?

— Mai hotărâţi ca niciodată.

— Nu ştim încă momentul zise Nadine, trebuie să ne alegem bine momentul.

— Să-mi daţi de ştire; n-am uitat ce m-aţi rugat.

Serge surâse. Îl lovi prieteneşte peste umăr pe Daniel.

— Eşti un tip de toată isprava.

Daniel o luă din loc, depăşindu-i. Ajunse la „La Estrella" În bar era deja animaţie; multe locuri erau ocupate. Barmanul, văzându-l, îi făcu semn cu degetul, arătându-i că tatăl său e în fundul barului. Daniel înaintă; era şi Vincent, bineînţeles, şi Jenny, şi lângă ea, Régnier, cu o nouă achiziţie. Régnier îl văzu pe Daniel.

— Care-i povestea? îl întrebă el.

Daniel se aşeză lângă tatăl său. Fata, o blondă înaltă, cu privirea rătăcită, îl privi, cum priveşti o insectă ciudată.

— Am dat de Pinero, zise Daniel. Sui poveşti de-ale lor, de-ale bătrânilor.

— Explică-te, zise Régnier.

— Mao mi-a povestit totul. Bătrânul pictor voia să regăsească locurile pe unde trecuse cu bătrâna.

— Deci asta era? întrebă Régnier.

— Eu aşa cred, răspunse Daniel.

Fata era pe jumătate culcată în braţele lui Régnier.

Daniel, brusc întors spre sine, părea că reflectează, cu ochii aţintiţi asupra unui punct de pe tavan. Însoţitoarea tatălui său rămase întinsă, cu ochii pe jumătate închişi.

— Trebuie să fac câţiva paşi, zise brusc Vincent, cu buzele strânse.

Se ridică.

— Unde te duci? îl întrebă Jenny.

— Să iau o gură de aer.

Se îndepărtă.

— În plină criză, zise Régnier, şi motivul crizei, necunoscut... El singur deţine cheile propriilor sale greşeli.

Jenny ridică din umeri.

— Este un anotimp prost, zise ea, totul merge anapoda. Nimic de făcut.

Jenny privi în jurul ei, mecanic. Se opri cu privirea la Daniel, apoi se ridică.

— Ce-i cu tine?

Régnier întoarse capul. Lacrimi mari îi curgeau lui Daniel pe obraji. Jenny era îngenuncheată în faţa copilului. Régnier era aplecat asupra lui.

— Ce se întâmplă cu tine? îl întrebă Régnier.

— Voi nu puteţi înţelege, le zise puştiul.

— Nu-i adevărat, zise Régnier. Eu pot să înţeleg orice, ştii bine, numai că trebuie să-mi explici...

Jenny îl mângâia pe păr. Dintr-o dată neliniştită şi maternă. Régnier îi aruncă o privire mirată.

— Povesteşte-mi, îl rugă Règnier.

Daniel plângea cu sughiţuri. Cu o lovitură de umăr, Régnier se descotorosi de fata care era lipită de el. Încă puţin şi se prăbuşea pe jos. Surprinsă, se ridică.

— E vorba de bătrâni, zise Daniel, între două hohote de plâns.

— Ce ţi-au făcut bătrânii? îl întrebă Jenny.

— Nimic... Aşa sunt ei.

Daniel făcu un gest, descumpănit.

Régnier îşi privea fiul, cu buzele strânse, cu chipul concentrat.

— Pinero mi-a povestit o piesă pe care voia s-o scrie, cu bătrâni şi frunze moarte care cad: el spunea că aşa e moartea.

Puştiul vorbea printre sughiţuri. Închisese ochii. Un mic mort care plânge. Régnier îşi luă fiul în braţe.

— Vino cu mine, îi zise.

— Unde mergem?

— Mergi cu mine.

Daniel se ridică. Îl urmă pe tatăl său. Jenny se îndepărtă.

— O să mă întorc, îi zise Régnier.

Ieşiră din bar. Traversară faleza. De cealaltă parte a falezei era plaja. Régnier se aşeză pe o piatră şlefuită de valuri. Daniel se aşeză foarte aproape de el.

— Povesteşte, îi zise lui Daniel.

— Nu ştiu de ce, dar frunzele moarte m-au făcut să-mi fie frică. Se întâmplă, nici nu-ţi poţi da seama.

— Ţi-a fost teamă pentru tine?

— Nu, zise Daniel, mă gândeam la tine.

Régnier îşi întoarse privirea.

— Nu e cazul, zise el.

Îi prinse mâna lui Daniel şi i-o strânse tare.

— Vreau să-ţi spun ceva: atâta timp cât o să fii cu mine, n-o să mi se întâmple nimic... Înţelegi? Nimic.

Daniel întoarse capul. Un surâs îşi croia drum printre lacrimi.

— Adevărat? făcu el.

— Adevărat! încuviinţă Régnier.

Daniel se ridică şi-l îmbrăţişă pe Régnier.

— A trecut atâta timp de când nu te-am mai îmbrăţişat!

Acum avea poftă de râs.

— Gata, zise el, vino.

Îl ajută pe tatăl său să se ridice. Traversară faleza şi intrară la „La Estrella“ Jenny îi urmărea cu privirea. Văzu că Daniel râdea.

— Vreau să-mi cumpăr o îngheţată!, îi strigă el lui Jenny.

Se depărtă de tatăl său. Régnier se apropie de bar.

— Văd că l-ai potolit, îi zise Jenny.

— Sunt o târâtură, făcu Régnier, cu năduf.

— De ce?

— Din cauza unei fraze care mi-a venit aşa, deodată, şi care era fraza adevărului. I-am spus, bagă bine de seamă: „Atâta timp cât vei fi cu mine, n-o să mi se întâmple nimic.“ Bietul copil, i-am pus pe umeri o responsabilitate teribilă. Mai ales cu viaţa pe care o duc! Sunt o târâtură, Jenny!

— Pentru că în felul ăsta l-ai făcut din nou să râdă?

— Pentru că era o cursă; capcana care te face să surâzi. Dă-mi ceva de băut.

Jenny luă o sticlă şi un pahar.

— Nu-i atât de condamnabil ce-ai făcut, crede-mă. Tu gândeşti la ceea ce ai spus, el la fel. Sunteţi de acord, deci sunteţi amândoi în aceeaşi barcă.

— Numai că barca se clatină prea tare.

Bău cu înghiţituri mici.

— Şi apoi, e vina lor! zise brusc Régnier, supărat.

— Despre cine vorbeşti?

— Pinero şi gaşca lui de centenari. Ne împuţesc viaţa cu moartea lor contagioasă! Un picior în mormânt, perfect de acord! Dar nu e un motiv să le otrăveşti viaţa tuturor. Şi eu sunt cu un picior în mormânt, dar îmi păstrez echilibrul.

Lovi cu putere, cu palma, în tejgheaua barului.

— Nu m-am înşelat, absolut deloc. Miroase a cadavru, şi se simte peste tot.

Dădu peste cap, dintr-o sorbitură, restul de băutură din pahar.

— Asta nu-i un motiv să te îmbeţi, îi zise Jenny.

— N-am avut niciodată motive să mă îmbăt, răspunse el, cu demnitate.

În bar îşi făcu apariţia un grup de turişti. Unul dintre tipi se desprinse de grup şi se îndreptă spre Régnier. Avea o carte în mână.

— Vă rog să mă iertaţi, zise el. Mi-aţi putea da o dedicaţie pe această carte?

Era unul dintre romanele sale, penultimul.

— L-aţi citit? îl întrebă Régnier.

— Da, şi sunt foarte impresionat.

— Dă-mi te rog un stilou, îi ceru Régnier lui Jenny.

Ea îi întinse un creion. Régnier deschise cartea. Şi, cu o scriitură ezitantă şi şcolărească, mâzgăli o formulă de politeţe, apoi o semnă. Îi restitui tipului cartea.

— Vă mulţumesc, sunt nespus de încântat.

Bărbatul se îndepărtă de bar. Régnier se întoarse spre Jenny.

— E adevărat, zise el, sunt încă scriitor...

Îşi prinse capul între mâini, şi se sprijini de bar.

— Acum, ce nu mai merge? îl întrebă Jenny.

— Ce i-am spus lui Daniel mă tracasează, asta-i tot.

— De data asta te înşeli; las-o baltă...

Ea se îndepărtă de Régnier, pentru a le răspunde clienţilor care o chemau. Régnier rămase pe loc, încercând

să-şi regăsească gândurile, să le încetinească fuga, să alcătuiască o turmă ordonată din ele, şi să conducă totul acasă. Dar nu era nimic de făcut. Turma era de multă vreme nesupusă. O striga degeaba. Nimic! Şi nici un fel de câini ciobăneşti. Nimic. Un biet cioban rătăcit şi turma sa de idei care se risipeau în bătaia tuturor vânturilor. Îşi înălţă capul. Avu chef să-l regăsească pe Daniel şi să-i spună totul... Să-i spună ce, după cele întâmplate? Probabil era prea târziu. Ce era de făcut? Régnier, cel atât de inteligent, de lucid. „Mie poţi să-mi spui totul, eu înţeleg totul." Sărman idiot! În jurul lui, chipurile valsau. Avea chef să se certe cu ele. Un scandal de pomină şi uit totul. În primul rând laşitatea, o mândreţe de laşitate. Afecţiunea şi laşitatea, care se luptă de ani de zile. Câteodată câştigă una, câteodată câştigă cealaltă. Îşi comandă un alt pahar cu băutură barmanului. Se îndrepta spre beţia sa suverană. Cea mare, cea adevărată. Cu trei zile de stat în pat după, cu migrenă, greţuri şi crize cardiace. Înainte spre distrugere! Linse paharul dintr-o sorbitură. Cu un gest, îl comandă pe al treilea. Începea deja să se simtă mai bine. Era pregătit pentru noaptea ce va să vină. Cu condiţia să facă o croazieră, departe de sine însuşi. Era o veche obişnuinţă. Pentru moment, căută prin bar, încercând să vadă unde s-ar fi putut duce fata blondă care fusese cu el până mai adineauri. O fată, e un fel de croazieră. Nu reuşi să dea de ea. Puţin îi păsa. Reveni la bar. Un al patrulea scotch, să-şi facă curaj. Să fii curajos. Curajul gratuit, cel mai bun. Ochiul mâlos, ceaţa binecuvântată a alcoolului. Şi mulţimea în jurul lui, ca o uriaşă grămadă confuză.

Doi tipi se instalară lângă el. Îi ascultă. Erau din partea locului, spanioli. Vorbeau de Gloria, de înmormântarea organizată de Pinero. Régnier asculta. Cei doi nu se puteau pune de acord! Unul vocifera contra înmormântării, „un carnaval pentru străini", zicea el. Celuilalt puţin îi păsa. Problema era înmormântarea. Dar primul ţinea la ideea sa. Între timp, goleau pahare mari cu Campari. Primul vocifera împotriva străinilor, împotriva a tot şi a toate. Ţinea la Spania lui, bună şi curată. Avea o privire rea. Privirea care îl provoca întotdeauna pe Régnier. Acesta aşteptă puţin, apoi făcu un pas în faţă. Vorbi. Nu-şi auzi nici măcar sunetul propriei voci. Asta îl nelinişti. Urlă puţin mai tare. În sfârşit, fu auzit.

— V-aţi gândit la cele ce aţi spus?

Îşi luase aerul său suav, aerul său de salon. Cei doi bărbaţi se întoarseră spre el, fără să-l înţeleagă.

Tipul conciliant făcu un pas în spate. Celălalt avea un aer de taur înaintea asaltului final. Bălmăjea cuvinte de neînţeles.

— Gloria a fost înmormântată, şi încă bine înmormântată, zise Régnier.

— Era o târfă, zise în sfârşit tipul.

— Tocmai...

Régnier era din ce în ce mai suav.

— Cinste târfelor! A târfelor fie împărăţia cerurilor!... Era o mare târfă, domnilor, o târfă inspirată... ceea ce nu e cazul dumneavoastră.

Tipul se înroşise. Se ridică de pe scaunul său. Un moment, îl reduse la tăcere pe scriitor.

— Repetaţi... repetaţi...

Avansa, ameninţător, spre Régnier.

Amicul său încerca să îl calmeze, dar în zadar. Tipul avansa, iar Régnier n-avea nici cea mai mică intenţie să cedeze. Cu paharul pe jumătate plin în mână, evalua înaintarea adversarului său. O să-mi tragă un pumn în mutră.

— Şi zi, eu sunt târfă? îi zise tipul. Îndrăzneşti să repeţi ce-ai spus?

Picătura de apă care face să se reverse paharul.

— Chiar mai mult, toţi spaniolii, zise Régnier.

În spate, lumea începuse să-i privească.

— Toţi spaniolii? zise individul, care virase spre violet.

— Toţi!, încuviinţă Régnier.

Tipul ridică mâna. Dar nu să lovească; mai degrabă să prevină o lovitură. Régnier îl privi pentru o clipă, apoi îi aruncă în plină figură whisky-ul din pahar. Pentru moment, tipul se sufocă, apoi se repezi. Régnier se feri. Un bărbat se ridică, în spate. Celălalt spaniol se lamenta. Régnier se întoarse. Tipul nu-l mai avea în obiectiv. Acum se bătea cu un chefliu zdravăn, înalt şi blond. Îşi cărau pumni, cu gesturi ample; dar jumătate din lovituri treceau pe alături. Se zbiera din toate părţile. Un bărbat trecu pe lângă Régnier.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Individul a insultat Franţa, îi răspunse Régnier foarte serios, indicându-l pe agresorul său.

Bărbatul se şi repezi în încăierarea care făcuse deja să se adune un grup compact, ce executa un dans ciudat în mijlocul barului. Undeva, o fată începu să strige, apoi o alta. Toţi veneau la Régnier să îl întrebe ce se întâmplă.

— Nu admit în nici un chip ca Franţa să fie insultată, răspundea el.

Şi totul o lua de la început, ţipete şi lovituri de pumn. Şi barmanul andaluz care sta să plângă. Acum erau patru bărbaţi care se băteau. Alţii schimbau ameninţări; se spărgeau pahare.

Pe terasă, lumea se ridica şi pleca. Cineva anunţă garda civilă. Gărzile cu tricorn apărură. Înaintau prudent spre centrul încăierării.

— No, hombre! No, hombre!... Por favor, hombre*

Numai că bărbaţii continuau să-şi care pumni. Unul din garda civilă a primit o lovitură cu colţul unei mese în stomac. Asta i-a făcut rău, şi l-a înfuriat. Însoţitorii săi şarjară, cu patul armei în faţă. Cu trei lovituri bine ţintite, încăierarea luă sfârşit. Un gardian îi întoarse spatele lui Régnier. Régnier luă o carafă cu apă de pe bar. O ridică şi începù s-o verse pe tricornul strălucitor. Gardianul nu percepu imediat ultrajul. Un însoţitor îl văzu. Se repezi la Régnier, care făcea glume. Gardienii îl înhăţară. Régnier traversă terasa, foarte demn. Jenny alergă după ei, intră în secţia de poliţie odată cu ei. Oamenii se înghesuiau. Jenny parlamentă câtva timp cu sergentul, pe care-l cunoştea. Ceilalţi gardieni îi explicau incidentul cu gesturi mari. În ceea ce-l priveşte pe Régnier, acesta privea liniştit, cu un aer olimpian.

— Dintotdeauna mi-am dorit să intru în acest loc, zise el. Dar puţe atât de urât...

Sergentul o asculta pe Jenny; insulta era gravă. Era greu s-o treci cu vederea. El se explica, cu accentul său andaluz, înghiţind toate „s"-urile. Bineînţeles că străinul era beat, numai că ăsta nu era, totuşi, un motiv. Îşi scărpina bărbia, atât de mândru de importanţa sa. De

* în spaniolă, în text.

data asta, o amendă. O sută de pesetas, nu cine ştie ce. Jenny plăti. Apoi vru să plece, dar sergentul o întoarse din drum. Asta nu era totul. Se lansă într-o istorie foarte complicată. Plângeri împotriva localului „La Estrella" Din cauza zgomotului. Şi apoi, poate, şi din cauza celor care vin acolo. Sergentului îi erau indiferenţi, dar cel care se plângea era preotul. Încă şi alţii. Pe scurt, primise ordinul să-i dea un avertisment. O simplă formalitate, bineînţeles. El, sergentul, ştia despre ce este vorba. Pe scurt. „La Estrella" trebuia închisă timp de patru zile; ordinul guvernatorului provinciei. De altminteri, era mai bine aşa. O simplă mustrare, şi Jenny va sta liniştită pentru tot restul sezonului. Şi apoi, patru zile; dracul nu era chiar atât de negru. Sergentul părea că se scuză.

— O idee foarte bună, zise Jenny. Pentru mine, asta va fi o adevărată vacanţă.

Sergentul se afundă în complimente. Andaluz ca nimeni altul.

— O femeie ca ea, şi guapa, guapa!...

Jenny îi făcu semn lui Régnier, care silabisea un afiş murdar, ce făcea recomandarea de a se angaja în legiunea străină spaniolă.

— Asta l-ar interesa pe domnul? întrebă sergentul, râzând.

Jenny îl luă de braţ pe Régnier.

— Nu mă păstrează deloc? întrebă el.

— Deloc...

— Atunci ce trebuie să le fac?

— Vino, zise Jenny.

Când se întoarseră la „La Estrella", toată lumea aplaudă. Régnier, foarte demn, se instală la bar. Vincent tocmai intrase.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— E vorba de Régnier, răspunse Jenny, care era beat... Am o veste pentru tine. „La Estrella" a fost închisă pentru patru zile.

— Din cauza lui Régnier?

— Nu... E la fel în fiecare an; un mod ca oricare altul de a recupera banii. Pentru că după asta, va veni amenda. Asta face parte din cheltuielile generale. Vreau să-ţi fac o

propunere: să plecăm, unde vrei tu, n-are nici o importanţă...

— Bună idee, zise Vincent. Când?

— Mâine dimineaţă, dacă vrei.

IX

Jenny, în camera sa, termină de făcut valiza. Jenny are nevoie de un oraş. Vom merge deci la Barcelona. Vincent şi-a dus maşina, pe care n-o mai pornise de cincisprezece zile, la singurul mecanic din sat. Vroia să-i facă plinul de benzină, să-i verifice motorul, nivelul uleiului, pneurile. Mecanicul era un tip încet.

— Cât timp mai aveţi de lucru?

— Încă un sfert de oră, zise tipul.

— Mă duc să fac un tur. Mă întorc repede.

Garajul era situat în partea de sus a satului; se ajungea la el pe un drum aproape impracticabil. Era partea cea mai veche şi cea mai săracă a satului. Vincent nu venise niciodată până acolo. Cred că de când am venit, drumul meu a fost din pat la „La Estrella", de la „La Estrella" în pat, trecând şi pe la Puig. Strict adevărat. Vincent încercă imediat să-şi găsească o scuză. Era un mod de a se odihni, de a nu se gândi la nimic, de a se abrutiza. Abrutizarea, ca un remediu. Vechea idee a lui Régnier. Se aşeză pe un gărduleţ. La picioarele sale, pisici hămesite îşi disputau un peşte.

Să-şi facă pe loc, încă o dată, un bilanţ. Mănânc, dorm, şi fac dragoste cu toată pofta. Dinspre partea asta, nimic de zis. Maşina reîncepe să funcţioneze corect. Dar nivelul zero al sufletului, l-am atins, sau nu? Curioasa senzaţie că nu mai exist. Câine înecat la malul apei, şi nu foarte fericit de a fi aşa. Nimic nu mă mai leagă de realitate... Şi Jenny? Am s-o uit, am să ajung s-o uit. Pisicile îşi terminaseră peştele. Acum se târau spre un loc însorit.

Să fac dragoste cu plăcere, negândindu-mă decât la asta, aşa cum nu mi s-a mai întâmplat de ani de zile. Faci

dragoste, şi-o faci pentru a aduce amândorura maximum de plăcere posibil. Nimic mai mult, dar este suficient pentru a simţi că trăieşti cu adevărat. Puţine femei mi-au adus această bucurie, această plăcere simplă. Dar este ea atât de simplă pe cât pare? Vechea obişnuinţă: să vadă capcane peste tot. O cursă, bineînţeles. Pentru că nu-i posibil ca două fiinţe să poată rămâne pe singurul plan al plăcerii fără ca imediat să nu se nască false motivaţii pe care şi le inventează pentru a justifica această plăcere şi, dincolo de ea, de a se justifica. Despre asta pot vorbi în deplină cunoştinţă de cauză. Toată viaţa n-am făcut decât asta: am vopsit simpla dorinţă în pasiune. Eu, mai mult decât alţii. Năpustindu-mă asupra acestor curse, ştiind de la început că mă vor ţine captiv. N-o iubesc pe Jenny. Bun. Ţin la ea. Vreau să spun că a o părăsi acum, ar fi dezagreabil pentru mine. Fără îndoială, din cauza acestei plăceri simple, cu adevărat împărtăşită de amândoi. Şi în mine, undeva, ascunsă, dorinţa de a o justifica în raport cu mine. Dorinţa asta o simt venind. Această boală idioată care mă face să mă ataşez de fiinţe, din momentul în care mi-au dat ceva din ele însele. Jenny nu mi-a dat nimic. O să încep să vorbesc precum în romanele populare. Ea mi-a „dat" trupul său, şi eu l-am luat. Ea mi-a făcut plăcerea; înţelesul pe care-l dă ea plăcerii. Ea nu ştia probabil că ăsta era un dar. Şi era un dar.

Un câine apăru în colţul străzii, pus pe harţă. Pisicile se treziră. Se ridicară, se zbârliră. Câinele plecă.

Această veche idee, că n-aş putea trăi, fie chiar şi pentru o zi, cu o femeie, fără a mă gândi că există un motiv profund, că ar trebui să existe, nu contează în ce fel, un fel de comuniune. Pentru a se regăsi abrutizat, pierdut, fără trecut şi fără viitor, de cealaltă parte a zidului celorlalţi, cum zice Régnier, cu drept unică ancoră, o femeie, bineînţeles, şi corpul său şi plăcerea pe care noi o inventăm, noapte după noapte.

Era timpul să se reîntoarcă la garaj. În drum, alungă mâţele. Maşina era gata. Coborî spre sat. În faţa localului „La Estrella" erau trase obloanele de fier; deasupra lor trona un anunţ: „Închis până la 20 august." Oamenii se opreau în faţa anunţului şi comentau. Obişnuiţii localului dădeau târcoale terasei, dezolaţi la vederea meselor goale şi a fotoliilor cu picioarele în aer. Vincent o strigă pe

Jenny. Barmanul apăru cu valizele. Jenny era în spatele său.

— Sunt gata, zise ea.

Împreună cu barmanul, Vincent fixă valizele pe portbagaj. Jenny se aşeză în maşină.

— S-o ştergem cât mai repede... Am chef de distracţii.

Maşina de gigolo a lui Vincent demară în trombă. Două săptămâni de când nu mai condusese. Un mod de a face să treacă timpul, ca oricare altul. Să-şi fixeze atenţia asupra schimbătorului de viteze, asupra acceleraţiei şi frânelor. Virajul pe coardă şi pneurile care fluieră puţin. Urcau spre vârf. Jenny nu scotea un cuvânt. Privea: în dreapta livezile de măslini, în stânga torentul în permanenţă secat. Vincent era din ce în ce mai prins de ceea ce face. Fiecare viraj, o problemă de geometrie; luat de fiecare dată pe coardă, cu acceleraţia cea mai potrivită. Au ajuns în vârful muntelui. La stânga, cealaltă parte a vârfului, inundată de lumină şi, în faţa lor, marea câmpie. Aerul era imobil, apăsător. Era partea cea mai dreaptă a şoselei. Vincent acceleră. Nu se gândea la nimic. O anumită formă de fericire. La soare, într-o maşină rapidă, cu o femeie pe care o doreşti. Idealul pentru toate revistele feministe. Mitul maşinii de sport. Saint-Tropez, o fată pentru o vară... Acceleră, schimbând viteza. Mi-ar place să fiu alergător în curse automobilistice. Într-o vreme, aveam o adevărată pasiune, sau mai degrabă, o falsă pasiune, bine imitată. Să petreci ore întregi cu diverşi indivizi, oricare ar fi ei. Să vorbeşti despre schimbarea vitezelor, negocierea virajelor, de centimetri cubi, de tot felul de lucruri asemănătoare. Am mers de probă şi pe Porsche, şi pe Maseratti, şi pe Giulietta. Mă simţeam foarte puternic. Eram privit, eram admirat. Conduc bine. Acceleră în linie dreaptă. Pe ceas avea o sută şaizeci de kilometri la oră. Jenny avea ochii pe jumătate închişi, şi chipul destins, liniştit. La întâlnirea şoselei principale, încetini. Viră. Acum, drumul era drept. Cu acceleratorul la podea, cum zic cretinii de mecanici. Drept înainte. Intră în depăşirea unui camion, cu o maşină venind din sens opus. Se lipi de camion. Era aproape sub el. Schimbă viteza, şi maşina făcu un salt. Jenny avea în continuare ochii pe jumătate închişi. Acceleră. Depăşi camionul. Acum avea o sută şaptezeci de kilometri la oră. În faţă, indivizii din rabla

lor, îi făceau semne că-i nebun. Acceleră. Era clipa în care caroseria începea să scoată un fluierat ascuţit. Trecu în trombă prin sate. Jenny nu se mişca. Visa că visează.

— Aprinde-mi o ţigară, o rugă el.

Jenny aprinse ţigara. I-o întinse. Vincent acceleră în continuare. Putea urca până la o sută optzeci. Dar era deja la o sută optzeci. Şoseaua era proastă. Era obligat să încetinească.

— Am ajuns la Figueras? întrebă Jenny.

Ajunseseră la periferii. În faţă, bariera era închisă. Vincent se opri. Se întoarse spre Jenny şi surâse.

— Merge? întrebă el.

— E formidabil...

Vincent nu ştia ce e atât de formidabil. Şi nici nu voia s-o ştie. Era oprit. Soarele ardea tare. Aşteptau un tren. Opri motorul.

— Dacă mergem în felul acesta, în două ore o să ajungem la Barcelona, zise Jenny.

— Merg prea repede?

— Nu, e bine.

Ea îşi lăsă capul pe spate. Se întinse. Un scurt moment, Vincent o dori. Dădu drumul la radio. N-avea chef de vorbă. O voce citea ştirile. Vincent asculta. Cineva se pregătea să călătorească în spaţiu, spre Lună şi spre Marte, şi spre Venus. „Fiinţe vii ar putea fi descoperite în spaţiul extraterestru", cel puţin asta era părerea unui mare profesor american. Vincent închise aparatul de radio. Nimic de făcut, dimensiunile nu se pot schimba. Se găseşte într-o maşinuţă. Maşinuţa oprită în faţa unei bariere de cale ferată. Trenul se auzea. Gâfâia. Ţăcăni la trecerea peste macaze şi trecu maiestuos. Bariera se deschise. Vincent demară. Traversară oraşul Figueras. Vincent se gândi că acest orăşel ar fi un bun teatru pentru el. Pentru a-şi sfârşi viaţa acolo. Dar s-o sfârşească cu adevărat. Abrutizarea. Ajutat de alcool. Plimbarea de fiecare seară pe faleză. Micile străzi prăfuite. Şi, întors acasă, să-şi regăsească sticla, prieten drag: somnul şi abrutizarea. Se gândi la Régnier. Cura de abrutizare. Încă o dată Régnier. Fiecare se „fotografiază" Este singurul mijloc de a nu ceda panicii. Régnier are dreptate. Trupul lui Jenny este un alt mijloc de a nu ceda panicii. Puse mâna pe coapsa ei. Jenny se întoarse. Îl mângâie pe mână. Se aflau acum

pe şoseaua ce duce spre Barcelona. Vincent accelera, depăşea, uimit de propria sa precizie. Jeanne se întorsese cu el din acel week-end la Honfleur. Intârziaseră în port. Atmosfera imobilă, timp nemişcat. Printr-o coincidenţă, cele două nelinişti ale lor se găseau într-un punct mort. Şi rămase pentru multă vreme acolo. Şi brusc, neliniştea o cuprinsese din nou pe Jeanne. Trebuia să se întoarcă la Paris. Din cauza soţului, care trebuia să se întoarcă nu se mai ştie de unde. Să se smulgă din acea pace neobişnuită, şi să se repeadă pe şosea. Aveam un Maseratti pe vremea aceea. Fix două ore, o sută optzeci la oră tot timpul, luându-şi riscuri enorme. Şi, difuză, acea dorinţă de un accident, de unul adevărat. Maşina care se repede cu toată viteza nu se mai ştie încotro, zdrobindu-se cu zgomot de fiare sfâşiate, şi ei doi, morţi. Nu, în acea vreme ziceam amândoi fulgeraţi, suna mai nobil. Soţul nu se mai întorsese în noaptea aceea. Jeanne era lividă, îi fusese foarte frică.

O coloană lungă de camioane grele. Vincent se amuza depăşindu-le unul câte unul. Câteodată, abia avea loc între două camioane; şoferii făceau semne disperate, şi-l claxonau. Vincent înainta în salturi de purice. Ultimul camion. Calculă la metru, când din celălat sens apăru alt camion. Vincent acceleră. Şi asta îl stârni să apese şi mai tare pe acceleratorul. Şi îl enerva să se simtă stârnit. Cunoştea prea bine acest fel de exerciţii, martore ale tuturor confuziilor sale. Ce-mi place, este să mă plimb cu optzeci la oră, şi să privesc peisajul. Indicatorul arată o sută şaizeci. Şoseaua e dreaptă şi bicicliştii fac zig-zag-uri. El accelerează. Fug de neliniştea mea sau încerc s-o depăşesc. Dacă ajung înaintea ei, ce scandal o să facă! Şi apoi, care nelinişte, în primul rând? O scurtă privire spre Jenny. Ea e Minerva la o sută şaizeci la oră. E frumoasă, viguroasă. Strâng în braţe Victoria de la Samotrace. Se gândi la Pinero. A părăsit Caldeya fără să spună nimănui. Prea multe emoţii pentru bătrâna sa inimă. O îmbrăţişez pe Minerva. Încă o dată, are poftă de ea. Nu şi-a pus sutien. Sub pulover, sânii îşi fac simţită prezenţa, ascuţiţi, fremătători. Dar şoseaua îl aduce la realitate, ca şi pulsaţia profundă a motorului. Treceau acum printr-o pădure. De ambele părţi ale drumului, stejari şi pini. Şoseaua era mai bună. Din nou la o sută optzeci la oră. E cu acceleraţia la

podea. La capătul liniei drepte, o construcţie mare, albă.

— Vrei să ne oprim puţin acolo? întrebă Jenny. Mi-e sete.

— Cum vrei tu.

Opri în faţa construcţiei. Era un motel.

— Cât mai avem până la Barcelona?

— Fix o sută de kilometri, îi spuse Jenny.

Coborâră. Intrară în motel. La dreapta, era barul. La stânga, un fel de salon. Stilul Far West, cu miros de ulei spaniol. Jenny îşi comandă un gin-tonic. El avea chef de o bere. Stăteau în faţa barului.

— S-a schimbat aici, zise ea.

În salon era o pereche de bătrâni englezi, care sorbeau câte un whisky. Bătrânul avea un bandaj negru pe un ochi. Bătrâna avea aerul unei cucuvele. Chelneriţa, în spatele barului, îşi făcea unghiile.

— El senor Alvarez está aqui?* întrebă Jenny.

— Si, senora*, răspunse chelneriţa.

Jenny surâse.

— Când am venit în Spania, am lucrat aici, zise ea.

— Conduceai motelul?

— Nu, eram chelneriţă, ca şi ea.

Arătă spre fata din spatele barului. Vincent nu şi-o putea imagina pe Jenny în subordinea cuiva. Minerva nu poate fi chelneriţă.

— Nu aveam ce să mănânc. Trebuia neapărat să fac ceva.

Îşi bău gin-tonic-ul cu înghiţituri mici. În fundul salonului se deschise o uşă. Apăru un tip. Foarte slab, cu ochii febrili şi privirea furişată. Privi salonul, cei doi bătrâni englezi şi cele două siluete de la bar. Vru să plece, dar se întoarse. Jenny văzu toată scena, dar rămase nemişcată. Tipul se apropia cu paşi mici. Ajunse la intrarea în bar. Chipul i se lumină, zâmbi, dezgolindu-şi toţi dinţii, dintre care câţiva din aur. Se năpusti spre Jenny, o îmbrăţişă.

— Olegano!, zise ea.

El făcu un pas înapoi, pentru a o privi mai bine.

— Qué guapa!*, exclamă el.

O îmbrăţişă din nou. Jenny i-l prezentă pe Vincent.

* în spaniolă, în text.

— El senor Moreuil... El senor Alvarez...

Alvarez se înclină foarte adânc. Îl privi pe Vincent fără să aibă aerul că o face. Vorbea foarte repede cu Jenny în spaniolă. Jenny făcea semn că nu, dând din cap. Chelneriţa nu scăpa un cuvânt. Vincent îşi termină berea.

— El ar vrea să mâncăm aici, dar nu e posibil, zise ea.

— Cum vrei tu, zise Vincent.

— Nu, prefer să ajungem mai repede la Barcelona.

Jenny începuse să vorbească din nou în spaniolă cu Alvarez. Acesta avea un aer profund mâhnit. Mâinile sale nu stăteau locului o clipă, se încrucişau, se mângâiau, se crispau. Un adevărat cinema al mâinilor. Alvarez făcu semn chelneriţei. Era rândul său. Se scoate marea sticlă de whisky, din cel adevărat, nu din cel spaniol, pus în sticlă de „Black and White"... Alvarez fu cel ce turnă în pahare.

— Vorbeşte puţin francezul, îi zise Jenny.

Alvarez surâse. Sorbi din pahar.

— Cea mai bună prietenă a mea, zise el, arătând spre Jenny.

Mâinile sale fac ceva util. Arată amândouă spre Jenny.

— N-am mai întâlnit vreodată o fată ca tine.

Împărţi ţigări. Apoi trecu în spatele barului. Dispăru, apoi reapăru cu o altă sticlă de whisky.

— Pentru drum, zise el.

I-o dădu lui Jenny, care începu să râdă.

— Am plecat, zise ea. O să trec să te mai văd.

Ieşiră, urmaţi de Alvarez. Acesta rămase în pragul uşii. Le făcu semne cu mâna, când plecară din parcare. Apoi îşi reluă aerul hărţuit şi fals.

— Cine-i individul? întrebă Vincent.

Tocmai depăşeau două autocare.

— Chiar vrei să-ţi povestesc?

Vincent încetini.

— Acum cinci ani, când am venit în Spania, nu aveau nimic... Debarcând la Barcelona, dacă-mi aduc bine aminte, două mii de franci, atâta tot.

Se opri un moment din povestit. Vincent frână. Se executau lucrări pe şosea. Mergeau la pas.

Trebuia să găsesc de lucru. M-am descurcat. Aveam adresa unui francez. El m-a trimis acolo, la acel motel; tocmai se deschisese. M-au angajat pe post de chelneriţă. Alvarez era patronul. S-a îndrăgostit la nebunie de mine...

Am fost amanta lui. Mă adora. Tu nu poţi să ştii cum...

Restricţia de viteză se terminase. Vincent acceleră.

— Şi apoi am plecat. Cu Bryant, americanul. Pe vremea aia, eram o adevărată curvă. Alvarez a încercat să se sinucidă. Bryant mi-a plătit localul „La Estrella". Acum, totul e rambursat.

Vincent tăcu. Din nou, acul indica o sută patruzeci la oră; din nou, jocul cu camioanele şi autobuzele. Jenny era şi ea tăcută. Fixa şoseaua fără s-o vadă.

Ziua aceea de iulie. Ea era în faţa motelului, îmbrăcată în acea ridicolă uniformă bleu, pe care o inventase Alvarez, stilul american, cum spunea el. Nu era aproape nimeni. În fiecare zi, Jenny privea şoseaua şi maşinile care se perindau. Cum priveşte un puşti marea. Alvarez îşi făcea siesta; tocmai făcuseră dragoste.

Şi sosi Bryant. Furios şi plin de praf, coborî dintr-o maşină de depanare. Tocmai avusese un accident, cu doi kilometri înainte de motel. Intrase într-un copac. Avea faţa plină de sânge. Intră în motel; nu voia nimic, era pur şi simplu furios. Alvarez coborî. Tot ţinutul îl cunoştea pe Bryant, miliardarul. Alvarez începu să se agite. O să telefoneze ca să vină altă maşină. Îl calmă pe Bryant, care-şi ridica moralul cu o porţie dublă de whisky. Alvarez i-a explicat lui Janny cine era Bryant. Toate maşinile agricole din lume, o avere care nu se mai sfârşeşte. Şi dragostea lui pentru Spania, şi nebunia lui. Şi dintr-o dată, pentru ea, iluminarea. Certitudinea, copilărească la început, apoi judecată la rece, că acest bărbat o va salva, sau cel puţin îi va permite să-şi atingă scopul dorit. Era în picioare, în spatele barului. Îl măsura cu privirea. Nu era frumos. Şi ochii care clipeau mereu. Ea reflecta. Calcula. Îi servi o nouă porţie dublă de whisky, îi aprinse ţigara. Se mişca în jurul lui. Bryant o privea, fără interes la început, apoi clipind din ce în ce mai des. Lui Bryant îi plăceau femeile. Şi Jenny îi plăcea. Dar era încă ameţit. Nu se gândea decât la maşina sa Alfa, pe care tocmai o făcuse praf, şi la prietenii care-l aşteptau la proprietatea de la Palamos.

— Trebuie spălat tot sângele ăsta, zise Jenny.

— Nu-i nimic.

— Totuşi trebuie. Veniţi.

Era autoritară. Bryant o urmă. Intrară în camera ce proceda spălătoarele. Jenny a cerut vată şi alcool. A curăţat cu atenţie mica plagă a lui Bryant, chiar de pe pometul stâng. Acum e prezentabil. Ea are un aer sever, distant. Bryant are poftă s-o mângâie pe fund, dar e timid, şi Jenny l-a simţit. E din ce în ce mai severă. Bryant a renunţat. Dar fata era frumoasă... Reveniră în bar. Alvarez telefonase, cealaltă maşină urma să sosească spre seară. Bryant nu spuse nimic. Se aşezase într-un fotoliu.

— Daţi-mi o cameră, ceru el.

Alvarez privi tabloul cu chei.

— La cinci, zise el.

— O să vă conduc, zise Jenny.

Bryant o urmă. Urcară la primul etaj. Motelul nu era încă terminat, din lipsă de bani. Din loc în loc, culoarele dădeau în gol. Jenny se opri în faţa camerei cu numărul cinci.

— Asta e, zise ea.

Bryant intră. Se opri în pragul uşii.

— Treziţi-mă într-o oră. E important...

Închise uşa, Jenny coborî. Se gândea că e o adevărată târfă. Problema era: avea încă patru ore, până când va sosi cealaltă maşină, să-l seducă. Să-l seducă cu adevărat. Voia să plece cu el, să fie ajutată de el. Numai la asta se gândea. Alvarez era la parter. Jenny îl privi ca şi cum atunci l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Ce onoare pentru firma noastră! zise el.

Glumea.

— Ce-i cu individul? îl întreba Jenny.

— Un tip amărât, cred, timid şi refulat. Cu femeile n-a avut decât necazuri.

Sosiseră şi alţi clienţi. Jenny îi servi. Privea tot timpul la ceas. Sosi şi ora la care trebuia să-l trezească pe Bryant. Cealaltă chelneriţă venise s-o înlocuiască. Urcă în cameră, să se schimbe. Îşi puse o rochie de vară. Se ştia frumoasă. Mai mult chiar. Era timpul să-l trezească pe Bryant. Se duse să-i bată la uşă. Dar nu-i răspunse nimeni. Bryant dormea cu gura deschisă. Avea un aer de copil tâmpit, respingător, şi atrăgător în acelaşi timp. Rămase în picioare, în faţa patului. Se apropie de el şi-l bătu pe umăr.

— Mi-aţi cerut să vă trezesc.

Îşi luase din nou aerül sever, de neatins. Bryant se sculă, o privi şi zise:

— Mulţumesc.

Avea o figură îmbătrânită, obosită. Jenny se gândea că ratase momentul, că niciodată nu va reuşi. Se pregăti să iasă.

— Nu, îi zise Bryant.

Era în picioare, clătinându-se puţin.

— Vino.

Ea rămase nemişcată.

— Dacă accepţi să faci dragoste cu mine, o să-ţi dau ce doreşti, îi zise el.

Bryant spuse toate acestea foarte repede, într-o limbă spaniolă foarte proastă. Jenny îi răspunse în engleză. O vorbea foarte bine.

— Fiţi serios, vă rog!, îi zise ea.

— De ce? o întrebă Bryant.

Era nedumerit de chipul acela imposibil şi fascinat de acel trup de marmură. Ea făcu un pas spre uşă.

— Nu? întrebă încă o dată Bryant.

De data asta, tonul era rugător.

— Ce-ar trebui să fac, zîse el în engleză, pentru a vă supune...

Avea chipul unui copil bosumflat. Jenny surâse. Bryant se apropie. Un pas, apoi doi. Îi puse mâinile pe umerii goi şi bronzaţi. Avea ochii închişi.

— Nu voi face nimic altceva, dacă nu vei vrea, zise el, brusc.

Semăna din ce în ce mai mult cu un ştrengar bătrân.

— Nu vreau nimic, zise Jenny, cu vocea sa cea mai răguşit posibilă.

Bryant se aplecă asupra ei. Îi îmbrăţişă umerii. O bretea a rochiei îi căzuse. Cu mâna pe sânul lui Jenny, Bryant începuse să gâfâie. Jenny se îndepărtă de el. Se duse spre uşă, o închise cu cheia. Se întoarse în centrul camerei. Acum juca totul pe o carte. În trei mişcări, rochia căzuse, şi nu avea nimic pe sub rochie. Bryant clipea din ochi. I se tăiase respiraţia. Veni spre ea; scoase un fel de suspin. Şi peste tot, mâinile sale pe trupul lui Jenny. Ea închise ochii. Mâinile erau moi şi calde. Jenny aştepta. Bryant o conduse spre pat. O culcă pe pat, cu mii de precauţii. Ea se hotărâse să ţină ochii închişi. Bryant o

mângâia. Se lăsa în voia lui; nu era nici bine, nici rău. Deschise ochii. Bryant avea chipul strălucitor. Mângâierile lui deveneau din ce în ce mai precise. Nu era deloc neîndemânatic... Un fel de plăcere. Ea încercă să-l mângâie. Bryant tresări. Jenny nu înţelegea.

— Eu nu, zise el, foarte încet. Nu vreau. Tu...

Ea chiar nu mai înţelegea nimic. Închise ochii, pentru că simţea că o să juiseze. Foarte repede, imediat. Senzaţia obscură că el asta voia. Ea juisă cu adevărat, şi până la capăt. Chipul lui Bryant veni şi se lipi de sânul său.

Apoi se ridică. Îşi scoase portofelul. Căuta bani. Jenny îl privea, cu ochii pe jumătate închişi. Se ridică brusc. O lovitură peste mână, şi portofelul zbură. Bryant, cu un aer nedumerit, aproape jignit. Ea se îmbrăcă. Apoi ieşi. Se gândea că, probabil, a câştigat prima manşă.

Vincent ajunse la periferia Barcelonei. Nu mai scosese un cuvânt cu Jenny de multă vreme. Ea se întoarse spre el.

— Fără Bryant, aş fi fost o adevărată târfă, zise ea, brusc. Vreau să spun, o târfă fără nici un fel de speranţă... E ciudat: când Bryant a ajuns în motel, am vrut să câştig. Am câştigat, şi de atunci am rămas prieteni.

Bryant rămăsese în noaptea aceea în motel. Din nou făcuseră dragoste, sau ceea ce înţelegea Bryant prin a face dragoste. Îşi ceruse scuze pentru întâmplarea cu portofelul. Dar era neliniştit: el plătea întotdeauna. Şi să nu plătească, de data asta, era ceva atât de neobişnuit pentru el. Dimineaţa, Jenny îl rugă s-o ia de acolo, pentru că era nefericită. Bryant acceptă. Şi Alvarez, care bântuia prin motel, înţelesese. Dar nu zisese nimic. Intră în camera ei, când Jenny îşi făcea valizele. Nu scoase un cuvânt. Ea coborî. Noua maşină a lui Bryant era în faţa intrării. Nici aici Alvarez nu a scos vreun cuvânt. Numai mâinile i se mişcau în toate direcţiile... Plecaseră.

— Am rămas împreună două luni, îi zise ea lui Vincent. Am sfârşit prin a avea o imensă afecţiune pentru el. Era foarte drăguţ. Era un miliardar deposedat.

— Şi, după aceea, te-a instalat la „La Estrella"?

— Aşa a vrut el. Şi eu voiam acelaşi lucru. Era cum nu se poate mai bine.

Jenny surâse.

Periferiile Barcelonei. Tramvaiele zdrăngăneau pe lângă şosea. La dreapta şi la stânga, lungi străzi prăfuite,

galbene în lumina soarelui. Vincent încetini. Jenny încetase să vorbească. Din nou, chipul său de Minerva, dat pe spate, în scaunul maşinii. În depărtare se vedea Sagrada Familia. Se ghicea un mare oraş. Şoseaua devenea mai largă. Vincent acceleră din nou.

— Ce aşteptai de la Bryant? întrebă Vincent. Numai banii?

Ea ezită puţin.

— Nu, nu era vorba numai de bani.

Făcu o pauză.

— Nu ştiu...

Erau deja în oraş. Jenny îl îndruma. Rulau pe Gran Via.

— Să mergem pe faleză, zise Jenny. Ştiu acolo un hotel foarte bun.

Un oarecare aer vesel al oraşului îi plăcu lui Vincent. Semăna puţin cu oraşele din America de Sud. Adevăratul oraş. Spaniolii au simţul oraşului. Ajunseseră pe faleză. Jenny îi arătă o fântână. Puştii beau apă din fântână.

— Se zice că cine va bea apă din această fântână, va reveni întotdeauna la Barcelona.

O luară la dreapta. Opriră în faţa hotelului. Începu baletul portarilor şi purtătorilor de bagaje. Directorul o cunoştea pe Jenny. Un elveţian de origine germană era maestrul de ceremonii. Avea un accent ciudat. Vorbea de „atomobil". În cele din urmă, Vincent înţelese că era vorba despre maşina unui tip care avusese un accident. Au fost conduşi în camera lor. Era curat, modern, impersonal.

— Îţi place? îl întrebă Jenny.

— Da.

Vincent îşi aprinse o ţigară. Apoi se aşeză pe pat. Ea începuse să-şi desfacă valiza.

— Mai povesteşte-mi despre tine.

— Te interesează subiectul?

— Da.

Jenny are gesturi precise, necesare în toate împrejurările. Femeia puternică şi eficace. Dorinţa de a distruge această cuirasă, şi imediat, teama de a face.

— Nu vreau să-ţi povestesc viaţa mea!

Trecu în baie, să-şi aranjeze lucrurile pentru toaletă.

— De ce nu? o întrebă Vincent.

Se întinsese pe pat.

— Pentru că mi-e scârbă de viaţa mea îi răspunse Jenny.

Vorbea mereu cu acelaşi ton calm.

— E cel mai urât dintre sentimente, zise ea. Nu există nimic în amintirile mele care ar putea justifica o bună purtare.

Vincent rămase nemişcat. Aştepta. Ea aşeza valizele într-un dulap.

— Aveam simţul eşecului. Nu numai simţul, chiar darul...

Vincent ridică din umeri.

— Tu?

— Da, eu!...

Jenny surâse, un surâs de sfinx. Se aşeză pe marginea patului.

— Ţi-aş putea povesti viaţa mea în trei fraze. La şaisprezece ani am avut un copil, care a murit, părinţii mi-au arătat uşa. Am făcut câte puţin din toate. Mi-am găsit un alt prieten. Era marea dragoste. A murit. A început panica. Începeam să mă sonez. Am venit aici.

— De ce aici?

— Aşa... După aceea, a fost Bryant, „La Estrella." După aceea, ştii povestea.

— Cine era tipul pe care-l iubeai?

— Un fel de sfânt. N-ai cum să ştii...

Pentru prima oară, cuirasa avea o fisură. Tonul nu mai era acelaşi; chipul, cu atât mai puţin. Se crispase.

— El m-a învăţat totul...

— De ce vorbeşti la trecut?

— Pentru că am uitat totul.

Jenny se ridică.

— Ce vrei să faci?

Se ridică la rândul său.

— Ne plimbăm?

— De acord.

Plecară. Se plimbau pe faleză.

— Îmi plac atât de mult locurile astea, zise Jenny.

Deasupra capetelor lor, în copaci, păsările ciripeau. Marinari americani beţi, se clătinau ca pe un vapor în furtună. Ajunseră în piaţa Teatrului. Se aşezară pe terasa hotelului Cosmos. Peste tot, marinari americani. Şi curve.

Şi chiar alături, un tip care vinde bilete de loterie, repetând la nesfârşit aceeaşi frază.

— Ce anume te-a învăţat prietenul tău? o întrebă Vincent.

Jenny îl privi.

— E complicat de explicat, zise ea.

Se gândea. Marinarii şi târfele aveau aerul că joacă o piesă, o farsă, o comedie del'arte. Un marinar vomita pe trotuar. Doi prieteni îl supravegheau.

— Că viaţa poate avea o culoare a ei, zise Jenny. Cu el, avea...

— Şi fără el?

Ea făcu un gest cu mâna, o negaţie. Teatrul continua. Şoferii de taxi, în faţa lor, nu voiau să-l ia în cursă pe marinarul cel beat. Vincent bău din paharul cu „Cuba libre" Între ei interveneau lungi momente de tăcere. Jenny îşi puse mâna pe braţul lui Vincent.

— Mă simt atât de bine, zise ea.

Apoi surâse.

— Şi care era culoarea vieţii... cu el?

Jenny fixa cu privirea un punct nedefinit de pe faleză.

„El găsise arta de a trăi. Cred că asta era. Ştii, e puţin cam ridicol să spui aşa ceva... Dar era capabil să-ţi vorbească despre o floare timp de o oră, şi asta era formidabil... Frumuseţea florii, era întreaga ta viaţă dintr-o dată, şi fericirea întregii tale vieţi... El vorbea în felul ăsta despre tot, despre copaci, despre iarbă, despre animale... Să profiţi de fiecare clipă. Dar mai spunea că ar trebui să profiţi cu umilinţă. Eu explic prost, dar cu el..."

Se opri.

— Şi din ce cauză a murit?

— Cancer, îi răspunse Jenny.

Se gândea.

— Şi nu cerea, probabil, prea mult de la el însuşi. Numai cât era nevoie. Asta îi ajungea. Nu avea necazuri cu propriul „eu"

— Şi tu ai uitat tot ce te-a învăţat?

— Tot... Fără îndoială că nu eram dotată pentru aşa ceva.

Indivizi din Military Police patrulau pe faleză. Jeep-uri îmbarcau marinarii prea beţi.

— De ce îmi pui toate întrebările astea? îl întrebă Jenny.

— Din egoism.

— De ce?

— Prin intermediul vieţii altora, caut fără îndoială experienţe care mi-ar putea servi.

Grupuri de bărbaţi discutau, cu gesturi largi, alţii ascultau, încuviinţând din când în când din cap. Vorbeau despre fotbal. Şi turiştii, valuri-valuri, obosiţi, dezorientaţi. Doi ţigani cerşeau. O târfă bătrână mergea cu unul din marinari. Soarele începea să apună. Noaptea îşi făcea simţită prezenţa. Păsările din copacii de pe marginea falezei tăcuseră. Dinspre port veni, atenuat, un ţipăt de sirenă. Şi pe stradă, în spate, amestecul de note al unui pian mecanic. Toate pianele mecanice din lume, pentru a cânta pe toate tonurile iubirile derizorii a două suflete, unul în căutarea celuilalt. Se urmăresc în noaptea lor, cu gesturi neîndemânatice şi cuvinte fără urmare. Toate pianele mecanice din Barcelona pentru a cânta această tristeţe morocănoasă, cenuşa acestor iubiri.

— La patruzeci de ani, să-ţi dai seama că viaţa se învaţă, e puţin cam idiot, nu crezi? îl întrebă Jenny.

— Asta e ceea ce, poate, numim inocenţă.

Timpul trecea încetişor. Se aprindeau primele lumini, primele firme de neon. Dar nimic nu putea încetini curgerea necontenită a mulţimii pe faleză.

— Te consideram o femeie puternică, zise Vincent.

— Asta-i masca pe care mi-am compus-o, rolul pe care l-am ales să-l joc.

— Ai reuşit foarte bine.

Tăcură. Jenny avea dorinţa să spună totul, să dezvăluie totul. În seara asta. Mai ales în seara asta. Şi s-o facă în faţa acelui bărbat, pe care îl simţea a fi din aceeaşi rasă cu ea. Căci a simţit întotdeauna că aparţine acestei rase nobile. Dorinţa de a vorbi despre ea e devorantă. Măcar o dată să nu ascundă nimic din existenţa ei şi, poate — cine ştie? — la sfârşitul acestei confesiuni, iluminarea, un cuvânt al altcuiva şi, brusc, adevărata revelaţie. Atât de obosită de a fi mereu femeia puternică, strivită de această apăsare. Să scape de această greutate, să scape pentru totdeauna. Să se debaraseze pentru totdeauna de voinţa sa, de energia sa; să se simtă şi ea neajutorată, să simtă

nevoia să fie protejată. Aruncă o privire spre Vincent. Era frumos şi misterios, în penumbră. Dar ochii îi sunt prea buni, şi bărbia prea moale, şi mâinile nervoase, prea neliniştite. Şi el simţea nevoia de protecţie, ca şi ea, şi s-au întâlnit, şi sunt alături, înlănţuiţi cu lanţul nevăzut al fricii. Curând, în camera de la hotel, vom face dragoste. Îmi place să fac dragoste cu el; după, îi voi spune că am fost fericită, şi că e bine aşa, că nimic nu poate dura între noi. O să-i spun toate astea. N-o să spună nimic, pentru că gândeşte la fel ca mine. Asta n-ar fi fost decât un antract.

— Am putea mânca în cartier, zise ea.

— Dacă vrei.

Se ridicară. Mergeau pe străduţele cartierului. Ajunseră în Plaza Real. Mesele erau aşezate sub arcade. Se aşezară la o masă. Bătrâni aşezaţi pe bănci, în jurul palmierilor, discutau. Chelnerul se învârtea în jurul lor. Vincent remarcă gesturile sale. Erau lente şi precise. Aşeza farfuriile şi tacâmurile ca pentru un ceremonial. Noaptea îi învăluise. Era o noapte suavă, care se insinua între ei. Slaba strălucire a iluminatului nu făcea decât să-i accentueze frumuseţea. Vincent abia se atingea de mâncare. Dorinţa ei de a nu face nici o mişcare, de a nu deranja cu nimic această armonie, banală poate, dar care în seara asta avea culori magice. Senzaţia că e o haltă, o simplă haltă între două etape penibile. O etapă o depăşise. Fusese dură, şi următoarea va fi încă şi mai dură, şi celelalte, care vor urma, la fel. Să profite de haltă, de apa proaspătă a acestei nopţi, de toate darurile omeneşti, numai omeneşti, de noaptea asta, de chipul lui Jenny, care strălucea în penumbră, cu profilul său în metal dur. Să-i asculte vocea profundă şi tandră, care-l legăna. Jenny mânca, pofticioasă. Vincent nu şi-o putea imagina cu slăbiciunile, cu panica şi neliniştile ei. Purta tot timpul o armură, pe care n-o scotea niciodată. Şi totuşi, uneori a surprins o scânteie de neliniştе în ochii ei, nu mult, o clipă. Poate că spune adevărul, sau poate joacă un rol. Dacă joacă, îl joacă bine. Vincent se întinse. Umbre se deplăsau şi pluteau pe sub arcade. Un pian mecanic zdrăngănea undeva în piaţă.

— Bryant e mort după pianele mecanice. Şi-a cumpărat trei sau patru, zise Jenny. E o muzică ce-mi produce fiori de gheaţă.

Vincent nu-i răspunse. Îi plăcea muzica asta mecanică. Jenny terminase de mâncat.

— Să bem cafeaua în altă parte.

Vincent plăti. Plecară; mergeau din nou pe străduţele strâmte ale cartierului. Jenny îi arătă o bătrână, ştirbă. Era sprijinită de un zid, cu ochii închişi. Se legăna uşor. O amărâtă care trăia, şi căreia îi era somn.

— E o târfă, zise Jenny. Întotdeauna am văzut-o aici. E beată de la un capăt la altul al anului. Şi, culmea, uneori are clienţi.

Târfa avea un surâs idiot, de om beat. Un individ, în faţa ei, o privea. Se decise să treacă strada şi să o abordeze. Târfa îl asculta, cu ochii în permanenţă închişi. Îi spuse trei cuvinte. Se dezlipi de zid şi-l urmă pe bărbatul care o angajase. Vincent ar fi putut jura că plecase cu ochii închişi. Ca şi cum şi-ar fi continuat un vis fără de sfârşit. Nu-l va vedea pe omul care o va îmbrăţişa. Îşi va continua visarea singuratică, împotriva a toţi şi a toate.

Jenny îl luă de braţ pe Vincent. Traversară faleza. Mulţimea îşi continua mişcarea necontenită pe sub arborii falezei.

— Asta-i adevărata Barcelona, zise ea. Bem un pahar în localul ăsta?

Un chioşc din lemn, în plină stradă. Care strângea tot felul de indivizi în jurul lui. Îi priviră, curioşi, pe cei doi străini.

— Şi bărbatul care ţi-a făcut un copil la şaisprezece ani, cine-i? o întrebă Vincent.

— De-abia îmi aduc aminte. Un individ, ca oricare altul. Pe care nu l-am iubit. Doream doar un copil.

— De ce?

— Ca un leac împotriva singurătăţii. Pentru a avea ceva al meu.

— Cu ce se ocupau părinţii tăi?

— Mici funcţionari... din cea mai scârboasă specie.. acriţi, fără suflet, haini... Mai ales maică-mea... Mă ura pentru că eram frumoasă.

Se opri pentru o clipă.

— Şi apoi, copilul a murit după patru luni. Eram îngrozită. Credeam că este o pedeapsă cerească.

— Eşti credincioasă?

— Nu. Obişnuita educaţie religioasă, nimic mai mult.

— N-ai crezut niciodată?

— Nu m-am gândit la asta; nu. Eram singură, şi asta era o pedeapsă. Mai singură decât înainte, bineînţeles.

Îşi reluară plimbarea prin oraşul îmbrăcat în haina nopţii.

— M-am chinuit o mulţime de ani ca să-mi scot din cap ideea pedepsei.

Îşi aruncă ţigara. Un tip, în spatele lor, înhăţă imediat mucul. Erau acum pe străzile care noaptea erau paradisul târfelor. Grupuri de bărbaţi în faţa localurilor, din care se revărsau valuri de muzică, şi înăuntru, grămezi de târfe.

— La capătul străzii, zise Jenny, este Paralelo.

Ajunseră pe un mare bulevard. Neon peste tot. Un vag aer de Place Pigalle, jerpelit.

— Aici este piaţa pederaştilor, zise ea.

Îi arătă un parc de distracţii, cu căluşei ce se roteau, într-o baie de lumini colorate.

— Şi acum, ce facem?

— Ce vrei tu, zise Vincent.

— Hai să ne mai plimbăm pe străduţe!, zise ea.

Cerşetori începură să-i acosteze. Un tânăr, cu nişte imenşi ochi negri, îi urmărea. Nu spunea nimic, îi implora numai din priviri. Vincent îi dădu nişte bani.

Jenny intră într-un local, mai întunecat şi mai părăginit decât celelalte. În interior, linişte. Bărbaţi, femei, prăbuşiţi în faţa sticlelor; un fel de cavou.

— Îl cunosc pe patron, spuse Jenny. A făcut războiul de partea republicanilor. A fost un as al aviaţiei republicane; un adevărat erou.

Un tip ciung se apropia de ea. O mutră împietrită. Singuri ochii erau vii.

— Ei, Jenny!... Mă bucur să te văd.

— Şi eu la fel, îi zise ea.

I-l prezentă pe Vincent. Apoi se aşezară la o masă. Patronul se aşeză cu ei, şi comandă o sticlă de manzanilla.

— Ştii, la mine e mereu aceeaşi poveste tâmpită. Nu mă prea au la stomac, asta-i problema. În fiecare lună mă trezesc cu poliţia pe cap, să-mi închidă localul.

— Şi atunci de ce mai stai aici? îl întrebă Jenny.

— Şi unde ai vrea să mă duc?

— În lumea asta mare...

Pablo, patronul, surâse.

— Da, dar mi-am confecţionat o existenţă de portar, m-am obişnuit cu ea, şi ţin la ea.

Turnă de băut.

— Şi la ce anume ţii atât de mult?

Tipul făcu un gest larg cu mâna.

— La toate astea; la jegul ăsta, la împuţiciunea asta, la străduţele astea fără soare... Ţin la ele. Uneori, camarazii vin să mă vadă. Visăm, ne povestim întâmplări de altă dată... Şi uite aşa ne trece timpul.

— Ultima oară când te-am văzut, voiai să pleci în Cuba.

— Glumeam şi eu...

Îl privi pe Vincent.

— Voi, ăştialalţi, nu puteţi înţelege. O întreagă viaţă spartă, ruptă în două, şi să n-ai forţa, să n-ai curajul să lipeşti cioburile...

Ridică din umeri.

— Şi, în definitiv, la ce bun?... Cu asta poţi face uşor literatură, dar nu poţi trăi o viaţă...

Se întoarse spre Jenny.

— Şi afacerea ta, cum merge?

— Bine. Ca de obicei. Trebuie să-mi faci o vizită.

— E prea mult soare, în satul ăla al tău.

Intrară câţiva bărbaţi. Pablo se ridică să-i întâmpine.

— Unde l-ai cunoscut? o întrebă Vincent.

— Aici, pe vremea când lucram. Chiar la început. Mă fascina cu chipul său descărnat... S-a purtat foarte corect cu mine.

Se gândea.

— Sunt o groază de tipi ca el în Spania. Vreau să spun, zdrobiţi ca el... Ăsta e, fără îndoială, unul din motivele pentru care iubesc această ţară. Descărnaţi, fantome, dar suflete cu care se poate comunica... Cu ceilalţi, nu se poate. Sunt cu toţii conservaţi în propria lor mulţumire; sunt orbiţi de autoadmiraţie.

— Ştiu, zise Vincent.

— Ei judecă. Un mod de a te pierde: în judecată.

Jenny vorbea numai pentru ea.

— M-au judecat peste tot, întotdeauna. Pentru început, părinţii mei, apoi şi ceilalţi... şi întotdeauna, cât se poate de sever.

— Şi tipul care a murit de cancer?

— Acela nu, niciodată.

— Nici eu nu te judec, zise Vincent.

Ea surâse.

— Ştiu... Ăsta e şi motivul pentru care îmi place să fim împreună.

— Sunt incapabil să judec, orice s-ar întâmpla.

— Nu, tu eşti pur şi simplu un om drăguţ... E rar... Străduindu-se să mă judece, mi-au distrus şi mie viaţa. Eu semăn mult cu Pablo. Caldeya, pentru mine, înseamnă acelaşi lucru cu străduţele astea pentru el: e refugiul meu. De fiecare dată când trebuie să-l părăsesc, mi se face frică.

— Şi de data asta?

— Nu, acum aveam chef să plec... Şi asta, din cauza ta, fără îndoială.

Jenny îşi prinse capul între mâini.

— Ce faci? o întrebă Vincent.

— Îmi vine să plâng, zise ea, dar nu din cauza tristeţii. Să plâng, pur şi simplu, fără nici un motiv. Nu mai ştiu... Nu mi s-a mai întâmplat de multă vreme.

Jenny terminase sticla de manzanilla. Patronul se întorsese la masa lor. Arătă spre grupul din fund.

— Alţi camarazi de-ai mei... Ce-i ciudat, nu dezarmează niciodată, mai speră încă...

— Ce? îl întrebă Vincent.

— O schimbare, o revoluţie... Nu ştiu nici eu... Uneori, chiar mă amuză.

— Se va întâmpla ceva, într-o zi...

Tipul ridică din umeri.

— Dar nu va fi mai bine... Va fi altceva, asta-i tot.

— Mai bem o sticlă? propuse Jenny.

Patronul făcu semn să fie serviţi.

— Simt nevoia să mă îmbăt, continuă ea.

— Ăsta-i un semn de sănătate, zise patronul, râzând.

Tăcură, toţi trei. Lumea începuse să se înghesuie în cârciumă. Mizerabilă, umilă. Patronul arătă spre clienţii săi, cu un gest.

— O cârciumă de derbedei şi cerşetori. Şi n-am curajul de a refuza să le dau de băut...

Un bătrân vorbea singur, la masa alăturată.

— Ăla, zise patronul, e văduv de vreo doi ani. Vine aici în fiecare seară, şi vorbeşte cu nevasta sa, exact ca şi

când ea ar fi în faţa lui... Uneori, se şi ceartă; cel mai ades, îşi spun cuvinte de iubire... Cam ăştia sunt clienţii mei... Văd că şi tu eşti cam visătoare...

O privea pe Jenny.

— Acum nu, gata, s-a terminat... chiar şi asta...

În cârciumă intrase o femeie. Mică. Cu trupul acoperit de zdrenţe, negre de jeg. Cu un nou-născut în braţe.

— Şi asta, zise patronul, e alta care visează. Se zice că ar fi fost foarte frumoasă; şi nu e mult de atunci...

Femeia se apropie de tejghea. Chelnerul îi puse în faţă un pahar cu vin roşu. Îl bău cu lăcomie. Copilul, în braţe, rămânea nemişcat ca o păpuşă. Intrară câţiva bărbaţi. Femeia fu obligată să se dea la o parte. Se apropie de masa lui Vincent. Pentru o clipă, copilul fu foarte aproape de ei. Brusc, Jenny se agăţă de braţul patronului.

— Priveşte, zise ea.

— Ce?

— Copilul...

Jenny era neliniştită, vocea îi tremura.

— Ce se întâmplă cu tine? o întrebă Vincent.

— Uită-te şi tu!

Patronul se întoarse, în acelaşi timp cu Vincent. Nu înţelegeau ce se întâmplă cu Jenny. Ea se ridicase: pentru o clipă, rămase nemişcată, privind fix copilul. Apoi făcu un pas, apropiindu-se de femeie. Ridică mâna spre faţa copilului, o atinse uşor, cu un deget. Îşi retrase mâna imediat, ca arsă.

— Ştiam, zise ea.

Patronul şi Vincent se ridicaseră.

— Ce anume ştiai?

— Copilul e mort. E deja rece.

Patronul o apucă de umăr pe femeie şi se aplecă spre ea. Vincent văzu că şi patronul atinse faţa copilului cu mâna, dar că şi-o retrase foarte repede. Acum vorbea cu femeia. Aceasta avea o figură înspăimântată. Ieşi repede din cârciumă şi dispăru în întunericul străzii. Patronul se întoarse.

— A la mierda!, exclamă el.

Îşi trecu mâna peste faţă. Se aşeză la masă.

— Ce ţi-a spus?

— Că ştia că ăla micu' e mort. Şi asta de acum trei zile... Ea mi-a spus...

Patronul se opri.

— Şi mi-a mai spus: Cu ce vrei să cerşesc, dacă nu cu el?

Îşi turnă un pahar plin-ochi, şi-l goli dintr-o sorbitură. Vincent se întoarse spre Jenny; aceasta se aşezase la locul ei şi plângea în tăcere. Plângea, şi lacrimi mari îi curgeau pe obraji. Vincent îi luă mâna. Ea se împotrivi.

— Lasă-mă să plâng, îi zise ea. Tot aveam chef să plâng...

Patronul plecă, lăsându-i singuri.

— Să mergem, zise Vincent.

— Dacă vrei.

Se ridică. Patronul îi văzu, şi le făcu un semn discret cu mâna. Jenny plângea, fără sughiţuri; numai lacrimile care se prelingeau pe obraji dădeau chipului ei un aer ciudat şi abstract. Se agăţă de braţul lui Vincent. Orbecăiau pe străduţele întunecoase ale oraşului, izolaţi şi pierduţi, ea fericită cu lacrimile ei, fericită de a putea, în sfârşit, să plângă. Vincent încerca să se orienteze, de bine, de rău. În cele din urmă, reuşiră să ajungă pe faleză, apoi la hotel. Jenny se întinse pe pat.

— Nu trebuie să mai plâng, zise ea. Vino lângă mine.

Vincent se întinse lângă ea. Imediat, Jenny îl îmbrăţişă.

— Nu te mişca...

Rămaseră nemişcaţi. În jurul lor, o linişte de pustiu, care înconjura totul.

— Copilul mort..., zise ea, după câtva timp. Tu nu ai cum să înţelegi. Eu mă aşteptam. Nu ştiu de ce, dar mă aşteptam. Ştiam că mi se va întâmpla ceva de felul ăsta, astă seară... Eram sigură...

— Linişteşte-te, îi zise Vincent.

— Un lucru total neaşteptat şi absurd. E un semn. Un copil mort purtat în braţe... absurd, şi total disperat...

Se desprinse de Vincent şi se aşeză pe pat.

— Aş vrea să poţi înţelege, zise ea. E foarte important pentru mine...

— Să înţeleg ce?

— Aşteaptă... Întotdeauna e greu să vorbeşti despre tine...

Se aşternu un lung moment de tăcere. Nu se mişcau. Aşteptau.

— Prima oară când te-am văzut, şi asta a fost un semn, zise Jenny. Nu ştiu de ce, dintr-o dată am avut impresia că ţie ţi-aş putea spune totul, că aş putea să-mi lepăd masca fără nici un pericol.

— E adevărat, zise Vincent.

— E atâta vreme de când vreau să spun totul... Ştii, să fiu eu însumi.

Se ridică într-un cot.

— Nu e frumos cadoul ce ţi-l fac...

— Mă tem că nici eu n-aş avea ceva mai bun să-ţi ofer, zise Vincent.

Jenny se aplecă spre el. Avea ochii aţintiţi asupra lui, ca şi când l-ar fi văzut pentru prima oară.

Apoi se prăbuşi din nou cu capul pe pernă.

— Copilul acela mort..., zise ea.

— Din cauza copilului tău mort au început necazurile?

Ea se ridică din nou într-un cot.

— O! Nu, ar fi fost prea simplu... Ar fi bine să fie numai asta... Dar nu e. Acum sunt lucruri deja uitate. Când vorbesc de ele, e ca şi când li s-ar fi întâmplat altora.

— Şi atunci, de ce?

— Eu nu sunt atât de deşteaptă. Ţi-am mai spus: era ca un semn. Un lucru absurd, dorinţa de a vomita, dezgust, sau nu mai ştiu ce...

Îşi frecă fruntea cu mâna. Trebuia să alunge toate fantomele.

— Şi ce-i mai rău, e că eu voiam asta. De aceea te-am dus în cârciuma aia, la ciung. Voiam să pipăi toate lucrurile astea... Dar copilul mort, la aşa ceva nu m-am aşteptat...

Îşi acoperi ochii cu palmele.

— Ştii, zise ea, după o lungă tăcere, cel mai rău lucru ce ni se poate întâmpla, este să nu ne putem imagina în viitor.

— De ce spui asta?

— Fiindcă de ani de zile încerc să mă imaginez în viitor. Ştii: o să fac asta, sau asta, sau ailaltă. Şi de fiecare dată, acelaşi lucru... Un zid, paralizia, nu mai ştiu, şi apoi, noaptea.

— Şi tu, la fel?

— De ce?

— Sunt la fel ca tine...

— Mi-ar place atât de mult să-mi vorbeşti de viitor, zise ea.

— E un dar. Care nu ne-a fost dat nouă...

Jenny se întoarse brusc, şi se strânse din nou lângă Vincent.

— N-o să ştiu niciodată de ce sunt aşa cum sunt. Orbecăi, printr-un deşert... Nu mai am chef de nimic, nici să mor, nici să trăiesc. Un uriaş deşert... Care nu se sfârşeşte niciodată. Port un copil mort în braţe; şi acest copil sunt tot eu...

Îi şoptea lucrurile astea la ureche lui Vincent.

— Şi tu porţi, la rândul tău, un copil mort...

— Da...

— Şi copilul ăla eşti tu...

— O ştiu, de multă vreme.

— Sărmane Vincent!

Jenny râse, timid. Îi mângâia părul.

— În curând trebuie să pleci.

— Da, la sfârşitul lunii.

— Şi ce ai de gând să faci?

— Să continui...

— Ca mai înainte?

— O să încerc.

— Aş vrea să-mi scrii, îi zise ea.

— Îţi voi scrie.

— Ca să-mi vorbeşti de deşertul tău, şi de copilul tău mort...

Scoase un hohot de râs, scurt, puţin isteric, puţin nebun.

— O să-ţi vorbesc de deşertul meu, şi de copilul meu mort...

Jenny se ridică, cu o mişcare bruscă.

— Mi-e sete, spuse ea.

Se duse în baie, apoi reveni.

— La ce te gândeşti acum? îl întrebă ea.

— La noi...

— Nu, la tine...

— La tine, şi la mine, dacă vrei...

— Şi?

Jenny se aşeză pe marginea patului.

— Atunci am găsit o etichetă pentru tine, alta pentru mine. Aşa e întotdeauna...

Vincent nu se mişca; vorbea fără ca vreun muşchi al feţei să-i tresară.

— Şi ce înseamnă asta?

— Suntem neobişnuiţi, şi eu, şi tu.

— De ce?

— N-aş putea să-ţi spun de ce... Ceilalţi există sau prin ei înşişi, sau prin ceva care le este exterior. Nu tu, şi nici eu. Noi nu suntem obişnuiţi... Pe noi ne-au părăsit toate: ambiţia, dorinţa, imaginaţia, totul... Noi aşteptăm moartea, şi ne e frică de ea.

Se ridică.

— Ca o cireaşă fără sâmbure, ca un corp fără suflet... În felul ăsta numesc catolicii sufletul, sunt sigur de asta. Noi nu avem suflet, Jenny... Un vid nesfârşit, o gaură imensă.

— Şi de ce noi? îl întrebă ea.

— Asta n-o mai ştiu. Dar ăsta e adevărul despre noi, de asta sunt sigur.

— Nici atât. Nimic. Vidul, ţi-o spun eu, nimic în afară de el...

— Atunci, suntem doi monştri?

— Un fel de monştri, dar cât de inofensivi!

Jenny începu să se dezbrace.

— Mi-e somn, zise ea.

Se culcă lângă Vincent.

— Vrei să facem dragoste?

— Nu, zise el.

Vincent se dezbrăcă, la rândul său.

— Cel mai bine e să dormim, zise ea.

Se lungiră unul lângă celălalt, tăcuţi, cu ochii mari deschişi, în întunericul nopţii.

Plecaseră amândoi spre planeta lor moartă, moartă de milioane de ani-lumină, moartă, şi pustie, şi rece. Vor să-şi construiască vise despre planeta moartă, şi să-şi povestească în somn întâmplări de pe planeta moartă. Sunt neadaptaţi, goliţi. Vechi case crăpate, în colţuri de sate pierdute de lume, cu o biserică în vârf de deal, pustie şi crăpată şi ea. Mai sunt încă semne de viaţă în casă, dar

se pierd pe zi ce trece tot mai mult. Mai există încă o masă, cu un cuţit ruginit pe ea. Încă un pat, fără un picior, şi o umbră de saltea pe pat. Şi în bucătărie crătiţe vechi, afumate. Dar noaptea deja învăluie casa. Adevărata, uriaşa noapte, cea fără de întoarcere. Care ucide ziua, care o condamnă şi o urmăreşte, uriaşa noapte tenebroasă a indiferenţei. Şi casa se lăsa în voia sorţii şi se scufunda, ca un obosit vapor bătrân. Şi satul întreg se transforma într-o planetă moartă. Chiar şi buruienile renunţaseră să mai crească printre ruine. Animalele nopţii părăsiseră satul nelocuit, şi, de acolo de sus, biserica lumina, obscenă, cu poalele zidurilor care lăsau să scapere ziua, când numai penumbra îi era singura lumină. Neînvăţaţi cu noaptea nopţilor.. Neînvăţaţi pentru eternitate. Bine păstraţi, în singurătatea lor tăcută. Şi totuşi, atât de asemănători atâtor milioane de ochi goliţi de orice expresie şi de gesturi mecanice. Atât de asemănători acelor teribile mulţimi care priveau cu milioane de ochi morţi spectacolul, de neînţeles pentru ei, unei lumi care trăieşte şi există. Şi atât de asemănători cu această mulţime care a uitat alfabetul, parolele, cheile, instrumente practice care deschid toate porţile şi luminează toate încăperile. Şi e atât de numeroasă această mulţime, teribilă şi capabilă de orice, de a ucide şi de a masacra în rece indiferenţă. Neînvăţaţi, arşi în Evul Mediu, deghizaţi acum, aruncaţi pe străzile şi în pieţele oraşelor, cu răceala lor ranchiunoasă şi teribila lor cruzime. Rasa negativă.

Jenny şi Vincent dormeau. Soarele se amuza să rupă intimitatea camerei. Zgomotele vieţii începeau să cuprindă hotelul. Vor trebui să-şi reia gesturile zilnice, vor trebui să pronunţe cuvinte.

Jenny se trezi prima. Îl scutură pe Vincent; voia să se trezească şi el. Îi era imposibil, fără să ştie de ce, să-l suporte inconştient. Vincent deschise ochii. Surâse. Era drăguţ. Puteau să se privească. Doar erau complici. Complici negativi.

— Ce facem? îl întrebă Jenny. Rămânem, sau ne întoarcem la Caldeya?

— Mi-e perfect indiferent.

Îşi comandară micul dejun, îşi făcură o baie, făcură gesturi. Şi timpul trecea, politicos. Jenny vorbi din nou.

— Tu decizi, îi zise ea. O să fac ce spui tu...

— Aş vrea să ne întoarcem.

Ea surâse.

— Şi eu, la fel.

Fără dorinţa de a se contempla unul pe celălalt. Două oglinzi egale şi gemene. Două oglinzi necruţătoare. Şi amândouă, singure. O singură dorinţă, să pună capăt acestei singurătăţi, să-i regăsească pe ceilalţi, căminul celorlalţi, să regăsească ceva asemănător vieţii, ceva asemănător luminii. Pentru Jenny, ceva care să semene cu responsabilitatea, cu probleme de rezolvat. Pentru Vincent, nici atât. El se întreabă. Îi e frică de această singurătate cu Jenny.

— Am nişte drumuri de făcut, vii cu mine?

— N-am nici un chef, îi răspunse Vincent.

— Ne întâlnim aici, peste o oră.

Jenny ieşi.

Din nou, Vincent era singur. Urmărit de imaginea sa reflectată în oglinda mare din faţa patului. Să facă gesturi, să-şi facă valiza, să se învârtă prin cameră numai din plăcerea de a se mişca. Şi apoi să iasă, pentru că e bine să facă ceva. În hotel era un bar. Băiatul din ascensor i-l arătă. Era sus, pe acoperiş. De acolo se vedea întreg oraşul. Vincent privea; era o privelişte agreabilă. Era ora zece şi jumătate. Ce se putea bea la ora aceea? Din lipsă de imaginaţie, îşi comandă un whisky. Se instală cu plăcere într-un fotoliu adânc. Barul era pustiu. Privea acoperişurile Barcelonei, care scânteiau în lumina soarelui-rege. Jenny mi-a dezvăluit ceva. Cu o singură frază. „De ani de zile încerc să mă imaginez în viitor, dar nu reuşesc." O frază idioată; în orice caz, banală. Eu cu atât mai puţin îmi pot imagina viitorul, eu, care cu greutate îmi pot imagina prezentul. Şi am oroare de trecutul meu. Îşi bău whisky-ul cu înghiţituri mici. Barmanul somnola. Barcelona era, ca întotdeauna, la locul ei. În depărtare, marea. Exerciţiul numărul unu. Încearcă să-ţi imaginezi viitorul. Aş vrea să mă întorc la Caldeya. Va fi Régnier, şi toţi ceilalţi. Va fi acelaşi lucru. Aceleaşi zile ritmate de aceleaşi ritualuri, pe care le inventăm. Va fi

Jenny. Va fi ziua plecării. O să fixez o dată, nu contează care, dar trebuie să fixez o dată. Voi pleca cu maşina mea de gigolo. Voi ajunge la Paris. Îl voi regăsi pe Réginald. O să-mi vorbească de afacerile noastre; o să-mi vorbească şi de el, şi de amorurile lui. El mă va duce în viitor. El ştie s-o facă. Şi eu o să-l ascult şi o să mă scufund în lunga iarnă pariziană. Rutina şi telefonul, disciplina goală de sens a zilelor ce se petrec. Toate acestea mi le pot imagina. Dar eu, în mijlocul acestor lucruri din exteriorul meu, eu, Vincent, actualul Vincent, eu nu mă pot vedea, nu mă pot surprinde, nu mă pot detaşa suficient de mine însumi. Şi am oroare de acest viitor. Şi am oroare de acele seri goale ale Parisului şi de ceaţa înnebunitoare care învăluie oraşul. Am oroare de străzile sale, şi de mine pe acele străzi.

Îşi bău whisky-ul. Îşi aprinse o ţigară. Făcea gesturi. Încă ştiu să le fac. Dacă aş putea ajunge la ceva. Ceva — dar ce? — care să fie suficient pentru a bulversa totul, care prin forţă, să mă oblige să schimb totul: oraş, meserie, înfăţişare. Să schimb totul. Şi să am forţa de a mă schimba. Aruncă ţigara. Îşi termină băutura din pahar. Ezită pentru o clipă. Îşi mai comandă unul. Din nou o privire întrebătoare din partea barmanului. Barcelona strălucea din ce în ce mai tare în lumina soarelui. Cel puţin să-mi confecţionez o cuirasă, ca Jenny. Dar care? Ce mască să-mi aleg? Nu ştiu, trebuie să-i cer reţeta lui Jenny. Începu să-şi bea cel de-al doilea pahar, voi să-şi aprindă cea de-a doua ţigare. Nu avea foc. Barmanul se grăbi să-i ofere foc, cu o brichetă care nu voia să se aprindă. În sfârşit, ţigarea e aprinsă. Barmanul surâse. Apoi se retrase în spatele tejghelei. În depărtare, de-a lungul ţărmului mării, trecu un avion. Vincent îşi goli paharul dintr-o înghiţitură. Plăti, se ridică, făcu câţiva paşi pe terasă. Băiatul din lift îi surâse. Se pimbă prin hol. Era o mulţime de oameni care vorbeau limbile pământului. Se aşeză într-un fotoliu şi începu să citească o revistă feroviară. Voi să-şi aprindă a treia ţigare. Dar nu avea foc. O lăsă să atârne în colţul buzelor. Sosi şi Jenny, cu braţele pline de pachete. Era din nou Minerva. Îşi îmbrăcase armura de fiecare zi. Surâdea, se simţea bine. Îi surâse şi Vincent. O însoţi la maşină.

— Cât de obositor poate fi oraşul, îi zise Jenny.

X

Daniel opri motorul bărcii în mijlocul radei, se duse în partea din faţă şi se aplecă peste bord.

— Ce vrei să faci? îl întrebă Nadine.

Se ridicase într-un cot, sprijinindu-se de Serge, care era întins alături de ea.

— Privesc, zise Daniel.

Privea fix imensa întindere lăptoasă şi argintată, imobilă în lumina lunii. Încercând să-şi imagineze toate vietăţile care mişunau în adâncuri. Şi amintindu-şi deja întâmplări de la partidele de pescuit.

— Aproape că ţi se face frică, zise Daniel.

Peste ei, în jurul lor, în ei, o linişte de mătase, insinuantă şi tandră. Lumea care îşi oprise respiraţia; o aşteptare. Câteva clipe de linişte perfectă. Lângă barcă se auzi plescăitul unui peşte. Barca era în derivă, purtată uşor de curenţi. Undeva, foarte departe, se auzea un motor. Un zgomot regulat, ca o bătaie de inimă, undeva pe lângă far. Daniel porni motorul.

— Să mergem, zise el.

Serge, la cârmă, viră spre golfuleţ. Daniel veni şi se aşeză lângă el.

— Ce-ai făcut, de-ai reuşit să împrumuţi barca lui Mao?

Daniel surâse.

— Ştii, Mao nu-mi refuză nimic.

— Crezi că o să găsim lemne, ca să facem focul?

— Nu-ţi face probleme, zise Daniel.

În dreapta lor străluceau luminile din Caldeya. Undeva ţipa un tonomat; intrau în golfuleţ acum.

— Ia de tot spre dreapta, zise Daniel. În stânga sunt stânci.

Serge naviga cu îndemânare. Cu aerul său grav, cu ochii atenţi. Culcată, Nadine privea mâna lui Serge pe cârmă, subţire şi nervoasă. Şi dorinţa de nestăpânit de a atinge mâna aceea, de a-i simţi mângâierea. Îşi puse mâna

pe mâna lui Serge. Acesta tresări, aproape surprins. O căldură plăcută îi inundă pieptul; inima începu să-i bată mai tare.

Daniel aduse motorul la relanti. Barca alunecă şi se aşeză pe nisipul plajei. Săriră din barcă.

— Trebuie s-o tragem puţin mai mult, zise Daniel.

Traseră barca toţi trei, apoi descărcară coşurile pentru picnic.

— Ce bine e! exclamă Nadine.

— Te simţi întotdeauna bine când eşti singur, îi răspunse Daniel.

Părăsiră plaja, urcând spre stâncile cele mari. Daniel le arătă un loc adăpostit.

— Aici o să facem focul. Serge şi cu mine ne ducem să căutăm lemne, în timp ce tu despachetezi lucrurile.

Plecară împreună.

Departe, în munţi, se auzi ţipătul unei vulpi. Ajunseră la primele tufişuri, deja uscate de secetă. Daniel îşi scoase cuţitul. În linişte, începură să taie crengi pentru foc. La un moment dat, Daniel se opri.

— Ar trebui să ne ajungă astea.

Transpiraseră; se opriră să-şi tragă sufletul. De acolo, de sus, dominau golfuleţul. O văzură pe Nadine, care scotea sticlele din coş.

— E o puştoaică drăguţă, zise Daniel.

Serge se întoarse spre el.

— E mai mult decât atât.

Daniel făcu un gest vag. Nu părea convins.

— Mai e valabilă marea hoinăreală?

— Da, zise Serge, bineînţeles, poimâine.

— O să ai banii... Să coborâm.

Încărcară crengile în spinare şi coborâră.

— Ai scos cotletele? întrebă Daniel.

— Uite-le acolo...

Împreună cu Serge, Daniel făcea focul. O făceau după toate regulile artei.

— Ai fost la cercetaşi? îl întrebă Nadine, râzând.

— Ce, eşti nebună? Bineînţeles că nu!

Daniel, dintr-o privire, verifică dacă crengile au fost bine aşezate. Aranjă una care era prea lungă. Îşi scoase chibriturile din buzunar. Cu un aer grav, aprinse focul. Foarte repede, flăcările izbucniră spre înalt. Nadine râse,

din plăcerea pură a râsului. Serge se apropie de ea şi îi îmbrăţişă umerii. Ea se strânse în el. Strângeau clipe de fericire pentru mai târziu, când vor fi nefericiţi. Daniel scoase cotletele şi le puse pe grătarul pe care-l căraseră cu ei. Verifică dacă toate sunt la locul lor: sarea, usturoiul, vinul în sticle, pâinea.

— Trebuie să fie atinse puţin şi de flacără. Aşa sunt bune cotletele.

Se aşezaseră toţi trei în jurul focului. Mâncau în linişte, cu poftă, fără grabă. Repetau adevăratul ritm, al gesturilor adevărate. Înţelegeau liniştea. Uneori, Daniel aţâţa focul, şi punea alte cotlete pe grătar. Rămaseră multă vreme tăcuţi, mâncând, visând, lăsându-se mângâiaţi de dogoarea focului. Un moment de pace totală. Serge se gândea că nu cunoscuse niciodată asemenea clipe de pace. Nadine termină de mâncat, şi se întinse, cu capul în poala lui Serge. Privea cerul spuzit cu stele, care sclipeau uşor. Închise ochii, pentru că i se făcu frică să privească acea imensitate necunoscută. O cuprinse neliniştea. Deschise ochii. Nu putea să-şi găsească liniştea. Se ridică. Voia să se mişte şi să vorbească, pentru a-şi stăpâni frica ce o cuprindea tot mai mult.

— Tu ai ţigări?

Serge scoase un pachet. Nadine îşi aprinse ţigara. Gestul ăsta o liniştea. Serge îşi aprinse şi el o ţigară. Daniel era fascinat de un fluture de noapte, care se apăra de flăcări, înainte de a fi înghiţit de ele.

Culorile sumbre ale focului, negre şi roşii. Odată, locuise cu tatăl său într-o casă care era vopsită în negru şi roşu. Nu-şi mai aducea aminte unde era casa. Era foarte mic. Dar şi-l amintea pe Régnier în holul uriaş. În acel negru, şi în acel roşu, avea aerul unui diavol, şi Daniel era puţin înfricoşat de el. Surâse. Acum, nu-i mai era frică de tatăl său. Era, probabil, un diavol pentru alţii, dar nu pentru el.

În faţa lui, Serge şi Nadine, nemişcaţi. Daniel se ridică.

— Mergem să facem o baie? le propuse el.

— Eu n-am chef, zise Nadine.

— Nici eu, adăugă Serge.

— Atunci o să mă duc singur.

Daniel se ridică, îşi scoase cămaşa. Se duse spre apă. O încercă cu piciorul; era caldă. Înaintă. Apa îi mângâia

coapsele, pântecul, pieptul, umerii. Era în apă. Intra în pântecul matern. Închise ochii, pentru a se putea concentra mai bine, pentru a nu fi decât un trup în apa mătăsoasă şi caldă. Purtat de mediul lichid ca de vârful unui nor. Îşi mişca încet palmele şi braţele, şi o întreagă cascadă fosforescentă îl înconjură şi-l lumină. Daniel se întoarse şi plonjă la câţiva metri sub apă, pentru a fi şi mai mult cuprins, şi mai mult apărat de această apă magică. Fosforescenţa se atenuase, şi avea tente mult mai pale şi mai subtile. Coborî şi mai mult. Nu mai ştia bine ce face. Uneori algele îl înconjurau. Era la sânul hrănitor al acestei ape descântate. Va merge până la limita forţelor sale, până la limita extremă a respiraţiei. Urechile începuseră să-i vuiască, orgi ascunse care îi umpleau auzul. Încă o secundă, şi apoi încă una, să rămână, să-şi găsească adăpost în această profunzime ocrotitoare şi caldă. Se simţea puţin ameţit, şi orgile continuau cu sunetul lor grav şi deveneau obsedante. Inconştient, dădu din picioare, se întoarse, şi se ridică, mai repede decât ar fi vrut-o. Ajuns la suprafaţă, luă o gură mare de aer. Era aproape răcoros. Se îndepărtă mai mult de mal. Serge şi Nadine nu mai erau decât două umbre lângă focul pe cale să se stingă. Înotă spre stâncile cele mari, care străjuiau golfuleţul. Spre cea care se ţinea în echilibru pe marginea falezei, şi care semăna cu un vultur ce doarme. Sub stâncă era o grotă. Daniel ajunse la grotă. Apa era mai rece. O rază de lună lumina locul. La fund, algele unduiau lent. Umbre de peşti treceau şi se întretăiau în cea mai perfectă linişte. Mai jos, era un vârtej; apa care se învârtea fără încetare; deasupra vârtejului era o floare, care se învârtea o dată cu el. Daniel privi îndelung floarea. Continua să nu se gândească la nimic, la absolut nimic, nici chiar la floarea care continua să se învârtă, precum căluşeii la bâlci. Vârtejul era uniform. Floarea avea mereu aceeaşi viteză. La fiecare rotaţie, voia să scape, dar vârtejul o înhăţa la timp. Daniel era obosit, îi era frig la picioare. Se ghemui pe piatră. Locul era îngust, doar câţiva centimetri, abia se putea ţine, dar, de acolo, domina grota şi floarea care se învârtea. Se aşeză pe vine. La Tanger, cu tatăl său, văzuse arabi care se aşezau aşa, şi care rămâneau nemişcaţi cu orele. Floarea se învârtea. Şi, de la fund, algele, care făceau semne misterioase. Şi mai la fund, pietre şi corali.

— Ce s-o fi întâmplat cu puştiul? întrebă Serge.

— Stai liniştit, înoată mai bine ca noi, îi răspunse Nadine.

Un chip împietrit, care i se păru dintr-o dată, indescifrabil.

— Deschide ochii, îi zise el.

— De ce?

Nadine deschise ochii.

— Îmi placi mai mult aşa... Daniel mi-a promis banii pentru mâine.

Nadine închisese ochii din nou.

— Cu douăzeci de mii de franci, o să ne descurcăm, pentru început. M-am uitat pe hartă: cu autostopul, ajungem pe Coasta de Azur imediat...

Vorbea cu fraze întretăiate, sacadate, cu ochii fixaţi pe chipul ei. Nadine avea în continuare ochii închişi. Frisonul pe care-l avusese, când era mic, într-un muzeu, în faţa statuilor cu orbitele goale. Acelaşi frison şi acum.

— Cel mai bine ar fi să plecăm poimâine, continuă el.

Nadine rămase în continuare nemişcată.

— Ce zici, eşti de acord?

Ea aprobă din cap, fără să deschidă ochii.

— Eşti de acord cu tot ce-am spus?

Din nou, o clătinare din cap. Apoi urmă tăcerea, la fel de jenantă ca şi celelalte. Nadine se întoarse. Îşi ridică chipul spre cel al lui Serge.

— Sărută-mă, îi zise ea.

Serge se aplecă spre ea, şi-i atinse uşor buzele. Nadine îşi reluă vechea poziţie.

— Acasă, lucrurile merg din ce în ce mai prost, zise ea. Bătrânul a încercat să o aducă la masă pe micuţa lui englezoaică. Asta a declanşat o dramă!...

Nadine suspină.

— Mama spune că vrea să-l părăsească pe tata. Chiar ea mi-a spus.

— S-ar putea să fie mai bine.

— Nu ştiu ce să cred.

Se ridică într-un cot.

— Trebuie să înţelegi, bătrânul o dată plecat, maică-mea nu se va gândi decât la el, cât e ziua de lungă. Şi tu vorbeşti de o viaţă pentru mine!

— Pentru că vom pleca, zise Serge.

— Da, e adevărat. Atunci nu vor mai fi probleme.

Nadine îşi luase tonul său seducător. Serge se apropie de ea, şoptindu-i la ureche:

— Mă simt atât de bine. E altceva decât binele obişnuit, dar n-aş putea să-ţi spun cum. Nadine...

— Da?

— Acum ştiu că n-aş putea trăi fără tine. N-aş putea deloc, n-aş putea niciodată... Ştiu: trebuie să te iubesc, să te protejez şi să te apăr...

— De cine?

Serge făcu un gest amplu cu mâna.

— De toţi... Asta va trebui să fac.

Chipul lui se crispă şi deveni dintr-o dată dur.

— Până acum, nu aveam pe nimeni, nici chiar părinţii mei... Cu ei, în orice caz, e altceva. Şi apoi, au alte lucruri de făcut.

Ea îi luă mâna şi i-o mângâie.

— Şi eu mă simt atât de bine cu tine, zise ea.

Daniel îi vedea de departe. Trebuia să lase îndrăgostiţii liniştiţi. Şi el avea nevoie de linişte. Îi plăcea să viseze. Nostimi, cei doi fugari ai noştri. Nu prea ştiau ei bine de ce, dar voiau să fugă. Daniel încerca să înţeleagă. Renunţă repede s-o facă. Un lucru e sigur, nu are prea multă simpatie pentru Nadine. Era o fată-fată. În jargonul lui Daniel, asta avea un sens peiorativ. Vrea să fie sărutată, pipăită. Daniel ţine mult la Serge. Cu el, e altceva. Serge îl face să-i fie frică. E atât de naiv, de pur. Régnier vorbeşte întotdeauna de puritate, făcând glume pe seama ei. Dacă l-ar cunoaşte pe Serge, n-ar mai glumi. Un lemn putred, în fundul grotei, strălucea ca un arbore de Crăciun. Crăciun sub apă, cu zăpadă de corali... Sfârşitul unei fraze, pe care Daniel o auzise într-o zi la „La Estrella": „Cu Serge, e ca un joc" Nadine îi spunea asta altei fete. Şi râdeau. Daniel ar fi vrut să se gândească la altceva, altceva decât problemele altora.

Vacanţele se vor termina în curând. Régnier a închiriat locuinţa până la sfârşitul lunii. Lui Daniel i-ar fi plăcut ca tatăl său să se întoarcă la masa de scris. Dar, în acelaşi timp, n-ar fi vrut să se mai trezească într-o pensiune sinistră, aşteptând ca Régnier să-şi termine cartea. Cel mai bun lucru ar fi să rămână acolo. Într-una din zile, unul din banda lor i-a vorbit de cursurile prin corespondenţă.

Daniel putea încerca o manevră în direcţia asta cu tatăl său. Dacă nu cumva acestuia i s-o fi aplecat de atâta soare şi atâta mare. I se mai întâmplă uneori. Nevoia de ceaţă, de ploaie.

Daniel îl văzu pe Serge, care îl striga pe plajă. Îi răspunse. Îi făcu semn cu braţele. Nu mai avea chef să se ude. Dar era singurul mijloc de a ajunge în golfuleţ. Sări în apă. Era rece. Înotă repede. Lăsa în urmă mari jerbe de apă şi de lumină. Ajunse pe mal. Serge îl aştepta în picioare.

— Ce ţi s-a întâmplat?

— Am privit fundul mării, zise Daniel. E formidabil...

Se duse spre foc. Mai puse lemne pe jar.

— Trebuie să mă încălzesc.

Se ghemuise şi sufla în mâini. Focul se reaprinse repede: flăcările izbucniră vesele, una după alta. Daniel suflă în foc, să-l aţâţe mai tare. Serge se întorsese lângă Nadine. Daniel simţea căldura învăluindu-l. O senzaţie asemănătoare cu cea pe care o încercase în apă puţin mai devreme. Îi era somn.

— Eşti sigur că poţi să faci rost de bani? îl întrebă Serge.

Daniel făcu un efort să-i răspundă.

— Absolut sigur, când vrei tu...

— Pentru că am vrea să plecăm poimâine. Dar nu trebuie să spui asta nimănui.

— În orice caz, o să fie un eveniment în plus în partea asta de ţară...

Daniel surâse...

— Bătrâna care a murit, Pinero, şi apoi voi, care dispăreţi... Ştii, în dimineaţa asta, tata a primit o scrisoare de la Pinero. Citind-o, era încântat, apoi a plecat imediat la Figueras, să caute ceva. N-am reuşit să aflu ce... O chestie care i-a cerut-o Pinero.

— Taică-tău s-a întors, l-am văzut în seara asta la poştă.

— Ştiu, şi în plus, cu trei ţigani pe care i-a pescuit pe drum.

Se simţea bine acum, reuşise să se usuce. La căldură se simţea în largul său. Trezit, în realitate. Şi, în faţa lui, cu doi amici care vor s-o şteargă. Şi, în suflet, ceva care-l stânjeneşte. Dorinţa de a vorbi, şi frica de a o face. Şi în

plus, toate aceste lucruri nu-l priveau. Nu trebuie să se mai ocupe de problemele altora. Régnier îi repeta asta cât era ziua de lungă. Să nu dai sfaturi — cu ce drept o faci? Să nu faci morală — în numele cui o faci? Să laşi păianjenii să-şi ţească pânza aşa cum se pricep ei. Noi toţi suntem nişte păianjeni, spunea Régnier. Şi lui Daniel îi era frică de păianjeni. Îl detesta pe tatăl său când vorbea astfel. Păianjeni sau nu, Serge şi Nadine aveau timp să-şi ţească pânza. E adevărat că Nadine semăna cu o fată pe care tatăl său o păstrase cu el câteva luni. Avea chiar şi acelaşi surâs. Daniel încerca să-şi aducă aminte. Fata mintea mereu. La început, asta îl încânta pe Régnier. De asta o şi ţinea lângă el. Spunea că astfel trăieşte două realităţi în acelaşi timp, fără ca în acest fel să-şi piardă echilibrul vreodată. Daniel începea să-şi amintească: asta se întâmpla acum trei ani. Amintirile sale erau confuze. Oricum, surâdea ca Nadine. Era drăguţă cu el, îi spunea „pisoiaş" Asta îl deranja pe Daniel. Într-o zi, fata a dispărut. Régnier îi povestea că era plecată într-o călătorie. Lui Daniel îi era perfect indiferent. Câteva săptămâni, Régnier fusese neliniştit; nu-şi găsea locul. Explica prietenilor săi că-i lipseau minciunile fetei. Nadine are acelaşi surâs, şi — de ce nu? — aceleaşi minciuni. În sfârşit, un anume fel de a lua viaţa în joacă, de a fi o visătoare, de a juca teatru. În schimb, Serge ignora jocul, comedia, visul. Din cauza surâsului amicei tatălui său, cea care mintea tot timpul, Daniel se decisese. Cu atât mai rău. Serge era camaradul său. Un camarad trebuie ajutat, dacă îi eşti cu adevărat prieten. Deci, o să-l ajute.

— Şi totuşi, e groasă, povestea voastră cu plecatul, zise el.

Cuvintele lui îi luă pe nepregătite pe cei doi. Serge, surprins, înălţă capul. Nadine rămase nemişcată.

— De ce spui asta? îl întrebă Serge.

— Eu, când am şters-o, acum doi ani, eram mic, am plecat aşa, nici acum nu ştiu de ce...

Stătu să se gândească, pentru câteva clipe.

— Mai degrabă acum aş putea încerca un răspuns. Cred că am plecat pentru a vedea dacă tata ţinea la mine... Şi am avut dovada...

Régnier, cu ochii în lacrimi, îşi regăsise fiul într-un comisariat de poliţie. Îl strângea în braţe ca un nebun.

Bâlbâindu-se, îi şoptea cuvinte tandre, pe care Daniel nu le mai auzise niciodată.

— Cu voi, nu-i acelaşi lucru. Nu mai sunteţi nişte puşti.

— Mai mult, sau mai puţin, zise Nadine, cu o voce indiferentă.

Părea că nu ia parte la discuţie, dar asculta cu atenţie.

— Nu avem de ales, zise Serge, cu o voce spartă. Dacă mai continuăm aşa cu părinţii noştri, şi eu, şi Nadine, suntem pierduţi. Eu voi fi obligat să trăiesc într-o pensiune, iar ea nu poate ţine o casă.

— Şi dacă pun mâna pe voi, nu va fi acelaşi lucru?

— N-or să pună mâna pe noi, răspunse Serge, din ce în ce mai plouat.

— Atunci, să ne gândim la toate.

— Ne-ai vorbit de ceramistul ăla, pe Coasta de Azur...

— Da, bineînţeles...

Făcu un gest evaziv cu mâna. Urmă un lung moment de tăcere. Ceva din tonul lui Daniel începu să-l neliniştească pe Serge. Pentru el, fuga asta era un lucru esenţial. Nimic nu-l mai putea împiedica.

— Noi tot o să plecăm, zise el, cu o voce scăzută.

Daniel se întoarse. Era momentul să dea drumul la porumbel, aşa, ca din întâmplare.

— Şi dacă Nadine n-o să vrea?

Serge tresări. Se uită când la Nadine, când la Daniel. Făcuse ochii mari. Nadine rămăsese în continuare nemişcată.

— De ce m-a întrebat asta?

— Habar n-am, zise Nadine.

Şi ridică din umeri.

— Ai vorbit cu el?

— Nu, răspunse ea.

Acum, vocea lui Serge era dură. Serge era pierdut. Simţea că-i fuge pământul de sub picioare. În jurul lui, cea mai mare trădare. Se ridică; devenise solemn.

— Nadine...

Se ridicase şi ea. Avea aerul ei neliniştit, dintotdeauna, dar — Daniel văzuse — îi tremurau mâinile.

— Vreau să ştiu dacă vrei să pleci cu mine.

Suspine în voce, şi buzele crispate. Nadine se juca cu pietrele, le lua şi le arunca.

— Daniel s-ar putea să aibă dreptate, zise ea.

— Dreptate, în ce fel?

— Dacă pun mâna pe noi imediat...

Nadine nu-şi mai continuă fraza; ea spusese totul cu o voce foarte joasă, cu un ton trist şi mohorât. Şi Serge în picioare, în faţa ei, privind-o şi tremurând.

— Înţelegi...

Nadine se oprise din nou. Ceva se îneca în sufletul ei. Făcu un gest larg cu braţul. Izbucni în hohote de plâns. Cu capul pe genunchi, crispată. Serge făcu un pas spre ea. Daniel, cu un gest, îl opri. Nadine vorbea printre sughiţuri, o grindină de cuvinte.

— Voiam să-ţi spun de ieri, şi chiar şi acum... Dar nu puteam... Înţelege, nu puteam...

— Ce să-mi spui?

Serge se bâlbâia.

— Să-ţi spun...

Din nou suspine. Daniel se simţea jenat. Ar fi vrut ca lucrurile astea să se rezolve fără lacrimi. Această fată-fată îl agasa.

— Nu pot s-o părăsesc pe mama aşa...

Spuse cuvintele astea ca pe un strigăt.

Daniel se întreba dacă era adevărat, sau era numai un pretext. În fond, ar fi putut să fie adevărat.

— Bine, dar şi eu o părăsesc pe a mea, îngăimă Serge.

Era tot ce găsise de spus.

— Nu-i acelaşi lucru, răspunse Nadine. N-ai cum să înţelegi.

Şi sughiţurile reîncepură. Îi era ruşine, dar nu ştia de ce. Îi era pur şi simplu ruşine. Ştia că nu voise niciodată să plece. Era un joc; ar fi trebuit să înţeleagă că totul fusese un joc. Nu vrusese niciodată să plece. Şi-i era ruşine. Şi asta o făcea să plângă şi mai tare. Serge se sprijinise cu spinarea de una din pietre, în spatele lor.

— N-am avut nici cea mai mică intenţie să te fac să dai apă la şoareci, îi zise Daniel.

— El m-a obligat s-o fac, îi răspunse Nadine.

Îi răspunsese cu vocea de fetiţă. Daniel ridică din umeri.

— Nu trebuia să te joci cu asta, îi zise el.

Brusc, Nadinei i se făcu frică de puştiul ăsta care înţelegea totul, şi care vedea totul.

— Nu m-am jucat...

Încerca să mintă. Se scuza, fără convingere.

— De la început, tu te-ai jucat, îi zise Daniel, cu răceală. Făcu un gest spre Serge.

— Şi cu Serge, nu trebuia să te joci.

— Nu ştiam...

— Eşti o tâmpită.

Daniel căută o batistă în buzunarul shortului şi i-o întinse, cu un gest dispreţuitor. E mândru de gestul lui.

— Şterge-te, îi zise el.

Fata se supuse, fără să scoată un cuvânt. Se şterse. Apoi începu să plângă încetişor. Tăcea. Serge venea spre ei. Nu-l vedeau, dar auzeau pietrişul scârţâind sub paşii lui. Avea o privire ciudată, fixă. Ridică din umeri.

— E mai bine aşa, zise el.

Nu primi nici un răspuns. Daniel ştia că ar fi trebuit să facă ceva, un gest, o mişcare, ceva care să spargă tăcerea, să-i scoată din paralizia ce-i cuprinsese. Îşi privi ceasul.

— Ora unsprezece, zise el, şi i-am promis lui Mao că-i aduc barca până la miezul nopţii. Hai să mergem!

Se ridică şi îşi îmbrăcă puloverul.

— Trebuie să strângem lucrurile.

Arătă spre coşuri, spre damigeana cu apă. Serge şi Nadine se ridicaseră şi ei. Începură să strângă lucrurile şi să le pună în barcă. Daniel robotea ceva la motor. Totul se făcea în cea mai desăvârşită linişte. Şi cu cât mai puţine gesturi. Asta îl încânta pe Daniel.

— N-am uitat nimic?

— Cred că nu, răspunse Nadine.

— Atunci, urcaţi-vă.

Se instalară în barcă. Daniel şi Serge traseră puţin la vâsle, să se depărteze de mal. Apoi porni motorul. Barca aluneca uşor pe apă. Marea nu se schimbase, avea aceeaşi culoare lăptoasă. Ieşiră din golfuleţ şi virară la stânga, şi imediat, în faţa lor apărură luminile din Caldeya. Vântul bătea uşor. Şi zgomotul monoton al valurilor care se loveau de barcă. Daniel ţinea cârma. În faţa lui, Serge şi Nadine, aşezaţi, separaţi de un spaţiu mare.

Navigau paralel cu ţărmul. Daniel cunoştea bine locurile; se amuza să prevadă dificultăţile, şi să le pareze. Încerca să nu se gândească la nimic, mai ales la cele două umbre mute din faţa sa. Daniel se gândea că poate n-ar fi

trebuit să provoace scena asta. Régnier o să-i spună dacă a avut dreptate, sau a greşit. Pentru moment, cel mai bun lucru e să nu se mai gândească. Daniel se străduia să fie atent la mersul bărcii. Să se intereseze de ea, s-o urmărească în efortul pe care-l face la trecerea unei creste de val mai mari, să asculte lemnul care joacă şi scârţâie, o sălbăticiune care trăieşte în mâinile sale, răspunzând la cea mai mică mişcare a cârmei. Se apropiase foarte mult de cele două stânci. Trebuia să treacă printre ele, dar chiar pe la mijloc. Daniel se orientă. La stânga, erau franjuri de spumă. Mici recifuri la suprafaţa apei. Vină uşor la dreapta, restabilind direcţia. Acum, trebuia s-o ţină drept înainte. Cele două stânci erau numite Cocoşii din Cebolla. Cocoşi, pentru că semănau cu crestele unor cocoşi înfuriaţi, dominând marea; Cebolla, pentru că aici toate golfuleţele au acelaşi nume; nume care vine de la forma lor, de bulb de ceapă. Daniel îşi repeta în gând numele lor. Cocoşii din Cebolla. Suna bine şi mândru în capul său. Cucurucuc de Cebolla. Ar putea fi numele unui erou vestit, ceva în felul Cyrano de Bergerac sau Robin Hood. Un erou vestit, puţin bandit, care răpeşte oamenii în munţi. Toată ţara tremură, numai la auzul numelui Cucurucuc de Cebolla. Dar îl şi respectă, se înţelege, pentru că nu fură decât de la cei bogaţi. Şi numai pentru a da banii celor săraci. Din timp în timp, jefuieşte şi dă foc. Un mare bandit al ţinutului soarelui şi vânturilor, Cucurucuc de Cebolla. O legendă fără moarte, şi bătrânii, iarna, povestesc cu voce scăzută isprăvile sale. Adeseori, copiii sunt ameninţaţi cu apariţia marelui Cucurucuc de Cebolla, bărbatul cu mantie uriaşă, cu barba până la brâu, cu vocea ca o furtună. Daniel îşi spune povestea lui Cucurucuc. Se spune că a luat drumul codrului în urma unei poveşti de dragoste. Întotdeauna se spune asta. Şi deseori, totuşi, trebuie să fie adevărat. O fată de aici, din Caldeya, pe care o iubea, dar care nu-l iubea. Pentru a se răzbuna, a plecat în munţi, cu tovarăşii săi. A ajuns vestitul bandit ale cărui isprăvi sunt povestite iarna, la gura sobei. El îşi urmează visul său de dragoste trist sub strălucirea soarelui, sau în bătaia tramontanei. E frumoasă povestea banditului. Daniel cunoaşte secretul poveştilor frumoase. Cele două statui din faţă rămân în continuare nemişcate. Uneori, creasta unui val mai mare îi stropeşte,

dar nu se mişcă. Cucurucuc de Cebolla ar putea fi un tip în genul lui Serge. O poveste de dragoste nefericită şi totul se prăbuşeşte, şi pleci în munţi şi îi strângi de gât pe cei bogaţi, care îndrăznesc să călătorească pe acolo. Şi strigi numele fetei, în bătaia vântului. Serge, drapat într-o manta uriaşă, şi care urlă, ca un câine nebun la lună, numele Nadinei în haosul de stânci al capului Cresus.

Depăşiră cele două stânci Cucurucuc. Satul era aproape. Se auzeau tonomatele şi, în unele părţi, chitarele care cântau. Sărbătoarea continuă. Pe un promontoriu, tinerii dansează. Par a fi suspendaţi între cer şi mare. Daniel îndreptă barca spre mica plajă din dreptul bisericii.

— Mergem spre portul Francez, zise el.

Serge nu-i răspunse, şi nici Nadine. Daniel acostă, cu motorul la ralenti. Sări pe ţărm.

— Trebuie să mă ajuţi s-o trag la mal, îi zise lui Serge, arătând spre barcă.

Daniel trăgea de frânghia care se agăţa de palan. Nadine descărcă trei coşuri din barcă, punându-le pe plajă.

— Mă duc să mă culc, zise ea. Pe mâine...

— Adios, îi zise Daniel.

Serge nu spuse nimic. Fata urca pe dig. Auzeau paşii care se depărtau în linişte.

— Terminăm treaba? îl întrebă Daniel.

Trăgeau amândoi de frânghia palanului. Barca urca pe mal. De mai multe ori, Daniel deplasă traversele de lemn, pentru ca barca să alunece mai bine. Traseră din nou. Au urcat-o sus, pe suportul ei.

— Aşa mai merge. Dacă marea urcă, cu fluxul, nu i se va întâmpla nimic.

Îşi făcuse datoria. Era satisfăcut. Serge era în picioare, drept în întunericul nopţii. Avea aerul că nu ştie ce să facă, nici să vorbească, nici să se mişte, nici să meargă.

— Ce-ai de gând să faci, nu te duci acasă? îl întrebă Daniel.

— Nu ştiu ce să fac...

Vocea sa era extrem de ciudată. Gata să plângă, chiar pe punctul de a fi înecată de suspine. Daniel nu avea nici un chef să-l vadă plângând. Nu ştia ce să mai facă. Rămase şi el nemişcat.

— Ne plimbăm puţin? propuse el.

— N-am chef...

Brusc, Serge căzu pe nisip, nemişcat. Aştepta, nu ştia ce, dar aştepta. Daniel veni şi se aşeză lângă el.

Fără să se întoarcă, cu vocea foarte joasă, Serge vorbi.

— Cum de-ai ştiut că ea nu vrea să plece?

— Am auzit-o spunându-i uneia dintre amicele ei, alaltăieri... Înţelege, trebuia să ştii lucrul ăsta.

— Te înţeleg, îi zise Serge.

Îşi puse capul între mâini. Era pentru prima oară în viaţă când trăia atât de intens sentimentul abandonului, singurătăţii, o suferinţă atât de vie, de intensă, ca o durere fizică. Nu ştia cum să se apere. Tot corpul era la pândă. Întreaga lume apăsa pe umerii lui. Era ca şi cum ar fi fost sfâşiat. Până acum, fusese ferit de toate suferinţele şi de întreaga singurătate şi, deodată, obligat cu brutalitate să ia cunoştinţă de ele. Şi nimeni pentru a se putea spovedi. Totuşi, Daniel, numai că-i un puşti; nu foarte puşti, totuşi. Şi lui o să-i povestească, pentru că trebuie să vorbească.

— Tu poate că n-o să poţi înţelege prea bine...

Daniel ridică din umeri..

— Înţelege-mă, o iubesc. E prima oară...

Daniel se scărpina în cap. Îl iubea pe Serge, dar nu şi confidenţele lui. Cunoştea de la început tot ce-o să audă. Şi dragostea îl făcea să râdă.

— Nu numai pentru că este vorba de o fată, printre altele... Dar e prima oară când pot să spun totul despre mine, să povestesc totul, ştii...

Daniel suspină. Nu ştia, dar ghicea drama.

— Ea ştie totul despre mine, o luă Serge de la capăt. Tot ce gândesc, tot ce simt, tot ce vreau. N-am mai spus nimănui...

Serge se însufleţise. Se întoarse spre Daniel. Aproape că striga.

— Niciodată, înţelegi, nici mamei mele, nici tatălui meu, nici surorilor mele, nici unui prieten, doar ei, numai ei i-am spus totul!...

Avea vocea spartă. Se oprise pentru a-şi trage răsuflarea. Din nou, suspinele care urcau în piept. Serge şi le reţinu, cu greu, şi Daniel văzu că are ochii plini de lacrimi.

— Ea mi-a furat totul...

— Nu fi aşa de sigur, zise Daniel.

Din nou, momentul suspinelor fu amânat.

— Faptul că nu vrea să plece cu tine, asta nu înseamnă că nu te iubeşte.

— Eu n-am spus asta, zise Serge.

Vorbea cu dinţii strânşi; cuvintele ieşeau şuierând.

— Nu-i vorba de asta... Dacă pleca împreună cu mine, era o dovadă; în ceea ce mă priveşte, mă simt suficient de puternic ca să mă descurc pentru amândoi.

Reluă, vorbind rar, subliniind fiecare cuvânt.

Era o dovadă, era singura dovadă.

Luă o piatră şi o aruncă furios în apă.

— Era o dovadă şi pentru ea, şi pentru mine... Pentru ea, pentru că în acest fel aş fi ştiut că iubeşte... Pentru mine, pentru că, dacă m-aş fi descurcat, ar fi însemnat că valorez ceva.

Daniel îl lăsa să vorbească. Ştia că nu mai are nimic de spus despre cele întâmplate.

— Acasă, m-au lăsat mereu singur... Spuneau că sunt o fire închisă.

Aruncă o altă piatră în apă.

— O fire închisă, pentru că ei nu ascultau niciodată, sau nu puteau să înţeleagă. Cu Nadine nu era la fel... Ei i-am spus tot, înţelegi, tot!

Agitaţia îl cuprinse din nou, şi umerii începură să-i tremure. O să plângă. După Nadine, Daniel găsea că e logic ca şi Serge să înceapă să dea, la rândul lui, apă la şoareci. Îi era somn. Avea chef s-o şteargă în vârful picioarelor. Dar nu îndrăznea.

— Nu mai pot să-i suport pe cei din casă... Nu mai pot... N-o să mai pot păstra tăcerea, mereu, mereu.

— Descurcă-te singur, zise Daniel, un pic la întâmplare.

— Poate-i cea mai bună soluţie.

Serge se cufundă din nou în liniştea suferinţei. Se străduia să înţeleagă, dar era un amănunt care îi scăpa, pe măsură ce încerca să se apropie de el. Era singur, era pierdut. Era umilit. I se furase lucrul cel mai preţios pe care îl avea. Se dăruise, şi Nadine fugise în noapte cu acest chip al lui. Nu mai era decât propria sa umbră, care se tânguie şi suspină. Visa să se răzbune, s-o umilească, la rândul lui, dar erau gânduri trecătoare, după care cădea în puţul fără fund al disperării. Momentul în care totul se mişcă, pământul, apele, cerul. Momentul în care nu-ţi mai

rămâne decât forţa de a implora liniştea şi întunericul, pentru a-ţi putea găsi, în sfârşit, pacea.

— Trebuie să te duci la culcare, zise Daniel.

Îi puse mâna pe umăr. Se ridică.

— Eu am s-o şterg. În orice caz, poţi să contezi oricând pe mine.

Serge schiţă un surâs timid. Rămase ghemuit.

— Mai rămâi?

— Un pic, răspunse Serge.

— Atunci, pe mâine!

Daniel mergea în vârful picioarelor, pentru a nu face zgomot cu pietricelele care se rostogoleau sub tălpile sale. Să nu tulbure liniştea aceasta a disperării. Traversă piaţa. În faţă, era casa sa. Nu se vedea nici o lumină. Régnier nu se întorsese. Daniel era somnoros, dar nu avea chef să se culce singur în pustietatea casei. O luă pe străduţele albe din jurul bisericii. Încerca să-l înţeleagă pe Serge şi cuvintele acestuia. Lui, personal, îi place singurătatea şi nu spune nimic despre el, nici măcar lui Régnier. Îl întreabă, îi vorbeşte, dar păstrează întotdeauna partea sa secretă. Îi e imposibil să înţeleagă această nevoie de a te dezvălui cu totul. Simţea vag durerea lui Serge. Era ca şi cum ar fi fost furat. Dar Daniel simţea, cu experienţa sa de până acum, că nu sunt furaţi decât cei care se lasă să fie furaţi. Ca şi când viaţa l-ar fi învăţat acest mare adevăr. Nu viaţa sa, ci viaţa tatălui său. Régnier era întotdeauna furat, şi ştia că va fi furat, şi făcea totul pentru a fi furat. Dar asta-i altceva. Toate acestea începură să se amestece în capul lui Daniel şi sfârşiră prin a-l nelinişti. Voia să se gândească la altceva. La pisici, de exemplu, care se jucau în piaţeta în care tocmai intrase. Lui Daniel îi plac pisicile, mai ales atunci când sunt mici. Se apropie de ele; erau trei; se jucau cu o bucăţică de lemn. Se rostogoleau una peste alta, se urmăreau. Daniel surâse. Îşi reluă plimbarea lentă pe străduţele strâmte, cu case fantomatice care străluceau în lumina lunii. La Cordoba, anul trecut, cu tatăl său. Se plimbau împreună, noaptea, pe străzile din Juderia. Un băieţaş, mult mai mic decât Daniel, îi urmărise întreaga seară; voia bani, să mănânce şi să bea. Régnier îl amăgea, şi Daniel era jenat, pentru că puştiul îi urmărea, desculţ, privind cu jind la sandalele din piele ale lui Daniel. În cele din urmă, Daniel se oprise lângă o

fântână. Își scosese sandalele și le întinsese puștiului. Puștiul le luase. Le strânsese la piept și plecase, fugind. Régnier râdea în hohote, pe strada pustie. Se întorseseră pe jos la hotel. Daniel era fericit să simtă pavajul cald sub tălpile picioarelor.

Ajunse pe strada principală, care se termina printr-o arcadă, și care ducea la port. În casa pe care o închiriaseră părinții Nadinei, toate luminile erau stinse. „Le Pescador", micul bar de noapte, ieșise în stradă cu toate mesele. Poate că Régnier era înăuntru? Îi plăcea să mănânce acolo deseori. Avea chef să-l vadă pe tatăl său, nu să stea de vorbă cu el, ci numai să-l vadă, de departe, făcând obișnuitele lui gesturi largi. Se strecură printre mese, pentru a ajunge la bar. Tatăl său nu era acolo. Juan, barmanul, îl văzu și îi surâse.

— Nu l-ai văzut pe tata?

— A șters-o cu țiganii. Cred că pune la cale o distracție pe cinste. Acum trebuie să fie la „La Estrella."

Daniel se cățără pe taburetul din fața barului.

— Dă-mi te rog, o coca-cola.

Din colțul său putea cuprinde cu privirea întreaga asistență. O mulțime de chipuri noi, și, din când în când, câte o mutră cunoscută. Tom, care discuta cu un englez gras, mama Nadinei, cu o prietenă. În spatele lui, masa unora care aveau case în împrejurimi și care locuiau în ele tot anul, sau aproape.

Juan îi întinse paharul cu coca-cola. Daniel îl sorbi pe îndelete, cu paiul. În spate, se vorbea despre el. Auzea fragmente de fraze, cuvinte precum: „adorabil", sau „aer ironic" Se privi în oglinda din spatele barului. Aer ironic, poate; adorabil, în schimb, mai mult ca sigur, nu. Daniel se considera mai degrabă urât. Avea părul de un blond cenușiu, și ar fi vrut să fie brunet; avea nasul în vânt, și ar fi vrut să fie drept, un nas clasic. Continua să se admire în oglindă. În viața lui Daniel fuseseră atâtea prezențe feminine care șopteau admirativ: „Ce drăguț e; cât poate fi de amuzant!" S-ar fi zis că erau toate vorbite, amicele tatălui său, că prea îl găseau toate nemaipomenit. Un fel de animăluț prietenos și drăguț, pe care-l mângâi pentru o clipă, ca apoi să-l uiți imediat. Pe care-l acoperi de daruri, în speranța de a obține de la el un fel de aprobare, sau, în orice caz, un consimțământ. Régnier nu putea admite

lângă el o femeie pe care să n-o fi acceptat-o în prealabil Daniel. Fără îndoială că din această pricină Daniel cunoştea de foarte de tânăr toate felurile de cadouri de lux care se puteau oferi. Cele mai scumpe bomboane „Sévigné", pielăria cea mai luxoasă. „Hermes", ca şi tot felul de „chestii" venite din toate colţurile lumii. Atâtea chipuri de femei în unsprezece ani de existenţă, atâtea voci de femei, şi, în mijloc, surâsul tremurat, îndepărtat, deja şters, al mamei sale. Pe aceeaşi treaptă cu celelalte, nici mai mult, nici mai puţin decât celelalte. Singurul, poate, pe care nu-l poate asocia unui cadou deosebit. Cu celelalte era uşor: Florence, englezoaica roşcată, însemna acel joc extraordinar mecano, cu care Daniel nu se putuse juca niciodată în întregime, atât era de complex; Dany, sculptoriţa, însemna primul său portofel din piele de crocodil, cel pe care-l pierduse în Bois de Boulogne; mai era şi fata care minţea, şi care-i dăruise un incredibil urs de pluş, mai înalt ca el, pe atunci, şi care scotea un fel de sunet trist, care-l emoţiona şi-l încânta. Un întreg magazin de cadouri, şi, în spatele lor, chipuri surâzătoare sau grave; voci şi gesturi. Şi toate, pe cele mai diverse tonuri: „Ce drăguţ e; cât poate fi de amuzant!" Şi el, deja o mică curvă, din ce în ce mai curvă, încă şi mai drăguţă, şi mai amuzant. Dar şi, în el, crescând, un dispreţ solid, un dispreţ pentru acea colivie căreia nu-i prea înţelegea funcţia şi utilitatea. Dar acceptând-o, pentru că ştia că-i este folositoare lui Régnier. Şi sfârşiturile de săptămână din împrejurimile Parisului. O lungă perioadă de timp, Régnier descoperise un han, lângă o pădure. Acolo aducea femei în fiecare sâmbătă. Daniel era şi el acolo, întotdeauna. Mesele interminabile. Prăjituri mari, cu crema groasă. Tatăl său care vorbea şi bea, care bea şi vorbea. Şi Daniel, ameţit, somnoros, care bântuia prin han, în timp ce tatăl său era în cameră. Daniel asculta conversaţiile clienţilor, îi judeca, le inventa biografii, ocupaţii, manii. Jocurile sale de sâmbătă seara, şi de duminică. Sau, uneori, singur prin pădure, ascultând miile de foşnete ale frunzelor sau ale copacilor. Speriind iepurii. O dată, văzuse de departe o căprioară săltând printre copaci. Amicele lui Régnier, atente să nu se îndoape cu prea multe prăjituri cu cremă, să-şi pună puloverul, ca să nu-i fie prea frig. Uneori, când erau singuri, tatăl său îl

întreba ce crede despre fata cu care petrecuse ultimul sfârşit de săptămână. Daniel se străduia să fie obiectiv. Unele îi plăceau, altele îi erau indiferente. Şi Régnier era aproape întotdeauna de acord cu Daniel.

Lăsă paharul gol pe tejgheaua barului. Îi era din nou somn. De data asta, se va duce la culcare. O să-l vadă pe tatăl său dimineaţa. Plăti şi coborî de pe scaun. O americancă îi surâse, făcându-i şi un semn cu mâna; o salută şi el „E băiatul lui Régnier." Cât putea fi de mândru!

Erau puţini oameni în micul port de sub arcade. În spate, o orchestră înşira sardane una după alta. Deasupra zidului, se vedeau braţele ridicate ale dansatorilor, urcând şi coborând în ritmul dansului. Daniel o luă de-a lungul ţărmului, pe lângă fortificaţii. Ajungând în portul Francez, privi spre plajă. Serge nu mai era acolo. În fund, casa sa era tot în întuneric. Régnier se va întoarce, o dată în plus, la ivirea zorilor. Daniel urcă treptele peronului şi deschise uşa, care nu se încuia niciodată. Aprinse lumina. Şi, imediat privirea i se opri, lipită de un obiect straniu, care trona în mijlocul camerei, sprijinit de o masă. Daniel se apropie de el. Era ceva cum nu mai văzuse până atunci. O stelă de piatră cenuşie, înaltă de vreun metru şi jumătate, şi lată de aproape optzeci de centimetri. Pe una din feţe, gravată o figurină. Daniel se înclină pentru a putea cuprinde mai bine cu privirea ansamblul desenului.

Gravat cu o linie subţire, trupul gol al unei femei. Foarte dreaptă şi foarte frumoasă, cu ambele mâini în dreptul sânilor. O atitudine provocatoare şi exaltată. În spate, abia schiţat, un chip omenesc. Al unui bărbat, cel mai probabil, şi un fel de mână ce ieşea din chipul lui şi care părea că îmbrăţişează corpul dezgolit al femeii. De foarte de aproape, nu era decât o încurcătură de linii fără nici o semnificaţie, dar, de la o anumită distanţă, compoziţia se oferea privirii.

Daniel ocoli masa. De cealaltă parte a stelei de piatră, era gravat un ansamblu de semne desenate şi gravate la adâncimi diferite. Un fel de scriere care părea că se mişcă şi trăieşte. Era greu de descifrat. Cu degetul, urmări conturul primelor litere. Reconstitui un cuvânt. „El sol." Coborî puţin mai jos. Textul era în spaniolă. Daniel se aşeză pe podea. Somnul îi fugise; descoperise un nou joc.

Ca şahul, pe care-l iubea, sau ca rebus-ul, din care consuma cantităţi impresionante pe timpul iernii. Nerăbdător să cunoască acel text, să-i afle semnificaţia. Începu să-l descifreze şi să-l traducă. Şi, puţin câte puţin, textul începea să se lase dezvăluit.

„Soarele morţii tale izvorăşte din mâinile mele — soarele morţii tale străluce — amintirile renasc mai tinere şi mai înflăcărate decât pe vremea nopţilor ecuatoriale a sexurilor noastre nebune — corpul tău împietrit de nebunia mea, mâinile buimace şi crizele de furie pe trupul furat de dorinţa dorinţelor — sânii tăi victorioşi împotriva tuturor ierburilor, pietroşi, sculptaţi — tu singură granit, tu suferinţă şi diavol sfidător — noi doi diavoli, trupuri de diavoli, avântate — o dragoste dintr-un aliaj unic şi întunecat suprimă în clipa asta întreaga mea viaţă cu tot cortegiul ei de zile incendiare — mor de a ta moarte — mor retrăind clipă de clipă întreaga viaţă, adevărata viaţă a iubirii noastre înflăcărate — eternitatea nu va ajunge să putem sfârşi viaţa iubirii noastre."

Sub text, o dată: 1961. Daniel reciti textul. Semăna cu poemele pe care le citea uneori, când lua la întâmplare o carte din biblioteca tatălui său. Nu trebuia să facă efortul de a înţelege. Era ceva ciudat, şi nimic mai mult. Poate, puţin, o porcărie. Se întreba ce avea de gând să facă tatăl său cu obiectul acela ciudat. Îi mai dădu un ocol. Îşi trecu mâna pe deasupra pietrei bine şlefuite. Era plăcută la atins. Poate că de asta o şi cumpărase tatăl său. Pentru a o atinge, pentru strălucirea pietrei. Se îndepărtă de stela funerară şi urcă scara strâmtă care ducea spre camera sa. Sus, uşa camerei tatălui său era deschisă. Se gândea mereu la Serge. Orice s-ar întâmpla, chiar şi dacă ar pleca singur, va avea nevoie de bani. Pe masa de lângă patul tatălui său se găseau aruncate, ca de obicei, o mulţime de bancnote şifonate, în cel mai pur stil Régnier. Daniel le numără. Erau cinci sute de mii de franci. Luă două bilete de zece mii şi unul de cinci mii. Trecând prin faţa oglinzii de lângă uşă, scoase limba. În faţă era camera lui. Fără să mai aprindă lumina, se dezbrăcă repede, aruncându-şi hainele şi sandalele în cele patru colţuri ale camerei. Apoi se întinse pe pat. Numai că nu se prea simţea în largul său; somnul îi dădea târcoale, dar şi un fel de iritare, care alunga somnul, de fiecare dată când încerca să-l cuprindă.

O pisică neliniştită, care-şi caută locul, fără să şi-l găsească. Daniel se agita în pat, schimbându-şi de câteva ori poziţia, fără însă a putea scăpa de senzaţia de nelinişte care-l stăpânea. O bătrână bonă, când era mic, îl învăţase să numere oile. Ea număra împreună cu el, adormind invariabil înaintea lui. Oile, ăsta-i un lucru deja fumat. Fără voia lui, frazele înscrise pe stela funerară îi reveneau în minte, obsedante: „Mor, cu moartea ta... mor refăcând..." Refăcând ce? Daniel nu reuşea să-şi aducă aminte ce urma. Jos, în piaţă, în liniştea nopţii, explozia unor voci. Daniel încercă să înţeleagă ce spun, dar erau prea confuze. Trecu o maşină care puse o frână bruscă. Un tip pilit, care mai mult ca sigur nu văzuse curba de la capătul pieţii. Anul trecut, un englez beat căzuse, cu Jaguarul său nou-nouţ cu tot, în mare. Şi din nou voci. Şi apoi chipul lui Serge, urmat de cel al Nadinei, neclare, trecând prin faţa lui, ca şi când ar fi fost într-un carusel. Somnul se apropia cu paşi mici „Mor cu moartea ta...", încă o dată, şi urmarea, care nu mai există.

Se ridică. Auzise paşi în piaţa din faţa casei. Paşi pe care i-ar fi recunoscut oricând între o mie, erau paşii tatălui său. Puţin ezitanţi, ca întotdeauna. Dar nu ca şi când ar fi fost într-adevăr beat. Numai puţin ciupit. Paşi pe scări, la intrare. Poarta, care se deschide. Apoi uşa de la intrare. Paşi în camera de la parter. Daniel îl aude pe tatăl său care închide şi deschide sertare. Probabil că e în căutarea vreunui lucru. Apoi, din nou paşi. Daniel înţelege că tatăl său o să plece din nou.

— Tată!, îl strigă el.

Paşii se opriră, apoi vocea tatălui său.

— Nu te-ai culcat până acum?

— Urcă, îi zise Daniel.

Paşi din nou, pe scări. Şi silueta înaltă a tatălui său, în cadrul uşii.

— Te-ai culcat de mult? îl întrebă Régnier.

— Tocmai m-am întors, am fost cu Serge şi cu Nadine.

— Şi a fost reuşită, plimbarea asta a voastră?

— Dacă vrei, o să-ţi povestesc.

Régnier se aşează pe pat, lângă Daniel.

— Pleci din nou? îl întrebă puştiul

Régnier îşi aprinse o ţigară. Daniel văzu că mâna îi tremura puţin, ca de obicei.

— I-am lăsat pe ţigani acolo, sunt formidabili.

— Unde i-ai mai găsit şi pe ăştia?

— La barieră, când ieşeau din Figueras; veneau aici să-şi vândă fieroteniile.

— Câţi sunt?

— Trei. Un grup de flamenco pur...

Régnier îşi trecu mâna pe frunte.

— Eşti obosit? îl întrebă Daniel.

— Nu, încă nu.

Régnier se ridică.

— Ce-i cu piatra aia de jos? Ce sunt inscripţiile alea de pe ea?

Régnier se întoarse spre el.

— Ai văzut-o?

— Am citit şi poemul de pe spate...

— Pinero a făcut-o. Literatură de prost gust, dar povestea e minunată.

Rămase un moment gânditor.

— E cea mai uimitoare poveste pe care o cunosc eu.

— O să mi-o spui?

— Da, mâine. O să vezi, e o poveste cum îţi place ţie. El mi-a scris şi o scrisoare... Asta am venit să caut.

Se duse spre uşă. Se întoarse şi îi surâse lui Daniel.

— Şi ai grijă, nu exagera cu whisky-ul, zise Daniel.

Régnier surâse.

— E sfatu' care-mi trebuie... Acum, culcă-te.

— Da, răspunse Daniel. Dar ai grijă, ai promis!

XI

Ţiganii cântau şi dansau. Se porniseră, şi nimeni, şi nimic nu-i mai putea opri, nici chiar zorile. Unul dintre ei inventa paşi de dans. Avea aerul unui animal tânăr în libertate. Graţia şi spontaneitatea încarnate într-un singur om. Salonul cel mai mare de la „La Estrella" era pe jumătate gol. Nu rămăseseră decât fidelii. Cei care-şi omorau nopţile una după alta. Jenny plecase să se culce.

— Ce se întâmplă cu Jenny? îl întrebă Régnier pe Tom.

— Nu ştiu... Dar e fără îndoială din cauza lui Vincent.

— E adevărat că e bolnav?... Nu l-am mai văzut.

Tom avea un aer misterios. Lui Régnier puţin îi păsa. Era beat. Atât cât trebuia pentru a nu mai simţi apăsarea timpului. Cât era necesar pentru abia a zări chipurile, în ceaţa binefăcătoare a alcoolului. Lângă Tom era o fată pe care Régnier nu o cunoştea. Avea un aer mândru, care îi plăcu pentru o clipă. Îşi turnă o nouă porţie de whisky, la fel de generoasă ca şi celelalte.

— Vreau să-ţi citesc scrisoarea, zise Régnier. Merită toţi banii.

Tom se aplecă spre Régnier, care scosese scrisoarea lui Pinero din buzunar.

— Cea mai frumoasă poveste din lume, zise el. Ascultă...

Fata de lângă ei are privirea pierdută. E beată, sau are necazuri?... Începu să citească, fără să-şi mai răspundă la întrebare.

— Veţi primi, e trimis deja de opt zile, un obiect straniu pe care vă rog să-l consideraţi ca fiind opera mea cea mai importantă. Este o stelă funerară pe care am făcut-o la Cannes. Am gravat-o eu însumi. V-am trimis-o dumneavoastră, pentru că eu cred că sunteţi singurul capabil să înţelegeţi motivaţia acestui gest. Aţi ghicit, fără îndoială, că este piatra pe care vreau s-o pun la mormântul Gloriei. Îmi permit să vă cer să vă ocupaţi de acest lucru, împreună cu parohul din Caldeya şi cu autorităţile competente. Din nefericire, mă tem ca operaţia să nu fie prea complicată şi mă simt dezolat la gândul că v-am obligat să vă luaţi această sarcină. Complicată, pentru că, în această absurdă ţară care a fost şi a mea, există deplorabilul obicei de a pune morţii în sertare. Această situaţie nu o găsesc convenabilă pentru Gloria. Aş fi dorit să fie în pământ, la cald sub piatra mea. Ar trebui deci scos coşciugul din sertar, după ce în prealabil a fost cumpărat un teren — (veţi găsi la sfârşit instrucţiuni privitoare la acest subiect) — şi reînmormântată într-un mod conform cu dorinţele mele. În privinţa acestor detalii tehnice, am cerut bătrânului meu prieten Font să se ocupe de ele. Ceea ce aştept de la dumneavoastră este ca, într-un

fel, să supervizaţi toate acestea. Dragul meu Régnier, sunteţi îndreptăţit să vă întrebaţi care este motivul tuturor acestor acţiuni. Cinstit spus, un lucru ciudat de-a binelea, şi în a cărui realitate nu reuşesc încă să cred.

Destinul a vrut ca eu să fiu la Caldeya chiar în clipa în care murea Gloria. Şi eu să fiu cauza morţii ei, asta o ştiu prea bine. La vârsta mea, e bine să crezi în semnele destinului. Şi eu cred. Reîntorcându-mă la Cannes, nopţile şi zilele mele au fost ocupate cu reconstituirea, piatră cu piatră, pas cu pas, gest cu gest, a trecutului meu, cât de scurt a fost el, cu Gloria. Am ajuns la o extraordinară reconstrucţie, de o precizie şi de o rigoare extremă. În asemenea măsură, încât după opt zile de la acest efort de memorie, am avut revelaţia sfâşietoare că singura dragoste, în lunga mea viaţă, mi-a fost dăruită de această femeie. Am ajuns până acolo încât nu trece o clipă fără să mă gândesc la ea, şi să sufăr atroce la gândul că e moartă. E adevărat că am trăit atâţia ani lungi cu această iubire care dormea în sufletul meu. Cu atât mai mare e amărăciunea că moartea fiinţei adorate a fost aceea care a trezit-o. Dar ce mai poţi face? Iată deci adevărul; adevărul meu. Mă gândesc că el nu vă va mira: sunteţi mai obişnuit ca oricare altul cu contradicţiile sufletului omenesc. În consecinţă, dumneavoastră vă pot spune totul. Chiar şi că mă grăbesc să mor pentru a o reîntâlni pe cea care pentru mine a fost totul în viaţă.

Ştiţi şi dumneavoastră, la fel de bine ca şi mine, că întreaga sa viaţă şi-a consacrat-o descifrării mesajelor mele, pe care le primea pe diverse căi. Şi acele mesaje îi erau într-adevăr adresate ei. De fapt, eu n-am pictat, desenat, realizat în toate domeniile, decât mânat de imaginea ei, de forţa sa de inspiraţie, de prezenţa sa. Aducându-mi aminte, regăsesc, în întreaga mea viaţă, nenumărate exemple ale acestei dominaţii totale pe care femeia de care vorbim a avut-o asupra mea. Cele câteva luni care-mi rămân de trăit — la vârsta mea, e mai înţelept să calculezi după anotimpuri — vreau să le consacru amintirii ei. De aici înainte mi-am organizat viaţa astfel încât nimeni să nu mă poată tulbura în căutarea a ceea ce a fost, şi a redevenit, adevărata mea puritate. Noi am trăit o iubire exaltantă; întreaga mea

viaţă am vieţuit cu această iubire. Ei îi datorez totul, inclusiv talentul care `mi se recunoaşte."

Régnier lăsă scrisoarea pe tejghea.

— Restul nu mai prezintă un interes, zise el. Care-i părerea ta?

— Năucitōare, zise Tom.

— Năucitoare, nu; surprinzătoare. Iată dovada, negru pe alb, că paranoia e contagioasă. Gloria era un caz de paranoia în stare pură. O idee fixă a fost suficientă să-i alimenteze cu energie întreaga viaţă. A fost suficient ca Pinero să vină aici, să audă vorbindu-se din nou de ea, baba moartă, pentru ca, în scurt timp, el să intre în universul paranoic al Gloriei şi să se sugestioneze că a iubit-o întreaga viaţă... cu toate că, bineînţeles, a uitat-o de mai bine de şaizeci de ani.

— Ce ştii despre toate astea?

— Să admitem că el se gândea la ea la fiecare zece ani... Asta aşa, cu indulgenţă, şi să nu acordăm mai multă importanţă decât merită amintirilor foarte vechi.

Tom se juca cu un băţ de chibrit, pe care-l rupea în bucăţele.

— Şi dacă ar fi adevărat?

— Ce anume să fie adevărat?

— O adevărată iubire, arzătoare, dar adormită în fundul sufletului...

— O iubire e un lucru care se reface în fiecare zi; ea nu trebuie lăsată să adoarmă, pedeapsa fiind moartea, zise Régnier.

— Teza cu paranoia e prea facilă. Poate că a fost altceva.

— Ce anume?

— Transmiterea gândurilor, complicitate, mai ştiu şi eu...

— La ce faci aluzie? La faptul că aici se vorbeşte că Gloria ar fi fost vrăjitoare?

— Nu, sigur că nu... La faptul că era o femeie de o natură diferită de a celorlalte, să zicem...

— Paranoică; vezi că revenim la ce-am mai spus...

Tom ridică din umeri.

— De ce această etichetă? întrebă el.

— Vă deranjează?

— Nu, dar restrânge problema...

— Mai degrabă aş spune că o defineşte mai bine... E o bază de plecare... nimic mai mult...

— Şi unde vrei să ajungi?

Régnier făcu un gest vag, cu mâna.

— Asta e deja o altă istorie!

Tom rămase tăcut. Fata de lângă el nu se mişca.

— Eu cred, zise Tom, după un lung moment de tăcere, că anumite fiinţe umane nu întâlnesc iubirea decât o singură dată în viaţa lor. Restul este un erzaţ, un simulacru. Pentru mine, Pinero şi Gloria fac parte din această categorie.

— Asta-i valabil numai pentru Gloria, dar nu şi pentru Pinero.

Tom continuă, parcă numai pentru el.

— O anumită calitate a senzaţiei, un climat pe care nu-l mai regăseşti niciodată în viaţă... Mai mult chiar: sentimentul, că, în fine, ai găsit adevărul.

Régnier îl lăsa să vorbească. Rasa bună a celor care cred în iubire ca într-o entitate imanentă şi atotputernică. E atât de uşor! Iubirea în sine. Nu trebuie să i te oferi, îţi cade singură în braţe, şi cu asta, jocurile sunt făcute. Ar fi pierdere de timp să încerce să-i explice că toate astea erau literatură de cea mai proastă calitate. O să-i explic într-o zi, în orice caz în seara asta n-am chef de explicaţii; să-i explic că iubirea e un lucru care se inventează, se creează, şi că nu există nimic mai serios decât asta. La un moment dat, ai nevoie de iubire, iubeşti, asta acoperă o necesitate, restabileşte un echilibru deteriorat pe undeva. O singurătate care devine mult prea complicată, o nelinişte insuportabilă. Un truc bun pentru a lupta împotriva angoasei, şi nimic mai mult. Numai să nu fie proba oglinzii. Celălalt în care te priveşte, încântat, minunat, fermecat... Aproape o întreagă civilizaţie s-a bălăcit în acet mit: iubirea. Am trăit atâtea. Puţin îmi pasă, eu n-am căzut în cursa asta, n-am scris, niciodată poveşti de dragoste. Cu toate că în ceea ce-i priveşte pe Pinero şi pe Gloria, e o poveste. Tom îşi turnă de băut. Avea o privire vagă, uşor pierdută.

— Şi încă nu v-am spus ce era mai interesant, zise Régnier. Pe piatra funerară, pe o parte era gravată o fată goală pe care o mână vrea s-o îmbrăţişeze: Să trecem peste asta. Pe cealaltă parte, un poem în spaniolă, care-i

aparţine lui Pinero. Gravat de Pinero. O lamentaţie erotică şi pasionată. Nu un erotism născut din amintiri... Nu, ai impresia că Pinero a făcut dragoste cu Gloria în zori.

— E înspăimântător, repetă Tom.

Îşi prinse capul între mâini. Localul se golea, puţin câte puţin. Indiferenţi la ce se petrecea în jurul lor, ţiganii, adunaţi pe estradă, îşi continuau psalmodierea. Daţi-mi o idee fixă pe care s-o pot încăleca, şi astfel să mă plimb pe deasupra tuturor şi în afara tuturor lucrurilor. Marele refugiu, supremul, confortabil, intangibil. Puneţi-mă la adăpost în această închisoare de beton. Dumnezeul meu, dăruieşte-mi o bună şi sănătoasă schizofrenie şi în felul acesta se rezolvă toate contradicţiile. E singura rugăciune pe care trebuie s-o fac, singura eficace. Gloria arhietip, statuie perfectă a paranoiei, şi acum Pinero. Şi toţi cei care se prăbuşesc în ea, şi pe care numai paranoia îi doboară.

Toată familia Gloriei a fost o familie de paranoici, după cum mi-a povestit Font. Cei doi fraţi ai Gloriei, înhămaţi amândoi la aceeaşi idee fixă: căutatul comorilor. Convinşi că întreaga planetă nu ascunde decât comori, că e suficient să sapi ca să le scoţi la lumina zilei. Şi au săpat întreaga lor viaţă, peste tot, n-a contat unde. Cârtiţe, făcând gropi, mereu mai multe gropi, fericiţi să facă asta, fără probleme, în afara problemelor cu gropile, cu lopeţile, la nevoie. Niciodată descurajaţi de faptul că nu găsesc decât pământ şi pietre. Săpând noaptea la mijlocul capului Creus, pentru a nu fi văzuţi, scoţând la lumina lunii pietre de toate formele şi culorile, şi convinşi că au găsit radiu, mângâindu-le şi măsurându-le. Gloria venea noaptea, pe furiş, să le aducă de mâncare şi băutură. Puţin îi păsa ei de pietre şi de gropi. Ea îşi avea doar ideea ei fixă. Care îi era suficientă. Dar cei doi fraţi îşi aveau gropile lor şi pietrele lor. Tone de pământ dizlocat, transportat cu roaba, o muncă de ocnaşi. Transportând pământul de colo-colo, şi cu el, bineînţeles, şi un mic munte de pietre. Toate pietrele de mică, strălucind în lumina lunii. Dar această lucire, această sclipire, era vizibilă de peste tot, cineva putea să-i vadă lucind, solitari în lumina lunii. Cineva putea veni să le fure pietrele lor. Şi atunci s-ar fi terminat cu radium-ul, cu gropile, cu pământul care trebuia transportat. Cei doi fraţi au avut aceeaşi idee, fără să se fi consultat. Îşi iau lopeţile, roabele, şi se pun pe

treabă. Acoperă cu pământ toate pietrele pe care le-au scos în timpul nopţii. Curând, pietrele nu se mai văd. Şi de fiecare dată când o piatră dispare, înghiţită de pământ, unul din cei doi fraţi plasează o bucăţică de rocă într-un anumit fel, ca un punct de reper. Pietrele nu sunt pierdute, dar nu mai strălucesc în lumina lunii. Deci nu vor mai fi furate. Lucrau ziua şi noaptea.

Ajunseră la ultima piatră, cea mai frumoasă, cea mai mare. Ce doi fraţi se opriră: pe aceea ar fi vrut s-o lase neacoperită, să respire în plin aer. Cel mai tânăr spuse că e piatra sa. Celui mai bătrân puţin îi păsa, începu să îngroape piatra. Cel mai tânăr privea, cu ochii plini de lacrimi. Piatra dispărea, puţin câte puţin; o bucăţică mai strălucea încă. Urma să dispară. Cel mai tânăr hohotea de plâns. Şi atunci îşi omoară fratele mai mare cu o lovitură de lopată, care îi crapă ţeasta. L-au închis pe cel mai tânăr într-un ospiciu. Font spune că este încă acolo, şi sapă gropi ori de câte ori poate. Ideea sa fixă e prezentă, vieţuieşte în el, surâde, e fericit. Dumnezeul meu, dăruieşte-mi buna şi cinstita paranoia! Dăruieşte-i-o acestui abrutizat numit Tom, care plânge pe cenuşa iubirilor pe care fără îndoială nu le-a trăit. Dăruieşte-le-o tuturor acelora pe care-i iubesc, dăruieşte-le-o tuturor. Şi fie ca toţi să-şi sape pământul lor şi să-şi ascundă pietrele lor. Şi toţi să trăiască în pace, pe promontoriile bătute de toate vânturile, îngropând pietrele care strălucesc în lumina lunii şi astfel să nu ne mai otrăvească viaţa. O singură condiţie: să nu mai întâlnească în veci realitatea, să nu mai dea de chipul ei schimonosit la încrucişarea tuturor drumurilor. Buna închisoare, bine zăvorâtă, a schizofreniei. Dumnezeu, în cazul că ar exista, ar fi paranoic şi s-ar lua drept Dumnezeu.

Régnier comandă o altă sticlă. Îşi privi ceasul. Era ora trei. Soarele va răsări peste o oră şi un sfert. Va merge să vadă răsăritul soarelui, să asiste la apariţia zorilor, şi nimic mai mult. Ce dracu' e cu fata asta, de stă mereu nemişcată pe scaun? Tom îşi înălţă capul. Ochii îi clipiră câteva secunde, până să-l recunoască pe Régnier. Pe chipul lui înflori un zâmbet amar. Régnier avea chef de glumă. Tom se ridică, ţinându-se cu mâna de tăblia mesei.

— Sunt beat, zise el.

Se îndepărtă, pipăind podeaua înaintea fiecărui pas. Fata stătea în continuare pe scaunul ei, nemişcată; mai mult ca sigur că dormea. În local nu mai era aproape nimeni. Ţiganii dispăruseră. Régnier se întreba ce dracu' face el acolo, numai că asta o făcea în fiecare noapte. Dorinţa prăbuşirii. Dar şi cealaltă dorinţă, contradictorie, de a se agăţa de ceva, de a chema în ajutor. Fata asta de lângă el, poate că-i moartă. N-a văzut prea des în viaţa lui oameni care să poată rămâne nemişcaţi atâta timp. Fără cea mai mică clipire. E moartă...

— Dormi? o întrebă, şovăielnic, Régnier.

Fata părea să nu-l fi auzit. Régnier simţi nevoia s-o scuture, să se convingă că trăieşte. Se abţinu; îi atinse uşor braţul cu mâna. Fata tresări uşor; avu ca un suspin, şi apoi, imediat, un surâs foarte vag.

— Ţi-ĕra somn?

Fata murmură ceva într-o limbă de neînţeles. Făcu câteva gesturi confuze. Régnier înţelese că fata nu ştia franceza. Atunci Régnier îi arătă un pahar. Fata înţelese, voia să bea, asta da, înţelegea. Îi turnă într-un pahar o porţie zdravănă de whisky, apoi îşi turnă şi lui o porţie la fel de generoasă. Băură. Ea îşi înghiţi băutura dintr-o sorbitură.

— What's your name? o întrebă Régnier.

Fata avu acelaşi surâs. Aceleaşi gesturi. Ea nu înţelegea, evident, nici engleza.

— Cómo te llamas? Was ist...

Era ultima încercare. Ea nu înţelegea, nu vorbea nimic. Nici o limbă cunoscută. Era un lucru minunat. Régnier ĕra încântat. Să vorbeşti unui zid, dar unui zid agreabil. Băură din nou, golindu-şi paharele dintr-o înghiţitură. Surâsul fetei înflorea, devenea mai însufleţit. Régnier găsea că e frumoasă. Se aplecă spre ea.

— Nu-i aşa că-ţi închipui că sunt diavolul? o întrebă el.

Fata surâse. Asculta ce-i spunea, ca şi când ar fi înţeles cuvintele lui.

— Într-o vreme, mă confundam cu diavolul, zise Régnier. Jucam acest joc. De altfel, tu ştii ce-i diavolul? Nu, bineînţeles că nu. Nimeni nu ştie, în afară de mine... Diavolul, ei bine, e un tip care-i obligă pe ceilalţi să fie

ceea ce ar trebui să fie. Nimic mai mult... Dar, atenţie, nici mai puţin!...

Fata îl privea cu ochii mari. Privirea ei părea fascinată de buzele lui Régnier, de mişcarea lor necontenită.

— De remarcat faptul că nu-i deloc rău. Îţi dai seama: să obligi oamenii să devină ceea ce sunt! Cu micile lor complexe refulate cu cea mai mare grijă. Cu toţii aşezaţi pe complexele lor, în speranţa că le vor înăbuşi. Şi diavolul apare, băiat frumos, elegant, parfumat — esenţial! Priveşte oamenii aşezaţi pe complexele lor. Dintr-o singură privire, el, diavolul, înţelege totul. Şi atunci începe să-şi facă meseria. Cu binişorul, cu supleţe, niciodată în forţă. Metoda sa e insinuarea; cu vocea drăgăstoasă, şi tot tacâmul. Şi oamenii încep să se transforme. La început, transformarea nu-i spectaculoasă, nu... e lentă, e subtilă... până într-o zi, când totul sare în ţăndări. Până în ziua în care tipul este ceea ce trebuia să fie. Diavolul surâde, şi trece la altul. Că doar asta e meseria lui.

Părea că o întreabă pe fata de lângă el. Ea vorbi, spuse ceva în limba ei barbară. Régnier surâse. Nu înţelesese nimic, dar fata era mulţumită. Cu degetul, ea îi atinse buzele. Cu mâna, îi făcu semn să continue. Îi plăcea să-l audă vorbind, îi plăcea vocea lui. Efectul Régnier.

— Vrei să-ţi mai vorbesc despre diavol?... Bun.

Turnă ce mai rămăsese în sticlă în cele două pahare.

— Skol!, zise el.

Fata era încântată.

— Dar diavolul este un fel de sfânt. Este lucrul care nu se înţelege niciodată... Nu este încarnarea răului... e o tâmpenie. Luciditatea, şi nimic mai mult. Diavolul nu iubeşte comedia, iată adevărul. Aruncă totul în aer. Doar asta-i meseria lui. Să cufunde întreaga lume în realitate. Nimic mai mult. Dar ce meserie! Pentru că trebuie să fii un sfânt ca să te ocupi de soarta altora. Ăsta e un lucru bine stabilit. Adevăratul diavol, vreau să-ţi spun, urăşte paranoia. De altminteri, urăşte toate falsele idei; pe indivizii care visează, rupţi de realitate, îi trezeşte la realitate. O să-mi spui că asta provoacă întotdeauna catastrofe, bun... numai că astea sunt catastrofe binefăcătoare.

Fata îl privea ţintă, cu ochii mari. Erau imenşi, de o culoare bleumarin. Régnier o plăcea. Un moment fu fascinat de umerii ei goi; tăcu. Surâse. Fata îi răspunse la surâs. Era singurul mijloc pe care-l aveau pentru a comunica. Fata îşi puse o mână pe masă. Mică şi brună, ca de copil. Régnier îi luă mâna. Fata râse.

— Teoretic, am chef să te sărut, îi spuse Régnier fetei. N-ai înţeles ce ţi-am spus, nu-i aşa? Remarcă: e greu de înţeles. Dar o să încerc să-ţi explic...

Îi mângâie mâna.

— Eşti frumoasă; ai înfăţişarea unui fruct... exact, semeni cu o portocală. Asta e, cu o portocală. E un fruct frumos, portocala... Am poftă să te mângâi, de asta sunt sigur... Dar asta e numai în închipuirea mea, e în stadiul teoretic... Ce mă deranjează, e că sunt obligat să fac gesturi, aceleaşi gesturi... E obositor, înţelegi. Ştii, vreau să dorm cu tine, pur şi simplu să dorm. Să dorm alături de tine, simplu, fără să fiu obligat să fac gesturi. Numai că tu, bineînţeles, ai chef de cu totul altceva...

Régnier îşi retrase mâna, dar fata i-o luă din nou.

— Pentru numele bunului Dumnezeu, totul devine atât de obositor!... Tu ai chef să juisezi, nu-i aşa? Şi asta cu mine?... Cum s-o facem?

Régnier, brusc, foarte serios. E pus în faţa unei probleme foarte grave. O să sfârşim prin a găsi o soluţie, nu-i aşa? Fata încuviinţă din cap, la întâmplare.

— Poate că, totuşi, înţelegi ce-ţi spun... prin deducţie... Vino lângă mine.

Régnier îi arătă scaunul de lângă el. Fata se ridică şi veni să se aşeze pe locul indicat de el. Mirosea bine; un miros vegetal, de ierburi strivite.

— Miroşi a ierburi, îi zise Régnier.

Îşi lăsase capul pe umărul ei.

— O floare de portocal, ăsta-i mirosul...

Se îndreptă. Tăceau. Fata îşi pusese capul pe umărul lui Régnier. Ai fi putut spune că adormise. Avea ochii închişi. Surâdea. Beatitudinea. Régnier privea tavanul. Simţea căldura fetei lipite de el. Ea murmura ceva în dialectul ei barbar. Vorbele susurau ca un izvor. O voce gravă care povestea ceva ce el nu înţelegea. Régnier găsea că fata e din ce în ce mai frumoasă, şi din acest motiv, din ce în ce mai teoretică. Fata se ridică, se desprinse de el. Se

întoarse spre el. Îl îmbrăţişă, o îmbrăţişă. Ea scoase un mic ţipăt. Săruta bine. Régnier se desfăcu din îmbrăţişarea ei.

— Ai chef să facem dragoste? Bine...

Făcu un gest vag.

— Ascultă, înainte, n-ai vrea să mergem să vedem răsăritul soarelui?

Arătă spre uşă; fata încuviinţă, dând din cap.

— Bun... Atunci, mergem?

Régnier se ridică. Era o probă dură, statul la verticală. Acum era în picioare. Nu era atât de beat pe cât ar fi fost tentat s-o creadă. Nu se învârteau prea tare lucrurile în jurul său. O ajută pe fată să se ridice. Se clătină puţin, dar se echilibră repede.

— Înainte!, zise Régnier.

Fata îl prinse de braţ. Mergeau cu paşi solemni. Nu lipsea decât marşul nupţial, ca să-şi închipuie că ies dintr-o biserică, tineri căsătoriţi. Barmanul dormea, cu capul pe tejghea. Deschise un ochi, când Régnier trecu prin dreptul lui, salutându-l cu un gest vag al mâinii. Afară se crăpa de ziuă.

— E oribil răsăritul de ziuă... Nu ţi se pare? Curaj, plecăm.

Ieşiră, ca şi când s-ar fi aruncat într-o apă foarte rece.

Într-un fotoliu de pe terasă, un ţigan dormea, cu chitara pe burtă.

— Îl trezim? întrebă Régnier, arătându-l fetei.

Făcu un gest ca şi când ar fi cântat la chitară. Da, da, făcu ea. Régnier îl bătu pe umăr pe ţigan, care tresări. Se frecă la ochi; trecu ceva timp până îl recunoscu pe Régnier.

— Ia-ţi instrumentul şi vino cu noi.

Ţiganul se ridică. Unul în plus, care se adăuga cortegiului. Să mergem. Dar încotro? Urcară de-a lungul falezei pustii. Prima rază de soare. Lumina unui gigantic proiector care inunda totul.

— Îmi place mai mult aşa, zise Régnier.

Fata privea ţiganul, chitara ţiganului. Se îndreptau spre portul Arcadei. Din când în când, se apleca şi-l îmbrăţişa pe Régnier; se agăţa de gâtul lui, ca pentru a-i aduce aminte că-l doreşte.

— Da, frumoasa mea, ştiu.

Se opriră toţi trei în faţa arcadei, pentru a privi marea, care se îmbrăca în toate culorile curcubeului. O bătrână nebună, care face pe puştoaica, marea. Pe o bancă, aşezaţi, doi gradaţi din Garda Civilă. Régnier îi cunoştea. Se salutară. Cei doi gardieni priveau şi ei marea sub razele răsăritului de soare.

— Precioso, zise unul dintre ei.

Régnier surâse. La fel şi fata. Ţiganul fredona ceva.

— Am o idee, zise Régnier. O să mergem să luăm micul dejun acasă la Jenny. Ştiu că s-a mutat din nou în vechea ei casă...

Ideea îi venise aşa, dintr-o dată. Îi invită şi pe cei doi din Garda Civilă. Ei îi urmară. Cortegiul se mărea. În faţă, Régnier şi fata, în spatele lor, ţiganul, trist, şi, în coada cortegiului, cei doi gardieni, cu coifurile lor caraghioase, ca nişte castroane. Urcau pe strada principală. Jenny locuia lângă biserică. Ţiganul zdrăngănea din chitară, în mers. Venea de la Sevilla. Unul din gardieni era şi el tot din Sevilla. Fredona cu voce scăzută cântecul pe care ţiganul îl începuse la chitară. De-a lungul drumului, o mulţime de pisici întinse la căldura primelor raze de soare. Fata se opri să mângâie un pisoiaş, care se juca de unul singur. Ajunseră la capătul străzii, pe un fel de platformă. La picioarele lor, satul se întindea sub lumina răsăritului de soare.

— M-am născut din morţi, zise Régnier.

Se aplecă spre fată. O îmbrăţişă. Ea râse; gardienii, în urma lor, râdeau şi ei.

— Guapa! zise unul.

— Guapisima!, întări celălalt.

Ţiganul încercă un acord pe chitară. Régnier contempla marea care se insinua în sat, ca degetele unei mâini, prin micile golfuleţe. Un spectacol care, de fiecare dată, îl reconcilia cu lumea, şi cu el însuşi.

— Îţi ofer toată această splendoare!

Făcu un gest larg, posesiv. Ca şi când ar fi strâns în mână toată puritatea acelei privelişti. Se simţea mai bine. Noaptea era deja dată uitării. Şi i se făcuse din nou sete. Îi antrenă pe toţi după el. Casa în care locuia Jenny era aproape, puţin mai sus de biserică. Régnier îi făcu semn ţiganului să se apropie.

— Tira... tira y canta...

Ţiganul se supuse. Régnier privea la primul etaj, spre fereastra camerei lui Jenny. Ţiganul fredona o saeta. Fereastra rămânea închisă. Régnier deveni nerăbdător.

— Mi-e sete!

Ţipătul lui, foarte tare, reverberă pe strada liniştită. În sfârşit, oblonul se deschise, şi Jenny apăru în deschizătura ferestrei, ciufulită.

— Mi-e sete, zise Régnier.

Jenny îi făcu cu ochiul, şi apoi surâse.

— Aşteaptă, cobor imediat.

Auziră imediat lipăitul papucilor pe treptele unei scări de lemn, apoi auziră vocea ei, în spatele uşii de la intrare.

— Vă aştept pe terasă, le zise ea.

Régnier îi conduse pe ceilalţi spre terasă.

— Vrei şi cafea? îl întrebă Jenny.

— Şi cafea, şi vin.

Se instală pe terasă, cu fata lângă el. Ţiganul se aşezase într-un colţ; în tot acest timp, nu încetase să cânte; cei doi gardieni îl ascultau. Apoi începură să fredoneze şi ei cântecul pe care-l cânta ţiganul. Jenny se întoarse.

— Într-o clipă e gata şi cafeaua, zise ea.

Se aşeză lângă Régnier. Arătă cu degetul spre fată.

— A, poţi să vorbeşti, zise Régnier. Nu ştie nici o limbă cât de cât cunoscută.

— E frumoasă, zise Jenny.

— Nenorocirea e că n-am chef s-o îmbrăţişez... Pe când ea, dimpotrivă...

Jenny făcu un gest nedefinit cu mâna.

— A trecut atâta vreme de când n-ai mai venit să mă trezeşti. Credeam că m-ai uitat...

— Nu te uit niciodată. Îmi place casa ta.

Régnier îşi aprinse o ţigare.

Jenny se ridică; după câtva timp reveni cu o tavă cu ceştile de cafea şi cu o damigeană cu vin. Îi servi pe toţi. Régnier îi admira gesturile nete, fireşti. Fata, lângă el, se lăsa mângâiată de primele raze de soare.

— Dă-mi, te rog, vin, îi zise Régnier.

Ţiganul şi cei doi gardieni îşi beau cafeaua.

— S-ar părea că Pinero ţi-a scris, îi spuse Jenny.

— O să-ţi arăt scrisoarea: e un document.

Bău, pe nerăsuflate, unul după altul, trei pahare cu vin. Ţiganul îşi reluase melopeea, întreruptă de băutul cafelei.

Acum, cei doi gardieni îl acompaniau cu voce tare. Uneori se opreau din cântat, pentru a râde. Apoi, o luau de la capăt. Un cântec interminabil, cu cuplete. Régnier îşi ridică privirea. Din locul în care se afla, vedea terasa bisericii, care domina casa lui Jenny.

— Priveşte, îi zise Régnier lui Jenny.

Pe terasă, parohul îşi citea breviarul. Se plimba în sus şi în jos, cu paşi foarte regulaţi. Cântecul ţiganului şi al celor doi gardieni ajungea până la el, deranjându-l. Îşi sumeţi corpul, încercând să se concentreze asupra breviarului. Dar cântecul îl distrăgea. Îşi prinse breviarul cu o mână, iar cu cealaltă îşi astupă o ureche, pentru a nu mai auzi cântecul. La capătul terasei, era obligat să se întoarcă. Atunci schimba breviarul în cealaltă mână, iar cu mâna rămasă liberă îşi astupa cealaltă ureche. Circul dura de o bună bucată de vreme. Cei doi gardieni nu observaseră nimic.

— Continuă, îi zise el ţiganului, mai tare!

Preotul mergea din ce în ce mai repede. O muscă scoasă din minţi. O ureche, apoi cealaltă, o schimbare de mână pentru a ţine breviarul. Cântecul vorbea de istorii cu târfe. În cele din urmă, preotul abandonă lupta, după ce aruncă o privire furioasă spre terasă. Fu înghiţit în adâncurile bisericii.

— Fuera! strigă Régnier. Nu-mi plac muştele moarte, în lumina soarelui.

Lângă el, fata adormise. Un chip de copil, neted şi pur. Jenny turnă vin ţiganului şi celor doi gardieni. Se întoarse spre Régnier.

— Ai făcut bine că ai venit. Nu mai dormeam.

— Mi-am spus că nu te simţi prea bine.

— Sunt foarte obosită; şi trebuie să-ţi vorbesc, neapărat.

Clopotele bisericii începură să bată. Furioase şi pătrunzătoare. Ai fi zis că preotul dorea să se răzbune. Pe terasa din faţa bisericii apăruseră primele umbre. Fidelii, care se grăbeau să apară. Fata se agita în somn. Cei doi gardieni se ridicaseră.

— Trebuie să ne întoarcem la treburile noastre, se scuzară ei.

Mulţumiră. Se înclinară foarte adânc în faţa lui Jenny, apoi ieşiră. Puţin mai târziu, Régnier îi văzu intrând în biserică.

— Sfânta igienă; să cânţi cântece obscene şi, imediat după asta, să te speli de păcate, cu apă sfinţită... Mai dă-mi nişte vin.

Jenny îl servi. Ţiganul îşi aranja chitara.

— Poate să doarmă pe undeva? o întrebă Régnier.

— În camera de zi, pe divan.

Ţiganul se duse la culcare.

— Şi cu fata asta, ce facem?

— Stă bine acolo unde e, îi răspunse Jenny.

Fata se trezise. Deschise ochii. Surâse imediat ce dădu ochii cu Régnier. Se ridică; se întinse, ca o pisică la soare. Se vedea că-i era încă somn.

— Găseşte-i un pat, o rugă Régnier pe Jenny.

Acum era ocupat să-i explice, în limbajul internaţional al mimicii şi gesturilor, că Jenny o să-i găsească un pat în care să se culce. Fata îi surâse din nou. Nu era foarte sigur că ea înţelesese ce-i explicase. Cel puţin să nu înţeleagă că el, Régnier, o să se ducă să se culce cu ea. Nu încă, portocala mea. Se decise s-o boteze Portocala. Jenny apăru şi o luă de mână pentru a o conduce la culcare. Fata îi surâdea în continuare lui Régnier. Pe curând; sau niciodată. Régnier se ridică şi făcu câţiva paşi pe terasă. Nu-i era somn. Se simţea bine. Trezit din beţie, era şi asta o mică beţie. Îi plăcea să simtă căldura soarelui pe pielea sa. Se simţea mai tânăr. Jenny se întoarse.

— A consimţit în cele din urmă să se culce, dar mi-a dat de înţeles că te aşteaptă.

— Am tot timpul. Aşează-te lângă mine.

O făcu pe Jenny să se aşeze într-un fotoliu de paie. El se aşează pe pământ, sprijinit de zidul terasei. Îşi turnă un pahar mare cu vin.

— Ce vroiai să-mi spui? o întrebă el.

— E vorba despre Vincent.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu mai înţeleg nimic. De la întoarcerea noastră de la Barcelona, nu mai iese din casă.

— S-a întors în vechea lui locuinţă, pe care o îngrijea Gloria?

— Da... A făcut o recădere la o depresie psihică, şi încă într-o formă foarte gravă. Nu ştiu ce să mă mai fac cu el.

— Ce s-a întâmplat între voi la Barcelona?

Jenny îl privea pe Régnier, mirată.

— De ce îmi pui întrebarea asta?

— De ce nu?... S-a întâmplat ceva?

— Vrei să spui, între mine şi el?

— Bineînţeles.

Jenny reflecta.

— De întâmplat, s-a întâmplat ceva, dar e dificil de povestit.

— Încearcă, totuşi.

Jenny tăcea.

— Tu îl iubeşti?

Ea făcu un gest cu mâna, în aerul încremenit.

— Nici măcar nu se pune problema de aşa ceva...

Régnier aştepta urmarea. Întotdeauna există o urmare. Închise ochii. Chipul impenetrabil. Adora confidenţele.

— Nu reuşesc să înţeleg, continuă Jenny, ca pentru ea.

Régnier tăcea în continuare. Jenny era pe cale să se debaraseze de ghemul de sfori care o împiedicau să se mişte. Cunoştea faza asta: era lungă, era şi enervantă. De cum apărea un capăt al ghemului, Régnier ar fi putut s-o ajute.

— Tu ai întâlnit pe cineva care, prin simpla sa prezenţă, să pună degetul pe rană, să-ţi arate dintr-o dată cine eşti?

— Uneori, nu prea des.

— Ei bine, asta e povestea mea cu Vincent.

Capătul cel bun al ghemului apăruse. Nu trebuia decât să tragă de el.

— Ce vrei să spui? Că Vincent era, într-un fel, oglinda ta?

— Da, e exact asta. Dar adevărata mea oglindă. Vreau să spun că-mi arăta ceea ce sunt cu adevărat, şi nu personajul pe care-l joc...

— Ai uitat ceea ce erai?

— De mult...

— El te-a pus în faţa adevăratei tale imagini. În general, lucrul acesta e dezagreabil.

— Chiar foarte...

— De bunăvoie?

— Nu. Şi apoi, cealaltă problemă: cine este el, sau, mai degrabă, cine nu e el.

— E puţin cam vag...

Jenny tăcea. Încerca să-şi pună ordine în gânduri.

— Înţelege: un tip care, de multă vreme, are senzaţia că e un nimeni, că nu are un scop în viaţă, că nu are nici un motiv să trăiască, că tot ceea ce face e inutil... acum, nu mai vrea nici să mănânce, nimic...

Începuse să se enerveze.

— O întreagă perioadă a vieţii mele am avut şi eu o asemenea senzaţie... Tot ce făceam, era pentru a ucide această senzaţie, sau măcar să o pot adormi. Dar n-am reuşit decât s-o adorm. El a răscolit totul, trezind-o. Mi-a spus o frază, o singură frază. N-o voi uita niciodată... niciodată...

Régnier aştepta fraza. Rămăsese tăcut, la pândă.

— Ştii ce mi-a spus: „Amândoi suntem nişte inadaptaţi" Bineînţeles că asta ar putea să însemne nimic pentru ceilalţi. Pe mine însă, lucrul acesta mă torturează din clipa în care mi-a spus-o, pentru că ăsta e adevărul.

— Sunt destule fiinţe neadaptate pe lumea asta, care se descurcă destul de bine, slavă Domnului, îi explică Régnier.

— Da, de exemplu eu, până în momentul de faţă... Până în ziua în care totul se sparge; şi spart rămâne.

Aceleaşi cuvinte care-i dădeau târcoale lui Régnier, ca bâzâitul sâcâitor al unei muşte. Un moment de furie. Inadaptat, eu sunt inadaptat, noi suntem inadaptaţi. Mai lăsaţi-mă dracului în pace cu depresiile voastre şi cu descurajările voastre! Sunt şi eu la fel ca voi, fără să fac însă atâtea valuri! Furia trece repede. Ce-l mira la Jenny era această confesiune, obiectul ei. Acum voia să ştie mai multe amănunte.

— Mi-e frică, zise ea cu glas foarte scăzut, şi Vincent moare de frică. La Barcelona s-au petrecut lucruri inexplicabile, înţelegi, o înlănţuire de evenimente fără legătură unele cu altele.

— Ce, de exemplu?

— Acum mi-e foarte greu să-ţi spun, nu mai ştiu... Atmosfera, cu Vincent. Apăsătoare, ca în aşteptarea unei catastrofe. Şi apoi, scena cu un copil mort în braţele unei femei care cerşea. Nu ştiu de ce, dar în momentul acela m-am pus pe bocit... Şi apoi, împreună, în cameră, complet pierduţi, fără scăpare. Frica, frica cea adevărată, ştii, care se mărea, se mărea fără încetare. Frica în starea cea mai

pură. De atunci, frica nu ne-a mai părăsit.

Se opri să-şi tragă răsuflarea. Vorbise foarte repede.

— Vincent vrea să se sinucidă, zise ea, aproape şoptit. Trebuie să te duci să stai de vorbă cu el, mâine. O să te duci?

— Dacă mă rogi, bineînţeles.

— Ajunsesem la un liman. Îmi confecţionasem un personaj al cărui rol îl jucam, şi treaba mergea, de bine de rău...

— Regreţi personajul?

— Da, răspunse Jenny. Şi totuşi...

Îşi aprinse o ţigară.

Ceea ce mă sâcâie cel mai mult este tot acest amestec iraţional de evenimente care nu au nici un sens. Şi faptul că numai la urmă îţi dai seama de asta. La început, când a apărut aici, simţeam dorinţa de a mă culca cu el, atât şi nimic mai mult. Şi apoi a urmat dorinţa să mă ocup de el... şi apoi...

Jenny făcu un gest de descurajare.

— Şi în felul acesta, el e cel care m-a dominat... Are el un truc pentru asta...

— Pot să-ţi vorbesc pe şleau? Uneori asta ajută şi poate duce la limpezirea situaţiei.

— Te ascult.

— Nu te-ai gândit niciodată că totul era accidental, că lucrurile s-au întâmplat în clipa în care nu mai puteai face faţă?

— Vrei să spui că o să uit... Bineînţeles, e posibil, dar tocmai asta mă răvăşeşte. Totul trece, dar niciodată o idee fixă n-a dispărut de la sine.

Jenny se întinse în fotoliul din pânză. Avea ochii închişi. Ea e acolo, moartă de secole. Cu un rid de amărăciune în colţul buzelor. Şi numai acest rid este viu. Singură, ea reprezintă un semn. E moartă, statuie de sare, de lemn, de marmură. Nimeni nu i-a întins vreodată o mână de ajutor, nimeni n-a putut îndepărta ridul de amărăciune din colţul buzelor. Nimeni n-ar fi putut-o face, dealtminteri. Omul este o boală a planetei. El întinează tot ce atinge. Se întinează pe sine însuşi. Se degradează. Şi nu poate face nimic altceva decât să se degradeze. Asta-i legea, singura lege indiscutabilă. E frumos să inventezi motive pentru a-ţi justifica existenţa, nimic de făcut în

privinţa asta. Numai că omul se degradează lent, se prăbuşeşte în interiorul său. E distrus de propria sa viaţă. Merge spre catastrofă şi distrugere, avansează spre propria-i moarte. O ştie, dar nu poate face nimic pentru a opri mersul inexorabil spre autodistrugere. Ca floarea-soarelui, care priveşte întotdeauna spre soare. Omul — floarea-soarelui priveşte întotdeauna spre moarte, spre distrugere, spre catastrofă. O boală planetară. Nimic altceva. Un lichen monstruos care s-a întins peste tot şi peste toate. Bineînţeles că există şi mijloace pentru a ieşi din această capcană, pot s-o învăţ s-o facă, eu ştiu cum; la nevoie, pot chiar să inventez. Dar atenţie, nu sunt decât procedee, remedii băbeşti, leacuri de tămăduitori. Asta poate da rezultate o vreme, calmează, cum s-ar zice. Şi esenţialul, în cele din urmă, e să calmeze.

El a avut întotdeauna un sentiment mai deosebit, de tandreţe, pentru Jenny. Aspectul său arogant, triumfând cu forţa voinţei, dar rănită în fundul sufletului. O femeie, cu întreaga sa greutate, cu toată forţa sa. Şi biologic completă: bărbat şi femeie, în acelaşi timp.

Soarele străluceşte, cald, aşa cum trebuie să fie. Planeta şi soarele, cărora puţin le pasă de această boală târâtoare care colcăie pe faţa Pământului. Şi e bine că e aşa. Într-o zi, soarele va exploda; într-o zi, Pământul va începe să fiarbă ca o cafea uitată pe foc. Şi s-a sfârşit cu această boală a sa! În fine, sfârşitul. Care pune toate lucrurile la locul lor. Fără să se grăbească, fără să se enerveze. Şi mândru de luciditatea sa. Ca şi când ar avea de ce să fie mândru. Această alegere absurdă pe care am făcut-o: aceea de a fi lucid. Şi în fond, chiar sunt? Probabil că nu. Dar acţionez ca şi când aş fi. Şi lucrul acesta a devenit deja foarte dureros, foarte inconfortabil. Să revii mereu în acelaşi punct: alegerea între paranoia şi luciditate. În unele momente, aş vrea să-l învăţ pe Daniel cu o idee fixă, nu are importanţă care, dar care să fie suficient de puternică, încât să-l orbească pentru toată viaţa. Orb şi fericit.

O muscă veni şi se aşeză pe obrazul său. O alungă. Asta îl făcu să-şi piardă şirul gândurilor. O expresie bizară, firul Ariadnei. Dar acest fir nu vă duce la ieşirea din labirint; dimpotrivă, acesta nu face decât să vă afunde şi mai mult în păienjenişul său fără de sfârşit. Jenny rămânea în continuare nemişcată. Régnier se ridică. Se

întinse cu voluptate. Îi era, şi nu-i era somn. Se aplecă s-o privească mai atent pe Jenny. Să descopere ceva nou, deosebit, ceva care se ascundea dincolo de chipul ei obişnuit. Aproape că ar fi vrut s-o înveţe şi pe ea jocul cu paranoia. Începând de astăzi, profesor de paranoia...

— Ce faci aici? îl întrebă Jenny, deschizând ochii.

— Mă gândesc la tine.

— Şi la ce concluzie ai ajuns?

— Sunt pe cale să pun la punct un tratament care să te vindece.

— Da, tu eşti poate singurul în stare s-o facă, zise ea. Da, numai că paranoia e ca şi credinţa. Trebuie să crezi în ea. Şi asta e o problemă.

— Mâine o să mă duc să-l văd pe Vincent, zise Régnier, după un moment de tăcere.

— Asta o să-i facă plăcere... Sau, cel puţin aşa cred.

— Şi o să-i spun...

Se întoarse spre Jenny.

— În fond, nu ştiu de loc ce-i voi spune...

— O să găseşti tu ceva.

— Poate...

Făcu câţiva paşi pe terasă.

— Mă întreb, zise Jenny, dacă n-ar fi bine să-l avertizăm şi pe Réginald.

— De ce?

— Are o mare influenţă asupra lui Vincent. E o ciudăţenie de om. Un fel de Merlin-vrăjitorul. Am impresia că el l-a şi salvat o dată pe Vincent.

— Poţi să-i scrii oricând...

Tăcu brusc. O groază de cuvinţele; numai vorbe, fără acţiuni.

— Ştii ce vreau să fac acum? Mă voi duce s-o îmbrăţişez pe Portocala.

Jenny surâse.

— O îmbrăţişez şi mă culc... Soluţia cea bună... Tu o să mă trezeşti pe la ora două. O să mă culc cu ea, pentru că am un suflet bun, că vreau să fac plăcere, şi adorm, pentru că mi-e somn.

— E frumoasă... Cine e?

— Tot ceea ce ştiu, e că e o portocală...

Régnier se aşeză pe marginea terasei. Îşi aprinse o ţigare.

— Nu te duci? îl întrebă Jenny.
— Mă gândesc...
— La ce?
Se ridică. Stătea drept în picioare.
— Suntem niște tâmpiți, zise el.
Se îndreptă spre ușa care dădea pe terasă.
— Dacă îl vezi pe Daniel, spune-i că sunt la tine.
Jenny încuviință din cap. Régnier intră în casă. Dar își întrerupse drumul, se întoarse și scoase capul pe ușă.
— Jenny, unde ai pus-o?
— Fata?
— Bineînțeles.
— În prima cameră pe stânga, la etaj.
— Mulțumesc.
Dispăru. Trecu prin bucătărie. În trecere, luă un ciorchine de struguri, pe care-l mâncă în timp ce urca scara. Avea poftă să facă dragoste. Ăsta era pentru moment scopul său, și, după aceea, să doarmă. O viață bine organizată. Scopuri bine precizate și simple. Acum era pe palier. Prima cameră pe stânga. Deschise o ușă. Camera era goală. Avu un moment de surpriză. Își aduse aminte că niciodată n-a știut să distingă stânga de dreapta. Era camera din fața sa. Deschise ușa. Camera era în penumbră. Ceva mișca. Acolo era. Se obișnui cu obscuritatea. În fundul camerei era un pat. Și pe pat, Portocala. Era goală. Culcată pe spate. Dormea. Régnier înaintă, fără cel mai mic zgomot. Lângă pat era un taburet. Se așeză și contemplă corpul întins și care lucea cu o stranie lumină. Avea aerul unui medic la căpătâiul pacientei sale.

Era frumoasă și fragilă. Coapse lungi și sânii mici. Și părul, care-i acoperea chipul pe jumătate. Acea veche fascinație în fața corpului femeilor. Și dintotdeauna. Unul din rarele lucruri de care nu era ostenit. Capabil să rămână ore întregi în contemplarea corpului unei fete goale. Acum mult timp în urmă, pe o plajă, trebuie să fi fost în Normandia, aveam treisprezece ani. Ea se numea... Încerca să-și aducă aminte numele fetei, nu reușea. Mergeau în spatele caselor. Dune de nisip cât vedeai cu ochii; și niciodată vreo prezență umană. Și, într-o crăpătură a dunelor, mereu același ceremonial. S-o facă să se dezgolească și s-o privească, numai s-o privească, fără a

o atinge vreodată. Fata avea un râs ciudat. Îl mai auzea şi acum: foarte clar şi cristalin. Din când în când, se mişca. Vântul agita ciulinii. O vară petrecută cu contemplarea acelui corp. Şi mereu acel prenume pe care încearcă să şi-l aducă aminte, fără voia lui... Atâtea corpuri de fete. Şi de fiecare dată, aceeaşi magie. Să faci din trupuri obiecte magice, încărcate cu o putere magică. Atâtea trupuri, piramide, grămezi — precum cărţile poştale model 1900: chipuri înjghebate din trupuri de fete goale, surprinse în toate poziţiile posibile. Poate că asta e tot ce rămâne după un bărbat: femeile pe care le-a mângâiat. Kilometri de piele care s-au lăsat mângâiate de mâinile lor. Tot ce rămâne. Dar, după toate acestea, suficient ca să justifice existenţa unui bărbat. Toată plăcerea de care s-a putut lipsi, pe care a putut-o dărui. Acest dar, cel mai minunat, cel mai pur, cel mai secret; două fiinţe umane care se înţeleg, pentru a-şi dărui unul altuia plăcerea.

Fata se mişcă. Părul îi lăsase liber ovalul chipului. Avea o mutrişoară comică, uşor ironică. Régnier presimţea dulceaţa şi netezimea pielii ei. Singura dovadă că fiinţa umană există. Să se convingă, de fiecare dată când atinge pielea unei fiinţe umane, de preferinţă de femeie. Această mătase vie. Întinse mâna dreaptă. O puse pe pântecul fetei. Şi, de fiecare dată, aceeaşi satisfacţie, aceeaşi revelaţie a dulceţii căldurii umane. Era plăcută pielea pe care o presimţea. Fata tresări. Îşi lăsă mâna nemişcată pe pântecul bronzat. Simţea căldura corpului ei cuprinzându-l. Un fel de întăritor, o forţă nouă. Poate că, după aceea, nu va avea un efect mai mare decât whisky-ul. Dar îl va calma, îi va da senzaţia că, cel puţin provizoriu, toate problemele au fost rezolvate. Că uşa este bine închisă în faţa lumii şi a contradicţiilor sale. Aştepta ca această forţă liniştită să se instaleze în el. Nu trebuia să se grăbească. Trebuia să aibă răbdare. El o simţea cum se cuibăreşte, cum îl cuprinde, cum se aşează în el. Acum fata îi aparţine. Îşi poate lua mâna; se ridică şi se dezbrăcă fără grabă. Se ţine încă bine pentru vârsta lui. Cu pieptul acoperit de păr, fără burtă, şi cu picioare lungi. E aproape mândru de cum arată. Se lungeşte lângă ea. Îşi apropie buzele de urechea ei, după ce a îndepărtat şuviţele de păr mătăsos.

„Portocalo", zise el, în şoaptă.

Fata, inconştientă, se întoarse spre acea voce care o chema din tenebrele nopţii sale. Régnier o îmbrăţişă. Fata se trezise şi corpul său, înaintea conştiinţei chiar, răspundea deja mângâierilor lui Régnier.

Jenny somnola pe terasă, luptându-se să ajungă la a nu se mai gândi la nimic. Să nu mai facă gesturi. Dar micuţa maşină mentală se trezise, şi voia să funcţioneze. Pentru asta era făcută. Şi să simtă în fundul sufletului uriaşul ţipăt de disperare pe care a reuşit să-l stăpânească până acum. Şi imensa oboseală de a fi mereu singură. Şi asta până când? Simţind-o în fiecare zi cum se umflă şi se măreşte, gata să debordeze şi să facă să se rupă toate zăgazurile autocontrolului. Un strigăt de ajutor, cu atât mai îngrozitor cu cât el răsuna, absurd, în gol. Că nimeni, sau aproape nimeni, nu întoarce capul. Mai mult chiar, apar şi rânjetele. Ca un fel de scandal în faţa unui lucru indecent. E atâta vreme de când strigătul ăsta zace în ea. De când era un copil. Şi a reuşit să-l stăpânească prin forţa voinţei, prin duritate şi încăpăţânare, chiar. Ştiind să fie vicleană cu ea, ştiind cum să trişeze. Ştie cum s-o facă, numai că ea e acum în acel moment în care nu o mai poate face. Nu ştie de ce, mai ales de ce acum? Nu mai ştie dacă Vincent a apărut aşa, din întâmplare, în chiar momentul în care era pe punctul de a ceda; sau dacă nu cumva el era cauza pentru care era pe punctul de a ceda; oricum, asta nu mai avea prea multă importanţă. Ceea ce conta acum era strigătul acela, care era ca o rană a sufletului ei. Dorinţa arzătoare de a nu mai fi singură. Nu simţea dorinţa de a iubi pe cineva, nu; simţea nevoia de altceva, mai puternic şi mai adevărat, ceva pe care nu-l simţea în clipa de faţă; ceva ce ea poate că nu era încă demnă să-l cunoască.

Pentru Jenny se punea acum problema demnităţii. Până în prezent, ea se resemnase în privinţa demnităţii. Şi în privinţa asta trebuia să cedeze. Era pe cale să cedeze. O întreagă viaţă solitară. Chiar în momentul unei poveşti de dragoste, care ei i se părea adevărată, cu acel bărbat care murise de cancer. Chiar şi atunci era singură, chiar şi atunci închisă în sine şi incapabilă de a ieşi din acest impas. Fericită la nivelul raţiunii, nimic mai mult. Şi de atunci, de la moartea lui, nimic mai mult decât uscăciunea unei inimi dorite. Şi asta, pentru a păstra ce? Libertatea?

Dar ea nu a făcut nimic cu asta, nici cu independenţa sa, nici cu autonomia. Şi acum, fără nici un motiv, dintr-o dată golită, zdrobită. Georges murise foarte repede. Ea nu avusese timpul să se obişnuiască, să înţeleagă. Revenită singură în casa pustie după moartea lui. Şi pe fondul disperării, ea sperase. O să încep cu altul. Acesta, care a murit, m-a învăţat cum să fac să fiu fericită; am să fiu fericită din nou. Dar acum era incapabilă să vadă cea mai mică fărâmă de fericire în faţa ei. Nici măcar nu mai avea curajul. Poate că aşa trebuie să arate bătrâneţea, o demisie, un abandon al propriei persoane. Şi disperarea, nu pentru că îmbătrânea, ci pentru că ştia că nu făcuse nimic în viaţa ei. Disperată până la lacrimi. Adevărul era că Vincent apăruse pentru a-i arăta că farsa se terminase. Asta era misiunea lui. Fiecare bărbat, în viaţa unei femei, are o misiune bine determinată, de care nici măcar nu-i conştient. Pentru ea, fiecare bărbat care a însemnat ceva în viaţa ei, a fost o etapă. Prin urmare, Vincent reprezintă ultima etapă. Tot ceea ce s-ar putea întâmpla începând de azi nu va fi decât o lungă somnolenţă, o hibernare monotonă. Vincent are dreptate: inadaptată; nu mai există nici o speranţă. În grădină, Georges îşi îngrijeşte trandafirii. Jenny îl priveşte şi îşi spune în şoaptă că asta e fericirea, asta e cu adevărat pacea. Surâsul lui Georges e drăguţ şi trandafirii se adună în panerul său, pentru a alcătui un frumos buchet, pe care o să-l găsească pe masa cea mare, din sufragerie. Câteva zile, acest semnal purpuriu. Să-mi aducă aminte că sunt fericită. Să-mi aduc aminte că sunt fericită. Trandafirii, semnul fericirii. Această imagine care-i apare dintr-o dată, dintre alte mii, şi care irumpe cu o precizie extremă. Am părăsit casa, trandafirii erau trecuţi, şi eu eram aproape mulţumită. Era tot ce mai rămăsese de pe urma lui Georges pe lumea asta. Ea, mergând pe drumul care ducea la gară, cu o valiză mică în mână. Ea, urmând să-şi părăsească ţara. Având cu ea puţini bani, dorinţa de a fi singură, de a-şi schimba pielea, dacă se putea. Trandafirii de culoarea ceaiului erau cei mai frumoşi. Poate că sunt geloasă pe trandafiri. Nu, ar fi prea simplu. Trandafirii m-ar obliga să fiu fericită.

Jenny îşi înalţă capul. Din camera de la etaj se auzeau suspine, care alternau cu mici hohote de râs. Régnier face dragoste cu fata pe care a botezat-o Portocala. Mai sunt

încă oameni care fac dragoste, care juisează, sunt fericiţi şi râd. Ea şi-l imaginã pe Régnier pe cale să facă dragoste. Cu surâsul său ironic, gravat pe chip; şi, în clipa celei mai mari plăceri, o linişte totală. Vede mâinile lui pe trupul unei fete. Hipnotizând carnea, fără a avea aerul că o atinge. Fata gemea; era un fel de melopee ritmică. Din nou, un râs cristalin, şi gemetele, care reîncepeau. Şi Vincent e tăcut ca un peşte în astfel de momente. Fata râde.

Régnier e aplecat deasupra ei; ascultă această muzică tandră. Nu se gândeşte la nimic, fascinat de trupul ce se întinde şi se contractă sub mâinile lui, care-l mângâie. Fata l-a muşcat de buză. Are gust de sânge în gură. Făceam atât de bine dragoste cu Vincent. Nu încercam să-l domin, ca altele, ca toate celelalte, pentru că, pur şi simplu, îmi era frică de el. Presimţeam misiunea cu care era însărcinat. Régnier se lăsa mângâiat de fată. Un moment de repaos pentru el. La Tanger, era o fată care-l mângâia aproape în fiecare zi; venea special pentru asta. Nu era deloc târfă. Era soţia unui ofiţer de marină. Îi plăcea să facă asta. După, amândoi discutau despre tehnica folosită. Ceea ce voia ea, era să-i provoace lui cât mai multe satisfacţii. Spunea despre ea că are patru copii. Îi arătase chiar şi fotografiile lor. Jenny surâse. Probabil că toată strada auzea gemetele fetei. În privinţa asta, ea nu avea nici o putere. Mai era şi un alt zgomot în cameră. Zgomotul unui obiect care cade. Apoi un moment de linişte, urmat de acelaşi râs cristalin. Şi vocea lui Régnier, care înjura. Un moment de linişte. O linişte care o jena pe Jenny. Brusc încordată, ascultând şi neauzind nimic. Aproape neliniştită. Şi eliberată de această linişte de ţipătul răguşit al Portocalei. Régnier se despărţi de corpul arzător al fetei. Căzu pe spate. Se gândea că răsturnase lampadarul. Apoi, nu se mai gândi la nimic. Puse o mână pe sânul fetei. Şi adormi instantaneu.

Jenny se ridică; întoarse capul spre fereastră. Nu se mai auzea nici un zgomot. Régnier dormea. La fel şi fata. Pentru o clipă, să fie în locul celor doi. E atâta vreme de când n-am mai dormit, după ce am făcut dragoste. Traversă terasa şi intră în casă. Bona era în bucătărie. Imediat, aceasta începu să-i vorbească lui Jenny. Foarte repede, cum făcea în fiecare dimineaţă. Îi vorbea despre

ea, şi despre bârfele care circulau prin sat, şi despre logodnicul ei, care era aviator la Alicante. O cheamă Caridad, are douăzeci de ani, şi e foarte frumoasă. Şi o priveşte foarte atent pe Jenny.

— Doamna are un aer foarte obosit în dimineaţa asta?

Spuse aceasta fără cea mai mică urmă de răutate. Jenny îşi trecu mâna peste faţă, ca şi când toate urmele timpului ar fi fost perceptibile la atingerea degetelor.

— Vezi că e cineva în camera albastră, îi spuse Jenny. Nu-i deranja, sub nici un motiv.

Caridad făcu ochii mari. Ar fi vrut să ştie cine. Dar Jenny rămase mută în privinţa identităţii. Stătea nemişcată în mijlocul bucătăriei; nu ştia de ce să se apuce. Îi venea greu să facă cea mai mică mişcare.

— Mai e ceva; nu uita totuşi să-i trezeşti la ora două.

Caridad răsuflă uşurată. O să afle totuşi despre ce-i vorba. Jenny ieşi din bucătărie. Caridad începu să cânte. O s-o ţină aşa până seara. Măcar de n-ar da drumul la tranzistorul pe care-l primise în dar de la Jenny. Când făcea prea mult zgomot, îşi punea căştile şi curăţa prin bucătărie, cu firul de la căşti atârnând pe lângă urechi. Ai fi zis că e un surd cu un aparat auditiv. Jenny urcă în camera sa. Trebuia să facă o baie, să se îmbrace şi să meargă, ca în fiecare zi, la „La Estrella" După aceea, va merge să-l vadă pe Vincent. O zi ca oricare alta, doar puţin mai grea. Plumb pe umeri. Un adevărat efort să meargă până la baie; alt efort să dea drumul la apă. Să aştepte până ce se va umple cada. Să aştepte şi să contemple apa ce curge şi se ridică în cadă. Se dezbrăcă. Refuză chiar să-şi privească trupul în oglinda ce îmbracă peretele opus căzii. Ca un fel de frică. Începând de astăzi, să nu mai ţină cont de trupul său. Intră în apă. E o senzaţie atât de plăcută. O clipă de adevărată pace. Dar mai are încă de făcut gesturi, pentru a se spăla. Jos, Caridad urlă pe ritm de mambo. O să sfârşească prin a-l trezi pe Régnier. Voci pe stradă. Viaţa care continuă şi va continua mereu, şi care va trece mereu, ca un uriaş fluviu indiferent. Şi noi ceilalţi, pe maluri, care nu înţelegem deloc, care nu învăţăm nimic. Mâine va trebui să trec prin Figueras, să comand băutură pentru „La Estrella" Sezonul se va termina în curând. Şi apoi, o iarnă lungă, singură în casă. Jenny fu străbătută de un fior. Poate că

nu avea curajul să înfrunte iarna asta, singură aici.

Ieşi din baie. Se frecă bine cu prosopul. Cu privirea fugindu-i mereu spre oglindă. În cameră, îşi alese la întâmplare o bluză şi un pantalon. Nu mai avea chef să-şi pună shortul. Se îmbrăcă, îşi aranjă puţin părul, privindu-se în oglindă numai atât cât era necesar. Îşi aprinse prima ţigară. Tuşi puţin. Încă un moment de ezitare, acea senzaţie penibilă de plumb pe umeri. Ieşi din cameră. Coborî. Caridad cânta, ca de obicei.

— Să faci curat şi în camera de zi, îi zise Jenny.

Coborî spre portul Arcada. Femeile din sat erau în pragul porţii. Jenny le salută, deşi le cunoştea numai din vedere. Ajunse în port. Nu aruncă nici o privire spre marea incendiată de răsăritul de soare, care începea să se dilate sub apăsarea căldurii. Auzi nişte paşi care alergau în spatele său. Se întoarse. Era Daniel.

— Unde te duci? o întrebă el.

— La „La Estrella."

Daniel lingea o îngheţată.

— Tu mănânci îngheţată la ora asta?

— E foarte bună, răspunse el. Şi ţine loc şi de mic dejun.

— Vino, o să mănânci cu mine micul dejun.

Coborau spre faleză. Daniel ţopăia pe lângă ea.

— L-ai văzut pe taică-meu? Nu s-a întors acasă...

— Doarme la mine, îi spuse ea.

Puştiul mai făcu câţiva paşi. Lingea în continuare îngheţata.

— Singur? o întrebă el.

— Cum adică, singur?

— Adică, doarme singur, sau a dormit cu tine?

La asta, Jenny nu se gândise. Surâse.

— N-a dormit cu mine, a dormit la mine, şi a fost cu altcineva.

— Care din ele? întrebă Daniel cu un ton indiferent.

— O fată care nu ştie o boabă franţuzeşte.

Daniel se gândi un moment.

— Acum ştiu, zise el.

Avea un aer foarte satisfăcut:

— Nu arată deloc rău, adăugă el.

Ajunseră în faţa localului. Personalul curăţa terasa cu jeturi de apă. Barmanul o salută pe Jenny.

— Două mic-dejunuri complete, comandă Jenny.

Daniel se instalase pe un taburet în faţa barului, să-şi termine îngheţata.

— Vino, îi zise Jenny. O să ne aşezăm în fundul localului.

Se îndreptară spre o masă mare, înconjurată de fotolii. Jenny îl privi pe Daniel.

— De ce te-ai gândit că m-aş fi putut culca cu tatăl tău?

— De ce nu? El se culcă cu toată lumea.

Jenny tresări, auzind răspunsul lui. Dar puştiul spusese asta fără răutate.

— Cel puţin cu tine ar fi fost cu cineva cunoscut, continuă el.

Termină de mâncat îngheţata. Se linse pe degete.

— Crezi c-o s-o aducă acasă?

— Nu cred c-o s-o facă.

Puştiul avea un aer fericit.

— Nu-ţi prea place când face asta?

— Mai deloc, zise Daniel. Imediat după asta, se instalează aşa o atmosferă...

— De ce?

— N-aş putea să-ţi spun. Sau poate că fetele ştiu că nu vor rămâne prea mult timp pe acolo... Da, cred că asta ar fi... Atunci, toate se poartă aiurea...

Barmanul le aduse micul dejun. Daniel se repezi asupra lui.

— Adevărul e că-mi era o foame... zise el.

Jenny mânca, cu un aer absent. Îl privea pe Daniel. Era un copil frumos. Şi, în ciuda celor spuse, cu un suflet bun. Era primul chip care, în dimineaţa asta, o reconcilia cu lumea. Acum avea cafea în jurul buzelor. Îi întinse un şervеţel.

— Şterge-te.

Puştiul se şterse. Atacă apoi, cu aplomb, o a treia tartină, de-a dreptul uriaşă. Vorbi cu gura plină.

— Nu ştii ultima poantă? Pinero şi-a trimis lespedea de mormânt lui tata.

Jenny nu înţelegea.

— Ce vrei să spui?

— Ei bine, da, i-a trimis tatii piatra sub care vrea să fie înmormântat.

— Ce Dumnezeu tot spui?

— E adevărat, jur pe ce vrei tu. Deasupra e o fată în pielea goală... şi un poem... Stai puţin...

Încerca să-şi aducă aminte versurile.

— Voi muri de moartea ta, asta era... Chestii din astea.

Înghiţi o ceaşcă cu cafea.

— Aşa mai merge, zise el, satisfăcut.

Se ridică.

— Ai fost drăguţă, îi spuse lui Jenny, cu micul dejun....

Jenny surâse.

— Şi când crezi c-o să se întoarcă taică-meu?

— O să mănânce de prânz cu tine.

— Atunci e bine.

Plecă, sărind într-un picior. Un chelner se apropie de Jenny. Îi dusese micul dejun lui Vincent, în casa pe care o îngrijise Gloria.

— Domnul Vincent mi-a dat asta pentru dumneavoastră.

Îi întinse lui Jenny o hârtie, pe care aceasta o desfăcu. „Nu veni, nici tu, şi nici altcineva." Mesajul era scris de-a curmezişul hârtiei, cu o scriitură ascuţită, cu accente furioase. Jenny lăsă hârtia. Ce vrea să spună cu asta? Că vrea să se sinucidă? Un moment de gol absolut. Să nu mai ştii ce să mai gândeşti, şi nici ce să mai faci. Să meargă până la el, să bată până o să-i deschidă uşa, să-l roage, să-l implore. Dar îşi dădu seama, cu surprindere, că nu avea forţa, şi poate, nici curajul. Şi dacă se sinucide? Două sinucideri pe vară. Un surâs amar. Régnier e pe cale să-şi facă somnul. Dacă-l trezesc, n-o să fie bun de nimic. Şi fraza asta a lui Vincent, deunăzi: „Lasă-mă să plec de unul singur." Dreptul său cel mai strict, chiar şi cel de a-şi pune capăt zilelor. Se ridică. Îl chemă pe chelner.

— Cum arăta domnul Vincent?

Chelnerul stătu să se gândească.

— Ca de obicei. N-a scos nici un cuvânt.

— Era în pat?

— Nu, l-am găsit în camera de jos. Privea fotografii. Erau întinse peste tot.

— Deci aşa...

Chelnerul se îndepărtă. Trebuia să facă ceva. Dar ceva care să n-o angajeze; minimum de gesturi şi de cuvinte. Luă cartea de telefoane a Parisului. Cel mai bun lucru era să-l cheme de Réginald, imediat. Să-l lase pe Vincent pe alte mâini. Ceru operatoarei să-i facă legătura cu Réginald, la numărul de la reşedinţa sa. Acum trebuia să aştepte. Clienţii apăruseră şi-şi luau micul dejun pe terasă. Aruncă o privire. Să facă ceva, cu orice preţ. Un client o salută. Ea intră din nou în local. Nu avea chef să fie salutată, să i se vorbească. Se duse la bucătărie să vadă cum merge preparatul prânzului. Femeile erau la muncă. Asculta, fără să audă ce i se spunea. Să dorm, aş vrea să dorm, luni, ani de zile! Sunt obosită. Se întoarse în sala cea mare a localului. Se aşează, ca imediat să se ridice. De câteva ori a fost pe punctul să se ducă să-l întâlnească pe Vincent. În cele din urmă, sună telefonul. Ridică receptorul. Aştepta. În receptor se auzeau o mulţime de voci confuze; în sfârşit, i se dădu legătura cu Parisul. Îi răspunse o voce de femeie, căreia i-l ceru pe Réginald. Aşteptă din nou, şi, în cele din urmă, auzi şi vocea lui Réginald. Pentru o clipă, nu ştiu ce să-i mai spună. Se aşează. Apoi îi explică situaţia lui Vincent, cu minimum de cuvinte. Réginald nu părea a fi surprins de ce-i spunea. Medicul îi spusese că Vincent ar putea să aibă o recădere după ultima sa criză depresivă. Dar de data asta e grav. Jenny se enervă. Se miră şi ea de tonul dramatic pe care-l adoptase. Un client, în spatele ei, asculta. Se întoarse; clientul plecă. Réginald era în continuare calm; şi foarte distant. O întrebare pe care e obligată s-o pună. Şi dacă se sinucide? Un moment de tăcere la celălalt capăt al firului. Apoi vocea puţin cântată care reluă firul discuţiei. „E suficient să-i spuneţi că am să vin eu." „Da, dar când?" „Voi fi acolo poimâine." Din nou se auziră alte voci pe fir. Scurte cuvinte de adio. Puse receptorul la loc. „E suficient să-i spuneţi că am să vin." O să fie acolo poimâine. Uşurată, mai optimistă. O să fie în alte mâini, mâini familiare, şi poate că Vincent îşi va regăsi plăcerea de a trăi. În ceea ce o priveşte, ea a eşuat. Îl chemă pe chelner şi scrise câteva cuvinte pe un colţ de hârtie: „Réginald va fi aici poimâine."

— Du-i asta domnului Vincent, îi spuse ea.

XII

Vincent încerca să se agaţe de imaginile trecutului. Să apuce una pe care s-o păstreze bine închisă în colivia minţii. Dar ele continuau să defileze. Uneori se înghesuiau, se amestecau, îşi pierdeau contururile clare. În starea în care sunt, când nu mai ştiu dacă dorm sau sunt treaz, imaginile, acum colorate, ca imediat să devină cenuşii, îşi continuă defilarea lor fără sfârşit. Impresia că totul se petrece în afara mea, şi cu toate astea, că lucrurile acestea mă privesc. Merg printr-o pădure. La capătul ei, undeva, departe, un minuscul punct luminos. Trebuie să ajung în acel punct; cineva mi-a poruncit s-o fac. Şi eu merg, fără să ajung vreodată. Aceeaşi imagine, toată viaţa mea, încă din copilărie. În dormitorul pensionului, la Dreux: în fiecare noapte, acelaşi vis. Pădurea, şi eu care merg. Aşteptam toba care ne trezea, pentru a mă elibera. Număram până ce sunetul ei răsuna în curtea tristă a pensionului. Şi mereu aceeaşi pădure. Acum am regăsit-o, e neschimbată. Şi mereu cineva, căruia nu-i văd chipul niciodată, şi care îmi dă ordine imperative.

Vincent ghicea contururile camerei în penumbră. Obloanele sunt închise, şi perdelele trase. De două zile, nu mai ştiu dacă e zi sau noapte. Trebuia să se izoleze de timp şi de manifestările sale. Să nu mai ştie dacă e timpul soarelui, sau al nopţii. Se întoarse în pat. Îi era cald. În poziţia asta, cu faţa îngropată în cearceaf, imaginile se mai estompează.

Curând, nu va mai fi decât o posomoreală odihnitoare, un deşert al imaginilor. Şi apoi, foarte repede, frica de acest deşert, şi o altă nelinişte, care urcă în el. Trebuie să-şi reia vechea poziţie. Vincent a învăţat să-şi pună capul pe pernă într-un anumit fel. Acum e culcat din nou pe spate. Tavanul; trebuie să-l ghicească în întuneric. Grinzile întunecate, şi, între ele, albul varului. Să încerce să alunge imaginea pădurii. Să lupte să rămână în această semicomă, în care nici un fel de gând bine închegat să nu-şi facă

apariţia. Simte furnicături în picioare. O frământare. Dacă aş putea fi bolnav, cu adevărat bolnav. Un alibi pentru a putea rămâne în pat. E atâta linişte în cameră, nimeni nu mi-o tulbură. Umbre se vor agita pentru a mă îngriji, sau vor vorbi cu voce scăzută. Să poţi să-ţi alegi boala. Îşi ascultă câteva clipe bătăile inimii. Erau regulate şi uşoare. Pândindu-şi corpul. Undeva, în trupul meu; poate că se pregăteşte o boală, poate îşi face preparative de atac, de instalare; îşi pregăteşte triumful. O bună şi adevărată boală. Ca în copilărie. Să se scoale puţin suferind şi să rămână în continuare în căldura aşternutului. Să asculte cu nespusă bucurie zgomotele de afară: toboşarul, clopoţelul recreaţiilor şi acel murmur ascuţit de voci de copii în curtea unui colegiu, iarna. Zgomotul i-a revenit brusc în amintire, puternic şi fremătător. Ţipetele puştilor, clopoţelul, şi imediat după aceasta, o atotcuprinzătoare linişte. Infirmeria mirosind a infuzie de muşeţel şi a dezinfectant. Un bun miros dulceag, de adăpost. O fortăreaţă de mirosuri contra lumii celorlalţi. Şi bătrâna infirmieră. Se numea doamna Robert. Avea nasul roşu. Citea tot timpul acelaşi almanah; văd şi acum coperta: cu o ghirlandă de flori şi de fructe. Clopoţelul sună din nou. Trebuie să fie cel al reflectoriului. Din nou paşi pe caldarâmul curţii. O voce autoritară. Liniştea. Să-şi găsească o boală acceptabilă. Să se fixeze asupra acestei idei. S-o şlefuiască, s-o pună la punct. Dar, ca de fiecare dată, efortul e în zadar. Deraierea aproape imediată a gândurilor şi senzaţiilor. Cuvântul exact. Deraiez. Imaginile mele deraiază. Se derulau bine, credeam că vor forma foarte repede un ansamblu coerent şi inteligibil. Numai că ele deraiază, se pulverizează. Şi totul devine confuz, şi toate se ciocnesc. Să urmăreşti o idee, şi s-o pierzi aproape imediat. Şi să te găseşti în faţa unor ţăndări de idei. N-o să mai fiu bolnav. Nu voi mai putea să-mi aleg vreodată boala. Altădată puteam. Eu decideam răcelile, la nevoie chiar gripele. Ştiam cum să fac să rămân două sau trei zile la infirmerie. Descântam bolile. Le fascinam. Poate că puştii au la dispoziţia lor farmece? Şi apoi şi le pierd, nu le mai ştiu, sau nu le mai pot folosi. Le e frică să nu fie ridicoli, să nu fie consideraţi neserioşi. Îl dor picioarele. Dorinţa de a se ridica. De a face câţiva paşi. Dar, chiar în momentul în care voia s-o facă,

paralizia. Asta se poate întâmpla dintr-odată. Dacă aş fi cu adevărat paralizat. Nu mi-ar mai rămâne în viaţă decât gândurile. Undeva, era un bătrân domn în starea asta. Paralizat, ţeapăn în scaunul său cu rotile, mişcându-şi numai ochii. Toate viaţa îşi găsise refugiul în ochi. Cu o privire insuportabilă, dură şi imploratoare, în acelaşi timp. La pândă, văzând tot. Aşa ar trebui poate să fie adevărata paralizie. Ştiind că nu mai poţi face nimic. Un refugiu. O situaţie în sfârşit clară. Cineva mergea pe drumeagul din spatele casei. Paşii se opriră. Cineva voia să intre în casă. Vincent nu voia. Asculta cu atenţie. Dar paşii se îndepărtară din nou, se îndepărtară şi se stinseră. Să se gândească la boală. Se concentră. O clipă de gol, şi apoi, ameţeala. Totul se învârte, şi se învârte în gol. Apoi se opreşte. O mare calmă. Ce scaldă ţărmul. La New York, văzuse o păpuşă. Într-un magazin, foarte departe, în East Side. Un curcan din cauciuc, cu automatul întins. Automatul scuipa gloanţe. Avea pe undeva un mecanism care făcea asta. Am luat-o cu mine la hotel. Réginald s-a jucat cu ea mai mult de o jumătate de oră. Păpuşa e acum la el în cameră, scuipându-şi gloanţele. După care, dintr-o dată, începe să se destrame. Pare că se prăbuşeşte. Slăbeşte, începe să semene cu un burete, apoi cu un fantastic animal al profunzimilor marine: apoi, neantul. Groapa şi vârtejul. Să se mişte din nou. O senzaţie de sete, o nerăbdare în trup, mereu aceeaşi. Vreau să mă ridic. Îndoi un picior. Dar prevăzu gestul pe care voia să-l facă. Se văzu aşezat, apoi în picioare, văzu mişcările picioarelor şi braţelor, apoi ale întregului corp. Oricum, asta n-are nici un sens şi nici un fel de finalitate. Aproape uşurat la ideea de a nu se mai ridica. Gloria era întinsă pe acelaşi pat, aproape în aceeaşi poziţie. Ea era moartă, nu mai trebuia să se ridice. Chipul îi era senin, chipul celui care în sfârşit a rezolvat toate problemele: să te culci, să te scoli... Ce-i, totuşi, moartea? Sigur nu-i somnul. Ultimul somn, cum se spune. Trebuie să fie ceva mai mult decât asta. Mai rotund, mai complet, ceva care te înfăşoară şi te ţine la adăpost. Ce-i moartea? Ar putea fi foarte bine numai cuvintele care-ţi răsună în minte, care vibrează până-şi pierd întreaga semnificaţie. Ce-i moartea? Ar putea fi începutul unui cântec în care se contopesc toate. Cuvintele

sunt saci, foarte uşor de golit. Odată căzut totul, nu rămâne decât învelişul. Cu aceste învelişuri te poţi şi juca. Un joc gratuit. Ce-i moartea? Gloria avea un chip de mătase. Un fel de hârtie japoneză. Un prieten îi scria, de mult, pe hârtie de mătase. Era acelaşi material. Când eşti mort, devii de mătase. Ce este moartea? Copiii aşezaţi, răspunzând toţi deodată. Învăţătorul e în faţa tablei, cu o cretă în mână, demonstrând ceva. Pe profesorul său de greacă îl chema Colomb. Urla la ei, cel puţin o dată pe oră. Atunci devenea violet la faţă. Se numea Colomb. Clopoţelul va suna din nou. Ce seamănă cu moartea? O şaretă trece hurducându-se pe lângă casă. Un indicativ al unui post de radio, mereu acelaşi. Vincent îşi încrucişă mâinile pe piept. Atitudinea unui mort. Cu ochii închişi. Visez la moartea mea. Ora de greacă s-a terminat. Îmi place greaca. Poţi scrie ce-ţi trece prin cap, că oricum nimeni nu va înţelege. Închipuia litere greceşti. Cum s-o fi scriind moarte, în greceşte?

„Într-o zi, s-ar putea foarte bine ca asta să ni se întâmple. Să murim amândoi, în aceeaşi clipă, într-un accident de maşină." Ea spunea asta, aproape cu satisfacţie. Adevărata soluţie a tuturor problemelor, a tuturor dificultăţilor. O clipă, chipul Jeannei, surâzător şi neted. Avea mereu chipul surâzător şi neted. Şi această dorinţă de a muri. Toată viaţa învârtindu-se în jurul morţii sale. „De la o anumită vârstă trebuie să-ţi vezi moartea" Citat din Réginald. Réginald şi-o fi visând moartea? Visându-ţi moartea, nu înseamnă cumva să ţi-o ratezi? Preocuparea de a avea o ieşire cum trebuie de pe scena vieţii. Semn de sănătate, de vitalitate. Vincent îşi schimbă poziţia. O să reînceapă circul. De nopţi şi nopţi. Acum şase luni, în clinica aceea din Saint-Cloud. Prima mea depresie, acelaşi lucru, dorinţa de a sta culcat, aceleaşi imagini fugare, aceleaşi meditaţii avortate. Şi medicul, la căpătâiul meu, cu o ciudăţenie de voce şoptită. „O cură de somn, ar fi o soluţie... O să încercăm". Şi, după cură, aceeaşi senzaţie de gol. „Uneori, asta mai dă şi greş", spune el, cu aceeaşi voce şoptită. Şi chipul impasibil, de ceară, al medicului. Şi obiceiul de a-şi scărpina podul palmelor. Réginald venea zilnic „Trebuie să te obişnuieşti cu tine însuţi, ai avut un moment de neatenţie, te-ai pierdut..." Iar Vincent surâdea. Această bizară idee, a unui

om care se uită, se pierde, se caută şi nu se regăseşte. O versiune a omului care şi-a pierdut umbra. Asta era? Puţin, nu prea mult. În orice caz, toate interpretările date depresiei sale erau potrivite. De acord, adeseori, cu Réginald. Uneori, scurta senzaţie că este în defazaj cu ceilalţi. Momentul în care totul îşi pierde semnificaţia. Momentul în care te întrebi ce rost are vocea asta, ce înseamnă cuvintele acelea, de ce chipul ăsta şi ce rost au chipurile alea. Momentul în care ansamblul unui nas, a doi ochi, al unei guri şi a două urechi nu mai au semnificaţia unui chip, de fapt, nu mai au nici o semnificaţie. Defazat chiar cu el însuşi, surprins de propriul gest al mâinii luând o ţigare, şi neînţelegând pentru ce. Réginald a văzut bine. Impresia că se pierde, din neatenţie, de a se căuta fără să se poată regăsi. Réginald a insistat să-i schimbe camera, în sanatoriul de la Saint-Cloud. Nu mai putea suporta zidurile prea albe, şi reflectat de albul acelor ziduri, chipul unui Vincent foarte şters şi prea abstract. Căruciorul care aducea mâncarea scârţâia. Era înaintea curei de somn. După aceea, erau alte zgomote care se repetau cu o extremă fidelitate. Să-şi uite de el, să se piardă, şi să fie apoi la început surprins, puţin vexat, apoi înspăimântat. Sunt din nou pe cale să mă pierd, şi lucrul acesta nu mă mai înspăimântă. Din contră, o doresc din adâncul sufletului. Dar să fie definitivă. Depresie nervoasă, breakdown, astea sunt cuvinte frumoase. Toată lumea e mulţumită să le audă şi să le pronunţe. La început, şi lui îi plăcea să le repete în şoaptă.

„Trebuie să te obişnuieşti cu tine însuţi", mereu vocea duioasă a lui Réginald. Probabil că era adevărat. Sau poate că nu. Să mă reobişnuiesc cu tulburările mele? Şi celălalt psihanalist, cu cap de fachir: „Vă sufocaţi, pentru că aveţi sentimentul că viaţa este inutilă, dragă prietene. Chiar este inutilă; problema este că trebuie s-o ştii, şi să te obişnuieşti cu ideea." Genul de conversaţie mondenă pe care Vincent îl căuta de atâta amar de vreme. Psihanaliza pentru asta era făcută... Să-l obişnuieşti pe pederast să fie pederast, şi pe Vincent să fie Vincent. Formule care ajungeau să-i excite spiritul pentru câteva zile. Şi care se evaporau foarte repede. Să ştii de ce Vincent nu se obişnuieşte să fie Vincent. Şi apoi să găseşti remediul: obişnuieşte-l pe Vincent cu Vincent. Un psihanalist bun,

bineînţeles. O încercare. Un om grav şi trist. Trăia într-un apartament hidos. Vincent gândea că era de bun augur, fără să ştie prea bine de ce. O oră întins pe divan. În spate, bărbatul grav care nu spunea nimic. Şi Vincent care vorbea. Un an, de trei ori pe săptămână. Avea, dintr-o dată, un ţel. Cele trei întâlniri, care trebuiau pregătite. Viaţa mea are un sens, să-mi povestesc viaţa. La capătul unui an, omul grav se declară neputincios. Şi Vincent mirat. Avea un ţel în fiecare săptămână şi, dintr-o dată, fără ţel, fără divan, fără bărbat grav, şi totul era ca înainte. Vincent nu se obişnuia de fel cu Vincent. Se vede treaba că m-am înşelat. L-am considerat pe psihanalist ca pe un croitor la comandă. Sunt puţini croitori buni. Sufletul se croieşte greu, e o materie foarte îndărătnică. „Du-te să-l consulţi pe Hoffman la New York, e cel mai mare, spunea o prietenă a lui Réginald; el m-a salvat" Într-o zi, la New York, îl întâlneşte din întâmplare pe Hoffman. La un „party" Spunea: „Tehnica mea e reamorsajul" Repeta asta tot timpul. Bea lapte amestecat cu rom. Mesteca migdale prăjite. Avea aerul unui iepuraş. Şi dintr-o dată Vincent izbucni într-un uriaş hohot de râs. Trebuia să găsească şmecheria. Exista o şmecherie pentru toate. O cheie pe care am pierdut-o şi pe care trebuie s-o regăsesc. Cheia pentru mine însumi. Vincent se ridică într-un cot.

Uşa de la intrare se deschise. Cineva traversa camera cea mare de la parter. O voce îl strigă pe Vincent. Nu recunoscu la început vocea. Se auzi din nou strigat. Acum Vincent îşi dădu seama că cel de jos era Régnier. Nu avea chef să-l vadă şi, în acelaşi timp, curios să vadă ce-i cu el.

— Cobor, îi zise Vincent.

Efortul să se scoale, să-şi pună un halat. O privire în oglindă. O lovitură de pumn. Şi capul, care i se învârte puţin. Se agăţă de balustradă pentru a putea coborî scara abruptă din lemn. Régnier era în picioare, în mijlocul camerei. Fuma. Nu se întoarse când Vincent apăru în capătul scărilor.

— Jenny ţi-a cerut să vii să mă vezi? îl întrebă Vincent.

Régnier se întoarse.

— Ea e de vină. Şi, în plus, aveam chef să fin să te văd.

— Curiozitate?

— Dacă vrei...

Vincent era agresiv: Se întreba de ce, şi vedea că nu se poate stăpâni. Avea impresia că Régnier îl pândeşte. Se aşezară amândoi în fotoliile din faţa căminului. Régnier în marele fotoliu extensibil.

— Gloria a murit în fotoliul ăsta, îi spuse Vincent.

Régnier nu reacţionă în nici un fel la cuvintele lui. Un vicleşug, pentru a putea să-l studieze mai bine pe Vincent.

— Şi ce ţi-a spus Jenny?

Régnier făcu un gest vag. Căuta o scrumieră să-şi stingă ţigara şi sfârşi prin a o arunca în cămin.

— Mi-a vorbit despre un fel de depresie...

— Când ai vorbit cu ea?

— În dimineaţa asta.

— Una peste alta, ai venit să mă vezi... După asta, vei face un raport pentru Jenny, apoi...

— Dacă pot s-o liniştesc pe Jenny, am s-o fac, zise Régnier.

— Crezi că are nevoie să fie liniştită?

— Aşa s-ar părea, zise Régnier.

Surâse, cu rictusul său de craniu jupuit. Vincent tăcu din nou. Impresia jenantă că a greşit, că este puţin ridicol.

— Şi ce aştepţi de la mine? îl întrebă brusc pe Régnier. Să vorbesc, să povestesc?

— Pentru început, aştept să-mi oferi ceva de băut. Mi-e sete.

— Whisky?

— Nu, bere, dacă ai.

Vincent se duse să caute sticlele în frigider. Reveni. Régnier rămânea în continuare nemişcat. Vincent îi turnă de băut. Se aşeză la locul lui, în faţa lui Régnier.

— Nu ştiu de ce sunt agresiv cu tine astăzi, zise el. Îşi trecu mâna peste frunte.

— N-am chef să văd pe nimeni. Probabil că ăsta este motivul...

— Te înţeleg.

Ochii lui Régnier sunt vii, scrutători.

— Problema este simplă. În mare, noi ne-am simpatizat. N-avem nevoie unul de celălalt. Excelentă situaţie de a ne putea ajuta unul pe celălalt, nu găseşti?

— Şi ce-am putea face?

— În ce mă priveşte, habar n-am... Am ajutat o mulţime de oameni în viaţa mea. Nu într-un fel obişnuit,

nefăcându-le servicii, sau fără dovezi de ataşament, nu...

Se opri pentru o clipă.

— Ci simplificându-le problemele, şi nimic mai mult... Un mod de a mi le simplifica şi mie, de altminteri.

— Necazul, în ceea ce mă priveşte, este că nu am probleme, sau, dacă vrei, am mult prea multe probleme... E ceva atât de confuz...

Régnier bău. Apoi puse la loc paharul. Vincent urmărea mişcarea mâinii lui Régnier.

— O întrebare simplă, şi probabil idioată, zise Régnier. Ce-ai de gând să faci în zilele următoare?

Vincent avu un fel de rânjet. Ridică din umeri.

— Nimic.

— Chiar nimic?

— Chiar nimic!

Vocea sa devenea mai puternică şi mai sacadată.

— Am rămas în pat două zile, trăindu-mi coşmarurile.

— Şi speri s-o continui tot aşa?

— Nu, bineînţeles. O idee puerilă, de genul: mă culc şi nu mă mai trezesc.

— Văd.

— Şi toate astea, pentru că mi-e frică.

Régnier se tot agita în fotoliu. Îşi încrucişa picioarele.

— Vrei să spui, sinuciderea? De ce?... În mare, bineînţeles.

— În mare?... Pentru că nu mai am chef de nimic. Am mai avut deja o criză depresivă, acum patru luni. Acum e acelaşi lucru.

Făcu un gest larg cu mâna. Inexplicabilă şi ruşinoasă frică, ce-l făcea furios şi mizerabil.

— Suntem cu toţii de aceeaşi parte a baricadei, zise Régnier.

Îl privi pe Vincent.

— Şi totuşi, eu cred că sinuciderea ar fi cea mai bună soluţie.

Vincent tresări. Îi aruncă o privire lui Régnier: acesta nu glumea. Şi Vincent fu brusc cuprins de mirare, de-a dreptul jignit.

— Cu condiţia, bineînţeles, ca motivele pentru care ai de gând să te bagi în rahat sunt necondiţionate.

Liniştea. Vincent îşi rumega furia. Nu mai avea nici un chef să moară.

— Pe vremuri, aşa se petreceau lucrurile astea la chinezi, zise Régnier. Un tip avea toate motivele să moară, dar îi era frică să-şi pună laţul de gât. Se ducea la cel mai bun prieten al său, să-i explice toate acele motive serioase pentru care voia să moară. Şi, prieteneşte, amicul îl omora. Astfel îi făcea un mare serviciu. Presupun că aşa se petreceau lucrurile.

Régnier era din ce în ce mai serios. O clipă, stăpânit de ideea nebună că Régnier o să scoată din buzunar un cuţit sau un pistol, şi o să-l ucidă.

— O lecţie de civilizaţie, căci, în cele din urmă, frica de sinucidere e o simplă reacţie viscerală. În timp ce marea porcărie... metafizică... Cum nu trebuie să amesteci niciodată spălătorul de vase cu prosoapele...

Restul frazei rămase în aer. Régnier îşi aprinse o altă ţigară.

— N-o să merg până acolo încât să-ţi spun că-ţi stau la dispoziţie pentru această mică operaţie. Nu-ţi sunt aşa de bun prieten... Dar, în sfârşit, e o cale de urmat, nu ţi se pare?

Vincent clătină din cap.

— Pentru că eu cred că ai motive foarte serioase, zise Régnier.

— Crezi că ştii despre ce este vorba?

— Îmi imaginez, asta-i meseria mea. Te cunosc prea puţin, dar suficient ca să ştiu cât de departe ai mers cu luciditatea în autoanaliza propriilor trăiri.

— Am încercat...

— Şi ai ajuns la un impas... Vechea poveste... Am trăit această experienţă.

— Şi ai reuşit să te descurci?

— Şi încă cum!

Régnier făcea pe bufonul. Pentru ca brusc să redevină serios.

— Da, am reuşit să ies din impas. Am terfeloagele mele: ţap ispăşitor, hală de vechituri, ladă de gunoi, cum vrei să le spui... Şi apoi, un oarecare chef de viaţă. Tu, nu?

Îl întreba pe tonul cu care l-ar fi întrebat: „Vă plac potârnichile cu varză?"

— Nu, zise Vincent... la început, mă simţeam bine cu Jenny.

— Ce are a face cu problema ta?

— Nimic, e un simplu detaliu... Era atât de bine. În libertate, plăcerea... Da... Şi apoi, ceva s-a rupt în mine. Şi nu ştiu de ce... Şi apoi, după...

— După ce?

Régnier întreba, încordat, brusc pasionat de subiect. Acum voia să ştie.

— După aceea, la Barcelona, s-a ales praful de tot. Visul meu era putred în interior.

— Frumos spus.

— Adevărul. O femeie de marmură, puternică, liberă, şi, dintr-o dată: nimic, un suflet în derivă; căzuse masca. Şi eu eram îngrozit. Ea îmi semăna. Şi asta n-am mai putut suporta.

— Eşti sigur că nu cauţi oglinzi în ceilalţi?

— Nu... Şi drama, Régnier, drama...

Se opri, căutându-şi cuvintele. Régnier era tăcut. Vincent îşi ridică privirea.

— Drama constă în faptul că sunt sigur că a făcut-o în mod intenţionat.

— Cum: intenţionat?

— Vreau să spun... Ea e aşa cum am văzut-o prima oară. Adică întruchiparea forţei, libertatea însăşi... A jucat toată comedia asta a naufragiului.

Se opri din nou.

— A jucat-o ca să mă distrugă... Sunt foarte sigur de asta.

Régnier surâse.

— Interesant, ca ipoteză.

— Dar nu-i o ipoteză...

Vincent se enervă, şi se enervă că se enervase.

— Ai motive să spui asta?

— Cum adică, motive?

— În fine, să admitem că totul ar fi adevărat... Şi dacă ea a jucat toată comedia asta numai pentru a se face egala ta?

— A ratat efectul.

— De acord, dar n-a făcut-o din ură, din ostilitate. Poţi înţelege asta?

— Nu, ea simte nevoia să distrugă... Se crede diavolul. Într-o zi, chiar mi-a explicat asta... S-a jucat de-a diavolul... Ei bine, a câştigat.

— O urăşti?

— Da.

— Semn bun.

— Ipoteza mea, cum zici tu, nu-i deloc absurdă, zise Vincent, aproape în şoaptă.

— Dar nici n-am afirmat contrariul... N-o cunosc aşa de bine pe Jenny. Vreau să spun că n-am avut încă ocazia s-o cunosc cu adevărat. Dar aparenţele o arată ca pe o fiinţă liniştitoare.

Vincent se ridică şi făcu câţiva paşi prin cameră.

— Credeam că mă va vindeca şi mă va salva.

Régnier îl privea mergând prin cameră. La fiecare trecere, Vincent evita marginea covorului.

— Eroare! exclamă Régnier. Nimeni nu poate face ceva pentru altcineva. Şi apoi, între bărbaţi şi femei...

Se opri. Se pregătea să se lanseze într-unul din lungile sale discursuri. Neliniştitoare.

— Se poate formula o altă ipoteză, zise el, în cele din urmă. Jenny ţi-a apărut sub adevăratul ei chip... să zicem, la fel de nenorocit ca şi al tău. Asta nu trebuie să te mire.

— De ce?

— Vreau să spun: nu-i nimic de mirare în cele ce ţi-a povestit. Sunt lucruri care se întâmplă între cei loviţi de aceeaşi nenorocire. Naufragiaţii se unesc pentru a-şi împărtăşi naufragiul lor.

Vincent se opri din mers.

— Nu eşti de acord cu această ipoteză?

— Nu ştiu ce să spun.

— E un fel de jansenism subadiacent în raporturile interumane. Sunt din ce în ce mai convins de lucrul acesta. Meritäm ceea ce ni se întâmplă, meritäm pe cel pe care-l întâlnim, pe cel pe care-l iubim... Şi în sensul bun, ca şi în sensul rău.

— Poate, făcu Vincent.

Îşi reluă plimbarea lentă prin cameră.

— Ai, fără îndoială, dreptate, zise Vincent. Dar, într-un anumit sens, mă aranjează s-o urăsc pe Jenny.

— Înţeleg.

Vincent veni şi se aşeză în faţa lui Régnier.

— Într-o zi, când eram pe vasul lui Bryant, mi-ai vorbit despre paranoia...

— Aşa este.

Régnier, la câte discursuri de genul acela ţinuse, nu-şi mai aducea aminte.

— În concluzie, despre oricare idee fixă care te-ar putea ajuta să-ţi suporţi viaţa.

Régnier aştepta urmarea. Vincent avea fruntea încruntată. Simţea nevoia să se explice.

— Asta-i toată povestea mea. Atâţia ani, o lungă duzină de ani, am avut ideea mea fixă. Sculptam, eram fericit să pot sculpta. Nu mă gândeam decât la asta. Vreau să spun: era coloana vertebrală a întregii mele vieţi. Şi apoi, puţin câte puţin, revelaţia, din zi în zi mai dureroasă, că nu mai am nimic de spus, sau, mai degrabă, că nu am avut niciodată în mine mijloacele de a exprima ceea ce voiam să spun.

Régnier dădu aprobator din cap.

— Şi pentru a termina, abandonul tuturor lucrurilor. Şi al sculpturii, şi al ideii fixe. Şi de atunci, nimic. Dacă nu pun la socoteală încercările şi eşecurile.

— Ce fel de încercări?

— De tot felul... Dragostea: să te arunci cu capul înainte şi să ţi-l spargi.

— Şi mai ce?

— Abrutizarea... Alcool, droguri...

Régnier surâse

— Bineînţeles, e clasic, zise Vincent. O să-mi spui acum că suntem tot acolo, de unde am pornit...

— Fără mine, zise Régnier. Mă înşel sau am dreptate, m-am descurcat în aşa fel încât să mă consider întotdeauna un bun scriitor.

Un moment de linişte. Cu vârful pantofului, Vincent trasa imaginare figuri pe covor.

— Şi Jenny unde se află în toată încâlceala asta? întrebă Régnier. Tentativă de amor nebun, sau ce?

— Nu... Mă gândeam că ea o să-mi redea cheful de viaţă. Cum să-ţi explic?... Prin practică zilnică...

— Văd.

— M-am inhibat, asta e adevărat. În mine, ceva e mort, şi asta definitiv.

Régnier îşi freca mâinile.

— Analiză perfectă, zise el. La prima vedere...

— Sunt sigur de ceea ce spun.

— Atunci nu există soluţie.

Régnier a lăsat să cadă concluzia, seacă, tranşantă, ca o ghilotină.

— Mă gândesc că vei putea suporta adevărul acesta, nu? Bilanţul este simplu: luciditate imposibilă, idee fixă defunctă, abrutizare imposibilă... Nu mai rămâne nimic.

Régnier încercă un surâs.

— Aveam odată un cretin de prieten marxist care pretindea că muncitorii n-au nici un fel de nevoie de psihanaliză... Nu ştiu de ce-ţi spun asta. Scuză-mă.

— Psihanaliza?

Vincent ridică din umeri.

— Am încercat, şi am dat greş.

— Cred că nu e necesar pentru tine. Şi apoi, nu-i un desfăcător de conserve... Pot să-ţi pun o întrebare?

— Da...

— Între ultima ta criză de depresie, şi, să zicem, noua, şi înainte de a o cunoaşte pe Jenny, cum te simţeai?

— Îmi imaginam foarte bine viaţa, să spunem: zilnic îmi făceam treaba obişnuită, cea de toate zilele, fără idee fixă.

— În realitate?

— În realitate.

— Şi Jenny a dărâmat totul la pământ... Şi pretinzi că a făcut-o în mod intenţionat.

— Da, în ciuda celorlalte ipoteze ale tale.

— În ce scop?

— Nu ştiu... pentru a mă domina mai bine, poate... Pentru a se juca de-a diavolul care înhaţă un suflet.

Régnier ridică ochii spre cer, şi Vincent îl surprinse.

— Ştiu, tot ce-ţi spun e pueril.

— Absolut deloc!... Puerilitatea, în sine, nu înseamnă nimic. Suntem cu toţii puerili. Importantă e intensitatea sentimentelor pe care le trăim! Şi nimic mai mult.

Se lăsă din nou liniştea între ei. Care dură suficient timp, încât Vincent să devină furios din cauza confidenţelor pe care le făcuse. Cui folosea că se „predase", că se explicase, pentru că, oricum, astea nu făceau în vreun fel „lumină" Încă o frază a lui Régnier, pronunţată nu se mai ştie când: „Din discuţii nu izvorăşte niciodată lumină."

— De ce i-ai telefonat lui Réginald? îl întrebă Vincent.

— Jenny i-a telefonat. Mie mi-a cerut numai un sfat.

Eu cred că e cea mai bună soluţie. Réginald îţi este prieten, nu?

— Ce ştii tu despre asta?

Régnier făcu un gest a lehamite.

— În fond, nimic... Şi de altminteri, puţin îmi pasă.

— E aşa de uşor să-ţi ghicesc gândurile!

Régnier jucă scena mirării:

— Crezi?

— Réginald, pederast... Eu, prietenul său; deci, şi eu pederast... Un silogism de felul ăsta.

— Interesant, făcu Régnier. Cu toate astea, ţin să-ţi atrag atenţia că am obiceiul să judec problemele cu mult mai serios decât s-ar părea.

Se ridică.

— Cu mult mai serios, repetă el.

— Iartă-mă, zise Vincent. Nimeni nu suportă martori la prăbuşirea lui.

Régnier îşi înclină capul dintr-o parte în alta. Părea că îi lua măsurile lui Vincent, ca pentru a-l desena.

— Réginald o să vină; o să plec cu el, şi astfel, totul va fi spus.

Vincent vorbea cu o voce surdă. Ridică din umeri.

— De ce nu?

Se apropie de Régnier.

— Şi toate astea, ştii de ce? Din cauza Gloriei, prezenţa ei aici, toată povestea ei cu Pinero, moartea ei... totul... Reîntors de la Barcelona, primul lucru pe care l-am făcut... Ştii care a fost?

Liniştea. Şi apoi vocea surdă a lui Vincent, care-şi reluă firul gândurilor.

— Am scos toate litografiile lui Pinero şi le-am privit ore întregi. Da, ore întregi, pentru că încercam să regăsesc mesajele. Mesajele pe care ea le descifra. Evident, eu nu le puteam înţelege.

— Réginald cunoştea nebunia Gloriei? îl întrebă Régnier.

— Bineînţeles.

— Ştia că ea trebuia să rămână cu tine în casă, pe perioada şederii tale aici?

— Da. Chiar el i-a scris. De ce mă întrebi toate astea?

— Aşa. O simplă întrebare pe care mi-o pun.

Régnier era cu mâna pe clanţa uşii. Voia să iasă. O atitudine teatrală. Comediantul care va rosti marea tiradă, ce trebuie să reanime piesa. Şi apoi, cortina va cădea, pentru a se ridica, făcând să apară un nou decor.

— De ce, cunoscând situaţia, Réginald n-a făcut nimic deosebit pentru a te pune în legătură cu Gloria, mai ales că ştia starea ta psihică?... Acum înţelegi ce vreau să spun?

Vincent îl privea, fără să înţeleagă la început, pentru ca apoi, brusc, să exclame:

— Dar eşti de-a dreptul nebun!

— Nu, simplă ipoteză, şi de-a dreptul seducătoare.

— De-a ce anume te joci? îl întrebă Vincent.

— Eu nu mă joc: eu caut.

Régnier deschisese uşa. Şi părăsi camera în grabă. Vincent rămase, cu un aer idiot, în faţa uşii închise. Acum avea şi el impresia că era timpul să cadă cortina. Numai că după, nu mai urma nimic. Rămăsese singur pe scenă, şi piesa continua. Cortina nu va cădea. Şi poate că nu va cădea vreodată. Vincent făcu câţiva paşi. Timp, pentru a găsi replica următoare. Să-şi tragă sufletul, înainte de a începe marele monolog. Căci e momentul marelui monolog. Momentul în care totul îl împresoară, îl răneşte, îl sufocă. Jenny, fără îndoială; Réginald, de ce nu? E suficientă o altă iluminare pentru ca, brusc, lucrurile să aibă cu totul alt sens.

— Prima oară. Acum şapte ani. Toate gesturile calculate şi intonaţia dulce a vocii lui Réginald. Ochii săi cercetători care nu te scăpau din privire. Din primele momente, o privire posesivă, care vrea să domine, să te ţină în gheare. Şi, imediat, întrebările lui. Acel dar care-l avea de a face pe toţi cei pe care-i întâlnea să-şi povestească viaţa. Nu se ştie niciodată, poate că în cele din urmă va găsi o viaţă interesantă pentru el. Şi Vincent, care căzuse în cursă. I-a povestit totul despre el. Şi a pus toată înţelegerea dorită în povestea sa. Réginald dădea din cap, atent şi compătimitor. E uşor, acum, să măsori falsitatea acestei compasiuni. Şi acele fraze, bine unse, care-l făceau să reia confidenţele. Fără a avea aerul că asta urmărea. „Suntem atât de asemănători" Acea obscură bucurie de a găsi, în fine, pe cineva cu care să fii pe aceeaşi lungime de undă. Să se simtă asemănători. Réginald, din când în când, închidea ochii, ca pentru a putea asculta mai bine.

„Pot să te ajut, în orice caz, vreau s-o fac; e o întâmplare foarte rară" Au fost suficiente două ore. Două ore amărâte. Şi pentru Vincent, într-adevăr, întâmplarea devenise foarte rară şi miraculoasă, un fel de farmec. S-au despărţit. Vincent se îndepărta, pe bulevardul Saint-Germain. Réginald, cu un surâs în colţul buzelor. Vincent mergea cu paşi mari, cu un fel de bucurie în suflet, pe care n-o mai cunoscuse vreodată. Nu încerca să şi-o explice, să-i ghicească natura. Mergea şi era fericit. Şi apoi, în săptămânile, în lunile care au urmat, toate acele întâlniri care păreau a fi toate născute din întâmplare. Vincent ştia acum că ele erau pregătite, aranjate cu extremă grijă. Aceleaşi teme reveneau mereu în discuţie. Acel ajutor pe care i-l oferea, un ajutor vag, niciodată precizat, dar de aceea cu atât mai preţios. Şi, de fiecare dată, impulsul dat de Réginald. Care făcea să reuşească o afacere, sau pentru a rezolva o problemă secundară a lui Vincent. Apartamentul pe care îl căuta, şi pe care Réginald îl descoperise foarte repede. Maşina pe care tot Réginald i-o procurase. Şi toţi oamenii pe care Réginald îi prezenta, şi care toţi brodau pe aceeaşi temă: „Réginald poate să vă ajute; vă asemănaţi atât de mult!" Luni de zile, voci, mereu aceleaşi, care repetau aceleaşi fraze. Şi, insensibil, Vincent, care se înconjura cu o întreagă reţea subtilă de protecţie, de afecţiune. Toate lucrurile deveneau dintr-o dată uşoare. În sfârşit, acea idee, de a scoate împreună o revistă de artă. O asociaţie dorită şi gândită de Réginald. Şi, dintr-o dată, toată viaţa lui Vincent, controlată de Réginald. Toată viaţa, da, chiar şi cea mai secretă. Toate femeile pe care Vincent le cunoscuse în ultimii şapte ani, le cunoscuse la Réginald sau prin intermediul lui Réginald, toate, chiar şi Jeanne. Vincent le făcu socoteala. Nu exista vreuna pe care Réginald să nu o fi văzut, să nu o fi judecat, poate chiar pregătit, înainte de a o fi prezentat lui Vincent. Chiar şi Jeanne. Mai ales Jeanne. Vincent îşi amintea. Réginald era prezent la petrecerea dată de Arnaud. El o adusese acolo pe Jeanne. Să încerce să-şi amintească. Cum a cunoscut-o? Dar memoria e îndărătnică. Fragmente de evenimente, amestecate. Şi acea frază a ei: „Réginald mi-a scris" Ca apoi, câteva zile mai târziu, să se despartă pentru totdeauna. El n-a reuşit să afle niciodată nici motivul, nici

conţinutul acelei scrisori. Şi surâsul timid al Jeannei, pronunţând acea frază, ca şi când ar fi ştiut ceva. Ceva pe care Vincent nu-l cunoştea nici acum. Régnier are, fără îndoială, dreptate. Réginald i-a vorbit, cu multe luni înainte de venirea la Caldeya, despre Gloria, dar niciodată nu i-a explicat natura nebuniei sale. Nu a pomenit niciodată numele lui Pinero. Vincent, înainte de a pleca la Caldeya. „O să vezi, i-a spus Réginald, Gloria e o femeie minunată." Cu un surâs în colţul buzelor. Cu aerul său de Budha trist. „O femeie magică... Numai tu s-o poţi înţelege." De la început, o răbdătoare trudă de păianjen în jurul lui Vincent. O muncă lentă de capturare, cu ajutorul unor mici sugestii, cu drăgălăşenii, cu sfaturi. Dar care era scopul? „În alte circumstanţe, m-aş fi îndrăgostit de tine." Încă o frază a lui Réginald. În alte circumstanţe? Care? Astăzi e prima oară când Vincent îşi pune această întrebare. Niciodată înainte, şi niciodată direct lui Réginald. Încă o frază. Vincent îl aude ca şi cum Réginald ar fi fost lângă el, vorbind cu vocea sa lăptoasă: „În fond, voi sunteţi alergici unul la celălalt, tu şi Jeanne." Şi Vincent foarte mirat. În momentul de cea mai mare pace a relaţiei lui cu Jeanne. Şi apoi, episodul de la clinică. Lungi conciliabule cu medicii. Vidul creat în jurul lui. Şi acea schimbare la clinică. De ce, în plină perioadă de tratament, alegerea unei alte clinici? Pentru Réginald, simple motive de confort. Şi în cealaltă clinică, la Méndon, acel medic dezinvolt care glumea tot timpul. Care nu părea că face altceva decât să-l asculte pe Réginald şi că nu făcea nimic din propria sa iniţiativă. „O depresie nervoasă, dar asta nu-i deloc o dramă! Aş spune chiar că nu-i rău să te defazezi din când în când." Réginald vorbeşte. Vincent simte, pe zi ce trece, crescând dependenţa de acest om care, întotdeauna, fără efort, îl scoate din toate necazurile.

Monologul se oprea acolo. Autorul nu mersese mai departe cu analiza. Lipsă de suflet, pudoare, laconism? Nimeni nu va şti, niciodată. Autorul e mut. Actorul trebuie să se oprească, pentru a-şi trage sufletul. Poate că la asta se gândise şi autorul. Cu toate astea, vor mai fi acte, după acesta. Se va relua, bineînţeles, întrebarea. Pentru asta e făcută o piesă. Vincent se aşează în fotoliul din faţa căminului. Cortina coborâse. De asta era sigur.

Acum trebuia să nu gândească, să nu se mai gândească la toate astea. La ce-i serveşte să se gândească la noianul acela de lucruri? În acelaşi loc, în aceeaşi poziţie, şi Gloria visase, atâţia ani de zile. Ea visase, aşteptând; aşteptase, visând. Calculându-şi şansele pe care le avea să-l revadă pe Pinero. Când se îndoia, scotea litografiile păstrate între coperţile bej, de carton. Le consulta. Un oracol care consulta măruntaiele puilor. Şi întotdeauna măruntaiele îi dădeau dreptate. În acelaşi loc, în aceeaşi poziţie. Şi dacă Régnier a spus adevărul, Réginald e un fel de vrăjitor. Şi el, ca şi Gloria, un oracol. Şi exact o femeie ca Gloria, o poveste asemănătoare aceleia a Gloriei, a fost în stare să mă distrugă pentru totdeauna. Să mă distrugă, fascinându-mă. Şi de ce Réginald n-ar fi întreţinut, exacerbat chiar, nebunia Gloriei? Scriindu-i, trimiţându-i litografiile, astea le ştiu, îmi aduc aminte de ele. El i-a întreţinut nebunia. Poate că Réginald nu s-a gândi la asta. Réginald întreţinând nebunia Gloriei, sau inventând-o, de ce nu? O nebunie, îngrijită ca un trandafir. Réginald, foarte în largul lui în acest rol. Are ceva din aerul unui grădinar. Paşnic şi liniştit, cel mai adesea. Cu gesturi tandre şi discrete, gesturi de pisică. Şi Régnier e la „La Estrella" În acest moment chiar, parcă-l aud povestind întâlnirea cu mine. Jenny ascultă. Régnier povestind mica farsă pe care tocmai mi-a făcut-o. Mereu acelaşi joc; diabolicul joc. Jenny ascultând. Şi Vincent încearcă să-şi amintească chipul lui Jenny, ascultând. Iubeşte atât de mult acel chip. „Povestea lui nu e atât de simplă pe cât pare", spune Régnier. Jenny nu-i răspunde. Jenny nu-l aude, nu mai ştie nimic. Ea nu-l cunoaşte atât de bine pe Réginald. O clipă, se gândeşte chiar dacă Réginald a existat vreodată cu adevărat. Şi dacă nu există? Régnier e cel care spune asta. „Îţi dai seama! Réginald, care de fapt nu există!" Brusc, Jenny e scuturată de un frison; o senzaţie ciudată de frică. Ea are nevoie de realitate, de fapte. „Doar i-am telefonat!" exclamă ea. Dar Régnier surâde: „Asta nu dovedeşte nimic" Îşi comandă un alt rom. E o temă bună. Cu care se poate face fugă şi contrapunct. Un bun exerciţiu mental. De multă vreme nu mai făcuse asemenea exerciţii mentale. Jenny se simte din ce în ce mai cuprinsă de frică. Realitatea care se dizolvă, îşi pierde contururile, linii care fug.

Vincent se ridicase. Brusca dorinţă de a se mişca, de a vedea chipuri şi de a auzi voci. Pentru prima oară în ultimele două zile. Acea greutate de plumb de pe umeri dispăruse. Vă jur că Réginald există. Îşi repetă această frază ca pe o litanie, pe toate tonurile, şi în toate modurile. E în camera sa. Se îmbracă. Se priveşte chiar şi în oglindă, şi o face fără teamă. Vă jur că Réginald există. Fraza care se învârte, care tropăie în mintea sa. Coboară scara. Trebuie să-i explic totul lui Jenny. Trebuie să o fac să înţeleagă. Ea nu e vinovată cu nimic. Cu absolut nimic. Pentru prima oară, de două zile, în mângâierea nopţii. Priveşte şi descoperă totul, ca şi când ar fi prima oară. Puig, în pragul uşii, îşi supraveghează clienţii. Puştii aşezaţi în faţa localului „La Estrella", precum rândunelele pe un fir de telegraf. Cântăreţii, chipurile lor. Şi Daniel, în capul falezei, plantat în faţa vânzătorului de cartofi prăjiţi. Vă jur că Réginald există. Vincent ajunge în faţa localului „La Estrella" Oamenii îi fac semne. În fund, rezemat cu coatele de bar, Régnier, şi, în spatele barului, Jenny care ascultă. Régnier gesticulează. Régnier, cu rictusul său favorit. Régnier vorbeşte. Îşi aprinde o ţigare. De departe, Vincent vede totuşi mâna, care-i tremură. Şi mie îmi tremură mâna, când îmi aprind ţigarea. Vincent făcu un pas. Se opri, apoi se decise şi intră în bar. Un american beat zdrăngănea, ca un urs, la pian. Régnier vorbea încontinuu. Vincent ajunse în dreptul lui. Jenny îl văzu. Făcu ochii mari. Îşi muşcă buza de jos.

— E rândul meu, zise Vincent

Régnier se întoarse, tresărind.

— Un rom-tonic, zise el.

Îşi reveni imediat. Barmanul îi servi. Jenny nu spunea nimic. Vincent încerca să joace scena dezinvolturii. Régnier ridică paharul.

— În sănătatea ta!, zise el, adresându-se lui Vincent.

Vincent îşi ridică paharul

— Probabil voi fi obligat să-ţi mulţumesc, zise el.

— Mie?

— Pentru cele spuse mai devreme în legătură cu Réginald.

Régnier se gândea ce Dumnezeu putuse să-i spună lui Vincent. În sfârşit, îşi aminti. Surâse. Vincent veni mai aproape de bar. Acum era în faţa lui Jenny.

— Mă bucur că te văd.

E tot ce a putut găsi să-i spună. Îşi puse mâna pe mâna lui Jenny.

— M-am înşelat, îi spuse el.

Jenny întoarse capul. Nu voia să ştie asupra cărui lucru se înşelase Vincent.

— O clipă, revin imediat, spuse ea.

Părăsi barul şi se duse în fundul sălii. Nu voia să rămână faţă în faţă cu Vincent. Acelaşi efect ca o cicatrice brusc deschisă. Toată ziua luptase să-i uite până şi chipul, să uite tot ce se întâmplase la Barcelona şi cenuşa acelei nopţi, cu speranţa că el va pleca fără s-o mai caute. Nu mai avea nimic să-i spună. Decât că toată această aventură e absurdă, că raporturile lor erau false, că n-au făcut altceva decât să joace teatru. Jenny ştia bine că nu făcea decât să inventeze alibiuri. Dar asta n-are nici un fel de importanţă. Esenţialul era să se agaţe de viaţă, cu orice mijloc la îndemână. Se dispreţuia. Să-şi recompună chipul de femeie puternică, şi cât mai repede cu putinţă. Vincent îşi lăsă paharul pe bar.

— Dacă ceea ce mi-ai spus despre Réginald este adevărat, asta ar putea explica şapte ani din viaţa mea.

Râse.

— Important e să înţelegi, în sfârşit, ce s-a întâmplat cu cei şapte ani din viaţa ta, nu?

— Capital!

— Şi dacă ce ţi-am spus eu este fals?

Vincent ridică din umeri.

— Atunci, totul o ia de la început.

— Deci, ai vrea ca ce ţi-am spus să fie adevărat?

— Aş vrea.

— Atunci, e adevărat. Ai de ales, fă-o.

— Nu-i chiar aşa de simplu.

— Totul e să te poţi justifica. Ce importanţă mai au mijloacele?

Régnier bătea uşor cu degetele în tejghea.

— Uită-te la Jenny. Joacă rolul femeii puternice. În general, dacă nu punem la socoteală crizele trecătoare, ea se descurcă... Eu...

Se opri, pentru o clipă, ezitând.

— În ceea ce mă priveşte, eu joc rolul celui care înţelege totul. Şi scriu... Nimic mai simplu pentru tine să

te simţi victima unei maşinaţii numite Réginald. Încearcă... E un bun tratament.

— De ce nu?, zise Vincent.

Jenny îşi reluase activitatea, se agita. Se plimba de la bar la bucătărie, urmărea, dădea ordine. O devorantă sete de activitate. Toate pretextele erau bune pentru a nu mai reveni lângă Vincent.

— Şi ce crezi că se va întâmpla când Réginald va veni aici? îl întrebă Régnier.

— Încă nu ştiu, răspunse Vincent

— O să ajungă mâine, sau cel mai târziu, poimâine.

— Ştiu. Cel mai bun lucru ar fi să avem o explicaţie, nu crezi?

Régnier clipea din ochi.

— Puţin prea simplu. Aluzia mi se pare mult mai indicată. Să-l faci să simtă, nu mai mult...

— N-o să abandoneze fără luptă, zise Vincent.

— Perfect adevărat. Te aperi prost împotriva aluziei, vagului, imprecisului... Jocul de-a şoarecele cu pisica. Pentru prima oară, o să fie şi el şoricel, un rol cu care nu este obişnuit. E cea mai bună tactică, crede-mă!

— Poate...

— Singurul mod în care poate fi dezarmat, adăugă Régnier.

În jurul lor, învăluindu-i, înconjurându-i, marea gloată de fiecare seară.

— Mi-ar place să-l aud mărturisind, zise Vincent.

— Nu cere prea mult de la el!

— Nu sunt numai eu vârât în povestea asta. E şi Gloria...

În spatele lor, o gaşcă de francezi cântau cât îi ţineau plămânii un vechi charleston.

— Nu înţeleg despre ce este vorba, zise Régnier.

— Am eu o teorie. De ce să nu ne imaginăm că Réginald a întreţinut şi nebunia Gloriei...

Régnier îşi închise ochiul stâng.

— Interesant, făcu el.

— El era cel care-i trimitea litografiile, în ultima vreme. Gloria mi-a spus... Şi îi scria adeseori.

— Ai văzut scrisorile?

— Nu.

— Sunt şanse mari ca ele să fi rămas în casă.

— La asta chiar nu m-am gândit.

— Găseşte-le, e foarte important. Este singura şansă pe care o ai să-ţi poţi verifica ipoteza.

— Mă duc să le caut, zise Vincent.

Régnier are dreptate. În sfârşit, ceva real, o probă palpabilă. Vincent se şi vedea citind scrisorile, şi descoperind ceea ce căuta. O să caute în toată casa, pe sub paturi, în dulapuri, poate şi în bucătărie, într-un loc, lângă frigider, unde Gloria pusese câteva fotografii vechi ale lui Pinero. Da, chiar acolo trebuie să fie. Dorinţa de a pleca imediat acasă. De a începe imediat cercetările. Dar, undeva, într-un colţ al sufletului, frica de a o face.

— Pasionant, zise Régnier, ca pentru sine. Lucrurile se înlănţuiesc.

Îl scruta pe Vincent cu un surâs ciudat. În starea în care era Vincent, orice frază a lui Réginald, din scrisorile trimise Gloriei, putea fi dovada pe care o căuta. Şi ăsta era lucrul cel mai minunat. Să desenezi un cerc vicios şi să rămâi în centrul lui.

Régnier îşi comandă un alt rom; coriştii tăcuseră. O linişte neobişnuită. Oamenii se adunaseră pe terasă. Toată lumea era în picioare. Mulţi începuseră să părăsească locul. Daniel îşi făcu apariţia în bar, fugind.

— Ce se întâmplă? îl întrebă Régnier.

— Arde! strigă puştiul. Acolo sus, lângă sat. Oamenii spun că s-ar putea întinde şi în sat; casele de la margine sunt în pericol.

— Aşa se întâmplă mereu, zise Régnier.

— Sunt cu toţii agitaţi. De data asta, se pare că lucrurile sunt foarte grave.

Régnier se întoarse spre Vincent.

— Un sfat bun: du-te şi caută scrisorile, până nu apucă să ardă.

Izbucni în râs. Daniel se strânse lângă tatăl său.

— Tată, zise el, trebuie să-ţi spun ceva.

— Dă-i drumul...

— Nu, nu aici.

— E grav?

— Poate...

Daniel îl trăgea de mână pe tatăl său.

— Vino, îi zise el.

XIII

Satul era pentru prima oară tăcut. Singurul zgomot ce se auzea era zgomotul mării şi, din când în când, claxoanele maşinilor. Toate tonomatele tăcuseră, chiar şi oamenii vorbeau mai încet. Şi toţi erau cu privirile aţintite spre muntele înconjurat de flăcări. Focul progresa în semicerc deasupra caselor de la periferie.

— Înţelege, Serge a aflat că totul era un joc. Ieri, toată ziua, am încercat să-i explic asta...

Daniel vorbea cu tatăl său.

— Ştii, am făcut ceva efort. Chiar am apărat-o pe Nadine, cu toate că nu-mi place cine ştie ce... E adevărat, pentru ea totul a fost un joc. Un joc de vacanţă. Să plece cu cineva.

Régnier dădu din cap. Daniel îşi reluă povestirea.

— Mai adineauri, chiar înainte de căderea nopţii, Serge a venit aici. Părea că se mai calmase. Mi-a explicat că şi el a vrut să se joace. Mi-a povestit tot planul lui.

Daniel tăcu. Focul se întindea deasupra caselor. De-a lungul satului începeau să se răspândească ţipete de ajutor. Bărbaţii treceau pe lângă terasă, alergând. Şi gărzile civile.

— E chiar deasupra casei doamnei în alb, zise Daniel.

— Şi care zici că era jocul lui? zise Régnier, fără să se întoarcă.

— O chestie tâmpită. A plecat în seara asta, singur, pe munte. Şi eu trebuia să mă duc s-o caut pe Nadine.

— Şi de ce s-o cauţi?

— Ca să-i spun...

Daniel ezită.

— Ce anume să-i spui?

— Că el a plecat şi că se va sinucide din cauza ei.

— Numai atât!

— M-am dus de trei ori după ea. Dar idioata nu era acasă...

— Până la urmă, ai dat de ea?

— Da. Şi i-am povestit ce mi-a spus Serge. A început

să miorlăie. Atunci am plecat. Şi după cum o cunosc eu, mai miorlăie şi acum. La plecare, mi-a zis ceva tare ciudat. „N-am meritat asta..." Sunt ciudate rău fetele. Ştii, el nu avea intenţia să se omoare. Voia numai s-o sperie puţin.

— Asta înţelesesem, zise Régnier.

Două maşini trecură claxonând prin faţa casei.

— Se duc toţi să vadă focul, zise Daniel.

Régnier se întoarse spre fiul său.

— De ce voiai să-mi vorbeşti adineauri? Numai pentru asta?

Daniel ridică privirea, apoi o lăsă în jos.

— Nu... E greu de spus...

Régnier îşi reluă poziţia, sprijinit cu coatele de parapetul terasei.

— Din cauza focului, zise Daniel.

Régnier lăsa liniştea să se instaleze după fiecare frază.

— Focul; sunt sigur că Serge a fost cel care l-a aprins.

— De ce crezi asta?

— Nu cred, sunt sigur. Dar nu-ţi pot explica... Din cauza privirii sale, când a venit la mine, înainte de a pleca pe munte... Ce se citea în ea...

— Bine, şi cu toate astea, ce-ai fi putut tu face în cazul ăsta?

— Nimic, ştiu bine asta... Dar nu sunt atât de sigur că era numai un joc. Serge nu ştie să se joace cu lucrurile astea.

— Continuă, îl îndemnă Régnier.

— Să zicem că el a dat foc, aşa, ca să se răzbune... Nu, pentru ca Nadine, văzându-l, să ghicească despre cine este vorba...

Daniel tăcu din nou.

— Continuă, îi zise Régnier.

— A aprins focul... Numai că, vezi, s-ar putea ca el să fie în mijlocul flăcărilor.

Daniel ridică tonul.

— El voia să moară, într-un fel sau altul... Asta se simţea.

— Tu crezi că Serge e acum acolo, sus, pe munte?

— De asta mi-e frică, zise Daniel.

Régnier se aplecă spre el.

— Eşti sigur că acum nu te joci şi tu?

— Nu, te asigur că nu. Dacă ar fi fost aşa, ştii că ţi-aş fi spus-o.

— Şi atunci, ce vrei să faci?

— Asta e, că nu ştiu, zise Daniel. Poate că tipii care au urcat pe munte l-au salvat deja. Aş vrea să mă duc acolo, sus. Îmi dai voie?

— Da, dar ai grijă, să nu faci prostii.

— Nu-ţi fă probleme, zise Daniel.

Îi făcu un mic semn cu mâna şi dispăru în întuneric.

Régnier se aşeză într-un fotoliu. Prima oară, după atâta vreme, când este singur, noaptea, pe această terasă. Închise ochii. O clipă de oboseală. Nu mai auzea în jurul lui decât zgomotele confuze ale satului care se temea. Apeluri, ţipete, femeile care discutau pe străduţele din jur, şi maşinile care treceau cu toată viteza pe faleză. Sus pe munte, poate că un puşti e pe cale să moară ars. O clipă pentru a-şi aminti chipul lui Serge, mersul său, silueta sa: un puşti grav, cu ochi gravi. Şi să-şi închipuie...

Serge aşteaptă în colţul cel mai întunecos, în faţa bisericii. Chiar la umbra celor doi pini. Casa Nadinei e la câţiva metri. Daniel se pregăteşte să-i transmită Nadinei mesajul lui Serge.

— A plecat, vrea să se omoare... Şi numai din cauza ta face asta. Nadine izbucneşte în plâns.

— N-am meritat asta! exclamă ea.

Daniel ridică din umeri.

— În orice caz, eşti o ticăloasă!

Iese, foarte ţeapăn, foarte sigur pe el. O ieşire bună. Cum a văzut că fac matadorii. Se duce la Serge, fugind.

— I-am spus...

— Şi ea ce ţi-a spus?

Daniel dădu din umeri.

— S-a pus pe miorlăit, zise el.

Serge îşi muşca buzele.

— Acum o să plec.

Făcu câţiva paşi pe terasa bisericii. Daniel îl strigă.

— În fond, ideea asta a-ta e puţin cam idioată.

— De ce?

— Până la urmă o să fii obligat să vii, nu?

— Sunt sigur că ea o să facă ceva, până la urmă... I-ai explicat cum trebuie unde mă duc?

— Bineînţeles. La vechea cabană.

— Atunci o să mă găsească.

Serge are un chip hotărât.

— O.K., făcu Daniel. Noroc!

Serge coboară scările terasei. Aleargă pe micile străduţe din spatele bisericii. Sare gardurile grădinarilor. Urmând albia torentului, se poate ajunge mai repede la cabana abandonată. Pietrele scrâşnesc sub paşii lui. Aleargă în noapte. Începe să urce primele pante. Întâi, mica vilă albă; după ea, coteşte la stânga. Livada de măslini. Deasupra se ghiceşte silueta cabanei.

Urcă; o face tot mai repede. Se poticneşte. Nerăbdarea de a ajunge acolo sus. Speranţa nebună că acolo o va găsi pe Nadine. Ajunge pe pajiştea din faţa cabanei. Se opreşte, încercând să pătrundă cu privirea întunericul. Vede o umbră. Se apropie: e un rest de zid. Se întoarce, privind din nou în jurul lui. Cu voce joasă, o strigă pe Nadine. Vântul suflă uşor de-a lungul pantei. Se aşează pe un gărduleţ. Oricum, ea nu putea ajunge la cabană înaintea lui. Trebuia să aştepte. Nadine va veni. Ceva puternic în sufletul lui, ca o certitudine. Nadine va veni, pentru că nu mă poate trăda. Îşi aminteşte vocea ei, acea voce ciudată, uşor răguşită: „Mângâie-mă, Serge, mângâie-mă!“ Vocea pe care o auzise în patul cu baldachin, în vila doamnei în alb. Şi ochii Nadinei, arzători şi tulburători. Acea voce şi acei ochi erau dovada că nu poate trăda. Chiar dacă ar vrea, n-ar putea. „Mângâie-mă, Serge, mângâie-mă!“. Acea voce care renaşte în el şi care se acordă cu vântul; acea voce care pare că izvorăşte din văile şi din stâncile care încă mai păstrează căldura soarelui. Şi măslinii care-l înconjoară reiau în şoaptă aceeşi litanie: nu mă poate trăda... nu mă poate trăda... nu... Ceilalţi, adulţii, trădează şi se trădează. Dar ei au motive s-o facă; un munte de motive. Dar nu Serge şi Nadine. Ei nu au nici-un motiv.

Pe piatra asta a fost trupul dezgolit al Nadinei. Trupul său, care răspândea o dulce lumină. Nimic în lume nu va putea împiedica acel trup să răspândească tandra sa lumină. Şi nimic în lume nu-l va putea împiedica pe Serge să fie fericit. Şi, din cauza acelui adevăr, atât de tare şi atât de puternic, are o certitudine că ea nu-l va trăda, că va veni; peste un minut, peste o secundă, va auzi paşii ei pe pietrele care scrâşnesc. Şi poate va auzi vocea răguşită şi tandră, strigându-l, pentru că îi va fi puţin frică de

această noapte şi de acest vânt şuierător în profunzimile prăpastiei. Serge ascultă. Pietre care se rostogolesc. Ascultă, cu tot corpul la pândă. În spate, un măslin cu creanga ruptă de vânt. Mereu vântul. Foarte departe, pe înălţimile muntelui, farurile rănesc întunericul nopţii cu lumina lor. Ascultă. Nu-i zgomotul paşilor ei. Poate că are dificultăţi să ajungă până acolo. Dar va veni. Cu toate că fetele se descurcă mai greu, au dificultăţi cu orientarea. Nu-s ca bufniţele. Ele cunosc drumul, chiar şi noaptea. Cândva a citit o poveste de felul acesta. O fată care voia să-şi întâlnească iubitul, care o aştepta. Dar n-a găsit niciodată drumul. A rătăcit zile şi nopţi, fără să găsească vreodată drumul. În cele din urmă a murit de foame, de sete, din disperare. A murit la câţiva paşi de iubitul său, care o aştepta, dar care n-o putea vedea. Cam aşa era, în mare, povestea. Serge se ridică, făcu câţiva paşi, privind peste buza prăpastiei. Dar din direcţia aceea nu putea veni, în orice caz. Nu era decât poteca din faţă pe care se rostogoleau pietrele.

Serge se aşează din nou pe gărduleţ. Satul strălucea, cu toate luminile aprinse. Un vas de croazieră gata să acosteze. Dar astăzi nici un sunet nu urcă spre munte. Din cauza vântului care şi-a schimbat direcţia. Serge încearcă să repereze casa Nadinei. E chiar lângă portul Arcadei. Deasupra, casa are o terasă cu o uşă vitrată. Numără casele. Reuşeşte să descopere portul Arcadei. Caută. Dar nu reuşeşte să descopere terasa. Caută în continuare. Nu poate fi decât acolo. Terasa nu-i luminată, semn bun. Adeseori, seara, Nadine rămâne acolo, pe terasă. Acolo îşi are pick-up-ul şi discurile. Ea e undeva pe străzile sau străduţele acelea, sau poate că e deja pe potecă, sau urcând printre primii măslini. Poate că e încă în short. Lui Serge îi place s-o vadă îmbrăcată în short, pentru că-i poate admira în voie picioarele. Dar noaptea preferă s-o vadă îmbrăcată cu fuste largi, în culori vii; dintr-odată nu mai e o fetiţă, ci o femeie. Asta l-a impresionat întotdeauna puţin pe Serge, s-o vadă în rochii. Desigur, ea a îmbrăcat o rochie. Pentru că, totuşi, în seara asta e o sărbătoare. O sărbătoare pentru ei doi. Şi pentru o sărbătoare trebuie să ai o ţinută. Ea o să-şi agaţe rochia în toţi mărăcinii de pe marginea drumului, au s-o doară picioarele încălţate în balerini. Va apare din întuneric şi

Serge nu o va auzi venind. Aşa se întâmplă mereu lucrurile de felul acesta. El o să se ridice şi imediat se vor găsi unul în faţa celuilalt. Se vor privi. În cea mai profundă tăcere. Îndelung. Şi ea va fi prima care va vorbi. El nu va putea spune nimic. Va fi cuprins numai de dorinţa de a râde şi de a plânge în acelaşi timp. O s-o cuprindă după umeri. O va strânge în braţe, puţin prea tare. Va simţi corpul fetei lipindu-se de al său. Şi chipurile lor apropiindu-se, ca imediat să se confunde. Se vor săruta. Şi totul se va învârti foarte repede, într-o horă fără de sfârşit. De fiecare dată când îşi va dezlipi buzele pentru a-şi regăsi respiraţia, va simţi buzele Nadinei căutându-le din nou pe ale sale. Şi hora va reîncepe. Apoi chipurile lor se vor despărţi unul de celălalt şi îşi vor relua autonomia. El o va simţi tremurând puţin, atunci o va cuprinde din nou în braţe şi vor intra în cabană. În interior e cald, miroase a fân şi a lavandă. Sunt tot timpul câteva smocuri de lavandă care cresc într-un colţ, cum intri în stânga cabanei. Înăuntru nu vor mai auzi nici vântul şuierând în prăpastie, nici crengile măslinilor care scârţâie în noapte. Cu o singură mişcare, se vor culca în fân; cu o singură mişcare se vor îmbrăţişa, se vor lipi unul de celălalt, din nou confundaţi, din nou pecetluiţi unul de către celălalt. Şi dezgoliţi amândoi, fără să ştie cum, şi plonjând amândoi, fără să ştie cum, în uriaşul extaz magic. Şi vocea dulce, răguşită, la urechea sa, care-i pronunţă numele, la nesfârşit.

Un fâşâit chiar în spatele său. Se întoarse. Nu văzu nimic. Noaptea era prea întunecată. Imediat după aceea, o alunecare. Apoi liniştea. Serge îşi revine ca după un vis, mirat că nu e în interiorul cabanei. Se ridică încă o dată. Se duce până la marginea platoului. De acolo, domină poteca. Nimic nu se vede mişcând. Chiar în faţa lui se văd reclamele din neon de pe faleză, care înroşesc un colţ de cer. Îşi priveşte ceasul. Aşteaptă de mai bine de douăzeci de minute. Nadine trebuia să fi ajuns. Nu mai ştia ce să facă. Rămase nemişcat. Tremura puţin. Vântul se înteţise. Poate că mama ei o împiedicase să plece. Poate că Nadine i-a spus mesajul pe care i l-a transmis, când cu vizita lui Daniel. Ea are obiceiul să spună totul mamei sale. Şi mama ei a reţinut-o. E imposibil. Nadine face ce doreşte. Sau poate că plânge încă. Se simte pierdută şi dezolată,

cheamă în ajutor. Pentru o clipă, dorinţa de a coborî, de a alerga până la casa Nadinei, pentru a o consola. Dar ştie că, acum, asta e imposibil. Picioarele sale refuză să coboare spre sat. Este imposibil, pentru că există orgoliu şi nebunie în iubirea sa dârză. Trebuie ca Nadine să urce până la cabană. Trebuie să rămână mult timp, foarte mult timp, unul lângă altul. Serge îi va spune că acceptă să nu mai plece. Îi va cere să jure că se vor vedea în fiecare zi, odată ajunşi la Paris. El acceptă motivele sale: că nu poate să-şi părăsească mama, că-i este frică de aventură şi necunoscut. Aceste lucruri trebuie să le înţeleagă Nadine. Serge e din ce în ce mai nervos. Îşi strânge şi îşi desface spasmodic pumnii. Nevoia de a se mişca, de a se agita. Şi imposibilitatea de a o face, pentru că e nevoit să pândească sosirea ei. Pentru că trebuie să-şi concentreze privirea pentru a vedea corpul Nadinei. Şi drumul care rămâne tăcut şi misterios, păzit de măslinii care freamătă în bătaia vântului. Trebuie să facă un efort, să se liniştească. Trebuie să se ducă şi să se aşeze la loc, pe gărduleţ. Să rămână nemişcat. O face. Se aşează cu spatele ţeapăn. Un efort în tot corpul ca să nu se ridice, să nu se ducă la marginea platoului. Şi cu auzul încordat, înregistrând cel mai mic fâşâit, cel mai mic scârţâit. Cel mai bine ar fi să se gândească la altceva. Un alt efort. Să se gândească la reîntoarcerea la Paris. Peste o săptămână, toată familia va părăsi Caldeya; vacanţa se va termina. Serge încearcă să reconstituie în cele mai mici detalii apartamentul lor de la Paris. Intrarea, cu holul plin de rafturi cu cărţi vechi, pe care nimeni nu le citeşte vreodată. Mama sa spunând mereu că trebuie văruit holul, şi asta de ani de zile. După hol urma marele salon, cu mobilă aurită, pe care Serge o detestă. Şi dacă Daniel a minţit? Dacă n-a vorbit cu Nadine? Serge nu ştia ce să creadă despre Daniel. Niciodată n-a reuşit să ajungă la vreun rezultat. Poate că seamănă cu Régnier, căruia puţin îi pasă de orice şi se amuză de toate lucrurile. Totuşi, i-a promis că-i va da douăzeci şi cinci de mii de franci, şi i-a dat. Asta îl descumpănea puţin pe Serge. La văzut pe Daniel intrând în casă. E sigur că s-a întâlnit cu Nadine, şi că i-a transmis mesajul. După salon urma sufrageria. Mobilele de aici sunt mai puţin pompoase. Dar nu-i place marea masă din lemn negru. La capătul culoarului e camera sa. Anul

acesta o să pună pe pereţi afişele coridelor pe care i le-a dat Puig. Şi îi va cere tatălui său să-i cumpere un pick-up. Poate va muta canapeaua de pe peretele opus, în dreptul ferestrei. În fond, nimic nu dovedeşte că Daniel a transmis cu adevărat mesajul. Putea să spună orice. Să inventeze orice. Nu din răutate, ci aşa, ca să inventeze, să fabuleze. Nu, n-are motive să nu se încreadă în Daniel. De la început el a fost întotdeauna loial. A vrut să-l ajute mereu. Joia, Serge o va întâlni pe Nadine. Vor face plimbări lungi prin Paris. Vor merge la cinematograf în fiecare joi şi sâmbătă după-amiază. Poate că mama sa va vrea ca Nadine să-i viziteze. Vor rămâne singuri în camera lui. Ce ciudată viaţă are Daniel. Cu tatăl pe care-l are. Şi cu toate astea, îşi adoră tatăl. Nu mi-ar place să duc viaţa pe care o duce Daniel. Cum nu-mi place prea mult viaţa pe care o duc cu părinţii mei. Numai că ei sunt cu mine. Sunt întotdeauna cu mine. Tatăl lui Daniel pare că se gândeşte întotdeauna la altceva. Sau, dacă nu, e ameţit. Dacă stau să mă gândesc, el se aranjează astfel încât să fie întotdeauna altundeva. Pe de altă parte, Daniel are şi noroc. Se plimbă aproape tot timpul. Din Franţa în Anglia, din Anglia în Spania. Nu merge aproape niciodată la şcoală. Cu toate astea, vorbeşte trei sau patru limbi. Poate că o să mă pot descurca, să merg la schi cu Nadine. Dacă o să meargă şi mama ei. E o chestie care trebuie aranjată de pe acum. Şi apoi să-l conving pe tata să revenim la anul aici. Alaltăieri zicea că la anul vrea să mergem în Italia. Dar Nadine se va întoarce aici. Tatăl ei vrea să cumpere o casă aici, la Caldeya; a găsit un teren deasupra portului Francez. Mâinile începură să-i tremure de încordare şi nu putea să le oprească. Nu mai avea puterea să facă nici cea mai mică mişcare. Serge îşi vârî mâinile în buzunare. Un gest ca oricare altul. În buzunar găsi un pachet de ţigări, aproape gol, uitat de cine ştie când. Fuma foarte rar. Îl cumpărase pentru Nadine, care fuma tot timpul. Găsi şi chibrituri. Îşi aprinse o ţigară. Asta îi luă ceva timp. Trebuia să ferească flacăra chibritului de vânt. Două chibrituri au fost stinse de vânt. Până la urmă a reuşit să aprindă ţigarea. O ţigară americană cu tutun blond. Lui Serge nu-i plăcea gustul, în acelaşi timp acru, dar şi prea dulce. Dar trăgea din ea. Trebuia s-o termine. Serge fuma nervos, trăgând des din

ţigară. Vârful ţigării e roşu, incandescent. Privea scrumul care se strângea. Ţigarea se scurta. Serge tuşi puţin. Fuma prea repede. Încetă să mai tragă din ţigară. Care se consuma acum mult mai încet. Serge o ţinea uşor între degete. Mişcă mâna. Mucul ţigării îl arse uşor. Îl aruncă. O clipă îl privi înroşind pământul. Îl strivi cu tocul pantofului.

Îşi privi ceasul. Aştepta de mai bine de o oră. Trebuia să facă ceva. Câţiva paşi spre marginea platoului; poteca era tot goală. Un şoc. Nimic nu-l anunţa. Ca dintr-o dată să-l cuprindă furia, să-l stoarcă, să-l strângă, să-l sufoce, să-l înece. Până la ţipăt. Mirat de acel strigăt pornit singur de pe buzele sale. Tot corpul i se crispează. Şi, foarte repede, mai repede decât cele mai iuţi vânturi, suspinele care-l cuprind, care-l scutură, care-l fierb. Tot corpul sleit de acele suspine de furie rece. Serge se lasă să cadă pe pământ. Pe pământul tare, uscat, aspru. Hohotele îl scuturau, furioase şi violente. Şi, printre hohote, vocea furiei. Furiei celei mai adevărate. O ură de nestăpânit împotriva Nadinei şi dorinţa de a sfărâma acel chip şi de a distruge acel trup. Şi de a sufoca pentru totodeauna vocea ei răguşită. O ură totală, purificatoare şi rece. Pentru că totul era dorit, calculat, şi asta încă de la început. Trecutul se derula printr-o perdea de lacrimi. Prima întâlnire şi primele surâsuri ale Nadinei. Primele efecte ale vocii sale răguşite. Trupul de felină mereu la îndemâna lui Serge, mereu oferit şi doritor. Şi surâsul său şi ochii pe care acum ar vrea să-i vadă în ţăndări, deposedaţi de strălucirea lor. De la început, totul dorit şi calculat. Să-l încurce, pe el, idiotul, naivul, în iţele sale şi să-l ţină prizonier. Prizonier de bună-voie şi simţindu-se bine aşa. Şi jucându-se cu asta pentru plăcerea de a se juca. Să spui orice, că nu eşti fericită, că nu vrei să te mai întorci la ai tăi. Şi să-i ceri ajutorul lui Serge, implorându-l cu privirea, sau cu o simplă inflexiune a vocii. Şi el, idiotul, care se grăbeşte, care aleargă, care zboară şi care descoperă, dintr-odată, paradisul. O să plecăm, o să mergem până la capătul lumii, o să trăim şi o să murim împreună. Şi el, gata să plece, să facă orice, oricât de gravă ar fi fost fapta lui, pentru acea privire, acel surâs şi acea voce. Atunci, sunt adevărate toate acele fraze idioate care se târăsc prin conversaţiile adulţilor? Toate femeile sunt la fel, toate

fetele, toate pisici, toate târâturi? Toate sunt la fel, toate fetele, cu comoara lor promisă şi inaccesibilă, cu tandreţea lor înşelătoare şi cu magia lor care sună fals? Toate sunt la fel, aruncându-te cum se aruncă un obiect prea uzat sau demodat? Serge, aruncat, şters din amintire, deja uitat? Toate la fel, cu trupul care nu ştie decât freamătul plăcerii şi gura care nu ştie decât geamătul? Daniel avea dreptate. Singurul care avea dreptate. Fiind singurul care n-o iubeşte pe Nadine, din motive numai de el ştiute. „O fată-fată", zice el, de două ori fată, de două ori târâtură. Serge ar vrea să fie în mâinile lui crispate, s-o strângă până ce în ochii ei nu va mai fi decât indiferenţă, până când privirea ei nu va mai însemna nimic.

Ca într-un film. Un tip singur într-o cameră, şi care urla a moarte, precum câinii, noaptea, la ţară. Şi care se plimba în cameră, ca un animal în cuşcă. Mama sa spunea că e un film foarte frumos. Pe Serge îl umfla râsul. Astea erau lucruri pentru fete. Şi fata, în vremea aceea, dansa cu un alt tip. Nadine e undeva jos, la poalele muntelui, cu un alt tip. Cu Patrick, mai mult ca sigur, care vorbeşte mereu de paralele tatălui său. Cu Patrick, care are mereu buzunarele pline de bani. Ei sunt acum la „La Estrella" şi vorbesc de acel sărman idiot de Serge, care aşteaptă pe munte. Patrick râde, dând măsura întregii sale prostii. Iar Nadine îi ţine rangul, schimbându-şi vocea şi dând ochii peste cap. Hohotele de plâns îl sufocă. Cu greu îşi regăseşte respiraţia. Deschide ochii. Îl învăluie aceeaşi noapte, aude aceleaşi zgomote discrete ale nopţii, e mângâiat de acelaşi vânt. Daniel e cel care are dreptate. Daniel, care îi vede la „La Estrella" Poate că are chef s-o gherăiască pe Nadine, poate că vrea să urce până aici. Serge nu ştie nimic. Toate-s la fel! Fete-fete, de două ori fete. Serge loveşte pământul tare. Îşi zgârie pumnii. „Patrick ştie să înoate mai bine decât tine, şi are şi o barcă cu motor". Sub palmele sale, pământ şi sânge. Sânge şi pământ. Trebuie să cobor în sat şi să-i spun toate în faţă, în prezenţa tuturor. Şi toată lumea îmi va da dreptate. Trebuie să cobor. Dar nu se mişcă. Era aşezat pe pământ, cu palmele pline de sânge. Nu se poate mişca, plânge; plânsul îl sufocă. Daniel a auzit-o: îi mărturisea unei prietene că mă duce de nas, că nu s-a gândit niciodată să plece cu mine. Că totul nu era decât o joacă. Daniel a

auzit totul. El mi-a spus şi eu l-am crezut. Dar, imediat după asta, am fost convins că Daniel a înţeles greşit sau a auzit greşit. Trebuie să mă ridic. Serge se sprijini cu mâna de pământ, pentru a se ridica. E în picioare. Se clatină puţin. Capul i se învârte. Se întoarce la gărduleţ. A douăzecea oară de când e acolo, acelaşi traseu. Să se aşeze, să-şi tragă răsuflarea. La picioarele lui, întreg satul cu ghirlandele de lumini şi neoanele sale roşii şi verzi, acea viaţă care se poate ghici şi, în mijlocul acestei vieţi, Nadine şi râsul ei. Un nou val de furie îl cuprinde. Ia o piatră şi o aruncă foarte tare, departe, în direcţia potecii. Piatra se rostogoleşte multă vreme. Deasupra cerul pare că se învârte; se învârte deasupra lui Serge, care plânge. Şi oboseala care-i cuprinde mâinile, picioarele, torsul, întregul trup. Puţin câte puţin, ca un acoperământ care alunecă pe pământ, fără zgomot, furia care se duce, dispare, lăsând în urmă o imensă oboseală. Dorinţa de a dormi, de a nu se gândi la nimic, de a nu mai vedea şi auzi nimic. Valul s-a retras, lăsând în urma sa pe nisip un corp dezarticulat. Serge închise ochii. Nu mai plângea. Pătrunsese într-o lume îngheţată şi posomorâtă; înainta fără să-i fire frică. Şi acel frig nu se va termina în vecii-vecilor. Un popas, un popas ciudat, născut de un imens vid. Nimic nu se va mai întâmpla. Aşa cum sunt morţii sub pământ. Nimic, niciodată, nu li se mai poate întâmpla. Nimeni nu mă iubeşte. Nimeni nu m-a iubit vreodată. Nici tata, nici mama. Nimeni pe lume. Şi dacă aş fi mort, totul ar fi la fel. Toate ar fi la locul lor. Şi apoi, părinţii, dacă m-ar iubi, ar face-o din obligaţie. Asta-i meseria lor de părinţi. Cu Nadine e altceva. Să fii ales dintre mii, să fii privit dintre mii. Să fii ales. Ales pentru ceea ce eşti tu. Să fii iubit, fără ca asta să fie o datorie, o obligaţie. Tot ceea ce a crezut, tot ce i-a luminat zilele şi nopţile. Realitatea însăşi a dragostei. Alegerea, şi cu această alegere, o nouă semnificaţie. O altă importanţă şi o mulţime de motive de a exista şi de a trăi, de a fi fericit că trăieşti. Un vis de tâmpit. Un vis de puşti. Şi celălalt, cel de alături, care a profitat de acel vis, fără să participe la el. Lăsând lucrurile să curgă, să meargă înainte. Nimic altceva decât dorinţa de a petrece o vacanţă plăcută. Un joc ca oricare altul. Şi el, idiotul, va fi individul ce va fi arătat cu degetul. Acum, toată lumea mă

va arăta cu degetul, fiindcă toată lumea va şti. Sărman idiot care visează şi pe care nimeni nu-l iubeşte. Pe care nimeni nu-l va iubi vreodată. Singur cu durerea sa. Să încerce să se obişnuiască cu ea, să facă corp comun cu ea. S-o îmblânzească a o putea suporta fără să sufere prea mult.

Vântul sufla în rafale, printre măslini. Şi tot muntele cânta în jurul lui, împreună cu vântul. Nimeni nu m-a iubit vreodată. Într-o zi, când s-au certat, sora lui i-a zis: „Tu nu iubeşti pe nimeni, şi nimeni nu te va iubi. Tu habar n-ai ce înseamnă o fată. Lor nu le plac tipii ca tine. Tu taci mereu. În fond, tu ştii ce eşti? Un ipocrit, asta eşti!" Sora lui avea dreptate, fără s-o ştie; ea îi spusese lucrurile astea aşa, la furie, ca să-i spună ceva. Îşi aducea aminte, se întâmplase anul trecut, chiar înainte de a pleca la schi. Nimeni nu te va iubi vreodată. Mereu singur. Serge, obligat să se descurce de unul singur, fără nici un ajutor, fără nici o voce frăţească, fără nici o mână întinsă, fără nimic. Singur, cu mutra mea împuţită de ipocrit. În situaţia asta, cine i-ar putea potoli vreodată imensa frică ce-l sufocă, această nemăsurată panică ce-l tulbură. Şi această chemare în ajutor, care-i stă pe buze, dar pe care n-o poate exprima! Acum, e inutil. Nimeni nu mă poate auzi, nimeni nu vrea să mă audă. I se făcu frig. Se ridică. Nici nu mai vru să privească spre drumeagul ce urca printre măslini. Privi în partea opusă, unde se înălţa, tăcut şi masiv, zidul întunecat al muntelui. Trebuia să se mişte, să meargă, dar paralizia îl ţintuia locului. Aş vrea să merg de-a lungul zidului întunecat al muntelui şi să urc, să urc şi să dispar. Făcu vreo câţiva paşi. Dar ceva îl reţinea încă locului. Acolo jos era marea, care strălucea ca oţelul polizat, satul cu luminile sale. Privi, pentru o clipă. Era mai liniştit acum. Se resemnase. Îşi acceptase condamnarea la singurătate, pe viaţă. Vreau să plec, să urc pe munte. Mâine voi fi departe. Poate aşa îşi vor da seama că exist. Toţi câţi sunt. Voluptatea de a-şi închipui părinţii, poate şi pe Nadine, disperaţi când îi vor descoperi lipsa. Daniel le va spune ce ştie. O vor întreba pe Nadine. Ea va fi obligată să spună adevărul. Va plânge. Îl vor căuta pe munte, dar, bineînţeles, nu-l vor găsi. Tot satul va afla. Şi Nadine va fi arătată cu degetul, nu va mai îndrăzni să iasă din casă. Îl vor căuta şi nu-l vor găsi.

Trebuie să plec, imediat; e lucru hotărât. Să le arăt de ce sunt în stare. Jos, în sat, poate că sunt pe cale să vorbească despre mine. Nadine ştie unde sunt. Ea şi-a bătut joc de mine, dar puţin îmi pasă. O să plec, dar înainte am să le las tuturor un ultim mesaj. Să le las un mesaj care să-i facă să înţeleagă că exist, că trăiesc încă, în ciuda lor. Ultimul, înainte de a dispare. Căuta. Un lucru pe care să-l vadă toţi, ceva care să fie foarte simplu şi direct. Să aprindă un foc. Pe platoul din faţa cabanei. Un foc mare, care să fie vizibil în tot satul, şi al cărui mesaj îl va înţelege şi Nadine şi Daniel.

Fără să mai stea pe gânduri, Serge începu să adune crengi uscate şi vreascuri. Intră în tufişurile de lângă cabană, apoi mai departe, în livada de măslini. Rupse crengi. Le adună în faţa cabanei. Făcu o grămadă înaltă. Dar vroia cât mai multe. Vroia un foc cât mai mare. Pe coastă erau tufişuri mai uscate. Începu să le rupă. Făcu mai multe drumuri. Îşi amintea de celălalt foc pe care-l făcuse, pe când era cu Nadine pe plaja golfuleţului Cebolla, în lumina lunii; şi Nadine era aşezată în faţa focului, fixând cu privirea flăcările, fără să scoată un cuvânt. Grămada de uscături era acum suficient de înaltă. Flăcările vor putea fi văzute de peste tot. O ultimă creangă deasupra. Aranjă crengile de la baza grămezii, dispunându-le, pe cât se putea, în cerc. Îşi căută chibriturile în buzunare. Scoase cutia. Scăpără un băţ, dar vântul îl stinse imediat. Scăpără un alt băţ, ascunzându-l în căuşul palmelor. Apropie flacăra de baza grămezii. Imediat, crenguţele se aprinseră. Ezitante la început, lipite de pământ. Ca apoi, să izbucnească dintr-o dată. Toată baza grămezii e cuprinsă de flăcările care se umflă, şi vântul îşi pune laba pe ele, întreţinându-le. Toată grămada se aprinde. Şi, dintr-o dată, flăcările roşii-portocalii se ridică drepte, şuierătoare, spre cerul înstelat al nopţii. Serge e obligat să se ferească, făcând câţiva paşi înapoi. Fascinat de foc. Ca de o sărutare. Probabil că se vede de peste tot. Se întoarse cu faţa spre sat şi spre mare. Poate că îl văd şi vapoarele din largul mării. Poate că sunt oameni pe faleză care-l văd deja, şi alţii care vorbesc despre el la „La Estrella" şi poate că, deja, Nadine a şi înţeles.

Simte în spatele său focul care vuieşte şi vieţuieşte, care respiră şi cântă. Un foc uriaş pe munte; şi, după asta, o s-o şteargă. Niciodată, absolut niciodată, n-o să mă mai vedeţi. Focul se mai domolise puţin, trebuia să-l înteţească din nou. De cealaltă parte a cabanei era un arbust mare, pe jumătate uscat. Serge îl văzuse într-una din zilele când venise aici sus cu Nadine. Se duse spre el. Dar era greu să-l smulgă din rădăcini. Serge se încrâncenă. Trăgea, răsucea crengile. Săpă puţin pământul la rădăcină cu o piatră netedă şi ascuţită. Trase din nou, cu toată forţa. În cele din urmă arbustul cedă. Serge îl târî spre platou. Îl aruncă pe jar. Focul ezită puţin, se învârti în jurul acestui nou element, apoi îl atacă din toate părţile. Crengile începură să ardă şi imediat izbucniră limbile înalte ale flăcărilor. Limbile flăcărilor se înalţă mult mai sus ca înainte. Şi mult mai intense; lemnul, foarte uscat, trosneşte. O ploaie de scântei se desprinde din lemnele transformate în jar. Acum toată lumea vede focul. Şi îi înţelege mesajul. E ultimul meu mesaj, mesajul de adio. O rafală de vânt mai puternică îndreaptă limbile flăcărilor spre Serge, care se dă înapoi. Scântei zboară prin aer. Serge, în picioare, în faţa focului. Acum e liniştit şi foarte fericit. A luat o decizie. Totul va fi foarte simplu. În spatele lui, o trosnitură seacă şi foarte clară. Se întoarce. La câţiva metri, dintr-odată, un măslin începuse să ardă, torţă urlătoare. Pentru câteva clipe Serge privi, fără să înţeleagă ce se întâmplă. Şi, imediat după asta, două apoi trei lovituri seci de bici. Alţi măslini care luau foc. În jurul lui, tufişurile uscate erau calcinate într-o clipă. Torţe aprinse de lachei invizibili. O sărbătoare gigantică pare că se pregăteşte. Serge priveşte, la început fascinat de imensele cortine de flăcări ce apar în jurul lui. Apoi, pe jumătate sufocat de fum. Se retrage spre marginea platoului. Jos, pe drum, tufişurile se aprind unul după altul. Regulat, într-un ritm perfect, măslinii iau foc, cu trosnete ca de puşti. Imposibil să coboare pe drum. La dreapta e prăpastia, iar marginea ei e deja cuprinsă de flăcări. La stânga e infernul măslinilor care ard. În spate, focul dă târcoale cabanei, înaintea atacului final. Serge trecu de cabană. Acelaşi infern de flăcări în faţa lui. Sub ochii lui, un măslin, deja rănit, moare într-o jerbă de scântei. Apoi un altul, apoi tufişurile turbate care ard în

jur cu o bucurie sălbatică. E înconjurat. Se oprește. Focul avansează cu pași măsurați. În fundul prăpastiei, înaintea contrapantei, alți măslini se prăbușesc sub loviturile vântului și flăcărilor. O altă străpungere, la dreapta. Serge avansează câțiva metri. Pietrele se rostogolesc sub pașii săi. Aleargă încordat. Aceeași cortină de flăcări în fața lui. Fumul acru îi râcâie gâtlejul. Tusea îl înecă. Căldura și pașii focului în spatele lui. Trebuie să existe un mijloc să scape de acolo. Tot corpul înecat de o sudoare rece. Trebuie să fie calm. Să privească bine. Pe marginea prăpastiei, jos, focul nu a ajuns încă. O zonă de umbră, ca o oază. Serge sare pe contrapantă. Cade, se ridică, nu i s-a întâmplat nimic. Urcă, agățându-se de rarele colțuri de stâncă, sau de smocurile de vegetație. Deasupra sa e un copac ce arde, dar îl poate ocoli, pentru a ajunge în zona de umbră. Urcă, încordat, atingând creasta cu un ultim efort. E la câțiva metri de măslinul ce arde, tânguindu-se. Căldura îl sufocă. Trebuie să treacă chiar printre doi măslini în flăcări. Păreau că-l așteaptă. Se concentră, tupilat, pisică gata de salt. Trebuia să treacă în plină viteză prin perdeaua de flăcări. Semnalul, ultimul semnal. Nadine privește, tot satul privește. O bucurie sălbatică. Semnalul meu văzut de peste tot. Satul n-are decât să ardă! Ghemuit, așteaptă ca vântul să ducă flăcările spre stânga. O rafală; flăcările se apleacă, apoi se îndreaptă spre fundul văii. Momentul saltului; să-și rețină respirația și să forțeze. Se ridică, își sprijină bine picioarele pe solul stâncos, se repede alergând. Vede copacul din fața lui crescând și căldura atroce care-l sufocă. Trebuie să treacă. Aleargă mai repede. Pământul îi fuge de sub picioare, se clatină, cade, se sprijină, pentru a se ridica, sufocat de căldură și fum. Flăcările, la câțiva centimetri de el, ucigătoare. Trebuie să sară, dar flăcările l-au înconjurat deja, mângâindu-l și învăluindu-l și înlănțuindu-l cu brațele lor dogoritoare. Serge scoate un urlet neomenesc. Se redresează, repede, orbit de fum, drept spre un alt măslin în flăcări. Cu chipul ars de flăcări, cu hainele aprinse. Alte și alte limbi de foc se reped să-l cuprindă. Se dă înapoi. Își sfâșie cămașa în flăcări. Vântul nopții îi răcorește pieptul dezgolit. Și chipul, pe care nu îndrăznește să-l atingă. Se învârte în cerc, un cerc de copaci, și arborii îl înconjoară, mergând spre el. Pupilele i s-au umflat, nu

mai vede nimic. Nu-i mai rămâne decât mirosul pentru a se orienta, ca sălbăticiunile. Miasmele focului, de care trebuie să fugă, să fugă cu orice preţ. De câteva ori, plesnetul sec al unor pale de vânt. Merge prin mijlocul pădurii în flăcări. Vuiete, oase care trosnesc. Un cimitir în care morţii îşi trosnesc oasele lor moarte. O lovitură seacă. Se opreşte. Aşteaptă. Un alt urlet de spaimă şi neputinţă. Un alt copac se aprinde, în faţa lui, învăluindu-l, trăgându-l în agonia sa. Încearcă să urce. Zgârie pământul cu unghiile. Solul răcoros. Urcă. Arde. Se sufocă. O durere atroce îl cuprinde. Un ultim urlet de furie. Copacii dansând în jurul trupului său. Sărbătoarea copacilor care vor muri, şi sărbătoarea vântului care întinde pârjolul.

Régnier se ridică din fotoliu, se îndreptă spre parapetul terasei. Grupuri de oameni se întorc în local, discutând agitaţi. În spate, pe munte, se mai văd mici puncte luminoase. Imaginaţi moartea unui puşti. Exerciţiul literar numărul douăzeci şi doi. Régnier ridică din umeri. Nimic nu-i spune că e mort. Dar iubirea face întotdeauna victime. Am avut-o deja pe Gloria. De ce n-ar fi şi Serge? Ar fi în firea lucurilor. Într-o anumită fire a lucrurilor. Cea mai bătrână şi cel mai tânăr. Simbol, fabulă. E ceva care îi spune, fără să-şi poată explica de ce, că puştiul e mort. Fără îndoială din cauză că Daniel nu se înşeală niciodată. Pentru că ştie să vadă în privirea celorlalţi viaţa şi moartea, fericirea şi durerea. Régnier îşi aprinse o ţigară. Să mori în flăcări. Privi vârful incandescent al ţigării. Moartea curată. Ca şi când ar exista morţi curate! O să se ducă în camera sa, va lua un somnifer, se va dezbrăca şi se va întinde în pat. Nu există morţi curate, nu sunt decât morţi inutile. Nu ne vom ierta niciodată moartea puştiului. Care „noi"? Eu, bineînţeles, şi Jenny şi Vincent. Aşa, ca să avem ceva ce nu ne putem ierta. Fără a fi, însă vinovaţi cu ceva. Asta, dacă Daniel nu face pe prostul. E inteligent, e deci prudent. Contrar celor gândite de imbecili, inteligenţa şi prudenţa merg foarte bine, împreună. Reprezintă arta de a trăi.

Daniel e deştept. Merge în fruntea oamenilor. Bătrânul Pedro îl cheamă mereu la ordine.

— Nu aşa repede, nino! Aşteaptă!

Daniel numără paşii. Bărbaţii înaintează pe un front larg, cu crengi în mână, cu topoare şi ţapine. Lovesc

arborii care ard; îi pedepsesc pentru că au ars. De cealaltă parte, în fundul văii un alt grup luptă cu flăcările.

— Aş putea spune că Antonio e ruinat, zice o voce. Toţi măslinii erau ai lui.

Daniel priveşte. Nu face altceva, decât priveşte. Dintr-o clipă în alta se aşteaptă să-l vadă apărând pe Serge. Nu sunt prea departe de cabana abandonată. Vor ajunge la ea prin spate. La fiecare chemare, la fiecare strigăt al celor ce se luptă cu focul, tresare. Crede că l-au descoperit pe Serge. Bătrânul Pedro îl strigă:

— Dă-mi toporul!

Îi arată toporul căzut la pământnt. Daniel îl ridică şi-l întinde bătrânului.

— Pe ăsta trebuie să-l tăiem. A ars până la rădăcină.

Începe să lovească. Daniel rămâne deoparte. Aşchii de lemn sar în toate părţile. Jarul apare, ca din pământ.

— Mizeria dracului! exclamă bătrânul.

Măslinul se apleacă. Toporul l-a tăiat de la rădăcină.

— Şterge-o, cade!

Daniel loveşte ramurile, care încă mai ard, mocnit. Trebuie să loveşti mereu în acelaşi loc, pentru ca focul să cedeze. Puieţii de măslin se prăbuşeau. Bătrânul Pedro îi trăgea cât mai departe de groapă. Îşi şterge fruntea neagră de fum. Suflă greu, oboseala îşi spune cuvântul. Ceilalţi îi depăşiseră. Acum erau în vârful pantei. Pedro îşi răsuci o ţigară. Şi-o aprinse. Îl privi pe Daniel.

— Era o glumă povestea amicului tău?

— Nu mai ştiu, zise Daniel.

— Ar fi trebuit să se întoarcă de multă vreme, dacă o fi fost acolo sus.

— Sigur, zise Daniel.

Era obosit. Se aşeză lângă Pedro.

— Sau, atunci, poate că el e cel care a dat foc.

— Nu, zise Daniel.

— Asta n-o poţi şti niciodată, când e vorba de copii.

Bătrânul trăgea cu poftă din ţigară.

— Mai avea niţel şi lua foc şi satul...

Arătă spre trunchiurile calcinate, fumegânde.

— Din cauza târfei ăsteia de vânt... În august, trebuie să te păzeşti întotdeauna... Şi cu toţi indivizii ăştia cu corturile!

Se ridică, aruncă mucul ţigării, strivindu-l cu piciorul.

— Să mergem, zise el.

Urcau. Panta era foarte abruptă. În jurul lor, numai trunchiuri de copaci care puţeau, agonizând în fumul negru şi acru. Ajunseră în vârful crestei. De acolo, se vedea cabana abandonată, puţin mai la dreapta. Oamenii erau acum pe platou. Siluetele lor se distingeau bine în ultimele licăriri ale pojarului. Erau grupaţi, strânşi unii în alţii.

— Ce s-o fi întâmplat? întrebă Daniel.

— Nu ştiu, răspunse Pedro. O să vedem...

Daniel grăbi pasul. Aproape alerga. Pedro gâfâia în spatele lui. Trebuiau să coboare, apoi să urce din nou, ca să ajungă până la cabană. Un tip venea alergând spre ei, apoi un altul. Erau din Garda civilă.

— Ce s-a întâmplat?

— Un puşti mort, ars, spuse unul din gardieni.

Dispărură în întuneric.

— Ce tâmpenie! exclamă Pedro.

Daniel urca panta, alergând. Ajunse pe platou. Fugi spre grupul de bărbaţi nemişcaţi. Se fofilă printre ei. Pe pământ era întinsă o mantie largă, de gardian. Sub ea se ghiceau contururile unui trup. Bărbaţii nu scoteau un cuvânt. Priveau cerul, sau marea. Fumau. Nu ziceau nimic. Daniel se aplecă spre mantaua verde. Întinse mâna. Cu un gest brusc, ridică mantaua. Şi văzu chipul lui Serge: negru, diform, umflat. Lasă mantaua să cadă. Nu mai are putere să se îndrepte. Un bărbat îl vede:

— Hei, tu, şterge-o de aici!... Ce faci acolo?

Daniel îşi întoarse capul spre el. Lacrimi mari îi şiroiau pe obraji.

— Era prietenul meu, zise el.

Tipul veni la el şi-l ajută să se ridice.

— Pobrecito!

Îl mângâia pe păr.

— Era prietenul meu, repeta Daniel.

Se îndepărtă de oameni.

— Era prietenul meu...

Scoase un fel de horcăit.. Începu să vomite, rupt în două. Se sufoca. Vomită, se sufocă din nou. Bărbaţii sunt în spatele lui, nu-l pot vedea. Se ghemui. Era ceva mai bine. Se oprise din vomitat. Plângea. Îi făcea bine plânsul. Lacrimile spălau de pe retină chipul atroce, chinuit, al lui

Serge. O mână se aşează pe umărul său. Era bătrânul Mao.

— Nu trebuie să plângi, nino, zise Mao.

Se aplecă asupra lui Daniel.

— Era prietenul tău, ştiu... zise bătrânul. La dracu! Vino.

Îl ridică de subsiori pe Daniel. Puştiul se lăsă în voia lui. Era ca o păpuşă de cârpe.

— Vino, zise Mao, trebuie să coborâm.

Îi luă mâna puştiului. Daniel plânge. Îl urmează pe Mao.

— La început plângi, asta-i sigur; dar, după aceea, o să vezi, ai să te obişnuieşti... te obişnuieşti...

Spuse asta cu o voce aproape veselă.

— Şi e bine să te obişnuieşti.

Coborâră spre sat, urmând poteca. Focul era aproape stins, în afară de câteva focare, unde oamenii mai lucrau încă.

— E bine să te obişnuieşti, repetă Mao.

Nu se adresa cuiva anume. Nici chiar lui. Nopţii, vântului, mării, care strălucea mai jos.

— Aveam o fată, cam de vârsta ta, zise el. O privighetoare, o adevărată floare. Şi apoi, într-o zi, a fost atinsă de boală, ceva foarte grav, la cap Era înţepenită toată, nu mai putea nici să vorbească. Ştii, numai ochii mai aveau licăriri de viaţă. Avea ochii foarte negri, care te priveau rugători. Nu aveam bani. Absolut nici un ban, nu aveam bani nici să putem mânca în fiecare zi. Mi-au dat medicamente pentru cea mică. Nu aveam cu ce le plăti. Şi nimeni de pe aici nu vroia să-mi împrumute bani...

Bătrânul se opri din povestit. Îşi scoase pipa stinsă din buzunar şi o puse între dinţi.

— Urma să moară, micuţa păsărică, şi eu ştiam c-aşa va fi. Atunci am luat o hotărâre. Ştiam că mă va costa, dar trebuia s-o fac. Am luat micuţa păsărică în braţe, aşa cum era, învelită într-o cuvertură, şi m-am dus cu ea la preot. El era singurul care putea să-mi dea bani, asta era treaba lui, printre alte.

Daniel asculta. Asta îi făcea bine.

— Am intrat cu micuţa la preot. I-am explicat totul. M-a ascultat. Eram sigur că el o s-o salveze pe micuţa mea. Dar tu ştii ce mi-a spus? Nu, tu nu ştii, n-ai cum să ştii, pentru că nimeni nu poate şti. Şi-ţi jur că e adevărul

adevărat. Mi-a spus: „Tu eşti un necredincios. Tu nu vii niciodată să te rogi bunului Dumnezeu. Nu te văd niciodată la biserică. N-o să fac nimic pentru tine. Pentru că şi micuţa e tot o necredincioasă". Pentru oameni ca noi, nu-i nimic de făcut. Ne-a aruncat în stradă, pe amândoi.

Mao tăcu din nou. Făcu câţiva paşi în linişte, pe poteca stâncoasă.

— Atunci, afară, în faţa casei preotului, am plâns şi micuţa mă privea plângând. Ea simţea că plâng din cauza ei.

— Şi atunci? întrebă Daniel.

— Atunci, reluă Mao, a murit chiar în noaptea aia. Dar vezi tu, pe atunci nu eram obişnuit. Acum, sunt. E bine. Aşa-i la bătrâneţe.

Ajunseră în dreptul primelor case din sat.

— Vor aduce corpul lui Serge? întrebă Daniel.

— Sigur, Gărzile civile.

Merseră până la faleză.

— O să rămân aici, zise Daniel. Ţin atât de mult la tine, Mao.

— Nu vrei să te duci acasă?

— Nu, mai am încă ceva de făcut.

— Bine, zise Mao.

Se îndepărtă. Daniel traversă faleza, în direcţia mării. Vroia să se ascundă, să rămână singur. Se aşeză pe plajă, între două bărci. Nimeni nu-l putea vedea, dar el vedea totul. Era puţină lume la plimbare: grupuri care discutau, comentând evenimentele serii. Maşini care se întorceau de la incendiu; câte una se oprea. Grupurile se apropiau. Se vorbea de puştiul mort în flăcări. Pe terasa de la „La Estrella" nu erau decât câţiva oameni. Era linişte, nici chitare, nici tonomat. Şi, în interior, gol. De unde se afla, Daniel o vedea pe Jenny, aşezată în spatele casei de marcat, la capătul barului. Se pregătea să scrie. Daniel se întoarse cu faţa spre marea nemişcată, concentrându-se să nu mai vadă chipul oribil al lui Serge, mort. Să-l uite pentru totdeauna. Era prima oară când vedea un mort.

— Iată-i! strigă o voce.

Daniel se întoarse. Se auzeau ţipetele clacsoanelor. O maşină îşi făcu apariţia pe faleză. Încetini, apoi vină şi se opri în faţa clădirii celor din Garda civilă. Un camion foarte vechi şi huruitor dădu, la rândul lui, cotul. O

duzină de gardieni civili, cu arma în mână, dominau strada.

— I-au adus corpul, zise o bătrânică.

Toată lumea se adunase în faţa porţii cazărmii celor din Garda civilă. Venise şi o a treia maşină. Daniel îl văzu coborând pe tatăl lui Serge, însoţit de preot şi de primar. Camionul opri în faţa porţii. Daniel era chiar peste drum de cazarmă. Cei din Garda civilă stăteau nemişcaţi. Zece statui înnegrite de foc. Sergentul ieşi, şi făcu un gest. Gardienii săriră din camion. Deschiseră oblonul din spate. Daniel se strecură în apropierea lor. În mijlocul lăzii camionului era o grămadă informă. Acoperită cu aceeaşi manta verde. Doi gardieni, care rămăseseră în camion, ridicară cuvertura şi o trecură celor care coborâseră.

Dintr-o dată, o tăcere de gheaţă. Femeile îşi făceau semnul crucii. Doi bărbaţi luară cadavrul şi-l duseră în interiorul cazărmii. Unul câte unul, bărbaţii intrară în interiorul cazărmii. Închiseră grilajul. Dar mulţimea nu se dispersa. Aştepta. Şi Daniel aştepta. Privea grilajul închis, şi, dincolo de el, poarta. Prin fereastra de la parter, se vedeau umbre care treceau, gesticulând. Umbra masivă a preotului. Un gardian ieşi, alergând.

— Trebuie să-l ţină acolo... Sunt o groază de formalităţii legale de făcut, zise un individ.

O maşină frână în faţa cazărmii. Plină ochi cu băieţi şi fete, care se distrau de minune. O femeie le arătă pumnul. Un bărbat se apropie de maşină şi le vorbi celor din gaşcă. Maşina o şterse imediat. Daniel privi pentru ultima oară grilajul, apoi plecă. Trecu prin faţa terasei de la „La Estrella", fără să se oprească, urcă faleza, trecu peste podul acum pustiu. În portul Arcadei, casa Nadinei strălucea, cu toate luminile aprinse. Daniel se aplecă, culegând o piatră cât mai mare. O păstră o clipă în mână, ca pentru a o cântări. Apoi o aruncă, cu toată forţa de care era capabilă ura, în peretele de sticlă de la primul etaj. Zgomotul de sticlă spartă sfâşie liniştea. Daniel fugi să se ascundă sub arcadă; de acolo nu putea fi văzut. Auzi ţipete, voci, paşi care alergau pe cheiul portului.

— Târâtură! exclamă Daniel printre dinţi.

Vocea îi era întretăiată de suspine. Ajunse pe terasa din faţa bisericii. Cu câteva ore mai înainte, Serge îl

aşteptase acolo, în timp ce el se dusese s-o caute pe Nadine.

— S-ar putea să fii obligat să revii, nu? îl întrebase Daniel.

— Ea o să meargă cu mine, spunea Serge.

Daniel îşi strânse pumnii. După disperare şi frică, acum îl răscolea furia. Un fel de turbare neputincioasă, care îi făcea rău.

— Toate târâturile! zise el încă o dată.

Vorbea singur. Cobora spre portul Francez. De departe văzu că era lumină în camera tatălui său. Alergă şi dădu buzna în cameră, fără să bată la uşă. Régnier citea.

— Nu dormeai? îl întrebă Daniel, pe un ton neutru.

— Am luat un somnifer... Vezi care-i rezultatul.

Régnier lăsă cartea.

— Aveai dreptate.

— Da, zise puştiul.

Se lăsă o lungă tăcere.

— I-au adus corpul cei din Garda civilă.

Régnier făcu un semn spre Daniel.

— Vino şi stai lângă mine.

Daniel se aşeză, foarte ţeapăn, pe marginea patului. Régnier îi trecu mâna prin păr.

— Parcă ai fi un coşar!

Arătă spre faţa înnegrită de fum a fiului său, pe care se vedeau urmele lacrimilor..

— Ştiu, zise puştiul. E rău când mori ars? întrebă el, cu o voce înceată.

— Depinde. De cele mai multe ori, moartea survine din cauza asfixiei, nu din cauza arsurilor.

— Crezi?

— Da, de cele mai mult ori.

— El era ars aici.

Daniel arăta spre faţă.

— Ştii, avea toată faţa arsă. Avea un aer furios... Ciudat.

Régnier tăcea.

— Am înţeles prea târziu.

— Ce?

— Totul... Că dorea să moară... E puţin şi vina mea.

— Deloc.

— Am crezut că e un simplu foc; la început aşa părea.

— Ştiu.

— Da, e puţin şi vina mea.

Începu să tremure. Chipul i se boţi, începu să se crispeze. Lacrimi mari începură să se prelingă pe obraji. Régnier se ridică, îl luă în braţe, îl strânse la piept.

— E vina mea, repeta Daniel printre suspine.

— Nu, dragul meu... O să-ţi explic... Nu mai plânge.

Daniel suspina, lipit de pieptul tatălui său. Şi Régnier, stângaci, neştiind ce să facă, mângâindu-i fără încetare părul.

— Da, e vina mea, insista Daniel. Numai să-l fi privit şi vedeai pe chipul lui dorinţa de a muri.

Se smiorcăia.

— Mi-a explicat totul. Avea impresia că Nadine îl trădează.

Se ridică.

— Înţelege-mă, când cineva căruia îi spui totul, şi care, după aceea te trădează, înseamnă că puţin îi pasă de tine... Asta-mi spunea Serge.

Régnier îl îndepărtă puţin pe Daniel.

— Daniel, tu eşti sigur că asta ai citit în privirea lui? Vreau să spun: dorinţa de a muri? Tu eşti sigur?

— Da. De ce?

— Aşa... Eu nu ştiu ce să mai spun: s-ar putea ca tu să inventezi, din exces de imaginaţie. E posibil, nu-i aşa?

— E posibil, răspunse Daniel.

— E posibil, şi e adevărat.

— E puţin adevăr în ce spui.

— Numai puţin?

— Depinde, zise Daniel.

Nu mai plângea. Îşi mai trăgea nasul, din când în când..

— E adevărat? Am dreptate? insista Régnier.

— Da, ai dreptate, zise Daniel.

Ridică din umeri.

— În fond, asta mi se întâmplă mereu.

— Asta ce?

— Inventez mereu tot felul de lucruri.

— Asta o ştiu.

Daniel se întoarse spre tatăl său.

— Inventez tot felul de lucruri. Numai că acum s-au adeverit.

— Asta e deja altceva.

— Cum, altceva?

— Se inventează mereu în aceeaşi direcţie cu realitatea... paralel, dacă vrei. E, fără îndoială, un lucru care ţine de intuiţie.

— E adevărat, în cazul lui Serge?

Vorbea, cu o voce neutră.

— E valabil şi în cazul lui Serge.

— Cum?

— Tu îl cunoşteai bine, cum la fel de bine o cunoşteai şi pe Nadine. Ca şi poveştile lor.

— Evident.

— Atunci, fără s-o ştii cu adevărat, tu bănuiai că minciunile Nadinei aveau o mare importanţă pentru Serge... Cum să-ţi spun?... Îţi dădeai seama într-un fel că lui îi era greu să trăiască cu aceste minciuni.

— Da, e adevărat.

— Şi când nu mai poţi trăi...

Régnier făcu un gest.

— Bineînţeles, făcu Daniel.

— Restul ţine de intuiţie şi de sensul jocului; luate împreună. Moralmente...

— Moralmente, ce?

— Tu nu eşti responsabil.

— De ce?

— Pentru că ceea ce crezi că ai văzut în ochii lui Serge, nu e decât produsul imaginaţiei tale.

— Şi cu toate astea, Serge e mort!

— Coincidenţă, nimic mai mult.

— Poate, zise Daniel.

Se ridică şi se duse la fereastră.

— Am aruncat cu un bolovan în fereastra Nadinei... S-a ales praful...

— Ai făcut rău.

— E drept, nu?

— Dacă aşa crezi tu, zise Régnier.

Îşi aprinse o ţigară.

— N-o să ne coste decât geamgiul, zise Daniel. Şi dacă tot am ajuns la mărturisiri...

Se opri.

— Dacă ai ajuns la mărturisiri?...

— Ţi-am şterpelit douăzeci şi cinci de mii de franci...

pentru Serge... Pe vremea când vroiau să plece împreună...

— Douăzeci şi cinci!

— Douăzeci şi cinci, zise Daniel, nu mai mult. Jur.

— Asta-i tot? Geamurile Nadinei şi cei douăzeci şi cinci de mii de franci? Nimic altceva?

— Nu, asta-i tot.

Daniel veni lângă tatăl său.

— Ce ciudat, în seara asta te-ai culcat devreme.

— Mi se mai întâmplă, din când în când, zise Régnier.

Daniel îşi reluă locul pe marginea patului.

— Aş fi vrut să te întreb ceva.

— Întreabă-mă, zise Régnier.

— Din ce cauză a murit bătrâna care-l îngrijea pe Vincent?

— Care bătrână?

— Cunoştinţa pictorului.

— Gloria?

— Da.

— Să zicem că a murit din prea multă dragoste... E cam simplu spus, dar, în mare, asta e.

Daniel reflecta.

— După părerea ta, din ce cauză a murit Serge? Tot din cauza iubirii?

— Da şi nu, răspunse Régnier. Să zicem, din dragoste şi din orgoliu, dar ambele sunt atât de strâns legate, întotdeauna... În fine, da, sunt asemănătoare...

Daniel rămase un moment gânditor, nemişcat, apoi se ridică.

— La dracu! făcu el.

— Cine să se ducă dracului?

— Toate astea...

Îşi sărută tatăl pe frunte.

— Vreau să mă duc să mă spăl, spuse el.

XIV

Iuri intră în cameră. Laura înălţă capul.

— L-ai văzut? întrebă ea.

— Cinci minute. M-a condus la uşă aproape imediat.

— A mâncat?

— Da, aproape tot. Vrea să-i instalez un pat în camera de sus. Mi-a spus că n-o să mai iasă din atelier decât mort.

— Şi-a instalat pânzele?

— De jur-împrejurul camerei... Le-am numărat: opt, de format mare.

— Vrea să picteze?

— Nu vrea să facă decât asta.

Rămase tăcut, pentru un timp. Laura îşi reluă ocupaţia: continua să decupeze diverse materiale.

— Ce faci acolo? o întrebă Iuri.

— Un colaj.

— Nu-i rău deloc.

— Ca de obicei: Pinero, fără Pinero.

Laura decupa bucăţi de carton colorat.

— Mă gândesc la ce-am putea face, zise Iuri.

— Nimic, zise ea, fără să ridice capul. Pinero are dreptul să-şi sfârşească viaţa aşa cum înţelege el s-o facă, nu?

— Nu asta-i problema.

— Ba da, asta-i problema. Şi numai asta. Şi apoi, ce crezi că-i aşa extraordinar în asta?

— Poate că-i nebun?

— E bătrân, ceea ce-i cam acelaşi lucru. O să se închidă în atelier, ca să picteze. O să interzică tuturor intrarea în atelier. Nu e prima oară când face aşa ceva.

— Să vorbească de unul singur ore întregi, da.

— Un simplu detaliu!

— Asta numeşti tu detaliu?

— Da, numesc asta un simplu detaliu, zise ea.

Lăsă foarfecele deoparte.

— Şi apoi, eu sunt fiul lui, zise Iuri.

— Aş putea spunea acelaşi lucru, în genul melodramatric. Cu toate astea, eu sunt amanta lui.

Iuri făcu un gest, ca şi când ar fi vrut să alunge nişte muşte imaginare.

— Vreau să-ţi spun adevărul. Fără el în casă, toată ziua mă simt neliniştit... Tu nu?

— Şi eu la fel; dar şi asta e tot un detaliu.

Laura izbucni în râs.

— Ce te-a apucat? o întrebă Iuri.

— Nimic, mă gândesc doar că suntem amândoi două frumoase exemplare de cerşetori.

— De ce?

— Avem nevoie de Pinero pentru a trăi. Cred că-ţi dai seama!

— Asta, cam aşa e, zise Iuri.

Laura se ridică.

— Unde te duci?

— Vreau să cobor până la Cannes. Am de făcut cumpărături. Dacă vrei să vii...

— Nu, n-am chef. Trebuie să mă gândesc.

— La ce?

— La toate astea.

Laura făcu un pas spre uşă. Se opri, apoi se întoarse.

— Vrea cu adevărat să picteze pe pânzele alea uriaşe?

— Pur şi simplu mi-a spus: „Vreau să renasc"

— Nimic altceva?!

— Nimic altceva.

Ea ieşi din cameră.

— Laura?.. Pe la ce oră te întorci?

— Pe la ora opt.

Puţin timp după aceea, auzi motorul maşinii care sforăia, şi lătrături. Se duse la fereastră, apoi trecu în camera cea mare de la parter. Se aşeză într-un fotoliu şi răsfoi o revistă. Deasupra era atelierul lui Pinero. Auzi zgomote: mobile mişcate, paşi. Apoi o uşă care se deschide, şi apoi vocea tatălui său:

— Iuri!

Acesta se ridică dintr-un salt.

— Da?

— Spune-i lui Mathieu să-mi aducă în atelier cele două scări de jos. Imediat!

— Mă duc! zise Iuri, fericit că poate face ceva.

Se repezi la subsol, unde erau păstrate scările pe care le folosea Pinero pentru a picta tablouri de format mare. O luă pe cea mai lungă, o puse pe umăr, şi, aproape în fugă, urcă cele două etaje. Bătu la uşă.

— Eu sunt, tată.

Paşi, apoi uşa care se deschise.

— Sprijin-o de zidul din fund, îi zise Pinero.

Iuri instală scara. Aruncă o privire rapidă de jur-împrejurul atelierului. Mese, înşirate una după alta, încărcate de culori şi de pensule.

— Ai fi putut să mă chemi să te ajut să-ţi aranjezi atelierul, îi zise el tatălui său, arătând spre mese.

— M-am descurcat şi singur. Du-te şi mai adu-mi o scară.

Iuri o luă din loc. Parterul şi cele două etaje, cu toată viteza.

— Pe asta pune-o între cele două ferestre.

Se execută. Apoi rămase nemişcat acolo, fără să scoată un cuvânt.

— Poţi să pleci, şi nu uita să-mi trimiţi patul.

Iuri făcu un pas spre uşă.

— Tată... zise el.

— Da?

— Aş vrea să-ţi spun...

Pinero veni în dreptul lui. Avea o pensulă în mână.

— Ce vrei să-mi spui?

Iuri, mut, ca paralizat.

— Nu-i aşa că vrei să-mi spui că mă laşi în pace?... Pentru numele bunului Dumnezeu, vreau să pictez! Tu ştii ce înseamnă asta? Aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat de zece ani!

Iuri se dădu înapoi, pas cu pas, spre uşă. Ca atunci când era copil. Tatăl său, furios în faţa lui, şi el, şi mai mic de frică, bâlbâindu-se ca paralizat. Închise uşa. Îi venea să plângă. Un lucru nu prea serios pentru cei patruzeci de ani ai săi. Coborî scara şi se întoarse în camera de la parter, se întinse într-un fotoliu şi îşi ciuli urechile. În atelierul de deasupra era linişte. Apoi, din nou zgomot de mobile târâte. Lovituri surde în tavan. Şi Iuri, pregătit să ţâşnească.

Pinero era aplecat asupra unei mape pline de hârtii îngălbenite de vreme, şi de fotografii. Scotea şi citea diverse hârtii, pe care apoi le arunca în jurul lui. Bucăţi de fotografii. Articole decupate din ziare. Toate astea valsau în jurul lui, ca apoi să cadă, cu un zgomot moale şi trist. Pinero se enervă. Ajunse la fundul mapei. Încă mai căuta. Scoase, în sfârşit, un dosar galben. Cu un gest brusc, rupse sfoara care-l închidea. Se aşeză pe duşumea şi deschise dosarul. Era plin cu alte fotografii. Surâse. Se ridică,

merse spre una din mese, luă o lupă, reveni şi se aşeză lângă dosar, pe duşumea. Luă o fotografie. O plajă largă, cu resturi de trunchiuri moarte. În fund, munţii, masivi, duri. Un tip foarte tânăr, cu părul negru, foarte lung, care-i intră în ochi; alături de el, o fată, foarte dreaptă. Pe spatele fotografiei, o inscripţiei: „Caldeya, 1901" După-amieze întregi bătuseră golfuleţele. Font, încărcat ca un măgar cu tot felul de aparate, de trepiede, de cutii. Cu inseparabila sa umbrelă, şi, pe cap, o uriaşă pălărie din paie, de felul celor mexicane.

— Lucrul cel mai important e fundalul, spunea el.

Nu era niciodată satisfăcut de fundal. Font făcea fotografii, una după alta. Un întreg ceremonial. Făcea semne, dădea din mâini. În momentul în care apăsa pe pară, îşi ducea un deget în dreptul buzelor, cerând linişte, ca şi când cel mai mic zgomot ar fi putut paraliza aparatul.

— Poţi să-l dai dracului de fundal, zicea Pinero. Ce mă interesează pe mine e chipul ei, nu fundalul tău.

— E greu de aproape.

Font sfârşise prin a găsi un golfuleţ. Care îndeplinea toate condiţiile. Lumina era bună, nu bătea vântul.

— Aici o să facem fotografii de aproape.

Gloria îi privea impasibilă pe cei doi bărbaţi care se învârteau în jurul aparatului.

— Vrem să-ţi prindem chipul, zicea Pinero.

Acum era obişnuită cu lungimea acestor şedinţe de pozat. Pinero era cel care regiza cadrul. O lua pe Gloria de umeri şi o ducea în dreptul unei stânci netede, cu suprafaţa foarte fină.

— Acum rămâi acolo; aşa...

Se îndepărta, pentru a vedea mai bine. Negrul, pe fondul luminos al stâncii.

— Pe asta nu trebuie s-o ratezi îi zise Pinero lui Font.

Font ridică din umeri. Îşi pregătea calabalâcul. În primul rând trebuia să monteze greoiul aparat pe trepied. Apoi trebuia să aleagă placa, s-o monteze în aparat. Şi toate astea cu gesturi discrete, lente, care-l enervau pe Pinero. Gloria nu se mişca. Fredona, în şoaptă, un cântec foarte vechi.

— Dumnezeule, cât poate fi de frumoasă! exclamă Pinero.

Întinse toate fotografiile pe podea. Una lângă alta. Ca pe un joc de cărți. Toate ale Gloriei. Și una, pe un format mare. Planul apropiat luat de Font, fata în negru pe fundalul luminos al stâncii, cu ochii magici, plini de viață. Privi, un lung moment, țintă fotografia. Se ridică. În picioare, își trecu mâna peste față. Apoi se puse în mișcare. O suită mecanică de mișcări: să ia cărbunele de desen de pe masă, pe cel mai gros; să se întoarcă, să privească pânza cea mare din stânga sa, agățată de zid, neliniștit de albeața ei; să se ducă spre ea. Matadorul ce se îndreaptă spre taur. Cu pași mici, eleganți, legănați, fără să facă zgomot, fără să-l piardă din ochi. Trebuie să ia pânza prin surprindere. Ea doarme, să n-o trezească înainte de a fi atinsă de creion. În sfârșit, să se oprească. Creionul alunecând pe pânză, o rachetă neagră ce-și lasă urma, clară pe albeața neprihănită. O liniște desăvârșită, întreruptă numai de scârțâitul cărbunelui pe pânză. Corpul nemișcat, numai brațul și mâna care desenează în gol, înainte de a atinge pânza. Cu o rapiditate uimitoare, pânza se acoperă de linii drepte și curbe, care se întretaie într-un arabesc straniu.

— Întreaga lumină; aceea a ochilor ei, zise Pinero, cu voce tare.

Se opri din desenat. Se dădu câțiva pași înapoi.

— Negrul privirii sale. Culoarea neagră, adăugă el.

Închise ochii, ca apoi să-i deschidă, mai vii, mai ageri.

— Bueno!, zise el.

Aruncă creionul pe una din mese. Fotografiile rămăseseră întinse pe podea. Se aplecă din nou, asupra lor.

— Bueno!, exclamă din nou.

Se ridică. În dreapta sa, masa cea mare, cu toate culorile și pensulele. Se opri în fața ei. Căută prin buzunare o țigare, o găsi, o aprinse. Avea sub privire toate culorile. Și mâna sa vrăjită deasupra nuanțelor de negru, de gri, de roșu. Tuburile, imediat prinse, și imediat golite. Mase de culori întinse, strălucind pe placa de sticlă, imediat atacate de pensulă. Pinero se întoarse. Din nou, matador în fața pânzei-taur. O scurtă privire, înglobând întreaga suprafață a tabloului. Mâna se ridică și, foarte repede, pensula își începe dansul...

Pe terasa micului bistrou unde-şi luau amândoi micul dejun, Font îşi tăia bucăţi groase de pâine albă.

— Asta-i mişcarea pe care o caut.

Pinero îi arăta ceva cu degetul lui Font.

— Fata aia de colo, cu coşul pe cap.

— E frumoasă, zise Font, cu gura plină.

— Nu despre asta îţi vorbesc eu, zise Pinero. Tu o cunoşti?

— I se spune Gloria, zise Font.

— Ar vrea să pozeze pentru mine?

— Nici o şansă.

Fata venea spre ei, cu coşul cu peşte pe cap.

— Păşeşte ca un arbore. Dacă arborii ar păşi, aşa ar face-o, zise Pinero.

Făcu un gest s-o cheme. Fata se întoarse. Imposibil să nu fii rănit de strălucirea ochilor ei.

— Ven aqui!, îi zise Pinero.

Fata se opri la marginea terasei.

— Cu cât vinzi peştii?

— Un real.

— Arată-i.

Gloria îşi coborî coşul de pe cap, cu braţele ca două toarte perfecte; îl puse pe masă.

— Sunt frumoşi, zise ea, sunt peşti de piatră.

— Cum adică, de piatră?

— Sunt bucăţi de piatră de pe fundul mării, care s-au desprins de acolo, transformându-se în peşti.

— Poate.

— Nici un „poate"!, zise Gloria. Eu ştiu ce vorbesc.

— Îi cumpăr pe toţi.

— Eşti nebun! exclamă Font. N-o să poţi să-i mănânci niciodată pe toţi!

Pinero făcu un gest de nerăbdare. Plăti.

— Va trebui să-mi laşi coşul, o ţi-l dau mâine. Sau, dacă vrei, poţi veni să-l iei.

— O să vin, zise Gloria.

— Ştii unde stau?

— Ştiu, tu eşti Pinero, pictorul. Şi el, el e Font.

Gloria se îndepărtă. Dreaptă, mergând ca şi cum ar fi plutit deasupra solului.

— Mişcarea în stare pură...

— E frumoasă, repetă Font.

— Mai mult decât atât, tâmpitule!

— În sat se spune despre ea că ar fi vrăjitoare.

Pinero, aplecat asupra pânzei, întinde straturi de negru, cu reflexe roşii şi violete. O maşină frână în faţa peronului vilei. Câinii lătrară. Pinero se opri din pictat şi se duse la fereastră. O văzu intrând pe Laura, cu braţele pline de pachete. Reveni în dreptul pânzei, închise pentru câteva clipe ochii. Îi deschise şi îşi reluă munca.

— Ce-i cu tine? îl întrebă Font.

Pinero se plimba fără încetare prin cămăruţa care le servea şi de atelier, şi de bucătărie. Pe masă era coşul Gloriei.

— O să vină, nu-ţi mai fă probleme, îl linişti Font.

Tocmai pregătea o omletă.

— O întreagă suită de mişcări, de mişcări în stare pură, iată ceea ce aş vrea să pictez, zise Pinero. Trebuie s-o conving să-mi pozeze.

— Cere-i-o!

Font sără omleta.

— Nu pune prea multă sare.

Cineva bătea la uşă.

— Ea e, zise Font.

Gloria intră, căutând cu privirea.

— Am venit după coş.

Pinero nu spunea nimic. Font îi întinse coşul Gloriei. Pe bufet erau schiţe în creion, uitate de Pinero.

— Tu faci astea? întrebă Gloria.

— Eu le fac.

Pinero se apropie de ea. Font văzu că e mai înaltă decât Pinero.

— Sunt semne, zise ea.

— Da.

— E ca şi scrisul dintr-un jurnal; nu înţeleg nimic; nu ştiu să citesc... Tu ştii să citeşti?

— Da.

— Dar n-ai nevoie de asta pentru a picta. Semnele tale ar trebui să-ţi ajungă...

— Ar trebui.. da...

Pinero vorbea încet.

— Trebuie să plec, zise Gloria.

Pinero făcu un pas spre ea.

— Pot să te rog ceva?

— Roagă-mă.
— Aş vrea să te desenez.
Ea rămase tăcută, ca şi când n-ar fi înţeles.
— Să-ţi fac un portret.
— Cu semnele tale?
Gloria rămase pe gânduri.
— Vreau, răspunse, o să vin mâine.
Îşi luă coşul, şi ieşi fără să scoată un cuvânt.
— Vezi, zise Pinero, nu e chiar atât de greu!
— Eşti irezistibil, zise Font, şi omleta scrum... Vino să haleşti.
Pinero se îndepărtă de pânză. Îşi puse pensula într-un borcan, şi apucă alta mai groasă. În depărtare se auzea zdrăngănitul unui tren. Paşi pe scară. Şi ciocănituri în uşă.
— Am adus patul! zise Iuri.
Pinero se duse să deschidă. Intră Iuri, cu Mathieu, îngrijitorul.
— Puneţi-l unde vreţi, zise Pinero.
Cei doi ridicară patul, un mic divan îngust, şi îl puseră lângă un perete.
— Mă duc să aduc aşternuturile, le-am lăsat jos, zise Mathieu.
Iuri văzu tabloul.
— Ai reuşit să faci deja atât de mult?
— Deja, zise Pinero, care revenise în faţa mesei pe care se aflau pensulele.
Iuri îşi scărpina bărbia. Pinero se întoarse spre el.
— N-ai plecat?
Iuri tresări.
— Plec imediat.
Plecă în vârful picioarelor, mirat de cele ce văzuse. Toate tonurile de negru suprapuse, intercalate unele în altele, cu reflexe subtile. O manieră nouă a tatălui său. O întâlni pe Laura în camera de zi.
— Aproape jumătate dintr-o pânză era deja pictată, zise el.
— Te-a lăsat s-o vezi?
— Da... E în negru, o minunăţie!
Avea un aer absent.
— Când vrea să mănânce?
— Nu mi-a spus nimic.
— N-are decât să strige.

Laura dădu drumul la televizor.

— Nu-l da prea tare, să nu-l deranjeze.

Pinero se aplecase din nou asupra pânzei. Trasa lungi linii curbe de un albastru tare.

„Poate că era negru şi albastru", mormăi el.

Gloria stătea nemişcată în faţa ferestrei. În clipa aceea, Pinero era atras de spaţiul gol din spatele ferestrei. Influenţat puternic de Matisse, lucra în tuş, cu gesturi precise şi rapide.

— Poţi să vorbeşti, nu mă deranjează.

— Despre ce să vorbesc?

— Nu ştiu; vorbeşte-mi despre tine...

— Ştii totul despre mine. Nu?

— Nu ştiu nimic.

— Vrei să spui că nu ştii că sunt vrăjitoare? Că sunt orfană? Că trăiesc singură, îngrijindu-mi cei doi fraţi?

— Nu.

— Prin împrejurimi se vorbeşte mult despre mine.

— Şi chiar eşti vrăjitoare?

— Da.

— Cum anume?

— Văd ceea ce alţii nu pot să vadă.

— Cum?

— Toată lumea se dă de gol; toţi îşi trădează secretele.

Gloria tăcuse.

— Am şi eu vreun secret?

— Ca toată lumea.

— Mi l-ai putea spune?

Ea îşi lăsă capul într-o parte, ca pentru a-l putea vedea, măsura mai bine.

— Nu chiar acuma... Într-o zi...

El trase o ultimă linie, apoi lăsă tocul.

— Am terminat. Vino să vezi...

Gloria se apropie de el. Mirosea a lavandă şi a munte. Se aplecă asupra desenului.

— Asta eşti tu, zise el.

— Bineînţeles că eu sunt!... Întotdeauna aşa mi-am închipuit că arăt.

— Te recunoşti?

— Da... Într-adevăr, aşa arăt; o ştiu prea bine.

Pinero rupse foaia de carton din blocul de desen; i-o întinse Gloriei.

— Asta e pentru tine, ia-o, ţi-o dăruiesc.

Ea dădu din cap, refuzând-o.

— De ce? o întrebă Pinero.

— Vreau s-o păstrezi tu... E a ta..., zise ea.

Era un răspuns fără replică. Pinero puse desenul la loc în mapă.

— Trebuie să pleci acum?

— Da, fraţii mei trebuie să se întoarcă de la pescuit. Trebuie să-i ajut să-şi descarce barca.

— Faci asta în fiecare zi?

— În fiecare zi.

— O să mai vii să mă vezi?

— Cine ştie?

— Vreau să te mai desenez.

— Poate că o să mai vin.

— O să te desenez goală.

Ea nu făcu nici o mişcare. Cu un surâs timid şi privirea în depărtare.

— Eşti frumoasă, zise Pinero încet.

Îi luă mâna şi i-o sărută. Ea şi-o retrase imediat.

— Vrei să te culci cu mine?

— Într-o zi am s-o fac, dar am s-o fac cu un vrăjitor ca şi mine... Tu nu eşti vrăjitor.

Mathieu aduse aşternuturile. Pinero se aşeză pe pat. De unde era, vedea bine tabloul. Închise ochii. Ansamblul era aproape în întregime definit. De jos răzbăteau până la el zgomotele confuze ale unor voci. Ascultă, era televizorul. Se sprijini cu spatele de zid, întinzându-şi picioarele. Dintr-odată, fericit şi transportat. De acum încolo, orice s-ar fi întâmplat, nu mai avea nici un fel de importanţă. Gloria era cu el pentru vecie, cu el în camera asta, lângă el. Şi el trăia cu frumuseţea ei alături.

— Cu fetele astea nu-i nimic de făcut... Gura iadului şi a preotului, zicea Font.

Mergeau pe drumul spre Port Lligat.

— Nu se ştie niciodată, zise Pinero.

— Eşti amorezat!

— Mai rău. O visez noaptea. Frumuseţea ei îmi taie răsuflarea, e o senzaţie minunată!

Coborau spre golfuleţ. Bărbaţii trăgeau bărcile pe plajă.

— Locuieşte într-una din cocioabele astea, zise Font.

Rămaseră să privească pescarii. Câteva femei le dădeau o mână de ajutor la descărcat.

— Trebuie să fie cocioaba aia, de partea cealaltă a piaţetei.

Se îndreptară spre casă. Se aşezară pe nişte bolovani, la câţiva metri de ea. Bărbaţii trăgeau de frânghii, cu ţipete răguşite.

— Golfuleţul ăsta seamănă cu o stampă japoneză, zise Pinero.

Puştii se jucau în jurul lor, în piaţetă. Gloria ieşi din casă. Veni spre ei:

— Tu eşti acolo? îl întrebă ea pe Pinero.

— De ce n-ai mai venit să mă vezi?

— Aşteptam.

— Ce aşteptai?

— Adevărata dorinţă de a te revedea.

Ea izbucni în râs. Prima oară când Pinero o vedea şi o auzea râzând.

— Ce-ţi veni?

— Aşa, pe nisipul ăsta, semeni cu o mobilă, zise ea.

— Cu o mobilă?

— Da, am văzut aşa ceva într-o casă...

Doi bărbaţi veneau spre ei.

— Sunt fraţii mei, zise ea; amândoi sunt nebuni.

Cei doi bărbaţi intrară în casă.

— Acum or să vrea să mănânce. Trebuie să mă duc să le pun masa.

Pinero se ridicase.

— O să vii?

— Când o să simt dorinţa.

Se îndepărtă, cu mersul ei alunecos.

„Ce dracu'a vrut să spună cu asta: că semăn cu o mobilă?" mormăia Pinero.

— Trebuie să aibă un sens ezoteric, zise Font, râzând.

Se întoarseră la Caldeya. Ajuns acasă, Pinero se apucă imediat de treabă, strângând din dinţi. Font îl urmărea, aşezat într-un colţ al camerei.

— Ce lucrezi?

— Autoportretul, pe post de mobilă.

— Lucră intens, până mult după miezul nopţii. La lumina lumânărilor. Nevăzând aproape nimic, pictând mai

mult din instinct. Dimineaţă, se trezi foarte devreme. Examină pânza. Părea foarte mulţumit.

— Priveşte, îi zise el mai târziu lui Font.

Font studia pânza.

— E bun, zise el, după un timp. E chiar foarte bun.

— Acum sunt sigur că am intrat în lumea Gloriei, zise Pinero.

— O să i-l arăţi?

— Bineînţeles!

— Una peste alta, pictura va fi un mijloc de seducţie?

Pinero surâse.

— Dacă l-o accepta... Dar acum aşteaptă, am o altă idee.

A doua zi, Gloria bătea la uşă. Cum intră, văzu tabloul.

— Aveam dreptate, zise ea. Şi tu ştiai că eşti o mobilă pe nisip.

Poate pentru prima oară ea îl privea cu o oarecare tandreţe.

— Oamenii sunt sau mobile, sau pietre, sau arbori. Fraţii mei sunt două pietre.

După un moment de tăcere, adăugă:

— Ei îşi spun mereu poveşti cu pietre.

Arătă pe pânză o linie făcută cu o trăsătură foarte fermă.

Ceva dur şi oţelit, într-un colţ al pânzei.

— Asta sunt eu, zise ea.

— De unde ştii?

— Am ghicit.

— Ai dreptate, tu eşti.

— Îţi înţeleg semnele, zise ea. Poate că totuşi eşti vrăjitor.

— Tot nu vrei să te desenez?

— Goală?

— Da...

Ea dădu din cap.

— Nu trebuie.

— De ce?

— Pentru că nu trebuie.

Pinero se ridică şi începu să se plimbe prin cameră, cu un aer bosumflat.

— La cine te gândeşti? îl întrebă ea. La mine?

— Da, la tine... Sunt îndrăgostit de tine.
— Nu ştiu ce vrea să însemne asta, zise ea.
— Eu ştiu...
Avea pregătite o grămadă de cuvinte, gata să le dea drumul. Dar era inutil. O lăsă să plece. Îşi făcu apariţia şi Font.
— Am o scrisoare de la Mercader, de la Barcelona. E interesat de litografiile tale.
Pinero nu reacţionă la vestea cea bună. Privea ţintă tabloul. Font se aşeză lângă el.
— E foarte curios, zise el, după un timp.
— Ce-i aşa de curios?
— Pictura ta... Asta, şi portretul pe care l-ai făcut Gloriei...
Sunt lucruri absolut noi.
Pinero asculta. Font era un excelent critic.
— Înainte, erai bun, chiar foarte bun, dar, ici şi colo, se simţeau influenţe. Dar nu şi în astea ultime două lucrări. Am impresia că eşti pe cale să-ţi inventezi un stil propriu, stilul tău.
— Asta, din cauza ei.
— Dacă vrei, zise Font.
— Da, aşa e; din cauza ei. Nu mai pot face nimic altceva, în afară de faptul că o desenez fără încetare. E de necrezut. Şi asta nu e numai dragoste.
— În orice caz, pictura e bună.
— Provizoriu, am să abandonez această nouă manieră, zise Pinero.
— Eşti nebun!
— Am spus: provizoriu.
— Şi ce-ai de gând să faci?
— Puţintică răbdare...
Pinero se închise timp de trei zile în cămăruţa de la mansardă. Cobora numai să mănânce, împreună cu Font, în bucătărie. Font evita să-i pună întrebări. Pinero avea un aer preocupat şi nervos. Urca repede în camera lui. De jos, Font îl auzea plimbându-se nervos prin cameră.
— Nu se mai aude nici o mişcare, zise Iuri.
— Trebuie să fi adormit, zise Paula.
— Nu cred...
Iuri se ridică.
— Să sting televizorul?
— Dacă vrei.

Iuri se duse la aparat şi îl stinse. Rămase imobil, ascultând, cu capul ridicat spre tavan.

— Nici un fel de zgomot, zise el.

După patru zile, Pinero coborî la micul dejun. Era surâzător.

— Am terminat, zise el. Vrei să vezi?

Font îl urmă.

— Mi-am amintit de cele ce m-au învăţat la Şcoala de Belle-Arte, zise Pinero, dezvelind pânza.

Font îşi luă aerul său iscoditor. O tânără fată dezgolită, culcată, pictată întru totul în maniera „Maja desnuda" Strălucitor şi pregnant, chipul radios al Gloriei.

— Sunt sigur că aşa arată corpul ei, zise Pinero. Nu poate fi altcumva.

Font se apropie de pânză pentru a putea vedea mai bine maniera în care fusese lucrat. Examină tabloul mult timp. Se întoarse.

— Poate că nici Goya nu l-ar fi făcut mai bine... Numai că, vezi bine, a făcut greşeala să-l facă înaintea ta.

— Ştiu, zise Pinero. De aceea am spus că renunţ numai provizoriu.

Font îl întreba din privire.

— Ce-ai de gând să faci cu el?

— O capcană... Nu-ţi pot spune mai mult acum.

Trecură câteva zile. Pinero nu mai lucra nimic. Se plimba prin ţinut, cu sau fără Font. Rămânea ore întregi în micuţul bistrou din portul Arcadei. O aştepta pe Gloria. Când trecea, se grăbea spre ea.

— De ce n-ai mai venit să mă vezi?

— M-am gândit la tine. E acelaşi lucru.

— Aş vrea să vii, zicea Pinero.

— O să vin.

Ea avea, ca întotdeauna, un coş mare pe cap.

— Unde te duci?

— Să culeg ierburi de leac, sus, pe munte.

— Vin cu tine.

— Vino, zice ea.

Ieşiră din sat. Drumul era foarte abrupt. Ea nu micşora pasul. Pinero se sufoca.

După un timp, Gloria se opri. Era la picioarele unei mici coline, în spatele satului.

— Aici se găsesc ierburi de leac, zise ea.

— La ce sunt bune?

— La toate: să dormi, să visezi, să nu-ţi fie rău.

Începură să caute, cu privirea în pământ, ierburile de care Gloria avea nevoie. Din când în când, ea se apleca şi culegea câte un smoc. Pinero o urmărea.

— Astea-s ierburi care te fac să visezi? întreba el.

— Bineînţeles... Ierburi pentru vise bune, ierburi pentru vise rele.

Coşul era plin.

— Ne aşezăm puţin? propuse Pinero.

El se aşeză pe un zid vechi din pietre de râu, pe jumătate dărâmat. Îşi aprinse o ţigare. Gloria veni şi se aşeză lângă el.

— Gloria!

Ea nu întoarse capul.

— Ştii, m-am îndrăgostit de tine.

— Ştiu, spuse ea.

— Din cauza asta nu mai am pic de somn.

Pinero era conştient de sărăcia vorbelor sale.

— Şi eu mă gândesc la tine, îi răspunse ea.

Apoi se ridică.

— Trebuie să coborâm.

Începură să coboare agale spre sat.

— Vreau să-ţi arăt ceva, la mine acasă. Trebuie să vii să vezi, zise Pinero.

— Ce vrei să-mi arăţi?

— Pe tine.

— Pe mine? O închipuire a mea?

— Da. O să vii?

— Poate că o să vin; mâine, zise ea.

Se despărţiră în portul Arcadei.

— Sigur o să vii mâine?

— Sigur, s-ar putea să vin, repetă ea...

Pinero se ridică. În casă nu se mai auzea nici un zgomot. Televizorul murise; un câine lătra în fundul grădinii. Se duse spre uriaşa fereastră ce dădea spre mare. Jos se vedea Cannes, care strălucea, cu toate luminile aprinse. O planetă pe care tocmai o părăsise, pentru a nu se mai întoarce niciodată. Se îndepărtă de fereastră şi reveni în dreptul tabloului. Gloria era alături de el, prezentă; surâse, era fericit. Îşi reluă pensula...

Aşteptă două zile. Nu se putea stăpâni. Font încerca să-l potolească şi-şi bătea joc de el.

Pinero, cât era ziua de lungă, stătea în bucătărie mâzgălind la nesfârşit pe tot felul de hârtii. O zi, încă o zi fără ea. Venea noaptea! Urcă în camera sa, pentru a se întinde pe pat şi a adormi. Mai târziu, auzi paşi pe scară. Uşa se deschise. Nu se întoarse. Era sigur că venise Font. Gloria se opri în prag.

— Dormi? îl întrebă ea.

Pinero tresări: în sfârşit, venise!

— Arată-mi chipul meu, îi ceru ea.

— Aşteaptă, îi zise Pinero, şi nu te mişca.

Coborî în fugă în bucătărie şi adună toate lumânările pe care putu pune mâna. Urcă scările val-vârtej. Puse lumânări mai peste tot în cameră, şi le aprinse. Se duse spre tablou şi dădu la o parte pânza care-l acoperea. Gloria rămase mult timp tăcută.

— Aşa arăt eu? zise ea, în cele din urmă.

— Eu sunt sigur că aşa arăţi.

— Deci, tu mă ştii?

— Da, te ştiu.

— Ştii tot despre mine?

Gloria vorbea aproape în şoaptă.

— Aproape totul.

— Eu nu mi-am văzut prea bine trupul niciodată, zise ea.

Se sumeţi, fără a scăpa din privire tabloul.

— Am această lumină în jurul meu?

— Da.

Se apropie de tablou.

— Toată această lumină?

— Toată.

Se întoarse şi se apropie de Pinero. Pinero o ia în braţe şi o sărută. Ea rămâne nemişcată.

Eşti un vrăjitor murmură ea.

Pinero îi şoptea cuvinte fără şir. Şi mâinile îi căutau trupul, îl simţeau în fine viu, chiar dacă ascuns de veşminte, după ce numai l-a visat atâta vreme. Începu să-i descheie vechea rochie gri. Ea nu-i opunea nici o rezistenţă. Umerii mătăsoşi şi bronzaţi şi apoi, dintr-o dată, sânii, liberi. Mai frumoşi decât cei pe care-i pictase. Şi rochia căzu, lăsând-o goală în braţele sale. Şi el, gata

să-şi piardă cunoştinţa şi să plângă, la atingerea trupului ei somptuos. O conduse spre patul îngust. Făcură dragoste. Tot acest timp ea rămase tăcută, cu ochii diamantini larg deschişi. Mai târziu, Gloria se strânse în el.

— Acum, s-a sfârşit, îi şopti ea.

— Ce vrei să spui?

— Am devenit jumătatea ta, şi pentru totdeauna.

El îi mângâia părul.

— Pentru totdeauna, chiar şi în moarte.

Ea îşi întinse trupul lung şi subţire, dar puternic. Îşi ridică un picior, apoi pe celălalt. Îşi trecu mâinile peste pântec şi peste sâni. Devenea conştientă de propriul său trup.

— Sunt aşa cum m-ai făcut, zise ea.

Se ridică şi se aşeză în faţa tabloului, încercând să compare propriul trup, cu cel de pe pânză.

— Aşa sunt, dar nu ştiam asta.

Font îi trezi la cafeaua de dimineaţă. Ea se pregătea de plecare.

— Tu, împreună cu el, o să vii să locuieşti la mine, zise ea.

— De ce?

— Am o altă casă, alături de cea a fraţilor mei; trebuie să vii.

— O să ne mutăm după-amiază, zise Pinero, fără a-i lăsa lui Font timp să răspundă.

Seara, erau la Port Lligat, în căsuţa Gloriei.

— E mai bine aşa, zise ea.

— Şi fraţii tăi?

— Ei nu mai ies decât noaptea.

Font plecă să pregătească cina. Pinero, aşezat într-un colţ, o desena. De fiecare dată când se apleca asupra desenului, descoperea ceva din înfăţişarea ei. Era ca în clipa naşterii.

Într-o seară, un bărbat tânăr veni să bată la uşa casei.

— E Mao, zise Gloria. E vrăjitor.

Mao nu-l scăpă din privire pe Pinero. Se aşeză lângă sobă, în faţa tabloului.

— Cu el trebuie să vorbiţi să vă ducă la capul Creus, zise Gloria.

— E iadul, zise Mao.

Când vorbea, chipul i se încreţea.

— E lună; așa trebuie să fie, zise Gloria. Are un vas, te-ar putea duce acolo.

— Aș vrea să fac ceva desene acolo, zise Pinero.

— Asta s-ar putea face, zise Mao. În vremea asta, nu pescuim cine știe ce.

Urmă un lung metraj de tăcere. Font citea un ziar vechi.

— În ținut se vorbește că i-ați pictat chipul, zise Mao, arătând spre Gloria.

— De mai multe ori, zise Pinero. Cum au aflat?

Mao surâse.

— Cum se află întotdeauna, fără să știi cum.

Pinero abandonă marea pânză, deja acoperită pe jumătate cu culori. Se întoarse spre cealaltă pânză, o agăță alături, imaculată sub lumina crudă a proiectorului pe care tocmai îl aprinsese. O dorință irezistibilă de a începe un nou tablou. O tehnică pe care o aplica de multă vreme. Mai multe pânze deodată. Un mod de a avansa mai repede în direcția dorită. Își căută cărbunele. Aproape aruncând pensula, pentru a scăpa cât mai repede de ea. Se apropie de cealaltă pânză. Din nou mâna își începu dansul, mângâierea, și cu fiecare gest linii și volume deja sugerate prindeau formă... Linii care evocau cu o incredibilă rigoare trupul Gloriei, și ochii Gloriei. Și stâncile, scările, munții, spărturile de stânci cu vene granulare. Un întreg peisaj fărâmițat și sugerând.

— Și ăsta nu poate fi decât roșu. Numai nuanțe de roșu!

— Gloria e roșie și neagră, zise Mao. O piatră roșie și neagră.

Mao se obișnuise cu prezența lui Pinero. Venea mult mai des pe la căsuța în care locuia. Timpul se stricase. Fuseseră obligați să renunțe la expediția la capul Creus. Așezată pe podea, Gloria repara plasele de pescuit. Din când în când arunca o privire spre tablou. Nu spunea absolut nimic, dădea doar aprobator din cap. Și continua să se descopere printre nenumăratele portrete pe care i le făcea Pinero. Font plecase la Barcelona să-și vadă familia. Rămăseseră singuri în casă. Pinero nu mai muncise și nu mai făcuse atâta dragoste ca în vremea din urmă. Dorința de a picta, ca o foame formidabilă. O dorință niciodată satisfăcută, niciodată potolită.

Iuri nu doarme. Întins pe pat, cu urechea ciulită la zgomotele din casă. Camera sa era prost situată. Nu putea auzi zgomotele care veneau din camera tatălui său. Alături, din apartamentul Laurei, se aude apa curgând la baie. Apoi zgomotul confuz al unei emisiuni la radio. O nefericire care creşte. O nefericire de copil. Tatăl, care-l refuză, îl exclude din universul său. Timp de patruzeci de ani, Iuri a trăit în acest univers. Acum e prea târziu pentru a se obişnui cu altceva. Şi nu poate înţelege motivul acestei crize a lui Pinero. Se răsuci în pat. Apoi se ridică. Bău un pahar mare cu apă. Deschise uşa. Ascultă. Casa era scufundată în tăcere. Cel mai bine era să se ducă în camera de zi, dacă vroia să audă ce se întâmplă în atelier. Coborî fără zgomot. Găsi întrerupătorul. Intră în cameră. Se aşeză într-un fotoliu, în faţa televizorului. Rămase nemişcat, cu urechile la pândă. Fără voia lui, privi tavanul. Din atelier nu se auzea nici un zgomot. Pinero trebuie să fi adormit. Iuri era aproape dezamăgit. Tatăl său, adormit, e încă şi mai îndepărtat de el, ducând cu el în somn toate secretele. Pentru o clipă, dorinţa de a se întoarce în camera sa. Ceva îl reţine însă. Marea sa grijă copilărească, neliniştea sa. Rămase. După un timp, o întreagă serie de zgomote. Mobile târâte, obiecte aruncate pe podea. Iuri ascultă. Încearcă să desluşească semnificaţia fiecărui zgomot. Ceva care se rostogoleşte. Apoi paşi. Repezi la început, apoi mai lenţi, din ce în ce mai lenţi, ca apoi să-şi regăsească ritmul obişnuit. O plimbare monotonă, cu opriri în faţa a ceva nedefinit, timpul de a se întoarce şi paşii care-şi reiau ritmul obişnuit. Şi apoi, un soi de ţipăt. Nedistinct, dar omenesc. Iuri nu-l poate defini. Un murmur de cuvinte, aproape imediat după asta. Tatăl său vorbeşte singur. Dar murmurul cuvintelor este continuu, ca o rugăciune. Iuri se ridică. Trebuie să înţeleagă. Ieşi din parc. Dădu ocol casei. Marile ferestre ale atelierului dădeau spre munte. Toate geamurile erau luminate. Uneori, pe tavan, se vede umbra lui Pinero, palmele sau braţele. Iuri încearcă să înţeleagă acest limbaj al umbrelor, al acelor palme gigantice în continuă mişcare. Impresia că Pinero vorbeşte, că se adresează unui interlocutor invizibil, pe care încearcă să-l convingă, folosindu-se, ca întotdeauna, de o întreagă gestică a mâinilor, un veritabil al doilea limbaj. Laura o fi urcat la

el şi a reuşit să-l convingă să deschidă uşa? Dar Iuri n-a auzit-o urcând. Şi nimeni altul n-a intrat în casă. Tatăl său vorbeşte singur. A inventat un personaj căruia îi vorbeşte, pe care vrea să-l convingă. Iuri se întoarse pe acelaşi drum. Intră în întunericul casei. Torturat de faptul că n-a reuşit să fie admis în viaţa secretă pe care tatăl său o duce în atelierul de deasupra capului său. Îşi aminti de terasa de lângă atelier. Fără să stea prea mult pe gânduri, Iuri o luă la fugă prin casă. Intră val-vârtej în camera care dădea spre terasă. Deschise uşa terasei. Acum era chiar sub atelier, în dreptul ferestrelor; pentru a ajunge la ele, îi trebuia ceva, un suport. Căută prin prejur. Găsi o masă din tablă. O trase în dreptul ferestrei. Urcă pe masă. Şi în faţa lui se deschise panorama atelierului. Cu uriaşele pânze agăţate pe pereţi sau întinse pe mese. Şi cu Pinero în mijlocul atelierului. În picioare. Vorbind cu interlocutorul său invizibil, ajutându-se de mâini. Iuri nu se înşelase. Fereastra era întredeschisă şi îi auzea cuvintele. Vorbea în spaniolă. Iuri n-o ştia prea bine, dar suficient să înţeleagă sensul frazelor.

— Cu toate astea, zicea Pinero, data viitoare, am să-l ucid pe cel care o va atinge; cu mâinile astea am s-o fac!

Şi Pinero ridică mâinile sale puternice şi noduroase şi le învârti câteva clipe în dreptul lămpii.

— Cu mâinile astea! adăugă el.

— Apoi tăcu. Schiţă un fel de zâmbet. Se duse spre una din mesele pe care erau înşirate tuburile cu culori. Le privi îndelung. Iuri aştepta să-l audă vorbind din nou. Dar Pinero tăcuse. Amesteca, pe o placă de sticlă, culorile. Luă o pensulă la întâmplare, cea mai veche, cea mai cheală, ca de obicei. Se îndreptă spre pânza cea mai din fund. Începu să picteze. Şi pentru Iuri începu aceeaşi veche magie. În copilărie, rămânea ore întregi nemişcat în atelierul tatălui său, privindu-l pictând. Fără cea mai mică mişcare, aproape fără să respire; un obiect ghemuit, imobil şi fascinat. Şi cu ochii aţintiţi pe mâinile tatălui său, pe lumina care izvora din ele. Cele mai frumoase poveşti inventate pe care un tată le-a putut povesti vreodată fiului său. Poveşti despre linii şi culori. Şi puştiul care încerca să ghicească ce culoare va pune, forma ce se va naşte dintr-o dată, după asta. Şi Iuri în spatele ferestrei, ridicol, căţărat pe masa aceea, regăsind pentru prima oară după atâta

amar de timp deliciile copilăriei. Pinero se opri din pictat. Se întoarse cu spatele la pânză. Cu pensula în mână. Cu umerii dintr-odată căzuţi. Dintr-o dată un aer foarte bătrâncios. Se îndreptă spre marea fereastră, murmurând cuvinte pe care Iuri nu le înţelege. Şoapte.

— Şi au sfârşit prin a o ucide!

Se întoarse spre masă. Aruncă pensula cu un gest brusc. Îţi aprinse o ţigară. O clipă, ochii săi de cărbune, lipiţi de fereastră. Lui Iuri i se face frică şi coboară precipitat de pe masă.

Bărbaţii din Caldeya îl înconjoară pe Pinero în salonul cel mare al cafenelei. Tocmai intrase, de o clipă, îndreptându-şi umerii.

Toată lumea întorsese capul. Font, în spatele lui, părea şi mai mic. Pinero se îndreptă spre o masă. Se adresă unui bătrân.

— Cu tine vreau să vorbesc, zise Pinero.

Bătrânul se ridică. În sala „cazinoului" se lăsase liniştea.

— Tu ai inventat povestea asta idioată despre Gloria?

Alţi bărbaţi se ridicaseră. Îl înconjuraseră pe Pinero. Bătrânul scuipă puţin într-o parte.

— E o vrăjitoare, zise el.

— Şi tu, un cretin! ţipă la el Pinero.

Font se apropie. Trebuia să facă ceva, chit că nu ştia prea bine ce ar fi putut face.

— Ascultă, zise Pinero, numai pentru că eşti deja cu un picior în groapă nu-ţi sparg mutra, dar nu începe...

— N-am fost singurul, zise bătrânul.

— Ştiu, zise Pinero. Toţi sunt nişte cretini!

— Ajunge, zise un tip masiv, n-ai venit aici să ne insulţi!

— Ba tocmai de aia am venit!

Pinero se întorsese. Furia care-l cuprinsese îl făcea periculos. Se îndreptă spre individul care ţipase la el.

— Tu ai ceva de spus?

Tipul dădu înapoi.

— Ai ceva de zis, sau nu?

Pinero era acum la câţiva paşi de el. Tipul îl depăşea cu un cap, dar părea că se face din ce în ce mai mic.

— Am vrut să-i dăm o lecţie, nimic altceva, băigui acesta.

— Şi eu am chef să-ţi dau o lecţie, zise Pinero.

Era din ce în ce mai ameninţător. Font vedea cum îşi strângea pumnii. O văzuse şi patronul, care încerca să potolească lumea.

— Trebuie să înţelegeţi, senor Pinero, zise el.

Avea tonul mieros al tururor patronilor de bistrouri care-şi apără mobilierul.

— Trebuie să înţelegeţi şi să le explicaţi...

— E adevărat că micuţa a murit, când a trecut prin faţa casei. Câteva minute după aceea...

— La dracu'!... Adevărul e că e o târfă! zise un bătrân.

Nimeni nu mai avu timpul să prevadă ce va face Pinero. Acesta se repezise cu capul înainte, ca un taur. Bătrânul zbură vreo cinci metri în spate şi gemea pe podea.

— Gata, ajunge, zise patronul.

— O să-ţi fac zob şandramaua! urla Pinero.

Încercau să-l adune de pe jos pe bătrân; era lucru greu. În local se lăsase o linişte de mormânt.

— Nu trebuia ajuns atât de departe, zise un tânăr.

Patronul încerca să calmeze oamenii.

— Dumneavoastră sunteţi străin, senor Pinero, străin de acest sat; dumneavoastră nu ştiţi totul, de aceea s-au întâmplat astea.

Pinero strânse pumnii.

— Ceea ce ştiu e că aţi urmărit-o pe Gloria mai mult de o oră, că aţi rănit-o cu lovituri de pietre. Asta e ce ştiu eu!

— Aşa le facem noi vrăjitoarelor, zise un bărbat.

Pinero încercă să ghicească cine a vorbit. Nu reuşea să-l distingă în mulţime.

— Eu mai ştiu şi altceva, zise el: data viitoare, o să-l omor pe ticălosul care o va atinge, cu mâinile astea!

Oamenii îl priveau, stânjeniţi; le era frică. Pinero ieşi. Pentru ultima oară se întoarse şi privi ţintă la mulţimea tăcută. Câţiva coborâră privirea.

— Cu mâinile astea! repetă el.

Font îl târî afară; nu spunea nimic, nu avea nimic de spus. Erau nişte sălbatici, şi nu din vina lor.

Pinero mergea repede, în tăcere. Se opri brusc.

— O să trebuiască să-l ucid pe vreunul, zise el.

Suna ca un regret. Cu un fel de suspin în voce. Font îl luă pe după umeri şi îl obligă să plece. După faimoasa noapte, el îi purta de grijă Gloriei. Care era rănită la cap şi la picioare. El i-a deschis uşa, când a venit, înnebunită, şi sângerândă, cu haita gălăgioasă pe urmele ei.

— Grăbeşte-te, zise Font, trebuie să-i schimb compresiile.

Mergeau repede, spre Port Lligat.

Se întoarse spre Font.

— S-o ştergem de aici şi s-o luăm cu noi.

Font nu-i răspunse. Ştia că nu trebuie să-i răspundă. Trebuia să lase să treacă valul de furie nestăpânită. Trebuia să aştepte ca taurul să se liniştească.

— O duc la Barcelona, în Franţa, oriunde... Dar n-o mai las în păduchelniţa asta de tot rahatul!

Scuipă.

— Nu le place decât să terfelească frumuseţea.

Făcea gesturi ample în direcţia satului, care dispăruse în spatele stâncilor. Urcau drumul cimitirului, care ducea spre Port Lligat.

— Şi tu ştii ce mi-a zis Mao?

— Nu, zise Font, cu o voce foarte blândă.

— Că vor sfârşi prin a o ucide. Asta mi-a spus.

— Trebuie să-i iei aşa cum sunt, zise Font.

Începură să coboare spre golfuleţ. Furios, Pinero lovea cu piciorul în pietrele care se rostogoleau de-a lungul pantei. Ajunseră în faţa casei.

— Mă duc să încălzesc apa pentru comprese.

Font dispăru în bucătărie. Pinero urcă în cărmăruţa de la etaj. Gloria era culcată pe pat, acoperită de pansamente. Un pansament, ca un turban, îi acoperea capul, până în dreptul ochilor de catifea.

— I-ai omorât? îl întrebă ea.

Scoase un fel de hohot mut. Pinero se aşează lângă pat.

— Sunt prea tâmpiţi ca să merite efortul de a-i omorî... La dracu'! exclamă. Ştii ce-o să facem? O să plecăm, o să fugim de aici, o să părăsim satul ăsta de canibali.

Ea nu spunea nimic. Nici măcar nu părea că-l ascultă.

— Mă asculţi? S-o ştergem împreună de aici, vrei?

Se ridică, începu să se plimbe prin cameră. Ea nu întoarse capul.

— Sunt jumătatea ta, zise ea. O să fiu cu tine, oriunde te-ai duce.

Pinero se întoarse spre ea, îngenunche în faţa patului. Îi sărută mâna.

— Gloria, şopti el.

Font veni cu o oală mare din cupru şi cu compresiile. Le puse pe măsuţă.

— Şterge-o! îi zise.

Pinero ieşi din cameră; nu avea curajul să vadă rănile şi vânătăile Gloriei. Această frumuseţe terfelită şi desfigurată. Coborî în bucătărie. Nu se simţea în largul său: furia nu se calmase. Lângă sobă era o grămadă de butuci. Începu să-i spargă cu lovituri puternice de secure. Turbat de furie. Şi asta îi făcea bine. Făcea un zgomot infernal. Şi calmul îi revenea cu fiecare butuc spintecat. Font coborî cu oala goală.

— E mult mai bine, zise el. Plaga de pe frunte e aproape vindecată.

Îl privi pe Pinero mirat.

— Tai lemne?

— Precum vezi.

Termină de tăiat şi lăsă securea sprijinită de perete.

— Acum e mai bine, zise el.

— Ea vrea să doarmă, zise Font.

— Bine, zise Pinero, eu mă duc să desenez.

Ieşi din bucătărie, călcând apăsat. Desena într-o cocioabă de lemn, lângă casă. Vântul de afară îi făcea bine. Respiră adânc.

Pinero suprapunea culorile cu o iuţeală incredibilă. Mari împroşcături de roşu şi de negru invadau pânza. Valuri. Vocea lui Font care-i revenea din străfundul memoriei. Font la douăzeci de ani. Micuţ, întotdeauna impecabil, cu ceva eteric şi neterminat în înfăţişare. Şi cu vocea blândă, de-abia atingând cuvintele pentru a nu le toci, pentru a nu le răni. Se întorceau pe jos de la Rosas. Pinero făcuse schiţe în golfuleţ. Font se oprise, privindu-l pe Pinero.

— E adevărat că vrei s-o iei cu tine pe Gloria?

— Evident.

Pinero se oprise şi el.

— Eşti sigur de tine? îl întrebă Font.

— Sunt sigur de ea, nu-i acelaşi lucru.

Font luă un aer gânditor.

— Eu n-o văd pe Gloria obişnuindu-se la Barcelona sau în oricare alt oraş.

— Cu mine se va obişnui oriunde.

Se aşezaseră amândoi pe marginea şanţului. Pinero îşi răsuci o ţigară.

— Fără ea, zise el, n-aş mai putea picta.

Trase câteva fumuri, apoi continuă.

— E ca o plantă, ca o piatră, dacă vrei. Tu n-ai cum să înţelegi asta. Ea nu e de pe planeta noastră şi poate că nici eu, acum.

Astea le spuse cu o voce mai înceată. Se întoarse spre Font.

— Ea m-a învăţat din ce se alcătuieşte armonia.

Îşi găsea cu greu cuvintele. Dar în spatele lor se ghicea atâta certitudine, încât Font tăcu.

— În momentul ăsta ştiu adevăratul loc al pietrelor şi al arborilor, locul tuturor lucrurilor.

Făcu un gest larg, ce cuprinse în el muntele şi marea, şi cerul de deasupra lor.

— E prima oară când vorbeşti aşa despre o femeie.

— Aşa e; e pentru prima oară.

Pinero nu mai adăugă nimic.

— Să mergem, zise el după un timp, Gloria ne aşteaptă.

Îşi reluară drumul. Pinero se opri la câţiva metri în faţa lui Font.

— Uneori, zise el, am impresia că ea s-a interpus între mine şi realitate. E ciudat... Văd lumea prin mijlocirea ei, ca pe un ecran.

— Înţeleg, zise Font. Şi când vrei să pleci?

— Mâine, sau peste trei ani... Nu ştiu. Am enorm de multe lucruri de pictat.

Vara se pregătea să moară uşurel.

— Vrei să-ţi petreci iarna aici?

— Încă nu ştiu.

Pinero se dădu puţin în spate pentru a putea cuprinde tot acel ocean de culori în întregimea sa. Îşi privi ceasul: era ora două dimineaţa. Nu-i era somn. Exista numai dorinţa de a picta, de a picta şi de a continua lenta reconstituire a trecutului. Dar înainte, trebuia să bea. Căută cu privirea o sticlă. Nu găsi nimic. Era obligat să

coboare. Deschise uşa, scara era în întuneric. Făcu câţiva paşi pe coridor. Imediat, uşa camerei lui Iuri se deschise.

— Papa, zise Iuri, ai nevoie de ceva?

— Mi-e sete, zise Pinero.

— Ce vrei să bei?

— Bere.

— Mă duc să-ţi aduc.

Imediat Iuri ieşi din cameră şi coborî scara. Pinero se oprise pe palier. Cu privirea în gol. Ca dintr-o dată privirea să-i fie atrasă de un tablou imens agăţat pe unul din pereţii de la casa scării. Se apropie. Ceva îl irita în tabloul din faţa sa. Dar nu ştia ce. Un detaliu de compoziţie, sau de culoare. Sau compoziţia prea paralelă cu culoarea. Iuri urcă cu o sticlă de bere şi un pahar. Pinero le luă.

— Nu mai vrei nimic altceva?

— Nu, nimic.

Pinero continua să privească tabloul.

— Mâine trebuie să dai jos tabloul ăsta şi să-l aduci în atelier.

— Papa..., zice Iuri.

Uşa atelierului se închisese. Pinero era fericit. Gloria era mereu prezentă în atelier. Totul putea să reînceapă. Pinero se aşeză pe divan şi îşi turnă de băut. Bău paharul dintr-o înghiţitură.

Font îşi făcu apariţia; avea o telegramă în mână. Pinero se pregătea să deseneze, aşezat lângă sobă. Fără nici un cuvânt, Font întinde telegrama lui Pinero. Mercader, negustorul de tablouri din Barcelona, are propuneri pentru a organiza o expoziţie cu lucrările lui Pinero la Paris. Foarte repede, în luna care urma. Îl aştepta pe Pinero la Barcelona, pentru a discuta.

— Ai câştigat! zise Font.

— Cunoşti galeria asta de la Paris?

— După nume; e una dintre cele mai importante. Trebuie să-ţi faci bagajele, plecăm la Barcelona.

Pinero se ridică, fără să-i răspundă.

— Şi cu Gloria ce faci, vine cu noi? întrebă Font.

— Tu ce crezi?

— Pentru câteva zile, n-o fi foc.

— Poate, răspunse Pinero, am să vorbesc cu ea.

Pinero se ridicase şi începuse să se plimbe prin atelier. Din când în când se oprea în faţa marelui perete din geamuri pentru a privi stelele, noaptea prin care se ghiceau în faţa sa, maşini, eucalipţii din grădină. Era momentul în care amintirile deveneau prea dureroase, momentul pe care Pinero dorea atât de mult să-l evite, să treacă peste el, să-l escamoteze. Era în picioare în faţa geamurilor şi începu să vorbească de unul singur. Cuvintele care veneau şi care ieşeau aproape fără voia lor. Pentru că, oricum, trebuiau să iasă.

— Am urcat în cameră. Ea aranja tuburile de culori. I-am spus despre telegramă, despre importanţa ei pentru mine. Ea asculta, cu un aer concentrat, cântărind fiecare cuvânt, înregistrându-l exact. I-am spus că întâi trebuie să mă duc la Barcelona. Că mă voi întoarce pentru a merge la Paris, dar de data asta împreună cu ea. Ea nu scotea nici un cuvânt, nu făcea altceva decât asculta. Am tăcut; ea mi-a surâs. A venit spre mine, dreaptă şi m-a îmbrăţişat. „Tu hotărăşti, zise ea. Eu nu sunt decât jumătatea ta, jumătatea cea mică"

Dacă ar exista o scenă, departe, în fundul grădinii, care să se lumineze dintr-o dată şi care să-mi arate adevărul, adevărul meu. Adevărul meu despre vremurile acelea. Întâi drumul până la Figueras, apoi trenul până la Barcelona. Şi Font care nu înceta să-şi arate bucuria; bucuria pentru reuşita mea. Şi eu cu ceva rău şi fătarnic în fundul sufletului. Nefericit şi negăsindu-mi locul. Din cauza Gloriei. Şi Mercader, negustorul din Barcelona, care îi pune sub ochi un contract incredibil. Aproape o avere, dintr-o dată! Să expună timp de o lună într-una din cele mai renumite galerii din Paris, drept pentru care trebuie să plec imediat. Mercader nu-mi lasă timp de gândire, nu mă lasă să scot un cuvânt. A reţinut deja biletele de tren. Totul s-a petrecut fără mine, în afara mea. Dorinţa de a plânge, de a fugi creşte în sufletul meu; să nu mai ascult, să-mi imaginez că se vorbeşte despre altcineva. Şi Font care discuta pentru mine, care aranjează lucrurile în numele meu. „Trebuie să pleci", îmi zice el. Nu vrea să vadă implorarea mută din ochii mei. N-o să lipseşti decât o lună. Nu-mi rămâne decât timpul să-i spun lui Font că trebuie să se ducă la Caldeya şi să-i explice totul Gloriei. Şi el îmi promite; o să plece poimâine. Şi ştiu că el este

singurul om care va şti să-i explice şi s-o facă să înţeleagă. Şi că va şti s-o protejeze împotriva celorlalţi, a tuturor celorlalţi. Font îi promite şi el e fericit. E o victorie pentru el; e primul critic care a scris ceva despre mine. Şi trenul spre Paris, şi Mercader care vorbeşte fără încetare. Şi sosirea, şi rămânerea în singurătate într-o micuţă cameră de hotel de pe strada Seine. Şi acea mohorâtă descurajare. Urmată de dorinţa nestăvilită de a-i scrie Gloriei. Şi începe să scrie; scrie pagină după pagină, cum n-a mai scris vreodată. Ca să-l oprească brusc gândul paralizant că ea nu ştie să citească, şi nimeni din sat nu va vrea să-i citească scrisorile de la mine.

Dacă ar fi o scenă în fundul grădinii, înconjurată de chiparoşi, aş fi pe cale să mă plimb ca un sălbatic în cămăruţa din strada Seine, să strâng pumnii, furios că nu voi mai putea comunica cu Gloria, pentru că ea şi eu vom fi pierduţi şi izolaţi şi înconjuraţi de toate. Şi dintr-o dată, ideea. Şi imediat, realizarea ei. Trebuie să desenez, să pictez pentru ea. Mesaje, linii, forme pe care ea le va înţelege mai bine decât orice altceva. Şi asta va dura luni de zile.

Pinero se opri din monolog. Nu mai exista nici un fel de scenă în fundul grădinii. Acum totul va trebui să se petreacă în întuneric. Totul, chiar şi vernisajul expoziţiei de la Paris şi triumful, urmat de vârtejul unei vieţi devenite dintr-o dată modernă, de bani şi orele epuizate de muncă la picturile sale. Muncind ca un ocnaş, ca un nebun, ca un animal în cuşcă, privat de libertate de negustorul său, de comenzile care curgeau, de întreaga lume coalizată pentru a-l împiedica să se întoarcă la Caldeya. La fiecare tentativă de evadare, prins. Şi readus, ruşinat, în faţa şevaletului său, în faţa pânzelor, nebun după pictură, atât de nebun încât să uite lumea, şi, da, şi pe Gloria. Toate acestea trebuiau să se deruleze în obscuritate. Sunt un ticălos, am fost un ticălos, e acelaşi lucru. Şi nu-mi mai rămâne suficient timp de trăit pentru a mă convinge cu adevărat şi a mărturisi, în sfârşit, că am preferat pictura, Gloriei. Şi ăsta e marele adevăr, singurul meu adevăr. Cheia personajului. S-au scris şaizeci de cărţi despre mine şi opera mea, de şaizeci de ori aceeaşi poveste, care nu e adevărata poveste. El a ales pictura în schimbul celei mai mari iubiri din lume, sărman om. Îşi

consideră pânzele neterminate cu dispreţ, cu furie. Şi pânza aia, agăţată pe casa scării, care e un rahat, şi toată pictura care e un rahat, pentru că e prea scump plătită, plătită cu prea multe lacrimi, aşteptări şi dureri mute. Şi eu, care nu am mai iubit pe nimeni de atâta amar de ani; din clipa în care am părăsit-o pe Gloria. Şi mor îngheţat, uscat. Şi crucificat, bătrân regăsind cea mai mare iubire din lume şi retrăind-o singur, ca un idiot, cum singură a trăit şi ea atâţia ani. Căci o iubesc, şi sufăr; şi suferinţa asta mă chinuie. Dorinţa de a distruge totul, ca înainte, când eram cu ea şi când vroiam să-i ucid pe toţi cei care o ameninţau. Font îmi spunea să sunt un taur. Bătrânul taur imbecil! Se plimba din nou prin atelier. Încet, încercând să-şi stăpânească bătăile inimii. Trecea mereu prin faţa pânzelor neterminate fără să le vadă, fără să vrea să le vadă. În urmărirea unei imagini, a unei pete de culoare, a unei clipe de tandreţe, unei vrăji nicicând moarte. Se aşeză, învins, pe micul divan. Dorindu-şi moartea din adâncul sufletului, cu toată forţa, dorind s-o aducă în faţa sa şi să-i spună: „Fă-ţi treaba ta, moarte!" Şi moartea, care nu vine. Din spirit de contradicţie. Un bătrân pictor nebun care agonizează pe cenuşa iubirilor. Dar iubirea aceea era întruparea însăşi a iubirii, era mai mult decât iubirea. Ar vrea să urle. Era întruchiparea conştiinţei. Iubirea aceea era un limbaj. Iubirea vrăjitoare, adevărata, şi eu i-am întors spatele. Şi viaţa mea s-a dovedit inutilă. Şi rece. Dintr-o dată se petrece ceva cu totul neobişnuit. Pinero îşi trece mâna peste chip. Mâna sa e umedă. Plânge. E emoţionat că plânge. Nu i s-a mai întâmplat de şaptezeci de ani. E ca o nouă şi fecundă naştere care-i aduce împăcarea.

XV

În ultimele zile ale lunii august, vara, începu să strălucească în toată splendoarea sa. Mai arzătoare ca niciodată, sigură de forţa şi de frumuseţea sa incandescentă. Şi nopţile catifelate cu lungile nunţi de stele. Această vară ca un alibi. Vincent facea economie de mişcări, de gesturi şi de cuvinte. Să-şi reia vechile

obiceiuri. Să se cufunde în căldură. Să se lase dizolvat în ea. Să ajungă la acel punct al indiferenţei unde totul devine neclar, şi ireal. Jenny devine personaj inventat, şi Régnier, poate chiar şi Gloria. Îi era suficientă numai acea toropeală, acea abrutizare binefăcătoare pentru a se vindeca. Nimic mai mult; doar marea privită ceasuri întregi şi acţionând ca un puternic tranchilizant, şi soarele strălucind deasupra capului, şi noaptea, şi toate splendorile nopţii. Închis din nou în casă, de două zile, dar fericit. Fără agitaţia inutilă din zilele trecute, cu dorinţa de a nu mai face vreo mişcare, de a numai vedea pe nimeni, de a pluti. Şi, puţin câte puţin, Vincent reînvăţând să contemple ore întregi aceeaşi şopârlă jucâdu-se pe zidul alb, învăţând să distingă toate zgomotele atât de diverse ale satului, reînvăţând să înţeleagă farmecele nesfârşite ale soarelui şi mării. Nu mai ştia nici măcar de ce ajunsese în acea stare minerală. Nu-şi mai amintea nici drumul care-l condusese la starea aceea. Important este că se afla în acea stare, şi să rămână aşa, şi să nu mai iasă niciodată. Nu, în primul rând cel mai important lucru este să păstreze acea stare de graţie unde timpul se anulează de la sine, unde el nu mai există, sau el se întoarce în vizuina sa de timp. Un echilibru bine păstrat, bine protejat de această nouă carapace de indiferenţă şi de somnolenţă solară. Ştiind că starea aceasta nu era clasica prostraţie ce urma unei crize violente, ci, mai degrabă, o stare de relaxare, de toropeală, fericită, pentru prima oară în acord cu corpul său. Nu una din acele eterne stări depresive, ci, mai degrabă, una dintre acele stări prin care trecuse pentru scurte momente în primele sale zile de la sosirea la Caldeya şi care renăşteau cu mai multă forţă, mai stăpânite şi în acord cu realitatea. Mai ştia că Réginald urma să sosească dintr-o clipă în alta, şi că nu va fi primit nici ca salvator, nici ca inamic, ci ca prietenul dintotdeauna, cu rolul său adevărat în prietenia lor.

Nu se întâmplase nimic. Lui Vincent îi fusese de ajuns să privească marea, la picioarele terasei, sau colţul de cer bleumarin al nopţii pentru a fi convins de asta. Nu se întâmplase nimic. Nu se consumase nici un moment de tandreţe şi de lirism între el şi Jenny, nu existase copilul mort, pe o stradă, în noapte, la Barcelona. Nu au existat

nici eternele întrebări fără răspuns puse de Régnier, chiar şi când tăcea, şi nici silueta neagră a Gloriei, moartă de iubire şi nebunie. Nu se întâmplase nimic, nimic din ceea ce l-ar fi putut privi pe Vincent. Nici chiar sinuciderea, amintire deja colorată a acelei fete din prima zi petrecută la Caldeya. Toate acele lucruri alunecaseră pe lângă el, depăşindu-l fără să-l atingă. Nici chiar brusca şi nebunească furie ce-l cuprinsese la ideea că Jenny ar fi vrut să-l distrugă prin nu se ştie ce fel de joc morbid, nici chiar supoziţia absurdă a lui Régnier cum că Réginald ar fi vrut să-l zdrobească. Nici măcar nu încercase să caute şi să găsească scrisorile pe care Réginald le adresase Gloriei. Nici cel mai mic gest pentru a deschide sertarul cel mai secret, dulapul cel mai misterios. Nu avea nici măcar răspuns la vechile sale motive de nelinişte. Nu avea nimic. Nu i se întâmplase nimic. Un simplu joc, o simplă înşiruire de evenimente, de fapte, de gesturi, un morman de cuvinte, un joc de oglinzi fără nici-o importanţă, dincolo de importanţa pe care i-o acorzi pe moment.

Vincent se ridică. Singură dorinţa de a merge, de a se extrage din atmosfera caldă şi mătăsoasă. Privi spre portul aproape pustiu. În faţa lui, călare pe o piatră, un bărbat desena. Vincent îl recunoscu pe Tom. Încercă să-l privească mai bine, pe el, care făcuse parte din această comedie pe care tocmai o trăise, din această fantezie fără motiv şi fără greutate. Îl fixă îndelung cu privirea pentru a se convinge mai bine că el nu exista decât ca o aparenţă, o apariţie poate, dar că această siluetă aproape imobilă, decupată pe cerul strălucitor, nu-şi avea vocea sa, nu avea inimă, nici suflet, nici cea mai mică urmă de conştiinţă care ar putea însemna că ea există. Un taxi apăru pe după colţul casei, pe faleză. Se opri în faţa casei. Vincent îl văzu pe Réginald coborând din el. Réginald pieptănat ciudat şi cu o caschetă bizară pe cap, albă, de o formă insolită, cum purtau apaşii din „Bulevardul Crimei" Vincent se trase puţin înapoi. Îşi acordă un timp pentru a-şi verifica senzaţiile, „starea sufletească" Dar, Réginald putea să vină. Era pur şi simplu prietenul, cel care urma să intre în casă. Réginald putea să bată la uşă.

Paşi pe peronul din piatră. Un scurt moment de linişte, şi uşa se deschise scârţâind, ca întotdeauna. Din nou paşi în holul de la intrare; poate că inima lui Vincent bate

puţin mai tare. Şi vocea lui Réginald care-l cheamă, vocea sa caldă de vioară. Vincent începe să coboare scara.

Tom sălta capul din blocul de desen. Pentru o clipă examină taxiul din faţa porţii lui Vincent, apoi pe tipul cu cascheta ca un coif de bucătar. O simplă privire, pentru a se distrage câteva momente de la linia pe care vroia s-o prindă şi care-i scăpa de mai bine de o oră. Bărbatul avea o valijoară. Intră în casă cu un pas puţin târât, puţin aruncat într-o parte. Un mers curios; poate mersul unui crab, sau cel a unui om care se teme, sau al celui care-şi petrece viaţa strecurându-se pe lângă ziduri. Tom înţelege că era Réginald. Lăsă blocul de desen şi cărbunele pe pietrele calde ale cheiului. Să-şi ascută auzul pentru a înţelege ceva, sau să bată la uşă: „Eram în trecere; am venit să vă salut" Dar ceva îl reţinea. Avu un surâs ciudat, puţin amar, puţin batjocoritor. Ridică blocul de desen şi creionul şi plecă în direcţia falezei. Erau puţini trecători. Era ora la care siesta golea satul, în afara copiilor, care, grupuri, grupuri, asediau vânzătorii de îngheţată şi de cartofi prăjiţi. Goală era şi terasa de la „La Estrella" Intră în bar.

— Jenny nu-i pe aici? întrebă Tom.

— E acasă, îi răspunse barmanul.

Tom se întoarse. O luă de-a lungul falezei, pe partea umbrită. În capătul străzii, spre port, nu era decât idiotul satului, care se hârjonea cu câinii. Când Tom trecu prin dreptul lui, acesta veni spre el.

— Ţigară, zise el.

Tom scoase o ţigară din buzunar. Aşa se întâmpla în fiecare zi. O ţigară pentru idiot. Un fel de superstiţie. În portul Arcadei, Tom ezită. O luă la dreapta, trecu pe sub boltă şi începu să urce strada centrală. Apoi făcu la stânga, ajungând în faţa casei lui Jenny. Se auzea muzică. Intră. În bucătărie, Caritad, cu aparatul de radio la maximum, spăla vasele. Nu-l azui pe Tom intrând. Trecu de bucătărie şi intră pe terasă. Jenny trebuia să fie acolo. Ca întotdeauna, se opri când o văzu. Scurta uluială în faţa frumuseţii ei. O găsi în costum de baie. Jenny se întoarse spre el. Tom se apropie şi se aşeză pe o saltea, la picioarele ei. Cu Jenny, Tom lua întotdeauna un aer de ogar prea bine dresat.

— Ce ţi s-a întâmplat? îl întrebă ea.

Tom îşi aprinse o ţigară şi trase câteva fumuri, înainte de a-i răspunde.

— A venit Réginald, zise el.

Urmă un moment de tăcere. Aştepta efectul cuvintelor sale.

— Şi ce-i cu asta?

Ea făcu un fel de mişcare furioasă.

— E ciudat, nu?

— Ciudat? De ce?

— N-ar fi trebuit să vină...

— Nu, dar l-am chemat eu.

Tom tresări.

— Tu l-ai chemat! De ce?

— Aşa, răspunse Jenny.

— Ţi-ai bătut joc de Vincent?

Chipul lui Tom se crispase. Avea un aer răutăcios şi vindicativ.

— Nu chiar, răspunse Jenny. Tu nu poţi înţelege... În sfârşit, acum... Mai degrabă să zicem că nu am chef de explicaţii.

— Înţeles, făcu Tom.

Se bosumflase.

— Acum ce-ţi mai închipui? îl întrebă Jenny.

Tom scoase un fel de râs sec, răutăcios, şi aruncă ţigara pe jumătate fumată.

— Nimic. Văd, am văzut... Nu-s chiar aşa de tâmpit cum îţi închipui tu...

Jenny nu-i răspunse. Îşi lăsase capul pe spate, închizându-şi ochii. Tom se ridică.

— Tu chiar nu ştiai că Vincent e pederast?

Jenny deschise ochii.

— Ştiai, da sau nu?

— N-ai vrea să mă laşi în pace...

Ea spuse asta aproape în şoaptă, foarte obosită.

— Ai putea să-mi răspunzi...

— Un singur lucru, nu mai mult. Vincent nu-i pederast.

Tom se sili să izbucnească într-un râs fals.

— Réginald cine-i atunci? Doica sa?

— Dacă vrei... Poţi să-i spui şi aşa.

— Tu îţi baţi joc de mine?

Vocea sa coborâse cu un ton.

— De ce-ţi baţi joc de mine?

Jenny se ridică brusc, cu o singură mişcare. Se îndreptă spre Tom.

— Îţi spun adevărul, cel pe care-l ştiu eu. Dacă asta nu-ţi ajunge...

Tom lăsă capul în pământ. Tăcuse. Privea derutat în jurul său: florile în vasele lor, înşirate de-a lungul peretelui, picioarele lui Jenny, pe care avea chef să le atingă. Jenny se întinse din nou.

— Ai venit cumva să-mi faci o scenă de gelozie? îl întrebă ea.

— Nu, dar vreau să înţeleg.

— Ce anume să înţelegi?

Tom ezită.

— Tu şi eu...

— Nu-i nimic de înţeles.

— Pentru mine e...

Tom îşi privea mâinile. Aveai impresia că-şi numără degetele.

— În ce mă priveşte, eu nu sunt pederast, spuse el, în tăcerea ce se lăsase.

Jenny schiţă un surâs.

— Cu atât mai bine, sau cu atât mai rău, nu se ştie niciodată...

— Ce vrei să spui?

— Nimic...

Din nou, liniştea. Muşcatele din glastre şi picioarele lui Jenny. Unghiile făcute, lăcuite cu roşu. Îl ardea palma de dorinţa de a atinge carnea acelui trup.

— Aş vrea să înţeleg, reluă Tom.

— Da... da...

Tom făcu un gest de descurajare. Se ridică. Jenny îl urmări cu privirea.

— Unde te duci?

Brusc cuprinsă de milă. Tom are lacrimi în ochi.

— Mi-e sete, zise el.

— Cere-i ceva de băut lui Caritad.

Se îndepărtă pe terasă, gârbovit, dezarticulat, cu trupul ce părea de împrumut. Jenny se lupta cu toropeala. Tom se întoarse cu o sticlă de bere. Îşi reluă locul, la picioarele lui Jenny. Destupă o sticlă, bău direct din ea. Înălţă capul, încercând să surprindă privirea ei.

— Pentru mine nu s-a schimbat nimic, zise el.

Se bâlbâia. Jenny tăcea. Atentă să nu facă vreo mişcare, atentă să lase confidenţa să moară, ucisă de căldură.

— Sunt cinci ani de când te iubesc, continuă Tom.

Spuse astea pe un ton concentrat şi grav. Jenny nu mişca. Confidenţa nu vroia să moară; nu putea să moară.

— De Vincent mi-a fost foarte frică; am crezut că era serios.

Jenny deschise un ochi.

— Ce te-a făcut să crezi asta?

— E greu de spus... Atmosfera dintre voi doi. V-am privit adeseori.

Jenny închise ochii. Tom luă o nouă înghiţitură de bere.

— Acum, sunt mult mai liniştit.

Tom se opri. Jenny îi aude respiraţia, precipitată şi aproape forţată.

— N-o să-mi pierd răbdarea niciodată, da, niciodată...

Spuse astea cu un fel de furie, strângând din dinţi. Se lăsă un lung moment de tăcere. Tom refuza să se liniştească, să revină la calmul liniştit al somnolenţei. El se împovără. Şi respiraţia devenea din nou sacadată.

— Aprinde-mi, te rog, o ţigară, îi spuse Jenny.

Tom aprinse ţigara şi i-o întinse. Ea se ridicase. După un timp, ridică din umeri.

— Toate astea nu au nici un fel de importanţă.

— Care, toate astea?

— Toate: eu, tu, Vincent... Toate poveştile astea de dragoste, care numai asta nu sunt.

Tom încercă să protesteze.

— Ştiu, zise Jenny.

Ea privea chipul ingrat al lui Tom, cioplit dintr-un lemn vechi, contorsionat.

— Am chef de linişte, zise ea, în cele din urmă. Ştii ce înseamnă asta, linişte, adevărata linişte?

— Tu ai chef să trăieşti de una singură, zise Tom.

Jenny schiţă un surâs.

— Linişte nu înseamnă obligatoriu singurătate. Se poate trăi şi cu cineva alături.

Îl privea țintă pe Tom.

— Tu în ceea ce te privește, ai fi capabil să trăiești în liniște?

Tom nu-i răspunse; reflecta la ce-i spusese ea.

— Vreau să spun, fără o iubire nebună, fără pasiune, continuă Jenny... Fără toate astea.

Tom continua să tacă.

— Nu ești capabil de astea, știu prea bine. Tu, mai puțin decât alții, decât toți ceilalți...

— Poate, făcu Tom.

Chipul lui se crispase.

— Celor mai mulți le lipsește un fel de pasiune, adevărată sau falsă, care să-i ajute să trăiască. Și trebuie s-o înlocuiască cu altceva.

— Asta crezi că ai găsit cu Vincent?

Ea surâse.

— Absolut deloc. Era foarte departe de asta... În fond, el îmi seamănă: asta e, fără îndoială, ceea ce m-a atras spre el. Din nefericire, mi-am dat seama mult prea târziu.

Jenny aruncă țigara.

— Legătura mea cu tine nu poate fi posibilă. Întotdauna unul dintre noi va fi nefericit.

Tom se ridică. Rămase nemișcat și mut lângă fotoliu. Nu știa ce să facă cu mâinile.

— E pentru prima oară când îmi vorbești așa.

— Ți-a fost greu să auzi ce ți-am spus? îl întrebă Jenny.

— Da, dar îmi place mai mult să mi se vorbească așa. Cel puțin înțeleg despre ce e vorba.

O fată își făcu apariția pe terasă, în bikini. Cu părul lung, căzându-i în ochi, se apropie, surâzătoare. Făcea semn cu mâna că a dormit bine. Se așeză lângă Jenny, într-un fotoliu. Jenny surâse. Tom o întreba din priviri.

— Una din amicele lui Régnier. El îi spune Portocala. De două zile stă la mine. Régnier m-a rugat s-o adăpostesc.

Portocala surâdea mereu.

— Trebuie să mă duc să lucrez, zise Tom. Poate ne vedem diseară.

Jenny îi făcu un semn cu mâna. Tom se îndepărtă, cu mersul său ezitant şi puţin şchiopătat. Înainte de a trece de uşa care dădea spre casă, se întoarse:

— Mi-ar place să-l văd pe Réginald, spuse el.

— De ce?

— Aşa...

— Se poate aranja.

Tom dispăru în spatele perdelei. Portocala surâdea. Era singurul său mijloc de comunicare. Deasupra terasei se auzi ceasul bisericii bătând ora şase. Jenny se ridică. Portocala arătă şase cu degetele. Jenny îi făcu semn că trebuie să plece. Portocala surâdea. Îi făcu şi ea semn că vrea s-o însoţească. Intrară împreună în casă. Se îmbrăcară. Portocala intră în baie, unde Jenny era pe cale să se termine de machiat. Îi arătă rochia, care părea nouă, în culorile sale lucioase. Jenny surâse. Portocala e fericită. Ieşiră din casă, coborâră strada centrală şi ajunseră în portul Arcadei, unde ţiganii puseseră în funcţiune un pian mecanic. O maimuţică, aşezată pe pian, făcea mutrişoare şi puştii râdeau. Portocala se opri. Începu să aplaude. Jenny îşi continuă drumul. Pe pod, bătrânii satului o salutară, ca şi alţii, pe care nu-i cunoştea. De la intrarea pe faleză, începea târgul de seară. Jenny îşi croia drum prin mulţime. Portocala o ajunse din urmă, fugind. Imita maimuţica şi gesturile ei, pronunţând cuvinte necunoscute. Era comică. Ajunseră la „La Estrella" Terasa era deja plină de lume. În interior era obişnuita paradă din fiecare zi. Perechi începuseră deja dansul. Jenny ajunse la bar.

— Am făcut socotelile, zise barmanul.

Scoase o hârtie din sertar şi i-o întinse lui Jenny.

— Ceva deosebit? îl întrebă ea.

— Da. A sosit dl. Bryant. E la masa 9.

— E singur?

— Cu un alt bărbat şi o fată.

Barmanul surâse.

— De ce râzi?

— Una chica negra, zise el. Como la noche, mas que la noche...

Acum râdea de-a binelea. Jenny dădu din umeri.

— Aveţi şi un mesaj; ni l-a adus un puşti.

Îi întinse plicul. Erau câteva rânduri din partea lui Réginald, care o ruga să treacă pe la el imediat ce va putea s-o facă. Reciti mesajul gânditoare. Apoi mototoli hârtia şi o aruncă într-un colţ.

— Mă întorc repede, zise ea. Sunt la dl. Vincent.

Ieşi din bar şi traversă în grabă terasa, pentru a nu putea fi oprită de nimeni. Trecu pe lângă cazarma Gărzii civile. Mări pasul, ca să treacă de barul lui Puig. Dar Puig era la post; o văzu şi veni spre ea.

— Ştii vestea cea nouă? zise el. Réginald a venit acum două ore.

— Ştiam, zise Jenny.

Puig o privi scrutător, cu o privire atentă, cu un aer glumeţ

— Trebuie să plece foarte repede, zise Jenny.

Se îndepărtă. Dădu colţul. Una, două, a treia casă. Casa lui Réginald. Intră fără să bată. O veche obişnuinţă. În camera de zi, la parter, nu era nimeni. Strigă. La etaj se auzeau voci înăbuşite, paşi. Strigă din nou. Îi răspunse vocea lui Vincent. Îl auzi coborând scara.

— Tu erai... zise el.

Părea mirat că o vede acolo, în acea cameră. Imagini vechi care reveneau prin efracţie.

— Réginald e aici? întrebă Jenny.

— E sus, se odihneşte. Vrei să-l vezi?

Jenny schiţă un surâs.

— Nu eu, el... Mi-a cerut să vin.

— Nu ştiam, zise Vincent. Mă duc să-i spun.

Se întoarse, pregătindu-se să iasă din cameră.

— Dacă vrei ceva de băut, serveşte-te, zise el, înainte de a ieşi din cameră.

Sus, voci şoptite. O voce puţin mai puternică decât cealaltă. O izbucnire de furie. Din nou şuşoteli. Apoi, tăcerea. Mai multe cuvinte scurte. Uşa se deschise.

— Te aşteaptă, zise Vincent.

— Ce vrea? îl întrebă Jenny.

Vincent făcu un gest de ignoranţă şi se dădu la o parte, pentru a o lăsa să treacă.

— Tu nu urci cu mine?

— Nu, zise Vincent. Vrea să te vadă singur.

Îl privi surâzând. El avea un aer destins şi părea să se fi predat.

— Ai întinerit, zise Jenny, ai o privire de copil nevinovat.

Vincent surâse, la rândul său, fără să scoată un cuvânt.

Jenny urcă scara îngustă. Încerca să înţeleagă tot acest circ, toată această înscenare. Uşa se deschise. Réginald, în întuneric, o aştepta. Ea ghicea eternul lui surâs şi dinţii strălucitori. Şi deja vocea sa de vioară, care o întâmpina.

— Dragă prietenă...

Vocea care întârzia pe finalul cuvintelor. Jenny intră. Réginald închise uşa. Jos, Vincent se aşează în fotoliul său preferat. Cel mai mare, acela în care murise Gloria. Nu auzea venind nici un zgomot din camera de sus. Se întinse în fotoliu. Storul se lovea de fereastră. Bătea un vânt uşor. Vara e pe sfârşite; e pe cale să intre în agonie. Ultimele suspine ale verii. Vântul începe deja să se insinueze, să-i ia măsura. Nimic din cele ce s-au întâmplat n-a existat. Vincent se ridică şi se duse spre bufet. Luă sticla de whisky şi un pahar. Îşi turnă de băut. Se duse la frigider şi luă cuburile de gheaţă. Bău prima înghiţitură de whisky. Nu era decât o înghiţitură de whisky, cum nu fusese nimic altceva decât o vară ce trecuse. Minutele curgeau, cum se cuvine, fără istorie. Minut după minut. Storul se loveşte de fereastră. Şi în spatele ferestrei, pe stradă, voci. Vincent bea cu înghiţituri mici. Savurează băutura. Nu e decât un pahar cu băutură. Toate bucuriile nu sunt altceva decât ceea ce sunt de fapt. Réginald, acolo sus, discută cu Jenny, şi Jenny îi răspunde cu aerul ei sever şi metodic. Sau poate că nu-i răspunde, poate că abordează aerul ei ofensat. De mai multe ori, vocea ei răzbate, dar nu sunt decât scurte izbucniri. Minutele trec. Acolo, sus, se aude un zgomot de paşi. Şi o uşă, care se deschide.

— Pe curând, zice Jenny.

— Mulţumesc, Jenny, zice Réginald.

Jenny coboară. Vincent îşi priveşte ceasul.

— Aţi discutat douăzeci de minute, zise el.

— E posibil, răspunde Jenny.

Ea se opri lângă fotoliul în care era aşezat Vincent.

— Vrei ceva de băut?

Ea făcu semn din cap că nu.

— Trebuie să ajung repede la local, zise ea.

— Ştiu, zie Vincent.

Luă o nouă înghiţitură.

— Cum ţi se pare Réginald?

— Arată bine, zise ea.

Ar fi vrut să-i spună atâtea lucruri, dar cuvintele refuzau să iasă. Se îndepărtă de fotoliu. Acum era în mijlocul camerei. Ea îşi înclină puţin capul, pentru a-l vedea mai bine.

— Am plecat, zise ea.

Spuse asta cu un fel de regret. Surâse.

— La revedere!

— Adios! îi răspunse Vincent.

Jenny se întoarse foarte repede la „La Estrella" Un bărbat îi făcea semne. Lângă el, o negresă tânără, somptuoasă, şi un omuleţ cu ochelarii cu rama de aur. Îl recunoscu pe Bryant. Se apropie de ei. Cu fiecare pas pe care-l făcea, chipul lui Bryant se lumina mai tare. Se ridică, o cuprinse cu braţele lui lungi şi puternice.

— Plec în State; trebuia să vin să-ţi spun la revedere.

Îi prezentă negresa, şi pe omuleţ, care era secretarul său. Se îndepărtă de Jenny şi o măsură din creştet până în tălpi.

— Eşti frumoasă, zise el. Vino să bei ceva cu noi.

Jenny se aşeză lângă Bryant.

— Şi ea e frumoasă, spuse Jenny cu jumătate de voce, arătând spre negresă.

— O cheamă Maia, zise Bryant. O iau cu mine la New York... Ce scandal o să fie iarna asta!

Era ca un copil, pe cale să facă o poznă de tot hazul. Negresa surâdea.

— Ce-ai mai făcut de când nu ne-am mai văzut? întrebă Jenny.

— Am vizitat Spania. L-am urmat pe Ordonez timp de cincisprezece zile. A fost sublim! Până la Sevilla... Acolo am cunoscut-o.

Arătă spre negresă.

— Şi tu? întrebă el.

— Acelaşi lucru; localul...

— Când vii să mă vezi la New York?
— Într-o zi am să vin, sigur.
— Iarna asta?
— Nu ştiu încă.
Bryant arătă spre grupul de la bar: Régnier, Tom şi Portocala.
— Îl cunosc pe tipul ăla?
— E Régnier, romancierul. A fost la sărbătoarea ta. Ţin mult la el.
— Atunci, invită-l! Pe toţi! O să luăm masa împreună!
— De acord, zise Jenny, mă duc să pregătesc masa.
Se ridică şi se duse la bar. Régnier o opri.
— Réginald a sosit în sat, toată lumea ştie. Şi tu l-ai văzut; lumea ştie şi asta.
Jenny surâse.
— Am vorbit cu el... O să-ţi povestesc... O să mâncăm cu toţii, suntem invitaţii lui Bryant. Vrei?
— De ce nu?
— Nu eşti prea ameţit?
— Sunt la început.
Arătă spre paharul cu rom.
— Primul!
Îl goli. Jenny se îndepărtă. Tom, lângă el, nu scotea nici un cuvânt; îşi sprijinea fruntea în mâini. Régnier făcu semn barmanului că vrea un alt pahar. Portocala bea whisky cu locomie. Régnier se apropie de Tom.
— Ce faci, dormi?
— Nu, mă simt bine.
— Asta nu ţi se întâmplă prea des.
— Azi e ziua mea bună, zise Tom.
— Şi a mea, zise Régnier. M-am hotărât să încep o nouă carte. Am găsit subiectul: decadenţa. O întreagă carte cu subiectul: decadenţa. Dar nu ceea ce ai fi putut crede: nu „la dolce vita", nu; asta e numai faţada... Decadenţa în profunzime. O societate care nu mai poate să-şi imagineze viitorul; şi, pe deasupra, toate binefacerile decadenţei. Pentru că e o societate care a găsit arta de a trăi şi a muri.
Tom se întoarse pe jumătate.
— Şi după aceea? întrebă el.
— După ce?

— După arta de a trăi şi de a muri; ce mai e după asta?

Régnier ridică din sprâncene.

— Găseşti că nu e suficient?

— Nu, nu e absolut deloc suficient, răspunse Tom.

Răspunsul venise ca un ecou. Apoi recăzu în visare. Régnier simţea nevoia să vorbească, oricum şi oricui.

— O temă care necesită bineînţeles o alta, zise el. Neliniştitor este că am încercat deja să mă pun în situaţia asta. Deci, m-am aşezat în faţa mesei de scris — nu mi s-a mai întâmplat de luni de zile. Toate bune şi frumoase; şi nimic, imposibil să înşir două cuvinte, unul după altul. O impresie curioasă, crede-mă.

Tom dădu din cap.

— Cunosc senzaţia asta, zise el. Uneori îţi cade pensula din mână; sau, şi mai rău, refuză să te mai asculte. Şi mai mult, simţi că-ţi pierzi minţile în faţa pânzei. Cunosc senzaţia şi chiar cred că aş putea explica acest fenomen. M-am gândit mult la el.

Tom coborî de pe scaun. E în picioare, în faţa lui Régnier, dominându-l cu un cap.

— Ştiu despre ce e vorba, zise el, sunt sigur de asta.

Se bâlbâia puţin.

— Fiecare dintre noi are lucruri foarte precise, şi foarte limitate de spus, sau de pictat. Odată spuse, urmează greva pensulei sau a stiloului. Ştiu...

Vorbea ca pentru el.

— Foarte puţine lucruri de spus... Drama apare atunci cînd te iluzionezi, cînd te trezeşti dimineaţa convins că mai ai ceva de spus; dar nu mai ai nimic de spus; lămâia a fost stoarsă, asta-i tot... Trebuie să te resemnezi.

Făcu un gest de descurajare.

— Nu există nici o altă soluţie... Am dreptate, Régnier, să ştii că am dreptate.

Régnier are chipul încordat. Senzaţii pe care le cunosc bine. După fiecare carte, după fiecare nuvelă, după fiecare notiţă luată. Să-ţi închipui că e ultima, că după aceea urmează vidul şi tristul deşert al neputinţei.

— Dar tu ai ajuns deja la stadiul acela! exclamă Régnier.

— Am ajuns până acolo! Şi tu ai ajuns în acelaşi loc; şi după aceea?

— Ce ne mai rămâne? întrebă Régnier.

— Să ne recitim, să estimăm adevărata greutate a operei făcute...

— Şi dacă ea nu înseamnă nimic?

— Să accepţi, sau să dispari!

Tăcură. Beau în linişte: aceleaşi gesturi pentru a lua paharul de pe tejghea. În faţa lor era o oglindă. Régnier se privea pe furiş, încercând să descopere, dincolo de chipul său, secretele neputinţei. Şi pe cele ale lui Tom, care, aşezat lângă el, era şi el reflectat în oglindă.

— De ce mi-ai spus astea? întrebă, brusc, Régnier.

— Ce-am zis?

— Că am ajuns la stadiul de lămâie stoarsă.

— Din cauza vârstei, vieţii, atitudinii... Am ajuns să te cunosc.

— Şi ce-ai văzut?

— Un mort ce se zbate să se convingă că e încă în viaţă.

— Chiar vezi asta?

— Foarte clar, zise Tom. Se întâmplă tuturor; eu sunt pe drum.

Urmă un moment de tăcere.

— Şi mai mult, tu, tu nu ai de ce să te plângi, reluă Tom, ai spus tot ce ai vrut, sau aproape tot. Dar, Dumnezeule, eu n-am făcut decât schiţe! Şi crede-mă, Régnier, nu voi depăşi vreodată stadiul de schiţe!

Tăcu. Din nou, două chipuri în aceeaşi oglindă.

— Mai rămâne cel puţin un lucru, zise Tom: să trăieşti. Vreau să spun: să-ţi transformi viaţa într-o creaţie... Asta trebuie să fie posibil.

Régnier aprinse o ţigară. Nu mai avea chef să-i răspundă. Prea simplu, dar mult prea complicat. Să-ţi petreci viaţa scriind pentru a-ţi da iluzia că trăieşti, sau că, cel puţin, participi la viaţă. Totul era obositor şi monoton, mai ales monoton. O bruscă senzaţie de neliniştе şi nevoia de a se agăţa de semne, oricare ar fi fost ele. Semne imobile. Régnier se întoarse şi privi mulţimea care se deplasa urmând traiectorii de neînţeles. Să privească sânii fetei de lângă el, pentru că sânii sunt semne, şi picioarele fetei care tocmai trece, pentru că şi picioarele sunt semne, sau ochii ceilalţi sau buzele celelalte, sau chipul de dincolo, pentru că toate sunt semne. Şi muzica aceea

absurdă care învăluie, care macină, care zdrobeşte totul. Pentru că şi muzica e tot un semn. Semne şi repere, pentru a se orienta, pentru a nu se rătăci, pentru a nu depăşi graniţele. Să privească, să privească toţi aceşti ochi. Şi să dea de chipul, de corpul Portocalei, care e aşezată, liniştită, lângă Bryant. Care nu spune nimic, numai surâde. Dar care trăieşte şi e prezentă. Şi ignoră toate aceste probleme, cele ale semnelor şi ale neputinţei, ca şi pe cele ale schiţelor şi ale artei de a trăi. Care, cu toate astea, trăieşte. Şi râde, chiar. Se despărţi de bar. Traversă mulţimea care se agita fără încetare, se apropie de Portocala, se aşează lângă ea. Îi puse mâna pe umărul dulce şi bronzat. Exact ceea ce avea nevoie, această moliciune de nisip şi acel surâs tandru şi tineresc pe care-l are când se întoarce spre el. Îi mângâie umărul. Numai acest gest, şi se simte dintr-odată liniştit. De ani de zile nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva; această pace, această uşurare la simpla atingere a unei femei. O privi cu mai multă atenţie şi cu mai multă tandreţe. Să nu încerce să afle de ce, mai ales asta nu. Să profite, să aştepte; să închidă ochii dacă trebuie. Dar să nu încerce să afle de ce. Régnier rămase nemişcat; mâna sa, păianjen nervos, pe umărul ei. Ochii pe jumătate închişi. Şi ascultându-se; ascultând în interiorul său şi poruncind tuturor vocilor să tacă — celor ale îndoielii şi celor ale tristeţii, celor ale neputinţei şi celor ale distrugerii. Şi vocile se supuneau, unele cu părere de rău, altele imediat, şi urmă liniştea, adevărata linişte interioară. Régnier ciuli urechea: totul părea tăcut. Pacea. Jenny reveni. Masa era gata. Trecură cu toţii în sufragerie. Bryant e alături de Jenny, care o are la stânga sa pe negresă. Tom lângă Portocala şi Régnier de cealaltă parte. O reuniune de oameni care nu au nici un motiv să fie împreună, care nu au nimic în comun, nici o legătură; o perfectă convenţie a întâmplătorului. Cu toţii aruncaţi acolo, paraşutaţi sau abandonaţi. Şi poate că, fără să o ştie, agăţându-se unul de celălalt pentru a nu se prăbuşi; pentru a nu se pierde. Erau voci, erau cuvinte care ajungeau la urechile lui Régnier. Le percepea cu greutate, ocupat numai să-şi păstreze pacea momentană, să o împiedice să dispară.

— În Baleare, zice Bryant, pescarii din sate cer trei sute de pesetas pentru a se culca cu străinele.

Bryant pare scandalizat. Chelnerii serveau, învârtindu-se în jurul mesei. Bryant continua să vorbească de insulele Baleare. Rămăsese cincisprezece zile la Palma, cu yachtul său.

— Toată Europa era acolo, zise Bryant.

Régnier abia se atingea de mâncarea ce i se punea în faţă. Avea impresia că toarce ca o pisică ce a găsit un loc călduros, la soare. Tom era tăcut. Régnier făcu un efort ca să asculte.

— La Palma, pe vas, am jucat un joc foarte curios, foarte instructiv, zise Bryant. Ceva ce se numea cam aşa...

Bryant nu găsea cuvântul. Căuta. Îşi prinsese fruntea între mâini. Făcea eforturi mari să-şi amintească.

— Adevărul relativ! acesta e cuvântul, zise el, în cele din urmă. Un fel de joc al adevărului, dar despre alţii. Nu-i foarte nou, dar e pasionant.

— Şi cum e jocul ăsta al tău? îl întrebă Jenny.

Bryant îşi găsea cu greu cuvintele.

— Se vorbeşte despre tine, de exemplu, zise el după un timp de gândire. Toată lumea te cunoaşte. E vorba de a şti cum te văd ceilalţi, înţelegi?

— Adevărul despre tine spus de către ceilalţi. Despre asta e vorba, nu? zise Jenny.

— Asta era. E foarte instructiv!

Bryant părea foarte încântat de acest joc, de faptul că l-a jucat.

— Am aflat o mulţime de lucruri despre mine, zise el.

Surâse.

— Una peste alta, un joc de romancier, zise el.

Régnier surâse. Într-o zi, cu Picasso, privea un foc de artificii. Era şi un ţăran din sat care urmărea jerbele rachetelor. Şi dintr-o dată l-au auzit pe ţăran zicând: „E momentul să pictaţi un frumos Picasso, domnule Picasso" Într-un fel, era cam acelaşi lucru şi cu Bryant. Un joc pentru romancier. Nu, exact contrariul... Sentimentul acut că pacea sa s-a năruit din momentul în care Bryant i s-a adresat. Şi era inutil să arunce priviri speriate spre Portocala. Nu mai aveau nici un efect. Portocala bea şi mânca. Trebuia să se mulţumească cu acel scurt moment de calm pe care l-a trăit. Şi ar fi mai bine să caute mai degrabă să regăsească drumul. Pentru că nu mai avea

pacea, trebuia ca din nou cuvântul să vină în ajutorul lui Régnier.

— Dacă e vorba de a căuta şi a găsi realitatea sufletelor, zise el, este într-adevăr, un joc.

Bryant se strâmbă.

— De ce? îl întrebă el.

— Pentru că sufletele nu au realitate, pentru că sufletele nu există, domnule Bryant. Pur şi simplu. Dumneavoastră nu existaţi, eu nu exist...

Bryant surâse în silă, acceptând butada din politeţe, dar, în fond, profund vexat.

— Şi nu e deloc o glumă, reluă Régnier, mai tare. Adevărul, sumbrul adevăr, domnule Bryant!

— Nu înţeleg deloc, zise Bryant. Vă văd, vă vorbesc, vă răspund...

— Cine vă spune că sunteţi dumneavoastră? reluă Régnier, aproape furios. E cineva care se numeşte Bryant! Asta, da... E fără îndoială vocea dumneavoastră, şi totuşi condiţionată de cine? Dar ceea ce dumneavoastră spuneţi, ceea ce nu spuneţi, ceea ce spuneţi oricui, oriunde, nu exprimă adevărul dumneavoastră; nu este realitatea dumneavoastră, pentru că realitatea dumneavoastră a fugit în altă parte, departe, în spatele dumneavoastră, în copilăria dumneavoastră. Cel care vorbeşte e un manechin, un robot numit Bryant; se agită, surâde sau nu surâde.

Régnier tăcu. Se aşternu tăcerea. Şi toate celelalte zgomote de la „La Estrella" intrară în cameră, zgomotul tonomatului omniprezent şi al pianului neobosit, şi, de undeva, din apropiere, zdrăngănitul unor chitare; şi voci şi strigăte; şi zgomotul casei de marcat, şi, dincolo de el, clacsoanele de pe faleză.

Régnier îşi turnă o porţie sănătoasă de vin roşu.

— De aceea jocul dumneavoastră nu are nici un sens, spuse el.

Tom ridicase capul şi îi privea când pe Régnier, când pe Bryant.

— E o teorie demoralizantă, zise Bryant, nu-mi place deloc; şi cum nu-mi place, ea nu există pentru mine.

Portocala terminase de mâncat. Surâdea. Şi, de cealaltă parte, ca o altă statuie, negresa.

— Un singur lucru există, zise Régnier, e vorba de raporturile între suflete, modul în care ele se definesc unele

față de celelalte, și nimic mai mult.

— Régnier are dreptate, zise Jenny.

Bryant se întoarse spre ea.

— Régnier are-dreptate, pentru că el are întotdeauna dreptate, adăugă ea, surâzând. Dovada: m-am văzut cu Réginald astăzi după-amiază; el m-a chemat.

— Te-a chemat el? întrebă Régnier.

— Da.

Tom asculta.

— Ca să-ți spună?... întrebă Régnier.

— Ca să-mi confirme că ai avut dreptate.

— Eu?

— Ascultă... Pentru a-ți dovedi că ai avut dreptate, am putea juca jocul lui Bryant. Cine e Réginald?

Régnier reflecta.

— Pentru mine, în clipa asta, e Dumnezeu... Întotdeauna am gândit că Dumnezeu era pederast.

— Și mai ce? întrebă Jenny, devenită dintr-o dată serioasă.

— Mai ce?... Nu mi-l imaginez decât prin prisma lui Vincent. E puțin...

— E esențial.

— Să zicem că e Dumnezeu care, din timp în timp, se amuză să se joace de-a diavolul.

— Cam așa e, zise Jenny. Mi-a explicat în modul cel mai simplu cu putință... Așteaptă, vreau să-mi amintesc precis cuvintele lui. Da: „Prin forța solicitudinii și a tandreței, am reușit să fac din Vincent un obiect, un obiect care depinde în exclusivitate de mine, și asta pentru că știu că e unica modalitate pentru el de a fi fericit. Din când în când vrea să-și regăsească libertatea; numai că se prăbușește imediat..."

— Și apoi? zise Régnier.

— Apoi? Voia să știe dacă legătura mea cu Vincent a fost importantă pentru el. M-a întrebat dacă legătura asta „va rămâne dureros marcată în amintirea sa"

— Și tu ce i-ai răspuns?

— Adevărul.

Jenny ezită o clipă. Tom o privea țintă, cu chipul crispat.

— Ceva tot va rămâne în memoria sa. Ceva ce ni s-a

întâmplat împreună, şi care a provocat o oarecare revelaţie.

— Ştii, zise Régnier.

— Réginald avea un aer foarte neliniştit... „E un băiat care nu trebuie lăsat de capul lui", mi-a zis, vorbind de Vincent. După asta au fost numai banalităţi, politeţi à la Réginald, pe bandă rulantă, puţin cam dulcege, uneori ambigui.

— E un caz de posesiune, zise Régnier.

— Într-o seară, aici, tu i-ai spus-o lui Vincent, remarcă Jenny.

— Eu?

— Nu-ţi mai aminteşti? În mare, tu i-ai spus că Réginald l-a expediat intenţionat aici, să stea lângă Gloria, pentru a-i accentua nebunia.

— Şi tu i-ai pus întrebarea zeului tău pederast?

— Da. Şi mi-a răspuns că e o infamie.

— Pasionant, zise Régnier. Îngerul păzitor care, pentru a-şi salva clientul, se forţează să-l scufunde în abrutizare şi iresponsabilitate... Dar, pentru numele bunului Dumnezeu, e adevărat!

Bătu în masă.

— Singurul adevăr, singura metodă!

— Priveşte! strigă Jenny.

O maşină avansa încet pe faleză, încercând să îndepărteze mulţimea. Din când în când şoferul claxona.

— E Réginald, zise Tom.

— E Réginald, exclamă Jenny, în maşina lui Vincent! Lângă el e Vincent; şi în spate bagajele lui Vincent.

Maşina trecu prin faţa localului. Nici Réginald, nici Vincent nu întoarseră capul.

— Şi-a înhăţat prada, zice Régnier.

— Şi o duce spectaculos, pentru ca toată lumea să ştie şi să vadă. Maşina dispăruse.

Eşti sigură că o să-şi mai amintească de tine? întrebă Régnier.

— Asta depinde de îngrijirile atente ale lui Réginald, răspunse Jenny.

Pentru o clipă, chipul ei se încruntă; apoi, foarte repede, îşi reluă aspectul său liniştit.

— Whisky? propuse Bryant.

Un chelner aduse o sticlă de bourbon. Toată lumea fu servită în tăcere. O tensiune se instalase brusc între aceste ființe atât de deosebite. Și care nu avea sens, nu avea nici-un fel de motiv evident. O mașină se îndrepta spre Franța, peste munți, cu doi bărbați care nu făcuseră altceva decât trecuseră; cu toate astea, lăsaseră în spatele lor nefericirea și ambiguitatea. Fără îndoială că așa ceva e greu de suportat. Régnier bea, și cu el bea și Portocala, care nu pricepuse nimic. Ar fi vrut să știe dacă realmente nu se gândește la nimic, sau dacă nu cumva ea inventează și-și povestește fără încetare tot felul de istorii? Régnier încerca să înțeleagă urmărindu-i privirea, dar ochii ei erau limpezi și goi, două ferestre care nu dădeau decât spre nevinovăție. Și, în fața lui, chipul lui Jenny, cioplit, sculptat de toate prin câte a trecut, pe care le-a trăit, bune sau rele, cu toate ridurile amărăciunii tot mai evidente. Să încerce să ghicească ce se ascunde în spatele acelui chip. Poate că a iubit acel obiect pe care Réginald l-a înhățat ca pe o pradă? Dar lui Régnier îi venea greu să și-o imagineze pe Jenny iubind. Ce să iubească? Fantoma aceea inteligentă, rolul pe care-l juca Vincent? Acea revelație pe care o cunoscuseră amândoi, și din care rămăsese numai cenușa, și care fusese dintotdeauna numai cenușă? Acea dezertare, acea fugă, vidul? Poate că era în firea lui Jenny, dar, mai mult ca sigur, nu asta regreta ea. Asta, Régnier o intuia. Bryant se ridicase. Părea ușor amețit. Dorea să danseze cu negresa. Se ridică și Tom. Și Portocala, care vroia să meargă pe terasă. Și ei doi, rămași singuri, Jenny la un capăt al mesei, și Régnier la celălalt capăt.

— Ce vrea să însemne mutra ta, acum? o întrebă Régnier.

Jenny tresări. O voce care venea de nicăieri și care, dintr-o dată, o atingea.

— Arăt ca dracu', nu-i așa?

— Descompusă, nimic altceva. Îl iubeai?

— Vincent?...

Ea surâse, cu surâsul cel mai trist din lume.

— Nu...

— Atunci, ce-i cu tine?

— Chiar nu ghicești? Fă un efort. Cu tine, e ușor: ghicești tot.

— Ce să ghicesc? Amărăciunea?

— De exemplu...

— N-am nimic de spus. Copilul mort de la Barcelona blochează totul. Poate fi cheia, sau poate nu...

— E o cheie, zise Jenny.

Régnier îşi turnă un nou pahar cu vin.

Dar nu numai una dintre ele. Mai este şi o alta, mai simplă, zise Jenny. Am patruzeci şi doi de ani. Un amant în plus, care se duce, ca o frunză uscată, toamna. Încă una...

— Ţi-e frică, fiindcă îmbătrâneşti?

— Nu tocmai. Nu ştiu cum s-o fac, asta e altceva.

Îşi privea mâinile.

— O viaţă întreagă cu bărbaţii, în funcţie de bărbaţi. Tu ai spus-o mai adineauri: nu existăm decât în raport cu ceilalţi.

— Şi atunci?

— Pentru mine, bătrâneţea e lipsa raporturilor cu ceilalţi; asta înseamnă că nu mai exişti... E greu... Îmi închipui că problema constă în a te obişnui.

Régnier se ridică, fără să-i răspundă.

— Unde te duci, îl întrebă Jenny.

— S-o caut pe Portocala.

Jenny îl privea, mirată. Régnier făcu un gest, a scuză.

— Pentru moment, am nevoie de fata asta. Încă nu ştiu de ce. Când voi şti, am să-ţi spun.

Jenny surâse. Se ridică şi ea. Intrară în bar, unde mulţimea cânta şi dansa. Régnier se lipi de bar. Portocala dansa, cu ochii închişi, cu capul lăsat pe spate. Dansează, se învârte, se întoarce şi picioarele ei, sânii şi coapsele, părul, compun în vârtejul dansului o abstracţie de fată care dansează. Şi acum, în căutarea liniştii proprii. Să refacă drumul, să regăsească poteca, s-o caute cu obstinaţie. Să regăsească acea stranie clipă în care totul se transformă în pace. Graţie umărului Portocalei şi pielii de mătase a Portocalei. Şi acel gest, gestul de a o atinge, ca pentru a mă convinge mai bine că exist. Pe tărâmul păcii. Şi de ce, dintr-o dată, această nevoie de pace? Semne, mereu semne. Sau premoniţii, presentimente. Îmbătrânesc şi eu, cu aceeaşi amărăciune ca şi Jenny, încercând să găsesc altceva decât simple raporturi. Şi această certitudine, atât de bine ancorată, că ceea ce spun nu

gândesc decât pentru moment, că cele ce spun nu există, că nu pot corespunde nici unei realităţi. Să vorbeşti, de dragul de a vorbi, pentru forţa pe care o au cuvintele; să ridic în faţa mea, chiar în faţa mea, un alt Régnier, atât de deosebit şi mult mai liniştitor. Cu forţa anti-adevărurilor, împotriva tuturor. Magia verbului. Magia şarlatanului, a iluzionistului. Toată viaţa obligat să se iluzioneze, şi să-i iluzioneze pe ceilalţi cu cuvântul, numai cu cuvântul. Portocala e prinsă în beţia dansului şi îi surâde, din depărtare. O altă fată care dansa cu el. Régnier nu-şi mai aminteşte bine unde se întâmpla. Poate că era la Le Havre, imediat după război, într-o seară de iarnă. O fată care dansa şi îi surâdea. Trebuia să mă îmbarc pentru Maroc. Pentru un reportaj. Şi, în clipa aceea, ca şi acum, aceeaşi dorinţă de pace, datorită unei fete. Trei zile şi trei nopţi la Le Havre bând şi dansând cu fata. Şi vaporul care plecase fără el. Din cuvinte mi-am construit castele de nisip. Dar am trăit de pe urma lor. „Greu e să vezi lucrurile astea clar" Era o frază de beţiv; un prieten spunea întotdeauna asta, când era beat-mort. Dificil e să le vezi clar; şi să ştii de unde să începi. Şi în primul rând să ştii de ce e aşa de necesar să le vezi clar. Încă o dată în tunel, ca mai mereu în viaţa mea. Şi merg, şi merg, şi văd bine, la capătul lui, plăpânda strălucire a luminii dătătoare de speranţă; dar pe care n-o pot atinge. Tunelul. Şi în el, tot ce se poate întâlni într-un tunel. Tom care-ţi explică cum că el e un om sfârşit, că a spus tot ce avea de spus şi că nu-i mai rămâne nimic de făcut, decât să încerce să supravieţuiască. Şi Jenny care se joacă de-a copacii răniţi de toamnă. Şi Vincent, deprimat de lux. Şi Réginald, care se joacă de-a zeii. Şi toate astea nu au nici un sens; nu se leagă, nu se pot lega, dar particip la ele, fără să ştiu de ce. Nici măcar din curiozitate. Altădată, da, curiozitatea uşor stângace a romancierului: să ştii totul, să auzi totul, să asculţi sufletele şi conştiinţele. Dar s-a lepădat repede de această parodie de cunoaştere. Acum nu mai are nici un fel de curiozitate, nimic în afară de această absurdă manie de a participa la toate, de a vorbi, pentru a trăi sau a se face că trăieşte, pentru a-şi auzi sunetul vocii. Mereu acest Régnier, fantomatic, pe care vreau să-l construiesc în faţa mea din pelteaua de

cuvinte, cu marile tomberoane de fraze. Portocala dansează fără odihnă şi partenerul său, un puşti cu chipul grav, tricotează paşi din ce în ce mai complicaţi. Să-mi fac, pentru numele bunului Dumnezeu, o viaţă simplă, pe măsura mea! Să-şi confecţioneze o viaţă simplă, chiar dacă e falsă, chiar dacă ea nu răspunde decât iluziilor, dar simplă în detalii, în curgerea sa, în ritmul său. O viaţă simplă pentru regatul meu. Şi regatul meu nu-i prea scump. Vi-l vând, la solduri, vi-l fac cadou! Regatul meu pentru ţeluri simple, obiective clare, pentru pace, marea pace a înţelepciunii sau a tâmpeniei, mi-e perfect egal, dar pace! Care era fraza lui Tom, adevărata frază: „Un mort care se zbate să se convingă că e încă în viaţă?" Dar eu sunt în viaţă, sunt încă în viaţă! Sigur, trăiesc cu ceva care putrezeşte în mine, şi pe care nu-l pot extirpa. Dar în viaţă, mai viu decât toţi, decât Bryant, decât Tom şi decât Vincent. Nu-i vina mea dacă nu-mi găsesc pacea. Nu-i vina mea în totalitate. Nici a celorlalţi. Să ştii a cui e vina? Caută responsabilitatea. Şi judecata. Vreau să scriu o carte despre pace. Acordul, împăcarea cu sine. Istoria unui tip agăţat de tejgheaua unui bar şi care se gândeşte la orice, dar care în primul rând vrea pacea, şi povestea unei fete care dansează în faţa lui şi care devine pentru el întruchiparea liniştii. Asta va fi cartea, şi nimic altceva. Şi apoi, relaţia cu fata, şi fata nu va şti ce e pacea, şi nu-i va păsa, ea va avea pur şi simplu darul de a se lăsa posedată, de a face să ţâşnească toate astea din ea. Un izvor, pur şi simplu un izvor. Ea nu le va şti. Ea va glumi când tipul i le va spune. Şi amândoi vor inventa altceva. Noi raporturi, un nou limbaj, gesturi noi. Să inventeze un limbaj cu Portocala. Îşi terminase dansul; se întoarse spre Régnier. Era transpirată. Respira greu; râdea. Făcea semne că-i este cald şi că ar vrea să bea ceva. Régnier comandă un whisky. Ea îi luă batista şi îşi şterse sudoarea de pe faţă. Era fericită; râdea. Îşi bău paharul; râdea şi mai tare. Repeta un cuvânt foarte gutural, pe care Régnier nu-l înţelegea. Régnier nu se putu abţine să nu pună din nou mâna pe umărul ei gol. Aşa îşi găsise pacea, dar pacea nu mai vroia să vină. Portocala îi mângâia mâna. Şi dintr-o dată, s-o găseşti atât de minunată şi atât de liniştitoare în

cele mai mici gesturi, purtând în ea întreg echilibrul lumii, adevăratul, cel al bucuriei, al plăcerii nevinovăţiei. Ea îşi terminase de băut paharul.

— Vino, zise Régnier.

Îi făcu semn că vrea să plece. Fata încuviinţă din cap, şi-l urmă.

XVI

Daniel chemase la ordine ce mai rămăsese din gaşcă. Erau aşezaţi pe un zid scund, deasupra portului Arcadei. Aşteptau.

— Când dracu' au de gând s-o şteargă? Noi, când plecăm, plecăm întotdeauna înainte de ora opt.

Daniel supraveghea casa Nadinei. Maşina familiei era în faţa casei. De o oră tot cărau la valize şi pachete, şi tot nu mai terminau. Şi tatăl ei îndesa totul, cum putea, fie în portbagaj, fie la ancora de grătarul de deasupra maşinii.

— E aproape unsprezece, zise Patrick.

— Sunt aproape gata, zise Daniel.

Peretele din sticlă nu fusese reparat. O femeie ieşi din casă.

— E mama ei, zise Daniel.

Le făcu semn celorlalţi să se ridice. Mama discută cu tatăl, apoi intră din nou în casă.

— Nu acum, zise Daniel.

— Când l-au luat pe Serge? întrebă Patrick. Eram cu ai mei la Barcelona...

— Alaltăieri, răspunse Daniel. Furgonul a venit din Franţa. Părinţii lui nu au vrut să-l înmormânteze aici.

— Nici ai mei n-ar fi vrut să fie aici, zise Patrick.

— E tâmpit, zise Daniel. E totul aiurea cimitirul de aici, zise Daniel. Ştiţi cum arată?

Ceilalţi puşti dădură din cap în semn că nu.

— E ca o grădină; toţi morţii sunt puşi în sertare, şi apoi, totul e în bătaia soarelui.

O umbră apăru în dreptul ferestrelor. Daniel crezu că o recunoaşte pe Nadine. Dar de acolo de unde erau, ei nu

puteau fi văzuţi de Nadine. De data asta, mama ei coborâse cu sora mai mică a Nadinei. Tatăl curăţa parbrizul maşinii.

— Atenţie! făcu Daniel.

Se ridicară cu toţii.

— Vedeţi să nu vă dezumflaţi...

— Nu-ţi fă griji! zise Patrick.

Mama şi sora cea mică intraseră în maşină. Mai sosi o fată, probabil că era bona şi, în spatele ei, o umbră pe care Daniel o ghicea în vestibulul casei şi pe care o recunoscu imediat. Nadine ieşi. Daniel aruncă piatra. Apoi o alta şi o a treia, mai bine ochită. Nadine e agitată. Reuşeşte să evite cu greutate două dintre lovituri. Aleargă. Ţipă şi se repede să intre în maşină, la adăpost. Mama sa scoate capul pe geamul portierei. Tatăl, în faţă, nu văzuse nimic. Daniel le făcu semn celorlalţi.

— E în regulă, zise el, nu vă mişcaţi.

Tatăl privea în direcţia găştii, dar puştii erau ascunşi în dosul unui zid scund, ce înconjura o casă vecină. Tatăl dădu din umeri şi continuă să-şi cureţe parbrizul.

— Ticăloasa! făcu Daniel.

— Şi acum, ce facem? îl întrebă Patrick.

— Aşteptăm să plece.

Maşina părea gata pentru marea hoinăreală. Nadine nu mai coborî din ea. Tatăl terminase de curăţat geamurile. Rămăsese cu o cârpă în mână. Mai privi o dată în direcţia puştilor. În cele din urmă, urcă în maşină. Daniel nu putea vedea ce se petrece în interior. Dar nu era greu de ghicit. Nadine era pe cale să plângă şi părinţii încercau s-o liniştească, fără să înţeleagă.

— Nici măcar n-au venit când l-au luat pe Serge, zise Daniel. O bandă de ticăloşi! Târâturi!

Patrick ridică din umeri.

— N-au înţeles nimic, zise el. Probabil că nu ştiau nimic, asta-i tot... Să nu-ţi închipui că târfuliţa le-a povestit ceva!

— Poate, zise Daniel.

Motorul se puse în mişcare. Un fum negru ieşea pe ţeava de eşapament.

— E un hârb, zise Patrick. O maşină ca asta n-ar fi trebuit să scoată fum.

Maşina cobora pe drumeagul de pe marginea cheiului din portul Arcadei, pentru a ajunge la şoseaua ce mergea paralel cu ţărmul mării.

— Atenţie! făcu Daniel.

Luă o altă piatră.

— La semnalul meu, toţi odată!

Maşina era aproape în mijlocul şoselei. Daniel făcu un semn. O grindină de pietre. Şi una, bine ochită, care înstelă parbrizul din spate.

— Ascundeţi-vă!

Puştii se repeziră spre Arcadă, pentru a se pierde pe străduţele din jur. Înainte de pridvor, Daniel se întoarse. Maşina se oprise. Era înconjurată de oameni, tatăl Nadinei coborâse. Toată lumea discuta şi se agita. Tatăl arătă în direcţia Arcadei. Un tip pleacă în fugă. Daniel o ia din loc. Îşi regăseşte prietenii în capul străzii.

— Spre grădini! le strigă el.

Toată gaşca urcă spre partea de sus a satului. Se ascund în spatele unui zid înalt. Nimeni nu-i urmărise până acolo.

— Şi-a meritat-o din plin, ticăloasa! zise Patrick.

— Şi încă nu-i de ajuns! zise Daniel.

Patrick se uită la ceas.

— Vreau să mă duc să fac baie; vii cu mine?

Daniel dădu din cap, în semn de refuz.

— Mai târziu.

Patrick se îndepărtă; ceilalţi îl urmară.

— Luaţi-o prin spate! E mai prudent, le strigă Daniel.

Puştii dispărură la colţul străzii. Daniel rămase singur. Răzbunarea nu-l liniştise. Avea mereu acelaşi nod în gât, de la moartea lui Serge, şi aceeaşi dorinţă de a plânge. Şi-l urmărea mereu chipul lui Serge, ceea ce mai rămăsese din chipul lui, când ridicase cuvertura. Şi, în fundul sufletului, mereu aceeaşi frică confuză. Şi, pentru prima oară, un obscur şi imens resentiment împotriva întregii lumi, chiar şi împotriva tatălui său care nu a înţeles nimic, sau nu a vrut să înţeleagă nimic din povara şi neliniştile sale. Se juca, aruncând mecanic cu pietricele. Toţi sunt împotriva mea, nu vor să vadă nimic. Pentru prima oară conştientizează că există oameni mari şi că ei trăiesc într-o lume diferită. O lume bine închisă şi bine protejată. Sentimentul unei singurătăţi mohorâte, şi, la capăt, frica,

frica de acea singurătate care ţi se lipeşte de suflet. Daniel se ridică. Urcă străduţa. Cel mai bine era să treacă prin spatele bisericii, pentru a ajunge acasă. După aceea mă voi duce şi eu să fac baie. O luă la stânga; străduţa urca, cu trepte inegale. În capătul străzii era casa lui Mao. Bătrânul era în faţa uşii; tăia lemne. Daniel se opri.

— Tu erai? zise Mao.

Crăpă un butuc cu o singură lovitură de secure; era mândru de forţa şi de îndemânarea sa.

— A trecut ceva vreme de la ultima ta vizită.

Am avut o groază de chestii de făcut.

— Ce chestii?

Mao lăsă securea.

— A trebuit să-l răzbun pe Serge.

Mao se încruntă.

— Ah! da! Puştiul care a murit.

— O fată l-a ucis, zise Daniel.

— Vino şi aşează-te, zise Mao, şi povesteşte-mi...

Se aşezară pe o bancă din piatră, în faţa casei.

— E simplu, începu Daniel. Iubea o fată, una pe care o chema Nadine, şi care locuia în portul Arcadei.

— Ştiu.

— Hotărâseră să plece împreună, dar pentru fată nu era decât un joc. Serge a aşteptat-o; natural, ea n-a venit... Atunci el a murit. Asta-i tot.

Mao scuipă departe, în faţa lui.

— Pentru asta-s făcute fetele, zise el, ca să facă să moară bărbaţii... Eu ştiu...

Îşi scoase pipa din buzunar, o umplu încet, o aprinse.

— Toată viaţa mea am văzut poveşti de astea, zise el. Nu-i nimic de făcut; e în natura fetelor, şi e în natura bărbaţilor să moară pentru ele.

— De ce nu poţi face nimic? zise Daniel.

— Pentru că...

Mao făcu un gest larg. Care îmbrăţişa totul, casele, cerul şi pământul uscat de soare.

— Pentru că... E ca o boală. Bărbaţii visează că iubesc; dar femeile, în ceea ce le priveşte, sunt ca pietrele şi ca plantele; ele ştiu că asta nu e adevărat; ele sunt ca pământul, trăiesc simplu, nu visează niciodată... Din cauza asta... Şi de fiecare dată bărbaţii se lovesc de femei,

precum vapoarele de stâncile de la capul Creus. Şi bărbaţii mor iar femeile continuă. Ele continuă mereu, nu e vina lor, dar aşa sunt făcute lucrurile, ele nu pot face altcumva.

Trase din pipă.

— Tu ai avut femei? îl întrebă Daniel.

Mao surâse.

— Una. A murit. Era făcută din pământ şi din pietre, dar eu n-am murit; eu ştiam...

Schiţă un surâs. Se ridică.

— Trebuie să termin de tăiat lemnele, zise el.

Ridică securea. Îi încercă tăişul. Era bine ascuţit.

— La dracu'! făcu el. Vara, trebuie să te gândeşti la iarnă; iarna trebuie să te gândeşti la vară...

Sparse un butuc cu o lovitură furioasă.

— Femeile sunt ca pământul, zise el din nou. Asta trebuie să-ţi aduci aminte mereu.

Daniel se ridică.

— N-ar fi trebuit să-l răzbun pe Serge? întrebă el.

Bătrânul întoarse capul.

— Dacă asta ţi-a făcut plăcere, da... Dar pentru ea, era inutil. Ele nu ştiu ceea ce sunt; ele uită ce fac. Aşa sunt făcute. Nu poţi face nimic.

Daniel ridică din umeri.

— Adios, Mao!... O să mai vin să te văd.

— Când vrei tu.

Daniel coborî stăduţa. Clopotul bisericii bătea amiaza. Bătrânul Mao avea dreptate. E înţelept, a văzut o groază de lucruri. Şi pe deasupra, mai e şi vrăjitor. Vede ceea ce alţii nu văd, nu pot să vadă. Daniel se gândeşte la tatăl său. Régnier a fost, toată viaţa sa, ca un vapor care vine să se zdrobească de stâncile de la cap Creus; de fiecare dată, cu fiecare nouă achiziţie feminină. Şi pierzând de fiecare dată câte ceva din fiinţa lui. Din momentul în care Daniel îl putuse observa, văzuse toate rănile secrete ale tatălui său, răni făcute de femei. De fiecare dată, răni mai serioase, şi mai grave. Dar Régnier continua; era ca un bătrân elefant. Trebuia să i se întâmple multe, ca să poată fi doborât. Foarte multe răni; dar şi atunci, tot în singurătate se va duce să moară. Daniel ştia toate lucrurile astea, şi asta de ani de zile. Avea toate rănile tatălui său în faţa ochilor. Şi chipul răvăşit al tatălui său, după fiecare experienţă nefericită cu vreo femeie. Şi imaginea tatălui

său pregătindu-se să plece oriunde, nu conta, dar cât mai departe, cu vreuna din fetele pe care le cunoştea, făcându-şi bagajele pe ascuns, ca să nu-l surprindă Daniel. Dar Daniel l-a surprins şi Régnier a înţeles. A continuat să-şi facă valiza. Fără să-i spună nimic. Şi toate valizele înşirate în mijlocul biroului lui Régnier şi Régnier, stingher, printre ele. Plimbându-se în sus şi în jos, privindu-şi ceasul din cinci în cinci minute, şi telefonul care rămânea mut. Şi aşteptând. Daniel, aşezat într-un fotoliu, nemişcat. Fata n-a mai venit. A doua zi, Régnier şi-a desfăcut valiza. Chipul său nu era decât o rană şi ochii săi erau morţi. Daniel îl ajutase să-şi aranjeze lucrurile în dulap. Mereu tăcut. Daniel era îngrijorat de rana vie care se citea pe chipul tatălui său. Şi alte fete, regimente de fete! Nu avea importanţă cine erau; toate erau din pământ şi piatră. Mao avea dreptate. Toate erau atât de hotărâte şi de sigure, şi atât de stăpâne pe ele însele, mergând drept la ţintă şi distrugând totul în calea lor. Şi Régnier, care se lăsa zdrobit cu un surâs, de fiecare dată mai trist, de fiecare dată mai rănit. Fusese episodul cu valizele făcute şi desfăcute. Şi cel cu sinuciderea. Régnier care nu se mai trezea, şi Daniel agitat şi ascultând răsuflarea răguşită, hârâită, a tatălui său. Se întâmplase acum doi ani, în Anglia. Şi medicul la spital. Şi marea ruşine a lui Régnier, când s-a trezit, şi refuzul său să-şi vadă copilul timp de trei zile, pentru că-i era ruşine, pentru că-i venea să plângă, singur în camera de la clinică. Pentru o fată, una oarecare, o englezoaică idioată şi snoabă. După trei zile, Daniel îl putuse vedea pe tatăl său. Plânseseră amândoi. Şi, la sfârşit, nemaiştiind nici chiar de ce mai plânseseră. Régnier încercând să găsească o scuză. N-o făcuse ca să moară, spunea el, ci o făcuse pentru a vedea cum e. O scuză copilărească, spuse cu o voce de copil. Şi simţindu-se, în acele clipe, mai bătrân decât chiar lumea, şi simţindu-se zdrobit de acea teribilă bătrâneţe. Toate fetele, precum Nadine, şi toţi bărbaţii, precum tatăl meu, şi eu, mai târziu, ca tatăl meu? Revolta şi dezgustul, în acelaşi timp. Să nu se lase prins în acea capcană a făţărniciei, să se apere. Detest fetele... Mergea, repetând în şoaptă acele cuvinte: detest fetele. Ajunse în portul Francez. De o lună, aceleaşi autoturisme se decolorau în bătaia soarelui, înghiţite de praf. Urcă treptele care duceau

spre casa sa. Împinse uşa. Uriaşa cameră de zi de la parter era în semiîntuneric. Se duse spre dulapul în care avea costumul şi instrumentele de pescuit submarin. Se opri brusc. În bucătărie era cineva care cânta. Într-o limbă pe care Daniel nu reuşea s-o numească. Se auzeau zgomote de farfurii. Bona nu cânta aşa. Din nou, zgomote de veselă. Daniel se îndreptă spre uşa de la bucătărie. O deschise şi intră. Văzu o fată, din spate. În bikini, cu părul blond, lung, lăsat pe spate.

— Hola! o salută Daniel.

Fata se întoarse şi îi surâse. Cu un gest, îi arătă că vrea să pregătească micul dejun. Daniel recunoscu fata cu care Régnier îşi pierdea vremea de câteva zile. Cea căreia îi spunea Portocala, şi care nu vorbea nici o limbă cunoscută.

— Mă duc să fac o baie, zise Daniel.

Fata îl privea, fără să înţeleagă.

— Înot..., mai zise el.

Cu braţele, schiţă câteva mişcări de crawl. Fata încuviinţă din cap.

Ieşi din bucătărie. O achiziţie în plus; acum instalată şi în casă; Daniel aproape că pufnise în râs. Chiar în momentul în care el detesta fetele! Şi-o găseşte pe individa aia. Îl cuprinse din nou furia. Îşi luă masca şi puşca; aproape în aceeaşi clipă le aruncă. Urcă val-vârtej scările. Îl strigă pe tatăl său. O voce îndepărtată îi răspunse. Îl găsi pe Régnier în baie, bărbierindu-se.

— Tată, începu Daniel.

Régnier se întoarse.

— Merge? îl întrebă pe Daniel.

Zgomotul maşinii de ras electrice îl împiedica pe Daniel să vorbească. Cu o mişcare bruscă, scoase cordonul de alimentare din priză.

— Ce te-a apucat? îl întrebă, supărat, Régnier.

— Vreau să-ţi vorbesc despre fata de jos.

— Din cauza Portocalei? Ce ţi-a făcut?

Régnier rămăsese în picioare, în faţa oglinzii, cu maşina de ras în mână.

— O să locuiască aici?

Régnier lăsă maşina pe placa de sticlă din faţa oglinzii.

— Cine poate şti? zise el. Nici eu, nici tu, nici ea... De ce?

Daniel îşi luă avânt.

— Pentru că nu vreau!

— Nu vrei tu?

— Nu vreau eu, zise Daniel, cu o voce mai scăzută. Ea nu; e o fată-fată.

Tăcu, strângând din dinţi. Dintr-o dată, brutal şi încăpăţânat, Régnier făcu un gest resemnat.

— Tu nu poţi înţelege, zise el.

Se apropie de Daniel, îi puse mâna pe cap. Apoi făcu un gest descurajat.

— La ce bun! exclamă el.

— Asta va fi tot ca celelalte... zise Daniel.

Régnier făcu o grimasă.

— O să mai vorbim noi despre asta... Diseară... O să-mi spui tot ce ai de spus. O să discutăm.

— De acord, făcu Daniel. Mă duc să înot...

Introduse cordonul de alimentare la loc în priză. Maşina de ras începu să zumzăie.

— Fă-te frumos! îi strigă Daniel, înainte de a ieşi.

La parter, o întâlni pe Portocala, care ducea platoul cu micul dejun. Îi surâse. Daniel ieşi, trântind uşa.

La etaj, Portocala puse tava pe pat. Se aşeză lângă ea. Începu să ungă cu unt feliile de pâine, apoi întinse şi dulceaţa, apoi se apucă să mănânce. Régnier ieşi din baie. O privi: era frumoasă şi lesnicioasă; aşa, goală pe jumătate, pe cale să devoreze tartinele. De ce s-o fi revoltat Daniel împotriva fetei ăsteia? Trebuie s-o privească mai bine. Nu era nimic de făcut: cu cât Régnier o vedea mai mult trăind, mâncând, surâzând, cu atât descoperea la ea mai puţine posibilităţi de pericol. Era tandreţea şi inocenţa întruchipate. Femeia redusă la cea mai simplă şi mai odihnitoare expresie. Să mănânce şi să bea, să doarmă şi să facă dragoste, nimic altceva. Régnier se aşeză într-un fotoliu în faţa patului. Îi făcu semn fetei să-l servească. Ea se supuse; cu gesturi suple şi precise. Îi surâse. Pentru moment, era singura sa legătură cu ceilalţi. Régnier începu să-şi bea cafeaua. Nu vroia să se mai gândească la ieşirea lui Daniel, cel puţin pentru o vreme. O să încerce să înţeleagă de ce şi cum a ghicit Daniel că aş putea să o păstrez pe fata asta lângă mine. Să găsesc o fată care să fie expresia cea mai simplă a noţiunii de femeie. Régnier puse ceaşca pe tavă. Sau poate că avea

chef să se joace de-a Pygmalion. E un joc perfect potrivit pentru vârsta mea. Să-mi închipui cum aş putea s-o fac: s-o modelez, s-o învăţ cuvântul şi mersul, culorile şi sunetele.

— Portocalo, zise el.

Fata lăsă ceşca cu ceai.

— Portocalo, fiul meu nu te vrea. Ce facem în cazul ăsta?

Privirea fetei era aţintită asupra buzelor lui Régnier, urmărindu-le mişcarea, la fiecare cuvânt. Părea că încearcă să înţeleagă. Dar chipul său deveni repede un martor decepţionat al faptului că nu înţelegea nimic. Régnier se ridică şi se duse la fereastră. Soarele era sus şi îneca totul într-o lumină crudă. Se întoarse.

— Vezi tu: Daniel e prea mic pentru a înţelege că, pentru moment tu eşti pacea mea, iar eu nu sunt atât de mare încât să pot să-i explic asta. Pentru că nici eu nu ştiu prea bine pentru ce tu eşti pacea mea. Toate astea-s foarte neliniştitoare... Dacă o să pleci, am să fiu foarte trist. Dacă o să rămâi, Daniel o să fie foarte trist.

Se aşeză lângă ea. Îi mângâie umărul. Ea veni şi se ghemui lângă el.

— Tu eşti o bună, o perfect de bună, pisicuţă. Vezi tu: eu îmi închipuiam că doar ne vom amuza amândoi.

Ea îl asculta, torcea, era o pisicuţă.

— De exemplu, am fi putut inventa un limbaj. Un joc ca oricare altul, nu? Un limbaj complet inventat de mine, şi pe care tu l-ai fi învăţat. M-am gândit la asta, într-una din zile: să inventez un limbaj. Îţi dai seama? Dar cu foarte puţine cuvinte. O duzină de toate. Suficiente, prea destule, pentru relaţiile interumane. Iată cum ar fi: un limbaj în care ar exista cuvinte pentru: a bea, a mânca, a dormi, a face dragoste, a se încălzi la soare, a înota. Nici măcar nu sunt zece cuvinte. Numai şase, şi lumea e la picioarele tale. Numai şase cuvinte. Cuvintele vieţii, cele mai simple. Cu astea, putem merge până la capătul lumii. Şi mereu, numai noi doi. Într-o extrem de fericită singurătate. Pentru început: pentru că după aceea, va trebui să inventăm altele. Dar asta mult mai târziu. Să plângi, să aştepţi, să îmbătrâneşti, să mori. Încă patru. Aveam dreptate: zece cuvinte şi un întreg univers. Dar ultimele patru vor fi pentru mai târziu.

Régnier se îndreptă de spate. Portocala suspină.

— Lucrul dificil e să găseşti silabele şi consoanele.

Se îndepărtă de ea, se ridică şi coborî scara. În fundul camerei îl aştepta biroul, cu toată recuzita: maşina de scris, stilourile, hârtia de scris în dreapta, şi cutia cu indigouri. Un moment de ezitare, de teamă chiar: să se aşeze din nou în faţa mesei de scris. Poate că totul va fi ca ieri: ţeapăn în faţa maşinii de scris, dar maşina rămânea tăcută, şi mâinile înţepenite; şi nici un cuvânt, nici măcar un singur cuvânt pe foaia albă, mereu albă în maşină şi care părea că-l sfidează. Se aşeză. Cel mai important lucru, în momentul acela precis, era să inventeze un limbaj. Şase cuvinte. Care va fi primul, nu avea nici o importanţă. A bea. Bătea litere la întâmplare pe claviatură. Ansambluri care, de fiecare dată, nu îl satisfăceau. Ceva care să curgă şi să te încălzească, în acelaşi timp. Cald, când vrei să-ţi fie cald, răcoare, când vrei să fie răcoare. La întâmplare, e greu să obţii ceva convenabil. Poate că, pentru început, ar trebui să stabilească un criteriu, un principiu, ceva. Un alfabet. Să aleagă şase litere şi să facă toate combinaţiile posibile cu ele. Să bată la întâmplare. Régnier obţinu un şir de litere: a, v, e, r, u, n. Le excluse pe celelalte. Problema era să le împerecheze. Să se lase încă o dată la voia întâmplării. Obţinu, foarte repede, şase cuvinte: arun, asta ar putea însemna a bea; nuré, a mânca; lanu, a dormi; rupa, a face dragoste; néla, a înota; avru, a se încălzi la soare. Cu asta, el ar putea face portretul Portocalei, să-i definească coordonatele, să instituie o serie de raporturi, simple, dar odihnitoare. Reciti lista: aduceau vag a sanscrită. Arun, nures, lanu, rupa, nela, avru. Şase mici cuvinte-cheie pentru a-şi clădi, împreună cu o fată necunoscută, un adăpost împotriva celorlalţi. O strigă pe Portocala. Ea coborî. Îi arătă foaia albă, având scrise cele şase cuvinte în susul paginii, cuvinte încă goale de conţinut şi care urmau să se nască. Făcu o întreagă serie de gesturi pentru ca ea să înţeleagă că asta va fi de acum încolo limbajul lor. Degetele pe buze — o imitaţie nefericită a celui care vorbeşte — şi încă alte gesturi, bizare şi caraghioase, pe care Portocala le urmărea cu atenţie.

— Ascultă, îi zise Régnier.

Începu să pronunţe cuvintele foarte încet.

— Arun, nure, lanu, rupa, nela, avru...

Portocala repetă după el. Izbucni în râs. Repeta silabele alea din ce în ce mai repede. Ca pe o ritornelă magică, un fel de ala-bala.

Arun, nure, lanu, rupa, nela, avru...

— Acum trebuie să înveţi ce înseamnă fiecare.

O luă de la capăt cu mimica sa dezordonată.

— Gata cu râsul, zise Régnier. E important ce-ţi explic acum.

Îşi dădea osteneala să o facă să înţeleagă. Fusese obligat să se ridice în picioare. Îşi rotea ochii, făcea gesturi largi cu mâinile.

— Să începem cu primul. A.r.u.n., a bea...

Într-un colţ al camerei găsi o sticlă goală şi un pahar. Făcu gestul turnatului în pahar; duse paharul la gură şi se făcu că-l bea.

— Arun, a bea...

Portocala repeta după el. Apoi îi făcu semn că a înţeles.

— Nure, a mânca...

Şi urmară gesturile celui care mănâncă, mănâncă mult şi cu lăcomie.

— Nure, a mânca... Lanu, a dormi...

Asta era mai uşor de mimat. Fata înţelese imediat.

— Rupa, a face dragoste...

Trebuia să treacă la gesturi simple. O îmbrăţişă, îi mângâie sânii şi coapsele. Portocala râdea din ce în ce mai tare.

— Nure, a înota...

Şi aici gesturile sunt simple.

Şi avru, soare...

Se duse la fereastră, dădu la o parte draperiile: o rază de soare pătrunse în cameră.

— Avru, soare, repetă Régnier.

Fata repetă şi ea.

— Trebuie să ţii minte toate astea.

Problema era că ea nu putea citi cuvintele franceze, traducerea cuvintelor inventate. Se reaşeză la birou.

— Aşteaptă, zise el.

Începu să deseneze, simbolic, în faţa fiecărui cuvânt, ce semnifica el. În faţa lui arun, un pahar; în faţa lui nure, o farfurie; în faţa lui lanu, un pat cu o siluetă vagă; în faţa

lui rupa, două corpuri contopite; în faţa lui nela, braţe care ieşeau dintr-o mare vălurită; şi în faţa lui avru, un soare uriaş, cu frizură şi raze, şi cu un zâmbet călduros. Îi întinse foaia fetei.

— Trebuie să înveţi astea, repede.

Portocala aprobă, dând din cap.

— Şterge-o, îi zise Régnier.

Portocala îi mângâie obrazul lui Régnier, înainte de a pleca, şcolăriţă ascultătoare. Régnier rămase aşezat în faţa mesei. Aruncând priviri furişate când spre maşina de scris, când spre mormanul de note. Întinde mâna spre note, să le răsfoiască. În acelaşi timp dorinţa de a le reciti, şi frica de a o face. O vagă nelinişte în faţa formelor brute ale scrierilor sale. Şi, dintr-odată, fraza lui Tom, care îi revine din memorie: „Fiecare dintre noi nu are decât foarte puţine lucruri de spus". De ce această frază, dintr-odată? Foarte puţine lucruri şi poate că eu am spus deja ceea ce-mi era sortit să spun? Poate că nu-mi mai rămân decât aceste jocuri puerile: să inventez cuvinte pentru a comunica mai uşor cu o păpuşică nordică. Jocuri, să-şi omoare timpul, să înşele moartea, pentru a aştepta mai senin sfârşitul.

Luă o carte de pe masă. Ultimul său roman. Aceeaşi frică de a citi; neputinţa de a citi măcar un rând. Şi ruşinat de laşitatea sa, luptând pentru a o învinge şi deschizând cartea şi cufundându-se în ea. Prima frază merse, apoi şi a doua, dar asta fu totul. Insuficienţa cuvintelor şi neadecvarea lor; acel ton pe care el îl vroia de ordin secund şi care nu făcuse mai mult decât să se frece de el, fără a-l atinge cu adevărat niciodată. E un roman, deci e puţin propria sa poveste, ca întotdeauna. Un om care se joacă cu graţia. Istoria unui mistic fără Dumnezeu. Mereu aceeaşi temă şi aceeaşi nostalgie că nu poate trăi acea graţie. Régnier are acea graţie? Această întrebare pe care mi-am pus-o de atâtea ori şi la care, tot de atâtea ori, am răspuns afirmativ! Şi acum, în această somnolenţă care mă cuprinde, în această abrutizare care mă învăluie, trebuie să văd, poate, graţia, care se retrage precum marea de pe nisipul plajei, retrăgându-se din mine şi lăsându-mă gol şi derizoriu, şi bucurându-se să nu-mi mărturisească această decădere, această „dis-graţie"? Reciti încă câteva fraze. Recunoscu în trecere acea febră pe care o cunoscuse

şi care-l hrănise şi-l susţinuse atât amar de vreme. Dar, deja în chiar textura cărţii puteau fi decelate fisurile, descurajările, semnele insidioase ale unei îmbătrâniri, ale unei vlăguiri. Scrisese acel roman cu doi ani în urmă. O iarnă întreagă la Londra, închis într-un hotel supraîncălzit, înfăşurat în ceaţa oraşului, care-i servea de adăpost, de acoperământ, de zid de apărare, imediat după acea derizorie încercare de sinucidere, dar reînviind din acea falsă moarte, cu întreaga graţie intactă, cel puţin aşa crezând, scriind ca un apucat în acea cameră încărcată cu mobile englezeşti şi creton victorian. Lăsă cartea. Bona ieşi din bucătărie.

— Unde doriţi să mâncaţi? îl întrebă ea.

Régnier arătă plafonul. Şi cu bona el nu discuta decât prin semne. A arăta spre plafon însemna că vrea să dejuneze pe terasă. Îi rămăsese să scrie romanul omului părăsit de graţie, dar era imposibil, căci graţia absentă paralizează cuvintele.

— Puteţi să vă aşezaţi la masă, zise bona puţin mai târziu.

Régnier urcă scara. Traversă camera şi ajunse pe terasă. Ca în transă, Portocala învăţa lista sa de cuvinte. Surâse, văzându-l pe Régnier.

— Arun, nure, lanu, rupe, nela, avru, recită ea.

Râdea, cu un râs din piept, ca un gângurit de turturea. Repeta fără încetare cuvintele, mimând înţelesul lor cu gesturi repezi.

— Arun şi nure, zise Régnier, aşezându-se în faţa mesei.

— Arun, nure, repetă Portocala.

Se aşeză în faţa lui. Bona aştepta într-un colţ al terasei.

— El senor Daniel? întrebă ea.

Régnier făcu un gest vag. Bona începu să servească. Ca de obicei, Portocala se repezea asupra mâncării, amestecând în farfurie fileuri de peşte, roşii, ardei iuţi, salam şi o felie uriaşă de jambon. În ce-l priveşte, Régnier ciugulea, tăindu-şi felia de jambon în bucăţi minuscule.

— Nure, nure, nure, îi zice Portocala.

— Arun, răspunse Régnier.

Întinse mâna după sticlă. Umplu două pahare mari cu vin rosé. Daniel apăru pe treasă. Fără să scoată un cuvânt, veni şi se aşeză la locul lui.

— Ai înotat bine? îl întrebă Régnier

— Apa era prea caldă, răspunse puştiul.

Începu să mănânce foarte repede.

— M-am întâlnit cu un bătrân care a zis că ar vrea să te vadă.

— Un bătrân?

— Nu ştiu cine e, un tip care era cu tine şi cu Pinero, acum câteva zile.

— Font?

— Poate. O să vină după-amiază.

Farfuria fetei era goală.

— Mă duc să aduc peştele, zise bona.

— Arun, nure, avro, zise Portocala.

Ea arătă soarele. Daniel înălţă capul, mirat de cuvinte, de ciudăţenia limbajului.

— E un joc, zise Régnier.

Avea aerul că se scuză.

— Ce fel de joc e ăsta?

— Cuvinte inventate.

— O şmecherie pe care numai voi doi o puteţi înţelege, nu-i aşa?

— Exact, răspunse Régnier.

Daniel tăcu, evitându-şi tatăl de câte ori acesta îi căuta privirea. Era furios şi foarte trist, în acelaşi timp. Un zid se ridicase între el şi tatăl său. Aceste cuvinte idioate, acest joc stupid îl izolau. Portocala bea, cu aplicaţie, pahare mari cu vin. Izolat, de cealaltă parte a barierei. Prima oară când se întâmpla aşa ceva. Prima oară. Cu nici una din celelalte fete nu avusese această complicitate, ca un zid despărţitor. Bona aduse peştele. Portocala scoase un ţipăt micuţ în faţa splendorii doradei fripte. Bona începu să-l porţioneze. Portocala îi urmărea mişcările cu o lăcomie mirată în priviri.

— Cât poate să halească! exclamă Régnier.

Daniel nu-i răspunse. Se lupta cu el să nu părăsească masa, să fugă undeva şi să plângă. Dar trebuia să rămână, să fie mai puternic decât tatăl său, decât această fată idioată cu păsărească ei şi cuvintele ei cretine. Mai puternic decât ei toţi. Şi, la sfârşit, stăpân pe situaţie, stăpân pe tatăl său. Bona îl servi la început pe Daniel. Să aibă ceva de făcut, să mănânce, să aleagă oasele. Daniel, cu nasul în farfurie, rumegându-şi răzbunarea, încercând

să-şi elaboreze planurile pentru a rămâne stăpân, pentru a-şi impune legea, pentru a-şi salva, în cele din urmă, tatăl. Şi de pe acum dorinţa de-a plânge îl părăsise. Era calm şi hotărât. Şi în întregime fascinat de ceea ce trebuia să facă pentru a-şi recupera tatăl.

Daniel termină de mâncat peştele. Putea să se ridice de la masă; gestul nu mai avea aerul unui protest, al unui moment de proastă dispoziţie.

— Unde te duci? îl întrebă Régnier.

— Trebuie să mă întâlnesc cu ceilalţi.

— Nu stai să mănânci desertul?

— Nu, răspunse Daniel.

Părăsi terasa. Régnier îl urmări cu privirea.

Daniel deschise uşa care dădea în stradă. O secundă, soarele rege îl orbi. Era ora la care Caldeya era pustie, când rare umbre se grăbeau, la rasul zidurilor, spre camere întunecate şi răcoroase, sau spre paturile-mormânt ale siestei. Dispăruseră până şi câinii. Numai timpul să-şi digere furia, şi apoi va vedea clar. Dar furia rămânea prezentă şi vie, bine instalată în sufletul său. Şi uneori furia îl sufoca. Şi chiar îl neliniştea. Zeci şi zeci de fete se perindaseră prin patul tatălui său, şi pe toate le admisese cu aceeaşi indiferenţă. Aproape că era în stare să recunoască asta. În clipa de faţă cu greu îşi mai putea aduce aminte de vreo trei sau patru din ele. Ca dintr-odată să apară asta, exact ca şi celelalte, poate mai tandră şi mai dulce decât celelalte, şi la fel de copilăroasă ca şi el, pe care n-o putea suporta, pe care n-o putea admite! Această neaşteptată revoltă îl jena pe Daniel. Ca ceva care îl lua pe nepregătite, o gripă, rujeola, şi împotriva căreia nu putea face nimic. Totul i se trăgea de la Nadine, bineînţeles, şi de la moartea lui Serge; şi mai ales de la chipul lui Serge mort. Şi poate că în fundul sufletului său, crescând, această nouă pornire: să-şi judece tatăl, comportamentul lui, atitudinea sa; să-l judece şi să-l condamne. Nu reuşea să găsească cuvintele exacte care să definească ţelul la care aspira de mult. Era ceva ce semăna cu pacea, cu o ordine bine stabilită, cu valuri de imagini, cu case fixe şi zile la fel de fericite şi nopţi normale. Asta depindea în primul rând de tatăl său, dar care să aibă alături de el o femeie adevărată. Daniel se gândea la o „femeie adevărată", fără să poată explica ce înseamnă totuşi asta pentru el. O

femeie care să nu fie numai o jucărie, o pierdere de timp pentru Régnier; o femeie care gândeşte, care acţionează împreună cu Régnier, fără însă a-i fi mereu supusă lui. Erau bucăţi de imagini fugitive.

Pe pod, idiotul satului scuipa în albia secată. Când trecu pe lângă Daniel, se întoarse şi se strâmbă la el. În faţa lui Daniel, faleza, goală şi albită de pulbere, şi arborii albiţi şi ei de pulbere, şi deasupra capului, cerul alb, dogoritor. O apucă la stânga. În faţa localului poştei, doi englezi, în şorturi lungi ale armatei Indiei, consultau o hartă. Unul dintre ei avea o batistă înnodată pe cap. După asta urma „La Estrella" În interior câteva cupluri luau dejunul. Daniel intră în bar. Din obişnuinţă, fiindcă de mai multe ori pe zi făcea un tur pe acolo, apoi ieşea. Intra să-şi vadă prietenii, sau să afle ce face tatăl său. Îşi făcu turul obişnuit. Se opri în faţa tonomatului. Pentru o clipă, avu chef să asculte ceva; apoi se îndepărtă. Băgă capul pe uşa restaurantului. O văzu pe Jenny, singură, mâncând. Jenny îl văzu şi-l strigă. Daniel se codi, apoi se duse spre ea.

— Aşază-te, îl invită Jenny. Vrei o îngheţată?

— Mai întrebi?

— Ce faci la ora asta pe străzi?

Daniel făcu un gest vag.

— Mă plimb, zise el.

Jenny ridică din sprâncene.

— Ce-i cu tine? îl întrebă ea.

— Cum adică, ce-i cu mine?

Încerca s-o fenteze, dar cu Jenny era foarte greu.

— Ai o mutră foarte tristă.

— N-am nimic, răspunse Daniel.

Jenny îi comandă o îngheţată.

— Ce prostie ai făcut?

— N-am făcut nici-o prostie; e vorba de tata.

Jenny îşi aprinse o ţigare

Régnier a făcut vreo tâmpenie?

— E vorba de fata aia, zise el. Ştii tu care: cea pe care a botezat-o Portocala.

— Şi ce-i cu asta?

— Mai nimic. Doar că a instalat-o în casă.

— Asta ştiam, răspunse Jenny.

De ce această problemă, aşa dintr-odată? Jenny

înţelegea cu greu ce se întâmplase.

— Iar eu nu vreau să stea cu noi.

Zise asta, coborând nasul.

— N-o să dureze cine ştie ce, îl consolă Jenny.

— Nu se ştie niciodată... Oricum, nu vreau!... Înţelege!

Se înroşise la faţă, avea ochii plini de lacrimi.

— Daniel, zise Jenny, dulce. Tu îţi faci atâtea probleme numai pentru c-a adus-o acasă?

— Nu că-mi fac probleme din asta; e vorba de altceva. Ţie pot să-ţi spun...

Se opri. Meritau lucrurile astea să fie explicate, avea vreun rost să-i povestească totul lui Jenny? Hotărî că da. Avea încredere în Jenny.

— Ce vroiai să-mi spui?

— M-am săturat să trăiesc aşa cum trăiesc acum cu tata... Şi, ştii, nu e numai din cauza mea, e şi din cauza lui. Şi atunci vreau să fac ceva.

— Ce?

— În primul rând vreau să stau de vorbă cu el, iar dacă nu înţelege...

Făcu o pauză.

— N-o să mai rămân cu el.

— Să nu mai spui asta, zise Jenny. În primul rând, dacă vorbeşti cu tatăl tău, există toate şansele să te înţeleagă.

— Sper, zise Daniel. Eu, unul, nu mai pot trăi aşa.

Chelnerul aduse îngheţata. Daniel o atacă cu entuziasm, luând mici înghiţituri cu linguriţa.

— Şi cum ai vrea să trăieşti? îl întrebă Jenny.

— Nu aşa ca acum, zise Daniel, cu gura plină. Vreau să spun: să avem cu adevărat o casă, şi eu să am cu adevărat un tată.

— Voi doi, singuri?

— Nu, ce-s nebun!... Îl cunosc pe tata... Cu o fată, bineînţeles că vreau asta, dar cu una adevărată.

— Ce vrea să însemne, pentru tine, o adevărată fată?

Daniel ezită, cu linguriţa în aer.

— O adevărată fată, zise el, cu un aer îmbufnat.

Daniel îşi termină îngheţata.

— Vreau să-i spun tatălui meu, şi va trebui să înţeleagă... Oricum, ai putea să-i spui şi tu despre asta.

— Cu plăcere, zise Jenny.

— O să înţeleagă, ţine mult la tine, ştiu asta... O să-i zici?

— Promit.

— Eşti drăguţă...

Daniel se ridică.

— Mulţumesc pentru îngheţată, zise el.

— Cum îl văd pe tatăl tău, am să-i vorbesc, îi zise ea.

Daniel îi făcu un mic semn cu capul şi dispăru pe uşă. Acum, imediat, trebuie să vorbesc cu tata. Nu mai am nici-un motiv să mai rămân. Mări pasul. Acelaşi deşert prăfos şi soarele alb. Idiotul era tot pe pod, dar nu se mai strâmbă la el. Puştii se jucau în praful Arcadei, chiar în faţa casei unde locuise Nadine. În sfârşit, reparaseră geamurile sparte. Daniel trecu pe lângă casă aproape fugind. Ajunse într-un suflet acasă. Se opri pe peron. La ora asta, mai mult ca sigur, Régnier e pe cale să-şi facă siesta. Sau e cu fata. Dar, intrând în marea cameră de zi de la parter, Daniel dădu de tatăl său care discuta cu bătrânul mărunţel pe care-l întâlnise de dimineaţă.

Daniel intră şi se aşeză în fundul încăperii, lângă zid, pe o bancă de piatră.

— L-am văzut pe preot în dimineaţa asta, zise Font. Ne va primi când doriţi dumneavoastră.

— Cel mai bine ar fi să-l aduceţi aici, să vadă piatra, zise Régnier.

— Evident, trebuie s-o vadă, încuviinţă Font. Suspină.

— Tocmai piatra asta îmi dă dureri de cap...

— Ce fel de om e acest preot?

Font ridică braţele spre cer.

— Retrograd şi fanatic... Fanatic, da, ăsta-i cuvântul.

— Bătrân? Tânăr?

— La vreo patruzeci de ani. Un ţăran grosolan.

— Asta se vede. Ce putem face? Instrucţiunile lui Pinero sunt precise.

— Foarte precise!

— Şi preotul trebuie să vadă piatra înainte de a o instala.

— Exact!

— Am putea totuşi încerca să-l convingem.

Font aruncă o privire furişată spre piatra de mormânt, sprijinită de zid, în spatele biroului lui Régnier.

— Mai ales femeia aia goală ne încurcă, zise el.

— Sunt o groază de îngeri în cimitir, remarcă Régnier.

— Nu sunt chiar goi, şi apoi, sunt îngeri! zise Font.

Se ridică. La fel şi Regnier.

— Aduceţi-l, totuşi, pe preot, zise Régnier, mai vedem după aceea. Poate că elocinţa noastră, numele lui Pinero...

— Poate, zise Font.

Daniel rămase în continuare nemişcat în fundul încăperii. Régnier îl conduse pe Font până la poartă. Reveni în birou.

— Ce făceai aici? îl întrebă pe Daniel.

— Te aşteptam.

— Pe mine? De ce?

— Să-ţi vorbesc. Tu ai spus că vrei să vorbim.

— Aşa e, răspunse Régnier. Înainte de asta, adu-mi o bere: mi-e sete.

Daniel se duse în bucătărie să caute o sticlă cu bere şi un pahar. Le aduse şi le puse pe birou.

— Despre ce vrei să vorbim? îl întrebă Régnier.

— Despre fată, despre tot, răspunse Daniel.

Avea un nod în gât.

— De ce nu vrei ca fata asta să rămână aici?

— Nu e vorba numai despre ea, e vorba de toate... Tu, ea, eu...

— Bun, explică-mi despre ce e vorba.

Régnier se ridică, cu paharul în mână, şi se duse să se aşeze lângă Daniel.

— Spune-mi totul.

— Fetele sunt toate nişte târâturi, începu el.

— E o judecată puţin cam tare, nu crezi? Ai descoperit asta aşa, dintr-odată? Din cauza lui Serge şi a fetei aceleia, nu-mi mai aduc aminte numele...

— Nadine, zise Daniel.

— Nadine, repetă Régnier. Bine. În ce priveşte fata, nu trebuie să-ţi faci probleme. O să plece foarte repede: vacanţele sunt pe sfârşite.

— Tu eşti sigur că o să plece?

— Absolut sigur, pentru că tu vrei asta.

— Nu-ţi bate joc de mine!

— Nu-mi bat joc de tine. În ceea ce priveşte fata, ai încredere în mine?

— Poate. Dar nu e numai asta.

Régnier îl privi mai atent.

— După asta, or să vină altele, şi va fi mereu la fel.

Régnier făcu un gest de neputinţă şi descurajare.

— Şi asta nu va fi în regulă, zise Daniel. Toată viaţa noastră; mai ales viaţa ta... Găsesc lucrurile astea tot mai ciudate, totuşi...

Régnier, cu capul lăsat pe spate, cu ochii închişi, îl aculta pe Daniel.

— Nu sunt deloc bizare, nu... zise el. Nu întotdeuna...

— Şi atunci?

— Atunci, ce?

— N-ai decât să le schimbi, zise Daniel.

— Nu e aşa uşor pe cum pare.

Daniel se foia pe bancă.

— Nu ai de spus decât că ai să schimbi lucrurile, asta-i tot! Vreau să zic: luăm o casă, una adevărată. Eu merg la şcoală, şi tu lucrezi... Putem trăi şi aşa, nu?

— Putem trăi şi aşa, încuviinţă Régnier, dar va fi în continuare problema fetelor.

— Poate că nu...

Régnier deschise ochii.

— Cum adică? Vrei să mă condamni la celibat?

— Nu. Vreau să zic: poate fi o singură fată.

— Vrei să spui că trebuie să mă căsătoresc?

— Vreau să spun că poate fi o singură fată, fără căsătorie; se poate, nu?

— E fezabil, dar trebuie găsită fata. Şi, dacă înţeleg eu bine, trebuie să-ţi placă şi ţie.

— Natural!

— O fi natural, zise Régnier, dar e dificil.

— Nu chiar atât de dificil...

Régnier puse paharul pe masă.

— Ai tu o candidată?

Daniel îşi freca nasul.

— Nu...

— Atunci, pentru moment, rămâne un vis...

— Trebuie să accepţi puţin şi răul... Pentru că ştiu un lucru. Cu astea toate: o singură casă, o singură fată, sunt sigur că o să lucrezi; că o să scrii.

Régnier se îndreptă.

— De ce spui asta?

Vocea sa devenise mai dură.

— Pentru că a trecut foarte multă vreme de când tu n-ai mai scris un rând; ştiu bine asta.

— Nu poţi tu înţelege de ce...

Daniel se ridicase în picioare: îşi domina tatăl.

— Sunt luni de zile de când nu ai mai scris nimic. Şi, mai mult decât atât, s-au înmulţit în acest timp fetele...

— Spui tâmpenii...

— Nu, din păcate, zise Daniel.

Régnier se ridică şi el.

— Atunci, dacă am înţeles eu bine, zise el, tu ai hotărât să-mi conduci viaţa, aşa, dintr-odată: folosirea timpului, femei la domiciliu, şi mai ce, încă?

Fără să o poată stăpâni, şi detestându-se pentru asta, furia îl cuprindea.

— Nu e vorba de asta, zise Daniel, aproape în şoaptă.

— Ba da, asta e, pentru numele bunului Dumnezeu! Daniel lăsă capul în jos. Régnier începu să meargă de colo colo prin cameră.

— Ştiu aproape tot ce am făcut, ce mai am de făcut. Şi apoi, în primul rând, de unde ştii tu că nu muncesc? Ai văzut astea?

Se duse la birou şi trânti un pachet de note.

— Toată munca de pregătire!

Aruncă maldărul de hârtii la locul lor, în fundul sertarului. Furia începea, încet-încet, să se calmeze; şi, imediat după asta, ruşinea de a fi arătat această furie născută din toate slăbiciunile şi toate frustările, şi asta în faţa puştiului; care avea dreptate, care vedea just, care era nefericit din cauza lui.

— Iartă-mă, zise Régnier, cu o voce dintr-odată pierdută

— Am crezut că pot să-ţi spun ce am pe suflet, zise Daniel.

Se îndreptă spre uşă.

— Daniel... Unde te duci?

Régnier aproape strigase. Daniel nu-i răspunse. Régnier îl ajunse din urmă, îl luă în braţe.

— Daniel, ascultă-mă... Bineînţeles că poţi să-mi spui ce ai pe suflet... Poţi să-mi spui tot ce vrei, tot ce gândeşti,

dar şi eu pot fi puţin nervos, puţin obosit, nu crezi?

Daniel încuviinţă din cap.

— Şi apoi, aş putea să fiu un pic vexat de cele ce mi-ai spus. Pentru că ai dreptate, absolut perfectă dreptate! Pentru că trăim ca nişte proşti... mă rog, trăiesc ca un prost! Şi te trag şi pe tine după mine în viaţa asta idioată... Ai făcut foarte bine că mi-ai spus lucrurile astea.

Daniel nu se destinsese încă, dar era puţin stânjenit de cele spuse de tatăl său.

— Şi ce-ai vrea tu să fac? îl întrebă Régnier.

Îşi reluase plimbarea prin cameră.

— Am putea rămâne aici, să luăm o casă... riscă Daniel.

— Să rămânem aici! Tot timpul? Chiar şi iarna?

— De ce nu?

— Ţi-ar place?

— Mai întrebi! exclamă Daniel.

— Dar va trebui să mergi la şcoală...

— Mai sunt şi cursuri prin corespondenţă.

— Şi tu crezi că aici aş putea scrie?

Daniel surâse. Prima oară după mult timp.

— N-ai avea altceva de făcut...

— Ai dreptate. Nimic altceva de făcut; deci, obligat să mă apuc de scris.

Daniel reveni în mijlocul încăperii.

— Oricum, am putea încerca, zise el.

— N-am spus că nu.

Régnier se îndreptă spre bufetul care servea de bar. Scoase o sticlă cu rom şi un pahar, se instală într-un fotoliu adânc în faţa ferestrei şi îşi turnă de băut.

— Vino lângă mine, îi zise lui Daniel.

Daniel luă loc în fotoliul din faţa lui. Régnier luă o înghiţitură. Cu aceeaşi strâmbătură pe care o făcea de obicei când bea, după câteva ore de abstinenţă. Lăsă paharul.

— E ciudat! zise el.

— Ce?

— Eu şi tu... Tu, timp de atâţia ani, un mic animal vioi şi fragil; ca dintr-odată să devii un martor şi un judecător. E obligatoriu, de altminteri: toţi copiii sunt judecători, numai că e deranjant. Pentru că de astea ar fi trebuit să-mi dau singur seama. Ar fi trebuit să le previn. Şi eu n-am văzut nimic, n-am prevăzut nimic. Şi acum, momentul adevărului a venit, dintr-odată.

— N-am chef să te judec eu, zise Daniel, nu prea la largul său.

— Cu toate astea, o faci, şi ai dreptate. Se începe prin a judeca oamenii în raport cu sine, în raport cu ceilalţi. E întotdeauna acelaşi mecanism, şi se face fără voia ta... Astea le ştiu prea bine.

— Nu e adevărat, nu vreau să te judec.

Daniel vorbea aproape în şoaptă.

— De altminteri, asta nu are importanţă, zise Régnier. Important e că tu ai avut curajul să vorbeşti. Asta e important dintr-o mie de motive, şi, în primul rând, pentru că tu vrei să trăieşti şi să fii fericit. E mai degrabă reconfortant.

Îl privi cu atenţie pe Daniel.

— De când ai amintiri?... Vreau să spun: îţi aduci aminte de tine şi de mine?

— De multă vreme!

— Ce înseamnă: multă vreme?

— Nu mai ştiu, ştiu că-mi aduc aminte lucruri de la vârsta de cinci ani. Îmi aduc aminte de o chestie, în orice caz...

— Care?

— Nu mai ştiu bine... Eram într-o casă pe Coastă, în Franţa... Era şi mama.

— La Saint-Paul-de Vence...

— Poate...

— Şi de ce anume îţi aduci aminte?

Daniel se gândea.

— De nimic, în mod special, nu ştiu... Nu era ceva prea vesel.

— Era anul în care mama ta m-a părăsit.

Daniel se aplecase în faţă, pentru a putea vedea mai bine chipul tatălui său în semiobscuritatea din cameră.

— Ce vrei să spui cu asta: „părăsit"?

Régnier fu surprins de întrebare.

— Ce-ai vrea să spun? A plecat...

— Şi de ce a plecat?

Régnier făcu un gest de neputinţă. Era o poveste prea lungă, şi mult prea dificilă.

— Ea iubea pe altcineva.

— Şi tu ai lăsat-o să plece?

— Era liberă. Şi apoi, poate că eu mă înşelasem, căsătorindu-mă.

Daniel se gândea. La toate poveştile despre divorţuri pe care le auzise. Şi toţi amicii săi ai căror părinţi divorţaseră rămăseseră cu mamele lor!

— De ce nu m-a luat cu ea?

Régnier avu un fel de surâs de triumf, repede şters de pe faţă.

— Pentru că n-am vrut eu.

— De ce?

— Pentru că vroiam ca tu să rămâi cu mine. Pentru că tu erai ceva din mine însumi; poate din egoism.

— Şi mama a acceptat?

— Da.

— Fără să discute?

— Aproape fără discuţii; a făcut-o mai mult din principiu... Ştii, Daniel, ea iubea pe altcineva, spunea că e marea ei dragoste. În clipa aceea, o să vezi, nu mai există nimic, nici chiar copiii, şi poate că e bine aşa.

— Tu mai ştii ce s-a întâmplat cu mama?

— Da, acum trăieşte în America.

— Cu tipul?

— Cu un altul.

— Atunci, nu mai era marea dragoste?

— Toată lumea se poate înşela.

Urmă un moment de tăcere. Régnier încerca să-şi readucă în memorie chipul fostei sale soţii, dar nu era nimic de făcut. Un corp, poate, cel mult! O imagine ştearsă, un costum de baie bleu ciel.

— De ce m-ai întrebat de la ce vârstă am amintiri? îl întrebă Daniel.

— Ca să ştiu... Aceeaşi problemă, martor şi judecător, înţelegi? Tu mă priveşti foarte atent, de foarte aproape...

Se opri o secundă.

— Deci ai amintiri de peste şapte ani. Spune-mi adevărul, dar gândeşte-te bine înainte de a-mi răspunde: tu ai fost nefericit în toţi aceşti şapte ani?

— Nu, răspunde Daniel, foarte repede.

— Nu-mi spui asta ca să-mi faci o plăcere?

Daniel dădu din cap în semn că nu.

— Cred că am dus o viaţă mai bună decât viaţa pe care o duc ceilalţi copii. Şi apoi, am văzut atâtea lucruri.

— Şi fetele te-au făcut nefericit?

— Nu, asta nu, până în prezent. Toate îmi făceau cadouri. Şi apoi, eu nu le dau prea multă atenţie. Ştii, tată, lucrul care m-a făcu într-adevăr nefericit era atunci când mă duceai la pensiune... De trei ori... Acolo, eram pierdut.

— Ştiu. Şi eu eram la fel de nefericit că o făceam...

Régnier îşi turnă o nouă porţie de rom.

— Şi eram prea slab pentru a găsi o altă soluţie.

— Tu spuneai că e din cauza cărţilor pe care le scriai.

— Era adevărat, dar nu era numai din cauza asta. Să ştii că-mi reproşez şi acum lucrurile astea.

— Nu trebuie, sunt lucruri care nu mai au acum nici-o importanţă.

— Ascultă, Daniel...

Vocea lui Régnier era puţin voalată, puţin răguşită, vocea marilor decizii şi a momentelor grave. Daniel asculta. Régnier îi vorbea despre sine.

— Pe un anumit plan, gândesc că mi-am ratat viaţa. Şi asta nu din cauză că nu am ştiut, n-am putut să depăşesc neliniştile şi contradicţiile mele. Dar, până în prezent, era ceva care mă impiedica să fiu complet descurajat: legăturile noastre, modul în care am trăit şi eu, şi tu, toate astea... Înţelegi ce vreau să spun?

— Înţeleg, răspunse Daniel.

— Răspunde-mi cinstit: a fost sau nu ratată?

— Nu, zise Daniel. Ţi-am spus deja: a fost bine.

Régnier se întinse în fotoliu.

— De ce spui că ţi-ai ratat viaţa? reluă Daniel. Lucrurile pe care le scrii sunt bune; toată lumea vorbeşte de tine.

— În primul rând, asta nu ajunge. Şi apoi...

Se ridică.

— Şi apoi, e mai uşor să scrii... Câteodată e un fel de laşitate, câteodată e un fel de fugă din faţa ta însuţi. Dar, într-o zi, trebuie să te ajungi din urmă; şi eu nu am reuşit vreodată să mă ajung din urmă. Şi asta e o formă de ratare.

— Ce vrei să spui cu „ajunsul din urmă"?

— Tu ştii, fiecare dintre noi are, la plecare, o anumită idee despre sine. Cum să-ţi spun? Un oarecare ideal pe care şi-l fixează; nu-mi place prea mult acest cuvânt, „ideal", dar îl folosesc pentru a te face să înţelegi mai

uşor... Există oameni care imediat îşi uită acest ideal şi ei sunt ceea ce sunt. Alţii, ca mine, care nu-l uită, dar nu ajung să-l atingă vreodată. Şi apoi, bineînţeles, cei care-l ating. Numai aceştia pot spune că nu şi-au ratat viaţa.

— Şi care era idealul tău?

— Probabil, o tâmpenie. Luciditatea: să înţeleg totul, să nu cedez niciodată în faţa necunoscutului, să experimentez, să trăiesc. Nici un fel de idei preconcepute, fără basme, precum vezi... Şi se cunoaşte. Nu am ajuns la el.

— Nu te recunoşti?

Régnier surâse.

— Îmi dau seama de mine din timp în timp, mă regăsesc, nu mai mult... Din cauza asta, tot ceea ce gândesc şi simt; vreau să spun: angoasele şi dorinţa de abrutizare, şi alcoolul, de exemplu, sau fetele — pentru mine, e acelaşi lucru Sunt zile în care nu mă mai pot suporta fără alcool şi fără femei.

— Ce te-ai face fără astea?

— Poate sinuciderea... Nu, acum, nu; dar mai rău decât sinuciderea, delectarea morocănoasă şi angoasată.

Daniel rămăsese imobil în fotoliu, cu spatele drept, nesprijinit de spătar, cu chipul pasionat şi atent întors spre tatăl său.

— Şi tu crezi că e prea târziu, acum?

— Ce să fie prea târziu?

— Ca să regăseşti ceea ce ai bun, să te ajungi din urmă?

— În acest domeniu niciodată nu e prea târziu, e adevărat. Sunt oameni care s-au regăsit în clipa dinaintea morţii, dar s-au regăsit.

— Dar tu nu eşti aşa bătrân!

Régnier surâse.

— Apropierea jumătăţii de veac, nu-i aşa, nu înseamnă bătrâneţe... Din contră, poţi s-o iei de la zero, şi asta trebuie să fie ceva formidabil.

— Îţi jur că am să te ajut.

— A avea curajul de a avea curaj, a avea voinţa de a avea voinţă, asta e veşnica problemă. Şi poate de aici şi teama.

— Teama? De ce?

— Imaginează-ţi că o iau de la început, temerar alergător de maraton. Bun. Fie că mă ajung din urmă, fie că mă regăsesc, fie că nu reuşesc nimic: neantul, rahatul, praful şi pulberea. Sosirea...

— Ţie nu ţi se poate întâmpla.

— Ba da. Şi mie, ca şi celorlalţi. Trebuie să te gândeşti şi la asta.

— Trebuie să ai curajul să începi: după aceea, nu te mai gândeşti la celelalte lucruri.

— Poate...

Daniel se gândea.

— Şi ce-am putea face, dacă am pleca de aici?

— Nu ştiu prea bine. Aş vrea să stau o perioadă de timp la Paris; trebuie să mă întâlnesc cu editorul meu şi mai am şi alte lucruri de rezolvat. Mai e şi un tip care-mi propune să facem un film. Şi, după astea, aş vrea să mă apuc să lucrez la cartea mea.

— La Paris?

— Nu. Într-un colţişor oarecare, undeva la soare.

— Una peste alta, am putea rămâne foarte bine aici, zise Daniel. Aici e soare chiar şi iarna. Te duci două săptămâni la Paris şi te întorci... şi nu faci filmul.

— Şi banii?

— Ne descurăm... Şi, de altminteri, nu eşti chiar aşa sărac.

— Nici măcar asta n-o mai ştiu, zise Régnier.

— Eşti de acord cu ideea mea?

— Mă cam înfricoşează puţin ideea de a petrece iarna aici. De ce vrei tu să rămânem aici?

— Pentru că îmi place foarte mult satul ăsta.

— Numai pentru atât?

— Cunosc pe toată lumea, oamenii sunt drăguţi.

Régnier avea un aer rugător.

— Dă-ţi şi tu seama: iarna toată aici!

Se ridică din fotoliu, se întinse.

— Poate c-o s-o fac şi pe asta. În definitiv, nu e o idee chiar aşa de proastă. Va fi ca o haltă, şi apoi, ne vom găsi ceva distracţii.

— Vrei să rămâi.

— Dar, mai ales că tu vrei aşa.

— Eşti drăguţ!

— Dacă mă ţicnesc aici, să ştii că tu eşti singurul răspunzător de asta!

— O să am grijă...

Daniel surâse, se ridică în picioare.

— Am o adresă pentru cursurile prin corespondeţă, zise el. Mă duc să le scriu imediat.

— Ar trebui să găsesc o altă casă, zise Régnier. Aici, iarna, or să ne găsească îngheţaţi.

— Nu cred c-o să fie prea greu. O să mă ocup eu şi de asta.

— Bine, zise Régnier. E rândul tău!

Portocala apăru în capul scărilor, învelită într-un ciudat halat de baie de un roşu sângeriu.

— Nela! Varu!, exclamă ea, izbucnind în râs.

O secundă, Régnier o privi confuz. Îşi aminti brusc de limbajul lor. Să înoate la soare.

— Bună idee, zise el.

Ea vroia să-l care şi pe el pe plajă. Régnier se zbătea.

— Nu, astăzi nu. Şi nici altă dată, de altminteri. Eu gândesc, cocotă mică, lasă-mă să gândesc. Hai, du-te.

O împinse pe Portocala spre uşă.

— Tâmpita! exclamă el.

Îşi turnă o porţie generoasă de rom.

— Când are de gând să plece? îl întrebă Daniel.

— Îmi închipui că destul de curând.

Daniel se crispă. Régnier îl simţi.

— O să plece, Daniel, asta ţi-o promit eu. Dar nu trebuie să bruschezi lucrurile niciodată. Niciodată.

— Fac cinste cu un pahar mare cu apă minerală la „La Estrella" zise Daniel. Vrei?

— Cu o picătură de rom?

— Numai o picătură.

— De acord, să mergem.

Ieşiră împreună. Soarele bătea pieziş, poleind faţadele şi bărcile din port.

— În piaţa asta ar trebui să se joace „Vicleniile lui Scapin", zise Régnier.

— Asta ce mai e?

— O piesă cu un tip... Uite, un tip de felul tău... Am găsit: tu eşti Scapin.

— Şi cam ce făcea el?

— O să-ţi povestesc isprăvile lui. Ţi-am promis; dar după ce beau. Oricum, fii liniştit, era un tip pe cinste, vreau să spun: inteligent.

Merseră pe malul mării până în port. Erau fericiţi. Régnier dintr-odată mai tânăr, mai uşor. Fără să ştie prea bine de ce. Daniel tropăia pe lângă el. Era toată tandreţea din lume care îl însoţea.

XVII

În faţa ferestrei camerei sale, Daniel privea ploaia! De o jumătate de oră, fascinat, privea fix torentele de apă care se prăbuşeau ca un tăvălug asupra satului şi asupra mării. Totul se petrecuse brusc; numai ce apăruseră câţiva nori cenuşii şi negri deasupra satului, că primele tunete şi licăriri ale fulgerelor izbucniseră odată cu ploaia, puternică, dezlănţuită. Penultima zi din august. Care venea în fiecare an cu aceeaşi furtună şi ploaie torenţială. Era ca un semnal: sfârşitul verii, sfârşitul vacanţelor. Regele-soare detronat. Va reveni, câteva zile mai târziu, dar obosit, micşorat. Fără încetare, ploaia. Şi toate uliţele prăfoase transformate în mocirlă. Cu infiltraţii de apă în toate casele. Uneori, vântul se juca cu ploaia: nu mai cădea dreaptă, se clătina, ploaie ameţită, când la stânga, când la dreapta, adeseori aproape paralelă cu solul. Ca apoi, să-şi revină şi să-şi continue curgerea demenţială. Aducând cu ea acea plăcută senzaţie de prospeţime, de umezeală, după săptămâni de secetă nemiloasă. Şi dorinţa de a respira, de a deschide gura. Iar satul îşi întinde spatele, se strânge, se ascunde, se camuflează, încearcă să treacă neobservat. Satul albit de soare se decolorează, spălat de culoare, devenind cenuşiu. Şi casele devin triste şi plângăcioase, flancate de rigole pline de apă. Satul se va topi sub torentul de apă, se va topi şi va dispare ca o bucăţică de zahăr în apă. Şi nimic în sat nu-i făcut să reziste ploii, nici

ferestrele, nici uşile, nici acoperişurile, care rezistă şi ele cum pot, dar abandonând foarte repede lupta. Topit sub ploaie. Un întreg sat va fi înghiţit de neant, Fënix care va renaşte din cenuşa proprie, în ziua când va apare soarele. Zgomotul picăturilor de ploaie pe acoperiş: o muzică monotonă şi dulce. Şi, sărind peste bălţoace, fantome decolorate de turişti, surprinşi, ameţiţi de această ironie a cerului. Tipi în short şi în espadrile, cu un impermeabil pe deasupra: aerul obscen al satirilor din Bois de Boulogne, goi sub mantale. Oameni pierduţi în acest ocean de noroi şi care nu mai recunosc nimic din peisajul fericit al vacanţelor, şi copiii în spatele lor, trişti şi şovăitori, împovăraţi de găletuşe şi lopăţele. Şi, pe toate chipurile, consternarea. Cufundaţi dintr-odată într-un univers lichid, având deja în faţa ochilor zilele cenuşii ale anului, zilele cenuşii ale Parisului sau Londrei, zilele de muncă şi de trudă. Reîntoarcerea. Nici o barcă nu mai iese în larg. Marinarii, la adăpostul unui şopron, pe ţărmul mării, privesc cerul îndoliat. De un gri uniform; un fel de piele de elefant mişcându-se cu greu. Vântul suflă în rafale. Un adevărat capac pus pe cer deasupra radei şi deasupra satului. Şi senzaţia că niciodată soarele nu va mai reveni, că această ploie pătrunzătoare nu va înceta niciodată.

Daniel vroia să se smulgă din contemplarea ploii. O vagă senzaţie de somn. Dar rămânea acolo, cu privirea în gol, deslușind cu greu apa care cădea, turmele de nori pe cerul sur, picăturile irizate care lunecau pe sticla geamului. Totul şi nimic. Şi nici un alt zgomot în afara pulsului regulat al ploii. Un bărbat traversa piaţa sărind peste bălţoace. Numai că piaţa era acoperită în întregime de bălţoace, iar gesturile bărbatului erau derizorii. Orice ar fi făcut, de sfârşit va sfârşi prin a se uda, şi picioarele, abia acoperite, se bălăceau în apă. Dar bărbatul continua să sară, ai fi zis că juca şotronul în apă; părea că joacă un joc secret ce-i amintea de copilărie. Era un bătrân. Cu părul sur şi rar, cu ochelarii căzuţi pe nas. Cu acelaşi impermeabil ca şi ceilalţi şi cu acelaşi short pe dedesubt. Juca şotronul. Traversă marea piaţă din faţa portului

Francez. Se opri, privi marea, privi cerul. Se odihnea; apoi plecă, sărind peste bălţoace, dând colţul. Daniel aştepta să apară următorul. Trebuia să mai apară cineva, era ora comisioanelor. Trebuia să mai apară cineva care va ţopăi la fel şi va juca acelaşi straniu joc. Daniel aştepta. Oricum nu avea altceva de făcut. Tatăl său dormea. Trecu o maşină, aruncând mari jerbe de apă. Un câine se aventură să traverseze piaţa, intră într-o bălţoacă, renunţă, revenind la adăpost. Doi bărbaţi apărură la capătul cheiului. Daniel le urmărea înaintarea. Unul era mărunţel, celălalt puţin mai înalt; cel mai înalt era preotul, iar cel mărunţel era bătrânul Font. Cei doi bărbaţi, adăpostiţi sub aceeaşi umbrelă, interpretează acelaşi balet, cu salturi şi retrageri. Două gazele bătrâne, făcând pe tinerelele. Şi săltând, orpindu-se, retrăgându-se. Sutana preotului era plină de noroi şi Font îşi suflecase pantalonii din pânză maro. Veneau spre casa lor. Dar chiar în faţa casei era o bălţoacă uriaşă. Cei doi bărbaţi se opriră, se consultară din priviri şi apoi, cu regret, o înconjurară. Ajunseră pe peron, se opriră să-şi tragă sufletul. Preotul îşi închise umbrela. Font bătu la uşă. Daniel plecă de la fereastră. Trebuia să se ducă să deschidă. În camera sa, Régnier dormea sau picotea. Daniel coborî scara. Font se înclină. De aproape, părea şi mai scund. Şi, în spatele lui, preotul care gâfâia, cu ochelarii şiroind de apă şi aburiţi, care-l orbeau. Daniel le făcu semn să intre. Începu un balet complicat, căci era vorba să fie găsit locul nimerit pentru umbrela şiroindă de apă. Preotul îşi ştergea lentilele ochelarilor.

— Plouă, zise el, după un timp.

O voce groasă, cu accent catalan. Un aer stupid şi pierdut. Ca o pasăre de noapte prinsă într-un fasciçol de lumină. Font a găsit un colţ, lângă uşa de la bucătărie, unde a reuşit, în sfârşit, să-şi pună umbrela deschisă. Acum poate, liniştit, să-l întrebe pe Daniel dacă tatăl său e acasă.

— Mă duc să-l chem, îi spuse Daniel.

Se transformase, devenise foarte monden şi politicos. Îi conduse până în dreptul fotoliilor, îi invită să se aşeze. Cei doi se aşezară. Preotul mirosea a câine ud şi a ceva

nedefinit încă. Daniel nu reuşea să identifice mirosul. Urcă scara. În primul rând, să deschidă uşa să vadă dacă Régnier e în cameră. În obscuritatea camerei, ghici silueta lui Régnier, încolăcit, ghemuit pe pat, sub cearceafurile care-l acopereau, ca statuia neterminată a unui sculptor nebun. Apoi se apropie de Régnier; pentru început să-i vorbească uşurel, un simplu sunet la început; ca apoi s-o ia de la început, cu voce mai tare. Régnier se mişcă, se mişcă şi mormăie. Apoi se linişteşte, părând a se scufunda din nou în somn. Era momentul să-l atingă, nu avea importanţă unde. O apăsare pe trup; să-l faci să simtă că mai există şi altceva pe pământ. Daniel făcea aceste gesturi cu cea mai deplină seninătate. Deveniseră o obişnuinţă; mai mult chiar: ştiinţă, şi asta, de când era mic. Trezirea lui Régnier. Toate fetele pe care le cunoscuse, fiind cu tatăl său, toate vorbeau de ritualul trezirii lui Régnier. Şi numai el, aproape întotdeauna, era însărcinat să facă această operaţie, pe care o învăţase exclusiv prin mijloacele empirice. Daniel îşi atinse tatăl a doua oară, mai puternic, aproape o zgâlţâitură. Régnier mormăi mai tare şi se întoarse. Dar cu ochii închişi, mai mult decât atât, încuiaţi, cu obloanele trase. Trebuia să găsească o idee pentru a-i descuia.

— Tată, răspunde! îi zise Daniel.

Fredona. Era un joc. Daniel se aşeză pe pat.

— Tată, tată, tată!

Din ce în ce mai tare şi mai ascuţit, mai strident. De data asta, suficient ca Régnier să deschidă un ochi.

— Gura! îi replică Régnier.

Daniel se grăbi, nu cumva să închidă ochiul.

— Sunt doi tipi jos, au venit să te vadă.

Cuvintele ajungeau la Régnier, îndepărtate, înnăbuşite.

— Rahat! zise el.

Cu toate astea şi celălalt ochi avea tendinţa să se deschidă. Ca apoi, să-şi regleze vederea cu ambii ochi deodată. Şi găsindu-l în faţa ochilor pe Daniel, aşezat pe pat.

— Sunt doi tipi jos, zise Daniel: bătrânul şi preotul... Vor să te vadă.

Chipul lui Régnier: un fel de mască, înţepenită într-un rictus de răutate şi de furie. Iar ochii începură să exploreze camera pe care o descoperea de fiecare dată când se trezea, ca şi când i-ar fi fost străină. Şi întorcându-se la fiul său, ca şi când n-ar fi ştiut unde să-l plaseze în acest univers pe care îl descoperea.

— Cât e ceasul? întrebă Régnier.

— În jur de douăsprezece... Plouă ca niciodată.

— Ploaia...

Avea un aer grav şi întrebător.

— Da, ploaia.

— Rahat! exclamă el, din nou.

— Trebuie să cobori.

Régnier îşi trecu mâna peste faţă, un gest ca pentru a verifica dacă toate ridurile sunt la locul lor, sau dacă mai are un chip, un nas, urechi, urechi şi o gură. Un fel de strângere de mână lui însuşi, pentru a-şi reînnoi încrederea.

— Trebuie să mă duc, încercă el să-şi facă curaj.

În primul rând să-şi imagineze că va scoate un picior de sub cearceaf, că acest picior va fi pus, prin intermediul tălpii, pe pardoseală, şi că va suporta corpul, în sfârşit la verticală, şi să crezi că e un miracol, în fiecare zi reînnoit — slavă bunului Dumnezeu! Dar numai să-şi imagineze aceste mişcări, să le urmărească în gând, şi să dea înapoi în momentul în care va trebui să treacă la acţiune. Daniel nu se mişca. Ştia că dacă o să plece, tatăl său se va scufunda în visele abia părăsite. Îşi cunoştea rolul: la fiecare cinci minute, să zică „tată" sau să scoată un ţipăt, sau să-l scuture. Semnul pentru Régnier, pe cale să se trezească, că lumea există şi că el trebuie să se determine în raport cu ea.

— Preotul nu miroase prea bine, zise Daniel. Să nu zici că nu ţi-am spus!

În acest timp Régnier scoase un picior şi apoi, imediat, şi pe celălalt. Şi, în sfârşit, cu ambele picioare în contact cu pardoseala. Îşi ridică şi bustul, rămânând aşa un timp; un mod de a se reobişnui cu poziţia verticală.

— Tu zici că miroase urât, zise Régnier cu o voce stinsă.

— A câine ud, şi a nu mai ştiu ce.

— E extrem de dezagreabil, remarcă Régnier.

Se ridică dintr-o singură mişcare. Ajuns la verticală, ezită câteva clipe, înclinându-se spre pat. Apoi luă o poziţie verticală fermă. Privea în jurul lui cu un aer întrebător.

— Ce cauţi? îl întrebă Daniel.

— Un halat, răspunse Régnier.

Daniel se duse spre şifonier şi se întoarse cu un halat.

— Pot să cobor aşa? îl întrebă Régnier.

— Poţi.

Uşurel, Régnier se duse spre baie. Daniel auzi apa curgând. Urmă un moment de linişte, după care Régnier ieşi, aproape pieptănat. După ce îi aruncă o privire întrebătoare fiului său, începu să coboare cu paşi şovăielnici scara.

Jos, Font şi preotul, muţi, faţă în faţă. Régnier intră.

Puţin fantomatic, puţin bătrânul cabotin înaintea scenei finale. Mirosi: camera miroase a câine ud. Font făcu prezentările.

— Prietenul nostru, zise el arătând spre preot, nu vorbeşte limba franceză: am să traduc eu.

Cu mii de precauţiuni Régnier se aşeză pe un divan. Îşi aprinse o ţigară.

— Doriţi ceva de băut? întrebă el.

Urmă un schimb de cuvinte cu preotul, sunete răguşite şi confuze.

— Nu, zise Font.

— Eu am să beau o cafea, zise Régnier.

— Atunci, poate câte-o cafea, zise Font.

Régnier chemă bona.

— Dumneavoastră cunoaşteţi scopul vizitei noastre...

Régnier încuviinţă din cap.

— Eu nu mi-am permis...

— Ştie cine e Pinero? întrebă Régnier.

— Ştie, răspunse Font.

— A văzut piatra?

Régnier făcu un gest, arătând spre fundul încăperii, unde era piatra, sprijinită de zid.

— Uitaţi-o acolo. Important e ca preotul să o vadă.

— Înainte, zise Font, poate că ar fi mai bine să-i vorbiţi.

— Credeţi?

Régnier întoarse capul spre preot. Îi căută privirea; dar preotul nu avea ochi: două mari hublouri de sticlă 'având în spatele lor o materie nedefinită, fără viaţă.

— Trebuie să-i explicaţi sfinţeniei sale, zise Régnier, ridicând vocea, că Pinero este fără îndoială cel mai mare pictor al timpurilor noastre, o glorie internaţională.

Font urmărea cuvintele pe buzele lui Régnier şi le traducea aproape imediat preotului care rămânea nemişcat, scărpinându-şi din când în când urechea dreaptă.

— O glorie mondială, e adevărat, zise Régnier, dar de asemenea, şi mai ales, în cazul de care ne ocupăm, o glorie naţională, vreau să spun „spaniolă"

Font traducea. Proetul făcu un mic gest aprobator.

— Pinero..., reluă Régnier.

Se opri; bona aduse cafeaua. Îi făcu semn să-i servească pe cei doi oaspeţi. Régnier bău o ceaşcă de cafea pe nerăsuflate şi se servi imediat cu alta.

— Pinero a locuit, în tinereţea sa, o vreme aici, unde a cunoscut...

Ezită o clipă.

— Să spunem aşa... pe cea care l-a inspirat, poate chiar mai mult; fiinţa care, toată viaţa îi va călăuzi inspiraţia. Această femeie a murit. Acum el vrea ca amintirea ei să dăinuiască, să dăinuiască graţie geniului său, pe scurt...

Se opri din nou.

— Pe scurt, reluă Régnier, îmi închipui că domnul Font v-a explicat despre ce e vorba. Pinero a trimis aici o piatră pe care vrea 's-o pună la căpătâiul mormântului inspiratoarei sale.

Preotul făcu mai multe semne aprobatoare. Îi vorbi foarte repede lui Font:

— Ce zice? întrebă Régnier.

— Că trebuie mai întâi să cumpărăm terenul necesar pentru asta.

— Îl vom cumpăra.

Font traduse. Preotul părea mulţumit.

— În plus, vom face şi câteva donaţii pentru săracii din parohie, adăugă Régnier.

Font traduse. Preotul încuviinţă din nou.

— Dar trebuie să fiu cinstit, zise Régnier. Piatra e acolo.... Trebuie ca sfinţia sa s-o vadă, să citească textul, să-l descifreze. E puţin mai ciudată, e o operă de Pinero; asta trebuie avut în vedere când o judecă.

Urmă traducerea. Preotul căută cu privirea unde s-ar fi putut găsi piatra. Régnier se ridică, se duse în fundul încăperii, aprinse lampa.

— Uitaţi-o aici. Fiţi bun şi apropiaţi-vă.

Preotul se ridică primul, Font îl urmă. Régnier întoarse cu mare greutate piatra, în aşa fel încât se puteau vedea uşor ambele feţe.

— Récto şi verso, zise el.

Preotul dădu cu privirea de faţa cu basorelieful. Femeia goală, strânsă de o mână sau de ceva ce semăna cu o mână, cu un arbore sau o plantă moartă. Preotul adulmecă, se aplecă, adulmecă din nou, se aplecă, se dădu înapoi. Puţin mai roşu la faţă decât de obicei. Îi spuse ceva lui Font care răspunse.

— Ce zice? întrebă Régnier.

— Ar vrea să înţeleagă simbolul.

— Simbolul?!

Régnier se gândea.

— Să spunem că ar fi frumuseţea culeasă de artist...

Îi făcu cu ochiul lui Font. Preotul privi şi mai atent desenul. Putea să meargă, la nevoie. Frumuseţea culeasă de artist. Preotul vorbi din nou; vocea sa era mai gâfâită.

— Întreabă de ce frumuseţea e goală, zise Font.

— Aşa e, întodeauna, zise Régnier cu un ton extrem de grav, întotdeauna... Siempre, siempre, adăugă el, făcând apel la singurul cuvânt spaniol pe care-l cunoştea.

Îl prinse pe Font de braţ.

— Explică-i, pentru numele bunului Dumnezeu! Spune-i de Michelangelo, de Rafael, tot bordelul!

Font avea un aer dezolat.

— Nu cunoaşte personajele cu pricina.

Din nou preotul se aplecă asupra femeii dezgolite. Mormăi ceva.

— Acum ce mai vrea?

Font se stăpânea cu greu să nu izbucnească în râs.

— La nevoie, printre ierburi şi flori...

— Perfect, zise Régnier, s-ar părea că sfinţia sa a fost crescut la iezuiţi... Faţa cealaltă, acum...!

Preotul trecu de partea cealaltă a pietrei.

— E un întreg pomelnic, remarcă Font.

Preotul se lăsă pe vine; se auziră trosnind ceva încheieturi. Se apropie foarte mult de piatră şi începu să citească. „Soarele morţii tale izvorând prin mâinile mele; soarele morţii tale izbucnind, amintirile reînnoind, mai tinere şi mai pline de ardoare decât pe vremea nopţilor arzătoare ale nebuniei sexurilor noastre, mâinile buimace şi ţipetele dezmierdărilor pe trupul tău, împietrit de dorinţă..." Preotul citi până la capăt. Régnier şi Font aşteptau în linişte. Liniştea se prelungea. La sfârşit, preotul se îndreptă, încet, penibil. Scuipă trei cuvinte scurte în faţa lui Font.

— E furios, zise Font, spune că ne batem joc de el.

— Pinero nu-şi bate joc de nimeni zise Régnier.

Erau toţi trei strânşi în jurul pietrei. Preotul începu să vorbească foarte repede, din ce în ce mai repede, şi din ce în ce mai tare, apoi se depărtă de piatră, gesticulând furios. Régnier crezu că o să plece, dar, ajuns în faţa uşii, preotul se întoarse şi veni spre ei, vorbind continuu, aproape urlând. Încă o întoarcere. Şi gâfâielile răguşite care ieşeau din trupul gras, îmbrăcat în negru şi mirosind a câine ud.

— E furios, remarcă Font.

— Faceţi ceva.

Font dădu din umeri neputincios. În şuvoiul de cuvinte scoase de preot, Régnier recunoscu câteva precum „profanare" şi „satanism"

Font era lângă sfinţia sa, încercând să-l calmeze.

— No, senor, zicea Font şi pronunţa „No senor" ca pe o litanie.

Dar preotul nu se calma; se mişca de colo-colo prin cameră. Din ce în ce mai repede. Şi mirosul său de câine ud, din ce în ce mai pregnant, umplând întreaga cameră. O păpuşă dezarticulată. Se opri în dreptul bibliotecii. Pe un raft era pusă o sticlă cu absint, pe care Régnier o cumpărase când fusese la Barcelona. Înşfăcă sticla. O ridică deasupra capului. Pronunţă câteva scurte cuvinte. Dintr-o clipă în alta, sticla se va preface în cioburi. Régnier se apropie de el.

— Acum gata, ajunge, zise el. Scapă-mă de tâmpitul ăsta, să nu fiu obligat să-l dau afară cu şuturi în fesele sale consacrate.

Preotul lăsă sticla. Părea să fi înţeles cuvintele lui Régnier; calmându-se ca prin minune. Font încerca să-l scoată pe uşă, dar preotul avea acum altă obsesie: umbrela, pe care nu ştia unde o lăsase; după îndelungi căutări, o găsi, în sfârşit.

— Transmite-i din partea mea că e un tâmpit, zise Régnier.

Font surâse.

— Şi că pute urât, foarte urât! Şi că lumea întreagă va afla tâmpenia pe care a făcut-o!

Afară, aceeaşi ploaie diluviană. Font şi preotul ezitau, pe peron. Régnier le trânti uşa în nas, apoi se aşeză în fotoliu şi bău o a treia ceaşcă de cafea; era frig; Régnier se strâmbă. Se uita strâmb la piatră.

— Ce dracu' fac cu ea? zise el, cu voce tare.

Se duse s-o privească mai de aproape. S-o atingă, să mângâie piatra, netedă, lustruită. Ridică din umeri. Se întoarse; Daniel era în spatele său. Nu-l auzise coborând.

— Portocala e bolnavă.

— Ea ce mai are?

— Nu ştiu: e ghemuită toată în pat, sub pătură; spune tot felul de lucruri, dar numai ea ştie ce spune.

— Numai asta-mi mai lipsea! exclamă Régnier. Mă duc la ea, să văd ce are.

Se îndreptă spre scară.

— O să se termine curând potopul ăsta?

— În vremea asta, e mereu la fel, zise Daniel.

— Şi iarna?

— Nu, iarna e formidabil.

Régnier intră în camera fetei. Nu văzu nimic în pat, decât un fel de căpiţă de paie înghesuită la unul din capete. Părul blond devenise tern, o faţă şifonată, şi ochii goi, care nu mai vedeau nimic.

— Ce ai?

— Portocala încercă un zâmbet.

— „Avru", zise ea în şoaptă.

Trebuia să-şi aducă aminte ce însemna „avru" în limbajul lor stupid. Făcu un efort. Régnier îşi aduse aminte: avru, soare... Portocala arăta fereastra şi, dincolo de ea, cerul plumburiu şi curgerea neîncetată a şuvoaielor de apă.

— Avru, repetă ea.

— Şi ce-i cu asta? zise Régnier. Nu mai e soare. Asta nu e un motiv să te îmbolnăveşti!

— Avru", repetă fata.

Dispăruse toată sub pătură. Régnier avu vag impresia că-şi bate joc de el. Ieşi din cameră. Trebuia să facă o baie, să se radă, să se îmbrace, să mănânce: un program serios. Dar din nou îl avea pe Daniel pe urmele lui, ca o umbră.

— Iarăşi tu!... Ce faci, mă urmăreşti?

— Nu. Ce are?

— Dacă am înţeles eu bine, plânge după soare.

— Nimic altceva?

— Nu cred.

— Mă ocup eu de ea, zise Daniel. Vrei?

— Ce vrei să faci?

— O să vezi.

Régnier ridică din umeri.

— Du-te şi caută-i soarele.

Daniel ezită un moment, apoi intră în camera fetei. Ea întoarse capul spre uşă. Abia îl recunoscu. Odată cu soarele, farmecul ei şi aproape că şi tinereţea, dispăruseră. Asta semăna cu o poveste pe care o citise într-o zi; nu şi-o mai aducea bine aminte pe toată. Oricum, Portocala se topise ca o bucăţică de zahăr. Asta era impresia pe care o

lăsa. Ploaia ce dizolvă o fată. Nemairămânând nimic, sau aproape nimic. Daniel îi arătă dincolo de fereastră, ploaia şi cerul de tuş. Fata încuviinţă din cap. Avea ochii plini de lacrimi. Şi era scuturată de frisoane.

— S-a terminat, zise Daniel. Totul: vara, vacanţele, totul...

Făcu zgomotul de a trage o linie. Se termină soarele, şi vacanţele, se termină cu Régnier şi cu tine, aici în acest pat. Se termină, pentru că totul are un sfârşit, şi asta are un sfârşit, mai ales-asta. Daniel repetă gestul. O ghilotină căzând asupra verii şi a libertăţilor verii. Fata consimţi. Păru că a înţeles. Pe un scaun era o valiză goală. Şi, răspândite peste tot, veşmintele ei; iar, mai departe, o mulţime de lucruri femeieşti înghesuite pe o masă, cărora el le înţelegea cu greu modul de folosire şi utilitate.

— În altă parte mai e încă soare, zise Daniel.

Portocala îl urmărea cu privirea. Se ridicase. Strângând spasmodic la piept pătura cu care era acoperită.

— Undeva, mai la sud, nu contează unde...

Daniel se duse la valiză, cu veşmintele luate de pe un scaun. Luate la întâmplare: fustiţe şi shorturi, corsaje şi sutiene; le aruncă în valiză. Şi sandalele, şi alte corsaje, şi pantaloni. Şi apoi tuburi, cutii, pudre şi rujuri, creme şi unguente, tot ce găsise pe masă.

— Trebuie să pleci, zise Daniel. Ploaia nu-ţi face bine.

Deschise şifonierul, scoţând trei sau patru rochii. În valiză cu ele! Pe unele chiar le împacheta, să nu se şifoneze prea tare. Şifonierul fu repede golit, ca şi sertarele. Şi încălţămintea de sub pat. O privire circulară prin cameră. Un impermeabil. O să şi-l pună pe deasupra. Afară tot mai ploua.

— A mai rămas ceva? întrebă el.

Se întoarse în dreptul patului, îi făcu semn fetei să se ridice şi să se îmbrace. O întreagă mimică de clown. Portocala îi făcu semn lui Daniel să se întoarcă; ceea ce făcu. Auzi un zgomot de pânzeturi căzând. Şi fata, care se oprise în spatele lui. Riscă o privire. Fata era învelită într-un cearceaf. Goală sub cearceaf. Arătă spre valiză cu un aer rugător. Daniel înţelese că, din exces de zel, vârâse

totul în valiză. Că trebuia să găsească ceva s-o îmbrace. Ea rămăsese nemişcată, dreaptă, drapată în alb, cu o nesfârşită tristeţe în priviri.

— De ce ai nevoie? o întrebă Daniel.

Scotoci prin valiză; ieşeau la iveală o mulţime de lucruri nefolositoare. O groază de chestii roşii şi verzi. Să-şi imagineze ce trebuie ca să îmbrace o fată, şi să înceapă cu începutul: Daniel nu avea nici o idee precisă. Era o problemă totalmente nouă pentru el. Privi valiza, şi conţinutul ei. Privirea îi căzu pe un slip alb, genul bărcuţă, întru totul asemănător cu ce purta el când era mai mic. I-l arătă fetei. Ea dădu aprobator din cap. Logic, după slip venea sutienul. Se împiedica mereu de sutiene în camera tatălui său. Era chiar semnul care-i spunea lui Daniel, de ani de zile, că pe undeva prin casă există o fată. Găsi un sutien negru. Îl aruncă peste umăr. Fata îi răspunse cu un mormăit. După asta, o jupă. Alese o jupă gri, se potrivea cu cerul, cu ploaia. Îi aruncă şi o bluză violet, culoarea care-i plăcea cel mai mult. Se întoarse. Portocala era aproape îmbrăcată. Se chinuia cu fermoarul fustei. Acum avea nevoie şi de pantofi. Căută. Afară ploua. Trebuia să găsească ceva mai solid, nu sandale. Să-i dea perechea asta de pantofi negri, cu toc subţire şi înalt. Îi arătă fetei. Ea aprobă din cap; se încălţă şi, odată încălţată, mai înaltă şi dintr-o dată alta. O fetiţă devenită brusc femeie. Era frumoasă, dar cu un aer pierdut, cu o privire goală, care-i făcu frică lui Daniel. Ce să facă acum cu ea? Scena cu valiza, o simplă scenă de intimidare, dar Portocala o înghiţise fără să se împotrivească. Rămăsese nemişcată în mijlocul camerei şi în privirea ei se citea aşteptarea; aştepta să vadă ce va face Daniel. Şi Daniel nu ştia ce să mai facă. Îi era puţin frică de reacţia lui Régnier, când acesta va afla că îi expediase fata cu atâta măiestrie. Se duse la valiză şi o închise, apoi luă impermeabilul şi îl puse pe umerii fetei.

— Să mergem, zise el.

Înhăţă valiza şi ieşi primul pe uşă. Fata îl urmă. Daniel trecu prin faţa băii. Nici un zgomot. Coborî scara, traversă marea cameră de zi de la parter, cu fata pe

urmele sale. Deschise uşa de la intrare. Ploaia se potolise: nici şuvoaie de apă, nici potopul de până atunci. Portocala îşi îmbrăcă impermeabilul, Daniel lăsă valiza.

— Dar bani ai? întrebă el, dintr-o dată.

Făcu semn cu degetul, ca şi când ar fi numărat bani...

— Mălai?

— Ea înţelese despre ce e vorba şi făcu semn cu capul că nu. Asta complica puţin lucrurile.

— Nu mişca! îi zise Daniel.

O lăsă pe fată în holul de la intrare, în faţa uşii deschise, prin care se vedea ploaia căzând, şi urcă scara. Se duse drept în camera tatălui său. Şi ca de obicei, pe noptieră, bani amestecaţi cu tot felul de nimicuri. Luă câteva bacnote: trei mii de pesetas. Gândi că erau suficienţi. Coborî. Îi întinse banii fetei. Ea îi păstră în pumn. Era timpul să plece. În primul rând să traverseze piaţa, ocolind băltoacele. Valiza era grea. Fata îl urma, călcând pe urmele sale. Ajunseră pe chei. Pe acolo erau mai puţine băltoace. Bătea un vânt dinspre mare, răcoros şi care uda totul. Trecând prin faţa bisericii, Daniel putu să vadă cât e ora. Calculase bine. Putea s-o expedieze pe fată cu autobuzul de ora două. Podul era pustiu. Dacă făceai abstracţie de nebunul satului. Care râse când trecură pe lângă el. Daniel târa cu greu valiza. Faleza era pustie; apucă la stânga şi, în capul străzii, staţia de autobuz. Daniel lăsă valiza pe trotuar. Autobuzul era în staţie; nişte bărbaţi legau lăzi cu mărfuri de portbagajul de pe acoperiş; Daniel o prinse de braţ pe Portocala, o conduse până la uşa autobuzului, îi făcu semn să urce; apoi îi dădu valiza şoferului. Fata părea că nu vede nimic în jur. Pierdută în tristeţe, în frigul interior. Daniel o văzu aşezându-se. Autobuzul demară, luă viteză, dispăru la primul colţ de stradă.

Daniel rămase câtăva vreme pe trotuar, în faţa garajului. Cu sentimentul că era, poate, un ticălos. O simplă idee ce-i trecu prin minte, fără să zăbovească prea mult. Reveni pe faleză, fluierând. Fără însă să poată uita ochii goi şi trişti ai fetei. Ca imediat să-şi găsească o mulţime de motive excelente pentru a se justifica. O luă pe

drumul spre casă. Idiotul satului era tot pe pod. Singura ființă omenească pe care puteai s-o întâlnești. În afara bălțoacelor și a vântului umed dinspre mare. Și de-a lungul crestelor muntoase, turmele de nori negri care plecau la atacul pământului. Intră în casă. La parter nu era nimeni. La etaj se auzeau zgomote. Uși care se închid și se deschid.

— Tată! strigă Daniel.

— Unde ești?

Régnier apăru în dreptul ușii; se îmbrăcase și își făcuse toaleta.

— Unde-i Portocala? întrebă el. O caut de o oră.

— A plecat, zise Daniel.

— Unde?

— Nu știu... Și-a făcut valiza; am ajutat-o să ajungă la autobuz; a plecat...

Daniel avea un aer detașat. Ochii ei goi și triști, când autobuzul plecase cereau un aer detașat și fals. Régnier îl privea.

— De ce a plecat?

— Nu știu... Din cauza ploii, probabil că ăsta a fost motivul.

Daniel se simțea ca un copil pus la colț.

— Ai putea să fii bun și să-mi spui adevărul? insistă Régnier, nu prea convins de mutrele fiului său.

Daniel încerca să-și compună un chip care să fie întruchiparea inocenței. Dar nu putea s-o facă; și știa asta. Rămase nemișcat și mut.

— Tu ai convins-o să plece?

Daniel încuviință din cap.

— Dar asta era dorința ei, zice Daniel, jur! N-am obligat-o eu, așa a fost să fie.

— Cum adică, așa a fost să fie?

— Valiza și celelalte. Ea știa mai bine ce face. E o fată căreia nu-i place ploaia.

Daniel încerca să surâdă. Dar nu-i venea s-o facă. Régnier tăcea. Era poate pentru prima oară când îl vedea cu adevărat pe fiul său. Un mic monstru; sau poate că nu: pur și simplu mai bun ca el, mai sigur ca el. Régnier nu știa, și nici nu voia să știe.

— Mai ai nevoie de mine? îl întrebă Daniel.

Avea o voce sfioasă, spăşită. Régnier ridică din umeri.

— La ce? Şi apoi, puţin îmi pasă de toate.

Ridică din nou din umeri; singura mişcare ce-o ştie face în acel moment: să ridice din umeri.

— Halim? încercă să-l îmbuneze Daniel.

— Întreab-o pe bonă.

Daniel îl privi încă o dată pe tatăl său.

— Crede-mă, n-am obligat-o eu să plece...

Régnier nu-i răspunse. Daniel intră în bucătărie. Régnier auzi vocea bonei; ţipa, ca de obicei. Daniel ieşi din bucătărie.

— Putem să halim, zise el.

Bona intră şi se îndreptă spre masa din mijlocul camerei. Foarte repede, aşeză tacâmurile pe faţa de masă scrobită.

— Tot mai plouă, zise Régnier.

— Tot, repetă, ca un ecou, Daniel.

Erau aşezaţi faţă în faţă, la capetele mesei. Régnier avea o privire neliniştită. Fiul său. Micul monstru ce apăruse şi intrase brusc în viaţa lui, pentru prima oară, prevestind schimbări brutale. Şi care, fără îndoială, va intra din ce în ce mai mult în viaţa sa. Cum să se apere? Sau, cum să-i dea dreptate? În numele a ce? Pe ce principii? Care libertate? Încă o problemă căzută pe capul său, de departe cea mai complicată. Bona aduse peştele. Daniel îl devora. Avea un fel de a mânca, apropiat de lăcomie. Un mic sălbatic, fiul meu. Peştele îi tăie pofta de mâncare lui Régnier. Se ridică de la masă. Daniel îl urmărea cu privirea.

— Nu-mi este foame, se scuză Régnier.

Se duse şi se aşeză într-un fotoliu. Daniel rămase singur la masă. Îşi termină peştele. Bona strânse farfuriile şi aduse puiul.

— Nici din asta nu vrei? întrebă Daniel.

Régnier dădu din cap în semn că nu. Daniel îşi luă un copan, pe care-l acoperi din belşug cu sos.

— Vrei să bei ceva?

— Nici măcar asta. Răspunse Régnier.

Zgomotul ploii pe acoperiş devine halucinant când îl asculţi prea mult. La început adormitor, apoi enervant, sfârşeşte prin a adeveni insuportabil.

— Rahatul ăsta de ploaie! exclamă Régnier.

Îşi aprinse o ţigară.

— O să se oprească. Aici nu plouă niciodată prea mult timp, îi răspunse Daniel, cu gura plină.

Régnier fuma în linişte, cufundat în fotoliu. Daniel văzu că piciorul stâng al lui Régnier începuse să tremure: vechiul său tic, când era enervat sau neliniştit.

— Şi dacă am şterge-o pentru câteva zile? propuse el.

— Şi unde să ne ducem? întrebă Daniel.

— Nu ştiu...

— Poate că ştii mai bine unde nu ne-am putea duce? glumi Daniel. Deşi cred că ştiu un loc unde am putea merge: în oraşul acela de lângă Cordoba, unde am stat opt zile, acum doi ani. Unde sunt o groază de palate...

— Baeza, zise Régnier.

— Aşa e, zise Daniel, era frumos...

Régnier nu-i răspunse. Avea chef să fie în acelaşi timp la New York, şi la Paris, la Mexico şi la Roma, dar nu la Baeza. Mai ales la Baeza, nu!

Daniel terminase de mâncat. Bona aduse fructele. Nu vroia să mai mănânce fructe. Se ridică, împături şervetul şi veni să se aşeze lângă tatăl său.

— Nu-ţi place la Baeza?

— Nu, zise Régnier.

— Atunci mergem unde vrei tu, zise Daniel.

Aştepta. Tatăl său închisese ochii; visa.

— Poate la Roma, zise Régnier. Câteva zile, apoi ne întoarcem,

— Eşti sigur de asta?

— Sigur de ce?

— Că o să ne întoarcem.

— Îţi jur că aşa va fi, zise Régnier.

— Bine, făcu Daniel. Atunci, să mergem unde vrei tu.

Rămaseră tăcuţi. Ploaia continua să bată în acoperiş. Adormitor şi enervant, în acelaşi timp.

— Cât e ora? întrebă Régnier.

— Aproape trei, zise Daniel.

Tăcură amândoi; Daniel era sigur că tatăl său era supărat pe el. Cum era la fel de sigur că nu i-o va spune, că asta va rămâne aşa, între ei, că nu va urma nici o explicaţie. Şi ştia că nu era nevoie de mai mult pentru a falsifica relaţiile dintre ei. De aceea Daniel dorea să se explice. Dar, mai întâi, ce trebuia să explice? Că n-a făcut-o într-adins? Ba bine că nu, bineînţeles că deliberat s-a confruntat cu fata, că a influenţat-o, pentru că ştia, deşi nu putea explica prea bine de ce, că fata va accepta şi se va supune. Ochii săi goi din autobuz, în momentul plecării. Şi cu toate astea, puţin îi păsa! Trebuie să ştie ce vrea. Şi ştie ce vrea: un fel de pace, de linişte. Nu reuşeşte să-i simtă prea bine acum gustul şi culoarea. În primul rând trebuia să mătură, să facă curăţenie generală în viaţa lui. Mirat de această dorinţă de curăţenie. Important era să plece, ea, ca oricare alta. Dar, în clipa de faţă, Régnier e singur, adică fără nici o fată; dar îşi va găsi una în următoarele douăzeci şi patru de ore; era aproape sigur de asta. Bineînţeles, cea mai mare parte a turiştilor plecase; dar Régnier avea darul să găsească o fată acolo unde oamenii normali nu găsesc. Şi totul o ia de la început. Acelaşi circ şi acelaşi scenariu. Şi aceeaşi obstinaţie mută şi bosumflată a lui Daniel. Avu un moment de descurajare. Sentimentul că lucrul acela nu se va sfârşi niciodată, că nu are cum să se sfârşească vreodată. Trebuia să găsească mereu alte lucruri, alte bariere, să-şi ia alte precauţiuni. Daniel nu ştia încă în ce vor consta aceste noi precauţii, dar e sigur că va găsi ceva. Îl amuza să caute şi să găsească. Era un joc ca oricare altul, dar acesta, cel puţin, avea un sens.

Régnier încerca să dormiteze. Ploaia, şi zgomotul ploii, şi prezenţa monotonă a ploii. Ploaia încăpăţânată care loveşte acoperişul, cu obstinaţie. Cu ceea ce Régnier detesta cel mai mult. Şi fiul său acţionând cu obstinaţie, dintr-o dată. Căci ţinea de obstinaţie acea furie de a o alunga pe Portocala de lângă el, de a face gol în jurul său. Daniel face gol în jurul meu. Régnier avea poftă să râdă şi să facă scandal, în acelaşi timp, să joace rolul clasic al

tatălui: „Dragul meu fiu, nu-ţi vârî nasul unde nu-ţi fierbe oala“ Aşa trebuie vorbit copiilor, asta o ştiu de când lumea şi, dintotdeauna, le vorbesc tot pe dos. În primul rând, copilăria nu e decât un mit; unul în plus. Să faci copii, de acord; după ce i-ai făcut, eşti legat de ei cu un fel de contract. Să aibă ce mânca şi să le fie cald, nimic mai mult; şi să-i înveţi, dacă poţi, cum să fie fericiţi. Şi, la cea mai mică necuviinţă, scandalul, pedeapsa, să simtă ce înseamnă autoritatea unui tată. Dumnezeule! Régnier era incapabil să facă această diferenţă, şi ştia asta, ba chiar mai mult, era mândru de neputinţa sa, şi glumea pe seama faptului că e mândru. Acum era sâcâit de cele întâmplate. Era prima oară când fiul său îi alunga o fată din propria-i casă. Era greu, şi rău, să accepte faptul. Şi mai greu de acceptat era faptul că problemele lui ajunseseră mai importante decât ale mele, care, de ce nu, dintr-o dată nu mai au importanţă. În astfel de cazuri, o fiinţă umană reacţionează, se apără şi reconstruieşte pe ruinele vechiului edificiu. Întotdeauna se reconstruieşte peste mine. Ruinele! Ruina sunt eu: vizitaţi-mă! De ce nu? Asta o accept, pentru că e vorba de Daniel, de fiul meu. Dar de ce? În numele cărui principiu? „Ajunge cu pupăturile, tată; e vremea să trecem la lucruri mai serioase“. Dar ceea ce el nu înţelege, nu poate să înţeleagă, este că, pentru mine, în clipa de faţă, lucrul serios e moartea. Nu mai faci dragoste, nu mai bei, ai patruzeci şi şapte de ani, ai scris tot, sau aproape tot, ceea ce vroiai să scrii, nu-ţi mai rămâne altceva mai bun de făcut. Decât să moară. Moartea, pe care trebuie s-o urmăreşti toată viaţa, şi care, de la un anumit moment, începe să te urmărească cu o insistenţă cel puţin dezagreabilă. Trebuie s-o fac să înţeleagă că nu sunt încă pregătit, că asta îmi accentuează neliniştea, că poate într-o zi voi putea, în anumite condiţii, să mă retrag. Dar nu acum. Încă un minut, domnule fiu, călăule! O fi în natura absurdă a lucrurilor ca fiul să-ţi fie călău? Lucru grav, întrebare, meditaţie, frământare la fel de grave! Nu vreau ca fiul meu să fie un călău, nici pentru mine, nici pentru el. Nu vreau să fiu supus acestor interdicţii. Ai făcut suficientă dragoste, Régnier, ai băut

destul, copilăria s-a terminat! Căci în asta constă problema: eu sunt copilul, evident, şi el adultul, şi judecă de la înălţimea celor unsprezece ani ai săi. Numai că, vezi tu, Daniel, eu sunt adultul, deşi tu crezi că cochetez cu copilăria. Nu-i decât o speranţă; mă joc cu mine însumi, pe propria-mi piele, cu proprii-mi nervi, cu propria mea singurătate pe care nici chiar tu n-o poţi traversa sau învinge. Mă joc cu armele pe care le am; ale tale sunt mai noi, mai cinstite: dar nu sunt mai eficace. Daniel, nu vreau copii-judecători. Trebuie să-ţi explic. Am nevoie de un copil-martor — poţi face altceva? — de un copil lucid, de un copil-martor, dar care să nu condamne.

Daniel rămăsese nemişcat în fotoliul din faţa sa. Părea că aşteaptă ceva. Régnier înţelese. Se ridică.

— Daniel! zise el.

Puştiul se întoarse spre el.

— Pentru Portocala nu trebuie să-ţi faci probleme. Cred că ai făcut bine.

Régnier ghicise bine. Chipul lui Daniel se destinse. Revenise dintr-o dată la viaţă.

— Nu-mi porţi pică?

— Absolut deloc, îl asigură Régnier.

Puştiul se ridică. Era vesel. Avea chef de joacă.

— Mă duc să mă joc, zise el.

Ieşi, fericit. Régnier se afundă în fotoliu. Asta putea fi ceea ce se numeşte de obicei iertare. Simţeam că trebuie să spun cuvintele astea. Dar le şi gândeam? Asta-i altă poveste. Şi apoi, în realitate, totul se traduce totdeauna prin lucruri foarte simple şi foarte josnice. Josnice, un fel de-a spune. Relaţia cu Portocala mă aranja. În unele seri, ea părea a fi refugiul refugiilor. Nu avea mare lucru în afara trupului, foarte plăcut la atingere, şi dorinţa pe care o simţeam uneori, de a face dragoste cu ea. La asta se rezuma totul. Derizoriu, absurd, dar, pentru numele lui Dumnezeu, esenţial! Enervarea reveni, ca şi sentimentul de jenă. Vor fi întotdeauna alte fete disponibile şi voi putea continua ca înainte! Ascunzându-mă de propriul meu fiu! Are unsprezece ani şi mă face să-mi fie frică, şi am motive să-mi fie frică. Şi văd de pe acum mutra batjocoritoare a

fetei, care râde de mine, şi eu, care mă ascund, care mint, care roşesc ca un liceean. Şi Daniel va fi întotdeauna mai răutăcios cu mine, mă va urmări, mă va face să mint, mă va face să mărturisesc. Viaţa va fi imposibilă, şi fetele furioase. Fără să mai punem la socoteală faptul că va veni o zi în care cel care le va îmbrăţişa va fi Daniel. Régnier se ridică. Dintr-o dată, probleme presante şi ridicole. Îmi va îmbrăţişa fetele şi mă va lăsa singur cu mine însumi; vreau să spun: singur în faţa morţii. Ceea ce mă ţinteşte şi pe care o ţintesc. Se plimba prin cameră preocupat. Amintiri care reveneau foarte repede şi care se înşirau în faţa ochilor: o adevărată paradă de amintiri. El era împreună cu Daniel dintotdeauna, de când acesta se născuse, şi dorinţa, voinţa determinată de a-l păstra, chiar şi în momentul în care soţia sa îl părăsise. Mica mea oglindă, fără îndoială, şi, mai mult decât asta, faptul că nu am încercat vreodată să înţeleg, din pudoare sau de frică. Dar, ani de zile, până ieri, până azi, n-a existat decât Daniel cel dulce, cel minunat cu dulceaţa sa, cu vioiciunea sa, cu tandreţea şi inteligenţa sa; o maimuţică de lux. Mândria mea, bucăţică ruptă din mine, oglinda mea. „Fiul lui Régnier e inteligent; seamănă cu tatăl său, e frumos, are farmec, are farmecul tatălui său" E de înţeles că eu am farmec, că ştiu că am farmec, că ştiu să mă servesc de el. Deloc copil minune, nici insuportabil. Copil model, mereu la locul său, liniştit şi tandru, şi ciudat. Ani de zile eu am fost cel care l-a îmbrăcat, nimeni altcineva; mergeam cu el prin magazine pentru a-i cumpăra lucrurile cele mai frumoase, din ţesăturile cele mai subtile. Pentru a-l admira şi pentru a fi admirat. Dar să-şi imagineze, ca un tâmpit, că asta va dura la nesfârşit, că nu se va termina niciodată, că maimuţica, fermecătoare, frumos îmbrăcată şi parfumată, mereu oglindă fidelă a sa, va rămâne maimuţică şi oglindă? Ieri, alaltăieri, azi, din cauza unei fete blonde, din cauza câtorva tulburări glandulare şi de conştiinţă, maimuţica se va trezi, despuiată de pielea sa de animal de circ, devenind o fiinţă umană, un bărbat în miniatură, dar bărbat. De la egal la egal, dintr-o dată, nici mai mult nici mai puţin. Maimuţa devenită om. Privirile

lui Régnier întârziaseră mai mult în ultimul timp asupra fiului său, surprinzând de la o vreme semnele care-l vor transforma în bărbat, şi de care avea oroare. Câteva fire de păr răzleţe pe picioare sau pe braţe, o voce deja ezitantă, în schimbare spre registrul gros, şi gesturi şi judecăţi de bărbat. De adultul care se profila, Régnier avea oroare şi ştia de unde vine oroarea. Această lentă maturizare a bărbatului, care-şi pune zi de zi amprenta pe corpul copilului şi îl precizează pe cel al adolescentului. Toate acele semne, acele schimbări de voce pe parcursul unei fraze, care-l surprindeau pe Régnier şi care le uita, totuşi, aproape imediat. Toate acele semne la care nu fusese suficient de atent. Daniel copil, şi, într-un an, adolescent. Régnier avu o strângere de inimă, pentru că-şi pierduse ceva din puritate acea maimuţică preţioasă şi tandră care-l liniştea şi-i dădea încredere. Şi nu ştia cu ce dracu' putea să-l înlocuiască. Cu o fată? Niciodată, absolut niciodată, pentru că a ajuns la concluzia că terminase cu sportul ăsta; poate că terminase cu o anumită formă a raporturilor cu femeile, şi că nu mai poate, nu mai vrea să inventeze altele. Cu cine? Singur cu el însuşi, singurătate la singurătate. Singur cu câteva kilograme de carne şi oase, şi nevoi, şi cu tone de nelinişti şi de întrebări despre el şi despre ceilalţi. Şi obligat să inventeze de acum alte forme de raporturi cu fiul său. Să dezvolte un alt fel de dialog, care să fie continuu şi sincer; un adevărat dialog. Era ceva secundar în treaba asta, dar şi obositor, iar eu sunt leneş. Aş putea să-l repudiez, ca un rege: „Te repudiez, pentru că ai devenit un bărbat. Te repudiez pentru că nu mai ai nevoie de mine. Te repudiez pentru că nu mai eşti oglinda mea". Nici măcar! Literatură! Pur şi simplu bătrâneţea a sunat şi la uşa mea. Ştiam de mult că o să vină; de ani de zile o aud dând târcoale casei. Din când în când se resemna, întreba vecinii dacă sunt acasă. Ea nu se grăbea. Nu risca nimic, putea să mă prindă oricând la înghesuială. Îi aud paşii venind drept spre casă, şi, poate, chiar urcând peronul. Îmi aduce la semnat contractul, şi voi fi obligat să-l accept, pentru că nu pot face altcumva. Şi puritatea lui Daniel ce se duce, această

moarte a copilăriei sale şi a fericirii mele, e semnul. Bătrâneţea pune contractul în servietă, îl aranjează cu grijă, închide servieta, şi, bun agent de asigurare de moarte, se pune în mişcare spre casă. Acum poate veni. Voi fi politicos cu ea; se va aşeza în fotoliul din faţa mea, va bea din paharul cu coniac. Iar eu voi semna contractul, după care o voi conduce la uşă. Şi voi îmbătrâni. Poate că azi Daniel mi-a făcut un serviciu. Cu vocea ce se îngroaşă, cu părul ce-i creşte pe membre şi cu nesupunerile sale.

Régnier se duse la fereastră. Ploaia încetase. Pe cer, turme de nori negri se buluceau spre mare. Deschise uşa. Avea chef să se plimbe, să respire aerul curat şi puţin umed, de după ploaie. În portul Francez, puştii jucau fotbal prin bălţoace. Şi câinii se învârteau în jurul lor, stârnind jerbe de apă murdară. Merse pe drumul de pe ţărm, pe lângă zidurile de apărare ale vechii cetăţi. Se ducea drept spre cârciumă, ca întotdeauna. Turiştii, ultimii din vara aceea, ieşiseră să se plimbe pe răcoare. Régnier se plimba, fericit. Cu vaga dorinţă de a-l întâlni pe Daniel. Problema era să nu abdice; asta era în clipa de faţă singura problemă. Adică: să nu abdic de la principiile, de la obişnuinţele mele, chiar. Lumea se face şi se desface în fiecare clipă, şi atâta timp cât eşti martor la acest proces, participi la această creaţie şi la această distrugere. Daniel e mort, ca imediat după asta, să învie din morţi; şi eu la fel, prin acelaşi proces; creaţie şi distracţie, şi bucuria legată de cele două procese, paralele şi congruente totodată; procese ce se cer examinate şi înţelese. Preţioasa tandreţe a lumii. Care se va identifica întotdeauna cu chipul lui Daniel şi cu ochii lui Daniel. Şi ştii în fiecare clipă, să recunoşti şi să preţuieşti această tandreţe; dar, mai ales, să ştii s-o păstrezi. Am eşuat în multe din demersurile mele, dar pe planul acesta nu. N-am atentat niciodată la tandreţe. Şi sunt mândru de asta. Am fost tot timpul atent şi gata s-o înţeleg şi s-o ocrotesc, s-o încălzesc la nevoie, căci ei îi este întotdeauna frig. N-am dat niciodată greş în această datorie pe care singur mi-am impus-o. Preţioasa tandreţe. Cu fetele e acelaşi lucru. Dar sentimentele faţă de Daniel sunt mai puternice şi mai adevărate! Acesta e

singurul motiv, poate, pentru care am luptat să-l păstrez când mama lui m-a părăsit. Şi asta nu e o justificare post factum. Acum sunt tot mai sigur de motive. E în asta toată tandreţea din lume, pentru cine vrea s-o înţeleagă. În seara asta, ca în toate celelalte seri la Caldeya, ca şi în altă parte, peste tot în altă parte. Ea e şi în idiotul ce stă nemişcat pe pod, ca şi în fetiţa ce linge o îngheţată în faţa casei. Ea e şi în câinele acela cu aer patetic, ca şi în perechea din faţă, ca şi în aerul subtil, temător şi umed, care nu ştie dacă trebuie să regenereze soarele sau ploaia şi care vibrează din cauza acestei nelinişti. Régnier ajunse pe faleză. Paşii îl conduseră la „La Estrella" Erau bălţi şi o mare de noroi în faţa terasei. Fotoliile erau cu picioarele în aer: o predare generală, o capitulare în faţa cerului! Terasa şi restaurantul din interiorul localului erau pustii. Înţelept, barmanul somnola lângă casa de marcat. Două sau trei fantome de băieţi şi de fete, în faţa tonomatului, ascultând Frank Sinatra. Şi chelneriţele melancolice, înfricoşate, ca şi când ar fi fost pe punctul de a sfârşi înecate de potopul de afară. O femeie de serviciu, sprijinită în coada măturii priveşte, prin vitrină, marea şi cerul, la fel de cenuşii. Nu mai are chef de măturat, fascinată de această lichidare a vieţii, a verii şi a soarelui. Şi Régnier, revigorat ca prin minune de atmosfera de minisfârşit de lume. Privea acele semne de tristeţe discretă. Acel cenuşiu care invada totul şi care nega totul şi care desfigura totul. Barmanul îi surâse. Un foarte mic rest de surâs comercial. Se îndepărtă de casa de marcat cu un evident regret. Régnier ceru de băut. Nu conta marca de bere. Era din nou în faţa aceluiaşi bar, privindu-se în aceeaşi oglindă deformată. Cu paharul în mână, şi bând, şi mâna tremurând, după ce pusese paharul pe tejghea. Vechea sa obişnuinţă de a se privi în oglindă. Părul, care îl părăsea în creştet. Un pic mai mult în fiecare zi. Nu era încă în stadiul de chelie, era aproape oblic. Şi cele două mari riduri în jurul gurii, care se adânceau pe zi ce trece. Acelaşi chip familiar, dar care aici, la „La Estrella", apărea într-o altă lumină. În spate, maşina de făcut zgomot murise. Sinatra dispăruse în pântecul său.

Fantomele de băieţi şi fete plecară clătinându-şi picioarele. Nu mai era nimeni în bar, în afară de Régnier şi de barmanul ce se întorsese repede la limanul salvator al casei de marcat.

— E sfârşitul, zice barmanul în franceza sa şuşotită.

— Toată lumea o şterge, zise Régnier.

— Toată lumea, reia ca un ecou barmanul.

— Vor mai fi totuşi turişti în septembrie...

Barmanul ridică din umeri.

— Lefteri.

Făcu o strâmbătură de dezgust. Régnier îşi termină paharul cu bere. Se duse la tonomat. Se întreba cum funcţionează acel instrument răcnitor. Reveni la bar. Să-şi petreacă iarna aici! Toată iarna, aşa, în pustietatea asta! Nu voi putea rezista vreodată. În primul rând, să afle de unde trebuie să apuce iarna asta. Régnier nu avea nici o idee despre iarna pe care i-o pregătea Daniel; era convins că trebuie s-o îmblânzească, s-o potolească, dar nu avea nici cea mai mică idee de cum ar putea s-o facă. Ideea de a-l implora pe Daniel să renunţe. Va trebui să mă absolve, n-am meritat pedeapsa asta. Trebuie să încerc să-l fac să înţeleagă. Dar Daniel nu va înţelege. A devenit de piatră, prin chiar natura sa; noua sa natură e făcută, şi trebuie să fie făcută, din neînţelegere. Şi rugăminţile n-au cum să-l atingă. Fiul meu va fi surd la implorări. Régnier comandă o altă bere. Să fenteze timpul, să-şi petreacă timpul, să-şi omoare timpul. O iarnă întreagă. Şi totuşi, de ce n-ar adopta principiul unei hibernări? Hibernarea, mica moarte. Dorm şi iar dorm, aşteptând primăvara, arborii înverziţi, primele raze calde de soare. Şase luni în pat, sau aproape. Să visezi, să chemi visele, să le inventezi, ca într-un joc. O idee care-i surâse dintr-o dată. „Marmota Régnier hibernând“ Un tablou pictat de Marcel Duchamp.

În bar apăru Jenny. Avea mersul unei pantere, îi trecu prin minte lui Régnier. Îşi calcula paşii astfel încât să fie cât mai neauziţi cu putinţă.

— Ce faci aici la ora asta?

— Asta mă întreb şi eu. Bei ceva?

— Nu.

Régnier primise cea de-a doua bere.

— Am necazuri, zise el.

— Grave?

— Eu ştiu?

Ea surâse.

— De ce zâmbeşti? o întrebă el.

— Pentru că ştiu ce fel de necazuri ai. Daniel şi puştoaica, nu?

— Daniel plus puştoaica... Dar puştoaica e deja de domeniul trecutului. Daniel a expediat-o spre alte zări.

— Cum a reuşit?

— Nu ştiu, dar a reuşit.

— Şi asta te amărăşte?

— Nu, Daniel. Numai el... Am zămislit un monstru într-o clipă de neatenţie. Nu ştiu când maimuţica a devenit bărbat, cu toate atributele în păr: judecată, sensibilitate, mă rog, totul... E groaznic!...

— Ce ai de gând să faci?

— Nu ştiu... Situaţia e de-a dreptul neliniştitoare.

Régnier făcu o grimasă comică. Jenny se căţără pe un taburet, alături de el. Amazoană derizorie pe o şa de plastic. Ea îl privea pe Régnier cu ochii ca două pietre vii.

— O întrebare idioată, zise Régnier; tu ce-ai face în locul meu?

— Cum îţi închipui că aş putea să ştiu? În ce mă priveşte, eu îl ador pe Daniel.

Régnier o privea consternat.

— Dar nu asta era lucrul cel mai grav, zise el.

— Ce mai e?

— Şi-a vârât în cap că trebuie să ne petrecem iarna aici. Vezi de ce-e în stare individul!

— Şi ce-i cu asta?

— Cum adică? N-am nici un chef! Aici iarna trebuie să fie sinistră.

— E minunat.

— O fi, pentru tine, dar nu pentru mine. Trebuie să-mi înnoiesc colecţia de capete în fiecare lună!

— Şi totuşi i-ai spus lui Daniel că vei rămâne!

— I-am promis, i-am jurat. Nu mai ştiu ce să mai fac...

— Deci ai să-ţi petrecei iarna aici.

— Îngrozit, dar mai mult ca sigur îmi voi petrece iarna aici.

— Voi fi foarte mulţumită de asta, zise Jenny.

— Cu atât mai bine...

Régnier îşi aprinse o ţigare.

— Ştii vreo casă? Asta în care stau trebuie s-o părăsesc mâine sau poimâine: vin alţi locatari.

— E uşor de găsit. Vrei să mă ocup eu de asta?

— Evident...

Régnier îşi puse mâna pe braţul lui Jenny.

— Jenny, ai să mă ajuţi, nu-i aşa...

Juca rolul copilului răzgâiat.

— Am să te distrez, am să-ţi spun poveşti. Jur!

— Nu, fără glumă, nu trebuie să mă laşi baltă, ba, chiar mai mult...

Régnier se opri brusc.

— Deci, ziceai că...

— Că, începând din momentul de faţă, lucrurile s-au schimbat: trebuie să mă obişnuiesc cu noul Daniel. Vezi ce vreau să spun...

— N-o să fie prea greu.

— De unde ştii de necazurile mele?

— De la Daniel; a venit şi mi-a cerut sfatul.

— Se vede, zise Régnier.

Făcu câţiva paşi prin bar, cu un aer îngrijorat.

— Ce se poate face iarna aici? mai exact?

— Ce doreşti.

— De acord. Dar cum e?

— În primul rând, soarele străluceşte aproape în fiecare zi. Plimbări lungi pe munte; vânătoare, dacă vrei; seara bei ceai la gura sobei.

— Şi tu ce faci aici?

— Ce ţi-am spus; plus că citesc foarte mult.

Régnier părea dezamăgit.

— Ceai, plimbări lungi...

— Din când în când, mă duc la Barcelona, fac pe

doamna. Am chef să-mi pun toalete de gală, mantoul de blană. Asta durează trei zile, şi sunt fericită că mă întorc.

— Ce înseamnă pentru tine această senzaţie; mai precis spus: singurătatea?

— O imensă pace, un adăpost... În fond, numai vara sunt nefericită.

Jenny înălţă capul.

— Dacă vrei să scrii o carte, e exact ceea ce-ţi trebuie.

— Crezi?

— Am zis: dacă vrei s-o scrii!

— Bineînţeles că vreau s-o scriu! Mă rog, intenţionez, să zicem. Mai am nişte chestii de aranjat.

— În orice caz, aici poţi să-ţi pui toate cele în ordine.

— Ce vrei să zici?

— Vreau să spun că poţi s-o iei de la zero, sau aproape de la zero, după ce ţi-ai triat şi aranjat bine totul: amintiri, senzaţii, idei... Eu fac asta în fiecare an.

— Văd, o întrecere în sine!

Régnier făcea pe bufonul.

— Ca după aceea să nu mai poţi ieşi, să crăpi asfixiat!

— Uneori, dar nu e cazul cu tine.

— Una peste alta, tu votezi pentru...

— Ca să rămâi aici; ei bine, da. De două ori: şi pentru tine şi pentru Daniel.

— O.K.! O să bem ceai!

— Am şi un whisky foarte bun acasă, zise Jenny, surâzând.

— Văd, zise Régnier, încep să văd.

Îl chemă pe barman şi plăti.

— Pleci?

— Dorinţa de a face mişcare; trebuie să mă obişnuiec cu lungile plimbări de iarnă.

— Am primit o scrisoare de la Réginald, zise Jenny.

— Care spune că?

— Că îşi cere scuze de a fi plecat cu Vincent, fără să ne spună la revedere. Întotdeauna monden şi politicos...

Régnier surâse.

— Pe curând! Dacă-l vezi pe Daniel, spune-i că mâncăm acasă în seara asta.

— Am înţeles!

Régnier mergea pe faleză, luând-o la stânga, la ieşirea din local. De două luni, de când era acolo, nu apucase să vadă niciodată partea stângă a satului, situată pe malul pe care-l vedea de pe terasa casei. Trecu prin faţa localului lui Puig, apoi prin faţa casei lui Réginald, unde locuise Vincent şi în care murise Gloria. Până acolo cunoştea locurile; de acolo începea aventura. O luă de-a lungul cheiului şi apoi pe o străduţă, albită de soare şi plină de flori. Şi, după aceea, în lumina soarelui timid, apăru muntele şi pajiştea de la poalele sale. Aerul mirosea altfel şi era linişte. Régnier era surprins că are chef să se plimbe, să facă mişcare. Lucru care nu i se mai întâmplase de atâta vreme! Era genul de lucruri pe care va trebui să le facă iarna asta. O plimbare în fiecare zi. Să-şi menţină forma. Se şi vedea fixându-şi o disciplină riguroasă a timpului. La ora asta, trezirea şi micul dejun; la ora aia, munca la carte; la ora cealaltă, plimbarea... Şi mai trebuie să corecteze şi temele lui Daniel. O viaţă curioasă. Încerca să se imagineze ducând-o, dar nu obţinea decât imagini confuze. Nimic real. Sau numai realitatea unui joc, sau a unei piese jucate într-o improvizaţie. Şi după-amiaza, muncă; poate, dar în primul rând siesta; şi după aceea munca, ceaiul. Modul de utilizare a timpului pe care-l poţi citi în reportajele clasice despre scriitori. Acela care începe munca la ora cinci, după ce şi-a făcut — „el însuşi", e foarte important, pentru ziarist cel puţin — cafeaua. Şi munca, munca cea dură. Natural, nu-i nimic adevărat în toate astea. Într-o zi a apărut un articol de felul acesta despre el; era năucitor de-a dreptul să vezi cât timp acorda Régnier muncii! Poate că povestise el toate astea ziaristului, poate că nu. Nu-şi mai amintea. Numai că, de acum, va trebui să-mi fac o cafea pe la ora cinci dimineaţa, în casa adormită. În felul ăsta va trebui să trăiesc la iarnă.

Régnier mergea pe lângă măslini. Mă reîntorc la izvoare. Mă reîntorc la adevărata libertate, aceea pe care n-am vrut s-o cunosc niciodată, şi de care mi-e frică. La adevărata singurătate de care vorbesc întotdeauna, dar pe care n-am trăit-o niciodată. Mergea de-a lungul măslinilor

liniştiţi şi greoi care visau sub lumina palidă a soarelui, încă timid. Se opri în dreptul unui zid scund din piatră. Privi marea, coroanele turmei de măslini şi cerul care se colora şi care se juca cu marea. Va trebui să se obişnuiască cu priveliştea asta. Avea o iarnă în faţă s-o facă. Să se obişnuiască cu marea aceea, cu arborii aceia, cu măslinii aceia reumatici şi gânditori şi să trăiască în ritmul lor; şi cu satul pustiu în bătaia vântului de iarnă. Şi poate că Daniel mă va duce de mână, pe mine, bătrânul orb, bărbatul rătăcit condus de copilul-rege şi mergând pe drumul lucidităţii. Pe al luminii, în orice caz. Şi, dintr-o dată, dorinţa de a veni mai repede iarna, cu toate rigorile ei. Prea mult soare arzător şi prea multă melancolie vărătecă. Să vină iarna! Voi şti să mă măsor cu ea. Régnier se învioră. Niciodată nu mersese aşa de uşor, nu respirase atît de liber; iar tramontana, care începuse să sufle, îi mărea bucuria, dorinţa încă confuză de a se măsura cu sine însuşi; de a face faţă singur imensităţii mării, cerului, vântului. Coborî spre satul care se întindea sub strălucirea primelor raze ale soarelui. Cobora din ce în ce mai iute. Renaştere! Era o şansă; nu era rezervată tuturor. Îmi este dată pentru că sunt sub semnul graţiei, acum; dar trebuie să mă obişnuiesc cu această graţie. Trebuie să mă obişnuiesc de-acum să rămân singur cu mine însumi, să nu mai vagabondez. Să rămân fidel.

XVIII

Un copil orb ţinut de mână de un bărbat. Sau poate că bărbatul e orb. Oricum, merg amândoi pe interminabilele coridoare, urcă sau coboară scări; se poate să fi fost scări, dar Régnier nu-şi aminteşte. Un fel de lumină, o lucire difuză mai degrabă; şi cu toate astea, nu există nici o deschizătură. Şi copilul, e sau nu e orb? Pentru că merge prea sigur. Uneori există obstacole diforme care se găsesc pe pavament. Există copii-radar. Şi acesta e un

copil-radar. Copilul s-ar putea să fie orb, cum la fel de bine s-ar putea să fie numai o idee a lui Régnier, ca întotdeauna. Sau s-ar putea să fie el orb: căci nu ar exista nici un motiv ca să fie condus de mână de un copil de-a lungul interminabilelor coridoare. Brusc, nu mai există coridoare, nu mai există nimic în afară de o gaură umedă şi albicioasă, chiar în faţa ochilor. Şi Régnier tras de mână de copil, refuzând să mai înainteze. Îi e frică de acea gaură, frică mai ales de culoarea neobişnuită a acelei lumini care nu trăieşte, care e minerală, dar de un mineral bolnăvicios. Deci nu sunt orb, pentru că văd luminile. Poate copilul e orb. Sau poate că nimeni. După asta, nu mai are timp să-şi pună nici cea mai mică întrebare, logică sau ilogică. Frica. Care-i cade pe umeri ca o mantie foarte grea. Care se instalează în sufletul său. Şi are acea culoare vineţie de intrare de mormânt profanat. O culoare de moarte neterminată. Era prima oară când Régnier trăia această senzaţie. Atât de totală, atât de fizică, încât începe să tremure din tot corpul, inundat de sudoare. Nevoia de a ţipa, şi neputinţa de a o face. Dorinţa de a o rupe la fugă, şi neputinţa picioarelor care nu mai vor să-l asculte. Şi copilul, care dispăruse. Caută disperat în jurul lui, dar toate dispăruseră, chiar şi lumina. Rămânând numai întunericul, dar un întuneric umed, care e ca o răsuflare omenească, grea şi fadă, o răsuflare nesănătoasă de om bolnav. Şi frica ce revine, tot mai vie şi mai puternică. Régnier se ridică în pat şi scoate un ţipăt. Poate că n-a scos cu adevărat acel ţipăt, dar el aşa are impresia. Se ridică în capul oaselor. Se trezeşte, a fost un vis, un coşmar. E ud tot de sudoare. Priveşte în lumina dulce, care vine dinspre fereastră, mâinile care-i tremură fără voia lui, care nu se pot opri din tremurat. Orice ar face, ştie că nu le poate opri din tremurat.

Un fel de manej, manej adevărat, mai degrabă agreabil altă dată. Mai mult decât agreabil: o dulceaţă infinită şi tandră, o blândeţe mătăsoasă. Momentul dintre somn şi realitate, moment în care totul pare posibil. Şi mareea tuturor visurilor care se îndepărtează, care părăseşte plaja. Pe nisip rămâne o lumină blândă. I se întîmplă deseori să

aibă coşmaruri. La natura coşmarului se va gândi mai târziu. Copilul, orb sau nu, e totuşi mai important: trebuie să-i afle semnificaţia. O lasă şi pe asta pe mai târziu, pentru că acum, inima e cea care-i joacă feste, termurând precum mâinile sale, adineauri, poate chiar suspinând. Régnier are o criză de inimă, care sare şi i se zbate în piept. Şi toate simptomele îi sunt cunoscute, dar neîmblânzite; şi revin. Haos în cutia toracică: o bătaie din două, din trei, din patru, pauză, apoi încă o bătaie, apoi nimic. Nimic, niciodată: Să decelezi mecanismul morţii, să-l prevezi, să vezi mai departe de el. Vechea obişnuinţă, vechiul exerciţiu; în şase ani de zile se antrenase bine. Mai întâi să-şi pună palma pe partea stângă a pieptului, deasupra inimii, încercând s-o convingă, mângâind-o; fără succes, ca întotdeauna. Plus vechea durere în braţul stâng, care apărea câteva minute mai târziu. Şi medicii care-i ziceau, care-i repetau: „E ceva nervos, bătrâne", ca pe un refren. „E ceva nervos, bătrâne." Asta se cântă probabil la chermezele din sălile de gardă. „E ceva nervos, bătrâne!" „La dracu', dar mi-e rău! Şi faceţi ceva! Nu te nelinişti, e pe fond nervos, bătrâne." Durerea se mai calmează puţin. Trebuie să fie cam şase dimineaţa. Cam aşa ar fi, dacă ar fi să se ia după lumina de afară. Soarele se pregăteşte să ia cu asalt satul. Régnier se ridică. Durerea din braţ se mai atenuase puţin. Inima continua să bată cum vroia ea, nu cum ar fi vrut el. Un picior de pământ, apoi şi cel de-al doilea. Era momentul să ia un „Equanil" Ia „Equanil". Suveran, extraordinar! Pentru că „e ceva nervos, bătrâne." Ca şi cum treaba asta cu nervii ar fi intrat în folclorul cotidian. Medicii, sărmanii vrăjitori, depozitari ai unor ştiinţe inexacte şi nefolositoare! Medici ai inimii mele. Nervos, da, şi ce-i cu asta? Furia începea să urce în sufletul lui. Ultimul medic, la Roma. Micuţ, slab, cu o voce arogantă. Şi mai sigur decât toţi ceilalţi. „Nervos, dragă domnule." Încă un refren. Se putea cânta şi dansa după el. Dar vindecaţi-mă, imediat! Gestul politicos, neputinţa lustruită: „Nu e de competenţa mea." Vrăjitorul nu e vrăjitor până la capăt. „Luaţi, deci, „Equanil" Beţi prea mult, faceţi prea multă dragoste. E ceva nervos."

Nervos din cauza băuturii, sau nervos din cauza dragostei? Unde e flaconul cu „Equanil"? În baie, lângă maşina electrică de ras. E roşu, alb, albastru. Ca un fel de far. Pe Régnier îl doare capul. E în picioare. Ameţit puţin. Se sufocă, tremură. În fond, toate astea nu-s prea grave, dar vrednice de milă. Are oroare de această angoasă, de această frică ce te reduce la cea mai simplă formă de expresie. Încerca să se orienteze în semiobscuritate; să deschidă uşa. Să traverseze palierul, să deschidă uşa de la baie. Să iau un equanil, şi un pahar, să-l umplu cu apă, să înghit pastila. Mergând cu greu, un pas, apoi un altul, uşa de deschis. Deschisă. Pe coridor şi pe palier e foarte întuneric, şi pe mine mă doare foarte tare capul, şi nu văd prea bine. Să facă încă un pas în semiobscuritatea de pe palier. Simţind cum se prăbuşeşte în gol, rostogolindu-se ca o păpuşă dezarticulată, aruncată de-a lungul unei scări, pentru a se regăsi în durere la baza scării; transformat într-un ghem dureros şi foarte furios din cauza durerii. Făcând gălăgie din cauza furiei ce-l cuprindea tot mai tare. Întins pe jos în camera de la parter, cu piciorul rupt şi cu braţul răsucit curios spre interior. Régnier ţipa sau gemea; nici el nu mai ştia prea bine ce face. Am căzut pe scară. Treaz. Fără să fi pus nici o picătură de băutură în gură. Un bătrân care se prăbuşeşte. Îi venea să plângă. Îi era rău. Mai ales piciorul. Durerea din picior se ciorovăia cu durerea din braţ. Rămase întins. Fiindu-i imposibil să facă cea mai mică mişcare. Să aştept, să aştept; dar nu ştiu ce să mai aştept. Aude zgomote sus. Şi paşi uşori. Apare Daniel.

— Mi-e rău, zise Régnier. Cred că mi-am rupt ceva.

Daniel se apropie de el.

— Încerc să te ajut.

Se aplecă asupra tatălui său. Régnier se agăţă de umerii săi fragili. Daniel făcu un mare efort. Tatăl său aproape că reuşise să se ridice. Gemea.

— Mergi până acolo. Încerc să te întind pe divan.

Régnier se ridicase. Şchiopătând, susţinut de puşti, se apropie de divan, se întinse.

— Mă duc s-o chem pe Jenny, zise Daniel.

— Rahat! exclamă Régnier, între două gemete.

— Mă întorc imediat.

Puse o cuvertură pe picioarele lui Régnier.

— Mă duc cât pot de repede.

Inima îi bătea cu putere. Trosnea din toate încheieturile. „Equinal"-ul îşi va face efectul. Dar nu l-am luat. Vrea să-l strige pe Daniel. Dar puştiul plecase deja, şi străbătea în fugă străzile moarte, îndreptându-se spre casa lui Jenny. Ajuns în dreptul ei, împinge poarta. Care e mereu deschisă. O strigă. O strigă de mai multe ori. Linişte; nici un răspuns. Strigă mai tare. O voce îndepărtată care zice ceva. Se duce spre voce. Deschide uşa. Intră în casă. O găseşte pe Jenny culcată.

— Vino repede. Tata a avut un accident!

E palid. Ameţeşte. Jenny se scoală imediat; dintr-un salt e în picioare.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu. Probabil că a căzut pe scări... Are ceva cu mâna şi la picior...

Daniel se aşezase pe pat. Credea că i se va face rău. Strânse din dinţi. Trebuie să-şi ţină firea câteva momente, şi totul o să treacă. Să-şi ţină firea. Secundele trec. Jenny se îmbracă în viteză. S-a făcut. Daniel îşi şterge sudoarea de pe frunte.

— Vino, zice Jenny.

Ieşiră. Jenny merge cu paşi repezi şi Daniel se ţine greu pe urma ei. Coboară în viteză strada în pantă care dă în portul Francez.

— Ştii cum a căzut? îl întreabă Jenny.

— Nu, dormeam. M-am trezit când a început să ţipe.

Intrară în casă. Şi imediat avură sub ochi imaginea unei mumii înţepenite. Régnier era mumia; poate făcea pe mumia, înfăşurat în cuvertură, şi privind în gol, palid.

— Ce ţi s-a întâmplat?

— Mi-am rupt oasele. Piciorul drept şi mâna stângă. Mi-e foarte rău. Aş vrea un „Equanil"...

— Ştiu unde e, zice Daniel.

Urcă în baie.

— Nu băuse nimic. E tâmpenia asta de palier, unde nu

se vede nimic... Şi apoi, inima, care-mi face figuri...

Tăcu. Era epuizat. Daniel se întoarse, cu un pahar în mână.

— Te duc la Figueras, zice Jenny.

Régnier nu are chef să facă nici cel mai mic gest care să demonstreze că mai e încă în viaţă. Ţine ochii închişi. E furios, gâfâie, suferă.

— Mă duc să iau maşina.

Jenny ieşi. Daniel e în faţa tatălui său. Durerea a brăzdat foarte repede acel chip. E o altă sculptură, o altă mască, pe care Daniel n-a mai văzut-o. Tragică şi dezarmată; dezarmat de copilăroasă, pe punctul de a plânge. Daniel e emoţionat; simte că va începe şi el să plângă. Cuprins de o mare milă pe care nu ştie cum să şi-o exprime. Şi toate gesturile de bunătate oprite brusc de o sacră pudoare. Rămase nemişcat. Şi ochii lui Régnier, căutând ceva ce nu puteau găsi. Liniştea tot mai apăsătoare, o tăcere de plumb, opacă şi grea. O rază de soare pătrunde prin fereastră. Daniel privea jocul razelor de soare pe dalele podelei. Nu avea altceva de făcut în clipa aceea decât să privească razele de lumină ce anunţau căldură şi fericire. Se auzi un zgomot de motor, o portieră trântită. Şi, imediat, intră în cameră Jenny.

— Te ajut eu, îi zise ea lui Régnier. Încearcă să te ridici.

Jenny se aplecă, îl apucă pe Régnier ca pe un copil. Şi Régnier se lăsă în voia ei. Păpuşă dezarticulată, depăşit de durere.

— Ajută-mă, îi zise Jenny lui Daniel.

Daniel e acum alături de Jenny. Régnier e aşezat pe canapea.

— Te agăţi de gâtul meu şi te sprijini de Daniel.

Jenny şi-a regăsit tonul şi vocea, şi gesturile de femeie puternică. Cele care trebuiau în acele circumstanţe. Şi Régnier se lăsă subjugat de acel ton şi de acea voce. Se agăţă de gâtul lui Jenny, se sprijini de umărul lui Daniel. Se lăsă ridicat. Gemu. Picături de sudoare îi apărură în jurul nasului şi pe tâmple. Problema era să nu întoarcă privirea. Era în picioare.

— Sari într-un picior, îi zise Jenny.

Se deplasau încetişor prin cameră, înlănţuiţi toţi trei, suflând din greu şi gemând. Cel mai greu era să coboare treptele peronului. Régnier răsuflă greu.

— Inima, zise el.

— Nu e inima, îl linişti Jenny. Emoţia, nimic altceva... Hai, încă un efort!

Aşa le vorbeşti copiilor. Daniel o ştia prea bine. Sunt cuvinte familiare urechilor sale. Au ajuns în faţa maşinii.

— O să stai mai bine în spate, zise Jenny.

Deschise portiera din spate a maşinii. Era dificil să-l ridice pe Régnier, care nu se ajuta deloc, care se lăsa cărat, tras, care alesese să se lase doborât de durere şi gemea încontinuu. Reuşiră să-l înghesuie pe bancheta din spate.

— Merge? întreabă Jenny.

— Mi-e rău, răspunde Régnier.

Făcu o grimasă.

— Întinde piciorul pe banchetă.

Daniel luă loc lângă Jenny, care demară în viteză. Conducea repede. Nu scotea un cuvânt, privind ţintă prin parbriz, la drumul ce se aşternea în faţa ei. Totul părea că s-a întâmplat altădată. Vincent alături de ea, sau pe bancheta din spate. Şi Nora fusese pe jumătate moartă, năclăită de sânge, agonizând în maşină. Era chiar acum o lună. Şi aproape fără să se pronunţe vreun cuvânt. Pur şi simplu cinematograful lui Jenny, cinematograful său interior care funcţiona cu toată viteza, în timp ce conducea. Misterul şi farmecul acestui copil pe care-l cunoaşte cu adevărat de foarte puţină vreme. Să-i descopere misterul, apoi să ştie cât mai multe despre el. Acelaşi drum, acelaşi parcurs. Jenny intră în Figueras. Se opri, ca altădată, în faţa clinicii. Erau aceleaşi surori săritoare şi acelaşi paznic care-l ajută pe Régnier să coboare din maşină.

— Veniţi din Caldeya? întrebă cea mai bătrână dintre călugăriţe.

— Da.

— Doctorul e aici. Soseşte imediat.

Doctorul Solles o salută pe Jenny. E politicos, plin de supuşenie, ca întotdeauna.

— Nu are absolut nimic, zise Solles. În două ore e al dumneavoastră.

L-au pus pe Régnier pe o targă cu rotile. E din ce în ce mai palid. Jenny e neliniştită.

— Vedeţi că are probleme cu inima, zise ea. Uneori o ia razna.

— O să fiu atent, o asigură doctorul.

Targa dispăru. Daniel rămase nemişcat, în faţa uşii prin care dispăruse tatăl său.

— Vino cu mine, îi zise Jenny. Am de făcut câteva drumuri prin oraş... Ne întoarcem peste o oră.

— Trebuie să rămân aici, răspunse Daniel.

— Totuşi, vino, insistă ea.

Daniel se supuse. Se aşezase lângă Jenny, care conducea maşina pe străduţele oraşului. Jenny nu scotea un cuvânt. Pentru Daniel nu conta decât chipul de piatră moartă al tatălui său. Acel chip pe care suferinţa era deja prezentă, deja triumfătoare. Imposibil să uite acea mască, atât de terifiantă, atât de net marcată. Era masca morţii. Daniel ştia. Într-o zi văzuse un pieton mort pe trotuar. Era în faţa gării Montparnasse. Era înconjurat de oameni. Aşteptau Poliţia Rutieră. Era un domn care repeta tot timpul: „Mai ales nu trebuie mişcat din loc." Şi mulţimea îl privea întins pe pardesiul său negru, pe trotuar. Aceeaşi mască a durerii, aceeaşi grimasă a gurii. „Nu trebuie mişcat." Un poliţai se întoarse spre el: „Acum puţin îi pasă. E mort." Domnul tăcuse. Daniel ştiuse: omul era mort, îşi văzuse moartea, o văzuse apropiindu-se, atingându-l, apoi atacându-l cu toată forţa şi câştigând. Adineauri, masca tatălui său era aproape la fel cu cea a necunoscutului mort, şi, cu toate astea, avea în priviri flacăra fragilă a vieţii şi puţină ironie. Cu toate necazurile, exista. Dar exista şi atingerea morţii, în chiar momentul în care tatonează terenul, când vrea să ştie şi să cunoască ce-i trebuie pentru a câştiga dintr-o lovitură. Şi masca aceea va fi prezentă într-o zi în faţa lui Daniel, şi ăsta va fi semnalul tuturor singurătăţilor, semnalul marii singurătăţi. Iar el va fi singur, foarte singur. Şi acea mică lucire ironică, ce va muri pentru totdeauna, ca moartea unei

stele. Ideea, pentru prima oară, că tatăl său ar putea muri, şi care face să crească panica. Jenny oprise deja maşina de mai multe ori, revenind de fiecare dată cu braţele pline de pachete şi pacheţele. Lăsându-l de fiecare dată singur cu masca tatălui său. Era prima oară când se gândea serios că tatăl său ar putea să moară. Şi panica îl cuprindea tot mai tare; ameţea. Jenny se întoarse. Se instală la volan. Daniel nu mai putea rezista. Se aruncă în braţele ei şi începu să plângă.

— Nu vreau să moară! Nu vreau!

Jenny îl mângâia pe creştet.

— Nu e nici un pericol. Nu trebuie să plângi.

— Nu vreau să moară!, repeta Daniel.

Se lupta cu ideea măştii, cu imaginea măştii; lupta s-o alunge, s-o facă să dispară.

— Nu vreau să rămân singur...

— N-o să fii singur, îl linişti Jenny.

Nu ştia de ce spusese asta. Dar o spusese, mai mult chiar, o gândise. Îi venea şi ei să plângă.

— Dragul meu, zise ea.

Era pentru prima oară când spunea unui puşti „dragul meu" N-o spusese nici măcar copilului mort de atâta vreme, pierdut în cenuşa amintirilor îndepărtatului ei trecut.

— Dragul meu, reluă Jenny, îţi promit că nu vei fi niciodată singur. Nu-ţi face probleme. Nu-i nimic!

Daniel se mai liniştise. Masca dispăruse. Nu mai tremura, panica îl părăsise. Jenny demară. Daniel privea prin parbriz orăşelul ce strălucea în lumina soarelui. Jenny opri în curtea clinicii. Coborâră şi intrară în clinică. Una dintre călugăriţe îi văzu şi le surâse.

— Vă aşteaptă, le zise ea.

Îi conduse spre o cămăruţă unde îl găsiră pe Régnier aşezat într-un fotoliu. Primul lucru pe care-l văzură fu enormul aparat gipsat de la picior, şi mâna bandajată.

— Sunt jumătate dintr-un elefant, îi întâmpină el, văzându-i intrând.

Daniel îi privi chipul. Era calm şi odihnit. Moartea nu insistase.

— Formidabil, exclamă Régnier.

Avea tonul său obişnuit.

— Nu mai am nimic, nici o durere... Puţin la încheietura mâinii, dar nu-i nimic. O ştergem?

Se ridică singur. Putea merge chiar, şchiopătând. Se amuza, aruncând înainte piciorul elefantin. Avea chef de glumă; făcea pe bufonul. Urcară în maşină.

— Nici nu-ţi trece prin minte ce-aş vrea, îi zise lui Jenny. O cafea bună, un coniac, şi un baston... Trebuie să cumpăr un baston!

— O.K.!, zise Jenny.

Se opriră pe faleză.

— E un magazin care vinde bastoane. Mă duc eu, sau te duci tu?

— Mă duc eu, zise el. Doctorul zice că trebuie să fiu atent să nu mă anchilozez...

Ieşi cu greutate din maşină. Aproape că se obişnuise cu piciorul său elefantin; chiar îl amuza. În magazin fu un circ întreg. Fetei care vindea de toate, chiar şi bastoane, i se făcu milă de Régnier.

— Pobrecito!, exclamă ea.

Şi Régnier făcea nişte mutre care ar fi smuls lacrimi de compasiune chiar şi unui călău.

Régnier alese un baston vechi, din lemn de măslin, crăpat în mai multe locuri de fante, ca nişte sexuri de femeie. Pentru asta îl şi alesese.

— Bastonul meu cu p...!, exclamă el încântat.

Se sprijini în el. Un vis mai vechi se realizase: avea un baston. Merse şchiopătând prin magazin. Făcu două-trei întoarceri, în maniera lui Charlot.

— Cu ăsta pot chiar să dansez...

Îşi uitase frica şi durerea. Totul devenise un joc: şi piciorul de elefant, şi bastonul. Va face cu cele două ustensile scene de comedie şi farse, pantomime, poate chiar şi tragedii.

— Acum e timpul pentru un coniac.

Ieşiră cu toţii din magazin. Erau complici, ca şi când ar fi executat un număr foarte cunoscut pe toate scenele de music-hall. Mergea foarte bine cu bastonul. Bistroul era

peste drum de magazin. Régnier își comandă un coniac dublu, pe care îl bău pe nerăsuflate. Apoi respiră ușurat.

— Mi se făcuse frig, zise el. Acum e bine.

— Ce facem acum? întrebă Jenny.

— Ne întoarcem, zise Régnier. Și așa ți-am făcut destule necazuri. Plecară. Régnier era în față, lângă Jenny. Soarele îi făcea bine. Surâdea. Nu-i mai era rău. Nu înțelegea durerea. Îi lipsea sensul durerii. Durerea îl paraliza și-l deruta. Îl vexa și-l șoca. Era obscenă și indecentă. Tăceau.. Erau pe șoseaua de câmpie, în plin soare. Régnier era fericit; era în viață, îi era cald. Nu mă voi resemna niciodată să părăsesc lucrurile astea. Jenny se întoarse spre el.

Când trebuie să pleci din casă?

— Astăzi sau mâine, ceva de genul asta... Mi-ai găsit altă coșmelie?

— N-am avut când... Cea mai bună soluție e să te muți la mine.

— Ești nebună!... Ai chef să te joci de-a infirmiera?

— Nu vorbi prostii... Ascultă-mă bine: sunt opt camere în casă, și eu trăiesc singură și, în primul rând, nu avem ce discuta despre asta.

Régnier se predase. Glumi.

— Mă predau!

— Ostatec, nimic altceva, îi răspunse Jenny.

Râdea.

— Și apoi, e singura casă din ținut echipată pentru iarnă, oricum, n-ai de ales...

Régnier tăcea.

— O să poți lucra liniștit. La etaj e o cameră foarte mare... o să vezi. O să te învăț cum să trăiești iarna la Caldeya.

— De acord! făcu Régnier.

Durerile de la mână reveniseră, dar normale, omenești. Nu mai rele ca o migrenă. Daniel ascultase totul cu atenție. Se gândea. Nu vroia să trăiască cu altcineva pe lângă tatăl său, numai că acum lucrurile se schimbaseră. De o oră încerca să înțeleagă ce i se întâmplase de ce se aruncase în brațele lui Jenny; și ea îl mângâiase și-i

spusese, cu vocea ei puţin răguşită, „dragul meu“ Îi era puţin frică de această femeie puternică şi decisă, care se descurca de minune, care-l domina. Ştia prea bine ce se va întâmpla cu Régnier. Régnier va lăsa foarte repede comenzile în mâinile lui Jenny, care va conduce barca lor, pe care el ar fi vrut-o numai pentru ei doi. Cu toate astea, o admira pe Jenny şi simţea că are nevoie de ea. Poate că ea era soluţia. Şi apoi vom mai vedea. Daniel era din ce în ce mai prudent cu viitorul. Régnier îşi privea piciorul şi bastonul; virajele începuseră, ca şi urcuşul. Jenny lua virajele foarte repede; adeseori le tăia. Régnier reflecta. Femeia de lângă el, pe care o ştia de cinci ani, dar pe care nu putea spune că o cunoştea; şi acum să împartă cu ea casa, viaţa, poate...

— În fond nu ne cunoaştem, zise el.

— Prea puţin, zice Jenny.

Trecură de câteva curbe foarte strânse.

— Îmi place foarte mult să te ascult, reluă ea. În iarna asta ne vom omorî timpul vorbind.

— Iarna asta nu voi vorbi, zise Régnier. Voi medita.

— Nu-i nimic. Chiar când taci, tu spui ceva!

Caldeya apăru în faţa lor, în cochilia sa de lumină. Începură să coboare. Jenny ajunse pe faleză şi vră la dreapta, trecu pe podeţ. Idiotul era la locul lui. Cu Tom lângă el, ce-i oferea ţigara cotidiană.

— Rămâne şi el în iarna asta aici? zise Régnier, arătând spre Tom.

— Nu ţi-aş putea spune...

Jenny opri în dreptul portului arcadei.

— Urci pe jos?

— Bineînţeles, zise Régnier.

Coborî din maşină. Avea chipul său obişnuit şi o lumină vie de umor în priviri. Începură să urce strada spre casa lui Jenny. Régnier sufla puţin cam greu. Jenny îl ajuta, ca şi Daniel. Se opreau din când în când. Ajunseră în vârf. Fetele, în pragul porţilor, priveau trecând acest ciudat cortegiu. Strada cobora puţin până la poarta casei lui Jenny. Un ultim efort, să urce scara.

— Aşează-te pe terasă, zise Jenny. Mă duc să-ţi

pregătesc camera... Diseară o să strâng lucrurile din cealaltă casă, împreună cu Daniel.

Régnier se simţea bine. Era adoptat. Se terminase cu problemele, cu întrebările. Putea să privească liniştit cerul albastru şi turnul bisericii care se decupa pe fundalul cerului. Mâna îl mai durea, piciorul era absent, în carapacea sa de ghips. Régnier se întinse mai bine în fotoliu. Închise ochii, aproape mulţumit de acest accident stupid. Avea o motivaţie reală, palpabilă, să rămână în Caldeya... Să ţin companie mâinii şi piciorului meu. Îşi scoase o ţigară, încercă să şi-o aprindă, dar nu-şi găsi bricheta. Cu chibriturile spaniole, din carton, nu putea face nimic cu o singură mână. Brusc, îl cuprinse furia. Îl strigă pe Daniel. După câteva clipe, acesta apăru pe terasă.

— Aprinde-mi ţigara, zise Régnier.

Avea o voce ciudată, puţin albă, puţin tremurătoare. Daniel aprinse chibritul, îl apropie de ţigara tatălui său. Trase câteva fumuri încercând să-şi calmeze furia.

— N-ai nevoie de nimic? se nelinişti Daniel.

Régnier făcu semn din cap că nu. Am nevoie de întreaga lume. În primul rând, să-mi aprindă ţigările. În afară de asta, nu mai am nevoie de nimic. Daniel dispăru în casă. Régnier închise ochii; încerca să doarmă puţin. Un bătrân pe o terasă, dormind la soare. Şi în jurul lui, toate zgomotele vieţii, care nu-l mai privesc. Asta trebuie să însemne bătrâneţea; marele mister al bătrânilor cu ochii albi şi goi, aşezaţi ore întregi pe bănci, să privească marea. Poate că aşa vine bătrâneţea. Îţi rupi un os, apoi altul. Te obişnuieşti cu bastonul, apoi cu cârjele, şi-i laşi pe alţii să-ţi aprindă ţigările. Lumea îşi continuă viaţa fără tine. Régnier îşi privea bastonul, care dintr-o dată devine purtătorul tuturor ameninţărilor; nu mai era un obiect de joc, de veselie, ci un fel de simbol al morţii şi al degradării. Având acel sâmbure de ironie ce pregăteşte morţile năpraznice. Simţea nevoia să scape de el. Îl lăsă să cadă pe paviment.

Timpul încremenise. Trecuseră opt zile de când Régnier stătea întins în acelaşi fotoliu, pe aceeaşi terasă, sub

acelaşi soare, cu aceleaşi zgomote în jur. Opt zile pe care Régnier le petrecuse între pat şi fotoliu, cu o trecere prin sala de baie. Acolo îşi duce existenţa. Acolo mănâncă, acolo doarme, după-amiaza. Trăieşte şi visează. Şi timpul, încremenit: era pentru prima oară când reuşea să anestezieze timpul. Descoperind o nouă disciplină, un nou mod de viaţă sau, şi mai simplu, un nou joc. Să facă totul pentru ca timpul să nu mai existe, să-l oprească; să-l oprească, să-l oblige să stea ascuns în bârlogul lui întunecat. Să se trezească în fiecare zi la aceeaşi oră, să facă aceleaşi gesturi în aceleaşi momente şi în aceeaşi ordine. Să ajungă să confunde ieriul cu alaltăieriul şi pe toate cu celelalte zile. Şi dezorientat, neobişnuit, timpul se opreşte, se întreabă. Un timp încolţit, pus la zid. E singurul lucru pe care l-a putut inventa Régnier în cele opt zile pentru a se obişnui cu acea semi-infirmitate care-i condamnă mâna şi piciorul la o existenţă de statuie. Să-şi inventeze o infinită tihnă, fără chef de băutură, şi chiar şi fără chef de vorbă. Şi nemişcarea perfectă a timpului. Şi zgomotele, mereu aceleaşi, care-i însoţeau după-amiezele şi serile petrecute pe terasă. Şi Jenny, care se întoarce de la „La Estrella" Schimburile foarte scurte de cuvinte. Sunt dintre aceia care nu au nevoie de prea multe cuvinte pentru a se înţelege. Cu Daniel care apare din ce în ce mai rar, dar fericit şi tandru când e cu el. Poate asta e pentru Régnier prima vacanţă, cu adevărat vacanţă. Alienat, poate, dar în sfârşit liniştit, într-un fel de împăcare cu el şi cu lumea, o pace binefăcătoare. Alternanţele de vise cu stări de veghe fericite. Şi prezenţa lui Jenny, întotdeauna eficace, cu economie de gesturi şi de vorbe, şi toată acea civilizaţie pe care ştia s-o exprime atât de bine. Era fericit. Ore întregi, fără voia lui, fără să fie conştient de asta, Régnier asculta zgomotele vieţii, toate sunetele satului. Încântat de un fel de blândeţe a cerului şi de împerecherile stranii ale vocilor şi sunetelor. Fără să vrea, Régnier ascultă ore întregi zgomotele vieţii, toate acele zgomote care sunt atât de caracteristice unui sat, chiar dacă nu e mereu conştient de ele. Şi chiar acele răguşite voci catalane care sună ca o adevărată simfonie în cinstea vieţii şi a

tihnei. Şi bine instalat în sânul acestui concert pentru mare şi mulţimi, pentru că întotdeauna marea este în fundal, cu zbaterea ei regală, cu acea certitudine liniştitoare pe care o poate da o mare care se loveşte de ţărmuri. „Cădeţi pe o scară, şi noi vom face restul" Régnier surâde de unul singur pe terasă. Foarte aproape de el porumbeii se sfădeau, şi printre ei era unul care scotea un fel de zbieret ca de măgar. Un porumbel pe care Régnier îl urmărea în fiecare zi; cârlionţat, înfoiat, dispreţuitor şi agresiv, un porumbel care gurluieşte cât e ziua de lungă pe zidul de pe terasa bisericii. Şi chiar şi zgomotele discordante ale veşnic prezentului aparat de radio al bonei îşi găsea locul în acea vastă simfonie din care se hrănea cu sunete.

Caritad apare pe terasă, să aranjeze masa. Îl priveşte pe Régnier

„Conejo, spune ea. Foarte bun...

Singurele cuvinte în franceză pe care le cunoaşte sunt: „foarte bun" Régnier nu ştia ce e un „conejo" Dar între el şi Caritad exista un fel de complicitate. În fiecare zi ea îi anunţa meniul în spaniolă. Şi în fiecare zi el nu înţelegea şi ea îi mima, îi explica prin gesturi ce era. După semnele pe care i le făcea, nu putea fi un măgar. Cel mult, un iepure. Îi face semn că a înţeles. Caritad râde cu hohote.

„Foarte bun, foarte bun!" repetă ea.

Se întoarse în bucătărie. Radioul urla puţin mai tare. Era o melodie cubaneză. Régnier îşi mişca piciorul sănătos. Caritad a pus pe masă un buchet de flori roşii şi albastre. Buchetul îl fascinează. Caritad se întoarce cu urciorul cu vin şi cu coşul cu pâine albă şi pufoasă. Curând va veni Jenny, cu acea părticică de soare pe care o poartă mereu cu sine. Jenny-soare. Şi va apărea şi Daniel, cu aerul său agitat. Şi vor fi cuvinte simple şi prezenţe simple. Régnier, în semn de bucurie, îşi desface braţele şi îmbrăţişează aerul. Imediat, după lungi meditaţii, visele de după-amiază; şi toropeala şi blânda căldură a vieţii. Până în clipa în care cerul se va înroşi, apoi va deveni violet şi unde, ca un copil fermecat, va vedea stelele spuzind bolta şi se va pierde în dulceaţa nopţii de septembrie.

Daniel, ca în fiecare zi din ultima săptămână, fugea pe străduţele satului. Tocmai terminase de mâncat cu tatăl

său şi cu Jenny, pe terasă. Fugea şi fredona ceva, un refren idiot pe care-l auzise la radioul lui Caritad. Aproape că nu mai avea nici un fel de probleme. Fericit de existenţa acelei platoşe de gips ce-l reţinea acolo pe tatăl său. Puţin îngrijorat de ceea ce se va întrâmpla când nu va mai exista acea ancoră. Când, rămas fără gips, stăpân pe ambele picioare, Régnier va încerca pământul şi-l va găsi prea alunecos sau prea incomod şi va vrea schimbare. Dar până atunci Daniel mai are timp.

Pentru moment, alerga la întâlnirea cu Mao. De mai mult de opt zile lucrează cu el în hangarul în care se repară bărcile. Acolo îşi lăsau bărcile turiştii care aveau case în Caldeya. Mao era cel care le îngrijea, le repara, le călfătuia. Mao era deja în atelier, un fel de diavol marin. Şase bărci, claie peste grămadă, susţinute de capre. Mao pe burtă, sub o barcă mare. Îl simţi pe Daniel.

— Asta a putrezit. Ştiam eu; ăştia habar n-au de ce înseamnă marea.

Mao lovea coca cu un ciocănel cu două capete, asculta, apoi ungea coca cu un produs misterios. Daniel se aşează pe pământ, lângă Mao. Din când în când, îi întindea pensula sau cuiele.

— Şi tatăl tău e mai bine? îl întrebă Mao.

— Nu s-a simţit niciodată atât de bine.

Mao se ridică; îşi îndesă pipa stinsă.

— Cunosc şi eu starea asta, zise el. În timpul războiului civil, eram aici, rănit... După o lună de stat în spital, eram ca un uriaş porc fericit şi devorant. Cunosc starea...

— E bine, nu?

— Dacă vrei, spuse Mao. Bine, dacă vrei. Dar trebuie să te mai gândeşti la asta... E un rahat, reluă el, când omul e fericit numai atunci când e rănit. Înţelegi: un rahat!

Se băgă din nou sub barcă.

— Dă-mi pensula, îi ceru el.

Daniel i-o întinse.

— Poate că îi trebuia asta tatălui meu, spuse Daniel.

— Poate, mormăi Mao. Poate că a făcut-o înadins.

Îi întinse pensula lui Daniel. Încetişor, ieşi de sub barcă. Se ţinea de mijloc.

— E prea mult pentru vârsta mea!

Se sprijini de umărul copilului.

— Şi tu ce mai faci, în afară de asta? îl întrebă Daniel.

— Astăzi mă ocup şi de vasul meu.

Arăta cu degetul spre o barcă mare şi greoaie, brună.

— E cea mai bună, spuse el.

Se duse la ea şi o mângâie.

— Se împlinesc cincizeci de ani de când suntem împreună...

— Iarna mergi la pescuit? întrebă Daniel.

— Mai întrebi!... În afară de zilele în care suflă tramontana, şi nici chiar atunci nu stau întotdeauna...

— Mă iei şi pe mine iarna asta?

Mao se întoarse şi îl măsură cu privirea. Scuipă.

— Dac-o vrea taică-tu...

— Tata o să mă lase. Să ştii că nu mă descurc prea rău pe un vas.

— Ştiu, spuse Mao.

Sprijini o scăriţă de bordul vasului şi urcă pe punte.

— Semeni cu căpitanul care se plimba cu vaporul tras de boi, zise Daniel, râzând.

— Aşa e, eu ţi-am spus povestea lui.

Coborî în cală; apăru după câteva minute.

— Mai e şi o urmare a poveştii căpitanului. Ţi-am spus-o?

— Nu, zise Daniel.

— O să ţi-o spun.

Îşi scoase punga cu tutun şi începu să-şi umple pipa.

— Într-o zi căpitanul, marele căpitan, era în casa sa din Maurias... Nu se ştie bine ce s-a întâmplat. Era în bucătărie. Un reşou cu petrol a explodat, şi buf! în plină mutră, vezi tu... Căpitanul începe să urle, să facă gălăgie. Se terminase cu marele căpitan. Oricum, nu mai era acelaşi. Desfigurat, bun să bage groaza în copii. Luni de zile nu l-a mai văzut nimeni în sat. Într-o zi a murit. Am aflat aici, în sat, de la un verişor al său. Dar numai după

foarte multă vreme am aflat adevărul despre ultimele luni de viaţă ale căpitanului. Îi era frică de el însuşi, marelui căpitan. Cum se vedea într-o oglindă începea să urle de frică. Erau crize groaznice. Putea să nu se privească în oglindă, dar nu se putea abţine. Cum vedea o oglindă, începea să-i dea târcoale. Cum arunca o privire şi se vedea, cum era cuprins de frică şi începea să urle. Într-o zi a luat o decizie — o ştiu de la fata fostei sale îngrijitoare. Vreau să spun că e adevărul adevărat. A hotărât să spargă toate oglinzile, una după alta. Şi avea ceva oglinzi în casă. Era o veche casă seniorială. Cu multe camere. I-a luat ceva timp. Zile şi nopţi întregi. Ultima oglindă, cea mai dură. În timp ce o spărgea, şi-a văzut pentru o clipă chipul într-un ciob mititel. I s-a făcut frică marelui căpitan, o frică cumplită. Bun, a reuşit să spargă şi ultima oglindă. Timp de opt zile, totul a fost bine: nu mai erau oglinzi, nu-i mai era frică. Până când într-o zi l-au găsit spânzurat în cameră. Nimeni n-a înţeles de ce spărsese oglinzile; ar fi trebuit să nu-i mai fie frică. Eu am aflat astea mult mai târziu, şi am înţeles de ce.

— Ce-ai înţeles?

Bătrânul tăcu, îi făcu cu ochiul, îşi aprinse, cu dichis, pipa; făcu o pauză.

— Mereu aceeaşi poveste, reluă el. Spărsese toate oglinzile, marele căpitan. Nu mai risca să se vadă, de acord. Dar atunci, ce s-a întâmplat?... S-a întâmplat că, timp de opt zile, căpitanul se simţea pierdut. Era adevărat că i se făcea frică să-şi vadă mutra în oglindă, dar avea cel puţin o dovadă că trăieşte; ăsta-i adevărul despre moartea marelui căpitan. Eu ştiu cel mai bine. După opt zile era un mort-viu.

Tăcu; sugea gânditor din pipa stinsă, cu ochii pe jumătate închişi. Se gândea la bătrânul căpitan şi la ciudăţeniile sale. Brusc, se scutură, se ridică.

— Şi acum, la muncă!

Se urcă în barcă şi începu să lucreze concentrat la curăţirea motorului. Îşi revizuia motorul cu toată dragostea pe care un bunic le-o datorează nepoţilor. Daniel îi dădea din când în când câte o sculă, sau îl ajuta să desfacă un şurub mai ruginit...

Régnier şi Jenny erau întinşi unul lângă celălalt pe terasă. Ea e în bikini, imobilă sub bătaia soarelui. El e întins în fotoliul său obişnuit, cu ochii pe jumătate închişi şi torcând ca o pisică mulţumită. Stau acolo de peste o oră, de când au terminat de mâncat. Jenny se ridică de pe salteaua pneumatică pe care era întinsă, îşi caută o ţigară, o aprinde.

— Vrei să fumezi? îl întrebă ea.

— Nu acum.

Jenny se întinde. Régnier întoarce puţin capul; nu mai poate face nici cel mai mic efort.

— Am avut o idee bună rupându-mi oasele, zise el.

Jenny râse.

— E adevărat, zice Régnier, vorbesc serios.

— Ştiu. Şi eu cred că a fost o idee bună.

— Să-mi rup oasele, să mă mut la tine... N-am fost niciodată atât de liniştit. O linişte interioară pe care n-am avut-o nicicând. Şi de când îmi doream asta! Dar nu reuşeam decât să-mi imaginez cum ar putea fi. Ştiam doar că ar putea exista. Ţie îţi datorez totul...

— Nu ţi-am dat eu brânci pe scări!

— E ca şi când ai fi făcut-o... Prezenţa ta e liniştitoare.

— Aşa s-ar zice.

— Poate e numai o aparenţă, de acord, dar asta e situaţia.

Jenny se ridică într-un cot.

— Confidenţă pentru confidenţă: şi eu sunt la fel de liniştită, de pacificată, cum vrei tu să zici. Şi nu mă aşteptam la asta!

— La ce nu te aşteptai?

— La un balamuc organizat, sau dezorganizat, de tine, cum ştii prea bine s-o faci.

Tăcură amândoi.

— Lucrul cel mai rău, zise el după câtăva vreme, e că acum ştiu că trebuie să mă apuc de scris.

— Eşti sigur?

— Mai mult decât sigur. Înainte mă trezeam în fiecare zi cu ideea că trebuie să mă apuc de scris, şi asta era semn rău. Acum lucrurile stau cam aşa: de acum în două sau

trei zile mă voi ocupa de scriş şi nu mă voi mai opri.

Tăcu pentru un scurt moment.

— Nu ştiu încă de ce mă voi apuca, dar nu-mi pasă de asta. Am încredere în mine. Voi face ceea ce mi-am propus.

— Ai putea povesti cum ai ajuns la pacea lăuntrică.

— Poate; şi pe a ta aş putea-o povesti.

— Ar fi nostim, eu şi cu tine eroii unei cărţi.

Ea surâse.

— De ce ar fi nostim? întrebă Régnier.

— Istoria a doi monştri, sau ceva de genul ăsta. Nu?

— Nu mai monstruoşi decât ceilalţi, ba poate chiar mai puţin...

— Poate, zise Jenny.

Ea reflecta.

— Va fi şi Daniel în carte. E aproape obligatoriu.

— De ce?

— Fiindcă el e artizanul pacificării, nu?

— E adevărat. Poate că va fi şi Daniel.

Jenny se aşezase cu picioarele încrucişate şi îl privea.

— Va fi şi Vincent, nu?

Régnier întoarse capul.

— Ce să caute Vincent aici?

— Vreau să spun, povestea mea cu Vicent...

Régnier ridică din umeri.

— Sigur că nu, şi e de înţeles de ce: eu povestesc despre pacea sufletelor, adevărata pace, iar nu despre cei care tulbură pacea intenţionat, pentru că ei se plictisesc şi n-au altceva mai bun de făcut.

— Asta crezi tu despre Vincent?

— Aproape. Tipul care-şi poartă complexele în bandulieră sau ca pe o eşarfă, „la vedere". Priviţi cât sunt de frumoase complexele mele! Şi vrând să le arate tuturor. Ştii, tipul de nebun care are o boală contagioasă şi pe care vrea s-o dea la toţi. Am mai cunoscut un tip ca ăsta, un tâmpit care se credea psihiatru. Iată ce frumos cancer am eu! Rahat, o rasă degenerată!

— Vincent e mai degrabă un tip nefericit.

— De acord, dar e puţin şi din ce ţi-am spus eu: cu

tine, el s-a purtat ca tipul care vrea să îmbolnăvească pe toată lumea.

— Sunt şi eu puţin vinovată, nu?

— Da şi nu... Tu poţi să-ţi găseşti liniştea. Dar asta deranjează tipii precum Vincent; ei găsesc mereu un vicleşug să dea cu tine de pământ. El a găsit. Pentru un timp, tu te-ai clătinat, apoi ţi-ai regăsit pacea sufletească... Da, sau nu?

— Cu câteva cicatrice...

— Astea fac parte din joc. Sunt decoraţiile noastre.

Régnier tăcu. Dorinţa, şi în acelaşi timp sentimentul inutilităţii vorbelor. Dar dorinţa de a vorbi era mai tare.

— Am atâtea cicatrici de felul ăsta, încât probabil că semăn cu un matador.

— Cicatrici datorate femeilor, adăugă Jenny.

— Mai ales datorate lor; da, mai ales femeilor. Cu femeile reuşesc să mă înşel mereu.

— Ce vrei să spui cu asta?

— E foarte uşor de înţeles. Văd o fată. Bun. Îmi spun, total nefondat: asta îmi va dărui ceva de care am nevoie, şi natural, ea nu-mi va da nimic din ceea ce aştept.

— Dar poate că ea îţi dăruieşte altceva, nu?

— Puţin îmi pasă, dacă nu e ceea ce aştept eu.

Spuse asta cu o voce copilărească şi alintată. Şi Jenny izbucni în râs.

— Nu e nimic amuzant! zise Régnier.

— Nu, zise Jenny, nu-i amuzant, cu toate astea, nu mă pot abţine să nu râd.

— Probabil că şi tu ai aceleaşi probleme ca şi mine, nu?

— Nu. De mult nu mai aşteptam ceva de la nimeni, luam de la ceilalţi ce aveam, nu mai mult. Asta era înţelepciunea mea.

— De ce era?

— Pentru că m-am schimbat, după povestea cu Vincent. Dar ştiu şi de ce.

— De ce?

— Pentru că îmbătrânesc, pentru că mi-e frică de bătrâneţe; e un fel de panică; nu mai sunt sigură de mine.

— Poate, zice Régnier. Ştii: eu nu văd în bătrâneţe decât o convenţie.

— Poate...

— Şi o capcană, de asemenea. Sau, dacă vrei, o capcană a convenţiei.

Îşi lăsă capul pe spate.

— Esenţialul este să ştii unde te afli, şi cum te afli, zise el. După aceea, vom mai vedea...

Daniel terminase să-l ajute pe Mao. Un ultim strat de vopsea pe flancul bărcii. Mao privea peste umărul lui.

— Iată un lucru bine făcut, zise el.

— Mâine am să vopsesc şi partea cealaltă.

— Asta e, zise Mao.

Daniel îi făcu un semn cu mâna.

— Mă duc să mă plimb.

Ieşi. Afară era deja soarele de septembrie, mai tandru şi mai moale, cu melancolii emoţionante. Şi toate străzile satului îşi regăseau înfăţişarea obişnuită. Se terminase cu turiştii şi cu aparatele lor de fotografiat. În pieţe şi în faţa fântânilor era aproape pustiu. Faleza era aproape pustie şi ea. Cu mare greutate puteai număra şapte-opt maşini. Englezii de septembrie rătăceau printre copaci. Era aproape ca iarna. Daniel încerca să-şi imagineze cum ar putea fi. Pe terasa lui Puig, Tom desena, cu lungile-i picioare adunate sub el. Îl văzu pe Daniel.

— Ce mai face tatăl tău? zise el.

— Foarte bine, răspunse puştiul.

— V-aţi mutat la Jenny?

— E o casă foarte frumoasă.

— Mă bucur că tatăl tău e acolo şi că rămâne toată iarna.

Daniel nu vrea să ştie de ce e mulţumit Tom.

— Într-o zi am să trec să-l văd pe tatăl tău, zise Tom.

— Bine, zise Daniel, luând-o din loc.

Urcă faleza. Prietenii săi plecaseră; puştii din sat luau pe zi ce trece mai mult teritoriu în stăpânire. Jucau fotbal pe faleză. Soarele îmbrăţişase marea, care se colorase în nuanţe de roz şi roşu. Şi în spate, mai departe, o fâşie uriaşă de cer portocaliu şi verde. O carte poştală naivă,

prost fotografiată sau prea colorată, dar frumoasă, şi era blândeţea aerului şi calmul din radă care dădeau întreaga măsură a acestei frumuseţi. Şi întreg peisajul care se schimbă, un violet profund, după care noaptea vine şi câştigă lupta cu ziua ce stă să moară. Daniel îşi continuă plimbarea. E singurul proprietar al satului. Îl supraveghează. Casele pe care le-ar renova şi cele pe care le-ar construi. Transformările pe care le-ar face în magazin, şi faţadele pe care le-ar vărui. Ajunse în portul Francez. În faţa fostei lui case, copiii se jucau, urcându-se pe poartă. Pescarii trăgeau o barcă mare pe plajă. Pe străduţele strâmte, Daniel urcă până la biserică. De pe terasă, priveşte încă o dată satul. Totul e pregătit pentru noapte.

Daniel coboară spre casa lui Jenny, care e chiar sub terasa bisericii. Urcă în fugă scările terasei. Terasa e goală. Daniel e dezamăgit. Intră în casă. În băcătărie era pustiu; dispăruse şi Caritad cu veşnicul ei aparat de radio. Urcă la etaj şi intră în uriaşul salon cu tavanul bolit, care-i plăcea atât de mult. Era gol, dar Daniel mai rămase acolo. Régnier poate plecase cu Jenny, cu maşina, la Rosas sau în altă parte.

Se aşează într-un fotoliu imens, moale şi alb, ca un urs polar, în faţa şemineului uriaş. Dispăru cu totul în fotoliu. Pentru el, acum era aproape casa visată. Încerca să-şi imagineze un viitor, dar nu reuşea. Ştia ce ar fi vrut, dar nu mai mult. Şi Jenny? Era o prietenă a tatălui său. Dar viaţa asta în trei n-o să dureze la nesfârşit. Iarna poate că Jenny îşi are viaţa ei. Şi nici Daniel şi nici Régnier nu au mare lucru de făcut. Pentru moment lucrurile merg foarte bine. Trebuie însă să se gândească foarte bine la ce are de făcut, să inventeze ceva. Dar era mult mai greu. Cu Portocala făcuse totul singur. Trebuia să-l determine pe tatăl său să rămână. Dar nu ştia cum. Îşi cunoştea limitele. Iar pacea şi liniştea şi dulceaţa casei ăsteia îi făcea frică. Era calmul ce precede un cutremur. Pacea tatălui său şi chipul său distins şi vocea sa calmă şi înceată. Toate erau semne. Poate că Régnier ascunde în liniştea sa un cutremur sau un apocalips.

Daniel se ridică din fotoliu. Are un nod în gât; ar vrea să ştie unde e tatăl său. Ieşi din salon şi se duse spre camera lui. Să se întindă în pat, să-şi privească albumele şi cărţile, să facă ceva, orice. Cartea pe care i-o dăduse Régnier de ziua lui, despre navigaţia cu vele. Intră în cameră, aprinse lumina. Cartea era pe masă, o deschise. Făcu un efort să înţeleagă bine manevrele şi să privească poziţia vaselor. Dar nu era nimic de făcut: atenţia nu voia să se fixeze, neliniştea îi revenise. Auzi zgomote, undeva în casă. Un râs, o voce şoptită, ceva de genul ăsta. Poate era Caritad, cu radioul ei. Ieşi din cameră, se aplecă peste balustradă. Nici un zgomot nu venea dinspre bucătărie. Intră în cameră, se aşeză pe pat. Asculta, aproape fără voie. Dar nu se mai auzea nici un zgomot. Poate că se înşelase. Nu mai avea chef de nimic. Din nou senzaţia că undeva, în casă, cineva face zgomot. Cineva se agita pe undeva, prin casă. Daniel deschide uşa. Coridorul era lung, traversa întreaga casă. Merge în vârful picioarelor, fără să ştie de ce. Trece prin faţa uşilor; se opreşte, ascultă. Linişte. Ajunge la capătul coridorului, în colţul scării ce urcă la camera tatălui său, sus, pe acoperiş, cu micuţa terasă în faţă. Vrea să se întoarcă în camera sa. Dar aude zgomot, un fel de plânset. Un geamăt şi o voce şoptită. Poate că tatăl său e singur şi-i este rău. Urcă scara în fugă, se opreşte în faţa uşii. Mai ascultă încă o dată; se aude o voce, apoi alta, foarte încet. Daniel recunoaşte vocea lui Jenny şi vocea tatălui său. Sunt acolo, închişi amândoi, şi pare că-şi vorbesc, că-şi spun poveşti fără sfârşit. Daniel rămâne nehotărât în faţa uşii; ar vrea să ştie şi ar vrea să înţeleagă. De ce acest conciliabul misterios? De ce această conspiraţie şi de ce vocile acelea voalate, şoptite, îndepărtate? Nu ştie ce să facă. Fără să mai stea pe gânduri, se hotărăşte să acţioneze. Urcă pe mica terasă ce dă spre camera tatălui său. Priveşte prin uşa de sticlă. Draperiile sunt puţin trase. E foarte puţină lumină în cameră. Contururile sunt confuze. Îi trebuie timp să înţeleagă şi să recunoască. În primul rând, piciorul de elefant al tatălui său. Lângă el, celălalt picior, iar mai departe, un alt picior. În penumbră e greu de văzut.

Descoperă totul brusc. Şi inima începe să-i bată mai tare. Îl cuprinse un fel de ameţeală. După care urmează dorinţa furioasă de a privi, de a privi încă mai bine. Tatăl său şi Jenny, goi, culcaţi pe pat, şi îmbrăţişaţi. Era dificil de spus cui îi aparţine piciorul, sau mâna, sau bucata de trup care se vede. Inima îi bate din ce în ce mai tare. Jenny şi Régnier fac dragoste. Daniel ştia ce înseamnă asta. Văzuse într-o zi, în pădurea Rambolillet, un tip cu o fată. Şi tatăl său i-a explicat. Era mai mic. Şi mai erau şi fotografiile porno, care-i fuseseră vândute în Elveţia, când era într-o pensiune. Şocul, nimic altceva decât şocul. Fascinat de cele două trupuri goale şi de zgomotele înăbuşite ce veneau din cameră.

Daniel priveşte şi un fel de ruşine începe să-l cuprindă. Ruşinea de a-l vedea pe tatăl său gol, în poziţia aceea, pe un pat. Ar fi vrut să nu mai vadă, dar dorinţa de a o vedea pe Jenny goală îl ţinea pe loc. Şi corpul lui Jenny care se întinde şi se oferă.

Daniel vede foarte aproape chipurile lui Jenny şi al lui Régnier care se apropie, se apropie tot mai mult şi se sărută, lung, lung de tot. Şi chipul lui Jenny cuprins de o imensă fericire. Şi ţipătul ei victorios, dar şi de abandon, în acelaşi timp. Daniel se ridică. Îi e imposibil să mai privească mult timp. Nu-şi mai putea stăpâni bătăile inimii. Se aşează din nou pe cimentul terasei. În spatele draperiilor, gemetele deveneau tot mai regulate, mai puternice, mai tandre şi de fiecare dată mai profunde. Rămase aşezat; capul i se învârtea. Trebuia să plece, să părăsească locul acela. Se ridică cu greu, picioarele îi tremurau. Coborî scara până la coridor, şi o luă la fugă pe coridor şi pe scara ce ducea la parter. Ieşi în fugă din casă şi începu să alerge pe străduţele din jur. O luă pe drumul ce ducea spre coliba lui Serge. Apucă pe potecă; nu vedea nimic în faţa ochilor, în afară de chipul extaziat al lui Jenny şi de sânii ei, atât de prezenţi în mintea lui. Ajunse, cu sufletul la gură, pe platoul din faţa colibei. Se aşează pe gărduleţul din piatră. Şi, dintr-o dată, îl cuprinse liniştea; o pace nesfârşită. Scena voalată pe care o surprinsese şi chipul fericit al lui Jenny erau proba că el şi tatăl său vor

rămâne pentru multă vreme acolo, în acea casă, şi că vor fi fericiţi. Şi că va avea lângă el forţa lui Jenny şi dragostea tatălui său. Daniel simţea născându-se în el un sentiment nou. El îşi inventa părinţii; îşi inventase un întreg univers. Şi acum visurile deveneau realitate...

Făceau dragoste de multă vreme şi erau fericiţi, descoperindu-se unul pe celălalt. Nu-şi spuneau nimic. Régnier era încă uimit de acel trup, puternic şi tandru în acelaşi timp.

— Nu mai facem dragoste, îi şoptea Jenny.

Avea un ton aproape rugător.

— Nu mai facem dragoste, dar îmi e atât de bine...

În faţa lui Daniel se luminase tot satul. Acum ştia care va fi scopul lui pentru iarna ce va să vină: să păstreze acea înţelegere pe care o presimţea, o ghicea şi o vedea că se naşte între Jenny şi Régnier...

Régnier surâse, nu ştia de ce. Acea senzaţie de plenitudine care dura în ciuda tuturor lucrurilor. Îşi puse mâna pe pântecul lui Jenny. Jenny se întinse. Surâse.

— Noi doi, e cam ciudat, nu ţi se pare?

— E foarte bine, răspunse Jenny.

Fremăta de plăcere, răspunzând mângâierilor lui Régnier.

— Va trebui să-i spunem lui Daniel, spuse brusc Jenny.

— De ce?

— Nu ştiu; simt însă că trebuie s-o facem.

Dinspre nord începeau să se îngrămădească nori plumburii; de mâine tramontana va fi stăpâna acestor locuri. Daniel priveşte zborul norilor. Simte că i se face frig.

Jenny îl îmbrăţişează pe Régnier, apoi se desprinde de el.

— Gata, nu mai facem dragoste, îi spune.

Şi izbucneşte în râs.

Daniel se ridică. Trebuie să se întoarcă în sat. Trebuie să intre în casă cu chipul cel de toate zilele. Să le lase celor doi secretul până când vor crede de cuviinţă că e timpul să-l afle şi el. Trebuie să joace această inocentă comedie.

Daniel coborî pe potecă. Fericit, uşurat, atât de calm şi atât de sigur de el şi de Jenny şi sigur chiar şi de tatăl său, şi, dintr-odată, sigur de întreaga lume.

— Trebuie să ne ridicăm. Daniel o să se întoarcă.

Se ridică. E goală, în faţa patului.

— Acum ştiu ce voi face iarna asta: te voi privi, zise Régnier.

SFÂRŞIT

Cadaque, martie 1961
februarie 1962

Tehnoredactor TEO CRIȘAN

Tiparul executat sub comanda 30 335
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piața Presei Libere, 1, București
ROMÂNIA

Desfășurată pe malul mediteranean al Spaniei, acțiunea romanului Pianele Mecanice înfățișează trei captivante povești de dragoste. Sfidînd convențiile vremii, eroii romanului împletesc voluptatea carnală cu dorința de umplere a golului sufletesc.

Apărută inițial în FRANȚA, cartea a fost ecranizată și distinsă cu premiul Interallié. În România este la prima apariție.

EDITURA „GRAFOART"
EDITURA RAI

Lei 15

ISBN 973-9054-05-6
ISBN 973-96189-4-4